

Xasāsti' testamento (Xatze
tachihuīn
ixpālacata Jesucristo)

Upper Necaxa Totonac

Contents

San Mateo	1
San Marcos	62
San Lucas	99
San Juan	158
Los Hechos	200
Romanos	251
1 Corintios	275
2 Corintios	300
Gálatas	316
Efesios	326
Filipenses	335
Colosenses	341
1 Tesalonicenses	347
2 Tesalonicenses	352
1 Timoteo	355
2 Timoteo	362
Tito	367
Filemón	370
Hebreos	372
Santiago	390
1 San Pedro	396
2 San Pedro	403
1 San Juan	408
2 San Juan	414
3 San Juan	415
San Judas	416
Apocalipsis	418

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuin ixpālacata Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

Language: Totonac, Upper Necaxa

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

f53bb46e-5bc7-57db-ae7b-c7c314226f33

ISBN: 978-1-5313-0637-3

San Mateo

I'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

1 Huā'mā' lista ū'tza' i'xū'nāpap Jesucristo ē xla' i'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

² Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judá ē ixtā'timin. ³ Judá ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzī'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. ⁵ Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzi' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzi' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶ Isaí ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixpuscāt Urías ixuanī't, xlaca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuani't.

⁷ Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸ Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acaz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹ Josías ixtāta'ca'n Jecónías ē ixtā'timin ixuanī't ē a'cxni' ix-cāchi'canī't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.

¹² A'cxni' cālē'ncanī'ttza' a'cxni' Jecónías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴ Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzi' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷ Chuntza' ixlikelhocāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahuī'lh David. Ixlikelhocāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'ncanī't israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlikelhocāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhui'lh Cristo.

Chi lacatuncuhui'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸ A'cxni' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzi' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixā'tatā'tahuī'la a'cxni' María ixlika'lhini'ntza' ixlīli'hui'qui Espiritu Santo. ¹⁹ A'cxni' José ca'tzilh María ixka'lhini'ntza', xla' ixmakxtekcu'tun. Tzeya chi'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacinca'n tachi'xcuhui't ē jā ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksini' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī i'xū'nātā'nat David, jā catilimā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' lika'lhini'lh Espiritu Santo. ²¹ Naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'li'ni'ya' ixtacuhui' Jesús. Xla' nacāmakapūtaxtū ixtachi'xcuhui't ē ū'tza' nalimāpācuhi'can Jesús —huanilh ángel.

²² Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū chī huanli' ixak'chihuina' Māpa'ksini' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³ Tzu'ma'jāt naka'lhini'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhi'can Emanuel.

(Huā'mā' tacuhui'ni' huanicu'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

²⁴ A'cxni' lakahuanli José, tlhualh ixlīpō'ktu tū māpa'ksilh ixángel Māpa'ksini' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵ Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahuī'lh

i'ska'ta' ixlimaksāsti'. Hui'lini'lh ixtacuhuīni' Jesús.

A'cxni' tamilh magos

2 A'cxni' Herodes rey ixuani't nac ti'ya't jā huanican Judea a'cxni' Jesús lacatuncuhuī'lh a'ntza'. Lacatuncuhuī'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xla'ca'n makat tam-incha' na ixtankēn ²ē takelhasqui'nilh:

—Jāchu hui'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahuī'lh'tza'? Quina'n iclaktzi'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuī'lh'tza'. Ū'tza' iclimiujtza' huā'tzā' na'iclaktaquilhpūtayāuj.

³A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixli'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtali'a'ktuyumā'nalh.

⁴Rey cāmāta'satinīni'lh ē cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu limāpa'ksin. Cākelhasqui'nica jāchu natahui'la Cristo ⁵ē takelhtini'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

⁶Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'na'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhuī'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksini'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhuī't tī cāhuanican israelitas.

⁷Herodes lakatzēk cāmāta'satinīni'lh magos ē cākelhasqui'nilh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacuj ē tūyā mālhcuyu'. ⁸Cāmācā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē nauptzayā'tit palh ixlicāna' lacatuncuhuī'lh ska'ta'. A'cxni' namacla'yā'tit, naquilāmāca'tzinīyāuj.

Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquilhpūta —chuntza' cāhuanilh.

⁹A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzi'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlanī'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālhmā'n jā ixuī'lh ska'ta'.

¹⁰A'cxni' magos talaktzi'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xla'ca'n. ¹¹A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzi'lh ska'ta' ē María tī ixtzi'. Tatatzokostani'lh ē talak-taquilhpūtalh ē tamakapāxuih ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalēni' ē tamaxquī'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanicān mirra. ¹²Ā'listān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālimāca'tzinīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lalh nac Egipto

¹³A'cxni' ixta'a'nī'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksini' Dios. Ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi ska'ta' ē ixtzi' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzinīyān. Herodes nauptza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴José tāqui'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuani't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzi'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵A'ntza' tatachokolh hasta a'cxni' nīlh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksini' Dios ixuani't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli: “Ixuī'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh.”

Herodes cāmāmaknīnīni'lh lacstīn

¹⁶A'cxni' Herodes ca'tzilh ixta'a'kskāhuī'nī't magos, xla' sītzi'lh. Māpa'ksini'lh cacāmāknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīnīni'nkō'lh

ixlipō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnīni'lh ixlipō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu'

cā'ta. Chuntza' māpa'ksilh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhui'nī't ska'ta' chī tahuanlı magos. ¹⁷Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸Kexmatcan chī calhuanan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tī cālakcalhuamā'lh ixlacstin.

Jāla ixmāko'xamixīcan ixpālacata ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹A'cxni' ixnīnī'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpāl'h a'ntza' jā ixuī'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksini' Dios ē huanilh:

²⁰—Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzi'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhtza' xlaca'n tī ixtamāknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹José tāqui'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzi' hasta nac Israel. ²²Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē ixmāpa'ksini'mā'lh jā huanican Judea. A'cxni' José ca'tzilh huā'mā', ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'. Lakahuāna'mpāl'h ē ū'tza' talī'a'lh nac ti'ya't jā huanican Galilea. ²³A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret ē a'ntza' tatauī'lh. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū tahuanlı a'kchihuīna'nī'n. Tahuanli: “Jesús namāpācuhuīcan nazareno.”

**Juan Mā'kpaxīni' a'kchihuīna'nli
nac cā'tzaya'nca ti'ya't**

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

3 Huā'mā' quilhmacuj milh nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac Judea Juan tī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'kchihuīna'mā'lh ²ē ixcāhuani tachi'xcuhui't:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē camakxtektit tū jā tze ixpālacata

talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'.

³A'kchihuīna' Isaías tzo'kli chī tachi'xcuhui't natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'ī'. Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catihuā'lh tī palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej.”

⁴Ixlu'xu' huā'mā' Juan licāxtlahualh ixchi'xit camello ē ixlichī'can ko'xka' ixuanī't. Xla' ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n.

⁵Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén tamilh takexmata. Nā lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuā'lh nac estado Judea ē xalanī'n lacatzuna'j xaka'tla' nac xcān Jordán nā tamilh takexmata. ⁶A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcountaca'n, Juan cāmā'kpaxilh chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷Lhūhua' fariseos ē ixpālejni' israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni' Juan cālak-tzi'lh, cālacaquilhni'lh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tichu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi' Dios tū mimā'lh? ⁸Catlahua'tit tū tze ē ū'tza' nalītasu'yu ixlicāna' lakpalīnī'ta'ntittza' mintalacapāstacni'ca'n. ⁹Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclipāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj ixtasitzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna' Abraham. ¹⁰Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'huī'. Catūhuā'lh qui'huī' tū jā mās'tā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan. Tachi'xcuhui't tū jā tatasu'yu palh ta'a'ka'ī', xlaca'n hua'chi

qui'huí' tū jā taha'ca'. ¹¹ Ixlīcāna' quit iccālimā'kpaxiyān xcān. Ū'tza' nalītasu'yu chī lilīpuhuanā'tit tū jā tze tū tlahuanī'tantit. Tī namin ā'listān, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalimā'kpaxiyān Espīritu Santo ē ā'makapitzīn huampala nacātalimā'kpaxiyān macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlikechī'can ixcaclhī'. ¹² Xla' hua'chi chā'tin chī'xcu' tī chi'panī'ttza' ixlimālakosūn ē nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Xalicha'nat trigo namānū jā māqui'can ē xapa'lhma' nalhcuyu nac macscut tū jāla catimāmixīlh —cāhuanīlh.

Jesús a'kpxali

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³ Ā'listān Jesús taxtulh nac estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā huanican Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Ē Juan jā ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanīlh:

—Hui'x minī'ni' naquimā'kpaxī'ya' ē jā ixlacasqui'nca quit na'icmā'kpaxiyān.

¹⁵ Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j calalh chuntza' chī ic-squi'ni'yān. Chuntza' quincāminī'ni'yān ē ū'tza' nalītlahuakō'yāuj tū Dios māpa'ksīlh.

Juan kexmatni'lh ē tlahualh tū huanīlh.

¹⁶ Jesús, a'cxni' mā'kpxāca, tacutli nac xcān. Xamaktin talaqui'lh nac a'kapūn ē Jesús laktzī'lh Espīritu Santo. Ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Yujchi na ixlacclhta' Jesús. ¹⁷ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' tī laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxui.

Skāhuī'ni' ixlilaktzī'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

4 Palaj tunca Espīritu Santo lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Skāhuī'ni' tī huanican Satanás ixlilaktzī'ncu'tun palh tzē na'a'kskāhuī' Jesús.

² A'ntza' tu'pu'xam quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ē ixtzī'nca. ³ Skāhuī'ni' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanīlh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni' pāntzīn catahuanli.

⁴ Jesús kelhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā xmān pāntzīn catilīlatamā'lh chā'tin chī'xcu' nac cā'quilhtamacuj. Nā ixlacasqui'nca cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

⁵ Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús nac Jerusalén jā nā māpācuhuīcan cā'lacchicni' xatasīcu'lanātlahua. Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla' templo ⁶ ē huanica:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti nac ti'ya't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles natamaktaka'lhān.

Natamā'kaqui'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhuī' nac chihuix.

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā tililaktzī'na' miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸ Skāhuī'ni' lē'mpāl'h a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' māsu'yuni'kō'lh ixlika'tla' cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuani't ixuani't. ⁹ Skāhuī'ni' huanīlh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxqui'yān xmān naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya' —huanica Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtīni'lh:

—¡Caquintapānu'ni', Skāhuī'ni'! Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natat-

zokostani'ya' ē nalaktaquilh pūtaya' miMāpa'ksini' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n."

¹¹ Palaj tunca skāhu'i'ni' a'kxtekui'lilh. Ē makapitzin āngeles tamilh ē tamak-taka'lhli Jesús.

**Jesús tzuculh a'kchihuina'n
nac estado Galilea**

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' māca'tzinica chí ix-chi'cani't Juan, palaj tunca a'lh nac estado Galilea ¹³ ē jā tachokolh nac Nazaret. A'lh tahu'la nac cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'j na ixquiltun xcān. Nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhičan ixti'ya'tca'n Zabulón ē Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' tū a'kspulalh mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuina' Isaiás na ixtachihuin Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Ti'ya't jā māpācuhičan Zabulón ē jā māpācuhičan Neftalí, a'ntza' tē-taxtu tej tū mā'lh hasta nac mar.

Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān Jordán nac estado Galilea ē ū'tza' jā tahu'ilāna'lh tī jā israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuhi't hua'chi ixtahuilāna'lh jā cā'pucsua' ē chuhua'j talaktzi'lh a'ktin xaka'tla' taxkaket.

Xlaca'n hua'chi ixtanimā'nalh ē cā'skē'k ixtahuilāna'lh.

Chuhua'j talaktzi'lh chí xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaiás.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh a'kchihuina'ntā'kchoko ē huanli:

—Calilipuhuantit tū jā tze tlahuani'ta'ntit ē calakpalit'it mintalacapāstacni'ca'n. Talacatzuna'jimā'lh tza' a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'.

**Jesús cālacsacli kelhatā'ti'
chi'pāna'nī'n squi'ti'**

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquiltun xaka'tla' xcān tū huanican lago Galilea, cālaktzi'lh chā'tu' chí'xcuhi'n

tī litā'timīn ixtahuani't. Chā'tin Simón ixuanican ē ixli'a'ktu' ixtacuhi'ni' Pedro. A'chā'tin Andrés ixuanican. Xlaca'n chí'pāna'nī'n squi'ti' ixtahuani't ē ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtanca'n tū pūchi'pacan squi'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'uj ē
na'iccāmāsu'yuni'yān chí
nacālimā'a'ka'tī'nī'yā'tit tachi'xcuhi't
ixtachihuin Dios.

²⁰ Palaj tunca tamakxtekli ixpūtanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

²¹ A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzi'lh ā'chā'tu' huampala litā'timīn. Xlaca'n ixcamana' Zebedeo ixtahuani't ē ixtacuhi'ni' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtāta'ca'n nac barco ē ixtalacachi'mā'nalh tū pūchi'pacan squi'ti'. Jesús cāmāta'satinī'lh. ²² Xamaktin xlaca'n tatacutli nac barco ē ta'a'kxtekui'lilh ixtāta'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

**Jesús cāmāsu'yuni'lh
lhūhua' tachi'xcuhi't**

Lc. 6:17-19

²³ Jesús ixtlā'huamā'lh calhāxcuhuā'lh nac estado Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhi't na ixtemploca'n israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chí nala jā Dios māpa'ksini'nkō' ē ixcāmātzeyimā'lh ixlipō'ktuca'n kempālhūhua' ta'jatāt tū ixcāpasani't tachi'xcuhi't. ²⁴ Calhāxcuhuā'lh nac ti'ya't jā huanican Siria cāmāca'tzinica ixpālacata Jesús. Cālīmini'ca ixlipō'ktuca'n ta'jatatlani'n. Cālīmini'ca tī ixtapātimā'nalh catūxcuhuā'lh ta'jatāt ē catūxcuhuā'lh taca'tzanajuāt. Cālīmini'ca tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n ē tī ixpaxnī'n ē tī ixtalū'ntū'nunī't. Jesús cāmātzeyikō'lh. ²⁵ Līlhūhua' xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh ē nā xalanī'n nac Decápolis ē Jerusalén. Nā

tastālani'lh xalani'n nac estado Judea ē xalani'n nac ti'ya't ixtuntacut nac xcān Jordán.

**Jesús a'kchihuina'nli
na ixlacapūn sipej**

5 A'cxni' Jesús cālaktzi'lh tamilh lhūhua' tachi'xcuui't, xla' tā'cxtulh na ixlacapūn sipej ē a'tza' tahu'lh. Īscujnu'nī'n palaj tunca talitamacsti'li'lh. ² Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'.

Ti ixlicāna' tapāxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanilh:

³—Masqui pūhua'nā'tit xmān tzē nalimakapāxui'yā'tit Dios palh xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios cālakalhu'manān masqui jā tze hui'xina'n. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata Dios cāmāpa'ksimā'n.

⁴Masqui lilipuhuanā'tit mincuentaca'n ē tū jā tze nac cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios nacāmāko'xamāka'tli'yān.

⁵Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī jā ka'tla' limacka'tziyā'tit. Ixlipō'ktu ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī lactze huancu'tunā'tit na ixlacatin Dios ē chuntza' makca'tziyā'tit hua'chi tī tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' lactze nalitaxtuyā'tit.

⁷Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā Dios nacālakalhu'manān.

⁸Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n ē ū'tza' chī tzē nalimakapāxui'yā'tit Dios. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nac a'kapūn nalaktzi'nā'tit Dios calacan.

⁹Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cāmāko'xamixi'yā'tit tachi'xcuui't tī talāsitzī'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nacātāmāpācuui'yān ixlacstīn Dios.

¹⁰Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n masqui pātini'mpā'na'ntit xmān ixpālacata tlahua'pā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Dios cāmāpa'ksimā'n ē ū'tza' nalipāxuhua'yā'tit.

¹¹Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni' tachi'xcuui't cātalakapalayān ē cātāmātakāhui'yān ē cātālimālacsu'yuyān kempālhūhua' tū jā ixlicāna'. Capāxuhua'tit a'cxni' cātālahuani'yān chuntza' xmān ixpālacata quilāstālani'uj. ¹²Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn māqui'cani't tū milaca'n nahuan ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh. Nā lacxtim cāmākapātīnīnca ixa'kchihuina'nī'n Dios xalani'n makāstza'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī tze natalihuan. Ū'tza' hua'chi matzat tū litlahuacan quini't ē ū'tza' tze nalihuan ē jā napu'csan. Palh matzat jā'tza' sko'kō'xni'n, ¿chī tzē nalimāsko'kō'nuncan? Jā'tza' tze catihuanli. Xmān namaka'ncan ē nalacchi'ntacan.

¹⁴Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī natalilatākchoko. Hui'xina'n hua'chi pūcās tū māxkakēni' ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj. A'ktin cāl'lacchicni' tālhmā'n nac sipej jā catimātzē'kca. ¹⁵Ē nūn catimāpasīca pūcās ē palaj tunca nalimākchahuacan catūhuālh. Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālhmā'n ē chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlipō'ktuca'n tī tatanūmā'nalh nac chic. ¹⁶Chuntza'

hui'xina'n tzej nalatāk'chokoyā'tit na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' xlaca'n natamakapāxui quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata xatze tū tlahua'pā'na'ntit.

**Jesús māsu'yulh
ixpālacata limāpa'ksin**

¹⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Jā capuhua'ntit icmini't na'icmālakspūtū limāpa'ksin tū maxqu'ca Moisés ē tū tatzo'kli a'kchihuina'nī'n. Jā ū'tza' iclimini't. Quit icmini't namākentaxtū. ¹⁸ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Lihuan tahuilāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā catixapaca nūn macsti'na'j tzamā' limāpa'ksin. Jā tū catixapaca a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū nala. ¹⁹ Chuntza' palh catihuālh namākēnū macsti'na'j tū māpa'ksi limāpa'ksin ixpālacata lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē palh chuntza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin, xla' xastancu nalitaxtu jā Dios māpa'ksini'nkō'. Palh catihuālh nakexmatni' limāpa'ksin ē nā nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin chī xlaca'n natakexmatni', xla' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksini'nkō'. ²⁰ Chuntza' iccāhuaniyān ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ixlīcāna' ixtalacasqui'nin Dios. Palh jā tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos, hui'xina'n jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasitzi'

Lc. 12:57-59

²¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī cāhuanica xalanī'n makāstza': “Jā catimakni'ni'. Palh catihuālh namaknīni'n naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios.” ²² Quit iccāhuaniyān palh catihuālh xmān nasitzi'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni'

Dios. Catihuālh tī nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh tī cachihuālh nahuani ā'chā'tin: “Lhkenti hui'x”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātin.

²³ Chuntza' a'cxni' lī'pimpā't tū nalakahui'liya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴ namakxteka'chī nac pūmacamāstān tū ixlakahui'liya' Dios. Pūla napina' namāko'xami'xi'ya' ā'chā'tin ē ā'listān nataspi'ta nalakahui'liya' tū ixlī'pimpā't.

²⁵ Palh catihuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuūn, calacapāstacti chī palaj nalitalācāxla'ya' lihuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatin juez. Ū'tza' nalimacamaxquī'yān policia ē xlaca'n natachī'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. ²⁶ Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlipō'ktu tū laclipina'.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata tī
taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n**

²⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'lhi' mintā'lāpāxqui'n.” ²⁸ Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nalaktzi'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'htatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'htatani'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

²⁹ Palh milakastapun na milacapekcāna'j nalaktzi'n catihuālh ē ū'tza' nalimātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātin ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze i'sputni'n milakastapun ē namakapūtaxtūca'na'. ³⁰ Palh mimacapekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātin ixpālacata

mimacan. Ā'chulā' tze i'sputni'n mimacan ē namakapūtaxtūca'na'.

**Jesús māsuyulh ixpālacata
makxtekan puscāt**

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

³¹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Nā pūla ixuancan: “Catihuālh ti namakxteka ixpuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro.” ³² Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā kal'hi ixtā'lāpāxqui'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quilitaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'l'hi ixtā'lāpāxqui'n. Chi'xcu' ti natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxqui'n nahuan.

**Jesús māsuyulh ixpālacata chī
tahuan tū ixlicāna'**

³³ Jesús cāhuanipāl'h:

—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixcāhuanican xamakāstza': “A'cxni' ixlicāna' hua'na' natlahua'ya' catūhuālh, Dios laktzi'mā'n ē ixlacasqui'nca namākentaxtūya'.” ³⁴ Quit iccāhuaniyān jā catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata catūhuālh. Makapitzin tahuhan: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catūhuālh. Chuntza' jā tze. A'kapūn, a'ntza' jā Dios hui'lh. ³⁵ Ā'makapitzin tahuhan: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxi ixtujan. Ā'makapitzin huampala tahuhan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios ti ā'chulā' xaka'tla'. ³⁶ Ā'makapitzin huampala tahuhan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzi jā'cxni' napu'n ixa'ksatca'n. ³⁷ Ixlicāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catūhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzin tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

**Jesús māsuyulh chī
nacāmālakxokonī**

Lc. 6:29-30

³⁸ Jesús cāhuanipāl'h:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na' milakastapun. Nalixoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'ni'ta'.” ³⁹ Quit iccāhuaniyān: Jā catimālakxokonī'tit ti cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Palh catihuālh nalacala'sān na milacapīn, natamakxteka' nalacala'sān ā'lacapī kentin. ⁴⁰ Palh catihuālh ixmālacapū'n ē namakticu'tunān milu'xu', nā nata-makxteka' nalē'n minchamarra. ⁴¹ Palh catihuālh i'sāmācu'qui'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. ⁴² A'cxni' catihuālh nasqui'ni'yān catūhuālh, namaxqui'ya' ē jā xmān catitalakspi'ni' catihuālh ti maksācu'cu'tunān.

**Jesús māsuyulh chī napāxqui'ya'
mintā'lāquiclhaktzi'**

Lc. 6:27-28, 32-36

⁴³ Jesús cāhuanipāl'h:

—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Nacāpāxqui'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'ya' mintā'lāquiclhaktzi'.” ⁴⁴ Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xlaca'n ti cātaquiclhaktzi'nān. Cacāmaktāya'tit xlaca'n ti jā cātālaktzi'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n ti cātālakapalayān ē cāta-makapātīnīnān. ⁴⁵ Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'līnī't chī'chini' ē lacxtim talaktzi'n chī'chini' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhī't, masqui' ti tze ē ti jā tze. Dios macamin xcān ixpālacata

ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī takexmata ē masqui tī jā takexmatcu'tun. ⁴⁶ Palh xmān nacāpāxqui'yā'tit xlaça'n tī cātapāxqui'yān, ¿tīchu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catixcuhualh ā'makapitzin tī jā tze hua'chi mātā'jini'ni'n. ⁴⁷ Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuina'nā'tit, ¿ē tze tū tlahua'ni'ta'ntit? Xlaça'n tī jā tastalani' ixej Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā'tit lacxtim chī quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsuyulh ixpālacata xatze tū tlahuacan

6 Jesús cāhuanipālh:
—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalimākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nin Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatin ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzi'nān. Palh cā'lhūhua'lacatin natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxqui'n. ² Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzin tū tlahua'pā'na'ntit. Xlaça'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua ixpālacata tachi'xcuhui't nacāmāka'tli'. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ³ Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimaxtektit jā tī chā'tin naca'tzi chī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuinTāta'ca'n nalaktzi'n tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmāxqui'yān mintatlajca'n.

Jesús māsuyulh chī nali'orarlican

Lc. 11:2-4

⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Makatunu' na'orarlini'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaça'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaça'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzi'ncan a'cxni' ta'orarlimā'nalh. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ⁶ A'cxni' hui'xina'n na'orarliyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'cstuca'n na'orarliyā'tit ē natā'chihuina'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntza' jā tī nalaktzi'nān. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzi'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmāxqui'yān mintatlajca'n.

⁷ Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata ixpālacata lhūhua' tachihuin. ⁸ Jā catila'tit chī xlaça'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzitzā' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jāna'j squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuina'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhui'ca'.

¹⁰ Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksi'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'na' chuntza' chī nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxqui'uj chuhua'j quilihua'tca'n tū icmaclacasqui'nāuj.

¹² Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tī quincātamaklaclē'nān.

¹³ Jā camaxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

Xmān hui'x xaMāpa'ksini' ē mila' ixlipō'ktu litli'hui'qui ē ixlipō'ktuca'n natamakapāxuiyān pō'ktu quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴ Palh hui'xina'n nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzin tū cātatlahuani'yān tū jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmātza'nkēna'ni'yān tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze. ¹⁵ Palh hui'xina'n jā nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzin, jā caticāmātza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsuyulh ixpālacata chī jā tihuāyan

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata orarlini'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtahua'ca' lha'ca'n ē jā talakacha'ka'n. Nacālaktzi'ncan ē ū'tza' nalica'tzīcan jā tahuāyan. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n taka'lhitz'a' ixtatlajca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuāyalh. ¹⁷ Hui'xina'n jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē na'orarliyā'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej calacxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ ē chuntza' jā catica'tzīca palh jā huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatljaca'n.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn

Lc. 12:33-34

¹⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzi'ya' ē xumpepe tzē natamālakspūtū tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn. A'ntza' tzi'ya' ē xumpepe jāla

catitamālakspūtūlh ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. ²¹ Pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaclacapinā'tit jā hui'lh tū ā'chulā' cālimacuanī'yān.

Jesús māsuyulh ixpālacata tū pūmāxkakē quimacni'ca'n

Lc. 11:34-36

²² Jesús cāhuanipālh:

—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū māxkakē mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhini'nā'tit ē palh laktzi'nā'tit tū tamaclacasqui'n ā'makapitzin, ū'tza' hua'chi tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n. ²³ Palh xmān laktzi'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mina'cstuca'n, lactampi'lhīn litaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

Jesús māsuyulh ixpālacata chā'tu' patrón

Lc. 16:13

²⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Chā'tin chī'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scujli chā'tu' ixpatrón. Napāxqui' chā'tin ē jā catilaktzi'ncu'tunli ā'chā'tin. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintumīnca'n.

Jesús māsuyulh chī Dios cāmaktaka'lha ixlacstin

Lc. 12:22-31

²⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Ū'tza' iccālihuaniyān chuhua'j. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalilatahui'layā'tit. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nalilhakā'nanā'tit. Dios cāmaxqui'yān milihua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxqui'yān

tū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta cacātlahua'tit spūni'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhi'ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalhca'n ē jā spūni'n. ²⁷ ¿Tichu na milacpu'na'i'tātca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpālacata nali'a'ktuyunā'tit? ²⁸ ¿Tū ixpālacata cālī'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camacsca'ttit xa'nat chī natalistaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa'ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Tzēhuani't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakhā'nī ixlitzēhuani't xa'nat ē xla' rico ixuani't. ³⁰ A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuani't. Lakali tū'xama'n nacā'i'can ē nacālhucuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu naliko'tnunāuj? ¿Chī na'icli'lhakā'nanāuj?” ³² Tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhi'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit lakaliyān. ³³ Xatze caputzatit pūla chī nacālimāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalimakapāxuhui'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Jā catitamachuyi'tit chuhua'j tū nacā'a'kspulayān lakali. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlilakali nali'a'ktuyunā'tit.

Jesús māsuyulh jā tze cā'a'ksa'ncan ā'makapitzin

Lc. 6:37-38, 41-42

7 Jesús cāhuanipālh:
—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. ² Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³ ¿Chī tzē nalaktzi'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴ Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ¿A'kskāhui'ninā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej nalatā'kchoko. ⁶ A'nan tachi'xcuui't tī ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmāsuyuni'tit. Xmān natasitzi' ē nacātatuscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xatasicua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuui't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsuyuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcuui'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

Jesús māsuyulh chī nalisqui'ni'yāuj Dios

Lc. 11:9-13; 6:31

7 Jesús cāhuanipālh:

—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaqui'ni'yān. ⁸ Chuntza' tī

nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktini'n ē tī naputza tū Dios namaxqui', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

⁹Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzīn, ¿ē namaxqui'ya' a'ktin chihuix? ¹⁰Palh nasqui'ni'yān squi'ti', ¿ē namaxqui'ya' lūhua'? ¹¹Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tziyā'tit, tzē nacāmaxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstinca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxqui' tū xatze tī tasqui'ni'.

¹²'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chuntza' chī lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yān. Ū'tza' huā'mā' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'nī'n chī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata xapitzuna'j mākelhcha

Lc. 13:24

¹³Jesús cāhuanipāl'h:

—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentu' tej. Natanū'yā'tit nac xapitzuna'j mākelhcha jā mā'lh pitzuna'j tej. Pika'tla' mā'lh tej tū a'n nac pūpātīn ē pika'tla' xamākelhcha. Lilhūhua' tī natatanū'yācha'. ¹⁴Pitzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā natahui'layāuj pō'ktu quilhtamacuj. Jicslihua' a'ncan. Nā pitzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē natatanū'yācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī līlakapascan ixtahua'ca't qui'hui'

Lc. 6:43-44

¹⁵Jesús cāhuanipāl'h:

—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē xmān ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n hua'chi lobo tū taputzamā'nalh ixlīhua'tca'n ē talhakā'nani't hua'chi purecu'. ¹⁶Tzē nacālīlakapasā'tit chī natalatā'kchoko.

Jāla cāpu'xcan uvas nac cālhtucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'. ¹⁷Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē tzēhuani't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't. ¹⁸Xatze qui'hui' jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹Palh qui'hui' jā namāstā' xatze ixtahua'ca't, nacācan ē nalhcuyucan. ²⁰Chuntza' hui'xina'n nacālīlakapasā'tit a'kchihuīna'nī'n tī ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō'

Lc. 13:25-27

²¹Jesús cāhuanipāl'h:

—Lhūhua' a'nan tī naquin-tamāpācuhui: “QuiMāpa'ksini'.” Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō'. Xmān tzē natatanū'yācha' xlaca'n tī tatlahua ixtalacasqui'nin quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²²A'cxni' namin ā'xmān quilhtamacuj, lilhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksini'ca'n, quina'n iclīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios militli'hui'qui. Nā militli'hui'qui iccālīmāxtūj jā tze ya ū'ni'n. Nā lhūhua' lī'a'cnīn iccālītlahuāuj militli'hui'qui”, natahuan. ²³Palaj tunca na'iccāhuan: “Jā iccālīlakapasān. Caquilātapānūni'uj. Hui'xina'n tlaha'yā'tit tū jā tze.”

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī takexmatni' ē tī jā takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴Jesús cāhuanipāl'h:

—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsu'yu, xla' tzej tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātini'n. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic, tāyani'lh ē

jā maka'a'nīlh. ²⁶Tī quinkexmata ē jā natlahua tū icmāsu'yu, xla' jāla catitāyani'lh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chī'xcu' tī xalhkēnti ixuanī't ē jā pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷A'cxni' lalx xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chīc, jā tāyani'lh. Maka'a'nīlh ē laclakō'lh.

²⁸A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh tzamā', tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh tzamā' tamāsu'yun. ²⁹Xla' cāmāsu'yuni'lh hua'chi tī ka'lhī limāpa'ksin, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin. Xlaca'n xmān ixtamāsu'yu tū tamaksca'tli.

**Jesús mātzeyīlh chā'tin tī
ixmasni'mā'lh ixquīntī**

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

8 A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhui't tastālani'lh. ²Laktalacatzuna'jīlh chā'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhī ta'jatāt tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmasī quinquīntica'n. Ta'jatatlani' tatzokostani'lh Jesús ē huanīlh:

—Māpa'ksini', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanīlh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huāmā', tapānūni'lh ixta'jatāt. Tzetzā' ixuanī't. ⁴Jesús huanīlh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi ixpājēja'n israelitas ē camā'su'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Nalīlakatāyana'na' chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhui't tzeyani'ta'tza'.

**Jesús mātzeyīlh ixtasācua'
chā'tin capitán xala' nac Roma**

Lc. 7:1-10

⁵A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni' Capernaum, laktalacatzuna'jīlh chā'tin

ixcapitanca'n soldados romanos. Squi'ni'lh camaktāyalh ⁶ē huanīlh:

—Māpa'ksini', ta'jatatla quintasācua' ē mā'lh na quinchic. Xcāhui'huani'nt ē pātīni'mā'lh.

⁷Jesús huanīlh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸Capitán kelhtīlh:

—Māpa'ksini', hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksin ē jā minī'ni' natanū'ya' na quinchic. Xmān namāpa'ksi'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁹Ā'nā quit quintamāpa'ksi' xanapuxcu'nu' ē nā quit iccāmāpa'ksi' quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camīlh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰A'cxni' Jesús kexmatli huāmā' tachihuīn, lī'a'cnīlh. Cāhuanīlh tī ixtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī quina'ka'ī'ni' chī huāmā' chī'xcu'. ¹¹Nā iccāhuanīyān natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā lhūhua' xalanī'n na ixlitā'cnun. Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac ē Jacob jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹²Ā'makapitzin masqui israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan nac kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'. A'ntza' natalāxca ixtatzanca'n.

¹³Palaj tunca Jesús huanīlh capitán:

—Capit na minchic. Chuntza' chī a'ka'ī'ni'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyīlh ixtasācua'.

**Jesús mātzeyīlh
ixpuhuiti' Simón Pedro**

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴Jesús a'lh na ixchic Pedro ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixmascutlamā'lh ē ixmā'lh. ¹⁵Jesús xa'mani'lh ixmacan ē

tapānūni'lh macscut. Tā'kaqui'lh tzamā' puscāt ē tzuculh cāmāhui'.

**Jesús cāmātzeyilh
lhūhua' ta'jatatlani'n**

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', cālimini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksilh ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n. Nā cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē mākentaxtūlh chī a'kchihuina'nli profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā': "Xla' māpānūlh quinta'jatatca'n quina'n ē nā chī i'xlajua'nanāuj."

Tī titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸ A'cxni' Jesús cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't tī ixtalītamacsti'li'mā'nalh, māpa'ksilh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹ Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

²⁰ Jesús kelhtilh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūni'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclh'tata.

²¹ Ā'chā'tin tī i'scujni' ixuanit', xla' huanilh:

—Māpa'ksini', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²² Jesús kelhtilh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'i' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnilh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh i'scujnu'ni'n. ²⁴ A'cxni' ixtatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh

palha' ū'nun ē ixlītatzumamā'lh'tza' xcān barco. Jesús i'lh'tatamā'lh. ²⁵ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānilh ē tahuanihl:

—¡Māpa'ksini', caquilāmakapūtāxtūj! ¡Tā'ktzimā'naujtza'!

²⁶ Jesús cākelhtilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¡Jā tzej a'ka'i'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaqui'lh ē cālacaquil-hnilh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Chī'xcuhui'n talī'a'cnilh ē tahuanihl:

—¿Tichūyā chī'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksi' ū'ni' ē mar ē takexmatni'!

**Chā'tu' chī'xcuhui'n xalanī'n nac
Gadara tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'n**

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸ Ixtuntacut nac xcān ixu'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jilh chā'tu' chī'xcuhui'n tī ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā tī chā'tin ixtatētāxtucutun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'. ²⁹ Tatzuculh tata'sa ē tahuanihl:

—Icca'tziyāuj hui'x i'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tū ictlahuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquilāmakapātinināuj a'cxni' jāna'j lakchā'n quilhtamacuj tū lilhcānancani't?

³⁰ Jā makat a'ntza' ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xni'n. ³¹ Jā tzeza ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chī'xcuhui'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

³² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeza ū'ni'n cāpūlactaxtulh chī'xcuhui'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xni'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xni'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cālacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Chi'xcuhui'n tī ixtamak-taka'lh mā'nal'lh l'huhua' pa'xni'n, xla'ca'n tajicua'nli ē tatsu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh chi'xcuhui'n tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³⁴ Palaj tunca ixlipō'ktuca'n xalanin' tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixui'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'n'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

**Jesús mātzeyil'lh chā'tin
tī i'xcāhui'huanani't**

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

9 Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā ixcā'lacchicni'. ² Līmini'cancha' chā'tin chi'xcu' tī i'xcāhui'huanani't ē tī ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'i'ni' ixlitli'hu'i'qui, xla' huanil'lh ta'jatatlani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³ Palaj tunca makapitzin xam-ākelhtahua'kē'ni'nin limāpa'ksin tapuhuanli: “Huā'mā' chi'xcu' mālākchā'nimā'lh Dios. Nūn tī chā'tin chi'xcu' tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.” ⁴ Jesús ixca'tzi' chī ixtapuhua'mā'nal'lh ē ū'tza' cālihuani'lh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ⁵ Icuani'htza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanil'lh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlitasu'yulh palh ixlicāna' tzezanli. ⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tā'lh mā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanil'lh chi'xcu' tī i'xcāhui'huanani't:

—Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷ Palaj tunca chi'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na ixchic.

⁸ Tachi'xcuhui't, a'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxui'lh Dios tī ixcāmaxqui'nit huā'mā' limāpa'ksin chi'xcuhui'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzi'lh chā'tin chi'xcu' tī i'xuanican Mateo. Xla' ixui'lh jā ixmātā'jini'nca'n lixokot ē huanica:

—Caquistā'la'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰ A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh l'huhua' mātā'jini'nin ē ā'makapitzin tī jā tzeza chi'xcuhui'n. Ixlipō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. ¹¹ A'cxni' makapitzin fariseos talaktzi'lh huā'mā', xla'ca'n takelhasqui'nil'lh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan mātā'jini'nin ē ā'makapitzin tī jā tzeza chi'xcuhui'n?

¹² Jesús kexmatli huā'mā' tachihuin ē cāhuani'lh:

—Xla'ca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatatlani' tamaclacasqui'n. ¹³ Capintit ē casca'ttit tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcani't na ixtachihuin Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzin. Jā iclacasqui'n naquilālakahu'il'yāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcani't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xla'ca'n lactze. Icmil'lh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzi' jā lactze xla'ca'n ē chuntza' natalakpal' ixtalacapāstacni'ca'n.

**Kelhasqui'nica Jesús
ixpälacata chi já tihuā'yan**

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴Ā'listān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxini', xlaca'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nilh:

—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpälacata Dios. ¿Tū ixpälacata miscujnu'nin pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵Jesús cākelhtilh:

—¿Ē natalipuhuan tī cā'invitarlican jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahuī'lhcus squi'nini', jā talipuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nini' ē a'cxni' natalipuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxtī'ta xamasni'. ¹⁷Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' lichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

**Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī
xa'malh ixlu'xu' Jesús**

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacatin Jesús ē huanilh:

—Nilhcus quintzu'ma'jāt. Masqui nilhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

¹⁹Jesús tāyalh ē tā'a'lh chi'xcu'. Nā i'scujnu'nin nā tatā'a'lh. ²⁰Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhitzā' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsnī' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jilh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlu'xu'. ²¹Puhuanli chuntza': “Xmān ca'icxa'mani'lh ixlu'xu' ē na'ictzeyan”, puhuanli. ²²Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt. Tzeyani'ta'tza' ixpälacata a'ka'īni'ta'.

Xlitzā'la tzeyanli tunca.

²³A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuhui't ixtata'samā'nalh. ²⁴Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nini't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlaca'n talilitzi'nli.

²⁵A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhui't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaqui'lh. ²⁶Calhāxcuhuā'lh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyilh chā'tu' lakatzī'nin

²⁷A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzī'nin. Palha' tahuani'lh:

—¿Caquilālakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzī'nin tatalacatzuna'jilh. Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē a'ka'īyā'tit tze na'iccāmālacahuāniyān?

Takelhtilh:

—Chuntza' ica'ka'īyāuj, Māpa'ksini'.

²⁹Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka'īyā'tit.

³⁰Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh:

—Tzē'k caca'tzītīt ē jā tī chā'tin namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xla'ca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talica'tzikō'lh calhāxcuahuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyilh kō'ko'

³²A'cxni' jānāj ixtataxtu tī lakatzī'nī'n ixtahuani't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeyā ū'nī'.

³³A'cxni' Jesús māxtulh jā tzeyā ū'nī', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuui't tali'a'cnīlh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzī'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.

³⁴Fariseos, xla'ca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksin tī xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeyā ū'nī'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcuui't

³⁵Jesús ixtētāxtutēlha a'katunu' nac cā'lacchicni' ē ranchujnu'. Ixtētānūtēlha a'katunu' na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksinī'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

³⁶A'cxni' cālaktzī'lh tachi'xcuui't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcālī'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzī'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nan tī ta'a'ka'ī'cu'tun. Xla'ca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācu'a'n tī nata'ī'nin ē lhūhua' lanānī't. ³⁸Ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit Dios cacāmacamīlh chi'xcuui'n tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

10 Xlitzā'la Jesús cāmāta'satinini'lh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n. Cāmāxquī'lh līmāpa'ksin natamāxtu jā tzeyā ū'nī'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

²Tzamā' kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ē xla'ca'n tī cāmāpacuahuīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixli'a'ktu' ixtacuahuīni' Pedro, ē i'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; ³ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jini' ixuani't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācuahuīcan Tadeo; ⁴ē nā Simón tī ixtapa'ksini' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'listān macāmāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksilh kelhacāujtu' natalimāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵A'cxni' Jesús cāmācā'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yu'yā'tit jā tahuī'lāna'ncha' xla'ca'n tī jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

⁶Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xla'ca'n hua'chi purecu' tī tatza'nkānī't. ⁷Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': “Talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksinī'nkō'.”

⁸Cacāmātzeyī'tit ta'jatātlanī'n ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit leprosos tī cāmasnī'mā'nalhxquinī'tca'n ē cacāmāxtutit jā tzeyā ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit huā'mā' litli'hui'qui tū iccāmāxquī'yān ē

chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālimātzeyī'yā'tit quililti'hui'qui.

⁹Jā camojō'tit tumin ixlā' oro nūn ixlā' plata nūn ixlā' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napinā'tit.

¹⁰Jā calī'pintit mimorralha'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nalī'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'ni'ta'ntit. Jā nalī'pinā'tit nūn cac'hi' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can jā māsu'yumā'lh.

¹¹'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeya chi'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹²A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahualh tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' nac chic.” ¹³Palh cā'tapāxuhuān cātāmānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanātlahua ē nā hui'xina'n.

Palh jā cātāmānūcu'tunān na ixchicca'n, xlaca'n jā caticāsicua'lanātlahuaca. ¹⁴Palh jā cātāmānūyān a'ktin nac chic o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palh jā cātakexmatni'yān, palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. ¹⁵Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē Dios nacāputzāna'nikō', xlaca'n natapātini'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodomā ē Gomorra ē jā xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' tī jā takexmatcu'tun

—huanli Jesús.

Cāputzastālani'can tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo

¹⁶Jesús cāhuani'pāl'h:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nān ē nalitaxtuyā'tit hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n lobos. Skalalh cahuantit hua'chi lūhua'. Cala'tit hua'chi tantzasnān tū ca'csua'. ¹⁷Catamaktaka'lhtit. Chi'xcuhui'n nacātamacamaxqui'cu'tunān māpa'ksini'nī'n ē nacātatucsan na ixtemploca'n israelitas. ¹⁸Nacātamālacapū'yān na ixlacinca'n gobernadores ē reyes xmān quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuani'yā'tit xatze tachihuīn ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā israelitas. ¹⁹Jā catilī'a'ktuyuntit chi nalitamaktāyayā'tit ē chī nacākelhtiyā'tit a'cxni' nacāmacamaxqui'yān māpa'ksini'nī'n. A'cxni' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzini'yān tū nacāhuani'yā'tit xlaca'n. ²⁰Jā xmān mintachihuīnca'n tū nachihuīna'nā'tit. Espīritu Santo, ū'tza' tī nacāmāchihuīni'yān.

²¹'Chi'xcuhui'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n nacāmāknīcan ē xanātā-tana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Ka'hua'chan natatā'lāquic'hlaktzi'n ixnatātana'ca'n ē natamāknīnīnī'n.

²²Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquic'hlaktzi'nān ixpālacata quilātapa'ksini'yāuj quit. Tī tzancs natatāya ē jā natataxtutūya na quinte'j masqui tapātini'mā'nalh, ū'tunu'n nacāmākapūtaxtūcan.

²³'A'cxni' nacātaputzastālani'yān a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit ē capintit ā'lacatin. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jā catitētaxtukō'tit ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n israelitas namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'cxni' namimpala Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁴'Ā'chulā' ixlacasqui'nca xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca patrōn ē jā tasācua'. ²⁵Līpāxuhua tī sca'tmā'lh ē tzē namālakchā'ni ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua' tī tzē namālakchā'ni ixpatrōn.

Palh lakapalacani'ttza' ti māpa'ksini'n nac chic ē māpācuhuicani'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzin xalani'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli Jesús ixlichihuina'mā'lh xla' ē nā i'scujnu'nī'n.)

Tichu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktu tū tatzē'kni't, ū'tza' nalaktzi'ncan. Tū tatzē'kni'cus, naca'tzikō'can. ²⁷ Tū quit iccāhuaniyān xmān hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lhūhua'lacatin. Tū quit tzē'k iccāhuaniyān, ū'tza' palha' nahuanā'tit calhāxcuhuālh. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit chi'xcuhui'n ti tzē natamakni mimacni'ca'n ē jāla tamāpa'ksi milistacna'ca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios ti tzē nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē milistacna'ca'n nac pūpātin.

²⁹ ¿Chī nalistā'can xalacstin spūni'n? Stā'can tantu' ē jā tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstin spūni'n. ³⁰ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'ni'ta'n kenatunu'. ³¹ Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstin spūni'n —huanli Jesús.

Ti natahuan cā'lhūhua'lacatin

tā'tapa'ksi Cristo

Lc. 12:8-9

³² Jesús cāhuanipālh:

—Catīxcuhuālh ti nahuan na ixlacatin tachi'xcuhui't: “Quit ictapa'ksini' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatin quinTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksini' quit.” ³³ Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatin, xla'ca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatin quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzī tachi'xcuhui't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' jā talālisitzi'ni'lh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitziyān. ³⁵ Chi'xcu' natā'lāquiclhaktzi'n ixka'hua'cha. Ē tzu'majāt natā'lāquiclhaktzi'n itxtzi'. Ē nā puscāt natā'lāquiclhaktzi'n ixpuhuiti'. ³⁶ Chā'tin chi'xcu' tā'lāquiclhaktzi' nahuan xalani'n na ixchic.

³⁷ Tī ā'chulā' natapāxqui' itxtzi'ca'n o ixtāta'ca'n ē jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. Nā ti ā'chulā' natapāxqui' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'majātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁸ Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁹ Tī natataxtutāya na quintej ē jā tapātini'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitaka'lhilh ixlatamatca'n nac a'kapūn. Tī natapātini'n masqui ixtalinilh quimpālacata, xla'ca'n nacāmākapūtaxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰ Jesús cāhuanipālh:

—Palh catīhuālh nata'a'ka'īni' tū hui'xina'n nacāhuaniyā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'īni' tū quit icuan. Palh catīhuālh nata'a'ka'īni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'īni' ti quimacamilh. ⁴¹ Palh catīhuālh natalakachi'xcuhui' chā'tin a'kchihuina' ixpālacata taca'tzi Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuina'. Palh catīhuālh natalakachi'xcuhui' chā'tin tzeyā chi'xcu' xmān ixpālacata

tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeza chi'xcu'. ⁴² Palh chā'tin natā'hua' macsti'na'j xcān xmān ixpālacata quintapa'ksini' quit ē palh natā'hua' masqui catihuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

**Īscujnu'nī'n Juan
Mā'kpxāni' talaka'lh Jesús**

Lc. 7:18-35

11 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh ĩscujnu'nī'n, taxtulh a'ntza' ē a'lh. Ixtētaxtutēlha ā'makapitzin cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuina'.

² Juan Mā'kpxāni' ixtanūmā'lh nac pūlāchi'n. A'cxni' māca'tzinīca tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmacā'lh chā'tu' ĩscujnu'nī'n natalaka'n Jesús ³ ē natakēlhasqui'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacascu'nce na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴ Jesús cākelhtilh:

—Cataspī'ttit ē nahuanīyā'tit Juan tū laktzi'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit.

⁵ Nahuanīyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtāxtūcan tī talīpuhuahui'lāna'lh.

⁶ Lipāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalīpāhuamā'nal —cāhuanilh.

⁷ A'cxni' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzu-culh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't, ¿tīchu ixlaktzi'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'nī'? ⁸ ¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n

ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't, xlaca'n tahui'lāna'lh na ixchicca'n reyes. ⁹ ¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ¹⁰ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' litatzo'kni't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quīna'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mintej.

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuaniyān. Na ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuani't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksini'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹² 'Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpxāni', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksini'nkō'. Hua'chi tataquitzimā'nal natasātanū.

¹³ Ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n ixtalichihuīna'mā'nal chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksini'n huā'tzā' nac cā'tī'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksin Moisés. Talichihuīna'nli hasta a'cxni' milh Juan.

¹⁴ Masqui jā cati'a'ka'tnī'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit.

¹⁵ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶ ¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chi'xcuhui'n tī tahui'lāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nal nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani:

¹⁷ "A'cxni' quīna'n icmakata'sauj līskoli', hui'xina'n jā lakatītī ē jā tlītī. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui', hui'xina'n jā lakatītī ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuani. ¹⁸ Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yah pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeza ū'nī'.

¹⁹ Ā'listān quit icmilh. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē icua' xcān ē catūxcuahuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclihuā'yan ē laktza' iclikō'tnūn. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jini'nī'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'ī, xlaca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Ti jā takexmatni'lh Jesús

Lc. 10:13-15

²⁰ Xlitzā'la Jesús tzuculh cālacaquilhni xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahualh lhūhua' lī'a'cnīn. Cālacaquilhni'lh tachi'xcu'huī't ixpālacata jā ixtalakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh:

²¹ —Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'n nac Betsaida. Nalilīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacani't lī'a'cnīn na milacpu'na'ī'tātea'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhea'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalīpuhuan ixpālacata ixcentaca'n. ²² Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātinīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón. ²³ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, zē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuālh lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacani't na milacpu'na'ī'tātea'n, ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtūlh cā'lacchicni'. ²⁴ Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātinīnān hui'xina'n ē jā xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē

ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān

Lc. 10:21-22

²⁵ Xlitzā'la Jesús orarlilh ē huanli:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cā'tī'ya'tna'. Icmāxquī'yan tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lākskalalhna'. ²⁶ Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'.

²⁷ Cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī huī'lh i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixliDios quinTāta', xmān quit i'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸ Cata'ntit milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī makca'tziyā'tit tzi'nca tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palha' scuypā'na'ntit namakapāxui'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān. ²⁹ Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Lilacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzī. Chuntza' jā nacātamāmakchuyiyān. ³⁰ Jā jicslīhua' quintamāsu'yun ē tzē namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scuynu'nī'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

12 Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ix-pūjaxcan. Ī'scuynu'nī'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'ī' pātīn pātu' tza'ktza' ē tahua'lh.

² A'cxni' fariseos talaktzī'lh, tahuani'lh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'nī'n ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlimāpa'ksīn Moisés.

³ Jesús cākelhtilh ē cāhuanilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh. ⁴Tatanūlh na ixchic Dios ē tahua'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'cani't Dios. Jā mini'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tzē natahua'. ⁵¿Ē chā jā likelhtahua'kani'ta'ntit nac limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés? Pālejni' tī tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā mini'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuacan xla'ca'n jā takexmatni' limāpa'ksin. ⁶Iccāhuaniyān huā'tzā' hui'lh catihuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷Hui'xina'n jā ca'tzīni'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakahu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'liyāuj animalh.” Palh ixca'tzi'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakahu'mancan, jā ixcālīmālacsu'yutit quiscujnu'ni'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē tzē na'icmāpa'ksini'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' ti ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

⁹Xlitzā'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalīmālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nica:

—¿Ē tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mim-purecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlh mā'n pūlu'cu', ¿ē jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹²Ā'chulā'

ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

¹³Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncti ixmacan, ixtzeyani'ttza' ē ixtā'chuntza' huanli kentin ixmacan. ¹⁴Palaj tunca tataxtulh fariseos ē talacapāstacli chī natalīmāmakninini'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

¹⁵A'cxni' Jesús ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin ē lilhūhua' tastālani'lh. Jesús cāmātzeyikō'lh ta'jatatlani'n ¹⁶ē cāmāpa'ksilh jā catahuanli tichu xla'. ¹⁷Chuntza' tlhualh namākentaxtū chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū huanli Dios:

¹⁸Huā'mā' quintasācua' tī iclacsacli ē laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxui.

QuinEspíritu natā'a'n ē nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzej na'icputzāna'nikō'.

¹⁹Xla' jā nalacaquilhnini'n ē jā nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac cā'tejen ixpālacata cuenta natlahuacan xla'.

²⁰Xla' nacāmaktāya tī jā lactli'hui'quin tī hua'chi cha'ncat tū xaxmū'hua.

Jā nacālalmaka'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūcās tū jā tzej māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹Tachi'xcuhui't nata'a'ka'ī'.

Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

Huanca Jesús ixliscuja ixlīti'hui'qui skāhui'ni'

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²²Xlitzā'la lē'ni'ca Jesús chā'tin chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko' ixuani't

ixpālacata ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. Jesús mātzeyilh ē tzej ixlaktzī'n ē tzuculh chihuina'n. ²³ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talī'a'cnilh ē tahuanlı:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ A'cxni' fariseos takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanlı:

—Huā'mā' chí'xcu' ka'lhī ixlitli'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeyā ū'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzi tū ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksini'nī'n tatapāpitzi ē talātucsa, jāla tamāpa'ksini'n lakmaj. Natālāmālakspūtūkō'. Palh xalani'n a'ktin cāl'acchicni' o a'ktin familia tatapāpitzi ē talātucsa, jā catitāyani'lh. ²⁶ Palh ixlitli'hui'qui xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n tū iclīmāxtu ā'a'ktin jā tzeyā ū'ni', chuntza' talitapāpitzi litli'hui'qui. Jā catitāyani'lh.

²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'nī'n ixlitli'hui'qui Beelzebú. ¿Tichu ixlitli'hui'qui tū talimāxtu jā tzeyā ū'nī'n xlaca'n tī cātatapa'ksini'yān hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n tamāsu'yu jā ixlicāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj.

²⁸ Tū quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'nī'n, ū'tza' ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chí tzuculltza' māpa'ksini'nkō' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chí'xcu' palh jā pūla nachī'can tzamā' chí'xcu'.

³⁰ Tī jā quintapa'ksini'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzī'n. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹ Ū'tza' iccālīhuanīyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlipō'ktuca'n ixcuentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcu'huālh jā tze tū tahuān, palh catihuālh nahuan jā tze tū tlhua Espiritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. ³² Palh catihuālh cachihuālh huani Chí'xcu' xala' Tālh mā'n, namātza'nkēna'ni'can.

Palh catihuālh nahuan jā tze tū tlhua Espiritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't

Lc. 6:43-45

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chí māstā' ixtahua'ca't, chuntza' lilakapascan qui'hui'. ³⁴ Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuani't tasu'yu. ¿Chī nacālīquilhtaxtu'yān tachihuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chí lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tze ixtachihuīn chā'tin tzeyā chí'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuīn chā'tin jā tzeyā chí'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. ³⁶ Iccāhuanīyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihuīn tū tlakaj tahuanlı. ³⁷ Chuntza' chí chíhuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nacātalīputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn

Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸ Xlitzla'la makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuānilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' li'a'cnīn naquilālīmāsu'yuni'yāuj palh ixlicāna' Dios macamini'ta'n.

³⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Tachi'xcuhui't tī jā tze ē tī jā ta'a'ka'i'cu'tun, xla'ca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' li'a'cnin. Xmān nacāmāsu'yuni'can li'a'cnin chī tū a'kspulalh Jonás.⁴⁰ A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squi'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nā na'ictojō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' na ixpūlacni' ti'ya't.⁴¹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nikō'can. A'cxni' nala huā'mā', xla'ca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātamālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān ixpālacata xla'ca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē li'a'kchihuina'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuina'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.⁴² Nā reina tī ixmāpa'ksini'n nac Sabá natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nikō'can. Nacālimālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tze ya ū'ni' tū quitaspi'tpala

Lc. 11:24-26

⁴³ Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' a'ktin jā tze ya ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'.” A'cxni' naquitaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhncanā't, ē jā tī chā'tin hui'lh. ⁴⁵ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tze ya ū'ni'n tī

ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natalatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tze ya ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xla'ca'n tī jā tze ē tahui'lāna'lh chuhua'j.

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶ Jesús ixcatā'chihuīna'mā'lhcus tachi'xcuhui't a'cxni' tachā'lh ixtzi' ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús.

⁴⁷ Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tata'chihuīna'ncu'tunān.

⁴⁸ Jesús kelhtilh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—Ā'ē ca'tziyā'tit tīchu iccā'aktzi'n hua'chi quintzi' ē quintā'timīn?

⁴⁹ Palaj tunca Jesús cāmacahuanilh i'scujnu'nī'n ē huanli:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn. ⁵⁰ Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzi'.

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

13 Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. ² Lhūhua' tachi'xcuhui't tatakēstokli jā ixui'lh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatakchokoh na ixquilhtūn xcān. ³ Palaj tunca cāhuanilh tū litaca'tzīni'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴ A'cxni' ixmā'ka'huani'mā'lh ixli'cha'nat, makapitzin tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n ē tasacua'lh. ⁵ Ā'makapitzin tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' licha'nat

ixpālacata jā pūlh mā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'lh, xapa'lhma' scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzin liča'nat huampala tayujli nac cālhtucū'n. Lhtucu' tastacli ē tamā'ktzi'lh. ⁸Ā'makapitzin liča'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē mās'tā'lh ixtahua'ca't. Makapitzin liča'nat tamās'tā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzin tamās'tā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzin tamās'tā'lh pu'xamacāuj. ⁹Palh kexpa'ni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Jesús mās'u'yulh tū litaca'tzini'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmās'u'uni'ya' tachi'xcuhui't tū litaca'tzini'can?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Dios cāmās'u'uni'ni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't ixpālacata chī nala ixlimāpa'ksin Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzilh. ¹²Ti nata'a'ka'i', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. Ti jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n jā catitasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzi. ¹³Ū'tza' iccālīmās'u'uni' tū litaca'tzini'can. Masqui xlaca'n talaktzi'n, jā taca'tzi tū huanicu'tun tū talaktzi'n. Ē masqui takexmata, jā taca'tzi tū huanicu'tun. ¹⁴Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza': Ixlicāna' masqui nakexpa'tā'tit, jā catica'tzi'tit.

Masqui nalaktzi'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.

¹⁵Tachi'xcuhui't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n ē cā'a'kachi'pacan ē cālākachi'pacan.

Chuntza' jā catitalacahuāna'lh ē jā catitakexmatli ē jāla catitalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātza'nkēna'ni'lh ē xa'iccāmātzeyilh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶Jesús chihuina'mpālh:

—Lipāxuhua'yā'tit ixpālacata tze lacahuāna'nā'tit ē tze kexpa'tā'tit ē nā tze naca'tziyā'tit. ¹⁷Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tzamā' tū laktzi'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzi'ncu'tun lhūhua' a'kchihuina'ni'n ē lhūhua' tzeza chi'xcuhui'n ē jā talaktzi'lh. Nā chuntza' tzamā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakexmatcu'tun ē jā takexmatli.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū lica'tzini'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū lica'tzini'can ixpālacata cha'nāna'.

¹⁹Ti takexmata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksini'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi liča'nat tū yujli nac tej. Namin skāhu'ni' ē nacāmāpātza'nkēni tū tasca'tli. ²⁰Līcha'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ti takexmata ixtachihuin Dios ē talakati.

²¹Huā'mā' līcha'nat jā ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēxē'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuhui't ti jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapāti catūhuālh o cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'lh, jā'tza' talakati ē tamakxteka. ²²Līcha'nat tū yujli nac cālhtucū'n, ū'tza' tasu'yu hua'chi ti takexmata ē tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu talacapāstaca chī natalihuā'yan ē chī lacricujnu' natalihuan. Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyi ē jā cāmāxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'i' ē ū'tza' huā'mā' hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzi'lh liča'nat. ²³Līcha'nat tū yujli jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi ti takexmata xatze tachihuin ē tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh

ta'a'ka'í'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū natalimapakāxui Dios ē makapitzin tzej tacatzi. Xlaca'n hua'chi licha'nat tū māstā'lh a'ktin ciento o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze licha'nat

²⁴ Jesús cāhuanipālh tū lica'tzini'can:

—Chī Dios māpa'ksini'nkō' nala hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' cha'nli licha'nat na ixcā'tacuxtu. ²⁵ A'ktin cā'tzi'sni' lihuan i'lhata mā'lh chi'xcu', ixtā'lāquiclhaktzi' quimā'ka'huani'lh tū jā tze licha'nat. ²⁶ A'cxni' i'stacmā'lh tza' tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā tze ya tacha'nān. ²⁷ Palaj tunca talakmilh i'scujnu'nī'n chi'xcu' ē takelhasqui'nīlh ixpatronca'n: “¿Ē jā pō'ktu xatze licha'nat cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī lipu'nli huā'mā' tū jā tze ya tacha'nān?”

²⁸ Ixtēcu' cākelhtīlh: “Chā'tin quintā'lāquiclhaktzi' quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh: “¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccā'tampu'lhuyāuj tū jā tze pa'lhma'?” ²⁹ Xla' cākelhtīlh: “E'ē. Palhāsā' nacā'tampu'lhuyā'tit nā xatze tacha'nān. ³⁰ Xatze nacā'makxtekāuj lacxtim catastacli hasta a'cxni' na't'can. Na'iccāhuani tasācua'n tī nata'í' palh pūla natataya tū jā tze pa'lhma' ē natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan. Ā'listān nata'í' xatze tacha'nān ē natamāquī' na quimbodega.”

Xalicha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹ Jesús cāhuanipālh tū lica'tzini'can:

—Chī natalilhūhua'n tī nata'a'ka'í'ni' Dios, ū'tza' nala hua'chi a'ktin xalicha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't. ³² Huā'mā' licha'nat ixlicāna' ā'chulā' xamacsti'na'j ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin licha'nat. A'cxni' nastackō', ka'tla' nahuan hasta ixtā'chuntza' a'katin

qui'hui'. Spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n na ixpekeni'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³ Jesús limāsu'yupālh:

—Chī Dios nalimāpa'ksini'n nala hua'chi levadura tū nalitlahua puscāt maktu'tun xatapūlhcan harina ē namakxteka hasta nalakhtāyakō' ixtasquit.

Jesús limāsu'yulh tū lica'tzini'can

Mr. 4:33-34

³⁴ Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't ē cālītā'chihuina'nli tū lica'tzini'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuina'n. ³⁵ Chuntza' tlhualh ē ū'tza' limākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuina'nān tū lica'tzini'can; na'icuan catūhuālh tū tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze licha'nat

³⁶ Xlitzla' Jesús cāmā'xtekli tachi'xcuhui't ē xla' tanūlh nac chic. I'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuanihl:

—Caquilāhuanij tū huanicu'tun tū lica'tzini'can ixpālacata jā tze ya licha'nat.

³⁷ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Tī cha'nli xatze licha'nat, ū'tza' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ³⁸ Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze licha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksi Dios. Tū jā tze licha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksi skāhu'ni'. ³⁹ Ixtā'lāquiclhaktzi' patrōn tī mā'kahuanilh jā xatze licha'nat, ū'tza' skāhu'ni'. A'cxni' i'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata'í'

pa'lhma', ū'tunu'n ángeles. ⁴⁰ Chuntza' chī nacātayacan jā tzeya pa'lhma' ē nacālhcuycan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁴¹ Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāpa'ksi ixángeles nacātaya ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze ē ixlipō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' āmakapitzin natatlahua tū jā tze. Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksini'n ⁴² ē nacāmānū jā nacālhcuycan. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Xlaca'n tī tatlahua ixlīmāpa'ksin Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksini'nkō'. Tzēhuanit' natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

**Tū lica'tzini'can ixpālacata
tumin tū ixmā'cnūcani't**

⁴⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksini'nkō' tzē nalimālakchā'nican lhūhua' tumin tū mā'cnūcani't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumin. Xla' namā'cnūpala jā ixui'lh. Lipāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumin.

**Tū lica'tzini'can ixpālacata
perla tū tapalaxla'**

⁴⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksini'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. ⁴⁶ A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

**Tū lica'tzini'can ixpālacata
pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti'**

⁴⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Nā chī Dios māpa'ksini'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan

squi'ti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū kempālhūhua' squi'ti'. ⁴⁸ A'cxni' tsuma pūtayan, chi'pana'ni'n squi'ti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squi'ti'. Xatze squi'ti' nacāmojōcan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuhui't na ixlapu'na'i'tātca'n xalactze. ⁵⁰ Jā tze tachi'xcuhui't nacāmānūcan jā nacālhcuycan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

**Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē
nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh**

⁵¹ Xlitzla'la Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Ē kexpa'tā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtilh:

—Jē, Māpa'ksini', iccākexmatāuj.

⁵² Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlipō'ktuca'n tū lica'tzini'can, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas. Tī takexmatli tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' lī'a'cnin? ⁵⁵ Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzī'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶ Ixlipō'ktuca'n

ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahuilāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlipō'ktu huā'mā'?

⁵⁷ Ū'tza' talisītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhuālh jā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵⁸ A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' litlahualh li'a'cnīn.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

14 Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea. Māca'tzīnīca ixpālacata Jesús.

² Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n:

—Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpaxīni'. Lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'ī'tātca'n nīnī'n. Ū'tza' lika'lhī litli'hui'qui tū litlahua li'a'cnīn.

³ Herodes ixmāstā'nī't limāpa'ksin cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchī'n nachī'can. Māchi'nīnī'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā minī'nī' chī lī'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājīcua'ni'lh tachi'xcuhui't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁶ A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlhualh cā'tani'. Ixtzu'majāt Herodías tīlīh na ixlacinca'n tī ixcā'invitarlicanī't. Limakapāxui'lh Herodes ⁷ ē xla' huanilh ixmaxqui'lh tzu'majāt catūxcuhuālh tū nasqui'ni'.

⁸ Palaj tunca xatzī' maxqui'lh talacapāstacni' ē tzu'majāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹ Ū'tza' lilipuhuanli Herodes chī ixmālacnūnī'nī't tzu'majāt. Tī ixcā'invitarlicanī't takexmatli tū ixuanicanī't, ē ū'tza' jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksini'lh camaxqui'ca. ¹⁰ Chuntza' macā'lh limāpa'ksin nac pūlāchī'n ē māmāyujūnīnī'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Palaj tunca liminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'majāt ē xla' maxqui'lh ixtzī'.

¹² Palaj tunca tamīlh ī'scujnu'nī'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'listān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³ A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh, lhūhua' tachi'xcuhui't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastalanī'lh catujan na ixquilhtūn xcān. ¹⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n tī ixcālīmini'canī't.

¹⁵ A'cxni' ī'smalanka'namā'lh'tza', ī'scujnu'nī'n Jesús talakmilh ē tahuani'lh: —Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlihua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Xlaca'n tahuani'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹Palaj tunca cāmāpa'ksilh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmamaxqui'lh īscujnu'nīn. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. ²⁰Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nīn tamākēstokli lhūhua' xalacpitzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh. ²¹Chi'xcuhui'n ti tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstin.

Jesús kelhtlā'huanli na ixkelhni' xcān

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²²Xlitzā'la Jesús cāhuanilh īscujnu'nīn catatojōlh nac barco ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar. Xla' ixcāmacā'mā'lh tachi'xcuhui't. ²³A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlīni' Dios. A'cxni' tzi'suanli, ixlīmān ixui'lh a'ntza' ²⁴lihuan īscujnu'nīn ixtatētaxtumā'nalh nac xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē tasno'kli barco. ²⁵A'cxni' xkakalh, Jesús ixcālaktalacatzuna'jitēlha xlaca'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān. ²⁶A'cxni' scujnu'nīn talaktzi'lh chā'tin ti ixkelhtlā'huantēlha xcān, cāmekē'klhalh ē tājicua'ni'lh ē palha' tahuanli:

—ĭLakachuyayāuj!

²⁷Jesús cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit.

Quit ti icmimā'lh.

²⁸Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', palh ixlicāna' hui'x, caquihua'ni' ē na'ickelhtlā'huan xcān na'iclakapāxtokān.

²⁹Jesús huanilh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac barco ē tzuculh kelhtlā'huan xcān nalakapāx-toka Jesús. ³⁰A'cxni' makca'tzilh palha' ū'ni', jicua'nli ē tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—ĭCaquimakapūtaxtu, Māpa'ksini'!

³¹Palaj tunca Jesús macachi'palh ē huanilh:

—Xmān macsti'na'j a'ka'īya'. ĭTū ix-pālacata jā quilipāhua'na'?

³²A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³Palaj tunca xlaca'n ti ixtahui'lāna'lh nac barco talaktaquilhpū-talh Jesús ē tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x ī'Ska'ta' Dios.

Jesús cāmātzeyilh ta'jatatlāni' xalanīn nac cāl'acchicni' Genesaret

Mr. 6:53-56

³⁴Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret. ³⁵A'cxni' tachi'xcuhui't xalanīn a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnini'lh calhāxcuhualh nac tzamā' ti'ya't. Cālimini'ca lhūhua' ta'jatatlāni'n jā ixui'lh Jesús. ³⁶Tasqui'ni'lh cāmāxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlipō'ktuca'n ti taxa'malh.

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

15 Palaj tunca makapitzin fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin talaktalacatzuna'jilh Jesús. Ixtamini'ta'ncha' cāl'acchicni' Jerusalén ē takelhasqui'nilh:

²—Miscujnu'nīn, ĭtū ixpālacata jā takexmatni' ixtahui'latca'n quinapapana'ca'n? Jā tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca a'cxni' natahuā'yan.

³Jesús cākelhasqui'nilh:

—Nā hui'xina'n, ĭtū ixpālacata mākenū'yā'tit ixlīmāpa'ksin Dios nacāmākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n?

⁴Dios huanli: “Cacālakachi'xcuhui'

mintāta' ē mintzi'." Nā huanli: "Camaknica tī cachihuālh huani ixtāta' o ixtzi'." ⁵Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chī'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzi': "Jāla icmaktāyayān. Ixlipō'ktu tū icka'lhi icmālacnūni'nī'ttza' Dios." ⁶Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzi'. Chuntza' hui'xina'n mākēnu'yā'tit ixlīmāpa'ksin Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n. ⁷¡Tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlicāna' chī cālichihuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuan quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁹Jā tū limacuan chī quilaktaquilhpūta. Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰Palaj tunca Jesús cāta'satinilh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj ē caca'tzītit:

¹¹Jā ū'tza' tū naquilhtanū chī'xcu' ē chuntza' nalika'lhi ixcuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhtaxtu chī'xcu', ū'tza' nalika'lhi ixcuenta.

¹²Palaj tunca i'scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanilh Jesús:

—¿Ē ca'tziya' palh cālimakasitzi'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³Xla' cākelhtilh:

—Catūxcuhuālh līcha'nat tū jā cha'nli quīnTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k.

¹⁴Cacāmakxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzi'nī'n tī talē'n ā'makapitzin lakatzi'nī'n. Palh chā'tin lakatzi'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzi'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵Palaj tunca Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶Jesús huanilh:

—¿Ē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n?

¹⁷Ca'tziyā'tit catūxcuhuālh tū naquincāquilhtanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'līstān nataxtu.

¹⁸Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtuyān, ū'tza' tū lacapāstacni'tauj pūla. Ū'tza' nalītasu'yu palh tze quina'n o jā tze.

¹⁹Chuntza' chī lacapāstacna'n chī'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhi ixtā'lāpāxqui'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n.

²⁰Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chī'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'ni't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jā tū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'īlh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahuī'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²²Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuani't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhimā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhi jā tzeya ū'ni' ē palha' pātini'n.

²³Jesús jā tū likelhtilh. Palaj tunca tamilh i'scujnu'ni'n ē tahuanilh:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacamini't na'iccāmakapūtaxtū xmān tī israelitas.

²⁵Puscāt laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—¡Māpa'ksini', caquimaktāya'!

²⁶Jesús kelhtilh:

—Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxqui'can līchichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas

jā ixtalakachi'xcuhui' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhui chichin.)

²⁷ Xla' huanilh:

—Jē, ixlicāna', Māpa'ksini'. Masqui icca'tzitz'a', chichin tzē natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Tzej a'ka'lya', puscāt. Calalh chi quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' tajatatlanin'

²⁹ Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquilhtūn lago Galilea. Ā'listān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahu'lh. ³⁰ Lihūhua' tachā'lh jā ixui'lh ē talimini'lh lū'ntū'nunin' ē lakatzi'nin' ē tī kō'ko'n ixtahuani't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuani't ē lhūhua' ā'makapitzin' tajatatlanin'. Cāmāpi'ca nac ti'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyilh ixlipō'ktuca'n. ³¹ Tachi'xcuhui't talī'a'cnilh chī tachihuina'nli tī kō'ko' ixtahuani't ē chī tze tahuanli ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nunin' tzej tatlā'huanli ē lakatzi'nin' talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnilh tachi'xcuhui't. Tatzuculh tamakapāxui Dios tī ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n

Mr. 8:1-10

³² Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'nin' ē cāhuanilh:

—Iccālakaihu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'j'tza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū taha'. Palh na'iccāmacā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yanit', palhāsā' nataxlajua'nan nac tej.

³³ Palaj tunca i'scujnu'nin' tahuanilh:

—¿Chī nalika'lhīyāuj lihua't tū natalika'sa? Lhūhua' tachi'xcuhui't ē jā tī hui'lh huā'tzā'.

³⁴ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon ē makapitzin' xalacstīn squi'ti'.

³⁵ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squi'ti' ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nin' ē xlaca'n cāmāxqui'lh tachi'xcuhui't. ³⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē talika'sli. Ā'listān xalacpitzun tū taquitāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Tī tahuā'yalh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. Nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn. ³⁹ Ā'listān Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhui't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin ti'ya't jā huanican Magdala.

Fariseos ē saduceos tasqui'nli li'a'cnin

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

16 Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús. Ixtalilaktzi'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktin li'a'cnin tū nalitasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ² Xla' cākelhtilh: —A'cxni' tā'cnūmā'lh chī'chini' hui'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.” ³ Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucusi'lh.” ⁴ Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālakchipini'yā'tit palh namin xcān a'cxni' laktzi'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzi'nā'tit li'a'cnin tū ictlahua, jā a'ka'ini'yā'tit Dios quimacamilh. ⁴ Tachi'xcuhui't tī tahuilāna'lh chuhua'j jā tze ē jā ta'a'ka'i' ē xlaca'n tasqui'n li'a'cnin. Jā nacāmāsu'yuni'can li'a'cnin; xmān naquina'kspula chuntza' chī a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.

Cāmakxtekli ē a'lh.

**Jesús cāmāsu'yuni'lh i'scuju'ni'n
cuenta catatlahualh fariseos**

Mr. 8:14-21

⁵A'cxni' scujnu'ni'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkāni't. ⁶Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷Scujnu'ni'n talātā'chihuīna'lh ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

⁸Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xla'ca'n jā ixtaca'tzī ixlīchihuīna'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ¿Xmān macsti'na'j a'ka'ī'yā'tit! ⁹¿Ē jāna'j ca'tziyā'tit? ¿Ē jā'tza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun?

¹⁰Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chī'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹¹¿Tū ixpālacata jā ca'tziyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclichihuīna'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹²Palaj tunca taca'tzilh Jesús jā ixcāhuanini't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipino, cākelhasqui'nilh i'scuju'ni'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata quit tī Chī'xcu' xala' Tālhmā'n?

¹⁴Xla'ca'n takelhtilh:

—Makapitzīn tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxini'. Ā'makapitzīn tahuan mat hui'x Elías. Ā'makapitzīn tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchihuīna'.

¹⁵Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

¹⁶Palaj tunca Simón Pedro huanilh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhimā'nauj ē i'Ska'ta' Dios xaxlicāna'.

¹⁷Jesús kelhtilh:

—Līpāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chī'xcuhui'n. Xmān Dios māca'tzīnīn.

¹⁸Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhui'ni' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalimātzucucan quintemplo. Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', jāla caticāskāhui'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhui'lh. ¹⁹Quit na'icmaxqui'yān lītlī'hui'qui ē nacāmāpa'ksī'ya' xla'ca'n tī tatapa'ksini' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'ī' huā'tzā' nac cā'quiltamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'ī' huā'tzā' nac cā'quiltamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh i'scuju'ni'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhimā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nani

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' i'scuju'ni'n chuntza':

—Ixlacasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'ntza' naquintamakapātinīn xanapuxcu'nu' xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin.

Naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun
quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²²Palaj tunca Pedro lē'lh
lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē
tzēk huanilh:

—¡Māpa'ksini', jā camakxtekli Dios!
¡Jā cati'a'kspulan chuntza'!

²³Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:

—¡Catakēnu'! Hui'x lacapāstacna'na'
chuntza' chī skāhui'ni'. Hui'x quimā-
makchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtala-
capāstacni' Dios.

²⁴Palaj tunca Jesús cāhuanilh
ī'scujnu'nī'n:

—Palh catīxcuhuālh
quintā'tapa'ksicu'tun quit,
jātza'la catilacapāstacli xmān
tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh
natlahua quintalacapāstacni'
masqui capātīnī'lh chuntza' chī quit
na'icpātīnī'n ē caquistālani'lh. ²⁵Ti
ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātīnī'n
quimpālacata, jā catitaka'lhilh
ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.
Ti natapātīnī'n masqui catalinilh
quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī
ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

²⁶Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh
ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā
tū limacuan palh jā ka'lhī ixlamat
tū jā catilaksputli. Jā tū a'nan tū xla'
tzē namāstā' ē naka'lhī ixlamat
tū jā catilaksputli. ²⁷Quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n ē na'icmimpala ē
na'icka'lhī ixlitli'hui'qui xaTāta' ē
na'icxkaka chī xkaka quinTāta' nac
a'kapūn. Naquintatā'min quināngeles.
A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko
chuntza' chī tlahuanī't palh tze o
jā tze. ²⁸Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān.
Makapitzīn tī tahuī'lāna'lh huā'tzā'
chuhua'j ē xlaca'n jā catitanilh a'cxni'
jāna'j naquilaktzī'ncan quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n a'cxni' na'icmimpala
na'icmāpa'ksini'n.

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

17 Ixlilakachāxan quilhtamacuj
Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo
ē Juan tī ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh.
Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh a'ktin nac
sipej tālmā'n ē tatā'cxtulh. ²A'ntza'
talakpalilh Jesús ē xtum ixtasu'yu na
ixlacinca'n. Ixlacan Jesús xkakalh
hua'chi chī xkaka chī'chini' ē ixlu'xu'
stala'nka' huanli hasta xkakalh. ³Palaj
tunca cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī
ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁴Palaj
tunca Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksini', xalitze hui'lāna'uj
huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n
na'icyāhuayāj a'ktu'tun mū'xta'ka'.
A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés
ē a'ktin ixla' Elías.

⁵Ixchihuīna'mā'lhcus Pedro ē milh
a'ktin poklhnu' snapapa ē cālītamac-
sti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac
poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē
laktza' icpāxqui'. Xla' quimakapāxui.
Cakexpa'ttit tū huan.

⁶A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli huā'mā'
tachihuīn, lacataj tatamā'lh ē tajicua'nli.
⁷Palaj tunca Jesús cālaktalacatzuna'jilh
ē cāxa'malh ē cāhuanilh:

—Catāqui'tit ē jā cajicua'ntit.

⁸A'cxni' tatāqui'lh ē talaktzī'lh, jā tī
chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac sipej,
Jesús cāmāpa'ksilh:

—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit tū lak-
tzī'ntitcus. Jā catihua'ntit hasta a'cxni'
Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālan-
cuana'n na ixlacpu'na'i'tāta'ca'n nīnī'n.

¹⁰Palaj tunca scujnu'nī'n
takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelh-
tahuā'kē'ni'nī'n limāpa'ksin palh xapūla
namin Elías ē ā'listān namin Cristo tī
Dios namacamin?

¹¹ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nalaccāxtlahuakō' ixlipō'ktu. ¹²Iccāhuaniyān milhtza' ti huanican Elías ē jā ti lakapasli. Chi'xcuhui'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu chuntza' Chi'xcu' xala' Tālmā'n namakapātīnīncan —cāhuanilh.

¹³Palaj tunca scujnu'ni'n taca'tzilh a'cxni' Jesús huanli ixmini'ttza' Elías, ixlichihuina'mā'lh Juan Mā'kpaxini'.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha ti ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴A'cxni' tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhui't, chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

¹⁵—Māpa'ksini', calakalhu'ma'nti quinka hua'cha. Paxnini'n ē palha' pātini'n. Maklhūhua'tza' chi'chinli nac macscut ē tojōlh nac xcān. ¹⁶Iccālimini'lh miscujnu'ni'n ē jāla tamātzeyilh.

¹⁷Jesús cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcuhui't ti jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'iyā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n? Caquili'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸Palaj tunca Jesús lacaquilhni'lh jā tzeyā ū'ni' ē palaj tunca taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin tzeyanli.

¹⁹Ā'listān scujnu'ni'n ixlimānca'n ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāx-tuni'uj ka'hua'cha jā tzeyā ū'ni'?

²⁰Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'iyā'tit. Ū'tza' jāla limaxtutit. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh li'a'ka'iyā'tit ixlipō'ktu milistacna'ca'n masqui tzucupā'na'ntitcus a'ka'iyā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' sipej:

“Catapānu' huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē sipej natapānū. Jā tū a'nān tū jāla catitlahua'tit palh ixlicāna' a'ka'iyā'tit. ²¹Huā'mā' jā tzeyā ū'ni' hua'chi jāla māxtucan. Xmān tzē namāxtucan palh nalihui'liyā'tit jā catihuā'ya'ntit ē natlahua'yā'tit oración.

Jesús māca'tzinini'mpālhi chi nani

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²²A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac estado Galilea, Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuhui'n. ²³Xlaca'n naquintamāknī ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn cālimakalīpuhanli.

Chi Jesús lixokolh tū ixla' templo

²⁴A'cxni' Jesús ē i'scujnu'ni'n tachā'lh nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro ti ixtamātā'jini'n nac templo. Takelhasqui'nilh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵Pedro cākelhtilh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh nac chic, Jesús pūla chihuina'nli ē huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes xalanīn huā'mā' cā'quilhtamacuj, ¿tichu mātā'jini'n lixokot? ¿Ē cāmātā'ji ti māpa'ksini'n o ti māpa'ksican?

²⁶Pedro kelhtilh:

—Mātā'jican ti māpa'ksican.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlaca'n ti tatapa'ksini' rey. QuinTāta' nac a'kapūn hua'chi rey ē quina'n tapa'ksini'yāuj xla'. ²⁷Masqui chuntza', jā cāmakasitzi'ncu'tunāuj ti tamātā'jini'n. Ē capit nac lago ē camojo' minanzuelo. Squi'ti' tū pūla namācutūya', namākelhpitziya'

ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza' na'a'cchān tū nalixokocan. Calī'pi ē nalixoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

18 Palaj tunca scujnu'nīn talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksini'nkō'?

²Palaj tunca Jesús māta'satīnīnīlh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n ³ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Palh hui'xina'n jā talakpali'yā'tit ē nalitaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'. ⁴Chuntza' catīxcuhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksini'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'ī' chī lacstīn ta'a'ka'ī'. ⁵Catīxcuhuālh tī quintapa'ksini' quit ē ū'tza' nalipāxqui' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxqui'.

Jesús līmāsu'yulh ti tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

⁶Jesús cāhuanipālh:

—Palh catihuālh chihuina'makasitzī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalitlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar jā pūlh mā'n ē najicsua'. ⁷¡Koxa tīla tachi'xcuhi't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū hui'lh! Pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhi't. ¡Koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!

⁸'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalitlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o ixtantucā'yuju'ca' ē jā

catilitlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspūtlī masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹Jā tze palh milakastapun nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalitlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspūtlī masqui lakakentīn hui'x; ē jā tze palh namacapinca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapun —huanlī Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānīt

Lc. 15:3-7

¹⁰Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuanīyān nac a'kapūn ixángelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē icmilh iccāmakapūtāxtū tī jā ixtaka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Xlaca'n hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuani't.

¹²¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatza'nkā, ¿tū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketnī'. Na'an naputza purecu' tū makatza'nkānīt. ¹³A'cxni' namacla, ixlicāna' ā'chulā' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā ā'makapitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkālh. ¹⁴MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūtlī —huanlī Jesús.

**Jesús mäsuyulh ixlacasqui'nca
natalāmätza'nkēna'ni' litā'timīn**

Lc. 17:3

¹⁵ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzini'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyani'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶ Palh mintā'tin jā cuenta tlahua a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satini' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Palh jāna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' tī ta'a'ka'i' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlahua, ixlacasqui'nca nalaktzi'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'i'ni' Dios o hua'chi chā'tin mātā'jini' tī a'kskāhui'nin.

¹⁸ 'Ixlicana' tū iccāhuaniyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuacan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuacan nac a'kapūn.

¹⁹ 'Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarliyā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmaxqui'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰ Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'i'tāta'ca'n —huanli Jesús.

²¹ Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jil̄h Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', ¿chī maktā't na'icmätza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ¿Ē maktojon na'icmätza'nkēna'ni'?

²² Jesús kelhtilh:

—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namätza'nkēna'ni'ya'.

**Jesús cāhuanilh tū
lica'tzini'can chā'tin scujni' tī jā
mätza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin**

²³ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Chuntza' chī Dios nalimāpa'ksini'n tzē nalimālakchā'ni hua'chi chā'tin rey tī cāmātā'jil̄h i'scujnu'ni'n. ²⁴ Ixtzucumā'lhcus a'cxni' limini'ca chā'tin tī ixmaklaclē'n lhūhua' tumīn. ²⁵ I'scujni' jā ixka'lhī tū nalixoko, ē ū'tza' rey limāpa'ksilh cacāstā'maxqui'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxqui'lh ixpucāt ē ixlacstin ē ixlipō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalixoko tū ixlacclē'n. ²⁶ Palaj tunca i'scujni' tatzokostani'lh ixpatrón ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrón, ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ²⁷ Ixpatrón lakalhu'manli ē mätza'nkēna'ni'lh tū ixlacclē'n ē makxtekli ca'alh.

²⁸ 'Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin ixtā'tasācua' tī ixmaklaclē'n xmān macsti'na'j tumīn. Tzuculh pixpi'ta ē huanilh: “¡Caquixokonu'ni' tū quilacli'pini'ya'!” ²⁹ Palaj tunca tī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ³⁰ Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnini'lh nac pūlāchi'n hasta naxokokō' tū laclē'n. ³¹ Ā'makapitzin scujnu'ni'n talimāmakchuyil̄h chī tlahualh ixtā'tasācua'ca'n. Ta'alh tamāca'tzinikō' ixpatronca'n chī a'kspulalh. ³² Palaj tunca ixpatronca'n mātā'satinini'lh ixtasācua' ē huanilh: “¡Hui'x quiclhaktzi'na' tasācua'! Quit icmätza'nkēna'ni'kō'n ixlipō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'. ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'.”

³⁴Laktza' sītzi'lh ixpatrón ē māpa'ksini'lh namakapātinincan nac pūlāchi'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlipō'ktu tū ixmaklaclē'n.

³⁵Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quin-Tāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

Jesús māsu'yulh ixpālacata ti makxtekan puscāt

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

19 A'cxni' Jesús chihuina'nkō'lh, tax-tulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn jā tā'cxtuyachi' chi'chini'.² Lilhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlipō'ktuca'n a'ntza'.

³Palaj tunca makapitzin fariseos talaktalacatzuna'jilh Jesús. Ixtalilaktzi'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nilh:

—¿Ē tzē makxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuini'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

⁴Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā kelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahualh chi'xcu' ē puscāt.” Chuntza' tlhualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁵Nā huan: “Ū'tza' nacālimakxteka ixtāta' ē ixtzi' chā'tin chi'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalixtaxtu.” ⁶Chuntza' jātza' chā'tu' xla'ca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā mini'ni' chi'xcuhui'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahualh tzaj chā'tin.

⁷Palaj tunca takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata māpa'ksilh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanit' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. ⁹Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt ti jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Tī natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt ti makxtecani't, nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'nī'n tahuaniilh:

—Palh jicslīhua' makxtekan, jā quincāmini'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Ixlipō'ktuca'n jāla catitakexmatli huā'mā'. Xmān takexmata xla'ca'n ti Dios nacāmāsu'yuni'. ¹²Tī jā tamakaxtoka ca'tzi' tū ixpālacata jā catilitamakaxtokli. Hui'lh ti ixtami'ni'ca'n jā catitatakaxtokli. Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza' jā catitatakaxtokli ā'makapitzin, ē ā'makapitzin tata'scujcu'tun Dios ē ū'tza' jā catitalitamakaxtokli. Tī tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³Palaj tunca cālimini'ca Jesús makapitzin lacstīn nacā'cpūhui'li ixmacan ē natlahua oración. Scujnu'ni'n tatzuculh talacaquilhni ti ixtalimin.

¹⁴Jesús huanli:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyi'tit. Tī natā'tapa'ksi Dios jā māpa'ksini'nkō', xla'ca'n ti naquintalipāhuan chuntza' chi'tzamā' lacstīn.

¹⁵Jesús cā'a'cpūhui'lilh ixmacan lacstīn ē ā'listān a'lh ā'lacatin.

**Chā'tin chi'xcu' tī rico
tā'chihuina'lh Jesús**

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶ Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Hui'x tzeza Mākelhtahua'kē'ni'. ¿Tüchu xa'ictlahualh tū tze ē ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilakspūtlī?

¹⁷ Jesús huanilh:

—¿Tū xipālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. Palh ka'lhīcu'tuna' milatamat tū jā catilakspūtlī, nacākexpa'tni'ya' ixlimāpa'ksin Dios.

¹⁸ Chi'xcu' kelhasqui'nilh:

—¿Tuchūyā limāpa'ksin?

Jesús kelhtilh:

—Jā timakni'ni'na'; jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n; jā tika'lhāna'na'; jā tilichihuina'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'; ¹⁹ cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'; ē cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.

²⁰ Chi'xcu' kelhtini'lh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentax-tūkō'nī'ttza' hasta quiliska'ta'. ¿Tüchu quisputni'cus?

²¹ Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna', caquistā'kōj ixlipō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumin xcamanini'n ē chuntza' naka'lhī'ya' chī rico nalihua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²² A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuin, lilipuhanli ē a'lh xipālacata rico ixuani't.

²³ Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jicslihua' natatā'tapa'ksi Dios xlaca'n tī lacricujnu'. ²⁴ Iccāhuanipalayān jicslihua' nalipātlekecu'tun lakatin

camello na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca' jicslihua' natanū chā'tin rico jā māpa'ksini'nkō' Dios.

²⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuin, i'scujnu'nī'n talī'a'cnilh ē talākelhasqui'nilh ixli'ū'tununca'n:

—¿Tichu tze ē na'a'kapūtaxtu?

²⁶ Jesús cālakalaktzi'lh ē cākelhtilh:

—Chi'xcuhui'n jāla tū catitalahualh tū li'a'kapūtaxtucan; xmān Dios tze nacāmākapūtaxtū.

²⁷ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ¿Tüchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit Chi'xcu' xala' Tālmān na'ictahui'la jā māpa'ksini'ncan. Quit na'icmāpa'ksini'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'nī'taujtza' nā naquilātā'māpa'ksini'nāuj. Chā'tunu' natahui'layā'tit jā namāpa'ksini'nā'tit. Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu' tribu tī israelitas.

²⁹ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'kxtekui'lilh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzi'ca'n o ixpuscāta'ca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'lilh quilipālacata, ā'lihua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuhuālh tū ta'a'kxtekui'lilh quilipālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī.

³⁰ Lhūhua' a'nan tī cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō', jā caticālakachi'xcuhui'ca. Lhūhua' a'nan tī jā cālakachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō', nacālakachi'xcuhui'can —huanli Jesús.

**Jesús mäs'uylh
ixpälacata maksucjni'n**

20 Jesús cāhuanipālh:
—Chī Dios limāpa'ksini'n tzē
nalimālakchā'nican hua'chi chā'tin
ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuini' taxtulh
cāputza tasācua'n ti natapu'xa uvas.
²Cāhuanilh natatlaja ixquilh-
macujca'n ē cāmacā'lh natascuja
na ixpū'uva. ³Ā'listān taxtupālh
hua'chi makna'jastza' quilhtamacuj.
Cālaktzi'lh ā'makapitzin nac litamāuj
tī jā ixtamaclani't ixtascujūtca'n.
⁴Cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit
na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān
chuntza' chī tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'allh.
⁵Taxtupālh hua'chi tastu'nūt ē nā
hua'chi maktu'tun kōtanū huampala
ē cāmacā'lh tasācua'n nac pū'uva
natascuja. ⁶Chī makquitzis kōtanū
a'mpālh nac litamāuj ē cāmaclalh
ā'makapitzin tī jā ixtascujmā'nalh.
Cāhuanilh: “¿Tū ixpälacata xmān
tāya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē
jā scujpā'na'ntit?” ⁷Takelhtini'lh:
“Jā icka'lhīyāuj quimpatronca'n.”
Palaj tunca cāhuanilh: “Capintit nā
hui'xina'n ē nascujā'tit na quimpū'uva
ē quit na'iccāxokoyān chuntza' chī
tlajacan.” ⁸A'cxni' tā'cnūlh chi'chini',
ixtēcu' huanilh xapuxcu' tasācua'n:
“Cacāmāta'satinini' tasācua'n ē
cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān
tatanūlh ē ā'listān nacāxoko'ya'
tī pūla tatanūlh.” ⁹Palaj tunca
tatakextimilh xlaca'n tī tatzuculh
tascuja hua'chi makquitzis ē tatlajalh
ixquilhmacujca'n. ¹⁰Ā'listān a'cxni'
tatakextimilh xlaca'n tī tatzuculh
tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh
ā'chulā' ixtatljajca'n. Xmān tatlajalh
ixquilhmacujca'n. ¹¹Ē a'cxni'
tamaktini'lh ixtumīnca'n, tatzuculh
ta'a'ksa'n ixpatronca'n ¹²ē tahuanli:
“Tzamā' kōtanūtza' tamilh; xmān

tascujli a'ktin hora. Lacxtim cāxokoca
chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu
quilhtamacuj nac chi'chini'.” ¹³Patrón
kelhtilh chā'tin xlaca'n ē huanilh:
“Quinamigo, quit jā iclahuani'n tū
jā tze. ¿Ē jā icuanin palh natlajaya'
minquilhtamacuj?” ¹⁴Cali'pi mintumīn
ē capit. Quit icxokocu'tun huāmā'
chī'xcu' tī chū'cus scujli chu lacxtim
chī icxokoyān hui'x. ¹⁵¿Ē jā quila'
tumīn? Tzē na'icxoko chuntza' chī
quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sitzi'ya'
ixpälacata quit jā tampi'lh?”

¹⁶'Chuntza' tī ā'xmān ixtahuani't,
xlaca'n xapūla natahuan. Tī xapūla
ixtahuani't, xlaca'n ā'xmān natahuan
—huanli Jesús.

**Ā'maktin Jesús
māca'tzinini'lh chī nani**

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh nac
Jerusalén, cālē'lh i'scujnu'ni'n lacatzuna'j
ē ixlimānca'n cāhuanilh:

¹⁸—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac
Jerusalén. A'ntza' quit Chi'xcu'
xala' Tālh mā'n naquintamacamāstā'
na ixmacanca'n xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
limāpa'ksin. Xlaca'n natahuan
caquimaknica. ¹⁹Nā xlaca'n
naquintamacamaxqui' makatiyātīn.
Naquintalakapala, ē naquintakēsnoka
ē naquintaxtokohua'ca'. Ixli'a'ktu'tun
quilhtamacuj na'iclastālancua'n na
ixlacpu'na'i'tāta'ca'n nini'n —huanli Jesús.

Tū squi'nli ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰Palaj tunca laktalacatzuna'jilh Jesús
ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan
Zebedeo. Puscāt cālimilh iccamana'
na ixlaca'tin Jesús ē tatzokostani'lh ē
squi'nli a'ktin talakalhu'mān. ²¹Jesús
kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu'
quincamana' natapāxtūtahui'layān
jā namāpa'ksi'ni'nkōyā', chā'tin na
mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na
mimpekxtūxūqui.

²² Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit
tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē
natāyani'yā'tit palh napātini'nā'tit chī
quit na'icpātini'n? Hua'chī chuntza' chī
tzē napūko'tnunā'tit quinquaso.

Xlaca'n tahuanih:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātini'nā'tit chuntza' chī
quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj,
quit jāla icmāpa'ksini'n. Xmān quinTāta'
ca'tzi' tīchu naquimpāxtūtahui'la.
Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān
ixpālacataca'n tī Dios cālacsacūlī.

²⁴ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n
taca'tzilh tū kelhasqui'nīca Jesús,
xlaca'n talisitzī'nī'lh chā'tu' litā'timin
ixpālacata pūtahui'lh. ²⁵ Jesús
cāta'sani'lh ixlipō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n
tī tamāpa'ksini'n nac cā'tiya'tna'.
Palha' tamāpa'ksini'n. Nā hui'lh tī
cāmāpa'ksi' xlaca'n. ²⁶ Jā chuntza'
catilalh na milacpu'na'i'tātca'n.
Catixcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na
milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nīca xla'
nala chī ixlacsujnī'ca'n ā'makapitzīn.

²⁷ Catixcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun
na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nīca
xla' nalītaxtu hua'chī ixtasācu'ca'n
ā'makapitzīn. ²⁸ Ē nacāmaktāya
ā'makapitzīn chuntza' chī quit

Chī'xcu' xala' Tālhāmā'n. Quit jā icmilh
hua'chī xatēcu'; quit icmilh na'icsuja
ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn.
Na'icmacamāstā' quilatamat ē
na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanlī
Jesús.

Jesús cāmālacahuānilh chā'tu' lakatzī'nī'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹ Jesús ē īscujnu'nī'n ixtatax-
tumā'nalh nac Jericó. Lhūhua'
tachi'xcuhui't ixtastālani'mā'nalh.
³⁰ Ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j nac tej
chā'tu' lakatzī'nī'n. A'cxni' takexmatlī
ixtētaxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh
tata'sa ē tahuanih:

—Māpa'ksini', hui'x ī'xū'nātā'nat
David tī xa'icka'lhīmā'nauj.
¡Caquilālakalhu'manui!

³¹ Tachi'xcuhui't talacaquilhnlh ē
tahuanih cataquilhca'cslalh. Xlaca'n
ā'chulā' tata'salh ē tahuampālh:

—Māpa'ksini', hui'x ī'xū'nātā'nat
David tī xa'icka'lhīmā'nauj.
¡Caquilālakalhu'manui!

³² Palaj tunca Jesús tāyalh ē
cāmāta'satinī'nī'lh lakatzī'nī'n ē
cākelhasqui'nīlh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit
na'iccātlahuani'yān?

³³ Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini', iclacahuāna'ncu'tunāuj.

³⁴ Palaj tunca Jesús cālakalhu'manlī
ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj
tunca lakatzī'nī'n talacahuāna'lh ē
tastālani'lh Jesús.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

21 A'cxni' ixtatala-
catzuna'jīmā'nalhtza'
nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni'
jā ixuanican Betfagé. A'ntza'
ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos.
Jesús cāmāpūlilh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ² ē
cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū
tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza'
nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzī' tū
chī'yāhuacani't ē nā yālh ī'ska'ta'.
Cacāxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'.

³ Palh catiuhālh nacākelhasqui'niyān: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?” nahuaniyā'tit: “Māpa'ksini' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmāxteknī'yān.

⁴ Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcani't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzi'ntit. Mimā'lh mimPuxcu'ca'n.

Xla' jā ka'tla' makca'tzi.

Kēhui'lh burro mimā'lh.

Kēhui'lh xaska'ta' animalh tū mācu'quī'can.”

⁶ Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh tū Jesús cālimāpa'ksilh.

⁷ Talimini'lh xatzi' burro ē i'ska'ta' ē talikētlapalh ixlū'xu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuui't ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh ixlū'xu'ca'n nac tej. Makapitzin tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'hui' ē tayalh tamāpī'lh nac tej. ⁹ Tī ixtapūlatēlha ē tī ixtastālatēlha tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—¿Camakapāxuīca ixtā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj! ¿Dios casicua'lanātlahualh tī limimā'lh ixlīmāpa'ksin Māpa'ksini' quinDiosca'n! ¿Calakachi'xcuui'ca Dios!

¹⁰ A'cxni' Jesús tanūlh nac Jerusalén, ixlipō'ktuca'n tī ixtahuī'lāna'ncha' tata-makchuyikō'lh ē takelhasqui'nini'lh:

—¿Tichu huā'mā'?

¹¹ Tachi'xcuui't cākelhtilh:

—Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna' Jesús tī xala' nac Nazaret nac estado Galilea.

Jesús cātamāxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' nac templo

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹² Ā'listān Jesús a'lh xaka'tla' nac templo ē tanūlh ē cātantlakaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtastānamā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtin templo. Cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n

tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuui't. Nā cāmākpūspi'tni'lh ixpūtahuī'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālumax. ¹³ Cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuhiūcan Chic jā Tlahuacan Oración.” Chī tlahuapā'na'ntit, limaxtunī'ta'ntit hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ A'ntza' nac templo talakta-lacatzuna'jilh Jesús makapitzin lakatzi'nī'n ē lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyilh. ¹⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'nī'nī'n limāpa'ksin a'cxni' talaktzi'lh li'a'cnin tū Jesús cātlahualh, xlaca'n tasitzi'lh. Nā talisitzi'lh chī lacstīn na ixpūchakān templo tata'salh ē tahuani:

“¿Camakapāxuīca i'xū'nātā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶ Xlaca'n tahuanih Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā cālacaquilhni'ya' tzamā' lacstīn? ¿Ē jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtilh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n jā kelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzo'kni': Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn ē tī tatzi'quī'cus chī tzej natamakapāxuīyān.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'lilh ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac Betania jā tachokolh tzamā' tzi'sa.

Jesús lacaquilhni'lh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸ Ixlilakālī a'cxni' quītaspi'tpāl'h nac Jerusalén, Jesús ixtzi'nca. ¹⁹ Laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jilh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

—¿Jātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo.
²⁰ A'cxni' ī'scuju'ni'n talaktzi'lh huā'mā',
 talī'a'cnilh ē takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū xipālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh tzej
 na'a'ka'iyā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit
 Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit
 lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'.
 Nā tzē nahuaniyā'tit huā'hui'lh sipej:
 “Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān”;
 ē nā chuntza' nala. ²² Ixlipō'ktu tū
 nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlini'yā'tit
 Dios, ixlipō'ktu namaktini'nā'tit, xmān
 calipāhua'ntit Dios.

Ixlimāpa'ksin Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla'
 nac templo. Lihuan ixmāsu'yumā'lh, ta-
 laktalacatzuna'jilh xanapuxcu'nu' pāle-
 jni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n
 takelhasqui'nilh:

—¿Tichu ixlimāpa'ksin cālītlahua'pā't
 tzamā'? ¿Tī maxqui'n limāpa'ksin?

²⁴ Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'niyān
 catūhuā'lh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā
 quit na'iccāhuaniyān tichu ixlimāpa'ksin
 iccālītlahuamā'lh tzamā'. ²⁵ ¿Tichu
 ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxini'n Juan?
 ¿Ixlimāpa'ksin Dios o ixlimāpa'ksinca'n
 chī'xcuhui'n? Caquilākelhtiuj.

Xlaca'n tatzuculh talālitā'chihuina'n
 ixlimānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh
 nahuaniyāuj ixlimāpa'ksin Dios,
 naquincākelhasqui'niyān: “¿Tū

ixpālacata jā a'ka'ī'ni'ta'ntit?” ²⁶ Jāla
 nahuaniyāuj ixlimāpa'ksinca'n
 chī'xcuhui'n. Cājicua'ni'yāuj
 tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n ta'a'ka'ī'
 Juan ixlicāna' ixa'kchihuina' Dios
 ixuani't.

²⁷ Ū'tza' talikelhtilh Jesús:

—Jā icca'tziyāuj tichu ixlimāpa'ksin.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin
 tichu ixlimāpa'ksin iccālītlahuamā'lh
 huā'mā'.

Jesús māsuyulh xipālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixui'lh chā'tin
 chī'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan.
 Huanilh xapuxcu': “Quinka'hua'cha,
 capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.”

²⁹ Ixka'hua'cha kelhtilh: “Jā ica'ncu'tun.”
 Ā'listān lilipuhuanli chī ixkelhtini't
 ixtāta' ē a'lh scuja. ³⁰ Ā'listān xatāta'
 laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza'
 huanipālh. Huā'mā' kelhtilh: “Tze, tāta',
 na'ica'n”, ē jā a'lh. ³¹ ¿Chī puhua'nā'tit
 hui'xina'n? ¿Tichūyā ka'hua'cha
 tlhualh ixtalacasqui'nin ixtāta'?

Xlaca'n tahuanli:

—Tī pūla chihuina'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Quit iccāhuaniyān huā'mā'.
 Mātā'jini'ni'n ē puscan xalani'n nac
 cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios
 māpa'ksini'nkō' ē jā hui'xina'n. ³² Juan
 Mā'kpaxini' milh ē cāmāsu'yuni'n chī
 ixlacasqui'nca natalā'kchokoyā'tit ē
 hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'ta'ntit. Mātā'jini'ni'n
 ē puscan xalani'n nac cā'tejen
 ta'a'ka'ī'ni't. Masqui' laktzi'ni'ta'ntit
 chī ta'a'ka'ī'lh xlaca'n, hui'xina'n jā
 lakpalini'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē
 jā a'ka'ī'ni'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna maksujni'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³ Jesús cāhuanilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū
 līca'tzini'can. Ixui'lh chā'tin ixtēcu'
 ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū māsā'
 uvas na ixti'ya't. Liculālhui'lilh chihuix
 ixti'ya't ē cāxtlahualh xipūlakchi'tcan
 uvas ē yāhualh a'ktin torre tū
 napūmaktaka'lha xipū'uva.

‘Ālistān cāmāsācua'nīlh ti'ya't tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ³⁴A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū i'xla' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵Cāchi'paca ē tucsca chā'tin ē maknica chā'tin ē ā'chā'tin licucta'laca chihuix. ³⁶Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpāl'lh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā' lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chi cātlahuaca.

³⁷‘Āxmān macā'lh ixka'hua'cha. Puhuanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.” ³⁸A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh i'xlimānca'n: “Ū'tza' tī i'xla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakni'uj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ³⁹Chuntza' chī'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknica.

⁴⁰Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ¿tū nacātlahuani' tzamā' tī ixcāmāsācua'nīcani't? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹Tahuani'lh:

—Ixlicāna' nacāmālakspūtūkō' tzamā' tī jā tzeza tasācua'n. Nacāmāsācua'ni pū'uva ā'makapitzin xtum tasācua'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, nata-maxqui' tū i'xla' nahuan ixtēcu'.

⁴²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin likelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū litzo'kcani't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlhualh Māpa'ksini' ē quina'n icli'a'cnīyāuj.

⁴³Chuntza' iccāhuaniyān tū Dios ixcāmaxqui'cu'tunān, ū'tza' nacāmaxqui'can ā'makapitzin tī natatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴⁴Tī

jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī tali'a'kchekxlal' chihuix ē chuntza' tatakāhui'lh. Tī jā ta'a'ka'i' quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lal' ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh —huanli Jesús.

⁴⁵A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū limāsu'yulh Jesús, taca'tzil'lh Jesús ixcālichihuīna'mā'lh xlaca'n. ⁴⁶Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tajicua'nī'lh tachi'xcuhui't. Tzamā' tachi'xcuhui't tapuhuanli Jesús ixa'kchihuīna' Dios i'xuanī't.

Tū lica'tzini'can chī natamakaxtokcan

22 Jesús tzucupāl'lh cātā'chihuīna'n tū lica'tzini'can ē cāhuanilh:

²—A'cxni' Dios nacāmāpa'ksini'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlhualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³Cāmacā'lh i'scujnu'nī'n ē ta'a'lh cāmāta'satinīni'lh tī ixcā'invitarlicani't; xlaca'n jā ixtam-incu'tun. ⁴Cāmacā'mpāl'lh ā'makapitzin scujnu'nī'n ē cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlini't tacāxni'jtza' hui'lh lihua'. Iccāmaknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'likō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quinamigos.” ⁵Tī

ixcā'invitarlicani't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. ⁶Ā'makapitzin tachi'palh i'scujnu'nī'n rey. Tatusli ē tamaknīlh.

⁷Palaj tunca sītzi'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmakni' maknīni'nī'n ē mālhcuyunīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n.

⁸Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: “Ixlipō'ktu tzejtza' hui'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarlini't jā lactze ē jā mini'ni' iccā'invitarlini't. ⁹Capintit chuhua'j nac cā'tejen ē cacā'invitarlitit ixlipō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka

quinka'hua'cha.”¹⁰ Scujnu'nīn tataxtulh ē ta'alh nac cā'tejen. Ixlipō'ktuca'n tī tata'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' litatzumalh chic.

¹¹ Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamilh. Laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī hui'lh ē jā ixlhakā'na'nī't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca.¹² Huanilh: “Quinamigo, ¿tū ixpālacata tanū'ni'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'ni'ta' milu'xu' tū minī'ni'?” Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh.¹³ Palaj tunca rey cāhuanilh tī ixtamaktāyamā'nalh: “Camacachi'tit ē catantūchi'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.”

¹⁴ Jesús chihuina'mpāl'h:

—Lilhūhua' tī cāmāta'satinīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jini'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵ Palaj tunca fariseos ta'alh ē tachihuina'nli chī tzē ixtalimālacsuyulh Jesús ixpālacata tū huanli.¹⁶ Chuntza' cāmācā'lh makapitzin ixchi'xcuui'n ē tata'alh ixchi'xcuui'n Herodes tī rey ixuani't. Talaka'lh Jesús ē tahuanihl:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū ixlicāna' ē nā tzej māsuyu'ya' chī Dios lacasqui'n. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talichihuina'nān tachi'xcuui't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't.¹⁷ ¿Chī puhua'na' ixpālacata tū mātā'jini'n emperador romano? ¿Inchā tze na'ixokoyāuj o jā ixlacasqui'nca?

¹⁸ Jesús ixca'tzī xmān ixtalilak-tzī'ncu'tun ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata quilā'ilak-tzī'ncu'tunāuj? ¹⁹ Caquilāmāsuyuni'uj tumin tū lixokocan tū mātā'jini'ncan.

Limini'ca a'ktin denario tū ixtumīnca'n.²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'lh tumin, cākelhasqui'nilh:

—¿Tīchu ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumin ē tīchu ixtacuhuini' tatzo'kni'?

²¹ Takelhtilh:

—Isla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²² A'cxni' takexmatli huā'mā' tachi-huīn, talī'a'cnilh. Tamakxtekli ē ta'alh.

Chī nala a'cxni' natalacastālancuana'n

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³ Huā'mā' quilhtamacuj makapitzin saduceos talakmilh Jesús. Saduceos ixtahuan jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talihuanilh chuntza':

²⁴ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés māsuyulh palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' ē palh jā ka'lhī i'ska'ta', ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncani'ttza'. Xapūla ska'ta' tī nalacatuncuui' ixla' nahuan xapuxcu' tī nīni'ttza'.²⁵ Ixui'lh na quilacpu'na'i'tātca'n kelhatojon litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē ā'listān nilh. Jā tī a'nalh i'ska'ta'; tamakxtekni'lh tī nīmaka'ncani't i'stancu.²⁶ Nā xla' nilh ē jā tī a'nalh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapāl'h ā'chā'tin xastancu ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān xastancu. Nā xla' nilh ē jā tī a'nalh i'ska'ta'.²⁷ A'cxni' ixtanikō'ni'ttza' litā'timīn, ā'xmān nilh puscāt.²⁸ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n tā'kskāhu'ni'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā ca'tziyā'tit chī ixlitli'huī'qui.³⁰ A'cxni' nīni'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles

Dios xalanin nac a'kapün. ³¹ ¿Ē jā kelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios cāhuanin ixpālacata tī natalacastālanuana'n? Chuntza' huanli: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli. Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixDiosca'n xanin.

³³ A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuin, ixlipō'ktuca'n talī'a'cnilh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

Līmāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴ Fariseos tatalacxtimilh a'cxni' takexmatli chī Jesús cāmāca'cslilh saduceos. ³⁵ Chā'tin chī xla'ca'n xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin ixuani't. Xla' ixca'tzicu'tun palh Jesús ixca'tzī ixlīmāpa'ksin Moisés ē kelhasqui'nilh:

³⁶ —Mākelhtahua'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksin ā'chulā' ixlacasqui'nca tū māsuyulh Moisés?

³⁷ Jesús huanilh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksini' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'.” ³⁸ Ū'tza' huā'mā' līmāpa'ksin tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ³⁹ Ixli'a'ktu' līmāpa'ksin chu lacxtim chī ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” ⁴⁰ Chī a'ktu' līmāpa'ksin hua'chi ixlitzucuni' ixlīmāpa'ksin Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuina'nin xalanin makāstza'.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹ Fariseos jāna'j ixta'a'n ⁴² ē Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lilacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tīchu i'xū'nāpapna'?

Tahuanilh:

—Xla' i'xū'nātā'nat David.

⁴³ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata David māpācuhuilh Māpa'ksini' chuntza' chī māsuyuni'lh Espíritu Santo? David huanli:

⁴⁴ Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'iccāskāhui' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁵ Palh David lichihuina'lh i'xū'nātā'nat ē māpācuhuilh ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu ē jā David —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶ Jā tī chā'tin tzē kelhtilh nūn kelhtin tachihuin. Huā'mā' quilhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nilh.

Jesús cālīmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nin līmāpa'ksin

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

23 Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'nin ē tachi'xcuhui't:

² —Mākelhtahua'kē'ni'nin līmāpa'ksin ē fariseos taka'lhī līmāpa'ksin natahuan tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés.

³ Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catitlahua'tit chī xla'ca'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahua.

⁴ Xla'ca'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzi'nca tacu'ca' ē jā tī tī tzē natāyani'. Xla'ca'n jā tamaktāyana'ncu'tun.

⁵ Talacasqui'n tachi'xcuhui't natalaktzī'n ixlipō'ktu tū tatlahua. Cāmūhui'li'cani't ē cāpekemāhua'ca'cani't xalakpika'tla' cīntaj jā tatzo'kni't macsti'na'j ixtachihuin Dios. Nā ā'chulā' pūlh mā'n taka'lhī ixlu'xu'ca'n ē jā ā'makapitzin.

⁶ Talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca xla'ca'n jā tlahuamā'ca cātani'. Na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n taquihlpūlatahui'lacu'tun.

⁷ Talacasqui'n nacātā'chihuina'ncan ē nacālakachi'xcuhui'can nac

cā'tejen ē nacāmāpācuhuīcan mākelhtahua'kē'ni'ni'n.

⁸Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātamāpācuhuīyān mākelhtahua'kē'ni'ni'n. Lacxtim milipō'ktuca'n ē litā'timīn lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin miMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlīmān Cristo. ⁹Huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: "Quintāta'." Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰Jā catimāxtektit nacātamāpācuhuīyān māpa'ksini'ni'n ixpālacata xmān Cristo ixlīmān miMāpa'ksini'ca'n. ¹¹Ti cāmaktāya ixlipō'ktuca'n na milacpu'na'i'tāca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹²Catixcuhuālh tī ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzi, ū'tza' nalakachi'xcu'huī'can.

¹³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuani'ta'ntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksini'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzin.

¹⁴Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhui'maktiyā'tit ixchicca'n tī cānimaka'ncani't ē ā'listān na'j tunca orarliyā'tit a'ntza' jā tzē cātālaktzi'nān ē chuntza' lī'a'kskāhui'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātālimakapātininān.

¹⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuahuālh namā'a'ka'i'ni'yā'tit ā'chā'tin mintamāsu'yunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālanī' tū māsu'yuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

¹⁶Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'ni'n ē cāhuanilipincu'tunā'tit ā'makapitzin. Hua'nā'tit: "Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' licuesa namākentaxtū."

¹⁷Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' lisicua'lanātlahuacani't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca licuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸Nā hua'nā'tit: "Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'lilh nac pūmacamāstā'n, xla' licuesa namākentaxtū."

¹⁹Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' lisicua'lanātlahuacani't tū hui'lh a'ntza'.

²⁰Chuntza' tī natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlipō'ktu tū hui'lh nac pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca licuesa namākentaxtū. ²¹Chā'tin tī nahuan ixlicāna' ixpromesa tū huanli ixpālacata templo, xla' jā xmān lichihuīna'n templo. Nā lichihuīna'n Dios tī hui'lh nac templo. ²²Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān lichihuīna'n a'kapūn. Nā lichihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios jā māpa'ksini'n ē nā ixpālacata Dios tī tahuī'la nac pūtahuī'lh.

²³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milihua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'lh ē anís ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun

limāpa'ksin. Limāpa'ksin māsuyu
lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā
na'a'kskāhui'ninā'tit. Nā limāpa'ksin
māsuyu nacālakalhu'manā'tit
ā'makapitzin. Ixlacasqui'nca tzē
na'a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca
namāstā'yā'tit macsti'na'j lihua't ē nā
ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit
tamāsuyun. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi
lakatzi'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun
ā'makapitzin. Hua'chi chuntza' chi
mācutuyā'tit na milihua'ca'n macsti'na'j
kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla'
xumpepe.

²⁵ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī
xmān makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui
tasuyu tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā
tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n
tampi'lhini'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit.
²⁶ Hui'xina'n fariseos lakatzi'nī'n, pūla
napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā
namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

²⁷ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi
pūtā'cnūn tū cālitzo'kcani't kextaj.
Stala'nka' ē tzēhuani't tatasuyu ē na
ixpūchakāncā'n pō'ktu ixlucutca'n nini'n
ē tū jā tze. ²⁸ Nā chuntza' hui'xina'n. Na
ixlacinca'n tachi'xcuhui't tasuyuyā'tit
palh tze hui'xina'n masqui jā tze
mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza'
hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj
a'kskāhui'ninā'tit.

²⁹ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n
fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit
a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n
cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n
a'kchihiuina'nī'n ē cācāxui'lyā'tit
ixpūta'cnūncā'n nini'n tī tzeya
chi'xcuhui'n ixtahuani't. ³⁰ Hua'nā'tit:

“Palh quina'n xa'ictahui'lauj
cahuālh a'cxni' ixtahui'lāna'lh
quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā
xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamaknīlh
a'kchihiuina'nī'n.” ³¹ Ū'tza' litasu'yuyā'tit
hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh
a'kchihiuina'nī'n. ³² Catlahua'tit
huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla
tatlahuakō'lh. Ū'tza' nalitasuyu tū
hui'xina'n tlahuacutunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū
tzēhuani't tasuyu ē ka'lhī tū laknīcan.
¿Chi nalī'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātin?

³⁴ Chuntza' na'iccāmacamini'yān
a'kchihiuina'nī'n ē chi'xcuhui'n tī
taca'tzi ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n.
Makapitzin nacāmakni'yā'tit ē
nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzin
nacākēsno kā'tit na mintemploca'n
ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu'
cā'lacchicni'. ³⁵ Nalī'pinā'tit cuenta
ixpālacata xlaca'n. Maknīcani't
Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías
ixuani't. Maknīcani't na ixtanquilhtin
nac templo ē na ixlaczuna'j
pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nalī'pinā'tit
cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xatze
chi'xcuhui'n tī cāmaknīca. Tī pūla
maknīca ū'tza' Abel tī jā tlahualh tū
jā tze ē hui'xina'n li'pinā'tit cuenta
hasta a'cxni' maknīcani't Zacarías.
Nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata hui'xina'n
tlahua'yā'tit hua'chi chi' tlahualh
xlaca'n tī tamaknīlh. ³⁶ Ixlicāna' tū
iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit
chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata
ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī cāmaknīcani't
—huanli Jesús.

Jesús cālakcalhuanli xalani'n nac Jerusalén

Lc. 13:34-35

³⁷ Jesús cāhuanipālh:
—¡Iccālakalhu'manān hui'xina'n
xalani'n nac Jerusalén! Hui'xina'n
cāmakni'yā'tit a'kchihiuina'nī'n

ē cācucta'la'yā'tit ixlacscujnī'n Dios tī cāmacamini'yān. Makl-hūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzi' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸ Calaktzi'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' minchicca'n ē ixa'cstua'n natatāya. ³⁹ Nā iccāhuanīyān jātza' quintilāktzi'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: "Sicua'lanātlahuacani't tī mimā'lh ē ka'lhī ixlitli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksin Dios" —huanli Jesús.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

24 Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talaktalacatzuna'jilh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta ixtlahualh chī ixyāhuacani't templo. ² Jesús cāhuanilh:

—Calaktzi'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixtla' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlipō'ktu nalaclakō'.

Tū nalica'tzīcan chī nalaksputa cā'quilhtamacuj

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'alh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh ī'scujnu'nī'n ē tzē'k tahuaniilh:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuanīyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?

⁴ Jesús cākelhtilh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁵ Lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan taka'lhī

quilīmāpa'ksin. Chā'tunu' natahuan: "Quit Cristo tī Dios lacsacni't", ē chuntza' lilhūhua' nacā'a'kskāhuī'can. ⁶ Nakexpa'tā'tit chī sā'nān jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'ksputi'. ⁷ Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksini' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Na'anān tatzī'ncstat ē tajatat ē natachiqui ti'ya't. Nā calhāxcuahuālh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlitzucuni'cus chī napātīni'ncan.

⁹ Nacātamacamaxqui'yān

nacātamakapātīninān. Nacātamakniyān ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰ A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquiclhaktzi'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹ Lhūhua' a'kchihuīna'nī'n natatahuī'la tī nata'a'kskāhuī'nin. Natahuan talīchi-huīna'n tū ixtla' Dios ē nata'a'kskāhuī'lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹² Tū jā tze nata'a'kahuanī calhāxcuahuālh ē ū'tza' jātza' catitalālipāxqui'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹³ Tī jā catitaxtutāyall na ixtej Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaca'n nacāmakapūtaxtūcan. ¹⁴ Xatze

tachihuīn ixpālacata chī nala jā Dios namāpa'ksini'nkō', ū'tza' huā'mā' nali'a'kchihuīna'ncan calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nataxexmata. Ā'līstān a'cxni' nalaksputa.

¹⁵ A'kchihuīna' Daniel tzo'kli ixpālacata chī nalactlahuacan jā sicua'lanātlahuacani't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze. (Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuanīyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta

catlahua'tit.) ¹⁶ A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaça'n tī tahuilāna'lh nac estado Judea. ¹⁷ Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahuilāna'lh na ixa'kstin ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuālh tū ixlaca'n. ¹⁸ Tī tascujmā'nalh na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixluxu'ca'n. ¹⁹ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhini'n o tī tamā'tzi'qui'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²¹ Napātini'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātini'ncani't chī napātini'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²² Dios cālakalhu'man xlaça'n tī cālacsacni't ē namāmacsti'na'jī tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh, jā ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin. ²³ A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzi'ntit. Huā'tzā' hui'lh Cristo tī Dios macamini't”, jā cati'a'ka'ītī. Palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzi'ntit. A'ntza' hui'lacha”, jā cati'a'ka'ītī. ²⁴ Natamin lhūhua' tī nata'a'kskāhui'nin ē makapitzin natahuan: “Quit Cristo.” Āmakapitzin natahuan: “Quina'n ixa'kchihuina'nīn Dios.” Xlaça'n nā natatlahua li'a'cnīn nata'a'kskāhui'cu'tun xlaça'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhui'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhui'can ā'makapitzin. ²⁵ Iccāhuanintza' huā'mā' ixpālacata jā nacāta'a'kskāhui'yān. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzi'ntit. A'ntza' hui'lh Cristo nac cā'tzaya'nca ti'ya't”, jā capintit. Palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzi'ntit. Ā'tzā' hui'lh nac cuarto”, jā ca'a'ka'ītī.

²⁷ A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Calhāxcuhuālh naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzi jā mā'lh catūhuālh tū ninī't —huanli Jesús.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13:24-37; Lc.

21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'lh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyū' jā catitamāxkakēni'lh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰ Nalaktzi'ncan nac a'kapūn a'ktin limāsu'yun tū quila' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Xalanī'n ixlipō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaça'n natacalhuan. Ē naquintalaktzi'n quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līli'huī'qui ē tzēhuanit' na'icxkaka. ³¹ A'cxni' namacasā'nan liskoli', na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tī cālacsaccani't. Natamin tī cālacsaccani't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

³² Camaksca'ttit xaqui'huī' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixtanquilhtin mākēlhcha. ³⁴ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaça'n tī tahuilāna'lhcus jā catitanīlh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³⁵ Masqui nasputa a'kapūn

ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; nakentaxtukō'.

³⁶ Nūn tī ca'tzi jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn ángeles xalanīn nac a'kapūn jā taca'tzi. Nā i'Ska'ta' Dios jā ca'tzi. Xmān Dios xaTāta' ca'tzi jā'cxni' ixlicāna' na'a'kspula.

³⁷ Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuhui't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ ē jā cuenta tatlahualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chī'xcuhui'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin. ⁴¹ Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tī tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekan ā'chā'tin.

⁴² Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksini'ca'n. ⁴³ Caca'tzītit huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzilh cahuālh tūyā hora cā'tzi'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītilh ē jā ixtilhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeyā tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵ Jesús cāhuanipālh:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī xatēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchān hora. ⁴⁶ Lipāxuhua

tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁷ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlipō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapali ixpatrón. ⁴⁹ Chuntza' natzucu cālacutsa ā'makapitzin tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīni'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeyā tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. ⁵¹ Ixtēcu' chic palha' nacastigarli tasācua' ē nacātā'pātini'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'i'. Ē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

Jesús limāsu'yulh kelhacāj tzu'ma'jan

25 Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlipō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēncā'n ē ta'a'lh taka'lhī squi'nīni'. ² Kelhaquitzis laskkalalhna' ixtahuī'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahuī'lāna'lh. ³ Tī jā laskkalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēncā'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'na'j cās natamojō na ixpūmāxkakēncā'n. ⁴ Tī laskkalalhna', xlaca'n talē'lh ixpūmāxkakēncā'n ē nā talē'lh ā'macsti'na'j cās. ⁵ Tanajilh squi'nīni' ē ixlipō'ktuca'n ixtalalalh-tatahui'lāna'lh ē ā'listān talhtatalh. ⁶ Chī i'tāt tzi'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: “¡Mimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷ Ixlipō'ktuca'n tzu'ma'jan talakahuanli. Tatā'kaqui'lh ē tacāxtlahualh ixpūmāxkakēncā'n. ⁸ Palaj tunca kelhaquitzis tī jā talimilh cās tahuanih ā'kelhaquitzis: “Caquilāmaxqui'uj macsti'na'j mincāscā'n. Tamixcu'tumā'nalh tzamā'

quimpūmāxkakēna'n." ⁹Ti lakskalalhna' takelhtilh: "E'ē, jā icticāmaxqui'n. Chuntza' jā quinticā'a'cchā'ni'n quina'n ē nūn hui'xina'n. Xatze capintit tamāhua'yā'tit jā stā'can." ¹⁰Lihuan kelhaquitzis ixta'a'nī't tatamāhua cās, chilh squi'nini'. Tzu'ma'jan ti tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh squi'nini' nac chic ē mālacchahuaca. ¹¹Ā'listān tachā'lh ā'kelhaquitzis tzu'ma'jan ē tahuanli: "Māpa'ksini', caquilāmālaqui'ni'uj." ¹²Xla' cākelhtilh: "Quit jā iccālakapasān."

¹³Jesús cāhuanipālh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā quilhtamacuj na'icmimpala quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

Jesús limāsu'yulh tumin tū māsacua'nini'lh

¹⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios namāpa'ksini'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' ti ixa'mā'lh ā'lacatin. Cāmāta'satinini'lh i'scujnu'ni'n ē cāmaxqui'lh ixtumīna'n.

¹⁵Chuntza' chī ixliskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxqui'ca. A'kquitzis mil maxqui'ca chā'tin ē a'ktu' mil maxqui'ca ā'chā'tin ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj tunca a'lh makat. ¹⁶Tasācua' ti ixmaxqui'cani't a'kquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'namā'lh ē chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil huampala. ¹⁷Ti maktini'lh a'ktu' mil, nā tlajapālh ā'a'ktu' mil. ¹⁸Ti maktini'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē ponknu'lh ē mātze'kli ixtumīn ixpathrón.

¹⁹Makās tamakapalilh ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspī'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰Pūla lakmilh ti ixmaktini'ni't a'kquitzis mil ē nā maxqui'lh ixpathrón ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't. Huanilh: "Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'kquitzis mil ē ā' iclimimpala ā'a'kquitzis mil tū ictlajalh." ²¹Ixtēcu'

huanilh: "Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huāmā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'."

²²Ā'listān lakmilh tasācua' ti ixmaktini'ni't a'ktu' mil ē huanilh: "Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'ktu' mil ē ā' iclimimpala ā'a'ktu' mil tū ictlajalh."

²³Ixtēcu' huanilh: "Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej liscujti huāmā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'."

²⁴Ā'listān lakmilh tasācua' ti ixmaktini'ni't a'ktin mil. Xla' huanilh ixpathrón: "Quimpatrón, xa'icca'tzi hui'x scālājua. Hui'x i'ya' jā jā hui'x cha'nī'ta ē cā'ya jā jā hui'x mā'kahuanī'ni'ta'. ²⁵Ū'tza' iclijicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā' iclimin tū mila' ixuanī't." ²⁶Ixtēcu' kelhtilh: "Jā tzeya tasācua' hui'x. Lhquitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'i' jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanilh. ²⁷Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta'." ²⁸Cāhuanilh ti ixtayāna'ncha': "Camaktitit a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxqui'tit ti ka'lhī a'kcāuj mil."

²⁹Jesús cāhuanipālh:

—Ā'chulā' namaxqui'can ti ka'lhī ē naquintāxtūni'. Ti jā ka'lhī, namaktican macsti'na'j tū ixka'lhī. ³⁰Huāmā' tasācua' ti jā tze, catamaxtutit ē camacapintit jā cā'pucsua'. A'n'tza' nacal huan ē nalāxca ixtatzan.

Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāputzāna'ni' ixlipō'ktuca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj

³¹Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quili'Puxcu', quināngeles naquintalitamacsti'li'. Quit na'ictahui'la na quimpūtahui'lh jā

na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksini'n.
³² Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh
 nac cā'quilhtamacuj natatalacxtimi
 na quilacatin. Quit na'iccāmāpitzi
 chī pastor cāmāpitzi purecu' ē
 chivu. ³³ Na'iccāhui'li purecu' na
 quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhui'li
 chivu na quimpekxtūxūqui.
³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī
 tahuilāna'lh na quimpekxtūcāna'j:
 “Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios
 cāsicua'lanātlahuani'ta'n. Camaktitit
 limāpa'ksin tū milaca'n nahuan.
 Cāxtlahuacani'ttza' mimpālacataca'n
 a'cxni' Dios tlhualh cā'quilhtamacuj.
³⁵ Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n.
 Hui'xina'n quilāmāhui'uj a'cxni'
 quit xa'ictzi'ncsa. Hui'xina'n
 quilātā'hua'uj mixcānca'n a'cxni' quit
 xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini'
 quit ē quilāmānūj na minchicca'n.
³⁶ Jātza' tze ixuanī't quilu'xu' ē hui'xina'n
 quilāmaxqui'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla
 ē quilāmaktāyauj. Tachi'n xa'icuanī't
 ē quilālakpaxialhna'uj.” Chuntza'
 na'iccāhuani. ³⁷ Tī lactze natahuan:
 “Māpa'ksini', ¿jā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni'
 ixtzi'ncsa' ē iccāmāhui'n? ¿Jā'cxni'
 iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtiya'?”
³⁸ ¿Jā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n
 a'cxni' ixlātā'hua'na' hua'chi xamini'?”
 ¿Jā'cxni' iccāmaxqui'n milu'xu'?”
³⁹ ¿Jā'cxni' iccāmaktāyan a'cxni'
 ixta'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta'?”
⁴⁰ 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti:
 “Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū
 tlhua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui
 ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit
 quilātlahuani'uj.”
⁴¹ 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani
 tī tahuilāna'lh na quimpekxtūxūqui:
 “Catapānū'tit. Hui'xina'n nacāta-
 makapātīnān. Capintit jā jā mixa
 maescut. Capintit jā cāxtlahuacani't
 ixpālacata skāhui'ni' ē ixmaktāyana'ni'n.
⁴² Hui'xina'n jā quilāmāhui'uj a'cxni'

quit xa'ictzi'ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj
 mixcānca'n a'cxni' xa'ickelhpūti.
⁴³ Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan
 ē hui'xina'n jā quilāmānūj na
 minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't
 quilu'xu' ē jā quilāmaxqui'uj xasāsti'.
 Xa'icta'jatatla ē tachi'n xa'icuanī't.
 Hui'xina'n jā quilālakpaxialhna'uj.
 Ū'tza' nacātalimakapātīnān.” Chuntza'
 na'iccāhuani. ⁴⁴ Xlaca'n natahuan:
 “Māpa'ksini', ¿jā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni'
 ixtzi'ncsa', o ixkelhpūtiya', o hua'chi
 xamini' ē quina'n jā iccāmaktāyan?
 ¿Jā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' jātza'
 tze ixuanī't milu'xu' o ixta'jatatlāya'
 o tachi'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā
 iccāmaktāyan?”

⁴⁵ 'Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti:
 “Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh
 tū jā tlhua'ni'tit chā'tin quintā'timīn,
 masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza'
 hua'chi jā quit quilātlahuani'uj.”

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca tzamā' tī jā lactze
 nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu quilhtamacuj
 ē tī lactze nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā
 catilakspūtlī.

Talichihuina'nli natachi'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

26 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh
 huā'mā', cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

²—Hui'xina'n ca'tziyā'tittza'
 sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni'
 nala cā'tani' tū huanican pascua.
 Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.
 Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can
 naquixtokohua'ca'can —huanli Jesús.

³Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
 xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin
 ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n
 tatakēstokli na ixtanquilhtin ixpalacio
 Caifás. Xla' ixlicāna' tī xapuxcu' pālej
 ixuanī't. ⁴A'ntza' tachihuina'nli chī
 natalī'a'kskāhui'nin ē natachi'pa Jesús ē
 chuntza' natalimāknī. ⁵Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuui't natatā'kaqui'.

**Chā'tin puscāt
licuctlahualh aceite Jesús**

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶Jesús ixui'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. ⁷Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh Jesús. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlitzuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Lihuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt licuctlahualh aceite. ⁸A'cxni' scujnu'nī'n talaktzi'lh tū tlahualh, tasitzi'lh ē tatzuculh talāhuani:

—¿Tū ixpālacata pāxcat lilalh huā'mā' aceite? ⁹Tzē i'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē ixcāmaxqui'ca xcamanī'n.

¹⁰Jesús ixca'tzi' tū ixtalīchi-huīna'mā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicsmāhui'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanī'n na milacpu'na'i'tāca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'layān. ¹²Chuntza' chī huā'yālh puscāt quilicuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxui'lilh naquimā'cnūcan.

¹³Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzinī'n ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalilacapāstaca xla'.

**Judas cāhuanilh chī
namacamāstā' Jesús**

Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6

¹⁴Chā'tin chī ixlikelhocāujtu' scujnu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n xanapuxcu'nu' pālejni' ¹⁵ē cāhuanilh:

—¿Chī huanī't naquilāxokoyāuj palh na'iccāmacamaxqui'yān Jesús?

Xlaca'n talixokolh pu'xamacāuj xaplata tumīn ¹⁶ē a'cxni' Judas tzuculh putza chī tzē nacālimacamaxqui' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh scujnu'nī'n

Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn.

13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹⁷Milh quilhtamacuj tū ixlitzucuni' cā'tani' tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹⁸Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chī'xcu' ē nahuaniyā'tit: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: Talacatzuna'jitz'a' tū na'icpūnī ē icua'cu'tun tū hua'can cā'tani' pascua na minchic. Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'nī'n.”

¹⁹Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh chī Jesús cāmāpa'ksilh ē tacāxtlahualh lihua' xala' cā'tani'.

²⁰A'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chī'chini', Jesús ē kelhocāujtu' i'scujnu'nī'n ix-tahuā'yahui'lāna'lh nac mesa. ²¹Lihuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²²Xlaca'n talīpuhuanlī ē tatzuculh takelhasqui'nī chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksini'?

²³Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴Quit Chī'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Lilakalhu'mānat chī'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlipuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuui'lh.

²⁵ Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā' quit?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'nti.

²⁶ Lihuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatactzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Palaj tunca tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatactzīn Dios. Macasti'n cāmaxquī'lh xla'cān ē cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit macasti'n. ²⁸ Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū licāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtaxtū tachi'xcuhū't. Quinka'lhni' tū na'icmaka'n ū'tza' nacālimātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n lhūhua' tachi'xcuhū't. ²⁹ Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'iccātā'hua'yān xtumtza' xaxcān uva xasāsti'tza'. Na'iccātā'hua'yān a'ntza' jā namāpa'ksini'nkō' quinTāta' Dios ē ixlipō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰ A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. ³¹ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzī'sni' milipō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuanikō' purecu”, tatzō'kni'.

³² A'cxni' naquimālacastālancuanican, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

³³ Pedro huanilh:

—Masqui ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā maktin ictimakxteknī'.

³⁴ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā' tzī'sni' a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵ Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn chuntza' tahuani.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶ Jesús ē i'scujnu'nī'n tachā'lh jā huanican Getsemaní. Xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuān quit na'ica'n na'icorarlini' Dios a'jnanu'.

³⁷ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē tzuculh lipuhuan ē ixa'ktuyumā'lh. ³⁸ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuāt. Catachokotit huā'tzā' ē calātā'lipuhuanui. Jā calhtatatit.

³⁹ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātini'n, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātini'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Mimpāl'h jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'nī'n ē cālakchilh xla'cān ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē minkelhatu'tunca'n jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

⁴¹ Calakahuantahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni' nacātalilaktzi'ncu'tunān. Ixlicāna' milistacna'ca'n tatlahuacu'tun xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī lītlī'huī'qui

—cāhuanilh.

⁴² Ixlīmaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca na'icpātini'n ē nakentaxtu chī mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³Palaj tunca taspitpāl̄h jā ixcāmaktēknit' īscujnu'nīn ē cālakhimpāl̄h ē ixtalhtatamānampāl̄h. Jāla tatāyani'lh ixtalhtataca'n. ⁴⁴Cāmaktēkpāl̄h ē ixlīmaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipāl̄h chī ixuanit' xapūla. ⁴⁵Taspitpāl̄h jā cāmaktēkli scujnu'nīn ē cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū lilhānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeiya chī'xcuhui'n. ⁴⁶Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' īscujnu'nī'n ixuanit'. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalē'n ixmachitaca'n ē qui'hui'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'īclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰Jesús kelhtilh:

—Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpāt'?

Tachi'xcuhui't tī tatā'milh Judas taktalacatzuna'jilh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹Palaj tunca chā'tin tī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātākāhui'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kakā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵²Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālitucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalīmaknīcan xla'. ⁵³¿Ē jā ca'tziya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta'

Dios caquimaktāyalh ē xla' xamaktin naquimacaminī' a'kcāujtu' mil ángeles?

⁵⁴Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzō'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chī a'kspulamā'lh?

⁵⁵Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—¿Tū ixpālacata lita'ntit mimachītacā'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chī chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'? ⁵⁶Ixlipō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzō'kli a'kchihuīna'nīn na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlipō'ktuca'n īscujnu'nī'n tatzā'lalh ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksinī'nī'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuanit'. A'ntza' ixtalaktakēstokni't xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtin ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtin chic ē cātā'tahuī'lh policīas nalaktzī'n chī nalīputzāna'nīcan.

⁵⁹Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksinī'nī'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús ē natalīmāmaknīnī'nī'n. Ixtaputzamā'nalh catūhuālh masqui jā ixlīcāna' tū nalīmālacsu'yucan.

⁶⁰Masqui lhūhua' chī'xcuhui'n ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jāla ixtamaclani' tū natalīmālacsu'yu. Ā'listān tamīlh chā'tu' tī chu lacxtim chī tachihuīna'nli.

⁶¹Xlaca'n tahananli:

—Huā'mā' chi'xcu' huanli: “Quit tze na'icmālakspūtūkō' xaka'tla' ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'icyāhuapala.”

⁶² Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chā'tu' chi'xcuhui'n tamālacsu'yumā'nān. ¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³ Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu' pālej chihuina'mpālh ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza' kexmatān. Chuhua'j naquihuanī'ya' tū ixlicāna'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo tī ī'Ska'ta' Dios.

⁶⁴ Jesús kelhtilh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī hua'na'. Nā iccāhuanīyān huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksini'mā'lh. Nā na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶⁵ Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxtī'tli ixlu'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza' limāsu'yulh xla' ixstzī' ē huanli:

—Huā'mā' chi'xcu' limālakchā'ni'cu'tun Dios. Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanīpalayān palh jā tze xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālākchā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶ ¿Chi puhua'nā'tit?

Tahuah:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷ Palaj tunca talakachojmanīlh Jesús ē tatuclī. Ā'makapitzīn talacala'sli ⁶⁸ ē tahuanihl:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu lacala'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Lihuan Pedro ixu'lh nac tanquilhtin ē chā'tin tzu'ma'jāt laktalacatzuna'jilh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kli na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē huanli:

—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

⁷¹ Pedro tatampūxtulh macstī'na'j ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Xla' cāhuanilh tī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Pedro kelhtatzē'kpālh ē lacatancs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³ Ixlīka'tlā'tus xlaca'n tī ixtatā'layāna'lh talaktalacatzuna'jilh Pedro ē tahuanihl:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷⁴ Pedro tzucuca lakapalaca ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnin palh jā ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵ Ū'tza' limāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuanī'n't: “A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” Pedro taxtulh a'ntza' ē ixtalīpuhuāt tzuculh calhuan.

Macamaxqui'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

27 A'cxni' xkakalh, ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas talālītā'chihuīna'nli chī natalīmaknī Jesús. ² Tapekechī'lh ē talē'lh ē tamacamaxqui'lh Poncio Pilato tī gobernador ixuanī't.

Chī linilh Judas

³ Judas ū'tza' tī macamāstā'lh Jesús. A'cxni' Judas laktzi'lh chī māpa'ksica namāmakininini'ncan Jesús, lipuhuanli ē xtum lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh pu'xamacāuj xaplata tumin xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ ē cāhuanilh:

—Quit ictlahualh tū jā tze xipālacata icmacamāstā'lh chī'xcu' tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n. Cuenta catlahua' hui'x.

⁵ Judas a'lh nac templo ē tilhquītamac-nūlh na xipūchakān templo tumin ē a'lh tā'kpixchi' a'katin nac qui'hui'.

⁶ Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli tumin ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojōcan tumin tū mālacnūni'can Dios. Huā'mā' tumin lixokocani't namāmakininini'ncan chā'tin chī'xcu'.

⁷ Tachihuīna'nli ē taputzalh chī natalitamāhua pitzuna'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't Alfarero ē a'ntza' ixcāmā'cnūcan makatiyāti'n. ⁸ Chuhua'j māpācuhuīcan Ti'ya't tū Ixtapalh Ka'lhni' xipālacata litamāhuaca tumin tū ixlixokocani't namāmakininini'ncan chā'tin chī'xcu'.

⁹ Chuntza' mākentaxtūca huā'mā' tū huanli a'kchihuīna' Jeremías jā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātayaca pu'xamacāuj tumin ixla' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin chī'xcu' chuntza' chī tahualh makapitzin israelitas). ¹⁰ Huā'mā' tumin litamāhuaca ixti'ya't Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksilh Māpa'ksini' Dios.”

Jesús na ixlaca'tin Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹ A'cxni' Jesús ixylāh na ixlaca'tin gobernador Pilato, ē ū'tza' kelhasqui'nilh Jesús:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

¹² A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ix-talimālacsu'yu, Jesús jā tū kelhtini'lh.

¹³ Pilato kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Ē jā kexpa'ta' tū talimālacsu'yuyān tachi'xcuhui't?

¹⁴ Jesús jā tū kelhtilh. Ū'tza' lili'a'cnilh gobernador.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknican

Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25;

Jn. 18:38-19:16

¹⁵ Ixa'nan a'ktin tahui'lat ē a'cxni' ixlamā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekan. ¹⁶ Ixtanūmā'lh chā'tin tachi'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuā'lh ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ A'cxni' ixtatalacxtimini't tachi'xcuhui't, Pilato cākelhasqui'nilh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

¹⁸ Chuntza' huanli Pilato xipālacata xla' ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talimācamāstā'lh.

¹⁹ Lihuan ixui'lh Pilato jā ixtlahua-can justicia, xpuscāt macā'ni'lh tachi-huīn ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' xipālacata huā'mā' tzeya chī'xcu'. Jā tze chī iclakahuā'laktzi'lh tzamā' chī'xcu' huā' kōtan tzi'sa.”

²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasitzi'nī't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talisqui'nli camakxteka Barrabás ē tahananli camaknica Jesús. ²¹ Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nilh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuani:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Pilato cākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuican Cristo?

Ixlipō'ktuca'n takelhtilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

²³ Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuaniilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixi ē ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'nalh ē jāla cāskāhui'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't takelhtilh:

—¡Quina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani!

²⁶ Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksilh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh na'xtokohua'ca'can.

²⁷ Ā'listān i'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talitamacsti'li'lh. ²⁸ Palaj tunca tamāmāxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. ²⁹ Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxqui'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talilitzi'nli ē tahuaniilh:

—¡Calakachi'xcuhui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰ Nā talakachojmanilh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talicucni'cli. ³¹ A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmāxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'palh ixlu'xu' tū ixla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh na'xtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³² Lihuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhui'ni Simón. Sāmācu'qui'ca ixacruz Jesús.

³³ Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huani-can Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ A'ntza' maxqui'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'cani't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xi'cxī'. Palh ixua'lh, jā ixtimakca'tzi'lh chī napātini'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.

³⁵ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'ni'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tātca'n ē talimāxtulh suerte nataca'tzi' tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' māken-taxtūca tū huanli a'kchihuīna' jā tzo'kli: “Tamāpitzilh quilu'xu' na ixpu'na'i'tātca'n; tatlahualh suerte tū talimāxtulh.” ³⁶ Palaj tunca tatahui'lal natamaktaka'lha. ³⁷ Hui'lica nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzo'kcani't tū ixpālacata lixtokohua'ca'ca. Ixtzo'kcani't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxūqui. ³⁹ Tī ixtatētaxtumā'nalh tasakā'lilh ixa'kxākca'n ē talakapalalh ⁴⁰ ē tahuaniilh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milimān. Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹Nā chuntza' ixtalilitzi'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelh-tahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalilitzi'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴²—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. Palh ixlicāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'i'ni'yāuj xla'. ⁴³Xla' lipāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlicāna' pāxqui'. Quincāhuanin xla' i'Ska'ta' Dios —tahuah.

⁴⁴Nā ka'lhāna'nī'n tī ix-cātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nilh

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵Xlitzla'la cā'pucsua' huanli calhāx-cuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajilh a'ktu'tun hora. ⁴⁶Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū xipālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)

⁴⁷Takexmatti huā'mā' makapitzin tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuina' Elías.

⁴⁸Xamaktin chā'tin tatu'jnu quitayalh catūhuālh hua'chi panamāc. Limāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua'.

⁴⁹Ā'makapitzin tahuahli:

—Camakxtekti. Nalaktzi'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰Ā'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nilh. ⁵¹Huā'mā' puntzuna' taxtī'tpitzilh ka'tla' lilakamilin xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzī templo. Tzuculh na ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na

ixtampān. Ti'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. ⁵²Tatalaqui'lh pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'i'ni'nī't Dios ē ixtaninī'ttza'. ⁵³Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xatasica'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhui't.

⁵⁴Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh ti'ya't ē a'cxni' talaktzi'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahuahli:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁵⁵Lhūhua' puscan ixtalaktzi'mā'nalh makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē ixtamak-tāya. ⁵⁶Na ixpu'na'i'tātca'n puscan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzi'ca'n Jacobo ē José ē nā ixui'lh ixtzi'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁵⁷A'cxni' i'smalanka'namā'lh tza', milh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixu-ani't ē nā ixa'ka'i'ni' Jesús. ⁵⁸Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksinī'lh camaxqui'ca. ⁵⁹José lē'lh ixmacni' Jesús ē limaksuitli xat-ache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' ixla' José ixuani't. A'cxni' limālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahuī'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶²A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'līkō'can tū

maclacascuini'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. ⁶³Tahuanilh:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhui'nilh a'cxni' lakahuancus ixuani't. Chuntza' huanli: “Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālanacuana'n na ixpu'na'i'tātca'n nini'n”, huanli. ⁶⁴Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' i'scujnu'ni'n natamin nataka'lhān ixmacni'. Tzē nacāhuanican tachi'xcuhui't palh lacastālanacuana'ni't na ixpu'na'i'tātca'n nini'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhui'can tachi'xcuhui't ē jā xapūla.

⁶⁵Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayānalh soldados. Cacālī'pintit ē calaktzi'ntit hui'xina'n chuntza' chī natamaktaka'lhā.

⁶⁶Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'lica sello nac chihuix tū kelhui'lica. Cāmakxtekanca' soldados tī natamaktaka'lhā.

Jesús lacastālanacuana'nli

Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

28 I'sputni'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē i'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. ²Xamaktin palha' tachi'quilh ti'ya't. Chā'tin ixāngel Māpa'ksini' Dios ixyujni'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'licani't ē pūthui'lh. ³Āngel xkakah hua'chi makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka' ixuani't hua'chi panamāc. ⁴A'cxni' soldados talaktzi'lh, taxpipilh ē tajicua'xnilh. ⁵Āngel cāhuanilh puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzi hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī xtokohua'ca'ca. ⁶Xla' jātza' tihui'lh

huā'tzā'. Lacastālanacuana'ni'ttza' chuntza' chī huanli. Catanū'tit ē calaktzi'ntit jā ixmāpi'cani't. ⁷Palaj capintit ē cacāhua'ni'tit i'scujnu'ni'n lacastālanacuana'ni'ttza' na ixpu'na'i'tātca'n nini'n. Chuhua'j xla' nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸Palaj tunca puscan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scujnu'ni'n. ⁹Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuina'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuihl. ¹⁰Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzini'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzi'n.

Tū tahuanli soldados

¹¹Lihuan ixta'a'mā'nalh puscan, makapitzin soldados tī ixtamak-taka'lh mā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuanihl xanapuxcu'nu' pālejni' ixlipō'ktu tū ixa'kspulani't. ¹²Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talichihuina'lh. Lhūhua' tumīn cāmaxqui'ca soldados ¹³ē cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzi'sni' tamīlh i'scujnu'ni'n Jesús lihuan i'lh'tatapā'na'ntit ē xlaca'n taka'lhānli ixmacni'. ¹⁴Palh namāca'tzīnīcan gobernador i'lh'tatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātalīmāknīn. ¹⁵Soldados tamaktini'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahuanli chuntza' chī ixcāhuanicani't. Chuntza' israelitas tahuan hasta chuhua'j.

**Jesús cāmacamaxquī'lh
ixtascujūtca'n i'scujnu'nī'n**

Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁶ Kelhacāujtin i'scujnu'nī'n ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin nac sipej tū Jesús lacsacli. ¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh masqui makapitzīn jā ixta'a'ka'ī'cu'tun. ¹⁸ Jesús cālaktalacatzuna'jilh xla'ca'n ē cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlipō'ktu limāpa'ksin ē na'iccāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tī tahuilāna'lh

nac cā'ti'ya'tna' ē nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't chī tzē quiscujnu'nī'n natahuan. Nacālīmā'kpaxī'yā'tit ixlitli'hui'qui xaTāta' Dios ē i'Ska'ta' ē Espiritu Santo. ²⁰ Nacāmāsu'yuni'yā'tit chī natalatā'kchoko ē chī natakexmatni' ixlipō'ktu tū quit iccālīmāpa'ksini'nī'ta'n hui'xina'n. Caca'tzītīt quit pō'ktu quilhtamacuj iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 Huā'mā' xatze tachihuīn tū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo ti i'Ska'ta' Dios.

² Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh i'Ska'ta'. Chuntza' huanli: Caxepa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacsujni' milacatin tī napūlani'yān hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.

³ Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza': A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'ntit tej.”

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaxīni'n ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Calilīpuhantit ixpālacata mincuentaca'n. Cacāmakxtektit ē nacātamātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaxtit.

⁵ Tachi'xcuui't xalani'n calhāxcuui'lh nac estado Judea ē xalani'n nac cā'lacchicni' Jerusalén, ixlipō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.

⁶ Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlicāxtlahuacani't ixchi'xit camello ē ixlichī'can ko'xka' ixuani't. Ixua'xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Ixa'kchihuīna'n ē ixcāhuani tachi'xcuui't:

—Ā'listān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā mini'ni'

nūn na'icxcutni' ixlikechī'can ixcaclhi'.
⁸ Quit iccālimā'kpaxīni'ta'n xcān; xla' nacāmacamini'yān Espīritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

⁹ Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā ixmā'kpaxīni'mā'lh. Juan mā'kpaxīlh Jesús nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán. ¹⁰ A'cxni' Jesús tacutli nac xcān, xamaktin laktzi'lh chī talaqui'lh nac a'kapūn ē mincha' Espīritu Santo ē ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni' ixuyjmā'chi. Chilh na ixa'kpūn Jesús. ¹¹ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

¹² Palaj tunca Espīritu Santo macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹³ Ixui'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tī huani-can Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios. Nā a'ntza' ixa'nān animalh tū itahua'nān. Ixāngeles Dios ix-tamaktaka'lh mā'nālh Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴ A'cxni' ixchi'cani't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē ixli'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁵ Ixuan:

—Chilhtza' quilhtamacuj tū lilhcāna'ncani't ē talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalaktzi'ncan ixlicāna' Dios māpa'ksini'n. Calilīpuhantit ixpālacata tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'i'tit xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni't.

**Jesús cālacsacli kelhatā'ti'
chī'pananī'n squi'ti'**

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilitūn xaka'tla' xcān tū huanican Lago Galilea, xla' cālaktzi'lh Simón ē ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nal nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squi'ti'. Xlaca'n chī'pananī'n squi'ti' ixtahuani't. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē
na'iccāmāsu'yuni'yān chī
nacālimā'a'ka'i'nī'yā'tit tachi'xcuhui't
ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Palaj tunca tamakxtekli
ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

¹⁹ A'cxni' Jesús a'lh lacapunchuna'j,
cālaktzi'lh Jacobo ē Juan ixcamana'
Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac
pūtacutnu' ē ixtalacachi'mā'nal
ixpūtayanca'n. ²⁰ Palaj tunca
Jesús cāmāta'satinīni'lh ē xlaca'n
ta'a'kxteku'i'līl ixtāta'ca'n Zebedeo ē
i'scuju'nūnī'n nac pūtacutnu' ē ta'a'lh
tastālani'lh Jesús.

Chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Lc. 4:31-37

²¹ Ta'a'lh nac cā'lacchicni' Capernaum.
A'cxni' a'cchā'lh quilhtamacuj tū
pūjaxcan, palaj tunca Jesús tanūlh na
ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'lh
tachi'xcuhui't. ²² Ixtali'a'cni' chī
ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata
ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi chā'tin
tī ka'lhī limāpa'ksin ē jā chuntza' chī
tamāsu'yu xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin. ²³ Palaj tunca tanūlh nac
templo chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā
tzeyā ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū
ixpālacata quilālakmiuj quina'n?
¿Ē ta'nī'ta' naquilāmālakspūtūyāuj?
Quit iclakapasān. Hui'x ixla' Dios ē
Xatasicua'lanātlahua hui'x.

²⁵ Jesús lacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni' ē
huanilh:

—¿Caquilhca'csla'! ;Camakxtekti
huā'mā' chī'xcu'!

²⁶ Chī'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeyā
ū'ni' palha' ta'salh ē taxtuni'lh.
²⁷ Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh ē
talākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu huā'mā' tū
quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti'
huā'mā'. Huā'mā' chī'xcu' lichihuīna'n
limāpa'ksin. Hasta jā tzeyā ū'ni'n
takexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksi.

²⁸ Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh calhāx-
cuhuālh nac estado Galilea ixpālacata tū
tlahualh Jesús.

**Jesús mātzeyilh
ixpuhuiti' Simón Pedro**

Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

²⁹ A'cxni' Jesús taxtulh na
ixtemploca'n israelitas, palaj tunca a'lh
ē tanūlh na ixchicca'n Simón ē Andrés.
Tatā'a'lh Jacobo ē Juan. ³⁰ Ixpuhuiti'
Simón ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh.
Palaj māca'tzinīca Jesús. ³¹ Xla' a'lh
ē macachi'palh ē mā'kaqui'lh ē palaj
tunca tapānūni'lh chī ixmacscutla. Palaj
tunca puscāt cāmāhuī'lh.

**Jesús cāmātzeyilh
lhūhua' tajatatlani'n**

Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

³² Kōtanūtzā' a'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza'
chī'chini', cālimini'ca Jesús
ixlipō'ktuca'n tī ixtata'jatatla
ē tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n.
³³ Ixlipō'ktuca'n xalanī'n cā'lacchicni'
tatakēstokli na ixtanquilhtin chic.
³⁴ Cāmātzeyilh lhūhua' tī ixtata'jatatla
chu catūxcuhuālh tajatat ixtaka'lhī
chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeyā
ū'ni'n. Jā camakxtekli natachihuīna'n
jā tzeyā ū'ni'n ixpālacata jā ixlacasqui'n
xlaca'n ixtahuah tīchu xla'.

**Jesús a'kchihuina'nli
nac estado Galilea**

Lc. 4:42-44

³⁵ Ixlilakali tzi'saj Jesús tāqui'lh ē taxtulh ē a'lh lacatin jā jā tī ixui'lh. A'ntza' orarlilh. ³⁶ Simón a'lh putza ē ā'makapitzin tatā'a'lh. ³⁷ A'cxni' tamaclalh Jesús, tahuanilh:

—Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't taputzayān.

³⁸ Xla' cāhuanilh:

—Ca'a'uj nac ā'makapitzin cā'lacchicni' tū tahuilāna'lh lacatzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuin Dios. Ū'tza' icliminī't.

³⁹ Calhāxcuhuāl'h nac estado Galilea ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n.

**Jesús mātzeyilh chā'tin ti
ixmasni'mā'lh ixquinīt**

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu' ti ixka'lhī ta'jatat tū māmasi quinquinītca'n tū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyi'ya'.

⁴¹ Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ix-macan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

⁴² A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat ē tzezanli. ⁴³ A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pālej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzezanī'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'tza' tzamā' ta'jatat. Chuntza' nataca'tzi tachi'xcuhui't tzezanī'ta'tza'.

⁴⁵ Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko lilhūhua' ē cāhuanilh

tū ixa'kspulani't. Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhui't xalani'n calhāxcuhuāl'h ixtalaka'n.

**Jesús mātzeyilh chā'tin
tī i'xcahui'huani'nt**

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

2 Ixlilātma'j Jesús taspī'tli ē tanūpāl'h nac Capernaum. Tachi'xcuhui't takexmatli ixui'lh nac chic. ² Palaj tunca lilhūhua' talaktakēstokli hasta jātza' ixtatanūkō' ixpūchakān chic. Nā tatzumalh tanquilhtin. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuin Dios. ³ Talakmilh ā'makapitzin ē na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' chi'xcuhui'n ixtapūlimimā'nalh talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī i'xcahui'huani'nt. ⁴ Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't ixlitzuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstin chic ē ta'a'kstixuakli chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaqui'lh, talīchī'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh ta'jatatlani'. ⁵ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'i'ni' ixlitli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha,

icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

⁶ Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē tapuhuanli ixa'cstuca'n: ⁷ “¿Tū ixpālacata chihuina'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?” Xla' mālakchā'ni'mā'lh Dios chī chihuina'nli. Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

⁸ Palaj tunca Jesús ixlimān ca'tzilh chī xlaca'n ixtapuhua'mā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ⁹ Icuanihtza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān

mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli. ¹⁰Quit Chi'xcu' xala' Tālh mān. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' ti i'xchui'huani't:

¹¹—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē capit na minchic.

¹²Xamaktin tā'kaqui'lh na ixlacatinca'n ixlīpō'ktuca'n ti ixtahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talili'a'cnilh ixlīpō'ktuca'n ē tamakapāxuihl Dios ē tahuani:

—Jā maktin laktzi'nī'tauj tū laktzi'uj chuhua'j.

Levi tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³Palaj tunca Jesús a'mpālh na ixquilhtūn mar. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaka'lh ē iccāmāsu'yuni'.

¹⁴A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jini'ncan lixokot ē laktzi'lh Levī ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' tāyalh ē stālani'lh.

¹⁵Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Levī. Tachā'lh lhūhua' mātā'jini'nī'n lixokot ē ā'makapitzin ti iccālākmaka'ncan. Xlaca'n iccātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'nī'n. Lhūhua' ti ixtastālani'.

¹⁶A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ē fariseos talaktzi'lh iccātā'huā'yan mātā'jini'nī'n ē ā'makapitzin ti iccālākmaka'ncan, tahuanihl i'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jini'nī'n ē ti jā tzeyā chi'xcuhui'n?

¹⁷A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachi-huīn, cāhuanilh:

—Xlaca'n ti jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ti tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza ti tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't ti taca'tzi jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸I'scujnu'nī'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalihui'li jā ixtahuā'yan. Makapitzin chi'xcuhui'n talakmilh Jesús ē tahuanihl:

—I'scujnu'nī'n Juan ē nā i'scujnu'nī'n fariseos makatunu' talihui'li jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁹Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n ti cā'invitarlicani't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalihui'li jā catitahuā'yan? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nīni', natahuā'yan ixamigos.

²⁰Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yalh ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlichihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipālh:

²¹—Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catihuā'lh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcu'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin ti nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimi ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxti'tli ā'chulā' ka'tla' nala.

²²Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā ti chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli.

Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'l'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcātā'tētaxtumā'lh i'scujnu'nī'n nac a'ktin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh ta'l' pātin pātu' tza'ktza'. ²⁴ Palaj tunca tahananilh Jesús fariseos:

—Cala'ktzi'. Miscujnu'nī'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksin Moisés.

²⁵ Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsa ē cāspu'tni'lh lihua'. ²⁶ Tanūlh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu' pālej ixuani't ē hua'lh pāntzin tū ixmālacnūcāni't Dios. Jā mini'ni' ixua'lh huā'mā' pāntzin ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxqui'lh chi'xcuhui'n tī ixtatā'a'mā'nalh.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacataca'n tachi'xcuhui't ē jā tlhualh tachi'xcuhui't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²⁸ Chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē tzē na'icmāpa'ksi tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chā'tin chi'xcu' ixmacascācni't

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

3 Jesús tanūpālh na ixtemploca'n israelitas. Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni't. ² Tachi'xcuhui't ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh namātzeyini'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacata ixtalīmālacsu'yucu'tun. ³ Jesús huanilh chi'xcu' tī ixmacascācni't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

⁴ Cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—¿Tū ā'chulā' mini'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē mini'ni' na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmakni'?

Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh. ⁵ Jesús cālaktzi'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtalitamacsti'li'ni't. Ixsitzi'yālh ē nā ixlipuhuyālh chī jā ixtalalakhu'man tajatatlani' ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, tzetza' ixuani't. ⁶ Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tata'chihuina'nli ixchi'xcuhui'n Herodes chī natalimakni Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē i'scujnu'nī'n tata'a'lh. Lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmatli pō'ktu tū tlhualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado Judea. ⁸ Xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatli tū tlhualh. ⁹ Cāhuanilh i'scujnu'nī'n catacāxui'lilh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhui't jāla catitatancli. ¹⁰ Lhūhua' ixcāmātzeyini't ē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālācxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús. ¹¹ A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'ni' talaktzi'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahananli:

—Hui'x i'Ska'ta' Dios.

¹² Xla' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh jā ixtahananli tīchu xla'.

**Jesús cālacsacli
kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n**

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³ Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē talakmilh. ¹⁴ Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko ē nacā-macā'n natamāsu'yu ixtachuhi'n Dios. ¹⁵ Nā xlaca'n cāmaxqui'ca limāpa'ksin natamātzeyi' ta'jatatlani'n ē natamāxtu jā tzeyā ū'ni'n. ¹⁶ Tzamā' kelhacāujtu': Simón tī hui'lini'ca ixtachuhi'n Pedro, ¹⁷ ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuani't ē xlaca'n cāhui'lini'ca ixtachuhi'n Boanerges tū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksini' partido cananistas. ¹⁹ E Judas Iscariote, xla' tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

**Huancan Jesús ixliscuja
ixlilti'hu'iqui skāhui'ni'**

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Tatakēstokpāl hūhua' tachi'xcuhui't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē i'scujnu'ni'n. ²¹ A'cxni' ixtalakapasni'n taca'tzil hūā'mā', xlaca'n talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixlila.

²² Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tī ixtamini'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeyā ū'ni'n, xla' tanūni'ni't Jesús. Ū'tza' cālimāxtu jā tzeyā ū'ni'n.

²³ Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū lica'tzini'can:

—¿Chī nalimāxtucan Skāhui'ni' palh ū'tza' tī tanūma'lh? ²⁴ Palh māpa'ksini'ni'n tatapitzi ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁵ Palh tampūtin familia tatapitzi ē natalātucsa, jā

catitatāyani'lh. ²⁶ ¿Chī Skāhui'ni' nalimāxtu ixtā'skāhui'ni' palh chu ū'tza' tī māpa'ksimā'lh? Palh Skāhui'ni' natapitzi, jāla catitāyani'lh; tzē nalaksputa.

²⁷ Jā tī chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'hu'iqui palh jā pūla nachican ixtēcu' chic. A'cxni' chī'huilicani'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan.

²⁸ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'nican ixlipō'ktu ixcuentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcuualh jā tze tū tahuan. ²⁹ Palh catihuālh ixuanli jā tze tū tlhua Espiritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcuenta pō'ktu quilhtamacuj.

³⁰ Jesús huanli huā'mā' ixpālacata ixtahuan: “Xla' ka'lhī jā tzeyā ū'ni'.”

Ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹ Ā'listān tachā'lh ixtzi' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh nac kēpūn ē mātā'satinini'nca xla'. ³² Tachi'xcuhui't ixtalitasti'li'ni't ē tahuanilh:

—Tayāna'lh mintzi' nac kēpūn ē mintā'timīn ē tatā'chihuina'ncu'tunān.

³³ Xla' cākelhtilh:

—¿E ca'tziyā'tit tichu iccālaktzi'n hua'chi quintzi' ē quintā'timīn?

³⁴ Ixcālaktzi'nkō' ixlipō'ktuca'n tī ixtahuilāna'lh ē ixtalitasti'li'ni't ē cāhuanilh:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn. ³⁵ Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzi' ē quintā'timīn.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

4 Palaj tunca Jesús tzucupāl h māsu'yu na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli hūhua' tachi'xcuhui't ē ū'tza' litojōlh a'ktin nac barco. Tahuilh nac barco tū ixui'lh na ixkelhni' xcān.

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ²Lhūhua' ixcālimāsu'yuni'mā'lh tū lica'tzini'can. A'cxni' ixcāmasu'yuni'mā'lh, cāhuanilh:

³—Cakexpa'ttit. Ixui'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'n ixli'cha'nat. ⁴A'cxni' ixmakahuanimā'lh li'cha'nat, makapitzin tayujli nac tej. Tamilh spūni'n ē tasacua'lh. ⁵Ā'makapitzin tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' li'cha'nat xpālacata jā pūlmā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'lh, scācli xapa'lhma' xpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnecli. ⁷Ā'makapitzin li'cha'nat huampala tayujli nac cā'lhucū'n ē lhtucu' tastacli ē tamā'ktzi'lh ē jā tū tahua'ca'lh. ⁸Ā'makapitzin li'cha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē stacli ē mästā'lh ixtahua'ca't. Makapitzin li'cha'nat tamästā'lh pu'xamacāuj ē ā'makapitzin tamästā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzin tamästā'lh a'ktin cientu.

⁹Jesús cāhuanilh:

—Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsu'yulh tū lica'tzini'can

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰A'cxni' ixta'a'ni'ttza' lhūhua' tachi'xcuhui't, xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzin huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nilh xpālacata tū lica'tzini'can. ¹¹Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'kni't xpālacata chī nala ixlimāpa'ksin Dios. Ā'makapitzin iccāli-tachihuina'n xmān chī natalica'tzini'n. ¹²Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzilh ē masqui talaktzi'n, tasu'yu hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalilakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcuentaca'n.

Tū huanicu'tun tū lica'tzini'can

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū lica'tzini'can, jā catica'tzi'tit ixlipō'ktu ā'makapitzin. ¹⁴Cha'nāna' cha'nli ixtachihuin Dios. ¹⁵A'ntza' jā yujli li'cha'nat nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't ti takexmatli ē palaj milh skāhui'ni' ē cāmāpātza'nkēnilh tū ixtasca'tni't.

¹⁶Nā chuntza' jā yujli li'cha'nat nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ti takexmata ixtachihuin Dios ē talakati. ¹⁷Hua'chi li'cha'nat tū jā ixka'lhī pūlmā'n ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o a'cxni' cāputzastālani'can xpālacata tū ta'a'ka'i'lh, jātza' talakati ē tamakxteku'tun ixtachihuin Dios.

¹⁸Jā yujli li'cha'nat nac cā'lhucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n ti takexmata tachi-huīn ē sca'ta. ¹⁹Masqui tasca'tli, talacapāstaca chī natalihuāyan ē chī lacricujnu' natalihuan. Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuālh. Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmāxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'i'. Chuntza' tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzi'lh li'cha'nat.

²⁰Jā yujli li'cha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n ti takexmata tachihuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'i'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū natalimakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi li'cha'nat tū mästā'lh pu'xamacāuj ē makapitzin ā'chulā' taca'tzi tamakapāxui Dios. Xlaca'n hua'chi li'cha'nat tū mästā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī litaxtu hua'chi pūcās

Lc. 8:16-18

²¹Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin limin pūcās ē nalimachahua catūhuālh o nahui'li na ixtampin tama'. Hui'lican a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón. ²²Pō'ktu tū tatzē'kni't chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'kni'tcus, ū'tza' naca'tzikō'can. ²³Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴Chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh nalihui'li'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyāyān ē ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵Ti cuenta tlahua ixtachihuīn Dios, ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua, napātza'nkākō' tū kexmatni't.

Chī litaxtu hua'chi ličha'nat ē chī listaca

²⁶Jesús huanli:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' nacha'n līcha'nat nac ti'ya't. ²⁷Xla' nalhtata tzi'sa ē natā'kaqui' tzi'saj. Līcha'nat napu'n ē nastaca ē xla' jā ca'tzi chī lipu'nli ē chī listacli. ²⁸Ti'ya't ixlīmān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca xaxihuī't ē ā'listān tza'ktza'n. ²⁹A'cxni' scāclitza' ē cuxi'tza' nahuan, palaj tunca i'can ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napū'tcan.

Chī litaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

³⁰Jesús huanli:

—¿Chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalimāsu'yuyāuj chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksi? ³¹Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanican mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin līcha'nat tū cha'ncan. ³²A'cxni' cha'ncani'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Chuntza' spūni'n tzē natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsuyulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

³³Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can ē lilacatzucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tzē natalisca'ta. ³⁴Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē i'scujnu'nī'n, tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlipō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵Kōtanūtza' ixuani't tzamā' quilhtamacuj ē Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

³⁶Jesús ixui'lhcus nac barco, ē chuntza' talilē'lh nac barco ē cāmakxtekli lhūhua' tachi'xcuhui't. Ā'makapitzin barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. ³⁷A'cxni' ixtatacutmā'nal, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatzumamā'lh xcān. ³⁸Jesús xtum ixmā'lh nac barco ē i'lhata'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālakahuanilh ē tahuanih:

—Mākelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta tlahua'ya'.

³⁹Jesús tā'kaqui'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar.

⁴⁰Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālipāhuanāuj.

⁴¹Tali'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

Chī'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

5 Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. ²A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj

tunca laktalacatzuna'jilh chā'tin chi'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³Xla' ixlahui'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcani't nini'n. Jā tī chā'tin tzē ixchī' ē masqui ixlichī'can cadenas. ⁴Maklhūhua' ixtūpīxchī'cani't ē ixmacatūpīxchī'cani't licā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstin tlhualh licā'n ē jā tī chā'tin tzē i'skāhuī'. ⁵Cā'tzi'sni' ē cā'cuhuīni' jā ixui'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj ixta'satā'kchoko ē ixlitakāhuī'can chihui. ⁶Makatcus ixmimā'cha' Jesús a'cxni' chi'xcu' laktzi'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcuhui'lh. ⁷Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icui'lh, Jesús? Hui'x i'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū ictlahuamā'lh? Ic-squi'ni'yān jā naquintimakapātīnina'.

⁸Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuanini't jā tzeza ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chi'xcu'.

⁹Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtilh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

¹⁰Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmacā'lh makat. ¹¹Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. ¹²Jā tzeza ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xni'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

¹³Palaj tunca cāmakxteklī natatanū. Jā tzeza ū'ni'n tataxtuni'kō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'alh lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mil pa'xni'n ixtahuani't.

¹⁴Chi'xcuhui'n tī ixtamak-taka'lh mā'nalh pa'xni'n ē tatzā'lalh ē tamāca'tzīnini'lh nac cā'lacchicni' ē ixquilhtūn cā'lacchicni'. ¹⁵A'cxni'

ā'makapitzin tachā'lh jā ixui'lh Jesús, xlaca'n talaktzi'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeza ū'ni'n. Xla' ca'cs ixui'lh ē ixmālhekē'cani'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. ¹⁶Tī ixtalaktzi'ni't tahuani'lh tū ixa'kspulani't chi'xcu' tī ixcāka'lhini't jā tzeza ū'ni'n ē nā tū ixcā'a'kspulani't pa'xni'n. ¹⁷Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

¹⁸A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu' tī ixcāka'lhini't jā tzeza ū'ni'n ē squi'ni'lh camakxteklī natā'a'n.

¹⁹Jesús jā makxteklī natā'a'n ē huanilh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksīni' tlhuanini'ta'n ē chī lakalhu'mani'ta'n hui'x.

²⁰Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuhuā'lh jā huanican Decápolis xla' tzuculh lichihuīna'n tū Jesús tlhuanini'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talī'a'cnilh.

Ixtu'majāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't jā xla' ixui'lh lacatzuna'j nac mar. ²²Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n israelitas ē ixtacuhui'ni' Jairo. A'cxni' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'majāt nimā'lh'tza'. Cata't ē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

²⁴Jesús tā'alh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhui't ē ixtalālaxquititēlha.

²⁵Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhī'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'.

²⁶Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnini't ē ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumīn ē jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'.

²⁷Ixxematni't chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jilh na ixchakēn na

ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhui't ē xa'malh ixlū'xu'.²⁸ Chuntza' tlhualh ixpālacata puhuanli: "Xmān ca'icxa'malh ixlū'xu' ē na'ictzeyan." ²⁹ Chuntza' palaj tunca tzeyanli. Makca'tziln na ixmacni' ixtzeyani'ttza' ixta'jatāt. ³⁰ Palaj tunca Jesús u'cxca'tziln chī ixlimātzeyini't ixlitli'hu'i'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—¿Tichu xa'malh quilū'xu'?

³¹ Tahuanih i'scujnu'nī'n:

—Laktzi'na' chī lhūhua' tachi'xcuhui't talālaxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nini'na': "¿Tichu quixa'malh?"

³² Xla' calhāxcuhuālh ixlacaputzamā'lh nalaktzi'n tī i'xa'mani't. ³³ Puscāt ixca'tzi tū ixa'kspulani't ē chī ixtzeyani'ttza' ē xla' ixjicua'n. Īxpipitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh. ³⁴ Xla' huanilh:

—Quintzu'majāt, tzeyani'ta' ixpālacata a'ka'i'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyani'ta' mintajātāt.

³⁵ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamilh makapitzīn xalanī'n na ixchic Jairo. Tahuanih Jairo:

—Mintzu'majāt nilhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yī'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

³⁶ Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'i'.

³⁷ Jesús jā makxtekli jā tī chātin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo. ³⁸ Ta'alh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh. ³⁹ Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'majāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

⁴⁰ Xmān talilitzi'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlipō'ktuca'n, cālē'lh

ixtāta' tzu'majāt ē ixtzi' ē tī ixtatā'mini't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'majāt. ⁴¹ Macachi'palh tzu'majāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'majāt, icuaniyān catā'kaqui'.)

⁴² Palaj tunca tā'kaqui'lh tzu'majāt ē xla' ixlatlā'luan. Xla' ixka'lhī a'kcāju't' cā'ta. Tachi'xcuhui't tali'a'cnilh ē tajicua'nli. ⁴³ Jesús māpa'ksilh jā tī chā'tin ixtamāca'tzinilh ē cāhuanilh:

—Camāhuī'tit tzu'majāt.

Jesús taspitli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

6 Jesús taxtulh a'ntza' ē taspitli na ixcā'lacchicni' jā i'stacni't ē tastālani'lh i'scujnu'nī'n. ² A'cxni' chilh quilhtamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsuyū. Lhūhua' tachi'xcuhui't takexmatli ē tali'a'cnilh ē tahuanih:

—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chi'xcu' tū ca'tzi? ¿Tuchūyā talacapāstacni' maxqui'cani't? ¿Chī tzē nacālitlahua tzamā' li'a'cnīn? ³ Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzi'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahu'īlāna'lh huā'tzā' xanastancunu' pusan.

Ū'tza' talisitzi'lh ē talakmaka'lh Jesús. ⁴ Xla' cāhuanilh:

—Chātin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhuālh na'a'n. Xmān xalanī'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasni'n jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵ A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlhualh li'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlani'n ē cāmātzeyilh. ⁶ Jesús li'a'cnilh ixpālacata jā ta'a'ka'i'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacsti'na'j cā'lacchicni'.

**Jesús cāmacā'lh i'scuju'ni'n
nata'a'kchihuina'n**

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷Jesús cātā'talacxtimilh kelhacāujtu' i'scuju'ni'n ē tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmaxqui'lh limāpa'ksin natamāxtu jā tzeya ū'ni'n. ⁸Cāhuanilh:

—Jā tū tilipinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalipinā'tit mimpāla'cca'n ē ⁹natatūnū'yā'tit mincaclhi'ca'n. Jā tilipinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.

¹⁰Jesús cāhuanipālh:

—Calhāxcuahuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. ¹¹Palh catīxcuahuālh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catinextit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalimāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta expālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō', xlaca'n natapātini'n expālacata jā takexmatcu'tunli. A'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā xalani'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.

¹²Ta'a'lh scujnu'ni'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcu'hi't ixlacasqui'nca natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n. ¹³Tamāxtulh lhūhua' jā tzeya ū'ni'n. Ixcālimūtlahua aceite lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmātzeyilh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxini'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús expālacata lhūhua' tī ixtalichihuina'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tī ixmā'kpaxini'n lacastālan-cuana'ni't ixlacpu'na'i'tātcan nini'n. Ū'tza' lika'lhī litli'hui'qui tū litlahua li'a'cnin.

¹⁵Makapitzin ixtahuan:

—Ū'tza' Elías tī ixakchihuina' Dios xalani'n makāstza'.

Āmakapitzin ixtahuampala:

—Ū'tza' a'kchihuina' chī xalani'n makāstza'.

¹⁶A'cxni' huanica Herodes tū tlhualh Jesús, xla' huanli:

—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunini'lh. Xla' lacastālan-cuana'ni't ē taxtulh na ixpu'nan nini'n.

¹⁷Herodes ū'tza' ixmāpa'ksini't ē ixmāchi'panini'ni't Juan ē ixmāchi'nini'ni't nac pūlāchi'n expālacata Herodías tī ixpuscāt Felipe ixuani't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes ixtā'tahui'la tzamā' puscāt.

¹⁸Juan ixuanini't Herodes:

—Jā mini'ni' chī tā'tahui'la'ya' ixpuscāt mintā'tin.

¹⁹Ū'tza' Herodías lilalh ixtā'lāquiclhaktzi' Juan ē ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī ²⁰expālacata Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixcā'tzi tzeya chī'xcu' ixuani't Juan ē lilacatejtin ixlātlā'huan. Ū'tza' Herodes jā limakxtekli Herodías natlahuani' Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyilh expālacata tū māsuyulh Juan, ixkexmatcu'tun. ²¹Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlhualh ixtapāxuhuān. Herodes tlhualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta. Cā'invitarlilh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksini'ni'n ē generales tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. ²²Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tlihl ē cāmakapāxūilh Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanilh tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxqui'yān.

²³Lacatejtin huanilh:

—Ixlicāna' tū icuanin. Na'icmaxqui'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksi.

²⁴ Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzi':

—¿Tū na'icsqui'ni'?

Xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxini'.

²⁵ Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixui'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxini'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxqui'ya' a'ktin nac pulātu.

²⁶ Ū'tza' lilīpuhuanli rey Herodes xipālacata tū ixmālacnūni'ni't tzu'ma'jāt. Masqui lilīpuhuanli, jātza' la lakpalilh ixtachihuīn xipālacata ixtakexmatni'ttza' ti ixcā'invitarlicani't.

²⁷ Palaj tunca rey māpa'ksīlh chā'tin mayūlh nalīmin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchi'n ē a'cchu'culh. ²⁸ Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxqui'lh ixtzi'.

²⁹ A'cxni' cāmāca'tzinica i'scujnu'nīn Juan, xla'ca'n tamīlh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n

Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

³⁰ A'cxni' apóstoles talaktaspi'tli Jesús, tahuani'kō'lh pō'ktu tū ixtatlahuani't ē tū ixtamāsu'yuni't. ³¹ Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāuj macsti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtaquīlakla Jesús ē chuntza' i'scujnu'nī'n jāla ixtahuā'yan. ³² Tatojōlh a'ktin nac barco xmān xla'ca'n ē ixta'a'mā'nalh jā jā ti ixa'nancan. ³³ Lhūhua' tachi'xcuhui't talaktzi'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalh ē talakapasli. Xalanīn ā'lacatunu' cā'lacchicni' catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. ³⁴ A'cxni' Jesús

taxtulh nac barco, cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē cālakalhu'manli xipālacata tatasu'yulh hua'chi purecu' tū jā taka'lhī ti nacāmaktaka'lha. Tzuculh cāmāsu'yuni' lhūhua' catūhuālh.

³⁵ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', scujnu'nī'n talakmilh Jesús ē tahuaniilh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmacapi

tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlihua'ca'n calhāhuālh jā yā'kō'lh chic xipālacata jā taka'lhī tū natahua'.

³⁷ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n cacāmāhui'tit.

Tahuaniilh:

—Lhūhua' tachi'xcuhui't. Ixla-casqui'nca makās namakscujcan ē chuntza' tzē nalitāmāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhui'yāuj xla'ca'n.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī maclāt pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzi'ntit.

Taquīlaktzi'lh ē a'cxni' taca'tzīlh, tahuaniilh:

—Macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

³⁹ Xla' cāmāpa'ksīlh i'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum catatahui'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Ixui'lh pūlacatunu' jā tatahui'lh a'ktin cientu. Nā ixui'lh ā'makapitzīn pūlacatunu' jā tatahui'lh tu'pu'xamacāuj.

⁴¹ Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xla'ca'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. Nā cāmāpitzīni'lh tantu' squi'ti' ixlipō'ktuca'n. ⁴² Tahu'lh ixlipō'ktuca'n ē taka'sli. ⁴³ A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli xalacpitzun pāntzīn ē squi'ti'. Lītatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūni'lh. ⁴⁴ Tī tahuā'yalh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n ixtahuani't.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'nīn:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida lihuan quit na'iccāmacā'n tachi'xcuhui't.

⁴⁶ A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarli. ⁴⁷ A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', Jesús ixlimān ixui'lh nac ti'ya't lihuan i'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Jesús laktzi'lh chi jāla ixa'n barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' i'xkakamā'lh'tza', Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha xcān ē ixcālaktalacatzuna'jilh. ⁴⁹⁻⁵⁰ Xlaca'n talaktzi'lh ē tajicua'nli ē tata'salh. Ixlipō'ktuca'n talaktzi'lh catihuālh ixkelhtlā'huantēlha xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē ū'tza' talijicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuina'nli xlaca'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit ti icmimā'lh.

⁵¹ Tojōlh nac barco jā ixtahui'lāna'lh xlaca'n ē ca'cslalh ū'ni'. Xlaca'n tali'a'cnilh. ⁵² Masqui ixtalaktzi'ni't chi Jesús mālhuuīlh pāntzīn, jā ixta'ka'i'ni'lh ixlitli'hui'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyilh ta'jatatlani'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14:34-36

⁵³ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuhui't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Palaj ta'a'lh calhāxcuhuālh ē tzucua cālimuman ta'jatatlani'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixui'lh Jesús. ⁵⁶ Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac

ranchuj, ixcāmāpī'can ta'jatatlani'n nac talajni' ē i'squi'ni'can xmān cacāmakxtekli nataxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Ixlipō'ktuca'n ti taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mt. 15:1-20

7 Talaktalacatzuna'jilh Jesús fariseos ē makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn xalanī'n nac Jerusalén ti ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzi'ni't makapitzīn i'scujnu'nī'n Jesús ti ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'ni't. ³ Jā chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaca'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chi ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhui' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n. ⁴ A'cxni' ixtaquitaspī'ta nac litamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n i'xū'nāpapca'n hua'chi chi talipūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun licā'n ē ixpūtama'ca'n. ⁵ Takelhasqui'nilh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quincātamāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakacha'ka'n chi ixlacasqui'nca.

⁶ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' mila-canca'n. Mimpālacataca'n litzo'kli profeta Isaías jā tatzo'kni':

Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuan quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Jā tū limacuan chi quintalaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit
ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit
ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n.
Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē
vasos chī ixlacasqui'nca ē tlahua'yā'tit
lhūhua' ā'makapitzin tahuil'at.

⁹Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit
ixlimāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit
mintahui'latca'n. ¹⁰A'ntza' jā tzo'kli
Moisés, chuntza' huanli:

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'.

Moisés nā huanli:

Camāmakininca tī cachihuālh huani ix-
tāta' o ixtzi'.

¹¹Hui'xina'n xtum hua'nā'tit.
Māsu'yū'yā'tit palh chā'tin chi'xcu'
tzē nahuani ixtāta' o ixtzi': “Jāla
icmaktāyayān ixpālacata ixlipō'ktu tū
icka'lhī, ū'tza' Corbán.” (Huā'mā' tachi-
huin huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza'
Dios.) ¹²Chuntza' jā makxtekā'tit
nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzi'. ¹³Hui'xina'n
mākēnū'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios
ixpālacata māsu'yū'yā'tit ixlacasqui'nca
namākentaxtūcan ixtahui'latca'n
mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit
hua'chi tzamā' —huanli Jesús.

¹⁴Jesús cāmāta'satīnini'lh
tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milipō'ktuca'n ē
caca'tzītit. ¹⁵Jā tū a'nan tū naquilhtanū
chi'xcu' hua'chi lihua' ē chuntza'
nalika'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu
chā'tin chi'xcu' tū jā tze tachihuin,
ū'tza' nalika'lhī ixcuenta. ¹⁶Cuenta
catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli
Jesús.

¹⁷A'cxni' Jesús ixtanūni't nac chic,
jātza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhui't.
Ī'scuju'nū'nī'n takelhasqui'nilh tūchu
ixuanicu'tun tū lica'tzīni'can. ¹⁸Jesús
cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n Ꝁē jā kexpa'tā'tit?
Ca'tziyā'tit catūxcuhuālh tū naquilhtanū

chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh.
¹⁹Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza'
taxtu. Jā catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' limāsu'yulh pō'ktu tze tū
hua'yāuj. ²⁰Jesús chihuina'mpālh:

—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu',
ū'tza' nalactlahua. ²¹Palh jā tze
ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu',
xla' napuhuan tū jā tze. Ū'tza'
nalika'lhīcu'tun ixtā'lāpāxqui'n ē
nalitlahua tū jā tze ē nalimaknīni'n.
²²Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū
ixla' ā'chā'tin ē natlahua tū jā tze.
Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhuī'nin ē
natlahua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē
na'a'ksa'nīni'n ē ka'tla' namakca'tzi' ē jā
tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. ²³Pō'ktu
tzamā' tū jā tze ē tamātlahui jā tze
chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na
ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā
tze ixtalacapāstacni' —huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'īni'lh Jesús

Mt. 15:21-28

²⁴A'cxni' Jesús huankō'lh, xla'
taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā tahuilāna'lh
a'ktu' cāl'acchicni' tū huanican Tiro ē
Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui
ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzilh ixui'lh
a'ntza', jāla tatzē'kli. ²⁵Palaj tunca
milh chā'tin puscāt. Ixtzu'majāt puscāt
ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Māca'tzīnica
a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē
tatzokostani'lh. ²⁶Puscāt jā israelita
ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Ī'squi'ni'
talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'majāt
jā tzeya ū'ni'. ²⁷Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā mini'ni'
maktican ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacā-
maxqui'can chichī'n.

²⁸Puscāt kelhtilh:

—Ixlicāna', Māpa'ksini'. Masqui
icca'tzītza', chichi'n tzē tasacua' tū
tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

²⁹Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chí hua'na'. Tzétza' napina' na minchic. Já tzeza ū'ni' taxtuni'ní'ttza' mintzu'maját.

³⁰ Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'maját ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yu ixtaxtuni'ní'ttza' já tzeza ū'ni'.

Jesús mātzeyilh chí'xcu' ti jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuīna'n

³¹ Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac Sidón ē já ixmāpa'ksī Decápolis. Taspi'tli nac mar tū huanican Galilea. ³² Limini'ca chā'tin chí'xcu' ti jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuani't. Squi'ni'ca caxa'malh. ³³ Jesús lē'lh chí'xcu' lacapunchuna'j já já ixtatakēstoka tachi'xcuui't ē mánūni'lh ixmakaspulh na ixa'ka'xko'lh. Chojmanilh ixmacan ē nā xa'malh na ī'si'makā't chí'xcu'. ³⁴ Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Jaxapānilh ē huanli:

—¡Éfata! (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Catalaqui'lh!)

³⁵ Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chí'xcu' ē kexmatli. Tzeyanli ī'si'makā't ē tzétza' ixchihuīna'n. ³⁶ Jesús lacatejtin cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Jā ti chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzinini'lh. ³⁷ Xlaca'n ti cāmāca'tzinica ixtali'a'cnī ē tahuanli:

—Pō'ktu tū tlahuanī't, pō'ktu tze. Ū'tza' cāmā'a'kahuanī ti a'katāp ē cāmāchi-huīni ti kō'ko'.

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti mil tachi'xcuui't

Mt. 15:32-39

8 Tzamā' quilhtamacuj ixtatakēs-tokni't tachi'xcuui't ē jā tū ixa'nan tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

²—Iccālakalhu'man tachi'xcuui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'.

³ Palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, ixtaxlajua'nalh nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzīn xlaca'n tamini'ta'ncha' makat.

⁴ Ī'scujnu'nī'n takelhtīlh:

—¿Chī nacālimāhuī'yāuj tachi'xcuui't huā'tzā' já jā ti huī'lh?

⁵ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Mactojon.

⁶ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh catatahuī'lalh tachi'xcuui't nac ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh ī'scujnu'nī'n natamāpitzī tachi'xcuui't. Chuntza' tatlahualh. ⁷ Nā ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn squi'ti' ē Jesús maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata squi'ti'. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzini'tit.

⁸ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē talika'sli. Tamākēstokli xalacpītzun tū quītāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta.

⁹ Tī tahuā'yalh hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuanī't. Jesús cāmācā'lh tachi'xcuui't na ixchicca'n. ¹⁰ Palaj tunca xla' ē ī'scujnu'nī'n tatojōlh nac barco ē tachā'lh já ixmāpa'ksi cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin li'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹ Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn tū nalitasu'yu xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalilaktzi'ncu'tun. ¹² Jesús cājiclhuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuui't tasqui'n li'a'cnīn? Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Hui'xina'n ti huī'lāna'ntit chuhua'j já caticātamāsu'yuni'n li'a'cnīn.

¹³ Cāmāxteklī ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lhtit tū tahuan fariseos*Mt. 16:5-12*

¹⁴ Xmán mactin ixui'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkānī't ē jā talē'lh pāntzīn. ¹⁵ Jesús cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhtit ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

¹⁶ Scujnu'nī'n talatā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

¹⁷ Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' lica'tzīlh jā ixtakexmata xla' ixlichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh i'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ¿Jā cuenta tlahua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit?

¿Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit

mina'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jā lacapāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'cxni'

iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālimāhui'lh a'kquitzis mil chí'xcuhui'n, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Pācāujtu'.

²⁰ Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālimāhui'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Pātojon.

²¹ Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Jesús ē i'scujnu'nī'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē limini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squi'ni'ca caxa'malh. ²³ Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzī'na'?

²⁴ Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chí'xcuhui'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

²⁵ Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chí'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

²⁶ Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētanū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chí litzeya'nti.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo*Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21*

²⁷ Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Līhuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh i'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata?

²⁸ Xlaca'n takelhtini'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuīna'.

²⁹ Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtini'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhimā'nauj.

³⁰ Cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnī'lh chī nani

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹ Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza': —Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātinincan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin, xlaca'n naquintalakmaka'n ē naquintamakni. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³² Lacatejtin huanli huā'mā' tachihiūn. Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh jā cahualh chuntza'.

³³ Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzi'lh i'scujnu'nī'n ē lacaquilhnilh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhui'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

³⁴ Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhui't ē i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuāl h quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jā'tza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua quinta-lacasqui'nin masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh.

³⁵ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī natapātīni'n masqui natani quimpālacata ē ixpālacata xatze tachihiūn, xlaca'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī.

³⁶ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū limacuan palh jā ka'lhī ixlamatat tū jā catilakspūtlī. ³⁷ Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalika'lhī ixlamatat tū jā catilakspūtlī. ³⁸ Tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuāl hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n

tachi'xcuhui't ē nalīmāxana'nā'tit quimpālacata ē ixpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclimāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ixāngeles tī xalactze.

9 Jesús cāhuanipāl h: —Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Makapitzin tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktzi'n ixlīmāpa'ksin Dios ē chī namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

² Ixliakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac a'ktin sipej tālmā'n ē tatā'cxtulh. A'ntza' talakpalilh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. ³ Ixlu'xu' xkakalh ē stala'nka' huanli hasta ixliakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālākchā'nī chī ixlīstala'nka'. ⁴ Cātasu'yuni'lh Elías ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁵ Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixcatzī chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' lihuanli chuntza'. ⁷ Palaj tunca milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihiūn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxqui'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁸ Palaj tunca talacaputzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktzi'lh.

⁹ A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū lak-tzi'ni'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālan-cuana'n na ixlacpu'na'i'tā'tca'n nini'n.

¹⁰ Tzē'k taca'tzilh huā'mā' tachihuīn ē ixtalākelhasqui'nimā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastālan-cuana'ncan na ixlacpu'na'i'tā'tca'n nini'n?

¹¹ Takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahaun xamākelh-tahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin palh ixlac-sasqui'nca xapūla namin Elías ē ālistān namin Cristo tī Dios lacsacni't?

¹² Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō' ixlipō'ktu. ¿Ē jā tatzō'kni' ixpālacata Chi'xcu' xala' Tālmā'n napātini'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? ¹³ Quit iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē makapitzin chī'xcuhui'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza' chī tatzō'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh āmakapitzin scujnu'ni'n, talaktzi'lh chī lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalitamacsti'li'ni't. Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ixtatā'lāhuanimā'nalh scujnu'ni'n.

¹⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't talaktzi'lh Jesús, talī'a'cnilh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē tatā'chihuīna'ni. ¹⁶ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū lichihuīna'mpā'na'ntit?

¹⁷ Kelhtilh chā'tin na ixlacpu'na'i'tā'tca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclimini'n quinka'hua'cha. Ka'lhī jā tzeyā ū'ni' tū makakō'ko'ni. ¹⁸ Calhāxcuhuā'lh chī'pa ē a'ntza' māmakahuasī nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē lāxcakō' ixtatzan ē lhtuncu lakō'. Iccāsqui'ni'lh'tza'

miscujnu'ni'n catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'i'yā'tit. ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahu'i'layān hui'xina'n ē jā naxepa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n chī hui'lāna'ntit? Caquili'ta'ni' ka'hua'cha.

²⁰ Talimini'lh ē a'cxni' laktzi'lh Jesús, jā tzeyā ū'ni' makapaxnini'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh ē kelhpupulh.

²¹ Jesús kelhasqui'nilh ixtatā' ka'hua'cha: —¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatat?

Ixtatā' kelhtini'lh:

—Hasta ixliska'ta tzucuni't.

²² Maklhūhua' a'cchichintapūlh nac macscut ē nac xcān. Ixmaknicu'tun. Palh tzē natlahua'ya' catūhuā'lh, caquilālakalhu'mauj quina'n ē caquilāmaktāyauj.

²³ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuā'lh?” Palh hui'x a'ka'i'ni'ya' Dios ē lipāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclitlahuani'yān catūxcuhuā'lh.

²⁴ Palaj tunca ixtatā' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'i'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputni'cus chī tzej na'ica'ka'i'.

²⁵ A'cxni' Jesús cuenta tlhualh chī ixtatu'jnun talakmilh ixtalaktakēs-tokmā'nalh, xla' lacaquilhni'lh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksiyān hui'x tī makā'katāpani'ta' ē makakō'ko'ni'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksiyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

²⁶ Jā tzeyā ū'ni' ta'salh ē makapaxnini'lh ka'hua'cha ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanin ixuani't. Ū'tza' lhūhua' talihualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

²⁷ Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaquī'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāx-tuni'uj ka'hua'cha jā tze ya ū'ni'?

²⁹ Cāhuanilh:

—Jā tze ya ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración ē palh nalihui'li'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzinini'mpālh chī nani

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰ Tataxtulh a'ntza' ē ta'alh ē ixtalatlā'huan nac estado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixui'lh a'ntza' ³¹ ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh i'scujnu'nī'n. Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n, ē naquilmacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuhui'n. Xlaca'n naquintamāknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

³² Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³ Tachā'lh nac cāl'acchicni' jā huani-can Capernaum. A'cxni' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixlāliquilhnīpā'nantit a'cxni' ixta'mpā'nantit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata lihuan ixtatlā'huamā'nalh nac tej, ixtalāliquilhnīmā'nalh ixpālacata tichu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na ixlacpu'na'i'tātca'n. ³⁵ Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catihuālh lacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzin ē calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n. Cha'xli ē cāhuanilh:

³⁷—Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksi quit ē ū'tza' nalipāxqui' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quimpāxqui'. Catīxcuhuālh tī quimpāxqui' quit, nā pāxqui' tī quimacamilh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhlaktzi'n Jesús, ū'tza' namaktāya

Mt. 10:42, Lc. 9:49-50

³⁸ Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzi'nī'tauj chā'tin chi'xcu' tī ixmāpācuhui mintacuhui'nī' ē ū'tza' ixcālimaxtumā'lh jā tze ya ū'ni'n. Icuani'nī'tauj jā'tza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla' jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

³⁹ Jesús huanli:

—Camakxtektit ē jā timā-makchuyiyā'tit. Jā tī chā'tin tī natlahua li'a'cnīn a'cxni' namāpācuhui quintacuhui'nī' ē palaj tunca tzē naquilakapala. ⁴⁰ Tī jā quinquiclhlaktzi'n, ū'tza' quincāmaktāyayān. ⁴¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: catīxcuhuālh tī nacātā'huayān xcān ixpālacata hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, ū'tza' naxokonuni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴² Jesús chihuīna'mpālh:

—Palh catihuālh chihuīna'makasitzi' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha tī quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar najicsua' ē jā ixa'kskāhui'lh ka'hua'cha.

⁴³ Jā tze palh mimacan nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xalitze macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit

milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mimacanca'n tū litlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. A'ntza' macscut jā makstin catimixli. ⁴⁴A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁵Jā tze palh mintujanca'n nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mintujanca'n tū litlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁶A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁷Jā tze palh tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata catūhuālh tū talaktzi'n milakastapunca'n. Xatze lakakentin ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātalimacā'nān hui'xina'n nac pūpātin. ⁴⁸A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinitca'n tī natapātini'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁹'Ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n natapātini'n ixpālacata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē ixlacasqui'nca chuntza' chī lihua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahuī'lican Dios, pō'ktu nalimāsko'kō'can matzat. ⁵⁰Masqui matzat tze, palh matzat jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na milatamatca'n. Tzej nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

10 Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha' ix-tuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka tachi'xcuhui't. Jesús tzu-cupālh cāmāsu'yuni' chuntza' chī ixlis-manini't. ²Talaktalacatzuna'jilh Jesús makapitzin fariseos. Ixtalilaktzi'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nilh:

—¿Ē tze namakxtekan quimpuscāca'n ē xapacan ixtacuhui'ni'?

³Jesús cākelhtilh:

—¿Chī cāmāpa'ksin Moisés jā tatzo'kni' nac limāpa'ksin?

⁴Xlaca'n tahuaniilh:

—Moisés huanli: “Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt.”

⁵Jesús cāhuanilh:

—Xalilacxumpin hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' litzo'kli Moisés huā'mā' limāpa'ksin. ⁶A'cxni' ixlitzucuni' cā'quiltamacuj, tatzo'kni' chuntza':

Dios tlahualh chi'xcu' ē puscāt.

⁷Ū'tza' nacālimakxteka ixtāta' ē ixtzi' chā'tin chi'xcu' ē natā'talacxtimi ixpuscāt.

⁸Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalitaxtu.

Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. ⁹Chuntza' jā mini'ni' chi'xcuhui'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuani't tzej chā'tin.

¹⁰A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nilh i'scujnu'ni'n ixpālacata tū huanli. ¹¹Jesús cāhuanilh:

—Catixcuhūālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chuntza' tlahua tū jā tze. ¹²Palh chā'tin puscāt namakxteka

ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin
chī'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt
naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³ Cālīmini'ca Jesús lacstīn
nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan.
Īscujnu'nīn tatzuculh talacaquilhni tī
ixtalimin. ¹⁴ A'cxni' Jesús ca'tzilh tū
ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē cāhuanilh
īscujnu'nīn:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh
lacstīn ē jā cacāmamakchuyī'tit.
Tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā
māpa'ksini'nkō', xlaca'n tī naquin-
talipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.
¹⁵ Ixlicāna' iccāhuaniyān tī jā ta'a'ka'ī
chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī, jā maktin
catitatanūlh jā māpa'ksini'nkō' Dios.

¹⁶ Jesús cācha'xli lacstīn ē cālīcucslutli
ixmacan ē cāsicua'lanātlahualh.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷ Jesús a'mpāl, ē ixtlā'huamā'lh nac
tej. Laktu'jnulh chā'tin chī'xcu' ē tat-
zokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x.
¿Tūchu na'ictlahua na'iclika'lhī
quilatamat tū jā catilaksputi'?

¹⁸ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze
quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza' Dios.

¹⁹ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksin Dios
chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā
ixlicāna'.

Jā ti'a'kskāhuī'maktiya' catūhuālh.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'.

²⁰ Xla' kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu
tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta
quiliska'ta'.

²¹ Palaj tunca Jesús laktzi'lh ē
pāxqui'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tispunī'yān tū
natlahua'ya'. Caquīstā'kōj pō'ktu tū
ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzī'ni'ya' tumīn
xcamanīnīn ē naka'lhī'ya' chī rico
nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'listān
naquintā'pina', masqui napātini'na'.

²² A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā'
tachihuīn, lilīpuhuanli ē a'lh ixpālacata
rico ixuanī't.

²³ Jesús calhāxcuhuālh cālaktzi'lh
tachi'xcuhui't ē cāhuanilh īscujnu'nīn:

—Xlaca'n tī lacricujnu' jicslihua'
natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Īscujnu'nīn talī'a'cnīlh ixtachihuīn.
Jesús cāhuanipāl:

—Quinamigos, iccāhuaniyān xlaca'n
tī talipāhuan ixtumīnca'n, jicslihua'
natatā'tapa'ksī Dios. ²⁵ Jicslihua'
nalīpātē'kecu'tun a'ktin camello na
ixtani' lixtokon. Ā'chulā' jicslihua'
natanū chā'tin rico jā namāpa'ksini'nkō'
Dios.

²⁶ Xlaca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē
talāhuanilh:

—¿Tichu tzē namakapūtaxtūcan?

²⁷ Jesús cālaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n jāla catitlahualh tū
natalī'a'kapūtaxtu, xmān Dios tzē nacā-
makapūtaxtu ixpālacata Dios tzē tlahua
pō'ktu.

²⁸ Pedro tzuculh chihuīna'n ē huanilh
Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū
xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālanī'mā'n.

²⁹ Jesús kelhtīnī'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh
tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakex-
matni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac
cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'li
ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o
ixtzi'ca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n,

o ixpūcuxtua'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chi a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzi'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n ē ixpūcuxtua'n. Nā nacāmakapātīnīncan. Nataka'lhī ixlatacatca'n tū jā catilakspuṭli jā Dios māpa'ksini'nkō'. ³¹ Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksini'nkō', jā ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksini'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

**Ā'maktin Jesús
māca'tzīnīni'lh chī nani**

Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³² Jesús ē ī'scuṭnu'nī'n ix-tatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n tali'a'cnīlh ē tī ixtastālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālḥ lacapunchuna'j kelhacāujtu' ī'scuṭnu'nī'n ē tzucupālḥ cāhuani tū na'a'kspula. ³³ Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimaknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xalanī'n makat. ³⁴ Naquintalakapala ē naquintakēsnoxa ē naquintalakachoj-manī ē naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

**Jacobo ē Juan tasqui'nli
a'ktin talakalhu'mān**

Mt. 20:20-28

³⁵ Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tahuaniilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

³⁶ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yān?

³⁷ Xlaca'n tahuaniilh:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksini'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxquī.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātini'nā'tit hua'chi quit na'icpātini'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Xlaca'n tahuaniilh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātini'nā'tit chī quit, ⁴⁰ ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.

⁴¹ A'cxni' kelhacāuj scuṭnu'ni'n taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, tatzuculḥ talisitzī'ni' Jacobo ē Juan.

⁴² Jesús cāta'sani'lh ixlipō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ni'n tī tā'tapa'ksī xlaca'n. Palha' tamāpa'ksini'n. ⁴³ Jā chuntza' catilalḥ na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālḥ tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacscuṭni'ca'n ā'makapitzīn.

⁴⁴ Catīxcuhuālḥ tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixtasācu'a'ca'n ā'makapitzīn hui'xina'n. ⁴⁵ Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Quit jā

icmilh na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya āmakapitzin. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús mālacahuānilh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē lhūhua' tachi'xcuhū't. Na ixpāxtūn tej ī'squini'huā'yahui'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha Timeo. ⁴⁷A'cxni' ca'tzilh ixtētaxtumā'lh Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:

—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!

⁴⁸Lhūhua' chi'xcuhū'n talacaquilh-nilh ē tahuanihlh:

—Caquilhca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁹Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanihlh:

—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.

⁵⁰Xla' tamakxtulh a'ktin ixlū'xu' ē tāyalh ē lakmilh Jesús. ⁵¹Jesús kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.

⁵²Jesús huanilh:

—Tzē'tza' napina'. Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuāni'yān ē ū'tza' lītzeya'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

11 A'cxni' ixtala-catzuna'jīmā'nalhtza'

nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ²ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milacatzajca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalaktzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't. Jā tī chā'tin tī kētahui'lani't. Caxcuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³Palh catīhuālh nacākelhasqui'ni'yān: “¿Tū ixpālacata xcutipā'na'ntit burrito?”, hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacamimpala huā'tzā'.”

⁴Ta'a'lh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ichī'yāhuacani't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.

⁵Makapitzin chi'xcuhū'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nilh:

—¿Tū tlaha'pā'na'ntit? ¿Tū ixpālacata xcutipā'na'ntit burro?

⁶Scujnu'nī'n takelhtini'lh chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't. Chi'xcuhū'n tamakxtekli ē talē'lh. ⁷Talimīni'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talikētlapalh ixlū'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhū't tamāpī'ni'lh ixlū'xu'ca'n nac tej. Ā'makapitzin ixtacā' xalacstīn ixpeken qui'hui' natamāpī'ni' nac tej. Chuntza' talimāsu'yulh palh ixtalakachi'xcuhū'mā'nalh Jesús.

⁹Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanihlh:

—¡Camakapāxuīca Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh

ixlimāpa'ksin Māpa'ksini' quinDiosca'n.
¹⁰Dios casicua'lanātlahualh
 limāpa'ksin tū nala, ē ū'tza' hua'chi
 ixlimāpa'ksin quixū'nāpapca'n David.
 ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

¹¹A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén,
 tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanū'tza'
 ixuanī't, ē a'cxni' calhāxcuahuālh lak-
 tzi'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh
 ē cātā'a'lh kelhacāujtu' scujnu'ni'n nac
 Betania.

Jesús lacaquilhnilh xaqui'hui' higo

Mt. 21:18-19

¹²Ixlilakali a'cxni' tataxtulh nac
 Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³Makat
 laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo ē
 ixtaxtuni'ni'ttza' xapa'lhma' qui'hui'.
 Jesús talacatzuna'jilh nalaktzi'n palh
 ixua'ca'lhtza' xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh
 jā ixyālh qui'hui', jā ixka'lhī ixtahua'ca't.
 Xmān xapa'lhma' ixka'lhī expālacata
 jāna'j ixchā'n expūlanān higo. ¹⁴Jesús
 huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca'
 mintahua'ca't.

İscujnu'ni'n takexmatli tū huanilh
 qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús
 tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzu-
 culh cātantlakaxtu ti ixtastā'namā'nalh ē
 tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquil-
 htin templo. Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixme-
 saca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n
 tachi'xcuhui't ē nā xpūtahui'lhca'n tī ixt-
 astā'mā'nalh pālūmax. ¹⁶Jā makxtekli
 nūn chā'tin natētaxtu na ixtanquilhtin
 templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. ¹⁷Ix-
 cāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't ē huanli:

—¿Ē jā tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic
 namāpācuhuīcan chic jā tlahuacan

oración. Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāx-
 cuhuālh natamin natatlahua oración.”
 Chī tlahuapā'na'ntit, limāxtuni'tantit
 hua'chi xpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

¹⁸Cāmāca'tzīnica xanapuxcu'nu'
 pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n
 limāpa'ksin. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh
 chī natalimakni Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús
 expālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
 ixtali'a'cni' chī ixmāsu'yu. ¹⁹A'cxni'
 ixtā'cnūni'ttza' chī'chini', Jesús ē
 i'scujnu'ni'n tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqui'hui' higo

Mt. 21:20-22

²⁰Ixlilakali tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh
 xaqui'hui' higo ē talaktzi'lh hua'chi
 i'scāckō'ni'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. ²¹Pe-
 dro lacapāstacli tū ixuanini't Jesús ē
 huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'.
 Qui'hui' scāctāyako'lh'tza'; ū'tza' tū
 lacaquilhni'.

²²Jesús cākelhtilh:

—Ca'a'ka'ī'ni'tit Dios. ²³Ixlīcāna'
 tū iccāhuaniyān. Catīxcuahuālh tī
 tzej na'a'ka'ī' ē jā naka'lhī a'ktu'
 ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū
 xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej:
 “Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān”,
 chuntza' nala, xmān jā caka'lhilh
 a'ktu' ixtalacapāstacni'. ²⁴Ū'tza' ic-
 cālihuaniyān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit
 a'cxni' orarliyā'tit Dios, ca'a'ka'ī'tit
 ka'lhī'yā'tittza' ē namaktīni'nā'tit.
²⁵A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit
 oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit
 catīhuālh palh cātlahuani'ni'ta'n tū jā
 tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī hui'lh nac
 a'kapūn tzē nacāmātza'nkēna'ni'yān
 mincuentaca'n. ²⁶Palh hui'xina'n jā
 cāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzin,
 minTāta'ca'n tī hui'lh nac a'kapūn jā
 caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū
 tlahua'ni'ta'ntit.

Ixlimāpa'ksin Jesús

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

²⁷ Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlatlā'huan xaka'tla' nac templo, talak-talacatzuna'jilh xanaxuc'u'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē xalakōlu'n israelitas. ²⁸ Takelhasqui'nilh:

—¿Tī ixlimāpa'ksin cāliltahua'pā't tzmā'? ¿Tichu maxqui'n huā'mā' limāpa'ksin?

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tichu ixlimāpa'ksin iccāliltahuamā'lh huā'mā'. ³⁰ ¿Tichu ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxini'n Juan? ¿Ixlimāpa'ksin Dios o ixlimāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtiyuj.

³¹ Xlaca'n tatzuculh talālitā'chihuina'n ixlimānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlimā'kpaxini'n ixlimāpa'ksin Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū expālacata jā a'ka'ni'ta'ntit?” ³² Jāla catihuaniuj ixlimāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n expālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhui't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhui't natasitzi' ix-pālacata ixlipō'ktuca'n ixta'a'ka'ni' Juan ixlicāna' ixa'kchihuina' Dios ixuanit.

³³ Ū'tza' talikelhtilh Jesús:

—Jā iccā'tziyāuj tichu ixlimāpa'ksin.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tichu ixlimāpa'ksin iccāliltahuamā'lh huā'mā'.

Xalacca'tzana' makscujni'n

Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

12 Jesús tzuculh cālītā'chihuina'n tachi'xcuhui't tū lica'tzini'can ē cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māsā't uvas. Liculāhui'lilh

chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlac-chi'can ē yāhualh a'ktin torre tū napū-maktaka'lha ixpū'uva.

¹ 'Ā'listān cāmāsācua'nilh ixti'ya't makapitzin tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ² A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalani't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³ Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatucslī ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxqui'ca. ⁴ Ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin i'scujni'. Tasācua'n tacucta'lalh ē talakapalalh ē chuntza' tamacā'lh. ⁵ Ixtēcu' macā'mpālh ā'chā'tin ē tamaknīlh xla'. Ixtēcu' cāmācā'mpālh lhūhua' ā'makapitzin. Tasācua'n cālacni'cui'lilh makapitzin ē tamaknīlh ā'makapitzin.

⁶ 'Ā'xmān chā'tin ixui'lhcus tī tzē namacā'nca'n, ē ū'tza' ixka'hua'cha tī ixpāxqui'. Xla' ā'xmān macā'lh ē huanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.”

⁷ Chuntza' jā ixlicāna'. Tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.”

⁸ Tachi'palh ē tamaknīlh ē taquimacā'lh ixquilhtūn pū'uva.

⁹ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī ixcāmāsācua'nīcani't? Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzmā' tasācua'n ē nacāmāsācua'ni' pū'uva ā'makapitzin xtum tasācua'n.

¹⁰ ¿Ē jā maktin likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuin Dios expālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū litzo'kcani't ē chuntza' huan:

Tapācna'ni'n talakmaka'lh chihuix ē tzmā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹¹ Chuntza' tlahualh Māpa'ksini' ē quina'n icli'a'cnīyāuj.

¹²Ti ixtaquiclhaktzi'n Jesús titachi'pacu'tunli expālacata ta'u'cxca'tzilh xlaca'n hua'chi tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't ē ū'tza' talimaktexkli ē ta'alh.

Ixpālacata tamātājin

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

¹³Cālakmacā'nca Jesús āmakapitzin fariseos ē ixchi'xcuhui'n Herodes. Cālakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē natalimālacsu'yu. ¹⁴A'cxni' talakchā'lh, tahananilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū ixlicāna'. Hui'x jā cāt-lahua'ni'ya' cuenta chī talichihuina'nān tachi'xcuhui't. Lacxtim cālaktzi'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū mātā'jini'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

¹⁵Jesús ixca'tzi xmān ixtalilak-tzi'ncu'tun ē cākelhasqui'nilh:

—¿Tū expālacata quilālilak-tzi'ncu'tunāuj? Caquilālimini'uj a'ktin tumin na'iclaktzi'n.

¹⁶Talimini'lh a'ktin denario tū ix-tuminca'n ē Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tichu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumin ē tichu ixtacuhui'ni' tatz'o'kni'?

Xlaca'n tahananilh:

—Ixla' emperador.

¹⁷Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

Xlaca'n talī'a'cnilh chī cākelhtilh Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n

Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

¹⁸Ā'listān talakmilh Jesús makapitzin saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talihuanilh Jesús:

¹⁹—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxteknī'ni'tan huā'mā'

tatz'o'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza', ē palh nīmakxteka ixpuscāt ē jā tū i'ska'ta', ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncani't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' i'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīni'ttza'. ²⁰Ixtahui'lānalh kelhatojon litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī i'ska'ta' a'cxni' nilh. ²¹Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncani'ttza' ē nā xla' nilh ē jā ka'lhīlh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin i'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncani'ttza'. ²²Chuntza' chā'tunu' ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokli puscāt ē ixlipō'ktuca'n tanilh. Jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakxtekli. Ā'xmān nilh puscāt. ²³A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tichu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁴Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' lita'a'kskāhui'ni'ta'ntit mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū tatz'o'kni' na ixtacuhui'n Dios ē jā ca'tziyā'tit chī huani't ixlitli'hui'qui. ²⁵A'cxni' nīni'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. ²⁶Moisés tzo'kli expālacata tī natalacastālancuana'n a'cxni' litzo'kli a'ctzuna'j qui'hui' tū ixla-mamā'lh. ¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios huanilh Moisés? Chuntza' huanli: “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” ²⁷Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xanīni'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhui'yā'tit mina'cstuca'n.

Līmāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

²⁸Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin ē cākexmatli chī saduceos talālihuanimā'nalh. Xla'

ca'tzilh chī tzej cākelhtilh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nilh:

—¿Tuchüyā limāpa'ksin ā'chulā' ixlacasqui'nca?

²⁹ Jesús kelhtilh:

—Limāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': "Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksini' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksini'.³⁰ Calipāxqui' Māpa'ksini' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni' ē mililti'hui'qui." ³¹ Ixli'a'ktu' limāpa'ksin ū'tza' huā'mā': "Capāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu." Jā tū a'nan ā'aktin limāpa'ksin tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³² Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Hui'lh chā'tin Dios ē xla' xmān ixlimān Dios.

³³ Ixlacasqui'nca nalipāxqui'yāuj ixlipō'ktu quilistacna'ca'n ē ixlipō'ktu quintalacapāstacni'ca'n ē quililti'hui'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxqui'yāuj ā'chā'tin chuntza' chī quina'cstuca'n quincātapāxqui'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūniyāuj Dios tū maknican ē tū lhucuyucan.

³⁴ Jesús cuenta tlhualh chī tzej lacapāstacli ē kelhtilh xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin. Jesús huanilh:

—Tisputni'yān xmān macsti'na'j natapa'ksini'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵ Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:

—Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin, ¿chī talihuanan Cristo tī Dios hui'lilh ixlimakapūtaxtūnu' ū'tza' i'xū'nātā'nat David? ³⁶ Tzamā' David huanli chuntza' chī māsuyuni'lh Espiritu Santo ē chuntza' tzo'kli: Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini': "Catahui'la' na quimpektūcāna'j hasta a'cxni' quit na'iccāskāhui'kō' mintā'lāquiclhaktzi'."

³⁷ Palh David lichihuina'nli i'xū'nātā'nat ē māpācuhuilh ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu —huanli Jesús.

Lhūhua' tachi'xcuhui't lipāxuhua takexmatli.

Jesús cālimālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸ A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhui't, ixcāhuani:

—Catamaktaka'lhtit ē jā ticālī'a'kskāhui'yān xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlh mā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuina'nca ē cacālakachi'xcuhui'ca nac cā'tejen.

³⁹ Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquillhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Xlaca'n ta'a'kskāhui'makti ixchicca'n tī ixtacānimaka'ncani't ē ā'listān na'j tunca ta'orarli jā nacālak-tzi'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhui'nin. Ā'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā ā'makapitzin.

Tū māsā'lh xcamanin tī nīmaka'ncani't

Lc. 21:1-4

⁴¹ Jesús tahuil'lh na ixlacatin jā ixmojōcan tumin tū maxqui'can Dios. Ixcālak-tzi'mā'lh tachi'xcuhui't a'cxni' ixtamojō ixtuminca'n.

Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴²Milh chā'tin ti nimaka'ncanī't; xcamanin ixuanī't. Xla' cāmojōlh pektu' ixtumin cobre; xmān macsti'na'j ixtatlaj. ⁴³Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān: tū mojōlh huā'mā' xcamanin ti nimaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlaj na ixlacatin Dios ē jā tū tamojōlh ā'makapitzin. ⁴⁴Xlaca'n tamojōlh xmān tū ixcāquitāxtūnī'nī'ttza' ixpālacata xlaca'n lacricujnu'. Puscāt, xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māsā'kō'lh ixlipō'ktu tū ixlihuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

13 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin i'scujnu'nī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuanī't chihuix tū litlahuacani't huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej taxtulh.

² Jesús kelhtilh:

—Calaktzi'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākētahuī'lh. Ixlipō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacla.

Nalica'tzican chī na'a'ksputa cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús tahuī'lh na ixtūtza'n sipej jā huanican Olivos ē na ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k takelhasqui'nilh:

⁴—Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh palaj na'a'kspula tū huan'ti?

⁵ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhiti jā tū chā'tin nacā'a'kskāhuī'yan. ⁶Lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan taka'lhī

quilimāpa'ksin. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo ti Dios lacsacni't.” Chuntza' lhūhua' ti nacā'a'kskāhuī'can.

⁷Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca ē nacātamāca'tziniyān chī lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit. Chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixli'a'ksputni'.

⁸Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksini' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui ti'ya't ē na'a'nan tatzī'ncstat. Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlitzucuni' chī napātini'ncan.

⁹Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamacamāstā'yān jā tahuī'lāna'n māpa'ksini'ni'n ē nacātamaksno'kān nac templo. Quilā'a'ka'ī'ni'yāuj ē ū'tza' nacātālilē'nān na ixlacatinca'n gobernadores ē na ixlacatinca'n māpa'ksini'ni'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit quimpālacata.

¹⁰A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā' cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze tachihuīn tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ¹¹A'cxni' nacātachi'payān ē nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā tahuī'lāna'lh māpa'ksini'ni'n, jā catilā'ktayuntit pūla chī nalitamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit. Espiritu Santo nacāmāchihuīniyān.

¹²Ti quinta'a'ka'ī'ni' nacāmacamāstā'can jā tahuī'lāna'lh māpa'ksini'ni'n. Masqui ixtā'tinca'n natamacamāstā' nacāmāknīcan. Xanātātana' natamacamāstā' nacāmāknīcan ixcamana'ca'n ti ta'a'ka'ī'. Lacstīn natasī'tzi'ni' ixtā'ta'ca'n ē ixtzi'ca'n ti ta'a'ka'ī' ē natāmāknīnīni'n. ¹³Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān tū quilipālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natanī, xlaca'n nacāmākapūtāxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzi'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel. Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'nā'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac Judea. ¹⁵ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh na ixchicca'n natamāxtu catūhuālh tū ixa'ca'n. ¹⁶ Tī tascujmā'nalh nac pūcuxtu jā catitataspi'tli na ixchicca'n natataya ixluxu'ca'n. ¹⁷ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhini't o tī tamātzī'qui'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n. ¹⁹ Napātini'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' Dios mālacatzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj, jā maktin pātini'ncani't chī napātini'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²⁰ Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jilh huā'mā' quilhtamacuj, jā ixta'a'kapūtaxtulh jā tī chā'tin. Dios namāmacsti'na'jī ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacni't.

²¹ 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh iccāhuanin: "Chā calaktzi'ntit. Ā' hui'lh Cristo tī Dios lacsacui'lilh", jā cati'a'ka'i'tit. Palh catihuālh iccāhuanin: "Chā calaktzi'ntit. Ā'jnanu' yālh", jā cati'a'ka'i'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kskāhui'ni'nī'n ē makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Nā natatlahua li'a'cnīn nata'a'kskāhui'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhui'lh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhui'can ā'makapitzīn. ²³ Skalalh catahui'la'tit. Iccāhuanintza'

ixlipō'ktu huā'mā' ē chuntza' jā nacātita'a'kskāhui'yān.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulatzā' huā'mā' tapātīn, chī'chini' ē mālhcuyū' jā catitamāxkakēni'lh. ²⁵ Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ²⁶ A'cxni' naquintalaktzi'n quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhu'n. Na'icka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ²⁷ Palaj tunca na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tī cālacsacani't. Natamin tī cālacsacani't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Calīmaksca'ttit xaqui'hui' higo. A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē tzucumā'lh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ²⁹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chi chā'tin tī ka'lhimā'ca ē yālh'tza' na ixlacapūn mākelhcha. ³⁰ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³¹ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; pō'ktu nakentaxtukō'.

³² 'Jā tī chā'tin ca'tzi jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj o huā'mā' hora; nūn āngeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzi. Nūn i'Ska'ta' Dios jā ca'tzi. Xmān Dios xaTāta' ca'tzi jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³³ 'Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'.

³⁴ Ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī

na'a'n latā'kchoko makat. Nacāmamaxqui'tā'qui' ixchic i'scujnu'nī'n ē nacāmamaxqui' ixtascujūtca'n chā'tunu'. Nayāhua chā'tin maktaka'lhna' nac tanquilhtin ē namāpa'ksī skalalh natāya. ³⁵Chuntza' hui'xina'n skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhāsā' namin smalanka'n, o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux, o i'tāt tzi'sa, o a'cxni' xkakatza'. ³⁶Ū'tza' skalalh calitahui'la'tit ixpālacata jā lhtatapā'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. ³⁷Iccāhuaniyān hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā skalalh catatahui'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't —cāhuanilh Jesús.

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

14 Ā'a'ktu' quilhtamacuj i'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanicān pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ixtaputzamā'nal chī natalī'a'kskāhui' Jesús natachi'pa ē natamāmāknīnī'n. ²Talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuāl h līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhui't natatā'kaqui'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinit ē ixtzeyani'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītsuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuani't. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē licuctlahualh Jesús aceite. ⁴Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talīsītzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat lilalh huā'mā' aceite? ⁵Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē i'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmamaxqui'ca xcamanī'nī'n.

Taquilhnilh puscāt.

⁶Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhui'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ⁷Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanī'nī'n na milacpu'na'itātca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. ⁸Puscāt tlhualh tū tzē ixlacpuhuan. Quilicuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'lilhtza' chī naquimā'cnūcan. ⁹Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuāl h nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnī'nī'ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalilacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuani't. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani ixcāmamacamaxqui'lh Jesús. ¹¹A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuanih natamaxqui' tumīn. Ē Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh i'scujnu'nī'n

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn.

13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹²Milh quilhtamacuj tū ixlītzcuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. I'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹³ Cāmacā'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit.

¹⁴ Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹⁵ Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixliquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' hui'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilihua'ca'n.

¹⁶ Ta'alh i'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't ē tacāxtlahualh lihua'.

¹⁷ A'cxni' ixtā'cnūmā'htza' chī'chini', Jesús cātā'chā'lh i'scujnu'nī'n a'ntza'.

¹⁸ Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.

¹⁹ Xlaca'n tatzuculh talipuhuan ē chā'tunū' xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Ē quit?

²⁰ Jesús cākelhtilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milikelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu. ²¹ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzokni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Lilakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalilipuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhui'lh.

²² Lihuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxqui'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Tayalh vaso ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxqui'lh i'scujnu'nī'n ē ixlipō'ktuca'n tahua'lh. ²⁴ Cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū licāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtaxtū tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhui't. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶ A'cxni' ixtapixtli'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'alh nac sipej jā huanican Olivos. ²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'.” ²⁸ A'cxni' naquimālacastālan-cuanīcan, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Pedro huanilh:

—Masqui ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxteknī'.

³⁰ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixli-maktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³¹ Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'knī'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahaunli.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³² Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'chā'lh jā huanican Getsemaní. Cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā'
lihan quit na'icorarli.

³³ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Ja-
cobo ē Juan. Tzuculh tamakchuyī ē
a'katuyunli. ³⁴ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī
quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē
skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tat-
zokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh
tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula ³⁶ ē
huanli:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu
tzamā' tū na'icpātī, camakxtekti chuntza'
nala. Masqui na'icpātini'n, calalh tū
hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit
iclacasqui'n.

³⁷ Mimpālh jā ixcāmakxteknī't
i'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē
ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla
tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin
hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit ē
casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhui'yān
a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna'
masqui milistacna'ca'n tatlahuacu'tun
tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī
lītlī'huī'qui.

³⁹ Ixlimaktu' a'lh lacapunchuna'j
ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios.

⁴⁰ Taspī'tpālh jā ixcāmakxteknī't
i'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtal-
htatahui'lāna'lh. Jāla tatāyani'lh
ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzī chī
natakelhti. ⁴¹ A'cxni' ixlimaktu'tun
taspī'tli a'ntza' jā ixcāmakxteknī't,
cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē
jxapā'na'ntitcus? Tzetzā'. Chuhua'j
chilhtza' hora tū lilhcānancanī't.
Quit Chi'xcu' xala' Tālh mān ē
naquimacamāstā'can na ixmacanca'n
tī jā tzeya chī'xcu'huī'n. ⁴² Catāya'tit
ē cāhuetza'; mimā'lh'tza' tī
naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³ Palaj tunca a'cxni' Jesús
ixcātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh
Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāju'tu
scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh
lhūhua' tachi'xcu'huī't ē ixtalē'n
ixmachītacā'n ē qui'huī'. Talīchā'lh
ixlimāpa'ksinca'n xanapuxcu'nu' pālejni'
ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin
ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Judas
ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla'
ixcāhuanini'ttza' chī natalīlakapasa
tīchu Jesús. Ixcāhuanini't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza'
Jesús. Nachi'payā'tit ē nalīpinā'tit ē
namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca lak-
talacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁴⁶ Tachi'xcu'huī't tī
tatā'milh talaktalacatzuna'jilh Jesús ē
tachi'palh natalē'n.

⁴⁷ Ixyālh chā'tin tī ixtā'mini't Jesús.
Xla' māxtulh ixmachīta ē mātakāhuī'lh
ixtasācu'a' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh
ixa'ka'xko'lh. ⁴⁸ Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata lita'ntit mimachī-
taca'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi
chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'.
⁴⁹ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān
lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata
jāla quilāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j
naquina'kspula ē namākentaxtū
tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios
—cāhuanilh.

⁵⁰ Ixlīpō'ktuca'n scujnu'nī'n tatzā'lalh ē
chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh chā'tin ka'hua'cha

⁵¹ Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā
ixlhakā'nī't ixlū'xu'; xmān ixlītapāchī'nī't
a'ktin sávana. A'cxni' tachi'xcu'huī't
tachi'palh, ⁵² makalhalha tzā'lalh ē
maka'lh sávana.

**Jesús na ixlacatinca'n
māpa'ksini'nī'n israelitas**

*Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,
63-71; Jn. 18:12-14, 19-24*

⁵³ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talē'lh jā ixi'lh xapuxcu' pālej. Talaktakēs-tokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin. ⁵⁴ Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtin ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixcorralh chic ē cātā'tahu'lh policías. Ixcātā'sko'hui'lh nac macscut.

⁵⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksini'nī'n tī ixtaputzāna'nī, xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalimālacsu'yu Jesús natalimāmakinīnī'n. Jā ixtamacla tū tzē natalimālacsu'yu. ⁵⁶ Masqui līlhūhua' talichihuīna'nli tū jā ixlicāna' expālacata Jesús, jā lacxtim tahuhanli. ⁵⁷ Makapitzin tatāyalh ē ta'aksa'nini'lh ē tahuhanli tū jā ixlicāna'. Chuntza' tahuhanli:

⁵⁸ —Quina'n ickexmatui chī huanli: “Quit na'icmālakspūtūkō' ixlipō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo tū ixtatlaujca'n chī'xcuhui'n. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chī'xcuhui'n.”

⁵⁹ Nūn xlaca'n jā lacxtim tahuhanli.

⁶⁰ Xapuxcu' pālej tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chī'xcuhui'n tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā nakhelhtini'na'?

⁶¹ Jesús ca'cs tāyalh ē jā tū kelhtini'lh. Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīpāl:

—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacni't? ¿Ē hui'x i'Ska'ta' Dios tī quina'n iclakachi'xcuhui'yāuj?

⁶² Jesús kelhtilh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālak-tzi'nāuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n

na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksini'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶³ Xapuxcu' pālej, xla' xti'tli ixlu'xu' ē chuntza' limāsu'yulh ixtasītzi' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. ⁶⁴ Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit chī mālakhā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlipō'ktuca'n tahuhanli camaknīca.

⁶⁵ Makapitzin tatzuculh talakachojmani. Xlaca'n talacatlalpalh ē tatuscli ē tahuhanli:

—¿Calakapasti tīchu lacala'sni'!

Soldados tī xtamaktaka'lh mā'nalh nā xlaca'n tatuscli.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

*Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62;
Jn. 18:15-18, 25-27*

⁶⁶ Pedro ixiyālh na ixtanquilhtin chic ē milh chā'tin tzu'majāt tī i'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pālej. ⁶⁷ A'cxni' laktzi'lh Pedro jā i'sko'hui'lh, tzu'majāt lakalak-tzi'lh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzi' tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux.

⁶⁹ Tzu'majāt laktzi'mpāl ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kpāl. Ixlika'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahuhanilh Pedro:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷¹ Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlicāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu' tī lichihuīna'mpā'na'ntit.

⁷²Puyux ta'sapālh ixlímaktu'. Ū'tza' limāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuanini't: "A'cxni' jā ā'ta'sa ixlímaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun." A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

Lē'nca Jesús na ixlacatin Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

15 A'cxni' xkakah, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē ā'makapitzin māpa'ksini'ni'n tatakēstokli ē tachihuina'nli. Tapekechi'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxqui'lh Pilato tī gobernador ixuani't. ²Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Xla' kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'ni'ta'.

³Xanapuxcu'nu' pālejni' ix-talimālacsu'yu lhūhua' catūhuālh.

⁴Pilato kelhasqui'nīpālh:

—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtini'na'? Kexpa'ti ixlipō'ktu tū talimālacsu'yun.

⁵Jesús jātza' kelhtilh. Ū'tza' li'a'cnīlh Pilato.

Jesús lichihuina'nca namaknican

Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

⁶Ixa'nan a'ktin tahu'lat a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n ti namakxtekan.

⁷Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchi'n makapitzin tī ixtamaknini'ni't a'cxni' tatā'kaqui'lh. Chā'tin tachi'n ixuanican Barrabás. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhui't talaktalacatzuna'jīlh Pilato ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixui'lh ixtahu'latca'n lihuan ixlamā'lh cā'tani'.

⁹Pilato cākelhtīlh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxteknī'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹⁰Pilato ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talimacamāstā'lh.

¹¹Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachihuina'makasitzi'ni't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talisqui'nli Barrabás. ¹²Pilato cākelhtipālh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī māpācuhui'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹³Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanihl:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanihl:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵Pilato ixcāmāko'xamixicu'tun lhūhua' tachi'xcuhui't, ē cāmakxteknī'lh Barrabás. Māpa'ksini'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

¹⁶Palaj tunca īsoldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzin soldados. ¹⁷Tamālheke'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talitlahualh lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh. ¹⁸Tatzuculh tahuani:

—¿Calakachi'xcuhui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

¹⁹Talicucni'cli qui'hui' ē talakachojmanīlh. Tatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh. ²⁰A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālheke'pālh ixlu'xu' tū ixa' ixuani't. Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

²¹A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac

rancho. Soldados tasāmācu'quī'lh ixacruz Jesús.

²² Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Jesús maxquī'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālhaticu'tuncan. Jesús jā maktinī'lh.

²⁴ A'cxni' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', soldados tamāpitzilh ixlū'xu' Jesús ē talīmāxtulh ī'suerteca'n nataca'tzī tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.

²⁵ Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuanī't a'cxni' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Ixtzo'kcanī't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': Ixpuxcu'ca'n israelitas. ²⁷ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tunu' na ixacruzca'n, chā'tin na ixpektūcāna'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpektūxūqui. ²⁸ Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios jā huan: “Xla' cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze.”

²⁹ Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalalh ē tasakā'lilh ixa'kxākca'n ē tahuanihl:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. ³⁰ Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milimān ē cayujti nac cruz.

³¹ Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'nī'nī'n līmāpa'ksīn ixtalilitzī'n Jesús ē ixtalāhuanimā'nalh:

—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. ³² Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo tī ixpuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza' nali'a'ka'ī'nī'yāuj.

Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³ A'cxni' tastu'nūttza' ixuanī't, cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'lini'ta' quina'cstu?)

³⁵ Takexmatli huā'mā' makapitzin tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n talāhuanilh:

—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

³⁶ Tu'jnulh chā'tin ē līmāchū'hui'lh xaxcān vinagre nac a'ktin catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'hui'lilh a'ktin qui'hui' ē quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū nac cruz.

³⁷ Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nīlh. ³⁸ Huā'mā' puntzuna' ka'tla' līlakamilin xaka'tla' nac templo taxtī'tpūpitzilh ixquilhtūn xala' tālh mā'n hasta na ixtampān. Ū'tza' huā'mā' līlakamilin tū ixmāpitzi templo. ³⁹ Capitán romano ixyālh na ixlacatin Jesús. A'cxni' laktzī'lh chī Jesús ta'salh ē nīlh, ē capitán huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' ī'Ska'ta' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzī'ca'n Jacobo xastancu ē José. ⁴¹ Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' ixi'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzin lhūhua' puscan tī ixcātā'mini't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴²Kōtanūtza' ixuani't tzamā' quilhtamacuj tū expūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' ixlilakali' ixuani't. ⁴³Laka'lh Pilato chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chi'xcu' ixtacuhuini' José ē ixka'lhimā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksini'ni'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. Huā'mā' chi'xcu' ixlakachi'xcuhui'can. Xla' ixlimān tahuixcānilh ē squi'ni'lh Pilato camaxqui'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴Pilato li'a'cnilh expālacata puhanli jāna'j ixni. Māta'satinīni'lh capitān ē kelhasqui'nilh palh ixlicāna' ixnīni'ttza' Jesús. ⁴⁵A'cxni' capitān māca'tzinilh ixnīni'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n ixmacni' Jesús. ⁴⁶José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūni'ttza' ixmacni' Jesús, limaksui'tli lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Līmālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. ⁴⁷María Magdalena ē María ixtzi' José talaktzi'lh jā ixmāpi'cani't ixmacni' Jesús.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

16 A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan, María Magdalena ē María ixtzi' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalimactlahua ixmacni' Jesús. ²Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn ³ē ixtalāhuani:

—¿Tichu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū līmālacchahuacani't lhu'cu'?

⁴A'cxni' talaca'a'lh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuani't. ⁵Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzi'lh chā'tin ángel tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixui'lh na ixa'cpucāna'j

lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlh mā'n ixuani't. Xlaca'n tājicua'nli. ⁶Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret tī i'xtokohua'ca'cani't. Xla' jā'tza' hui'lh huā'tzā'; xla' lacastālancuana'nli'ta'. Chā calaktzi'ntit jā ixmāpi'cani't. ⁷Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzin i'scujnu'ni'n Jesús. Nahuani'yā'tit xla' nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit chuntza' chī cāhuanin. ⁸Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lalh. Ixtaxpīpītēlha ē ixtali'a'cnītēlha. Ixtājicua'n, ē jā tī chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'nli. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'ni't kelhatojon jā tzeya ū'ni'n. ¹⁰María cālakhā'lh xlaca'n tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulani't. ¹¹Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'ni't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzi'ni't, xlaca'n jā ta'a'ka'īlh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n

Lc. 24:13-35

¹²Ā'listān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac tej. ¹³Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzin scujnu'ni'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'īlh.

Jesús cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n i'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴Ā'listān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacāujtin scujnu'ni'n a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. Cālacaquilh-

nīlh ixpālacata jā ixta'a'ka'ī'cu'tun. Jā ta'a'ka'ī'lh chī tahananli ixtalaktzī'nī't Jesús a'cxni' ixlacastālacuana'nī'ttza'.

¹⁵ Jesús cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuhuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze tachihuīn ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't.

¹⁶ Catīxcuhuālh tī na'a'ka'ī' xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa, xla' namakapūtāxtūcan. Catīxcuhuālh tī jā na'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixcuena.

¹⁷ Nalilakapascan tī ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n quilitli'hui'qui. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn.

¹⁸ Masqui catachi'palh lūhua' ē masqui

catalīhua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan, jā catitalaknīn. Xmān nataxa'ma tajatatlanī'n ē xla'ca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Lc. 24:50-53

¹⁹ A'cxni' Māpa'ksini' Jesús chuntza' ixcāhuanini't ī'scujnu'nī'n, xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn. Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā lakachi'xcuhi'can. ²⁰ Scujnu'nī'n ta'a'lh ē calhāxcuhuālh ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksini' ixcāmaktāya. Chuntza' tzē ixtalitlahua li'a'cnīn. Ū'tza' ixlica'tzīcan ixlicāna' tū ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

San Lucas

Chí tzo'kca huā'mā' tachihuín

1 Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulahl na quilacpu'na'i'tātca'n. ²Tū quincātahanin ixpālacata Cristo ē tū laktzi'nca xalitzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzi'lh xalitzucuni' nā tamāsu'yulh. ³Nā chuntza' quimini'ni'lh ictzo'knun. Makās lilacatejtín xa'iclicāxtlahuamā'lh chí na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ē chuntza' naca'tziya' ixlicāna' tū māsu'yunicani'ta'.

Ángel māca'tzinini'lh

nalacatuncuhui' Juan Mā'kpxāni'

⁵A'cxni' Herodes rey ixuani't nac Judea, ixu'lh chā'tin pālej; ixtacuhuini' Zacarías. Cātā'tapa'ksilh pālejni' tī cāmāpācuhuica Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet ē xla' i'xū'nātā'nat Aarón. ⁶Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh ixlimāpa'ksin Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. ⁷Jā ixtaka'lhī ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhilh ē nā lakkōlu'ntza' ixtahuani't ixchā'tu'ca'n.

⁸Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni' ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlacatín Dios. ⁹Ixtahui'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' lilacsaca Zacarías. ¹⁰A'cxni' i'lhucyumā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlipō'ktuca'n tī ixtatalacxtimini't tatachokolh nac tanquilhtin ē ixta'orarlimā'nalh. ¹¹Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin ixāngel Dios. Ixyālh ixpecāna'j pūmacamāstā'n jā i'lhucuyucan siyentzu.

¹²A'cxni' Zacarías laktzi'lh, tamakchuyilh ē jicua'nli. ¹³Ángel huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nini'ta'. Mimpuscāt Elisabet naka'lhī i'ska'ta' ē namāpācuhui'ya' Juan. ¹⁴Nalipāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachi'xcuhui't natalipāxuhua tzamā' ska'ta' ¹⁵ixpālacata ka'tla' nalitaxtu na ixlacatín Dios. Jā makstin catihua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui tū lika'chican. Nalitatsuma ixlistacna' Espiritu Santo a'cxni' jā ixā'tahui'la. ¹⁶Nacālakpalini' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua' israelitas ē chuntza' natatzucupala natakexmatni' Dios ixMāpa'ksini'ca'n. ¹⁷Tzamā' chi'xcu' napūlani' Māpa'ksini'. Naka'lhī ixespiritu ē ixlitli'hui'qui Elías. Nacāmālakpalini' ixlistacna'ca'n tachi'xcuhui't ē chuntza' natapāxqui' ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxqui' xatze talacapāstacni' tī jā takexmata. Chuntza' natakāxtahui'la tachi'xcuhui't a'cxni' namin Māpa'ksini'.

¹⁸Zacarías kelhasqui'nilh ángel:

—¿Chí na'iclica'tzi palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹Ángel kelhtini'lh:

—Quit Gabriel ē icyālh na ixlacatín Dios. Quimacamilh na'ictā'chihuina'nān ē na'icmaxqui'yān huā'mā' xatze tachihuín. ²⁰Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catichihui'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhucuyu' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'tni' quintachihuín tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhcuyu'.

²¹A'cxni' tamakapalilh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtin templo talitamakchuyilh jā palaj taxtulh. ²²A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuina'n. Ē ū'tza' talica'tzilh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmacahuani' ixpālacata jāla cātā'chihuina'n.

²³A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspitli na ixchic. ²⁴Álistān ka'lhini'lh Elisabet tī ixpuscāt

ixuanit'. Jā taxtulh nac chic hasta ixlilakaquitzis mālhcuyu'. Puhuanli: ²⁵“Māpa'ksini' chuntza' quintlahuani'nit' ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzinini'lh chi nalacatuncuhui' Jesús

²⁶Ixka'lhitza' a'kchāxan mālhcuyu' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh ángel Gabriel lacatin nac cāl'acchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt ti ixuanican María ē ixtā'lacāxlanit'tza' natā'tamakaxtoka chā'tin chi'xcu' ti ixuanican José ē i'xū'nātā'nat David.

²⁸Ángel tanūlh jā ixui'lh María ē huanilh:

—¡Iclakminān hui'x ti sicua'lanātlahuacani'ta'! Māpa'ksini' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlipō'ktuca'n puscan.

²⁹A'cxni' María laktzi'lh ángel, li'a'cnilh huā'mā' tachihuin. ³⁰Ángel kelhtilh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxqui'yān. ³¹Chuhua'j naka'lhini'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhuiya' Jesús. ³²Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhičan i'Ska'ta' Dios ti ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksini' Dios nahui'li ixlipuxcu' chuntza' chi ixpap David ³³ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksi israelitas. Ixli'tli'huī'qui jā makstin catisputli.

³⁴Palaj tunca María kelhasqui'nilh ángel:

—¿Chī lila quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵Ángel kelhtilh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlitli'huī'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalitamacsti'li'yān hua'chi poklhu'. Ū'tza' nali'a'nan tzamā' ska'ta' ti natahui'la xmān i'xla' Dios nahuan ē namāpācuhičan i'Ska'ta' Dios.

³⁶Nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha masqui lē'ntza' quilhtamacuj ē huancan jātza' catika'lhilh i'ska'ta'. Ka'lhitza' a'kchāxan mālhcuyu' chī ka'lhini'n ³⁷ixpālacata Dios tzē natlahua ixlipō'ktu catūxcuhuālh.

³⁸A'cxni' María kelhtilh ē huanilh:

—Quit i'xla' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nin. Calalh chuntza' chī quihua'ni'ni'ta'.

Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj tunca a'lh lacatin nac cāl'acchicni' xala' nac Judea. ⁴⁰Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuina'lh Elisabet. ⁴¹A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuin María, ska'ta' tasakā'lilh na ixpūlacni' Elisabet ē litatzumalh Espiritu Santo i'xlistacna'. ⁴²A'cxni' Elisabet chihuina'nli palha' ē huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzin puscan ē nā sicua'lanātlahuani't miska'ta'. ⁴³¿Tichu quit naquililakmin ixtzi' quiMāpa'ksini'? Quit jā tū quilacatzucut. ⁴⁴Xmān ickexmatli mintachihuin ē quiska'ta' lipāxuhualh ē tasakā'lilh na quimpūlacni'. ⁴⁵Hui'x lipāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'ī'ni'ta' ē namākentaxtū tū huanini'ta'n Māpa'ksini'.

⁴⁶Palaj tunca María huanli:

Quilistacna' makapāxui'mā'lh Māpa'ksini'.

⁴⁷Quilistacna' lipāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸Dios cuenta quintlahuani'nit' quit ti ixtasācua' xcamanin.

Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhui't natahuan iclipāxuhua quit.

⁴⁹Dios ti ka'lhī litli'huī'qui ka'tla' tū quintlahuani'nit'.

Xla' xataxicua'lanātlahua.

⁵⁰Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man
tī talakachi'xcuhī'.

⁵¹Ixlitli'hui'qui litlahuanī't lhūhua'
catūhuālh.

Cāskāhui'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.

⁵²Cāmāpānūni'lh ixlitli'hui'quica'n tī
ka'tla' ixtahuanī't ē tī tapuhuan
ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁵³Tī ixtatzi'ncsmā'nalh cālīmāka'silh
xatze lihua' ē jā tū cāmacā'ni'lh
lacricujnu'.

⁵⁴Cāmaktāyanī't xala' nac Israel tī
tamākentaxtū ixtalacasqui'nin
Dios ē jā makstin makxtekli
ixtalakalhu'man.

⁵⁵Chuntza' tlahualh chī cāhuanini't
quimpapca'n Abraham ē
ixnatā'natna'.

Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶María tahuī'lh na ixchic Elisabet
a'ktu'tun mālhcuyu' ē ā'listān taspī'tli na
ixchic.

Chī lacatuncuhī'lh Juan Mā'kpxāni'

⁵⁷A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyu',
tahuī'lh ī'ska'ta' Elisabet. Ka'hua'cha
huanli. ⁵⁸Ixamicujnu' ē ixtalakapasni'n
tamilh natatā'pāxuhua a'cxni' taca'tzilh
tze tū Dios tlahuanī'lh Elisabet.

⁵⁹Ixlilakatzayan quilhtamacuj ta'lh
tatlahua ixtahui'latca'n nachu'cucan
ska'ta' ē ixui'lini'cu'tuncan ixtacuhui'ni'
Zacarías chī ixtāta'. ⁶⁰Ixtzī' cāhuanilh:

—Jā chuntza' catihui'lica. Ixtacuhui'ni'
Juan nahuanican.

⁶¹Kelhasqui'nica:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintā-
lakapasni' tī huanican Juan.

⁶²Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta'
ska'ta' nataca'tzī tūyā tacuhui'ni'
nahui'lini'. ⁶³Xatāta' squi'nli a'ktin
ca'psnap ē tzo'kli: “Ixtacuhui'ni'
Juan.” Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnilh.

⁶⁴Palaj tunca Zacarías tzucupālh
chihuina'n ē laktaquilhpūtalh Dios.

⁶⁵Ū'tza' talī'a'cnilh ixamicujnu' ē
tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuhuālh
nac cā'lacchicni' xala' lakakēstin nac
Judea. ⁶⁶Ixlipō'ktuca'n tī taxexmatli
talacapāstacli ē talākelhasqui'nilh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tiyā chi'xcu'
nahuan?

Ixtasu'yu ī'sicua'lanātlahuanī't
Māpa'ksini' ē ū'tza' talihuanli.

Zacarías makapāxuih Dios

⁶⁷Espíritu Santo litatzumalh ixlis-
tacna' Zacarías ē chihuina'nli chī Dios
māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸Camakapāxuica Māpa'ksini' tī
ixDiosca'n israelitas ixpālacata
quincālakalhu'mani' quina'n tī
ixraza ē quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹Quincāmaxqui'ni'ta'n chā'tin Makapū-
taxtūnu'; ka'lhī ixlitli'hui'qui ē ū'tza'
xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David tī
mākentaxtūlh ixtalacasqui'nin Dios.

⁷⁰Chuntza' chī huanli a'kchihuina'ni'n
xamakās, chuntza' lihui'lilh Dios.

⁷¹Huanli naquincālimakapū-
taxtūyān ixlitli'hui'qui
quintā'lāquiclhaktzi'ca'n
ē ixlipō'ktuca'n tī jā
quincātalaktzi'ncu'tunān.

⁷²Huampālh nacālakalhu'mani'
quimpapca'n ē jā napātza'nkā chī
talācāxlanin.

⁷³Tzāmā' talācāxlan tū Dios ixt-
lahuanī'ni't quimpapca'n Abraham,
⁷⁴ū'tza' ixquincālimāpānūni'n
quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē chuntza'
ixtlahuáuj ixtalacasqui'nin Dios ē jā
ixjicua'nui.

⁷⁵Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze
nahuanāuj nac cā'quilhtamacuj,
hua'chi jā ixtitlahuáuj tū jā tze.

⁷⁶Ē hui'x, quiska'ta', namāpācuhuica'na'
ixa'kchihuina' Dios tī ā'chulā'
xaka'tla' ē napūlani'ya' Māpa'ksini' ē
namālaclhtzaja jā na'a'n.

⁷⁷ Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuui't ē chuntza' natalica'tzi namin Makapū-taxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān.

Ū'tza' quincālimacamini'yān chā'tin ti naquincāmakapūtaxtūyān.

Xla' namāxkakē quintejca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chi palajtza' naniyāuj.

Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzi ixlipōktu catūxcuualh tū ixa' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixui'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

Chī lacatuncuui'lh Jesús

Mt. 1:18-25

2 A'cxni' jāna'j ixtahui'la Jesús, emperador Augusto māpa'ksilh a'ktin censo calhāxcuualh nac cā'quilhtamacuj. ² A'cxni' Cirenio gobernador ixuani't nac Siria a'cxni' pūla tlhualh censo. ³ Ixlasasqui'nca chā'tunu' cata'a'lh na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahui'lani't ixpapca'n ē a'ntza' nacātzo'kni'can ixtacuhuini'ca'n. ⁴ Ū'tza' litaxtulh José nac cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza' xatahui'lani' David ē ixpālacata José i'xū'nātā'nat ixuani't, ixlacasqui'nca a'ntza' natzo'kcan ixtacuhuini'. ⁵ A'lh nac Belén natzo'kcan ixtacuhuini'. Tā'a'lh María ti ixtā'lacāxlani'ttza' natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhini'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh a'cxni' ixui'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcuuyu' ska'ta'. ⁷ Tahui'lh ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María. Lipāchi'lh ixtanchut ē māpi'lh jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza' ixtahui'lh ixpālacata jā tamaclalh chic jā natamaklhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahui'lāna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pōktu tzi'sa ixtamaktaka'lh mā'nalh nac potrero ixpurecua'n. ⁹ Xamaktin tasu'yulh chā'tin ixāngel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkaket Māpa'ksini'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālimini'yān xatze tamāca'tzini'n ē ū'tza' natalika'lhī tapāxuhuān ixlipōktuca'n tachi'xcuui't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahui'la'cha' chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā ixtahui'lani't David. Xla' ū'tza' Makapūtaxtūnu' ē ti huanican Cristo Māpa'ksini'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin ska'ta' litapāchi'nī't ixtanchut ē māpi'cani't jā mojōcan paja tū tahua' cahuāyuj. E' ū'tza' nalīlakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' ángeles xalanī'n nac a'kapūn ti ixtamakapāx-uimā'nalh Dios. Tahualh:

¹⁴ —¡Calaktaquilhpūtaca Dios ti hui'lh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milipōktuca'n ti Dios cālakalhu'mani'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalak-tzi'nāuj tū a'kspulalh ē tū Māpa'ksini' Dios quincātamāca'tzinīn.

¹⁶ Palaj ta'a'lh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta' jā ixmāpi'cani't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ A'cxni' talak-tzi'lh, tahuanli tū ixtahuanī't ángeles ixpālacata ska'ta'. ¹⁸ Ixlipōktuca'n ti takexmatli talī'a'cnīlh ixtachihuīnca'n pastores. ¹⁹ María ixlacapāstacmā'lh ixlipōktu tū a'kspulani't ē ti ixtahuanī't ē ixpuhuan.

²⁰ Pastores tataspi'tli ē ixtal-kachi'xcuui'mā'nalh Dios ē ixtamakapāxui'mā'nalh ixpālacata a'kspulalh chī cāhuanica.

**Ska'ta' Jesús mäsuyuca
xaka'tla' nac templo**

²¹ Ixlilakatzayan quilhtamacuj tlahuani'ca circuncisión ska'ta' ē hui'lini'ca ixtacuhuini' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhuini' tū ángel huanilh María a'cxni' jāna'j ixka'lhini'n.

²² Ixlitu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n puscān chī Moisés ixui'lini't limāpa'ksin natache'kē' ixlika'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén namāsu'yuni'can Māpa'ksini' Dios. ²³ Chuntza' tatlahualh ixpālacata tatzokni' na ixlimāpa'ksin Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī limak-sāsti', ū'tza' ixla' Māpa'ksini' Dios nahuan.

²⁴ Chuntza' María ē José ta'alh natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan na ixlimāpa'ksin Dios ixlacasquinca namaxqui'can xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tórtola o tantu' tanzasnān.

²⁵ Ixui'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simeón. Tzeya chi'xcu' ixuanit' ē ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixka'lhimā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n israelitas. Espiritu Santo ixtā'hui'lh.

²⁶ Ixmāsu'yuni'ni'ttza' jā ixtinilh palh jā pūla ixlaktzi'lh Cristo tī Māpa'ksini' Dios namacamin. ²⁷ Espiritu Santo mālacpuhuanilh na'a'n nac templo a'cxni' liminca ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū ixtahui'latca'n ē tū māpa'ksilh limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés. ²⁸ Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuhui'lh Dios ē huanli:

²⁹ QuiMāpa'ksini', chuhua'j lipāxuhua na'icni' ixpālacata mākentaxtū'ni'ta' tū quihua'ni'ni'ta' quit tī mintasācua'.

³⁰ Iclilaktzi'ni'ttza' quilakastapun tzamā' Makapūtaxtūnu' ³¹ tī hui'x

māstā'ni'ta' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

³² Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj chuntza' chī pūcās nacāmāxkakēni' tī talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuhui't nacālakachi'xcuhui'can ixpālacata xla'.

³³ José ē ixtzi' Jesús talī'a'cnilh tū huanli Simeón ixpālacata ska'ta'. ³⁴ Simeón squi'ni'lh Dios cacāsicua'lanātlahualh ē huanilh María tī ixtzi' Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacni't huā'mā' ska'ta'. A'cxni' chi'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'i' ē xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'i', xlaca'n natalālihuani. Xla' namāsu'yu ixtalacasqui'nin Dios ē tachi'xcuhui't natalakmaka'n.

³⁵ Chuntza' naca'tzikō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlistacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentin machīta nalakpusa na milistacna' —huanli Simeón.

³⁶ Nā ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuina' Dios ē ixtacuhuini' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuanit' a'cxni' tamaxtokli ē tā'tahui'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta.

³⁷ Chuhua'j ixlitā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncani't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtamā'lh Māpa'ksini' Dios. Makatunu' jā ixuā'yan ixpālacata ixtlahua oración.

³⁸ A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jilh. A'cxni' maxqui'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh lichihuina'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihuina'nkō'lh tī ixtaka'lhimā'nalh ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹ A'cxni' José ē María tamākentax-tūlh ixlipō'ktu tū māpa'ksilh Moisés tū tzo'kli na ixlimāpa'ksin Dios, talē'mpāl̄h ska'ta' nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n. ⁴⁰ Ska'ta' i'stacmā'lh ē ixtatli'hui'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' i'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹ Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴² A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlipō'ktuca'n ta'a'lh nac Jerusalén ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīmanīnī'ttza'. ⁴³ A'cxni' a'kspulitza' cā'tani' ē ixtaquitaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzī' ē José jā cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lhntza' ā'makapitzin ē chuntza' ta'a'lh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalh ixpu'nanca'n ixtalakapasni'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵ jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'a'lh taputzta.

⁴⁶ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcālaclhpu'nahui'lh ixmākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nimā'lh. ⁴⁷ Ixlipō'ktuca'n ti takexmatli talī'a'cnilh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākelhtimā'lh.

⁴⁸ A'cxni' talaktzī'lh María ē José, talī'a'cnilh ē ixtzī' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū ixpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca na'ictahui'la na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Xlaca'n jā taca'tzilh tū huanicu'tun.

⁵¹ Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzī' lhūhua' ixlacapāstaca ixlipō'ktu huā'mā' ē māqui'kō'lh na ixlīstacna'. ⁵² Jesús i'stacmā'lh ē ā'chulā' ixka'lhīmā'lh talacapāstacni'. Nā tze ixuanī't na ixlacatin Dios ē na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

Juan Mā'kpaxīni' ixa'kchihuīna'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

3 Ixlilakacāujquitzis cā'ta ixui'lh ligobernador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuanī't nac Judea. Herodes gobernador ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisanias gobernador ixuanī't nac Abilinia. ² Anás ē Caifás xamāpa'ksini'nī'n pālejni' ixtahuanī't. A'cxni' ixlipō'ktuca'n ixtamāpa'ksini'mā'nalh, a'cxni' Dios tā'chihuīna'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías ti ixui'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³ Juan a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuhui't ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. ⁴ Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knuni't tzamā' ixa'kchihuīna' Dios ti ixuanican Isafas. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan catihuālh ti palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej.

⁵ Ixlipō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūsca'nan nahuankō'.

Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.

Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natalaktzī'n ti Dios macamilh Makapūtaxtūnu'.”

⁷ A'cxni' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh ixpālacata Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhnilh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacan'a'n! ¿Tichu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze; nalitasu'yu palh ixlīcāna' lakpalinī'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclipāhuanāuj ē jā icjicuanī'yāuj ixtasitzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān Dios tzē nacālakpali huā'mā' chihuixni' ē natahuan i'xū'nātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰ Tachi'xcuui't takelhasqui'nilh:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Juan cākelhtilh:

—Tī ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxqui'lh a'ktin tī jā tū ka'lhī. Tī ka'lhī ixlihua' catā'hua'lh tī jā tū ka'lhī.

¹² Nā tamilh mātā'jini'ni'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuāuj quina'n?

¹³ Juan cākelhtilh:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh lixokot.

¹⁴ Soldados nā takelhasqui'nilh:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtilh:

—Jā tilimālacsu'yu'yā'tit tū jā ixlīcāna' ē jā tilitucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calipāxuhua'tit mintatlajca'n.

¹⁵ Tachi'xcuui't ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhuamā'nalh palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo tī Dios lacsacni't. ¹⁶ Juan cāhuanilh:

—Ixlīcāna' quit iccālīmā'kpaxīyān xcān. Tī namin, xla' makapitzin hui'xina'n nacātalimā'kpaxīyān Espīritu Santo ē ā'makapitzin macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'ixcuctni' ixlikechī'can ixcaclhi'. ¹⁷ Xla' chuntza' chī tī ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāqui' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuīn ē nā cāmālacpuhuanilh tachi'xcuui't. ¹⁹ Nā lacaquilhnilh gobernador Herodes ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixuani't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Nā lacaquilhnilh ixpālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. ²⁰ Ū'tza' Herodes lisitzi'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹ A'cxni' Juan ixmā'kpaxini'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Lihuan ixorarlimā'lh, a'kapūn talaqui'lh ²² ē mincha' Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixuyjmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuīn tū huanli:

—Hui'x qui'Ska'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixnapanana' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³ A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujūt, ixka'lhī chī pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatzo'kni' ixnapanana' Jesús. Ixpuhuanca'n Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuani't Elí ²⁴ tī ixka'hua'cha Matat tī ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuani't Melqui tī ixka'hua'cha Jana tī ixka'hua'cha José. ²⁵ José ixka'hua'cha ixuani't Matatías tī ixka'hua'cha

Amós tī ixka'hua'cha Nahum tī ixka'hua'cha Esli tī ixka'hua'cha Nagai. ²⁶Nagai ixka'hua'cha ixuanī't Maat tī ixka'hua'cha Matatías tī ixka'hua'cha Semei tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Judá. ²⁷Judá ixka'hua'cha ixuanī't Joana tī ixka'hua'cha Resa tī ixka'hua'cha Zorobabel tī ixka'hua'cha Salatiel tī ixka'hua'cha Neri. ²⁸Neri ixka'hua'cha ixuanī't Melqui tī ixka'hua'cha Adi tī ixka'hua'cha Cosam tī ixka'hua'cha Elmodam tī ixka'hua'cha Er. ²⁹Er ixka'hua'cha ixuanī't Josué tī ixka'hua'cha Eliezer tī ixka'hua'cha Jorim tī ixka'hua'cha Matat. ³⁰Matat ixka'hua'cha ixuanī't Leví tī ixka'hua'cha Simeón tī ixka'hua'cha Judá tī ixka'hua'cha José tī ixka'hua'cha Jonán tī ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹Eliaquim ixka'hua'cha ixuanī't Melea tī ixka'hua'cha Mainán tī ixka'hua'cha Matata tī ixka'hua'cha Natán. ³²Natán ixka'hua'cha ixuanī't David tī ixka'hua'cha Isaí tī ixka'hua'cha Obed tī ixka'hua'cha Booz tī ixka'hua'cha Salmón tī ixka'hua'cha Naasón. ³³Naasón ixka'hua'cha ixuanī't Aminadab tī ixka'hua'cha Aram tī ixka'hua'cha Esrom tī ixka'hua'cha Fares tī ixka'hua'cha Judá. ³⁴Judá ixka'hua'cha ixuanī't Jacob tī ixka'hua'cha Isaac tī ixka'hua'cha Abraham tī ixka'hua'cha Taré tī ixka'hua'cha Nacor. ³⁵Nacor ixka'hua'cha ixuanī't Serug tī ixka'hua'cha Ragau tī ixka'hua'cha Peleg tī ixka'hua'cha Heber tī ixka'hua'cha Sala. ³⁶Sala ixka'hua'cha ixuanī't Cainán tī ixka'hua'cha Arfaxad tī ixka'hua'cha Sem tī ixka'hua'cha Noé tī ixka'hua'cha Lamec. ³⁷Lamec ixka'hua'cha ixuanī't Matusalén tī ixka'hua'cha Enoc tī ixka'hua'cha Jared tī ixka'hua'cha Mahalaleel tī ixka'hua'cha Cainán. ³⁸Cainán ixka'hua'cha ixuanī't Enós tī

ixka'hua'cha Set tī ixka'hua'cha Adán tī ixka'hua'cha Dios.

Skāhuī'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

4 Ixlistacna' Jesús ixlitzuma Espiritu Santo ē taspī'tli na ixquilhtūn nac xcān Jordán. Espiritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ²A'ntza' ixui'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhuī'ni' nalilaktzi'n palh tzē ixa'kskāhuī'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'lh'tza'. ³Palaj tunca huanilh skāhuī'ni':

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chihuix pāntzīn cahuanli.

⁴Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chi'xcu' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

Ā'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁶Huanilh:

—Na'icmaxquī'yān ixlipō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksiya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī' catixcuhuā'lh. ⁷Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilak-taquilhpūtaya', na'icmaxquī'kō'yān ixlipō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸Jesús kelhtilh:

—Catapānu', Skāhuī'ni'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksini' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.

⁹Ā'līstān skāhuī'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh nac ixa'kspūn xaka'tla' templo. Huanilh:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't.

¹⁰Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios nacāmāpa'ksi ixángeles natamaktaka'lhān.

¹¹ Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakāhuī'lh nac chihuix.

¹² Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tililaktzi'na' miMāpa'ksini' Dios.

¹³ Skāhuī'ni' jātza' maclani'lh chí nalilaktzi'n Jesús ē tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴ Jesús taspī'tli nac Galilea ē ixka'lhī ixlī'tli'huī'qui Espīritu Santo. Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixlichihuīna'mā'ca xipālacata tū tlahualh Jesús. ¹⁵ Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemplocā'n israelitas ē ixlipō'ktuca'n ixtalakachi'xcuui'mā'nalh.

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶ Palaj tunca Jesús taspī'tli nac cā'lacchicni' tū huanican Nazaret jā īstacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chí ixlīsmānicānī't. Tāyalh nalikelhtahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni' mālākapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸ IxEspīritu Māpa'ksini' quintā'huī'lh xipālacata quilacsacnī't na'iccāmāca'tzīnī xatze tachihuīn lacxcamanīnī'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tli' tī talīpūhuan ē na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.

Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmāktāya tī tapātīnī'mā'nalh.

¹⁹ Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj Māpa'ksini'.

²⁰ A'cxni' Jesús mālākachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī ixmaktaka'lh mā'lh

templo ē tahuī'lh. ²¹ Ixlipō'ktuca'n nac templo ixtalaktzi'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcanī't na milacātīnca'n tzamā' tū kexpa'ttitcus.

²² Ixlipō'ktuca'n tahuanli tze Jesús ē talī'a'cnilh ixtachihuīn tzēhuani't tū cāhuanilh. Ixtalāhuanimā'nalh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' naquilāhuanīyāuj huā'mā' tachihuīn: “Hui'x doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milimān.” Nā naquilāhuanīyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chuntza' chí quincātahuanin tlahuani'ta' nac Capernaum.”

²⁴ Chihuīna'mpāl'h ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuanīyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzi'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tī nīmaka'ncanī't nac país Israel a'cxni' ixlatlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'itāt jā lalh xcān. Calhāxcuhuālh ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Dios jā cālācmācā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncanī't xalanī'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamini' nac Sarepta tū ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnīmā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinquīnīnca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlaca'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamini' nac Siria.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachi-huīn, ixlipō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasī'tzi'lh. ²⁹ Tatā'kaquī'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰ Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chi'xcu' ti ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'*Mr. 1:21-28*

³¹ Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhūi't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³² Tali'a'cnilh chī icxāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlichihuina'mā'lh limāpa'ksin.

³³ Ixui'lh nac templo chā'tin chi'xcu' ti ixchi'pani't jā tzeyā ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmij? ¿Ē ū'tza' lita't naquilāmālacputūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixa' Dios ē xatasicua'lanātlahua hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnilh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Jā tzeyā ū'ni' māyujūlh chi'xcu' na ixlacinca'n tachi'xcuhūi't ē makxtekli chi'xcu'. Jā tū lani'lh. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ¡Huā'mā' chi'xcu' lichihuīna'n limāpa'ksin ē cātamāxtulh jā tzeyā ū'ni'n!

³⁷ Calhāxcuhuālh na ixlaczuna'j nac Capernaum talichihuīna'nli Jesús.

**Jesús mātzeyilh
ixpuhuiti' Simón Pedro***Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31*

³⁸ A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyilh. ³⁹ Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnilh ta'jatāt ē tapānūni'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaqui'lh puscāt ē tzuculh cāmāhui'.

**Jesús camātzeyilh
lhūhua' ta'jatatlani'n***Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34*

⁴⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lh tza' chi'chini', ixlipō'ktuca'n ti ixtata'jatātla kempāl-hūhua' ta'jatāt cālīmīni'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē camātzeyilh. ⁴¹ Lhūhua' ti ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n ē camātzeyilh. A'cxni' jā tzeyā ū'ni'n camāxtuni'lh na ixlistacna'ca'n, tahuanilh:

—Hui'x i'Ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnilh jā tzeyā ū'ni'n ē jā camakxtekli natachihuīna'n ixpālacata xlaca'n taca'tzilh ū'tza' Cristo ti Dios lacsacni't.

**Jesús a'kchihuīna'nli
nac estado Galilea***Mr. 1:35-39*

⁴² A'cxni' xkakah, Jesús taxtulh nac cāl'acchicni' ē a'lh jā jā ti ixa'nan. Tachi'xcuhūi't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixui'lh. Jā ixtamakxteku'tun ca'a'lh makat. ⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzin xalani'n ā'lacatin cāl'acchicni'. Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksi. Ū'tza' quilimacamilh.

⁴⁴ Chuntza' icxāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalani'n nac Galilea.

Lhūhua' squi'ti' cāchi'paca*Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20*

5 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixui'lh na ixquilhtūn lago ixtacuhūni' Genesaret. Lhūhua' tachi'xcuhūi't tamilh ē ixtalālacxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktalaczuna'jī Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzi'lh a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā ti chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n ixta'anī't ixtache'ke' xaka'tla' ixpūtanca'n tū pūchi'pacan squi'ti'.

³Palaj tunca Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac barco tū iخلا' Simón ē huanli camāampūxtuca macsti'na'j na ixquihltūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't.

⁴A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanilh Simón:

—Cal'i pi huā'mā' barco jā pūlh mā'n ē camojō'tit mimpūtanca'n napūchi'payā'tit squi'ti.

⁵Simón kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni, tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū icchi'pani'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilhuaniyāuj na'icmojōpalayāuj quimpūtanca'n.

⁶A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squi'ti talaknūcha' nac pūtanca'n ē ixtaxti'tmā'lh'tza'. ⁷Palaj tunca tamacahuani'lh ixtā'chi'panani'n squi'ti a'ktin nac barco natamin natamaktāyana'n. Squi'ti lītatzumalh a'ktu' barco hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸A'cxni' Simón Pedro laktzi'lh, tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', caquintapānū'ni' expālacata quit jā tze ya chi'xcu'.

⁹Chuntza' huanilh expālacata Simón ē ixlipō'ktuca'n tī ixtatā'chi'pamā'nalh squi'ti tali'a'cnilh expālacata lhūhua' squi'ti tū tachi'palh. ¹⁰Nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo ē tī ixtā'chi'panani'n squi'ti Simón nā xla'ca'n tajicua'nli. Jesús huanilh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuanit' milichi'pana' squi'ti, chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ti'ni'ya' tachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios.

¹¹A'cxni' tachā'lh barcos nac ti'ya't, palaj tunca ta'a'xtekmaka'lh ixbarcoca'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyilh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinit

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹²A'cxni' Jesús ixui'lh nac cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmāsi quinquinītca'n ē tū huanican lepra. A'cxni' ta'jatatlani' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyi'ya'.

¹³Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh: —Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt tzmā' chi'xcu'. ¹⁴Palaj tunca Jesús māpa'ksilh jā tī chā'tin catihuanilh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tze ya ni'ta'tza'. Nalilakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzi' tachi'xcuhui't tze ya ni'ta'tza'.

¹⁵Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuhuālh tachi'xcuhui't take xmatli' expālacata Jesús. Lilhūhua' ixtatakēstoka natakexmata ē expālacata iccāmātzeyini'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶Jesús tamakatilh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlahualh ixoración.

Jesús mātzeyilh chā'tin tī i'xcahuī'huanani't

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtake xmatui'lāna'lh ā'makapitzin fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Ixtamini'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlitli'hui'qui Dios expālacata Jesús iccāmātzeyimā'lh ta'jatatlani'n.

¹⁸Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuhui't ē talimilh nac talajni' chā'tin ta'jatatlani' ti i'xcahui'huanani't. Ixtamānūcū'tun ixpūchakān chic natamāpi' na ixlacatin Jesús. ¹⁹Lhūhua' ixtahuani't tachi'xcuhui't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talitahua'ca'lh ixa'kstin nac chic ē ta'a'kstixua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'tī, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.

²¹Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' ti mālakchā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²²Jesús ixca'tzi chī ixtapuhua'mā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ²³Icuanilh'tza' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlipō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti'”, chuntza' nalitasu'yu palh ixlicāna' tzeyanli.

²⁴Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhi limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca huanilh chi'xcu' ti i'xcahui'huanani't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵Xamaktin tā'kaqui'lh ta'jatatlani' na ixlacatinca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ix-chic. Makapāxuitēlha Dios.

²⁶Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnilh ē tamakapāxuihl Dios. Nā tājicua'nli ē tahuanli:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzi'ni'tauj ka'tla' li'a'cnin.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷Ā'listān Jesús taxtulh ē laktzi'lh chā'tin mātā'jini'. Ixtacuhui'ni' Leví ē ixui'lh jā ixmātā'jini'ncan. Huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸Palaj tunca tāyalh ē makxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.

²⁹Ā'listān Leví tlhualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuhui' Jesús. Lhūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin chi'xcuhui'n ixtatā'huā'yamā'nalh. ³⁰Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tata'chihuina'n i'scujnu'ni'n Jesús ē tahuanilh:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jini'ni'n ē ti jā tzeza chi'xcuhui'n?

³¹Jesús cākelhtilh:

—Xlaca'n ti jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ti tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³²Quit jā icmilh iccāputza ti tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't ti taca'tzi jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nica Jesús tū ixpālacata jāla talihuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nilh Jesús:

—Ti tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' tatlahua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'ni'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴Jesús cākelhtilh:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh ti cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nini', natahuā'yan. ³⁵Namin a'ktin

quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nini' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

³⁶Nā chuntza' cāhuanilh tū lica'tzini'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxti'ta. ³⁷Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸Ū'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxti'tli. ³⁹Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tani't, ā'chulā' canī ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: “Ā'chulā' tze xaxcu'ta.”

Scujnu'ni'n tatē'lh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

6 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu ē i'scujnu'ni'n tatē'lh pātu'yūn tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahua'lh. ²Makapitzin fariseos cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā mini'ni'.

³Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. ⁴Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzin tū ixlilakatāyacanī't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tī ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā mini'ni' nahua' catihuālh chi'xcu', xmān pālej.

⁵Nā cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksini' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī macascahuahua ixuanī't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Ixui'lh a'tza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni't. ⁷Xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh ixmātzeyini'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalimālacsu'yulh. ⁸Xla' ca'tzilh tū ixtapuhuan ē huanilh chi'xcu' tī ixmacascācni't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

Chi'xcu' tāqui'lh ē taylorh a'tntza'. ⁹Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' mini'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmakti ixlistacna'?

¹⁰Palaj tunca Jesús cālaktzi'lh ixlipō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'ni't ē huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Chi'xcu' stu'ncli ixmacan ē tzetza' ixuanī't. ¹¹Xlaca'n tasitzi'lh ē tatzuculh talālītā'chihuīna'n tū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' apóstoles

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹²Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarli. Pō'ktu tzi'sa ixorarlimā'lh. ¹³Ixlilakali cāta'sani'lh i'scujnu'ni'n ē cālacsacli kelhacāujtu' ē cāmāpācuhuilh apóstoles. ¹⁴Xlaca'n cāhuanican Simón tī ixli'a'ktu'

ixtacuhuini' Pedro ē Andrés i'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé ¹⁵ ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksini' partido cananistas. ¹⁶ Ē Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

**Jesús cāmāsu'yuni'lh
lhūhua' tachi'xcuhui't**

Mt. 4:23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh i'scujnu'nī'n jā pūsca'nan. Ixui'lh lhūhua' tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna'j jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't natakexmata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatatca'n. ¹⁸ Tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla' cālicu'chū'kō'lh ixlitli'hui'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talipuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tziyā'tit. Dios nacāmāpa'ksiyān.

²¹ Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyayān.

'Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'listān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'.

²² 'Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhui't jā cātalaktzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacātāmāxtumli'yān quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātalakapalayān ē a'cxni' nacātalakmaka'nān ixpālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlipō'ktu quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Capāxuhua'tit

ē caka'lhī'tit tapāxuhuan a'cxni' chuntza' napātini'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cāta-makapātini'mā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātini'lh ixa'kchihuīna'nī'n Dios.

²⁴ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlahua'tittza' mintapāxuhuanca'n.

²⁵ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmakasputāni'.

'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n tī litzī'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'listān mintalipuhuatca'n nacāmakacalhuanān.

²⁶ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlipō'ktu talakachi'xcuhui'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī tahuanlı tū jā ixlicāna'.

**Cacāpāxqui'tit
mintā'lāquiclhaktzi'ca'n**

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī quilākexmatauj: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit tī jā cālaktzī'ncu'tunān. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh tī cachihuālh cātalichihuīna'nān ē nacālī'orarliyā'tit ixpālacataca'n tī cātalakapalayān.

²⁹ Palh catihuālh nalacala'sāni' na milacapīn, natamakxteka' ā'lacapī kentin nalacala'sāni'. Palh catihuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui' masqui milu'xu'. ³⁰ Camaxqui' catīxcuhuālh tī squi'ni'yān ē palh catihuālh namāmakxtuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān hui'x.

³² 'Palh hui'xina'n xmān cāpāxqui'yā'tit tī tapāxqui'yān, zē tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn

Dios? Tí já tze nā chuntza' talāpāxqui'.
³³ Palh xmān cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, ¿ē tze ya chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatin Dios? Lacxtim talāmaktāya tī jā tze.
³⁴ Palh xmān namāsācua'ni'yā'tit tī tze nacāmāsācua'ni'palayān, ¿ē tze ya chi'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatin Dios? Tí já tze nā tamāsācua'ni tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzi namāstā'pala.
³⁵ Hui'xina'n nacāpāxqui'yā'tit mintā'lāquichlaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'ni'yā'tit ē jā catiputzalh tū nacātalixokonu'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatlajca'n nac a'kapūn ē nalitaxtu'yā'tit ixlacstin tī xala' tālh mā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālakalhu'man tampi'lhīni'nīn ē tī jā tze. ³⁶ Cacālakalhu'mantit tachi'xcuhui't chuntza' chī minTāta'ca'n Dios nā cālakalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin

Mt. 7:1-5

³⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātinini'nā'tit ē Dios jā caticāmakapātinin hui'xina'n. Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁸ Cacāmaxqui'tit ā'makapitzin ē nā Dios nacāmaxqui'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxqui'yān chī tī tzej pūlhcāna'n ē nalacchiqui pūculhtila ē namātzuma hasta natakelmaka'n ē namojō na mimurralhca'n. Lacxtim chī hui'xina'n namaxqui'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxqui'yān.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' tū lica'tzini'can:

—Chā'tin lakatzin ¿ē tze napūlani' ixtā'lakatzin? ¿Ē jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'? ⁴⁰ Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakhā'nī

ixmākelhtahua'kē'ni'. A'cxni' nasca'tkō', tze namālakhā'nī.

⁴¹ ¿Chī tze nalilaktzi'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimaxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ¿A'kskāhui'ni'na'! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzi'na' namāxtuya' macsti'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. ⁴⁴ Pūlactin qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcān higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcān uvas cā'lhtucu'n. ⁴⁵ Tze nala tū nahuan tī tze ya chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tze ya chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuina'n.

Kempātu' ixlizucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Palh quilāmāpācuhiyāuj: “Māpa'ksini”, ¿tū ixpālacata jā tlahua'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksiyān? ⁴⁷ Tī namin naquinexmatni' ē natlahua tū quilīmāpa'ksin, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlh mā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacli ka'tla' xcān, snū'n tahui'lani'lh chic. Ē jā lacachiquilh ixpālacata tzej ixyāhuacani't. ⁴⁹ Tī quinexmatni' ē jā natlahua tū

quilimāpa'ksin, ū'tza' litasu'yu hua'chi chā'tin chi'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlh mā'n ponknu'lh. A'cxni' stacli ka'tla' xcān ē snū'n tahuilani'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

**Jesús mātzeyilh ixtasācua'
chā'tin capitán xala' nac Roma**

Mt. 8:5-13

7 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcuhui't, a'lh nac Capernaum. ²A'ntza' ixui'lh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhī chā'tin ixtasācua' tī laktza' xpāxqui'. Ū'tza' tajatatlal hasta ixnīcu'tumā'lh'tza'.

³A'cxni' capitán kexmatli lichihuina'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzin māpa'ksini'nī'n israelitas natahuani camilh ē camātzeyilh ixtasācua'. ⁴Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tatzuculh tahuani:

—Mini'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán ⁵ixpālacata quincālakachi'xcuhui'yān quina'n israelitas. Ū'tza' mātlahuini'lh quintemploca'n.

⁶Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán, cāmacā'lh ā'makapitzin amigos natahuani Jesús:

—Māpa'ksini', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksin ē jā mini'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷Ū'tza' iclipuhuan palhāsā' jā mini'ni' chi icquiputzān. Xmān namāpa'ksi'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁸Nā quit quintamāpa'ksi' xalaka'tla' ē quit iccāmāpa'ksi' quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuā'lh, xla' natlahua tū icuani.

⁹A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachi-huīn, li'a'cnīlh ē cālaktalakspi'tli tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin israelita tī quina'ka'i'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰A'cxni' lacscujni'n tataspi'tli nac chic, talaktzi'lh ixtzeyani'ttza' tasācua'.

**Jesús mālacastālancuanīlh
ixka'hua'cha chā'tin tī nimaka'ncani't**

¹¹Ā'listān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhuini' Nañ ē cātā'a'lh i'scujnu'ni'n ē lilhūhua'. ¹²A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nalh nac cā'lacchicni' ē laktzi'lh ixlimimā'ca nin namā'cnūcan. Ixtzi' ka'hua'cha tī ixnīni't tanīmaka'tza' ixuani't. Xmān chā'tin ixuani't ixka'hua'cha. Lilhūhua' xalanī'n tzmā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nalh. ¹³A'cxni' laktzi'lh tī tanīmaka'tza', Māpa'ksini' lalalhu'manli ē huanilh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jilh ē xa'malh tū ixpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalh tatāyalh. Jesús huanilh nīn:

—Ka'hua'cha, quit icuanīyān: ¡Catā'kaqui'!

¹⁵Palaj tunca tā'kxpāqui'lh ē tahuī'lh tī ixnīni'ttza' ē tzuculh chihuīna'n. Jesús macamaxqui'lh ixtzi'. ¹⁶A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tachi'xcuhui't tajicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhui' Dios ē tahuani:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'i'tātca'n.

Nā tahuani:

—Dios quincālakalhu'manān.

¹⁷Calhāxcuhuā'lh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlipō'ktu taca'tzilh tū tlahualh Jesús.

**Ixlacscujni'n Juan
Mā'kpxini' talaka'lh Jesús**

Mt. 11:2-19

¹⁸I'scujnu'ni'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' i'scujnu'ni'n ¹⁹ē cāmacā'lh natakelhasqui'ni' Jesús palh

ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhī ā'chā'tin. ²⁰Tzamā' chā'tu' ixlacscujni'n Juan talakmilh Jesús ē tahuanihl:

—Juan Mā'kpaxini' quincātalak-macamin ē ū'tza' ca'tzicu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhī'yāujcs ā'chā'tin.

²¹Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeza ū'ni'. Nā lhūhua' lakatz'i'nī'n cāmālacahuānilh.

²²Chuntza' cākelhtilh Jesús:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzi'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatz'i'nī'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nuni'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinitca'n, xla'ca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālanucanī'cani't tī ixtanini'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālimakapūtaxtūcan tī talipuhua'mā'nalh. ²³Lipāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamilh.

²⁴A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujni'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuina'n tachi'xcuhui't expālacata Juan ē cāhuanilh:

—A'cxni' quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ¿tīchu ixlaktzi'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin chi'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ²⁵¿Tū expālacata quila'tit? Jā quila'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xla'ca'n tahuilāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. ²⁶¿Tū expālacata quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quila'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuina'? Ixlicāna'. Ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuina'. ²⁷Huā'mā' a'kchihuina'

ixtacuhuini' Juan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuin Dios expālacata Juan: Na'icmacā'n quina'kchihuina' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mintej.

²⁸Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuina' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxini'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksini'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuin, ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē mātā'jini'nī'n tī Juan ixcāmā'kpaxini't, xla'ca'n ixtalāhuani tze Dios expālacata tū ixcāhuanini't Juan. ³⁰Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin tī jā ixcāmā'kpaxini't Juan, xla'ca'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹Māpa'ksini' huanli:

—¿Chī na'iccālimālakchā'nīyāuj chi'xcuhui'n tī tahuilāna'lh chuhua'j? ¿Chī tatasu'yu? ³²Tatasu'yu hua'chi lacstin tī takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstin: “A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatitit ē jā tlitit. A'cxni' icpixtli'uj chī iclilipuhuanui, hui'xina'n jā lakatitit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?” tahuani.

³³Chuntza' lila'yā'tit hui'xina'n. Hua'nā'tit Juan Mā'kpaxini' ka'lhī jā tzeza ū'ni' expālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴Ā'listān quit icmilh ē quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yah ē icua'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tit quit laka iclihuā'yan ē laka icliko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jini'nī'n ē tī jā tze. ³⁵Tī ta'a'ka'ī', xla'ca'n taca'tzi' Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixui'lh na ixchic Simón tī fariseo

³⁶Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuil'lh nac mesa. ³⁷Tzamā' nac cā'lacchicni' ixui'lh

chā'tin puscāt tī jā lacatejtin. A'cxni' ca'tzilh Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. ³⁸Ixcalthuamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tza' liche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca limāscāquilh ixya'j ē tantūmu'sulh ē lit-lahualh aceite tū mu'csun.

³⁹A'cxni' laktzi'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: “Palh ixlicāna' cahuā'lh huā'mā' chi'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't, ixca'tzilh tichu xla' ē tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzilh palh jā tzeyā puscāt.” ⁴⁰Palaj tunca Jesús huanilh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹Jesús huanilh:

—Ixtahuī'lāna'lh chā'tu' chi'xcu'huī'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācua'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). A'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴²Xlaca'n jāla taxokolh, ē māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ꞑtichu ā'chulā' napāxqui' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³Simón kelhtini'lh:

—Icpuhuan chi'xcu' tī ā'chulā' ixmaklaclē'ni't.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna'.

⁴⁴Palaj tunca Jesús laktalakspi'tli puscāt ē huanilh Simón:

—ꞑĒ laktzi'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxqui'ni'ta' xcān na'icilalakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quililacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālimāscāquilh ixya'j. ⁴⁵Hui'x jā quimacamu'sunī'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxni't chī quintantūmu'sumā'lh. ⁴⁶Hui'x jā

quilitlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quilitantūtlahualh ixperfume. ⁴⁷Ū'tza' iclihuaniyān lhūhua' ixtapāxqui'n puscāt ē ū'tza' limāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'ni'ttza' ixcuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxqui'nin māsū'yu lhūhua' ixcuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸Palaj tunca Jesús huanilh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mincuenta.

⁴⁹Tī ixcā'invitarlicani't tatzuculh talāhuani:

—ꞑTichu huā'mā' chi'xcu' tī tzē cāmātza'nkēna'ni' quincuentaca'n?

⁵⁰Jesús huanilh puscāt:

—Makapūtaxtūcani'ta'tza' ixpālacata a'ka'ī'ni'ta'. Capit cā'tapāxuhuān.

Puscan tī tamaktāyalh Jesús

8 Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh lalalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ixcālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksini'nkō'. Kelhacāujtu' i'scujnu'ni'n ixtatā'a'mā'nalh. ²Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzin puscan tī ixcāmāxtuni'cani't jā tzeyā ū'ni' ē tī ixcāmātzeyicani't ixta'jatatca'n. Na ixpu'na'ī'tatca'n ixa'mā'lh María tī ixlikempātu' ixtacuhuīni' Magdalena. Ū'tza' tī cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeyā ū'ni'. ³Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuza tī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzin puscan tī italimaktāyani't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴Xalanī'n lalalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh natalexmata Jesús. A'cxni' tatalacxtimilh lhūhua' tachi'xcu'huī't, cāhuanilh tū lica'tzini'can. ⁵Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Lihuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzin tayujli nac tej ē cālacchī'ntaca ē tasacua'lh spūnī'n.

⁶Ā'makapitzin tayujli na ixkelhni' chihuix jā xmān macsti'na'j ixka'lhī ti'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' licha'nat jā maclalh xcān ē scācli xipālacata jā pūlh mā'n ixka'lhī ti'ya't. ⁷Ā'makapitzin huampala tayujpāl'h nac cālhtucu'n ē jāla stacli xipālacata tamā'ktzī'lh lhtucu'. ⁸Ā'makapitzin licha'nat tayujli nac tze ti'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahua'ca'lh. A'cxni' i'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin licha'nat tū ixmakahuanicanī't hasta a'ktin ciento tahua'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

**Jesús lichihuīna'lh
xmān tū lica'tzīni'can**

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

⁹Palaj tunca i'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun. ¹⁰Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't xipālacata chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Ā'makapitzin iccālichihuīna'n xmān tū lica'tzīni'can. Chuntza' masqui takexmatli jā catitaca'tzīlh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzī'n ē hua'chi jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

¹¹Jesús cāhuanipāl'h:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': licha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹²ē tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī takexmata tachihuīn. Namin skāhui'ni' ē nacāmāpātza'nkēni ē jā catita'a'ka'i'lh ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. ¹³Ti'ya't nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ā'makapitzin tachi'xcuhui't. Xlaca'n takexmata ē tapuhuan tze, ē talakati. Jā makās ta'a'ka'i'. A'cxni' jā cālaktzī'ncu'tuncan xipālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chi ā'makapitzin huampala tachi'xcuhui't. Masqui takexmata tachihuīn, jā talacalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quillhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chi licha'nat tū tamā'ktzī'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵'Tū yujli nac xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhui't tī tzej takexmatli tachihuīn. Ta'a'ka'i' ē takexmatni' ē tze ya chi'xcuhui'n natahuan. Jā tamakxteka ixtachihuīn Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'li ixtampīn chā'xta. Ē nūn catihui'līca ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālh mā'n xipālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzī'n. ¹⁷Ixlipō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān minacstuca'n, ā'listān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁸'Chuntza' tzej cakexpa'ttit xipālacata tī tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzi; ē tī jā tzej a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnicān tū kexmatli.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹Palaj tunca tamīlh ixtzī' ē ixtā'timīn jā ixui'lh Jesús ē jāla talaktalacatzuna'jilh xipālacata līlhūhua' tachi'xcuhui't ixui'lh.

²⁰Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzī' ē quintā'timīn.

Jesús cāmāca'cslilh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²² Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús cātā'tojōlh ī'scujnu'ni'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcān.

Ta'a'lh.

²³ Lihuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlitatzumamā'lhtza' xcān barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. ²⁴ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānilh Jesús ē tahuanihl:

—¡Mākelhtahua'kē'ni'!

¡Icjcisua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē cāla-caquilhnilh ū'ni' ē ixpupunu' xcān, ē taca'csnankō'lh.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—¿Chī līla'tit? ¿Ē jā a'ka'ī'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē talī'a'cnilh ē talākelhasqui'nilh:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksi ū'ni' ē xcān ē takexmatni'.

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' ixcāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶ Ā'listān tachā'lh nac ti'ya't jā huanicān Gadara. A'ntza' ixtuntacut nac xcān ē na ixlaktza'j Galilea. ²⁷ A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chi'xcu' xala' a'ntza' laktalacatzuna'jilh. Makās xla' ix-cāka'lhī tū jā tzeya ū'nī'n. Jā maktin lhakā'lh ixlū'xu' ē jā tahuī'lh nac chic. Xmān nac lhu'cu' ixtahuī'la.

²⁸ A'cxni' chi'xcu' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatīn ē ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

²⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksimā'lh jā tzeya ū'ni'

cataxtuni'lh. Maklhūhua' chi'palh jā tzeya ū'ni'. Ixlīmacachi'can cadenas ē nā ixlītantūchī'can cadenas ē xla' ixcālacpu'xa. Jā tzeya ū'ni' makatzā'lalh nac cāt'zaya'nca ti'ya't. ³⁰ Jesús kelhasqui'nilh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtilh:

—Quihuanican Legiōn.

Chuntza' huanilh ixpālacata Legiōn huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeya ū'nī'n ixtatanūni'ni't. ³¹ Huā'mā' jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús jā cacāmācā'lh nac pūpātīn. ³² Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeya ū'nī'n tasqui'nli cacāmāxtekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n ē Jesús cāmāxtekli. ³³ Palaj tunca jā tzeya ū'nī'n tataxtunikō'lh chi'xcu' ē tapūlac-tojōlh na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatamakjūlh nac cāl'acatampān ē tatakahuasli ē tatorjōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh.

³⁴ A'cxni' maktaka'lhna'ni'n pa'xni' talaktzi'lh tū ixa'kspulanī't, tajicua'nli ē tatu'jnulh ē tamāca'tzinini'lh nac cāl'acchicni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cāl'acchicni'. ³⁵ Tachi'xcuhūi't tataxtulh nac cāl'acchicni' natalaktzi'n tū ixa'kspulanī't.

A'cxni' tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, talaktzi'lh chi'xcu' tī jā'tza' ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixcāmāxtuni'ni'ttza' jā tzeya ū'nī'n ē chi'xcu' ixmālhekē'canī'ttza' ē ca'cs ixuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. ³⁶ Tī ixtalaktzi'nī't tahuanihl chī ixlitzeyani't chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. ³⁷ Chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸ Masqui chi'xcu' tī ixtzeyani'ttza' squi'ni'lh Jesús camāxtekli natā'a'n, Jesús māpa'ksilh catahuī'lh ē huanilh:

³⁹—Cataspi'tti na minchic. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'nī'ta'n Dios ē chī a'kspulani'ta'n.

Chī'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús calhāxcuahuālh nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰ A'cxni' Jesús taspī'tpāl, tachi'xcu'huī't talaktzī'lh ē tapāx-uhualh ixpālacata ixlipō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nal. ⁴¹ Palaj tunca milh chā'tin chī'xcu', ixtacu'huīni' Jairo ē xapuxcu' ixuani't na ixtemploca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Huanilh ca'a'lh na ixchic ⁴² ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'ma'jāt ē ixnīmā'lh'tza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nal hasta ixtalālaxquititēlha.

⁴³ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lh'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. I'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' talacatzuna'jīlh na ixchakēn Jesús ē xa'malh ixquīlhtūn ixlu'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Jesús kelhasqui'nīni'lh:

—¿Tichu quixa'manī't?

Ixlipō'ktuca'n tahuanli jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacsti'li'ca'nī'ta' ē lālaxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīni'na': “¿Tī quixa'malh?”

⁴⁶ Jesús cāhuanilh:

—Icmakca'tzī catihuā quixa'manī't ē iclīmātzeyīnī't quīlī'huī'qui.

⁴⁷ A'cxni' puscāt ca'tzilh Jesús cuenta tlahualh xa'maca, i'xpīpītēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatin ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't

chī līxa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyani't. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' hui'x ixpālacata a'ka'īnī'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chīlh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Jātza' camā-makchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'ma'jāt natzeyan, xmān ca'a'ka'ī'.

⁵¹ A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxtekli natā'tanū jā tī chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzī' tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlipō'ktuca'n ixtacalhuamā'nal ē ixtata'samā'nal ixpālacata tzu'ma'jāt. Jesús cāhuanilh:

—Jā cacalhua'ntit. Tzu'ma'jāt jā xanīn, xmān lhtatamā'lh.

⁵³ Xlaca'n talīlītzī'nli ixpālacata ixtaca'tzī ixnīnī'ttza'. ⁵⁴ Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'ma'jāt ē palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuanīyān catā'kaqui'.

⁵⁵ Taspī'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksini'lh camāhuī'ca. ⁵⁶ Ixtāta' ē ixtzī' tali'a'cnīlh ē Jesús cāmāpa'ksīlh jā tī chā'tin ixuani' tū ixa'kspulani't.

Jesús cāmācā'lh i'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

9 Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ē cāmāxquī'lh lītlī'huī'qui ē līmāpa'ksīn natamāxtu catūxcu'huālh jā tzeyā ū'ni'. Nā cāmāxquī'lh lītlī'huī'qui natamātzeyī ta'jatatlani'n. ² Cāmācā'lh natahuan chī māpa'ksini'n Dios. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū tīlī'pīnā'tit na mīntejca'n, nūn mīmpāla'cca'n nūn tumīn nūn mīmpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catīlī'pīntit pūtu' mīncamisaca'n,

xmān pūtin. ⁴ Calhāhuālh nac chic jā nachipinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁵ Palh jā cātamānūyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalimāsu'yu'yā'tit xlanca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcunli.

⁶ Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuina'nli ē tahuanilh chi nacālimakapūtaxtūcan ē tamātzeyilh ta'jatatlani'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷ Gobernador Herodes māca'tzinīca ixlipō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzi chī nalacpuhuan ixpālacata ā'makapitzin ixtalāhuanimā'nalh Juan Mā'kpaxīni' ixlacastālancuana'nī't ixlacpu'na'itātca'n nīnī'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. ⁸ Ā'makapitzin ixtalāhuanimā'nampālh Jesús ū'tza' Elías tī tasu'yulh. Ā'makapitzin huampala ixtalāhuanimā'nalh chā'tin a'kchihuina' xala' makāstza' lacastālancuana'nli. ⁹ Herodes huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cunini'lh Juan. ¿Tichu huāmā' tī ixpālacata ickexmata lhūhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰ A'cxni' tataspi'tli apóstoles, tahuanilh Jesús tū ixtatlahuanī't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlīmānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida. ¹¹ A'cxni' tachi'xcuhui't taca'tzilh, tastālani'lh. Jesús cāhuanilh catatahuī'lh ē tzuculh cālītā'chihuina'n ixpālacata

ixlīmāpa'ksin Dios. Cāmātzeyilh ta'jatatlani'n.

¹² A'cxni' ixkōtanūmā'lh'tza', talakta-lacatzuna'jilh Jesús kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanilh:

—Cacāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n jā tū icka'lhiyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. Ē lhūhua' xlaca'n.

¹⁴ Ixtahuī'lāna'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Catatahuī'lh i'tātna' ciento.

¹⁵ Chuntza' tatlahualh ē tatahuī'lakō'lh. ¹⁶ Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmāpitzini'lh ē cāmāxquī'lh i'scujnu'nī'n natamāpitzini' na ipu'nanca'n tachi'xcuhui't. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalacpitzun. Tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh.

Pedro limāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ixlīmān ixorarlimā'lh Jesús. I'scujnu'nī'n lacatzuna'j tatahuī'lh. Jesús cākelhasqui'nilh:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata?

¹⁹ Takelhtilh:

—Makapitzin tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzin tahuan palh hui'x Elías. Ā'makapitzin huampala

tahuan hui'x chā'tin a'kchihuina' xala' makāstza' tī lacastālancuana'nī't.

²⁰ Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n Ꝁchī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtilh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzinini'lh chī nani

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹ Jesús cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhimā'ca. ²² Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātinincan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin, xla'ca'n naquintalakmaka'n ē naquintamaknī. Masqui naquimaknī-can, ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²³ Ā'listān cāhuanilh ixlipō'ktuca'n:

—Palh catīxcu'huālh quintā'tapa'ksicu'tun quit, jā'tza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua quilimāpa'ksin lakalī lakalī masqui capātini'lh chuntza' chī quit na'icpātini'n ē caquistālani'lh. ²⁴ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātini'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tī natalipātini'n masqui natani quimpālacata, xla'ca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

²⁵ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū limacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli. ²⁶ Palh chā'tin naquilimāxana'n ē nalimāxana'n quintachihuīn, ū'tza' na'iclimāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chi Puxcu' ē na'icka'lhī ixlī'tli' hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ángeles tī tze. Quit

Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. Tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzin tī jā catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktzi'n ixlī'tli' hui'qui Dios ē chī namāpa'ksini'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸ Ixlī'a'ktzayan quilhtamacuj Jesús tahua'ca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹ Līhuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalilh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixl'u'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chi'xcu'huī'n ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. Xla'ca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīni't. ³¹ Cālītamacsti'li'lh taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nalh chī Jesús napātini'n ē nanī nac Jerusalén. ³² Pedro ē tī cātā'a'lh masqui ixtalhtatacu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzi'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chi'xcu'huī'n ixtatā'yāna'lh.

³³ A'cxni' huā'mā' chi'xcu'huī'n ixtamakxtekmā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', Ꝁxalitze hui'lāna'uj huā'tzā'! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin i'xla' Moisés ē a'ktin i'xla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzi' tū ixuan. ³⁴ Līhuan ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzilh na ixpūlacni' poklhnu'. ³⁵ Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxqui'. Cakexpa'tni'tit tū huan.

³⁶ A'cxni' huankō'lh tachihuīn, talak-tzi'lh ixlīmān ixuī'lh Jesús. Ca'cs tatāyalh ē jā tī chā'tin tahuanilh tū ixtalaktzi'nī't.

**Jesús mätzeyilh chā'tin ka'hua'cha ti
ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'**

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷ Ixlilakali huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, lilhūhua' tachi'xcuui't talakapāxtokli Jesús. ³⁸ Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tātca'n palha' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. ³⁹ Chi'pa jā tzeyā ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē kelhpupu. Māmakahuasi ē jāla makxteka. ⁴⁰ Iccāsqi'ni'lhtza' miscujnu'nīn catamāxtuni'lh jā tzeyā ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—¡Hui'xina'n tachi'xcuui't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'iyā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jā nakexpatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'cha.

⁴² A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacatzuna'jīmā'lhtza', tzuculh xpipi ē paxnīni' ē jā tzeyā ū'ni' māmakahuasilh nac ti'ya't. Jesús lacaquilhni'lh jā tzeyā ū'ni'. Mätzeyilh ka'hua'cha ē maxquī'pāl'h ixtāta'. ⁴³ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnilh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzinini'mpāl'h chī nani

Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Līhuan ixlipō'ktuca'n talī'a'cnilh tū Jesús tlhualh, xla' cāhuanilh i'scujnu'nīn:

⁴⁴ —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n ē naquīmacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuui't.

⁴⁵ Scujnu'ni'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpālacata xtum ixtalacapāstacmā'nal'h. Jā ixtakelhasqui'nicu'tun tū ixuanicu'tun ixpālacata ixtajicu'a'n.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

⁴⁶ Palaj tunca i'scujnu'ni'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁴⁷ Jesús ca'tzilh chī ixtalacapāstacmā'nal'h. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn ⁴⁸ ē cāhuanilh:

—Catīxcuahuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' natalipāxqui' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quintapāxqui'lh. Catīxcuahuālh tī quintapāxqui', nā tapāxqui' tī quīmacamilh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mīmpu'na'i'tātca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios.

Ti quīncāmaktāyayān

Mr. 9:38-40

⁴⁹ Palaj tunca Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'ni'tauj chā'tin tī ixcālītamakxtumā'lh jā tzeyā ū'ni'n milītlī'hui'qui. Icuānīni'tauj jā'tza' catlahualh chuntza' ixpālacata jā quīncātā'latlā'huanān quīna'n.

⁵⁰ Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpālacata tī jā quīnquīclhlaktzī'ca'n xla' quīncāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhni'lh Jacobo ē Juan

⁵¹ A'cxni' ixmīmā'lh quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, līhui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpūlīlh ā'makapītzīn i'scujnu'ni'n ē ta'a'lh ā'lacatīn nac cāl'acchīcni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhtata. Cāl'acchīcni' xala' nac Samaria, ⁵³ ē xalanī'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchīcca'n ixpālacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴ A'cxni' scujnu'ni'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahaunilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac

a'kapūn natalisputa xlaca'n chuntza' chī tlahualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵ Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhnilh. Huanlih:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā ictimilh na'iccāmālakspūtūkō' ixlatamatca'n tachi'xcuhui't. Icmilh na'iccāmākapūtaxtu.

Palaj tunca ta'al'h ā'lacatin nac cā'lacchicni'.

Ti tastālani'cu'tunli Jesús

Mt. 8:19-22

⁵⁷ A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

⁵⁸ Jesús kelhtilh:

—Tanqui'hui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnīn taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhata.

⁵⁹ Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtilh:

—Māpa'ksini', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰ Jesús kelhtilh:

—Xlaca'n ti jā ta'a'ka't' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmsū'yu'ni' tachi'xcuhui't chī natali'a'kapūtaxtu.

⁶¹ Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksini', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīni na quinchic.

⁶² Jesús huanilh:

—Tī natzucu naliscuja arado ē palh palaj natalakaspita na ixchakēn, jā tze chī liscuja. Nā chuntza' jā mini'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspit'cu'tuna' na minchic.

Jesús cāmacā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

10 Ā'listān Māpa'ksini' cālacsaci tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n xtum huampala ē cāmacā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhuālh ixa'mā'lh. ² Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tī jāna'j ta'a'ka't' ē jā lhūhua' tī nacāmsū'yuni' xlaca'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī īnin. Dios hua'chi ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalikelhasqui'niyā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhui'n nacāmsū'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka't'.

³ Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nān hua'chi xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'i'tātca'n misini'n. ⁴ Jā tilipinā'tit nūn murralh, nūn pūtūmīn, nūn caclhi'. Jā titamakapaliyā'tit natā'chihuīna'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵ A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahuan tī hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic.” ⁶ Palh a'nan tī ta'a'ka't', Dios nasicua'lanātlahua; ē palh jā a'nan tī ta'a'ka't', Dios jā caticāsicua'lanātlahuālh. ⁷ Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'liyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahua'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

⁸ A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātamānūyān nac chic, tū nacātalakahui'liyān nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit tī tata'jatatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlitli'hui'qui Dios.” ¹⁰ Palh nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasani'ta'n na'ictinxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun

hui'xina'n lipinā'tit cuenta. Caca'tzītīt huā'mā', hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntittza' chī Dios māpa'ksini'n."

¹² 'Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalac-cāxtlahuakō', ā'chulā' nacāmakapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac Sodoma.

Ti jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³ Jesús cāhuanipālh:

—¡Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! ¡Koxa tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalipuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'ī'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn na milacpu'na'ītātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n.

Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixlitasu'yulh ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū jā tze tū tlhualh.

¹⁴ 'A'cxni' Dios napatzāna'nīkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón.

¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ĵē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶ Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinkexmatni'. Tī nacālakmaka'nān hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Tī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios ixpālacata ū'tza' tī quimacamilh.

Taquītaspi'tli

tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹⁷ Tu'tumpu'xamacāuj taquītaspi'tli cā'tapāxuhuān. Tahuanihl:

—Māpa'ksini', hasta jā tzeya ū'nī'n quincātalakachi'xcuhui'n ixpālacata milimāpa'ksin.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzī'lh a'cxni' skāhui'ca skāhui'nī'. Tasu'yulh hua'chi a'ktin makli'pit.

¹⁹ 'Iccāmaktaka'lhān ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzī'ca'n jāla caticāskāhui'n. 'Iccāmaxqui'kō'nī'ta'ntza' litli'huī'qui tū nalīskāhui'yā'tit ixlimāpa'ksin skāhui'nī'. ²⁰ Jā calīpāxuhua'tit xmān ixpālacata jā tzeya ū'nī'n cātalakachi'xcuhui'yān. Calīpāxuhua'tit ixpālacata a'ka'ī'tit ē Dios cālakapasān chī ixlactin.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Palaj tunca Jesús ka'lhilh tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo ē Jesús orarlilh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksini'na' nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'. Icmāxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī laskalalhna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasqui'nīn.

²² Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamaxqui'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin lakapasa Dios xaTāta' chī i'Ska'ta'. Nā natalakapasa xlaca'n tī na'icāmāsu'yuni'.

²³ Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh i'scujnu'nī'n xmān ixlimānca'n:

—Līpāxuhua tī talaktzī'n tū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ 'Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē ka'tla' xapuxcu' ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā talaktzī'lh. Ixtakexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Palaj tunca chā'tin xamākel-htahua'kē'nī' līmāpa'ksin tāyalh ē tā'chihuīna'nli Jesús nalīlaktzī'n. Kelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspuṭli?

²⁶ Jesús kelhtilh:

—¿Tū tatz'o'kni' na ixlīmāpa'ksin Moisés? ¿Chī likēlhtahua'kaya'?

²⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin kelhtini'lh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksini' ti minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu militli'hui'qui ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.”

²⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī kelhtini'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspuṭli.

²⁹ Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ixli'a'kapūtaxtūcu'tun tū kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:

—¿Tichu ā'makapitzin ti na'iccāpāxqui'?

³⁰ Kelhtilh Jesús:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu' tū il'hakā'nī't. Tatucslī ē ta'alh. Xala'ca'lhtzincsnī' tamakxteklī.

³¹ Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzi'lh chi'xcu', xmān makskāhui'maka'lh.

³² Nā tētaxtulh chā'tin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni' laktzi'lh chi'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.

³³ 'A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzi'lh ē lakalhu'manli. ³⁴ Palaj tunca talacatzuna'jilh chi'xcu' ē licu'chū'lh aceite jā ixtakāhui'nī't. Hui'lini'lh venda. Palaj tunca kēhui'lilh ixburro tī ixtakāhui'nī't ē lē'lh nac mesón ē a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Ixlilakali xkakalh a'cxni' samaritano ixtaxtumā'lh, maxqui'lh tumīn ixtēcu' mesón ē huanilh: “Camaktaka'lhti huā'mā' takāhui'n. Palh jā a'cchā'n tzamā' tumīn,

na'icmaxqui'yān ixlakxoko a'cxni' na'icchimpala.”

³⁶ Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin:

—Chuhua'j caquiuhua'ni', ¿tichūyā chi'xcu' chī kelhatu'tun tī ā'chulā' pāxqui'lh takāhui'n?

³⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin huanli:

—Tī lakalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

³⁸ Jesús tēlh ixtej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza' chā'tin puscāt ti ixuanican Marta mánulh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María. Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús nakexmata tū xla' ixmāsu'yumā'lh. ⁴⁰ Marta ixlītamakchuyimā'lh ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', ¿ē jā laktzi'na' quintā'tin quimaktexkni'kō' lītlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyalh.

⁴¹ Jesús kelhtilh:

—Marta, hui'x māmakchuyinina' ē lī'a'ktuyuna' lhūhua'. ⁴² Hui'lh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. María lacsacni't tū ā'chulā' xatze ē jā tī chā'tin catimaktilh.

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarliyāuj

Mt. 6:9-15; 7:7-11

11 A'ktin quilhtamacuj Jesús ixorar-limā'lh. A'cxni' orarlīkō'lh, chā'tin i'scujni' huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāscatīuj chī orarlican chuntza' chī cāmāscatilh i'scujnu'nī'n Juan Mā'kpxāni'.

² Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarliyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhū'ca'.

Camilh a'cxni' natzucuya'
namāpa'ksini'nkō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā'
nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac
a'kapūn.

³Caquilāmaxqui'uj quilihua'tca'n tū
na'icua'yāuj lakali lakali.

⁴Caquilāmātza'nkēna'ni'uj quincuen-
taca'n ixpālacata nā quina'n
iccāmātza'nkēna'ni'yāuj tī
quincāquiclhaktzī'nān.

Jā camaxtekti tū naquincā'a'kspulayān
naquincāmātlahuiyān tū jā tze.

⁵Nā Jesús cāhuanilh:

—Nalihui'liyāuj chā'tin chī hui'xina'n
ka'lhī'yā'tit chā'tin minamigoca'n. Itāt
tzi'sa napina' na ixchic ē nahuani'ya':
“Amigo, caquimpāhua'maxqui'
mactu'tun pāntzīn. ⁶Na'jtza' quilakchilh
chā'tin quinamigo na quinchic ē jā
tū icka'lhī tū na'ictā'hua'.” ⁷Ē xla' na
ixpūchakān chic nakelhtiyān: “Jā
caquijicsmāhui'. Lacchahuayālh'tza'
mākelhcha ē quilipō'ktuca'n
iclh'tatamā' naujtza'. Jāla ictāqui'
na'icmaxqui'yān tū quisqui'ni'ya'”,
nahuaniyān minamigo.

⁸Iccāhuaniyān masqui minamigo jā
tāqui'cu'tunli namaxqui'yān catihuālh,
ixpālacata li'amigo hui'xina'n,
xla' namaxqui'yān ixlipō'ktu tū
maclacasqui'na'. Chuntza' jā'tza' jics
catimāhui'.

⁹'Chuntza' iccāhuaniyān: Casqui'ni'tit
Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit
tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē
namaclayā'tit. Camacasā'nantit nac
mākelhcha ē nacātamālaqui'ni'yān.

¹⁰Chuntza' tī nasqui'n, xla' namaktīni'n;
ē tī napatza tū Dios namaxqui', xla'
namacla; ē tī namacasā'nan nac
mākelhcha, namālaqui'ni'can.

¹¹'Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit milacstinca'n.
¿Ē namaxqui'ya' chihuix minka'hua'cha
a'cxni' squi'ni'yān pāntzīn? ¿Ē tze
namaxqui'ya' a'ktin lūhua' palh

squi'ni'yān squi'ti'? ¹²¿Ē namaxqui'ya'
a'ktin a'ca'cūlūt' palh squi'ni'yān
ka'lhūā'? ¹³Hui'xina'n masqui jā
tze ca'tziyā'tit, tze namaxqui'yā'tit
talakalhu'mān milacstinca'n. A'chulā'
min'Tāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn
nacāmaxqui' Espiritu Santo tī tasqui'ni'.

Huancan Jesús ixliscuja ixlitli'hui'qui skāhui'ni'

Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴Jesús ixmāxtuni'mā'lh chī'xcu' jā
tze ya ū'ni' tū ixmakakō'ko'nīt. A'cxni'
taxtulh jā tze ya ū'ni', tzē'tza' tzuculh
chihuina'n tī kō'ko' ixuanīt. Masqui
tachi'xcuhūt' talī'a'cnilh huā'mā',
¹⁵makapitzīn tahuanli:

—Huā'mā' chī'xcu' cālimāxtu jā tze ya
ū'nī'n ixlitli'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu'
jā tze ya ū'nī'n.

¹⁶Ā'makapitzīn ixtalilaktzī'ncu'tun
Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin li'a'cnīn xala'
nac a'kapūn. ¹⁷Xla' ixca'tzītza' tū xla'ca'n
ixtalacpuhan ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksini'ni'n tatapitzi ē
talātucsa, jāla tamāpa'ksini'n makās.
Natalāmālakspūtūkō'. Palh tamputin
familia tatapitzi ē natalātucsa litā'timin,
jā catitatāyani'lh. ¹⁸Chuntza' palh
tatapitzi xla'ca'n tī tatapa'ksini' skāhui'ni'
ē ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan, ¿chī
nalika'lhī ixlitli'hui'qui skāhui'ni'?
Iccāhuaniyān huā'mā' ixpālacata
hui'xina'n quilāhuaniyāuj quit
iclimāxtulh jā tze ya ū'ni' ixlitli'hui'qui
Beelzebú. ¹⁹Palh quit iccālimāxtu jā
tze ya ū'nī'n ixlitli'hui'qui Beelzebú,
¿tichu ixlitli'hui'qui taka'lhī xla'ca'n tī
tatapa'ksini' hui'xina'n ē talimāxtu jā
tze ya ū'ni'? Chuntza' xla'ca'n talimāsu'yu
jā ixlicāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj.
²⁰Quit iccālimāxtu jā tze ya ū'nī'n
ixlitli'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza'
huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī
tzuculh'tza' māpa'ksini'n huā'tzā' nac
cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'cxni' maktaka'lh mā'lh ixchic chā'tin chi'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī licā'n tū nalimaktāyacan, jā tū cati'a'kspulalh catūhuālh. ²² Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhui' ē namakti ixlicā'n tū lipāhuan ē namāpitzi tū namakti.

²³ Tī jā quintapa'ksini'cu'tun quit, ū'tza' quintā'lāquic'hlaktzi'. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tzeja ū'ni' quitaspi'tpālh

Mt. 12:43-45

²⁴ Jesús cāhuanipālh:

—'A'cxni' chā'tin jā tzeja ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. 'A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'tancha'."

²⁵ 'A'cxni' naquitaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lh nancani't. ²⁶ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeja ū'ni'n ā'chulā' xalihua'ca'lhtza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalitahua'ca'ni' chi'xcu' ē jā 'a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tzeja ū'ni'.

Ixlicāna' tapāxuhuān

²⁷ 'A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā, chā'tin puscāt na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't ta'salh ē huanli:

—jLipāxuhua puscāt tī mālacatun-cuhui'n ē tī mātzi'qui'n!

²⁸ Jesús huanli:

—jĀ'chulā' natalipāxuhua tī takex-mata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin li'a'cnin

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹ Tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēs-tokli Jesús ē xla' tzuculh chihuina'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' lisqui'nā'tit a'ktin li'a'cnin. Xmān nacātamāsu'yuni'yān li'a'cnin chī a'kspulalh Jonás. ³⁰ Tū a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh ixlitli'hui'qui Dios xalani'n nac Nínive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlitli'hui'qui Dios. ³¹ Namin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nikō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksini'n nac Sabá natāya ē nacālimālacsu'yuyān. Nacālimālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilā'kexmatni'cu'tunāuj.

³² Nā 'a'cxni' naputzāna'nikō'can, xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātalimālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē li'a'kchihuina'nli ixtachihuin Dios. Hui'xina'n jā lakpalit'it mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuina'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī chā'tin namāpasī ixpūcās ē namātze'ka o nahui'li ixtampin cajón. Namāhua'ca' tālmā'n ē chuntza' tī natatanū tzē natalaktzi'n. ³⁴ Palh tzej a'ka'īya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalitaxtuya' hua'chi taxkaket tū cāmāxkakē ā'makapitzin. ³⁵ Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstacit tū jā tze, ixpālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. ³⁶ Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē

palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin
Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷ A'cxni' Jesús chihuina'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'alh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuil'lh huā'yan. ³⁸ Fariseo li'a'cnilh chī Jesús jā makacha'ka'lh chī xlaça'n ixtalismaninī't a'cxni' natahuā'yan. ³⁹ Māpa'ksini' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chi ti namakche'kē' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yu'yā'tit tzeyā chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n ixpālacata tampi'lhini'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰ Jā kexpatcu'tunā'tit! ¿Ē jā ca'tziyā'tit Dios cātlahuani'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹ Palh ixlicāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlipō'ktuca'n nacātalaktzi'nān lactze.

⁴² Hui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j lihua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzin lihua't tū ixlā' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixlacasqui'nca namakataxtūyā'tit tū ixlā' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahuil'la'yā'tit jā cātalaktzi'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātalakachi'xcuhui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos ti laktza' li'a'kskahuī'ni'nā'tit!

Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhui't tachi'nta ē jā taca'tzi. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzo'kni' na ixlimāpa'ksin Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuani'yā'tit ā'makapitzin chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xlaça'n jā taca'tzi palh talaclē'n —huanli Jesús.

⁴⁵ Palaj tunca kelhtilh chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quilālacaquilhni'yāuj.

⁴⁶ Jesús huanli:

—Nalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Lhūhua' tahuil'lat mātlahuī'ni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'qui'tit tū tzinca. Jā ti chā'tin tzē natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

⁴⁷ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuhui'cu'tunā'tit ti tanīni'ntza' a'kchihuī'ni'n. Minapapana'ca'n tamaknilh a'kchihuī'ni'n ē ⁴⁸ hui'xina'n tlahua'yā'tit ixpanteonca'n a'kchihuī'ni'n ti cāmāknīcani't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xlaça'n.

⁴⁹ Ū'tza' līchihuī'ni'n Dios ti ixlicāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: “Na'iccāmacamini' a'kchihuī'ni'n ē apóstoles. Nacāmāknīcan ā'makapitzin ē nacāmākapātinīncan ā'makapitzin huampala.” ⁵⁰ Chuntza' tachi'xcuhui't ti tahuil'āna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n a'kchihuī'ni'n ti cāmāknīcani't hasta a'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākelhasqui'nīcan ixpālacata Abel ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuī'ni'n hasta Zacarías ti maknīca na ixlacatzuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuaniyān Dios nacākelhasqui'niyān hui'xina'n

huā'tzā' i xpālacata a'kchihuina'nī'n tī cāmāknicanī't.

⁵² ;Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin! Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmāxtekā'tit natatanū ā'makapitzin.

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos tasitzi'nī'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'nī lhūhua' catūhuālh. ⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'nalh palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalimālacsu'yulh.

Ti a'ktu' tlhua ixlacan

12 Lihuan ixtatakēstokmā'nalh lhūhua' tachi'xcuui't hasta ixtalālacxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla ī'scujnu'nī'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos i xpālacata xla'ca'n a'ktu' tatlahua ixlacanca'n. Jā titlahua'yā'tit chī xla'ca'n. ² Catūhuālh tū tzē'kcanī't, ū'tza' nalaktzi'ncan. Tū tzē'kcanī'tcus, naca'tzikō'can. ³ Chuntza' tū hui'xina'n huanini'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' naxematcan calhāxcuahuālh. Tū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuahuālh nac kēpūn.

Tichu ixlacasqui'nca najicua'ni'can

Mt. 10:28-31

⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tījicua'ni'yā'tit tī tamāknī'nī'n ē ā'listān jāla tū ā'chulā' tatlahua. ⁵ Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālak-sputūkō'yān ē ā'listān nacāmacā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' calījicua'ni'tit Dios.

⁶ Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xla'ca'n. ⁷ Hui'xina'n hasta miya'jca'n

cātapūlhekeni'nī'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tilījicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksi Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān catīxcuahuālh tī nahuan na ixlacatinca'n tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksini' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatinca'n ixángeles Dios: “Xla' quintapa'ksini'.” Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁹ Palh catīxcuahuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlacatinca'n tachi'xcuui't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlacatinca'n ixángeles Dios.

¹⁰ Tī cachihuālh talichihuina'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuan jā tze tū tlhua Espíritu Santo, xla'ca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹ A'cxni' nacātalē'nān na ixlacatinca'n māpa'ksini'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtini'nā'tit. ¹² A'cxni' nachihuina'nā'tit, Espíritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtini'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

¹³ Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuui't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxqui'lh tū quila' nahuan.

¹⁴ Jesús kelhtīlh:

—¿Tichu quihui'lini't quit hua'chi juez o tī māpitzī ti'ya't?

¹⁵ Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilakca'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmaxqui'n milatamatca'n.

¹⁶ Palaj tunca Jesús cālīmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakanāna'n na ixti'ya't. ¹⁷Xla' palaj tunca lacpuhuanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāqui' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸Pūla na'iccālaclahua xalacsti'na'j xipūtahuilh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāqui'kō' quincuxi' ē ixlipō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquilimacuanī' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaxa ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua.” ²⁰Dios huanilh: “Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nani'ya'. Tū māqui'nī'ta', ¿tūchu ixla' nahuan?” ²¹Chuntza' na'a'kspula chā'tin chi'xcu' ti mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixlipō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlacatīn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixlacstīn

Mt. 6:25-34

²²Ā'listān Jesús cāhuanilh i'scuju'nī'n:

—Iccāhuaniyān. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. ²³Dios cāmāxqui'yān milatamatca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit ē ā'chulā' nacāmāxqui'yān milihua'tca'n ē milu'xu'ca'n. ²⁴Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna'n ē nūn tamakalanāna'n. Jā taka'lhī xipūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhui'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina'n ē jā tzamā' spūnī'n. ²⁵Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tzē ā'chulā' makās natahui'la masqui cali'a'ktuyunti. ²⁶Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ¿tū xipālacata lhūhua' tū li'a'ktuyunā'tit?

²⁷'Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalistaca. Jā tascuja ē jā tatzapa' i'xlu'xu'ca'n. Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakhā'nī ixlitzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuanī't. ²⁸A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū

tzēhuanī't ē lakalī tū'xama'n nacā'ican ē nacālhcuycuan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmākastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū xipālacata jā a'ka'tiyā'tit huā'mā'? ²⁹Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit xipālacata tū nahua'yā'tit ē tū naliko'tnu'nā'tit. ³⁰Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlahuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit. ³¹Xatze pūla caputzatit chī nalikexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n ē nā namaktini'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³²Jesús cāhuanipālh:

—Quilacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasqui'n natapa'ksini'yā'tit xla'. ³³Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmāxqui'tit tī tamaclacasqui'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtūminca'n tū jā maktin catimasli ē miliricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catisputli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catilacua'lh. ³⁴Jā hui'lh miliricujca'n, a'ntza' hui'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasqui'nca tacāxni'j natahui'la'yā'tit

³⁵Jesús cāhuanipālh:

—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasitittza' mimpūcāscā'n. ³⁶Hua'chi tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nalh ixpatronca'n tī a'nī't jā tamakaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalimacasā'nan mākelhcha, lacasqui'n palaj camālaqui'ni'ca. ³⁷Lipāxuhua tasācua' tī talakahuahuilāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Ixpatronca'n nacāhuani catahui'lh ē nacāmāhui'can. ³⁸Masqui cachilh i'tāt tzi'sa o xkakanī'ttza', lipāxuhua tasācua'

palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin
ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzītīt huā'mā'. Palh ixtēcu'
chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin
ka'lhāna', ixlakahuantahuī'lh ē jā
ixtimakxtekli natanū ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā
hui'xina'n caskalalhtahuī'la'tit. Namin
Chī'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' jā
ca'tziyā'tit.

Xatze tasācua' ē ti jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹ Palaj tunca Pedro kelhasqui'nilh:

—¿Ē quilālīmāsu'yuni'uj xmān quim-
pālacataca'n o ixlipō'ktuca'n?

⁴² Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī
tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu'
chic namacamaxqui'tāqui' ixtasācua'
ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n
a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³ Līpāxuhua
tasācua' palh mākentaxtūmā'lh
ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón.
⁴⁴ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Ixtēcu'
chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua'
ixlipō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵ Palh jā tze huā'mā'
tasācua', xla' napuhuan natamakapalī
ixpatrón. Chuntza' natzucu cālectuca
ā'makapitzin tasācua'n ē natzucu
nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī.
⁴⁶ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic.
Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā
tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī.
Ixtēcu' chic palha' namakapātinin
tasācua' ē nacātā'pātīni'n xla'ca'n tī jā
ta'a'ka'l'.

⁴⁷ 'Tasācua' tī ca'tzī tū lacasqui'n
ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā
lakachi'xcuhui', xla' maklhūhua'
natucscan. ⁴⁸ Tī jā ca'tzī tū lacasqui'n
ixpatrón ē masqui natlahua tū
maclacasqui'n castigo, xla' jā
maklhūhua' catihui'lini'ca. Palh jā
lhūhua' macamaxqui'can, xla' jā
lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua'

macamaxqui'can, ā'chulā' lhūhua'
nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzilh tachi'xcuhui't

Mt. 10:34-36

⁴⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Quimpālacata quit jā lacxtim
catihuantit. Makapitzin natahexmatni'
quintachihuīn ē ā'makapitzin
natalakmaka'n. Makapitzin lacatancs
natahuan ixlīcāna' quintachihuīn ē
ā'makapitzin lacatancs natahuan jā
ixlīcāna'. Chuntza' calalh chuhua'j.
⁵⁰ Ixlacasqui'nca na'icpātīni'n.
¿Chī na'iclitāyani' hasta a'cxni'
na'icmākentaxtū? ⁵¹ ¿Ē puhua'nā'tit
icmilh ixpālacata lacxtim natahuan
tachi'xcuhui't? Iccāhuanīyān jā
chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. ⁵² Chuhua'j
hasta kelhaquitzis xalanī'n a'ktin
nac chic natatapāpitzī. Chā'tu'tun
ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n natahuan
chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n
natahuan chā'tu'tun. ⁵³ Xatāta'
ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixka'hua'cha
ē ka'hua'cha ixtā'lāquiclhaktzi'
nahuan ixtāta'. Ixtzi' ixtā'lāquiclhaktzi'
nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt
ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ixtzi'. Puscāt
ē ixpuhuiti' natalāquiclhaktzi'n.

Jā ixtaca'tzī tū huanicu'tun lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—A'cxni' hui'xina'n laktzi'nā'tit
tā'kaqui'mā'cha' poklhnū' jā tā'cnū
chī'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin
xcān. Ē chuntza' a'kspula. ⁵⁵ A'cxni'
minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan
nalhcāna'n. Ē chuntza' la. ⁵⁶ ¿Hui'xina'n
tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē
nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin,
xmān ixpālacata laktzi'nā'tit a'kapūn.
¿Tū ixpālacata jā cuenta tlahua'yā'tit
tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj
a'cxni' laktzi'nā'tit lī'a'cnīn?

**Cali'hui'li' natā'lācāxla'ya'
mintā'lāquiclhaktzi'**

Mt. 5:25-26

⁵⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit palh catūhuālh tze o jā tze? ⁵⁸ Palh catihuālh mālacapū'yān, calacapāstacti chī palaj nalitā'lācāxla'ya' lihuan jāna'j pinā'tit nac pūchihuīn ē chuntza' jā catilē'n nac ixlacatin juez. Palh nalē'nān na ixlacatin juez, xla' namacamāstā'yān na ixmacan policia ē xla'ca'n natamānūyān nac pūlāchi'n. ⁵⁹ Palh chuntza' na'a'kspulayān icuaniyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlipō'ktu.

**Ixlacasqui'nca nalakpalī'yā'tit
mintalacapāstacni'ca'n**

13 Tzamā' quilhtamacuj tamilh chī'xcuhui'n. Ixtahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmāmakininī'lh makapitzin chī'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea. Cāmāknica a'cxni' ixtalilakatāyamā'nalh Dios animalhna'.

² Jesús cāhuanilh:

—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulanī't tzamā' chī'xcuhui'n ixpālacata ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā milipō'ktuca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Kelhacāujtzayan ti tanilh a'cxni' torre Siloé a'kā'lh ē cā'a'klhta'lalh, ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuani'yān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā nanī'yā'tit.

**Xaqui'hui' higo tū jā
ixka'lhī ixtahua'ca't**

⁶ Palaj tunca Jesús cāhui'linī'lh tzamā' tū talica'tzini'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī'xcu' ixcha'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. A'cxni' a'lh laktzi'n palh ixua'ca'lh'tza', jā maclani'lh ixtahua'ca't. ⁷ Palaj tunca huanilh ixtasācua': "A'ktu'tuntza' cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huāmā' qui'hui' ē jā tū icmaclani't. Catanca; xmān yālh. Jā tū limacuan iccha'nli." ⁸ Tī ixmaktaka'lhā ti'ya't kelhtilh: "Camakxtekti xmān huāmā' cā'ta. Na'iclakponkni' ti'ya't ē na'icmaka'ni' abono. ⁹ Palhāsā' natahua'ca' huāmā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni' natancā'ya'."

**Quilhtamacuj tū pūjaxcan
Jesús mātzeyilh chā'tin puscāt
tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't**

¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús iccāmāsu'yuni'mā'lh nac templo.

¹¹ Ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixta'jatatla a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchi'panī't a'ktin jā tzeya ū'ni' ē ixmakata'jatatla ē ixtacupucsnī'ttza' ē jā'tza' la ixtā'klhsaja nūn macsti'na'j.

¹² Jesús, a'cxni' laktzi'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyani'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' mintā'jatat.

¹³ Palaj tunca Jesús a'cpūhui'lilh ixmacan ē palaj tunca puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios. ¹⁴ Xapuxcu' xala' nac templo sitzi'lh ixpālacata Jesús mātzeyilh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.

¹⁵ Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—¿Tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! ¿Ē jā catixcuttit mihuācaxca'n o mimburroca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē namāko'tni'yā'tit? ¹⁶ Huāmā' puscāt i'xū'nātā'nat Abraham ē hua'chi lichī'hui'lilh skāhui'ni' huāmā' ta'jatat.

Chuhua'j a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktica ixta'jatat tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxani'lh tī ixtaquiclhaktzī'n. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalipāxuhua lī'a'cnīn tū tlhualh Jesús.

Xalicha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī hui'lh ixlimāpa'ksin Dios? ¿Chī na'iclimāsu'yu chī natalilhūhua'n xla'ca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹Natalhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalicha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacsti'na'j tzamā' xalicha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'hui' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūni'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura

Mt. 13:33

²⁰Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimāsu'yu chī nalīstaca ixlimāpa'ksin Dios? ²¹Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhca'n harina ē namakxteka hasta nalakhtāyakō' ixtasquit.

Xapitzuna'j mākēlhcha

Mt. 7:13-14, 21-23

²²Jesús tayapālh ixtej nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macsti'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu. ²³Chā'tin kelhasqui'nilh:

—¿Ē xmān makapitzin nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelhtilh:

²⁴—Calihui'li'tit natanū'yā'tit xapitzuna'j xamākēlhcha nac a'kapūn. Iccāhuaniyān lhūhua' nataputza chī natalitanūcu'tun ē jāla catitatanūlh. ²⁵A'cxni' ixtēcu' chic namālacchahua, hui'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn

nalīmacasā'na'nā'tit mākēlhcha. Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquini'uj.” Xla' nacākelhtiyān: “Jā icca'tzi jā xalani'n hui'xina'n.” ²⁶Hui'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Ic-cātā'huā'yani'ta'n ē hui'x māsu'yu'ni'ta' na quincā'lacchicni'ca'n.” ²⁷Xla' nacākelhtiyān: “Iccāhuanini'ta'ntza' jā icca'tzi jā xalani'n hui'xina'n. ¿Caquilātapanūni'uj! Hui'xina'n tlhualh yā'tit tū jā tze.” ²⁸Chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuina'ni'n tahui'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksini'nkō' ē hui'xina'n jā caticātamakxteknī natanū'yā'tit.

²⁹'Nataminācha' tachi'xcuhui't xalani'n calhāxcuhua'lh ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksini'nkō'. ³⁰Tzamā' quilhtamacuj nacālakachi'xcuhui'can xla'ca'n tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālakachi'xcuhui'cantza' chuhua'j ē ā'listān jā'tza' caticālakachi'xcuhui'ca —huanli Jesús.

Jesús lilīpuhuanli ixpālacata Jerusalén

Mt. 23:37-39

³¹Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapitzin fariseos talakchilh Jesús ē tahuanihl:

—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

³²Jesús cākelhtilh:

—Calakpintit tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhui'nin ē nahuani'yā'tit: “Chuhua'j ē lakalī na'iccāmāxtukō' jā tzeya ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatatlanī'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” ³³Ixlacasqui'nca na'ica'n na quinte'j chuhua'j ē lakalī ē tū'xama'n ixpālacata jā mini'ni' calhāxcuhua'lh nanī chā'tin a'kchihuina', xmān jā huanican nac Jerusalén.

³⁴ ¡Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmakniyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'layā'tit lacscujnī'n tī Dios cāmacamini'yan. Makl-hūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālimātzē'ka ixpeken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. ³⁵ Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitza' mincā'lacchicni'ca'n. Iccāhuaniyān jātza' quintilāktzī'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: "Sicua'lanātlahuani't tī min ē ka'lhī ixlitlī'hui'qui ē ixlimāpa'ksin Dios."

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' tī cu'ni

14 Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quimakuā'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. Ā'makapitzīn fariseos ixtamaktaka'lh mā'nalh. ² Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' na ixlacatīn tī ixcu'nī't. ³ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē fariseos:

—Ixlimāpa'ksin Moisés zē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴ Xlaca'n ca'cs tatāyalh. Palaj tunca Jesús macachi'pālh ta'jatatlani' ē mātzeyilh ē huanilh ca'a'lh. ⁵ Cāhuanilh fariseos:

—Pālh mimburoca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlmā'n nac xcān, zē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶ Jā tū takelhtīnī'lh.

Tī cā'invitarlicani't jā tamakaxtokmā'ca

⁷ A'cxni' Jesús laktzī'lh tī cā'invitarlicani't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahui'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxqui'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸—A'cxni' na'invitarlicana' jā tamakaxtokcan, jā titahui'la'ya' jā xatze pūtahui'lh. Pālhasā' nachin ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹ Tī invitarliyān nalaka'nān nahuaniyān: "Cama'xqui' mimpūtahui'lh huā'mā' chā'tin tī ā'listān chilh." Chuntza' limāxana'tza' napina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰ A'cxni' na'invitarlicana', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlini'ta'n nahuaniyān: "Cata't, catahui'la' nac mesa." Chuntza' nalakachi'xcu'huī'ca'na' na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn jā tamakaxtokcan. ¹¹ Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzī, ū'tza' namāmāxani'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlika'tla', ū'tza' nalakachi'xcu'huī'can.

¹² Nā Jesús huanilh chi'xcu' tī ixinvitarlini't:

—A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', jā nacā'invitarliya' xmān minamigos ē mintā'timīn ē mintalakapasni'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarliyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mincā'tani'. ¹³ A'cxni' natlahua'ya' mincā'tani', nacā'invitarliya' tī lacxcamanīnī'n ē ta'jatatlani'n ē lūntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n. ¹⁴ Chuntza' nalipāxuhua'ya' ixpālacata xlaca'n jā tū catitamaxqui'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mintatlj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'tni' ixtachihuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixuī'lh nac mesa huanilh Jesús:

—Lipāxuhua tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksini'nkō'.

¹⁶ Palaj tunca Jesús kelhtīlh:

—Chā'tin chi'xcu' hui'līlh a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlikō'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't. ¹⁷ A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' natamāca'tzīnīnī'n ē

cāhuanilh tī ixcā'invitarlinī't: "Cata'ntit. Cāxui'lakō'tza' ixlipō'ktu." ¹⁸Ixlipō'ktuca'n tamacā'lh tachihuín ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: "A'cus ictamāhualh a'ktin ti'ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n na'icla'ktzi'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha'." ¹⁹Chā'tin chihuina'mpāl'h: "Ictamāhualh tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālaktzi'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin litze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha'." ²⁰Chā'tin chihuina'mpāl'h: "Ictamakaxtoklicus ē chuntza' jāla icti'a'ncha'."

²¹'A'cxni' taspī'tli tasācua', huanikō'lh ixpatrón chī a'kspulalh. Ixpatrón sītzī'lh ē huanilh ixtasācua': "Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacāli'ta' tī lacxcamaninī'n ē tajatatlanī'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'ni'n." ²²A'mpāl'h ē ā'listān taspī'tpāl'h tasācua' ē huanli: "Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē hui'lhcus jā tahuil'acac." ²³Ixtēcu' huanilh ixtasācua': "Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacāli'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaca'n tī iccā'invitarlilh pūla natahua' quilihua't."

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalakspi'tli ē cāhuanilh:

²⁶—Palh catihuālh quinta'paxsini'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxqui' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzi' ē ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scu'jli. ²⁷Tī jā pātini'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icui'lh quit, jāla quintitā'scu'jli.

²⁸'Palh chā'tin chi'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua ixuenta chī huani't nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzi' palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalitlahuakō'.

²⁹Palh jā chuntza' natlahua, nasputa ix-tumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yālh. ³⁰Ixlipō'ktu tī natalaktzi'n, natalilitzi'n. Natahuan: "Huā'mā' chi'xcu' timātzuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh."

³¹'Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh tzē naliskāhui'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquiclhaktzi' tī kal'hi a'kpu'xam mil. ³²Palh ca'tzi' jāla catiskāhui'lh ixtā'lāquiclhaktzi', namacā'n chā'tin lacscujni' natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'. ³³Chuntza' palh hui'xina'n jā makxteku'tunā'tit ixlipō'ktu tū milaca'n, jāla quisucujnu'ni'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴Jesús cāhuanipāl'h:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'kō'nuncan? ³⁵Jātza' tze. Xmāntza' namaka'ncan. Tī kexmata cuenta catlahualh.

Purecu' tū ixtza'nkāni't

Mt. 18:10-14

15 Ixlipō'ktuca'n tī mātā'jini'ni'n lixokot ē tī jā lactze, xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús nataxexmata. ²Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ixtalichihuina'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcuhui't tī jā tze.

³Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh huā'mā' tū lica'tzini'can:

⁴—Palh chā'tin chi'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmakxteka ā'makapitzin noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatza'nkāni't. Naputza hasta jā namacla. ⁵A'cxni' namacla, napekxtūtahua'ca'limin. ⁶A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos ē tī lacatzuna'j

tahui'lāna'lh na ixchic. Nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj chuhua'j ixpālacata icmaclalh quimpurecu' tū ixtza'nkāni't.” ⁷Iccāhuaniyān ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin tī lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī tapuhuan lactzeya chi'xcuhui'n. Xlaca'n jā tamakca'tzi palh ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkālh

⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin puscāt ka'lhī pekcāuj moneda ē palh namakatzā'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej napatza hasta jā namacla. ⁹A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamigas ē tī lacatzuna'j tahui'lāna'lh na ixchic, ē nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáuj ixpālacata icmaclalhtza' moneda tū xa'icmakatzā'nkāni't.” ¹⁰Iccāhuaniyān lacxtim natapāxuhua ángeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat lilakō'lh ixtumīn

¹¹Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chi'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹²Xastancu huanilh ixtāta: “Tāta', caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan.” Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherencia'ca'n. ¹³Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat lilakō'lh ixtumīn.

¹⁴A'cxni' ixmakasputkō'ni'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin tatzi'necstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'nca. ¹⁵Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lha pa'xni'n. ¹⁶Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhu'i'mā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: “Chī kelhalā't tasācua' na ixchic quin-tāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquītāx-tūni' ē quit ictzi'ncsnimā'lh huā'tzā'.” ¹⁸Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', ictlahuani'ni'ta'n tū jā tze ē nā ictlahuani't tū jā tze na ixlacatin Dios. ¹⁹Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilimāxtu hua'chi chā'tin mintasācua'.” ²⁰Palaj tunca tayalh ixtej nalaka'n ixtāta'.

A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzi'lh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnun a'lh lakapāxtoka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: “Tāta', ictlahuani't tū jā tze na ixlacatin Dios ē na milacatin. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha.”

²²Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: “Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camālhekē'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalītasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhi'.” ²³Calīta'ntit huācax tū xako'ntintza' ē camakni'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴Hua'chi xanintza' ixuani't huā'mā' quinka'hua'cha ē lacastālancuana'ni't. Ixtza'nkāni'ttza' ē icmaclapālh.” Ū'tza' lī'a'nalh tapāxuhuān.

²⁵Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'ni't scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī i'sla'knamā'ca ē ixtli'mā'ca. ²⁶Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nilh tūchu lamā'lh. ²⁷Xla' kelhtilh: “Mat milh mistancu. Mintāta' māmakinīnini'lh xako'ntin huācax ixpālacata tze chilh ē jā ta'jatatla'.”

²⁸Xapuxcu' sītzi'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtulh ē huanilh catanūlh. ²⁹Xla' huanilh ixtāta': “Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujni'ta'n ē pō'ktu

quilhtamacuj ickexmatni'nī'ta'n. Jā maktin quimaxqui'nī'ta' nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua quinamigos. ³⁰ Chuhua'j ixpālacata chilh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcat cātā'lilakō'lh mintumin tī jā tzeza pusan ē hui'x māmāknīnini'nī'ta' xako'ntin huācax."

³¹ Palaj tunca xatāta' huanilh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlipō'ktu tū icka'lhī pō'ktu mila'. ³² Chuhua'j ixlacasqui'nca natlahuayāuj cā'tani' napāxuhuyāuj ixpālacata mistancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē lacastālan-cuana'mpāl'h. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j icmaclapāl'h."

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

16 Nā Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n: —Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcat ixlilani'mā'lh ixtumin. ² Palaj tunca ixpatrón mātā'satīnini'lh ē huanilh: "¿Chī quilihuanimā'ca tzamā' tachihuīn tū mimpālacata? Caquimāsu'yuni' tū icmacamaxqui'nī'ta'n. Jātza' quintitā'scujti chī xapuxcu' tasācua'."

³ Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzu-culh lacapāstaca: "¿Tūchu na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quimpatrón quimak-tīlh quintascujūt? Jā tli'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quintalacapāstacni' ē chuntza' tzē na'icchā'n a'ktin nac chic na'icua'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quintascujūt."

⁵ Chuntza' chā'tunu' cāmātā'satīnini'lh tī ixtamaklaclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasqui'nīlh: "¿Chī huanī't laclīpini'ya' quimpatrón?" ⁶ Xla' kelhtīlh: "Icmaklaclē'n a'ktin ciento barriles aceite." Palaj tunca xapuxcu'

tasācua' huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta." ⁷ Ā'listān kelhasqui'nīlh ā'chā'tin: "¿Ē hui'x, chī huanī't laclīpini'ya'?" Huanilh: "A'ktin ciento cuartillo trigo." Palaj tunca huanilh: "Ā' hui'lh minca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta."

⁸ Ixpatrón puhuanli xapuxcu' tasācua' skalalh huanli chī tlahualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj laskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xla'ca'n ē jā tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

⁹ Quit iccāhuaniyān: Nacālī-maktāyayā'tit mintuminca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nani'yā'tit ē jāla catilī'pintit mintuminca'n, nacātāmānūyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

¹⁰ Tī tzej namaktaka'lha macsti'na'j tū macamaxqui'can, nā tzej namaktaka'lha lhūhua' palh namacamaxqui'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasqui'nca, xla' jāla catimāken-taxtūlh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹¹ Palh jāla cātamacamaxqui'yān tū xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿chī nacātālimacamaxqui'yān tū ixla' Dios? ¹² Palh jā maktaka'lhā'tit tū cātamacamaxqui'yān hui'xina'n, jā caticātamaxqui'n tū milaca'n nahuan.

¹³ Jā tī chā'tin tasācua' tzē nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxqui' ē ā'chā'tin jā catilaktzi'ncu'tunli. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintuminca'n.

¹⁴ Fariseos tī ixtapāxqui' ixtuminca'n ixtakexmatmā'nalh ixlipō'ktu huā'mā' ē ixtalilitzi'mā'nalh Jesús. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Masqui hui'xina'n lacasqui'nā'tit tachi'xcuhit natapuhuan lactze

hui'xina'n, Dios cālakapasni'yān milistacna'ca'n. Masqui cā'a'kskāhui'yā'tit chixcuhui'n ē chuntza' xla'ca'n cātalakachi'xcuhui'yān, Dios lakmaka'n tū tachi'xcuhui't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

**Ixlimāpa'ksin Moisés ē chī
Dios māpa'ksini'nkō'**

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Ixui'lh ixlimāpa'ksin Moisés hasta a'cxni' ixlatlā'huān Juan Mā'kpxāni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuina'nī'n. Chuhua'j talichihuina'n xatze tachihuin expālacata chī Dios māpa'ksini'nkō' ē ixlipō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷ Jicslihua' namālakspūtican a'kapūn ē ti'ya't, ē ā'chulā' jicslihua' nalakpalican ixtachihuin Dios. Jā catilakpalica nūn macsti'na'j.

**Jesús māsuyulh expālacata
makxtekan puscāt**

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin chixcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatin Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtecani'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n na ixlacatin Dios.

Lázaro ē chixcu' tī rico ixuanīt'

¹⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Ixui'lh chā'tin chixcu'; rico ixuanīt'. Ixlhakā' ixlu'xu' xalactze. Lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixui'lh ā'chā'tin chixcu'; ixtacuhuini' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la i'squi'nihuāyan na ixtanquilhtin rico. ²¹ Xla' ixlika'scu'tun xalapitzun pāntzin tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²² Milh a'ktin quilhtamacuj ē Lázaro nilh, ē ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā

a'ntza' ixui'lh Abraham. Nā rico nilh ē mā'cnūca.

²³ A'cxni' ixpātini'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhualh ē cālaktzi'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴ Palaj tunca ta'salh ē huanli: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē camāske'hui'hui'lh quisima'kā' expālacata icpātini'mā'lh na ixpu'nan lamana'.”

²⁵ Abraham huanilh: “Quinka'hua'cha, calacapāstacti chī tzej ixlapāt na milatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'lh. Chuhua'j xla' pāxuhuamā'lh huā'tzā' ē hui'x pātini'mpā't a'ntza'. ²⁶ Nā hui'lh a'ktin ka'tla' pūlu'cu' tū quincāmāpāpitziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catita'alh ē nūn xalani'n a'ntza' jāla catitamilh huā'tzā'.”

²⁷ Palaj tunca rico huanli: “Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ nacāhuani kelhaquitzi quintā'timīn tī tahui'lāna'ncha'cus. Chuntza' xla'ca'n jā catitamilh huā'tzā' nac pūpātīn.”

²⁹ Abraham huanilh: “Xla'ca'n taka'lhitzā' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catatlahualh ū'tza'.” ³⁰ Rico kelhtini'lh: “Ixlicāna'. Ū'tza' icca'tzītza'. Masqui chuntza' icca'tzi, icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nini'ttza', ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n.”

³¹ Abraham huanilh: “Palh jā cuenta tatlahua tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catita'a'ka'ī'lh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālancuana'ni'ttza' na cā'lini'n.”

Pō'ktu quilhtamacuj hui'lh tī jā lactze

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

17 Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n: —Masqui pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhui't, koxa titala xla'ca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzin ē tamātlahuī tū jā tze. ² Xatze ixpixchī'hua'ca'ca a'ktin

chihuix ē ixmacā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasilh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'ī. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquilhni'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlahualh, namātza'nkēna'nī'ya'.

⁴ Namātza'nkēna'nī'ya' masqui a'ktin quilhtamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakminān nahuaniyān: “Jā tze quit tū ictlahuani', ē jā'tza' ā'maktin ictitlahualh.”

Tī ta'a'ka'ī taka'lhī limāpa'ksin

⁵ Ixapóstoles tahuanih Jesús:

—Caquilāmaktāyauj ē ā'chulā' na'ica'ka'ī'yāuj.

⁶ Māpa'ksini' cāhuanilh:

—Palh ixa'ka'ī'tit, masqui macsti'na'j, ixua'nī'tit huā'yālh qui'hui': “Catapu'lhū' ē capit catacha'nti nac mar.” Chuntza' qui'hui' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Palh hui'x ixka'lhīya' chā'tin mintasācua' tī scujni'ttza' pō'ktu quilhtamacuj ē ixtaspi'tli na minchic, jā catihua'ni': “Catanu', cahuā'ya'.”

⁸ Palhāsā' nahuani'ya': “Cacāxtlahua' quilihua't ē pūla naquimā'hui'ya' quit. Ā'listān nahuā'ya'na' hui'x.”

⁹ A'cxni' mintasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzin ixpālacata xla' sa'j tasācua'. ¹⁰ Chuntza' hui'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu ixtalacasqui'nin Dios, nahuanā'tit: “Jā ixlacasqui'nca naquincāhuaniyān pāxcatca'tzilh ixpālacata xmān ictlahuáuj quintascujūtca'n.”

Jesús cāmātzeyilh kelhacāuj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n

¹¹ A'cxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtulh lalalhūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹² A'cxni' ixtalacatzuna'jītēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāuj chi'xcuhui'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyalh xla'ca'n ¹³ ē palha' tahuanih:

—¡Jesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!

¹⁴ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xla'ca'n ixta'a'mā'nalhcus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuani't. ¹⁵ Chā'tin xla'ca'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyani'ttza', taspī'tli makapāxuitēlha Dios. ¹⁶ Laktatzokostalh Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzin. Huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj tī tatzeyanli? ¿Tū ixpālacata jā tamilh makapitzin kelhana'jāstza'? ¹⁸ ¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspī'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹ Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyani'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'.

Chī nachin ixlimāpa'ksin Dios

Mt. 24:23-28, 36-41

²⁰ Fariseos takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksini'nkō' Dios?

Xla' cākelhtilh:

—Chī Dios namāpa'ksini'nkō', jā tasu'yu. ²¹ Jāla catihuanca: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Ixlimāpa'ksin Dios hui'llhtza' na ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't.

²² Palaj tunca cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzi'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksini'n Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzi'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzi'ntit. ²³Nacātahuaniyān: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha'.” Jā tipinā'tit ē jā tistālani'yā'tit. ²⁴Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵Pūla na'icpātini'n ē naquintalakmaka'n xalani'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁶'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixui'lhcus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzu'majātca'n natā'tamakaxtokcan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanikō'lh. ²⁸Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni' ixui'lhcus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'nāmā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmaknikō'lh ixlipō'ktuca'n.

³⁰'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixtahui'lāna'lhcus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'iccātasu'yuni'yān quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcuhui't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹'A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, tī hui'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspitli na ixchic nataya catūhuālh. ³²Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³Tī makapūtaxtūcu'tun ixlistacna', jā catilacapāstacli tū hui'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca

tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzi'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin nac pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁵Chā'tu' puscan lacxtim natasquiti, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁶Chā'tu' chī'xcuhui'n natasucja ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷A'cxni' takexmatli huā'mā' tachi-huīn, i'scujnu'ni'n takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', ζē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtilh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāxcuhuālh jā mā'lh tū xanin.

Tī nīmaka'ncani'ttza' ē juez

18 Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakaliyān nata'orarli ē jā maktin catitaxlajuani'lh. ²Cāhuanilh:

—Ixui'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcuhui' Dios ē jā cuenta ixcātlahua tī ixtaputza justicia.

³Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixui'lh chā'tin tī nīmaka'ncani't. Ixlakaliyān ixa'n laktzi'n juez natlahuani'can a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquiclhaktzi'.

⁴Ixlimaklhūhua'tza' ixuani juez ē jā ixtlahuani' justicia. Ā'listān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcuhui' Dios ē jā quincuenta tī taputza justicia, ⁵huā'mā' tī nīmaka'ncani't jicstza' quimāhui'lh. Ū'tza' na'iclitlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhui'.”

⁶Māpa'ksini' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlhualh juez masqui jā tze ixuani't. ⁷Ā'chulā' nacālimaktāya Dios xlaca'n tī cālacsacni't ē tī ixlakaliyān ē pō'ktu tzi'sa tasqui'ni'.

ζĒ natamakapali nacāmaktāya?

⁸Iccāhuaniyān palaj nacālimaktāyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'icmimpala, ζē na'icmacla tī ta'a'ka'i'

nac cā'quilhtamacuj ti tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakaliyān?

Fariseo ē mātā'jini' lixokot

⁹Jesús cāhuanipālh tamāsu'yun ix-pālacata ti tapuhuan xlaca'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzin. Huanli:

¹⁰—Chā'tu' chi'xcuui'n ta'alh nac templo nata'orarli. Chā'tin xlaca'n fariseo ixuanit, ē ā'chā'tin mātā'jini' lixokot ixuanit. ¹¹Fariseo tāyalh orarli chuntza': "Dios, icmaxqui'yān tapāxcatca'tzin quit jā hua'chi ā'makapitzin. Jā icka'lhāna'nit. Jā ictampi'lhini'nit. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxqui'n. Ē quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jini' lixokot. ¹²A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin semana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca."

¹³Xtum huanli mātā'jini'. Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'estu ē ixuan: "¡Dios, caquilakalhu'ma'nti ixpālacata quit jā tze!"

¹⁴Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jini' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatin Dios ē jā fariseo. Chuntza' ti ka'tla' makca'tzi, xla' namāmāxani'can. Ti jā ka'tla' makca'tzi, ū'tza' nalakachi'xcuui'can.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵Nā Jesús cālimini'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan. A'cxni' talaktzi'lh i'scujnu'ni'n, talacaquilhnīlh ti ixtalimin. ¹⁶Jesús cāmāta'satinini'lh lacstīn ē cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Cacāmakxtektit lacstīn caquin-talacmilh ē jā cacāmāmakchuyi'tit ixpālacata ti natā'tapa'ksi Dios a'ntza' jā māpa'ksini'nkō', xlaca'n ti naquintalipāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁷Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Ti jā ta'a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios chuntza' chī

lacstīn ta'a'ka'i', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Chā'tin chi'xcu' ti rico tā'chihuina'nli Jesús

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspūtlī?

¹⁹Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin ti xatze ē ū'tza' Dios.

²⁰Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksin Dios tū chuntza' huan:

Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknini'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilīchi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Cacālakachi'xcuui' mintāta' ē mintzi'.

²¹Chi'xcu' kelhtīlh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentax-tūkō'ni'ttza' hasta quiliska'ta'.

²²A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū natlahua'ya'. Caqui'stā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanini'n ē chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalihua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²³A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, lilīpuhuanli ixpālacata rico ixuanit.

²⁴A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixlīpuhuan, huanilh:

—Jicslihua' natatā'tapa'ksi Dios xlaca'n ti lacricujnu'. ²⁵Jicslihua' nalipātle'kecu'tun lakatin camello na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca' jicslihua' natanū chā'tin rico jā Dios māpa'ksini'nkō'.

²⁶Ti takexmatli huā'mā' tahuanli:

—¿Tichu tzē na'a'kapūtaxtū?

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n jāla catitatlauhualh tū natali'a'kapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.

²⁸ Pedro huanilh:

—Quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū xa'icka'lhiyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Palaj tunca Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhi nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'li ixtā'taca'n o ixtzi'ca'n o ixta'timinca'n o ixpuscāta'n o ixcamanaca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhi nac cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhi ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli jā Dios māpa'ksini'nkō'.

**Ā'maktin Jesús
māca'tzīnini'lh chī nani**

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹ Jesús cāmāta'satinini'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū tatzo'kli profetas quimpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³² Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n tī jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n ē naquintalakachojmani. ³³ Naquintakēsnoke ē ā'listān naquintamakni. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³⁴ I'scujnu'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzī tū ixlichihuina'mā'lh ixpālacata hua'chi xatatzē'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

**Jesús mālacahuānilh chā'tin
lakatzī'n xala' nac Jericó**

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵ A'cxni' Jesús ixchā'mā'lhntza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixui'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nihuā'yan. ³⁶ A'cxni' ixkexmata

tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nini'n tīchu ixtētaxtumā'lh. ³⁷ Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh. ³⁸ Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhimā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

³⁹ Tī ixtapūlani' Jesús talacaquilhnilh lakatzī'n ē tahuanli caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhimā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰ Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calimini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayā'htza', kelhasqui'nilh:

⁴¹ —¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtilh:

—Māpa'ksini', caquimālacahuā'ni'.

⁴² Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na! Hui'x a'ka'ī'ni'ta' quit tzē na'icmālacahuāniyān ē ū'tza' litzeya'ntitza'.

⁴³ Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē makapāxuitēlha Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaktzī'lh huā'mā' ē nā xlaca'n tamakapāxuihl Dios ixlipō'ktuca'n.

Jesús ē Zaqueo

19¹⁻² Ixui'lh chā'tin rico; ixtacuhuini' Zaqueo. Xapuxcu' mātā'jini'nī'n lixokot ixuani't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixui'lh Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzī'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chi'xcu' ixuani't ē lhūhua' tachi'xcuhui't ixtokokecan. ⁴ Palaj tunca tu'jnumpūlah jā natētaxtu Jesús ē taha'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzī'n. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na minchic.

⁶ Zaqueo palaj tunca yujli ē lipāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ A'cxni' talaktzi'lh huā'mā', ixlipō'ktuca'n tatzuculh talichihuina'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā tzeya chi'xcu'. ⁸ A'listān Zaqueo tāyāl ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxqui' i'tāt tū icka'lhī xcamanini'n. Palh xa'iccā'a'kskāhui'maktini't ā'makapitzin, na'iccāmaxqui' maktā'ti' ixlakxoko.

⁹ Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtuni'ta' ixpālacata a'ka'i'ni'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'i'lh. Nā xalani'n na minchic nata'a'kapūtaxtu. ¹⁰ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n icmilh iccāputza tī jā ta'a'ka'i' ē na'iccāmāsu'yuni' chī nacālimakapūtaxtūcan.

Pekcāuj tumin

¹¹ A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuhui't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū litamāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xla'ca'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksini'nkō' nac cā'quihltamacuj. ¹² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē xla' jā catihuā'lh chi'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalihui'lican ixlirey ē ā'listān nataspi'tpala. ¹³ A'cxni' ixtaxtumā'lh'tza', cāmākextimilh kelhacāuj ixtasācua' ē lacxtim cāmāxqui'lh lhūhua' tumin chā'tunu' ē cāhuanilh: “Camāscujū'tit tzamā' tumin hasta a'cxni' na'icmimpala.”

¹⁴ Tachi'xcuhui't xalani'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzi'ncu'tun ē cāmāstālica lacscujni'n natahuan: “Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' rey

nahuan.” ¹⁵ Masqui jā ixtalacasqui'n, lihui'lica ixlirey ē chuntza' taspi'tli na ixti'ya't.

A'cxni' chilh, cāmāta'satinini'lh tasācua' tī ixcāmāxqui'nī't tumin. Ixca'tzicu'tun chī ixtatlajani'ttza'. ¹⁶ Tī xapūla lakmilh ē huanli: “Mintumīn tlajani't makcāuj.” ¹⁷ Rey kelhtilh: “Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'ni'ta' masqui macsti'na'j tumin. Na'icui'liyān miligobnador lakacāuj cā'lacchicni'.”

¹⁸ Chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Mintumīn tlajani't makquitzis.”

¹⁹ Nā kelhtilh: “Hui'x nalitahui'la'ya' miligobnador lakaquitzis cā'lacchicni'.”

²⁰ Palaj tunca chā'mpālh chā'tin ē huanli: “Ā' hui'lh mintumīn. Icmāqui'lh a'ktin nac pixtahua'ca' ²¹ ixpālacata icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milimāpa'ksin. Hui'x taya'ya' tū jā hui'lini'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'ni'ta'.” ²² Palaj tunca rey huanilh: “Hui'x jā tzeya tasācua'. Mintachihuīn limālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ksini'n ē ictaya tū jā quit icui'lini't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'ni't. ²³ Tū ixpālacata jā hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaktini'lh quintumīn ē i'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpāl na quinchic.”

²⁴ Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: “Camaktitit ixtumīn ē camāxqui'tit tī tlajani't makcāuj.” ²⁵ Tahuani'lh: “Xla' ka'lhī'tza' makcāuj.” ²⁶ Rey kelhtini'lh: “Iccāhuaniyān ā'chulā' namāxqui'can tī ka'lhī, ē tī jā lhūhua' ka'lhī namaktikō'can tū ka'lhī. ²⁷ Quintā'lāquiclhaktzi'nī'n tī jā talacasqui'n na'ictahui'la hua'chi rey, caquili'ta'ni'tit ē cacāmakni'tit na quilacatin.”

Jesús tanülh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayalh ixtej nac Jerusalén. ²⁹ Ixtalacatzuna'jīmā'lh'tza' nac cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ³⁰ ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't. Jāna'j tī chā'tin ixkētahui'lanī't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj huā'tzā'. ³¹ Palh catihuālh nacākelhasqui'niyān: “¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?” hui'xina'n nakelhtini'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n.”

³² Scujnu'ni'n ta'alh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ksini' ixcāhuanini't. ³³ A'cxni' ixtaxcutmā'nal burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴ Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini' namaclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talikēt-lapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahui'lh burro. ³⁶ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh'tza' punchuna'j, ixmāpi'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ A'cxni' ixtatalacatzuna'jītēlh'tza' ē ixta'a'kapūmachā'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'lh ē ixtastālanī'tēlha. Tata'salhh ē tamakapāxūilh Dios ixpālacata ixlīpō'ktu li'a'cnin tū talaktzi'lh. ³⁸ Ixtahuan:

—¡Sicua'lanālanī't Puxcu' tī mimā'lh ixpālacata ixlimāpa'ksin quinDiosca'n! ¡Līpāxuhua nac a'kapūn! ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't, tahuanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' tī tastālanī'yān.

⁴⁰ Jesús cākelhtilh:

—Iccāhuanīyān palh tzamā' nataquil-hca'csla, chihuixni' natata'sa.

⁴¹ A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzi'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴² ē huanli:

—¡Tze ixuanli mimpālacataca'n xalani'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'kni't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³ Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mīntā'lāquiclhaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mincā'lacchicni'ca'n ē nacātalitamacsti'li'yān calhāxcuhuālh. ⁴⁴ Nacātalīsnō'ktamacatāyān nac ti'ya't. Nacātamaknikō'yān milipō'ktuca'n ē natalakpaklkhō' ē jā catimakxtekli nūn a'ktin chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān ixpālacata jā lakapastit Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmakapūtaxtūcū'tunān.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵ Palaj tunca Jesús tanülh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalhh ē ixtatamāhuana'mā'nalhh na ixtanquilhtin templo. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān ixpūtlahuacan oración.” Chī tlahua'pā'na'ntit limāxtunī'tantit hua'chi ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

⁴⁷ Ixlakaliyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo. Ixtaputzani'mā'nalhh chī natalīmaknī xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē nā māpa'ksini'ni'n. ⁴⁸ Jā ixtamaclani' chī natalīmaknī ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ca'cs ixtakexmatmā'nalhh.

Ixlimāpa'ksin Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

20 A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāsa'timā'lh tachi'xcuhui't nac templo ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī tzē nali'a'kapūtaxtucan. Tachilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē nā xanapuxcu'nu' israelitas. ²Tahuanilh: —Caquilāhuanij: ¿Tī ixlimāpa'ksin cālītlahua'pā't zamā'? ¿Tīchu maxquī'n huā'mā' limāpa'ksin?

³Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Caquilākelhtij: ⁴¿Tī ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxini'n Juan? ¿Ixlimāpa'ksin Dios o ixlimāpa'ksi'nca'n chi'xcuhui'n? Caquilākelhtij.

⁵Xlaca'n tatzuculh talālitā'chihuīna'n ixlimānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj Dios māpa'ksilh Juan, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'ni'ta'ntit?” ⁶Palh nahuaniyāuj chi'xcuhui'n tamāpa'ksilh, ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't naquincā-tacucta'lamakniyān ixpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁷Chuntza' takelhtilh jā ixtaca'tzi tīchu ixlimāpa'ksin ixlimā'kpaxini'n Juan.

⁸Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlimāpa'ksin iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' makscujni'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't. Cāhuanilh tū līca'tzini'can:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māsā' uva. Ā'listān māsācua'nilh ixti'ya't makapitzin tasācua'n natascuja i'tātna' ē makās a'lh ā'latin.

¹⁰A'cxni' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ī'scujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cuilīlh lacscujni' ē tzaj chuntza' māspi'tca. Jā tū tū maxquī'ca.

¹¹'Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin ixlacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cuilīca ē talakapalalh ē chuntza' māspi'tca. ¹²Ixlimaktu'tun macā'mpālh ā'chā'tin. Nā xla' matakāhui'ca ē makatzā'laca.

¹³Ā'listān ixtēcu' ti'ya't huanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxqui'. A'cxni' nalaktzi'nca'n palhāsā' nalakachi'xcuhui'can.” ¹⁴A'cxni' talaktzi'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ¹⁵Tamāxtulh nac pū'uva ē tamakni'lh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ¿tū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixtamakscujmā'nalh? ¹⁶Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' zamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzin xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—Nūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷Jesús cālaktzi'lh ē huanli:

—¿Tū huanicu'tun tū tatzō'kni' na ix-tachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē zamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸Jesús chihuīna'mpālh:

—Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē tatakāhui'lh. Tī jā ta'a'ka'i' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh.

Ixpālacata tamātājin*Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17*

¹⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzilh xlaca'n scu'jnu'nī'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't. ²⁰ Palaj tunca cālakmacā'nca maktaka'lhna'nī'n tī ixtatasu'yu lactzeyā chi'xcuhui'n. Cālakmacā'nca natalexmatxtu catūhuālh tū tzē natalimālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalimālacapū'lh na ixlacatin gobernador. ²¹ Ū'tza' talikelhasqui'nilh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj tū hua'na' ē tū māsū'yu'ya' ū'tza' ixlicāna'. Icca'tziyāuj hui'x jā catlahua'ni'ya' cuenta chī talichihuīna'nān tachi'xcuhui't. Hui'x lacxtim cālaktzī'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'x tzej māsū'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ²² ĶĒ tze na'ixxokoyāuj tū mātā'jini'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

²³ Jesús ixca'tzī xmān ixtalilak-tzi'ncu'tun ē cākelhasqui'nilh:

—ĶTū ixpālacata quilālilak-tzi'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsū'yuni'uj tumin tū lixokocan. ĶTichu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumin ē tichu ixtacuhui'ni' tatzō'kni'?

Takelhtilh:

—Ixla' emperador.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²⁶ Jā tū tamaclalh tū tzē ixtalimālacsu'yu tū ixuan ixlacatinca'n tachi'xcuhui't. Tali'a'cnilh chī kelhtini'lh ē chuntza' taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n*Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27*

²⁷ Ā'listān makapitzin saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n tamāsū'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talihuanilh Jesús:

²⁸ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmāxtekni'nī'tan huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' ē palh nimāxtekli ixcuāt ē jā tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nimāka'ncani't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nini'ttza'.

²⁹ 'Ixtahui'lāna'lh kelhatojon litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ka'lhilh i'ska'ta' a'cxni' nilh.

³⁰ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nimāka'ncani'ttza' ē chuntza' nīpālh chi'xcu'; jā tī chā'tin i'ska'ta' makxtekli.

³¹ Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpālh tī nimāka'ncani'ttza' ē nā chuntza' ixlīkelhatojon ē ixlipō'ktuca'n tanilh; jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakaxtekli.

³² Ā'listān nā puscāt nilh. ³³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, Ķtichu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokni't.

³⁴ A'cxni' Jesús cākelhtilh:

—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan ē tamāmāxtoka ixtzu'mā'janca'n. ³⁵ Tī natalacastālancuana'mpala ē natachā'n nac a'kapūn jā'tza' catitatamakaxtokli ē jā'tza' catitalāmāmakaxtokli, ³⁶ ē jā'tza' maktin catitanilh. Chuntza' natala hua'chi ixāngeles Dios. Ixlacstīn Dios natahuan ixpālacata talacastālancuana'ni't. ³⁷ Nā Moisés quincāmāca'tziniyān chī nini'n natalacastālancuana'mpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata pūtzuna'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksini' ū'tza' ixDios Abraham ē ixla' Isaac ē ixla' Jacob. ³⁸ Dios ū'tza' ixDiosca'n

xalakahuan ē jā ixlaca'n xanin. Dios cālaktzi'n ixlipō'ktuca'n talakahuan.

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tahuanih Jesús:

—Tzej kelhtini'ni'ta'.

⁴⁰ Ē jātza' talihui'lilh natakelhasqui'ni catūhuālh.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—¿Chī lihuancan Cristo tī Dios hui'lilh ixlimakapūtaxtūnu' ū'tza' i'xū'nātā'nat David? ⁴² David tzo'kli nac libro tū huanican Salmos:

Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini': "Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j,

⁴³ hasta a'cxni' na'iccāskāhui'kō' mintā'lāquiclhaktzi'."

⁴⁴ Palh David līchihuīna'nli i'xū'nātā'nat ē māpācuhuih ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalitaxtu —huanli Jesús.

Jesús cālīmālacsu'yulh

xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit ē jā ticāta'a'kskāhui'yān xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlh mā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhui'ca nac cā'tejen. Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Xlaca'n ta'a'kskāhui'makti ixchicca'n tī ixcānimaka'ncani'ttza' ē ā'listān naj tunca ta'orarli jā nacālaktzi'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhui'ni'n.

Ā'chulā' natapātini'n xlaca'n ē jā ā'makapitzin.

Tū mästā'lh xcamanin tī nīmaka'ncani't

Mr. 12:41-44

21 Jesús ixui'lhcus nac templo ē cālaktzi'lh chī lacricujnu' ixtamojō lhūhua' tumin jā māqui'can tumin tū lakalhu'mancani't Dios. ² Nā laktzi'lh chā'tin tī nīmaka'ncani't ē xcamanin. Mojōlh pektu' ixtumin i'xla' cobre tū jā tapalaxla'. ³ Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān. Huā'mā' xcamanin tī nīmaka'ncani't mästā'ni't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatin Dios ē jā ā'makapitzin. ⁴ Xlaca'n tamästā' tū cāquitāxtūni'ni'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, mästā'kō'lh tū ixlihuā'yan.

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵ Ā'makapitzin ixtalichihuīna'mā'nalh chī ixlitzēhuani't templo ē ixlitzēhuani't chihuix ē ixlipō'ktu tū chi'xcuhui'n ixtalimini'ni't Dios. ⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahui'lh. Ixlipō'ktuca'n natapaclhkō' ē talhta'm nalacila.

Tū nalica'tzican a'cxni' na'a'kspula cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā'? ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti'?

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhui'yān ixpālacata lhūhua' chi'xcuhui'n natahuan taka'lhī quilimāpa'ksin. Chā'tunu'

natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacni't.” Natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo.” Jā tistālani'yā'tit. ⁹Nakexmatcan chī sā'nan jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tziniyān chī tata'kaqui' tachi'xcuhui't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ālistān na'a'ksputa cā'quilhtamacuj.

¹⁰Cāhuanipālh:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksini' naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹Palha' natachiqui ti'ya't ē calhāxcuahuālh na'a'nan tatzī'nestat ē lhūhua' ta'jatāt. Lijicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n li'a'cnīn.

¹²Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacātamakapātinīnān. Nacātalē'nān nac templo natlahuacan justicia, ē nacātamānūyān nac pūlāchi'n ē nacātalē'nān ixlacinca'n reyes ē gobernadores ixpālacata quilā'a'ka'i'ni'yāuj. ¹³Chuntza' tzē naquilālichihuina'nāuj. ¹⁴Calihui'li'tit jā nalī'a'ktuyunā'tit chī nalitamaktāyayā'tit. ¹⁵Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē na'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā caticāskāhui'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶Hui'xina'n nacāmācamāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalakapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzīn hui'xina'n nacātamakni'yān. ¹⁷Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁸Jā caticāyujni'n nūn kentin miya'jca'n. ¹⁹Calihui'li'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

²⁰A'cxni' nalaktzi'nā'tit Jerusalén litamacsti'li'nit soldados, naca'tziyā'tit palaj nalactlahuacan cā'lacchicni'. ²¹Palaj tunca ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahuilāna'lh nac estado Judea. Tī tahuilāna'lh

nac Jerusalén ixlacasqui'nca natatax-tuyācha'. Tī ta'a'nī't nac cā'tacuxtu jā catitataspi'tli nac cā'lacchicni'. ²²Ē tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātini'ncan. Namākentaxtūcan ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³'Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhini'n ē tī tamātzī'qui'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nan. Ixtasitzi' Dios nacāmākapātinīn tachi'xcuhui't.

²⁴'Makapitzīn natanī nac guerra ē ā'makapitzīn xatachi'n nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n makat natalactlahua ixlika'tla' nac Jerusalén ē natamakni' xalanī'n a'ntza' hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca na'a'nan li'a'cnīn nac cā'quilhtamacuj ē nac mālhcuyui' ē nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj natatamakchuyikō' ē nūn catitaca'tzilh tū natatlahua. Najicua'xnīncan chī namacasā'nan mar. ²⁶Tachi'xcuhui't natajicua'xnīkō' a'cxni' natalacapāstaca tū nacā'a'kspula huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui. ²⁷A'cxni' naquilaktzi'ncan quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ²⁸A'cxni' natzucu a'kspula huā'mā', calipāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit ixpālacata palaj na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹Nā cāhui'lini'lh huā'mā' tamāsu'yun: —Calaktzi'ntit xaqui'hui' higo ē catūhuālh qui'hui'. ³⁰A'cxni' tasu'yutza' a'kapu'mā'lh qui'hui' a'cxni' naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' lhēcān. ³¹Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu

huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'.

³² 'Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahuil'āna'lhcus jā catitanikō'lh hasta a'cxni' jāna'j cati'a'nalh ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuani. ³³ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; namākentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit ē jā camakxtek-tit palha' nala milistacna'ca'n ixpālacata vicio ē taka'chīn ē nūn ixpālacata catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahui'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵ Namin hua'chi a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶ Tacāxni'j catahui'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasqui'ni'yā'tit Dios ē chuntza' tzē nalitāyani'yā'tit ixlipō'ktu tzamā' tū na'a'nan. Na'orarli'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacatīn quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Cā'cuhui'ni' Jesús ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzi'sni' ixa'n tahuil'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸ Tachi'xcuhui't tzi'saj ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesús iccāhuani.

Talichihuina'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

22 Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ² Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin ixtaputzamā'nalh chī natalīmāmaknīnī'n Jesús. Ixtajicua'n tachi'xcuhui't.

³ Palaj tunca skāhui'ni' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu'

scujnu'ni'n ixuani't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policia tī ixtamaktaka'lha templo. Ū'tza' cātā'chihuina'nli chī nacālimacamaxqui' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh ē tahuani'lh natamaxqui' tumīn. ⁶ Judas cākelhtil ē tzuculh putzani' chī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'cxni' jā lūhūa' ixtahui'āna'lh tachi'xcuhui't.

Jesús cātā'huā'yalh ixapóstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷ Ixtzucumā'lhtza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā litlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhtamacuj ixlacasqui'nca namaknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'lican Dios. ⁸ Jesús cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuani'lh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Jesús cākelhtil'lh:

—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chī'xcu' tī lēmā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic ¹¹ ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā hui'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'ni'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹² Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālhltza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'ya'tit quilīhua'ca'n.

¹³ Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtūlh chī Jesús cāhuani'lh, ē tacāxtlahualh līhua'.

¹⁴ A'cxni' lacchā'lh hora, Jesús ē ixapóstoles tatahui'lh tahuā'yan. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuani'lh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quit palaj na'icni. ¹⁶ Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān

hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can
ixlipō'ktu tū Dios māpa'ksini'lh.

¹⁷Palaj tunca tayalh vaso tū
ixlitzumāl'h xaxcān uva ē maxqui'lh
tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh
i'scujnu'nīn:

—Camaktīnī'ntit ē cahua'tit
milipō'ktuca'n. ¹⁸Quit jātza' ā'maktin
ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni'
nalaktzī'nā'tit chī Dios māpa'ksini'nkō'.

¹⁹Ixlitzā'la tayalh pāntzīn ē maxqui'lh
tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzilh. Cā-
maxqui'lh xla'ca'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quimacni' tū
macamāstā'mā'ca mimpālacat-
aca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit
naquilālilacapāstacāuj.

²⁰Nā chuntza' tlahuapāl'h vaso a'cxni'
tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhui'lh huā'mā'
vaso, ū'tza' quinka'lhni'. Ū'tza' tū
licāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan
ixpālacata chī Dios nacālīmakapūtaxtū
tachi'xcuhui't. Quinka'lhni' ū'tza' tū
na'icmaka'n mimpālacataca'n.

²¹Chuhua'j chī hui'lh quimacan
nac mesa, nā chuntza' hui'lh ixmacan
chī'xcu' tī naquimacamāstā'. ²²Quit
Chī'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquina'kspula
chuntza' chī tatzō'kni' quimpālacata
na ixtachihuīn Dios. Lilakalhu'mānat
chī'xcu' tī naquimacamāstā'; nalipuhuan
—huanli Jesús.

²³Palaj tunca tatzuculh talākel-
hasqui'nī chā'tunu' xla'ca'n tī
ixmacamāstā'lh.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

²⁴Palaj tunca tatzuculh
talālītā'chihuīna'n tīchu chī xla'ca'n
ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²⁵Jesús
cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chi ixtēcu'ca'n
tachi'xcuhui't ē tachi'xcuhui't tahuan
lactze reyes. ²⁶Jā chuntza' tila'yā'tit
hui'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

chī hui'xina'n xla' nala chuntza' chī
xastancu. Tī namāpa'ksini'ncu'tun
ixlacasqui'nca nala chuntza' chī chā'tin
tasācua'. ²⁷¿Tīchu puhua'na' ā'chulā'
ixlacasqui'nca, tī huā'yamā'lh o tī
mojōmā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlicāna'
ā'chulā' ixlacasqui'nca tī huā'yamā'lh?
Quit iclītaxtulh chuntza' chī tī
mojōmā'lh mimpulātuca'n.

²⁸'Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj
quilātā'latlā'huanāuj masqui lūhūua'
tū ixquina'kspula. ²⁹QuinTāta'
quimaxqui'lh quilīmāpa'ksīn, ē nā quit
na'iccāmaxqui'yān milimāpa'ksinca'n.
³⁰Chuntza' na'iccātā'huā'yānān
jā na'icmāpa'ksini'n. A'ntza'
natahui'la'yā'tit ē nacāputzāna'niyā'tit
kelhacāujtu' tribus tī israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹Nā Māpa'ksini' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixpālacata
skāhui'ni' cālīlaktzī'ncu'tunān palh
tzē nacā'a'kskāhui'yān. ³²Quit
icsqui'ni'lh Dios mimpālacata, Simón.
Icsqui'ni'lh jā catipātza'nkākō'j
ixlipō'ktu tū a'ka'tīnī'ta'. Hui'x a'cxni'
naquintalaksipitni'palaya', cacāmaktāya'
mintā'timin.

³³Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclihui'li
na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchī'n ē
na'ictā'niyān.

³⁴Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā'
quilhtamacuj, a'cxni' jāna'j ta'sa puyux,
maktu'tun naquinquilhtatzē'ka ē
nahua'na' jā quilakapasa'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātini'n Jesús

³⁵Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacān ē jā li'pintit
mimpūtumīnca'n nūn mimurralhca'n

nūn mincaclhi'ca'n, ¿ē cāspuṭni'n tū
ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahuani:

—Jā tū.

³⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān.

Ti ka'lhī ixmurralh, calē'lh ē calē'lh
ixpūtumin. Palh jā ka'lhī ixmachīta,
castā'lh ixchamarra nalitamāhua.

³⁷ Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata quit
na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzō'kni'
quimpālacata. Chuntza' tatzō'kni':

Laktzi'ncan hua'chi chā'tin ti jā tze.

Chuhua'j ixlipō'ktu tū tatzō'kni' quim-
pālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

³⁸ Palaj tunca i'scuju'nī'n tahuani:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh kentū'
machīta.

Jesús kelhtini'lh:

—Tzetzta'.

Jesús orarlilh jā huanican Getsemaní

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹ Palaj tunca Jesús taxtulh nac
cuarto ē chī ixlismanini'ttza', a'lh nac
sipej jā huanican Olivos. Tastālani'lh
i'scuju'nī'n. ⁴⁰ A'cxni' tachā'lh,
cāhuanilh:

—Na'orarliyā'tit jā

nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzi'ncu'tunān.

⁴¹ Palaj tunca Jesús a'lh laca-
punchuna'j ē tatzokostalh na'orarli.

⁴² Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x
lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu
huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātini'n,
calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū
quit iclacasqui'n.

⁴³ Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin
ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuina'nli
Jesús namaxqui' tatli'hui'clhtat.

⁴⁴ Lhūhua' ixpātini'mā'lh, ē Jesús
ā'chulā' squi'ni'lh Dios. I'skakana'mā'lh
ixpālacata lhūhua' ixpātini'mā'lh.

Tasu'yulh hua'chi i'sta'jmā'lh ixka'lhni'
chī skakana'lh.

⁴⁵ A'cxni' orarlikō'lh, tāyalh ē
taspi'tli jā iccāmakxteknī't i'scuju'nī'n.
Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh
ixpālacata iccāskāhui'mā'lh talhtata
ē ixtalīpuhuamā'nalh. ⁴⁶ Palaj tunca
cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lhtatapā'na'ntit?
Catā'kaqui'tit ē casqui'ni'tit
Dios jā nacātaskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzi'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuina'mā'lhcus Jesús
a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhui't.
Chā'tin ixlikelhocāujtu' scuju'nī'n ti
ixuanican Judas, ū'tza' iccāpūlani'tēlha.
Laktalacatzuna'jilh Jesús ē mu'sulh.

⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quilacamu'su'ya'
ē chuntza' quilimacamāstā'ya' quit,
Chi'xcu' xala' Tā'lh mā'n.

⁴⁹ A'cxni' talaktzi'lh tū ixa'kspulamā'lh
Jesús, ti ixtatā'huilāna'lh
takelhasqui'nilh:

—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta
na'iccālihui'lini'yāuj?

⁵⁰ Chā'tin i'scujni' mātākāhui'lh ix-
tasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh
ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekcāna'j. ⁵¹ Jesús
huanilh:

—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh
tasācua' ē tzej cāxlapālh. ⁵² Palaj tunca
cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' policía ti ixtamaktaka'lh
templo ē xanapuxcu'nu' israelitas,
ixlīpō'ktuca'n ti ixtamini't tachi'pa,
cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lita'nā'tit mimachī-
taca'n ē minqui'huica'n? Hua'chi
chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'.
⁵³ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalī
lakalī nac templo, ¿tū ixpālacata

jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh minquilhtamacujca'n ē namāpa'ksini'n tī jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Palaj tunca chi'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapunchuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ A'ntza' tahuī'lilh macscut nac tanquilhtin ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuī'lh pu'nan. ⁵⁶ A'cxni' laktzi'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā ī'sko'hui'lh, lakalaktzi'hui'lilh ē huanli:

—Nā huāmā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:

—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸ Ā'listān ā'chā'tin laktzi'mpālh ē nā huanilh:

—Nā hui'x ixcātā'lātlā'hua'na' xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā quit.

⁵⁹ Ixli'a'ktin hora ā'chā'tin lacatancs huanilh:

—Ixlicāna' huāmā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā icca'tzi tū hua'na'.

Huāmā' puntzuna' a'cxni' ixchihuina'mā'lhcus Pedro, palaj tunca puyux ta'salh. ⁶¹ Māpa'ksini' Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh Pedro, ē Pedro lacapāstacli chi ixuanini't Māpa'ksini': "A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'." ⁶² Palaj tunca Pedro taxtulh ē ixtalipuhuāt licalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³ Chi'xcuhui'n tī ixtamak-taka'lh mā'nal Jesús talakapalalh ē tatuscli. ⁶⁴ Talakachi'lh ē talacala'sli ē tahuanilh:

—¡Calakapasti tichu lacala'sni'!

⁶⁵ Lhūhua' ixtahuani catūhuālh ixpāla-cata ixtamāmāxani'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksini'nī'n israelitas

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶ A'cxni' xkakah, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin, ē talē'lh Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksini'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksini'n. A'ntza' kelhasqui'nica:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu'?

Xla' cākelhtilh:

—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlicāna', jā ixquintilā'a'ka't'uj.

⁶⁸ Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh, jā quintilākelhtīuj nūn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē chuhua'j quit na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksini'n.

⁷⁰ Palaj tunca ixlipō'ktuca'n takelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'x ī'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹ Palaj tunca talāhuanilh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kexmatni'tauj tū līhuanli ixquilhni'.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr.

15:1-5; Jn. 18:28-38

23 Xlitzla'la ixlipō'ktuca'n tatāyākō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatīn Pilato tī gobernador ixuanī't. ² A'ntza' tatzuculh talimālacsu'yu ē tahuanli:

—Iclaktzi'nī'tauj chī huāmā' chi'xcu' cāmāmakchuyī tachi'xcuhui't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlixokot em-

perador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tū Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu', ē huā'mā' tachihuīn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

³ Palaj tunca Pilato kelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴ Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhui't:

—Jā tū icmaclani't tū ixpālacata.

⁵ Xlaca'n palha' tahuanlı:

—Cāmāmakchuyimā'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsuyumā'lh. Tzuculh māsuyu nac Galilea ē ixmāsuyutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatīn Herodes

⁶ A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nini'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ A'cxni' huanica ixlicāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuanī't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸ A'cxni' Herodes laktzi'lh Jesús, lipāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzi'ncu'tun. Ixkexmatni't chī ixlichihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzi'n a'ktin li'a'cnīn. ⁹ Lhūhua' catūhuā'lh kelhasqui'nilh Jesús ē xla' jā tū kelhtilh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelh-tahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksīn ē xlaca'n palha' ixtalimālacsu'yumā'nalh.

¹¹ Herodes ē i'soldados talakmaka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixla' rey natalilitzi'n. Ā'listān Herodes macā'ni'pāl'h Pilato.

¹² Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlhualh Herodes. Xapūla ixtā'lāquiclhaktzi' ixuanī't.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknican

Mt. 27:15-26; Mr.

15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³ Pilato cāmākēstokpāl'h xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'ni'n ē tachi'xcuhui't. ¹⁴ Cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālimini'uj huā'mā' chī'xcu' ē quilāhuaniuj cāmāmakchuyī tachi'xcuhui't. Quit ickelhasqui'nini'ttza' na milacatinca'n ē catziyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū limālacsu'yuyā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh. Ū'tza' limacamimpalacha'. Laktzi'nā'tittza' chī jā tū tlhuanī't nachī'can ē nani.

¹⁶ Na'iclimāmaksno'knini'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nan tahui'lat ē ū'tza' Pilato ixlimakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'. ¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanlı:

—¡Camāmaknini'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Barrabás ixlichī'cani't ixpālacata xla' ē ixchi'xcuhui'n tatā'kaqui'lh ixpālacata tatā'lāquiclhaktzi'n māpa'ksini'ni'n romanos ē hasta tamaknini'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpāl'h. ²¹ A'chulā' tata'salh ē tahuanlı:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

¡Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlimaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlhuanī't? Quit jā tū icmaclani't tū ixpālacata nalimaknican. Xmān na'iclimāmaksno'knini'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

²³ Xlaca'n a'chulā' palha' tahuanlı caxtokohua'ca'ca. Palha' tahuanlı xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' taliskāhui'lh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlhualh tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ ē makxtekli chī'xcu' tī ixtalacsacni't. Ū'tza' Barrabás tī ixmānūcani't ixpālacata tā'kaqui'lh ē

maknini'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶ A'cxni' ixtalē'mā'nalh Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'qui'ca cruz ē māstālica Jesús.

²⁷ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tī ixtacalhuantēlha ē talipuhuanli ixpālacata Jesús. ²⁸ Jesús cālakalaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, jā cacalhua'ntit quimpālacata. Xatze nacalhua'nā'tit tū mimpālacataca'n ē ixpālacataca'n mincamana'ca'n.

²⁹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nahuancan: “Lipāxuhua tī jāla ka'lhī i'ska'ta'. Lipāxuhua tī jā maktin lacatuncuhui'lh i'ska'ta' ē jā maktin mātzi'qui'nilh.” ³⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātzē'kui.” ³¹ Palh chuntza' tlahuani'can xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū iclahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³² Nā ixcālē'mā'ca chā'tu' makna'ni'nī'n nacātā'maknican Jesús. ³³ A'cxni' tachā'lh jā huanican La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' makna'ni'nī'n ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxquui.

³⁴ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nalh, Jesús huanli:

—QuinTāta', cacāmātzā'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzi' tū tatlahuamā'nalh.

Soldados talitlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' xla'ca'n. ³⁵ Tachi'xcuhui't ixtayāna'lh ē ixtalaktzi'mā'nalh ē hasta māpa'ksini'ni'n talilitzi'nli ē tahuani:

—Ā'makapitzin cāmakapūtaxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtulh ixlimān palh ixlicāna' Dios lacsacni't ē hui'lilh ixlimakapūtaxtūnu'.

³⁶ Nā soldados ixtalilitzi'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jilh ē tamāhui'lh xaxcān vinagre. ³⁷ Tahuanih:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtaxtu milimān.

³⁸ Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixpuxcu'ca'n israelitas.

³⁹ Chā'tin makna'ni' tī ixtā'hua'ca'lh lililitzi'nli ē huanilh:

—Palh ixlicāna' hui'x tī Dios hui'lilh ixlimakapūtaxtūnu', ca'a'kapūtaxtu milimān ē nā caquilāmakapūtaxtūj quina'n.

⁴⁰ Ā'chā'tin quilhnilh ixtā'maknini' ē huanilh:

—¿Ē jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātini'mpāt. ⁴¹ Quina'n quincāmini'ni'yān pātini'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nauj. Huā'mā' chi'xcu' jā tū laclē'n.

⁴² Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksini'na'.

⁴³ Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' icuaniyān. Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús nilh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴ Hua'chi tastu'nūtza' ixuanit a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Chi'chini' jā māxkakēni'lh. Lilakamilin nac templo

ixlimān taxtī'tli ē tapūpitzilh. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzī templo. ⁴⁶Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yān quilistacna'.

A'cxni' huankō'lh, nīlh.

⁴⁷A'cxni' capitān romano laktzī'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' tzeyā chī'xcu' ixuani't.

⁴⁸Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūit tī tamilh ē talaktzī'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata ixtalīpuhuātca'n. Ta'a'lh na ixchicca'n. ⁴⁹Ixtalakapasnī'n Jesús ē nā puscan tī ixtastālani'nī't nac estado Galilea makat tatāyālh ē ixtalaktzī'mā'nalhuā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhūini' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksini'nī'n tī ā'chulā' ix-tamāpa'ksini'n israelitas. Tzeyā chī'xcu' ixuani't. ⁵¹Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksini'nkō'. Jā lakatilh tū ixtatlahuani't māpa'ksini'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵²Nā huā'mā' chī'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³A'cxni' ixmāyujūni'ttza' nac cruz, limaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'ntza' jāna'j tī chā'tin ixmā'cnūcāni't. ⁵⁴Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakalī quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ixtzucumā'lh'tza'.

⁵⁵Puscan tī ixtatā'mini't Jesús nac estado Galilea ta'a'lh talaktzī'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'cani't ixmacni' Jesús. ⁵⁶Tataspi'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixla' tī

nīni't. Tapūjaxli quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī māpa'ksilh Moisés.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

24 Tzi'saj domingo tzamā' pūscan ta'a'mpālh nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuani'ttza'. Ā'makapitzin puscan tatā'a'lh. ²A'cxni' tachā'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix tū ixlimālacchahuacani't pūtā'cnūn. ³Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksini' Jesús. ⁴Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzī tū natatlahua ē a'cxni' talaktzī'lh chā'tu' ángeles tī ixtatasu'yu hua'chi chī'xcuhūi'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuani't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n puscan. ⁵Xlaca'n tajicua'nli, ē tataquilhpūtalh ē ángeles cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīni'n chā'tin tī lakahuanlitza'? ⁶Huā'tzā' jā'tza' tihui'lh. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuanin a'cxni' ixui'lhcus nac Galilea. ⁷Huanli chī ixlacasqui'nca Chī'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmacamaxquī'can tī jā tzeyā chī'xcuhūi'n ē nataxtokohua'ca' ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

⁸Palaj tunca puscan talacapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹A'cxni' tataspi'tli nac pūtā'cnūn, tahuanikō'lh kelhacāujtin apóstoles ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzin. ¹⁰Puscan, xlaca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María tī ixtzi' Jacobo ē ā'makapitzin puscan huampala. ¹¹Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'ī'lh.

¹²Masqui jā ta'a'ka'ī'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pūtā'cnūn. Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzī'lh xmān lu'xu' jā

ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnīmā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³ Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' tī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlimakat Jerusalén. ¹⁴ Ixtalitā'chihuina'ntēlha ixlipō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵ Lihuan ixtalitā'chihuina'mā'nalh ē ixtalālīhuani'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jilh ē tzuculh cātā'tlā'huan. ¹⁶ Masqui talaktzi'lh, jāla talakapasli xipālacata catūhuāl talitamachuyilh. ¹⁷ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū lichihuina'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu līlipuhua'nā'tit?

¹⁸ Chā'tin tī huanican Cleofas kelhtini'lh:

—Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't taca'tzikō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x tī ixui'la'chi a'ntza' ē jā ca'tziya'?

¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh xipālacata Jesús xala' nac Nazaret tī a'kchihuina' ē ixka'lhī litli'hui'qui na ixlacatin Dios ē na ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't. Ū'tza' litasu'yulh tū tlhualh ē tū huanli. ²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksini'nī'n tamacamāstā'lh namaknican ē nextokohua'ca'can nac cruz.

²¹ 'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tī nacāmakapūtaxtū israelitas. Ixlīlakatu'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²² Ā'makapitzin puscan na quilacpu'na'i'tātca'n quincātalimekē'klhani'tan. Tzi'saj taquilalh nac pūtā'cnūn, ²³ ē jā

talaktzi'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahuanin talīlakachuyalh ángeles tī cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴ Palaj tunca ā'makapitzin quincompañerosnu'ca'n taquilalh nac pūtā'cnūn ē chuntza' chī tahuanilh puscan, chuntza' tamaclalh. Jā talaktzi'lh Jesús.

²⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'i'yā'tit ixlipō'ktu tū tahuanli a'kchihuina'nī'n? ²⁶ Cristo tī Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātini'n chuntza' ē ā'listān natanū jā xkaka?

²⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlipō'ktu tū tzo'kcani't na ixtachihuin Dios ē tū lichihuina'n xla'. Tzuculh tū tzo'knuni't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knuni't ixlipō'ktuca'n profetas.

²⁸ A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'. ²⁹ Xlaca'n cuesa tahuanilh natachoko ē tahuanilh:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chic.

³⁰ A'cxni' tatahui'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzin ē māsā'lh tapāxcatca'tzin ē māpitzilh ē cāmaxqui'lh. ³¹ Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālaksputni'lh.

³² Xlaca'n talāhuanilh:

—¿E chā jā ixlicāna' quina'n lipāxuhua'j a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuin Dios?

³³ Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalilh nūn macsti'na'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstokni't ē ā'makapitzin.

³⁴ Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlicāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksini'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Palaj tunca xluca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶ A'cxni' ixtalichihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'i'tāta'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷ Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzi'mā'nalh espíritu.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n?

³⁹ Calaktzi'ntit quimacani'n ē quintujani'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxamauj ē caquilālakaktzi'uj. Espíritu jā ka'lhī quinīt ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰ A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacani'n ē ixtujani'n.

⁴¹ Masqui lipāxuhua talaktzi'lh, jāla ta'a'ka'i'lh. Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh lihua't?

⁴² Palaj tunca maxqui'ca pitzuna'j xatatzili' squi'ti' ē pitzuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. ⁴³ Xla' maktini'lh ē hua'kō'lh na ixlacatinca'n. ⁴⁴ Ālistān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlasasqui'nca na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵ Palaj tunca cāmāasca'tilh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni'. Ixlasasqui'nca nanī Cristo tū Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu'. Ixlasasqui'nca ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'n jā tahui'lāna'ncha' nini'n.

⁴⁷ Ixlasasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlasasqui'nca natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmāta'nkēna'ni'can.

⁴⁸ Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzi'nkō'tit. ⁴⁹ Chuhua'j calaktzi'ntit. Na'iccāmacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktini'nā'tit litli'hui'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰ Palaj tunca Jesús cālē'lh i'scujnu'nī'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacani'n ē cāsicua'lanātlahualh. ⁵¹ Lihuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatinca'n ē lē'nca nac a'kapūn.

⁵² Xluca'n talaktaquilhpūtalh ē ālistān lipāxuhua tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Pō'ktu quilhtamacuj ixtahui'lāna'lh xaka'tla' nac templo natamāka'tli Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuín Dios quitachi'xcuhui'lichi nac cá'quilhtamacuj

1 A'cxni' jāna'j ixcāxui'lican cá'quilhtamacuj, ixui'lhtza' chā'tin tī tzamā' Tachihuín. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios. ²Xapūla ixtā'hui'lh Dios. ³Tzamā' Tachihuín cāxui'lilh ixlipō'ktu tū a'nan; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'. ⁴Ū'tza' mās'tā' latamat ē chuntza' litaxtulh a'ktin taxkaket ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁵Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū māxkakēni'n a'ntza' jā nac cá'pucsua'. Skāhui'ni' xala' nac cá'pucsua' ē jāla skāhui' taxkaket.

⁶Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Juan, tī Dios macamilh. ⁷Xla' milh nalīchihuīna'n tī huanican taxkaket ē milh nacālīmaxqui' talacapāstacni' tachi'xcuhui't nata'a'ka'i'ni' tī huanican taxkaket. ⁸Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān quimāsu'yuchi huā'mā' tī ixlicāna' taxkaket. ⁹Tī ixlicāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cá'quilhtamacuj. Xla' cāmāxkakēni'kō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁰Xla' milh nac cá'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'lilh cá'quilhtamacuj, tachi'xcuhui't jā talakapasli. ¹¹Tī i'xla' ticālakmilh ē jā tamaktini'nli. ¹²Makapitzin ta'a'ka'i'lh. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'lh, xla' cāmāxqui'lh litli'hui'qui natalitaxtu ixlacstīn Dios. ¹³Chī talīlacatuncuhui' ixlacstīn Dios, jā chī talīlacatuncuhui' ixcamana'ca'n tachi'xcuhui't. Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' tī lacatuncuhui'lh ixpālacata ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. Dios ū'tza' tī cāmāxqui' ixlatamatca'n ixlacstīn.

¹⁴Tī huanican Tachihuín, xla' quī-tachi'xcuhui'lichi nac cá'quilhtamacuj. Xla' ixquincātā'hui'lan. Iclaktzi'uj chī ka'lhī litli'hui'qui. Huā'mā' litli'hui'qui ū'tza' i'xla' tī ixlimān i'Ska'ta' Dios. Xla' lakalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlicāna'. ¹⁵Juan lichihuīna'nli ē huanli: —Ū'tza' huā'mā' tī iclichihuīna'nli a'cxni' icuanli tī icpūlani'ni't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixui'lhtza' a'cxni' quit iclacatuncuhui'lh.

¹⁶Quincātlahuani'ni'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷Moisés quincāmāsu'yuni'n ixlimāpa'ksīn Dios. Jesucristo quincāmāca'tzīniyān tū ixlicāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. ¹⁸Jā tī laktzi'ni't Dios nūn maktin. Tī ixlimān i'Ska'ta' tī Dios pāxqui', ū'tza' quincāmāsu'yuni'ni'ta'n Dios.

Juan lichihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹Israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzin pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan tīchu xla'. ²⁰Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:

—Jā quit Cristo.

²¹Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī huanican Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpālh:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios tī icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtīni'lh:

—Jā quit.

²²Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyāuj tī quincātamacamīni'ta'n. ¿Tīchu hui'x?

²³Juan cākelhtīlh:

—Quit hua'chi tī palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca tī'ya't: “Cacāxtlahua'tit

mintalacapāstacni'ca'n ē nakexpa'tā'tit Māpa'ksini' a'cxni' namin." Chuntza' huanli ixa'kchihuina' Dios ti huanican Isafas, a'cxni' huanli:

Camālaksajtit ixtej Māpa'ksini'.

²⁴Nā ixtahui'lāna'lh makapitzin fariseos ti iccālakmacaminani't Juan. ²⁵Xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpaxini'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn Elías, nūn ixa'kchihuina' Dios ti icka'lhimā'nauj?

²⁶Juan cāhuanilh:

—Quit iclimā'kpaxini'n xcān. Huā'tzā' hui'lh chā'tin ti jā lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpaxini'n. ²⁷Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jā mini'ni' nūn na'icxcutni' ixlichī'can ixcaclhi'.

²⁸Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac Jordán, jā ixmā'kpaxini'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

²⁹Ixlilakali Juan laktzi'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jitēlha ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Calaktzi'ntit ti mimā'lh. Ū'tza' ti macamini't Dios ē ū'tza' huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁰Ū'tza' iclichihuina'nli a'cxni' iccāhuanin: "Ti icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit ixpālacata xla' ixui'lhtza' a'cxni' quit iclcatuncuhui'lh."

³¹Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icmini't iclimā'kpaxini'n xcān ixpālacata tachi'xcuhui't nataca'tzi' Dios macamilh ti icpūlani'nī't.

³²Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzi'lh Espiritu Santo ti yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espiritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin tantzasnān. ³³Xapūla quit jā xa'icca'tzi' tīchu xla'. Quihuanilh Dios ti quimacā'lh na'iclimā'kpaxini'n xcān. Dios quihuanilh: "Nalaktzi'na'

nayujāchi Espiritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ti limā'kpaxini'n Espiritu Santo." ³⁴Iclaktzi'ni'ttza' chī quihuanicani't. Ū'tza' iclimāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' Dios.

Xapūla i'scujnu'ni'n Jesús

³⁵Ixlilakali huampala Juan ixcātā'layālh chā'tu' i'scujnu'ni'n.

³⁶Laktzi'lh ixtētaxtumā'lh Jesús. Juan laktzi'lh Jesús ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' ti macamilh Dios ē ti huanican ixTamālacnūn Dios.

³⁷Chā'tu' i'scujnu'ni'n Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús. ³⁸Jesús talakspi'tli ē cālaktzi'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹Jesús cākelhtilh:

—Cata'ntit ē calaktzi'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzi'lh jā ixui'lh. Kō-tanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰Tzamā' chā'tu' ti tastālani'lh Jesús ixpālacata tū iccāhuanini't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro.

⁴¹Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin ti ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lāpāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo ti lacsacni't Dios.)

⁴²Andrés tā'a'lh Simón talaktzi'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzi'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³Ixlilakali huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lāpāxtokli Felipe ē huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

⁴⁴ Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuani't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro.

⁴⁵ Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzi'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli limāpa'ksin ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Natanael huanli:

—¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret? Felipe kelhtilh:

—Cata't ē calaktzi'.

⁴⁷ Jesús laktzi'lh Natanael lakmimā'lh ē lihuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tzeyā israelita. Xla' jā a'kskāhuī'nin.

⁴⁸ Natanael kelhasqui'nilh:

—¿Chī quililakapasti?

Jesús huanilh:

—Quit iclaktzi'nī'ta'ntza' xapūla na ix-tampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹ Natanael kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x ī'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalitahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰ Jesús kelhtilh:

—Quina'ka'ī'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzi'nī'ta'n na ixtampin nac qui'hui'. Nalaktzi'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹ Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzi'nā'tit a'kapūn laqui'yāl'h, ē āngeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixa'cpūn Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

Tamakaxtokca nac Caná

2 Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cāl'acchiēni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzi' Jesús a'ntza' ixui'lh. ²Nā ixuanicani't na'a'n Jesús ē ī'scujnu'nī'n. ³Sputli xaxcān uva, ē ixtzi' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴ Jesús kelhtilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Jāna'j tzucu tū quiltilahuat nahuan.

⁵ Ixtzi' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlīpō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.

⁶ Ixui'lh pāchāxan tlāmam ixla' chíhuix tū ixtamaclacasqui'n israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n chuntza' chí ixtahui'latca'n. (Ixta'a'ka'ī' palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'n, chuntza' natalitaxtu lactze na ixlacatin Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalitatzumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷ Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Cacālimātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. ⁸ Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j ē calipini'tit tī cuenta lani' ixla' cā'tani'.

⁹ Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuani't. Xla' jā ixca'tzi' palh xcān ixuani't ē ixtalakpalīni'ttza'. Ixtaca'tzi' xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōni't xcān. Chi'xcu' tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh ¹⁰ ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxqui'can tī cāta'sani'cani't xatze xaxcān uva. Ā'listān, a'cxni' tzejtza' tako'tni't tī cāta'sani'cani't, cāmaxqui'can tū jā xatze. Ē hui'x ā'xmān māstā'pāt tū xatze.

¹¹ Ū'tza' huā'mā' tū tlhualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla li'a'cnin. Chuntza' limāsu'yulh ixlīli'hui'qui. Ī'scujnu'nī'n talī'a'ka'ī'ni'lh.

¹² Ā'listān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzi' ē ixtā'timin ē ī'scujnu'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahui'lh.

**Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na
ixpūchakān xaka'tla' templo**

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³ Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cāl'acchicni' jā huanican Jerusalén. ¹⁴ Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzī'lh ti ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzin ti ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn. ¹⁵ Jesús tlahualh a'ktin litasno'knu' ixla' ko'xka', ē cālītansno'kxtukō'lh ixlipō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmākpūspi'tni'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n. ¹⁶ Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calīmāxtutit litamāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷ Ī'scujnu'nī'n talīlacapāstacli chuntza' chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Iclacasqui'n calakachi'xcuhui'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸ Israelitas tahananilh:

—¿Ē ka'lhī'ya' limāpa'ksin natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tziyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksin nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰ Israelitas takelhtīlil:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalicāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchi-huīna'mā'lh ixmacni'. ²² Ī'scujnu'nī'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālancuana'nli. Ta'a'ka'ī'lh tū ix-

tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

**Jesús cālākapaskō'
ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't**

²³ Nac Jerusalén ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlahualh lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'ī'ni'lh Jesús. ²⁴ Jesús ix-cālākapaskō' ixlipō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzin ixta'a'ka'ī' ē ā'makapitzin jā ixta'a'ka'ī'. ²⁵ Jā ixlacasqui'nca nahuani-can ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālāka-pasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

Jesús ē Nicodemo

3 Ixui'lh chā'tin fariseo ixtacuhuīni' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixu-ani't. ² A'ktin tzi'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tziyāuj Dios macamini'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā ti ti tzē tlahua lī'a'cnīn tū hui'x tlahua'ya' palh jā Dios macamini't.

³ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catī-lacatuncuhui'pālhl jāla catitā'tapa'ksīlh Dios.

⁴ Nicodemo kelhasqui'nīlh:

—¿Chī nalīlacatuncuhui'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzi' ē nalīlacatuncuhui'pala.

⁵ Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palh tī jā lilacatuncuhui' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, jāla catitā'tapa'ksīlh Dios. ⁶ Tī ixlacstīn tachi'xcuhui't, ū'tza' ka'lhī ixquīnit ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlātamā' ixpālacata ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios. ⁷ Jā calī'a'cni' tū icuaniyān: “Ixla-casqui'nca nalacatuncuhui'palayā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milipō'ktuca'n.” ⁸ Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu

mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalililacatuncuhui'pala chā'tin chi'xcu' ixlitli'hui'qui Espíritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

⁹ Nicodemo kelhasqui'nipālh:

—¿Chī lila huāmā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huāmā'? Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel. ¹¹ Ixlīcāna' tū icuaniyān. Iclīchihuina'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzi'nī'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit tū icuanāuj. ¹² Hui'xina'n jā quilā'a'ka'i'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuina'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'i'ni'uj palh na'iccālītā'chihuina'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza' iclīlakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés limā'kayāhualh qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca ti'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlipō'ktuca'n tī quintalipāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catīlaksputli.

Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' limāstā'lh tī ixlīmān i'Ska'ta' ē chuntza' tī natalipāhuan xla', xla'cā'n jā makstin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā ka'lhī ixlīsputni'. ¹⁷ Dios macamilh i'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmakapātīnīn. Macamilh nacālīmakapūtāxtū.

¹⁸ Tī talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xla'cā'n jā caticāmakapātīnīnca. Tī

jā talipāhuan, nacāmakapātīnīnca ixpālacata jā talipāhuanli tī ixlīmān i'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Milh nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlīcāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī taxkaket. Ā'chulā' talakatīlh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālīmakapātīnīnca. ²⁰ Pō'ktu tī tatlahua tū jā tze jā talakatī taxkaket ē jā tatalacatzuna'jīcu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzi'nīnca chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. ²¹ Tī tatlahua tū tze, xla'cā'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzi'nīnca tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' lichihuina'mpālh Jesús

²² Ā'līstān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh i'scujnu'nī'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salim ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhui't ixtalakchin ē ixta'a'kpaxa. ²⁴ Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchi'xcuhui'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzīn israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'nca ē palh Dios laktzi'n ā'chulā' xatze catīhuālh a'cxni' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh Juan ē tahananilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca' chi'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē tī lichihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lūhua' talakminkō'.

²⁷ Juan cākelhtīlh:

—Chā'tin chi'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxqui'. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: “Jā quit Cristo. Xmān quimacaminca'nī't na'icpūlani'.” ²⁹ A'cxni' chā'tin chi'xcu' tamakaxtoka, ixlā'tza' tlahua tasqui'ni'. Ixamigo

pāxtūtāya ē kexmata ē lipāxuhua tū lichihuīna'n. Nā chuntza' quit iclipāxuhua chī talakmin Jesús.³⁰ Ixlacasqui'nca ā'chulā' natastālani'kō' Jesús ē jā quit.

Ti mincha' nac a'kapūn

³¹Ti mini'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'. Ti talacatuncuhui' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talichihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Ti mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā ti xala' nac cā'ti'ya'tna'.³² Masqui xla' lichihuīna'n tū laktzi'nī't ē tū kexmatnī't, jā ti chā'tin a'ka'i' tū huan. ³³Palh ti a'ka'i' ixtachihuīn ti mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlicāna' tū huan Dios. ³⁴Ti Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios lipāxuhua māstā' Espīritu Santo. ³⁵XaTāta' pāxqui' i'Ska'ta' ē macamaxqui'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksikō'. ³⁶Ti talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Ti jā talipāhuan, xla'ca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlatamatca'n. Dios nacāmakapātīnīn.

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

4 Fariseos ixcāmāca'tzīnicānī'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaximā'lh, ē jā Juan. ²Jesús jā ixmā'kpaxīnī'n; xmān i'scujnu'nī'n ū'tunu'n ixtamā'kpaxīnī'n. ³A'cxni' Jesús ca'tzilh fariseos ixcāmāca'tzīnicānī'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria.

⁵A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j ti'ya't tū Jacob ixmaxqui'nī't ixka'hua'cha ti

ixuanican José. ⁶A'ntza' ixuī'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuanī't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuanī't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixmini'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'nī't. A'ntza' tahuī'lh na ixquiltūn mu'sni'. ⁷Jā ixlīna'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸I'scujnu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlihua'ca'n. ⁹Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quilisqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzi'ncu'tun.)

¹⁰Jesús kelhtilh:

—Ca'tziya' cahuālh tū Dios māstā' ē ti squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxqui'n.

¹¹Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹²Ti quimpapca'n Jacob quincāmakxteknī'n huā'mā' mu'sni'. Ā'tzā' ixtako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³Jesús huanilh:

—Ixlipō'ktu ti natahua' huā'mā' xcān, natakelpūtīpala. ¹⁴Ti natahua' xcān tū na'iccāmaxqui', xla'ca'n jātza' maktin catitakelpūtīpālh. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxqui' nala hua'chi mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī.

¹⁵Puscāt huanilh:

—Caquima'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelhpūtīlh ē jātza' ictimilh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷Puscāt kelhtilh:

—Jā icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' minkōlu'.¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kelhaquitzis chī'xcuhui'n. Tī tā'hui'la' chuhua'j jā minkōlu'. Ixlicāna' tū huanī'ta'.

¹⁹ Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuina' Dios. Chuntza' tasu'yu.²⁰ Quinapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxui' Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tzē namakapāxui'can Dios.

²¹ Jesús kelhtilh:

—Ca'a'ka'i' tū na'icuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan namakapāxui'can Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén.²² Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxui'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj tī icmakapāxui'yāuj. Tī namakapūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita.²³ Chilltza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxui' Dios natalimapakāxui' ixlipō'ktu ixlistacna'ca'n ē nata'a'ka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n chuntza' nalimapakāxui'can.²⁴ Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixlasasqui'nca tachi'xcuhui't natalimapakāxui' pō'ktu ixlistacna'ca'n; ē ixlasasqui'nca nata'a'ka'i' ixtachihuīn. Chuntza' tzej natalimapakāxui' Dios.

²⁵ Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzi namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacni't ē lihui'lilh ixlimapakūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlipō'ktu a'cxni' namin.

²⁶ Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihuīna'mā'n.

²⁷ Palaj tunca tachilh ī'scujnu'nī'n. Tali'acnīnī'lh ixtā'chihuīna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nilh: “¿Tū lacasqui'na'?” Jā kelhasqui'nica: “¿Tū litā'chihuīna'mpā't tzamā' puscāt?”²⁸ Puscāt hui'lilh

ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcuhui't:

²⁹—Capintit laktzi'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuani't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰ Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús.³¹ A'cxni' ixtamimā'nalh tachi'xcuhui't, ī'scujnu'nī'n Jesús tahuani'h:

—Māpa'ksini', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilihua' tū jā lakapasā'tit.

³³ Scujnu'nī'n talākelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'lh tī quixtekni'chitza' ixlihua'?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlimāpa'ksin quinTāta' tī quimacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quilimacaminī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilihua'.³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.” Quit iccāhuaniyān: Calaktzi'ntit tachi'xcuhui't. Talacapalatēlha nata'a'ka'i' quintachihuīn.

³⁶ Tī scuja maxqui'can ixtatlaj. Nā chuntza' tī quintatā'scuja. Makapitzin ta'a'ka'i' ē ū'tza' ixtatlajca'n tī quintatā'scuja. Tī ta'a'ka'i'nī't quintachihuīn, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspu'tli. Ū'tza' natalipāxuhua tī tamāsu'yulh quintachihuīn xapūla ē tī tamāsu'yulh ā'listān.³⁷ Ixlicāna' chī tahuan: “Chā'tin cha'n ē ā'chā'tin ī'nin.”³⁸ Quit iccāmacā'nī'ta'n na'ī'ninā'tit hui'xina'n jā jā cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Na'ī'ninā'tit jā tascujli ā'makapitzin. Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī cāmāca'tzinīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Xla'ca'n nata'a'ka'i' —huanli Jesús.

³⁹ Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'i'nī'lh Jesús ixpālacata tū ixuanī't tzamā'

puscāt: “Quihuanikō'lh ixlīpō'ktu tū ictlahuanī't quit.” ⁴⁰ Chuntza' samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanihl cacātā'tamakxtekli ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu' quilhtamacuj. ⁴¹ Lhūhua' ta'a'ka'ī'lh a'cxni' takexmatli tū huanli xla'. ⁴² Xlaca'n tahuanihl tzamā' puscāt:

—Chuhua'j jā xmān ixpālacata mintachihuīn ica'ka'ī'yāuj. Quina'n iclilaktzī'uj quilakastapunca'n ē ickexmatnī'tauj tū huan xla'. Ixlicāna' palh ū'tza' Cristo tī nacāmakapūtaxtū xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksini'

⁴³ Ixli'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús huanli chā'tin a'kchihuīna' jā lakachi'xcuhū'can na ixtā'chicni'. ⁴⁵ A'cxni' Jesús chilh nac Galilea, līpāxuhua talaktzī'lh xalani'n nac Galilea. Xlaca'n ixtaquīlani't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua, ē ixtalaktzī'nkō'ni'ttza' lhūhua' tū quītlahualh Jesús.

⁴⁶ Jesús mimpālh nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā limāxtulh xaxcān uva. Ixlacatzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū huanican Capernaum, ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatla. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzīlh ixtaxtunī'ttza' Jesús nac Judea ē ixuī'lacha'tza' nac Galilea, palaj tunca xatāta' a'lh laktzī'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic namātzeyī ixka'hua'cha tī ixnīmā'lh'tza'. ⁴⁸ Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh jā nalaktzī'nā'tit lī'a'cnīn.

⁴⁹ Tzamā' chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic lihuan jā nani quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzamā' chi'xcu' a'ka'ī'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanihl:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nīlh tuchüyā hora tzu-culh tzeyan. Tahuanihl:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzīlh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: “Minka'hua'cha tzeyanlitza'.” Ū'tza' lī'a'ka'ī'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlīpō'ktuca'n xalani'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixli'a'ktu' lī'a'cnīn tū tlhualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

Jesús mātzeyīlh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

5 Jā makās ā'listān israelitas talitzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixuī'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyāhuacani'ttza' ixa'cchic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhtin. ³ A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlanī'n ē tī lakatzī'ni'n ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nal a'cxni' ixtasakā'lilh xcān. ⁴ Makatunu' ixquīyujāchi chā'tin ángel. Ū'tza' ixsakā'li xcān. Tī pūla ixtojō nac xcān, a'cxni' ixtasakā'li, xla' palaj tunca ixtzeyan catūhuālh ta'jatat.

⁵ A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla pu'xamacāujtzeyan cā'ta.

⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzeyancu'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtini'lh:

—Jā tī tī naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'li. A'cxni' quit ictojōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quiliskāhu'i'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzeyanli ē sacli xipūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' xipūjaxcan.

¹⁰ Israelitas tahuanih chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā mini'ni' lipimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtilh:

—Tī quimātzeyilh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.”

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Tiyā chi'xcu' tī huanin: “Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?”

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzi tī mātzeyilh xipālacata lhūhua' tachi'xcuhui't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātelacataxtuni'ttza'. ¹⁴ Ā'listān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzeyā'nī'ta'tza'. Jātza' catlā'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātipala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzinilh israelitas Jesús tī ixmātzeyinī't.

¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū xipūjaxcan a'cxni' Jesús tlhualh tzamā' li'a'cnin. Ū'tza' tatzuculh taliputza-stālani' israelitas ē ixtamaknicu'tun.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu quilhtamacuj scu-jmā'lh ē nā ū'tza' quit icliscuja.

¹⁸ Ū'tza' ā'chulā' talisītzī'lh israelitas ē ixtalimaknicu'tun. Ū'tza' talisītzī'lh tū tlhualh Jesús tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talisītzī'lh

hua'chi Dios litaxtulh a'cxni' huanli: Dios quinTāta'.

Ī'Ska'ta' Dios ka'lhī limāpa'ksin

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit quina'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nin quinTāta' Dios. Iclaktzi'n tū tlhaua quinTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlhaua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ QuinTāta' quimpāxqui' quit ē quimāsu'yuni' ixlīpō'ktu tū tlhauamā'lh. Naquimāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nali'a'cni'yā'tit. ²¹ QuinTāta' mālacastālancuaninī'n. Nā chuntza' quit iccāmaxqui' ixlatamatca'n tī quit iclacasqui'n. ²² QuinTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quimacamaxqui'nī't limāpa'ksin quit na'iccāputzāna'nī.

²³ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n naquin-talilakachi'xcuhui' quit lacxtim chī talakachi'xcuhui' quinTāta' Dios. Tī jā quilakachi'xcuhui' jā lakachi'xcuhui' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī takexmata tū icuan ē talipāhuan tī quimacaminī't, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Xla'ca'n jā caticāmāpātinica; taka'lhīta' ixlatamatca'n xasāsti' tū jā makstin catisputli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Mimā'lh'tza' quilhtamacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' tī jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n, xla'ca'n natakexmata quintachihuīn quit, i'Ska'ta' Dios. Tī natakexmata quintachihuīn, xla'ca'n nacāmaxqui'can xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

²⁶ Chuntza' chī quinTāta' Dios mās'tā' latamat, nā i'Ska'ta' tzē namās'tā' latamat. ²⁷ Quimaxqui'nī't limāpa'ksin na'icputzāna'nī, xipālacata quit Chi'xcu' xala' Tā'lh mā'n. ²⁸ Jā calī'a'cni'tit tū iccāhuanimā'n. Mimā'lh quilhtamacuj a'cxni' nīnī'n natakexmata quintachi-

huin. ²⁹Natata'cxtuyachi xla'n nac pütā'cnün. Tī tatlahualh tū tze, xla'n natalacastālancuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n. Tī tatlahualh tū jā tze, xla'n natalacastālancuana'n ē nacāmakapātīnīncan.

**Jesús māsuyulh xla'
ka'lhī limāpa'ksin**

³⁰ Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chī quilimāpa'ksi Dios. Ū'tza' tzej iclīputzāna'nī. Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ixtapāxuān quinTāta' tī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān quit quilimān naquilichihuina'nēan ē jā tī ā'chā'tin tī naquilichihuina'n, chuntza' jā cati'a'ka'ī'ca tū icuan. ³² Hui'lapālh ā'chā'tin tī naquilichihuina'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata, ū'tza' ixlicāna'. ³³ Hui'xina'n mākelhasqui'ninīnī'ntit Juan. Juan kelhtini'lh tū ixlicāna'. ³⁴ Quit jā icmaclacasqui'n nūn chā'tin chī'xcu' tī nalichihuina'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatitit chī ixcāmāxkakēni'yān. ³⁶ Juan huanli Dios quimacaminī't. Ē quit ictlahua tū quimacamaxqui'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsuyu Dios quimacaminī't. ³⁷ Nā Dios quimacamilh ē lichihuina'n quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tni'ta'ntit ixtachihuin ē jā makstin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Jā makstin cātanūni'nī'ta'n ixtachihuin na milistacna'ca'n. A'ntza' lītasu'yu hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n tzej likelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuin Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli.

Masqui ixtachihuin Dios lichihuina'n quimpālacata, ⁴⁰ hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli.

⁴¹ Quit jā icputza ixtapāxqui'n chī'xcuhui'n. ⁴² Quit icca'tzī tzej hui'xina'n jā pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Dios quimaxqui'nī't limāpa'ksin. Ū'tza' icliminī't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'ī'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātapāxqui'n tachi'xcuhui't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nin Dios. Ū'tza' jā li'a'ka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Jā capuhua'ntit na'iccālimālacsu'yuyān na ixlacatin quinTāta'. Tī nacālimālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī li'a'ka'ī'ni'yā'tit. ⁴⁶ Palh hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'ī'ni'uj. Moisés līto'knuni't quimpālacata. ⁴⁷ Palh hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, ¿chī naquilāli'a'ka'ī'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

**Jesús cāmāhui'lh a'kquitzis
mil chī'xcuhui'n**

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

6 Ā'listān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. ² Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'nī't ixpālacata ixtalaktzī'nī't lhūhua' li'a'cnin tū ixtlahuanī't, a'cxni' ixcāmātzeyinī't ta'jatatlani'n. ³ Jesús tahua'ca'lh nac sipej ē a'ntza' cātā'tahui'lh i'scujnu'nī'n. ⁴ Ixtalacatzuna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁵ Jesús laca'a'lh ē cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ixtalakmimā'nal. Huanilh Felipe:

—Chuhua'j ¿jāchu natamāhuayāuj lihua' tū nacāmāhui'yāuj huāmā' tachi'xcuhui't?

⁶ Jesús ixlitzá'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzítza' tū natlahua. ⁷ Felipe kelhtini'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalihuā'yankō' macasti'n.

⁸ Ā'chātin i'scujni' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹ —Ā'tzā' hui'lh chā'tin ka'hua'cha. Limin macquitzis pāntzīn i'xla' cebada ē tantu' squi'ti'. ¿Chī nali'a'cchā'n natalihuā'yankō' tachi'xcuhi't?

¹⁰ Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhi't catatahui'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahui'lakō'lh hua'chi a'kquitzis mil chi'xcuhi'n.

¹¹ Jesús maktini'lh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmaxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamaxqui'lh tī ixtahui'lāna'lh. Nā chuntza' cāmaxqui'ca squi'ti'. Cāmaxqui'ca chī xlaca'n ixtalacasqui'n. ¹² A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuani'lh i'scujnu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpitzun. Jā capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta litatzumalh xalacpitzun macquitzis pāntzīn i'xla' cebada.

¹⁴ Tachi'xcuhi't a'cxni' talaktzi'lh tzamā' li'a'cnīn tū tlahualh Jesús, xlaca'n tahaunli:

—Ixlicāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmilh nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Jesús ca'tzilh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhui'licu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' li-tapānūlh ē ixlimān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶ A'cxni' tzi'satza' ixuanī't, i'scujnu'nī'n tamincha' na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Palha' tzuculh ū'nun.

Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹ A'cxni' ixtatlā'huanī'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlimakat, i'scujnu'nī'n talaktzi'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tajucau'nli. ²⁰ Jesús cāhuani'lh:

—Quit Jesús. Jā cajicu'a'ntit.

²¹ Xlaca'n cā'tapāxuān tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhi't taputzalh Jesús

²² Ixlilakali tachi'xcuhi't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzilh xmān a'ktin barco ixui'lh ē ū'tza' ixtapūtacutni't i'scujnu'nī'n Jesús, ē Jesús jā ixcātā'a'nī't. ²³ Makapitzīn barcos xalacstīn ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias ē tachilh ixlacatzuna'j jā ixua'cani't pāntzīn a'cxni' māstā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴ A'cxni' tachi'xcuhi't taca'tzilh Jesús jā'tza' ixui'lh a'ntza' ē nūn i'scujnu'nī'n, xlaca'n tatojōlh nac barcos ē ta'alh taputzā nac Capernaum.

Jesús ū'tza' lihua't tū māstā' latamat

²⁵ A'cxni' tachi'xcuhi't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chita' huā'tzā'?

²⁶ Jesús cāhuani'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzi'ntit lhūhua' li'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata li'a'cnīn quilālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quilālīputzayāuj. ²⁷ Jā caliscujtit milihua'tca'n tū nasputa. Ā'chulā' caputzatit lihua't tū jā makstīn catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē quīnTāta' Dios quimāsu'yuchi.

²⁸ Xlaca'n takelhasqui'nilh:

—¿Chī na'iclitlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilā'a'ka'i'ni'yāuj, ix-pālacata quit quimacamini't Dios.

³⁰ Takelhasqui'nilh:

—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē naquilāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka'i'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya'? ³¹ Quinapapana'ca'n tahua'llh tū ixuanican maná nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xla' cāmaxqui'lh ixlihua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Moisés jā cāmaxqui'lh lihua't tū xala' nac a'kapūn. QuinTāta' cāmaxqui'yān tū ixlicāna' lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Mini'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin tī cāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhui't.

³⁴ Tahuaniilh:

—Caquilāmaxqui'uj pō'ktu quilhtamacuj tzamā' lihua't.

³⁵ Jesús cāhuaniilh:

—Quit huā'mā' lihua't. Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhui't. Masqui hui'xina'n huā'yanā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakelhpūtīpalayā'tit. Palh naquilā'a'ka'i'ni'yāuj, jā caticāspūtni'n tapāxuān. ³⁶ Ic-cāhuani'tza' laktzi'ni'ta'ntittza' lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā a'ka'i'yā'tit masqui laktzi'ni'ta'ntit. ³⁷ Ixlipō'ktuca'n tī nacāmālapuhuanī quinTāta', naquintalakmin. Ē tī naquintalakmin jā icticāmālakaspi'tli. ³⁸ Quit icmini'ta'ncha' nac a'kapūn na'ictlahua ixtalacasqui'nīn tī quimacamilh. Jā ictlahua xmān quintapāxuān.

³⁹ QuinTāta' tī quimacamini't lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha ixlipō'ktuca'n tī cāmālapuhuanī naquintalakmin. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj. ⁴⁰ Ixlatacasqui'nīn quinTāta'

ū'tza' huā'mā': Ixlipō'ktuca'n tī natahuan quit ī'Ska'ta' Dios ē naquintalipāhuan, nataka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī; ē quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj —huanli Jesús.

⁴¹ Israelitas tatzuculh talichihuīna'n Jesús. Jā cāmini'ni'llh chī huanli Jesús: “Quit lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn.” ⁴² Talāhuaniilh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quina'n cālākapasūj ixtāta' ē ixtzi'. ¿Tū ixpālacata quincāhuaniyān chuhua'j palh nac a'kapūn mini'ta'ncha'?

⁴³ Jesús cāhuaniilh:

—Jā chuntza' calālichihuī'na'ntit. ⁴⁴ Xmān Dios tzē cāmālapuhuanī tachi'xcuhui't naquintastālani'.

Ē tī naquinta'a'ka'i'ni' quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin tū ā'xmān quilhtamacuj. ⁴⁵ Chuntza' huan jā tatzō'knuni't ixa'kchihuīna'ni'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Ixlipō'ktuca'n tī natakexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza' natalisca'ta, ē naquintastālani'.

⁴⁶ Nūn chā'tin laktzi'ni't quinTāta'. Xmān quit iclaktzi'ni't, ixpālacata icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios.

⁴⁷ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī quintalipāhuan, xlaca'n taka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī.

⁴⁸ Quit lihua't tū ka'lhi latamat.

⁴⁹ Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixlatatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanilh.

⁵⁰ Quit iccālītā'chihuīna'mā'n lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' lihua't. Tī quinta'a'ka'i'ni' jā makstin catitanilh. ⁵¹ Quit xalakahuan lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā' lihua't jā makstin catitasputlī. Lihua't tū na'iccāmaxqui',

ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalika'lhi xasāsti' ixlamatatca'n —huanli Jesús.

⁵² Israelitas tatzuculh talālitā'chihuina'n ē talāhuanilh:

—¿Chī lilalh huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxqui'yān ixmacni' nahua'yāuj?

⁵³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā catika'lhi'tit xasāsti' milatamatca'n. ⁵⁴ Tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', xla'ca'n nataka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catisputli. Quit na'iccāmālacastālancuanī a'cxni' nachin ā'xmān quilhtamacuj. ⁵⁵ Quimacni' xatze lihua't ē quinka'lhni' xatze liko'tnuncan. ⁵⁶ Xla'ca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', lacxtim naquintatā'tahui'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta'. Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā chuntza' na'iccāmālakahuanī tī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' lihua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná tū tahua'lh minapapana'ca'n. Masqui minapapana'ca'n tahua'lh maná, tanilh. Tī natahua' huā'mā' lihua't tū iccālitā'chihuina'mā'n, nataka'lhi xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilaksputli.

⁵⁹ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo nac Capernaum.

Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī natalika'lhi xasāsti'

ixlatamatca'n tū jā catilaksputli

⁶⁰ A'cxni' takexmatli huā'mā', lhūhua' tī ixtastālani'mā'nalh Jesús talāhuanilh:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

⁶¹ Jesús ixca'tzi' i'scujnu'nī'n ixtalīchi-huīna'mā'nalh ē jā ixcāmini'ni' ixtachi-huīn. Ē xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē jā cāmini'ni'yān tū iccāhuaniyān? ⁶² ¿Tūchu ixpuhantit palh ixlaktzi'ntit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n tā'kayāhuamā'lh jā pūla ixui'lacha'? ⁶³ Tū iccāhuaniyān, ū'tza' jā huanicu'tun ixlicāna' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit jā caticāmaxqui'n milatamatca'n. Ū'tza' Espiritu Santo tī nacāmaxqui'yān xasāsti' milatamatca'n. Tū iccāhuanincus, ū'tza' māsu'yu chī tzē nalika'lhi'yā'tit xasāsti' milatamatca'n. ⁶⁴ Hui'lh makapitzin hui'xina'n tī jā a'ka'ī'yā'tit.

Jesús ixca'tzītza' tī jā ixta'a'ka'ī' ē tī namacamāstā'. ⁶⁵ Huanli:

—Ū'tza' iccālihuanini'ta'ntza' nūn chā'tin tzē naquintapa'ksini' palh quinTāta' jā namālacpuhuanī naquistālani'.

⁶⁶ Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē jātza' tastālani'lh Jesús. ⁶⁷ Jesús cākelhasqui'nīlh ixlikelhcāujtu' i'scujnu'nī'n:

—¿Ē hui'xina'n quilāmakxtekcū'tunāuj?

⁶⁸ Simón Pedro kelhtilh:

—Māpa'ksini', ¿tīchu tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn māsu'yu chī na'iclika'lhiyāuj quilatamatca'n tū jā catisputli. ⁶⁹ Quina'n iccā'a'ka'ī'ni'ni'ta'n hui'x Cristo, i'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

⁷⁰ Jesús cākelhtilh:

—Quit iccālacacni'ta'n minkelhcāujtu'ca'n. Chā'tin tā'scujatza' skāhuī'ni'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón tī namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin ixlikelhcāujtu' ixuanī't.

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'ī'

7 A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlātā'kchokocū'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamaknicū'tun. ² Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū

huanican ixtla' mū'xta'ka' tū ixtatlahua israelitas. ³Ē ixtā'timīn Jesús tahuanihl:

—Jā catamakxtekti huā'tzā'. Capittza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuhui't natalaktzī'n tū tlahua'pā't. ⁴Tī lacasqui'n nalakapascan jā tū catitlahualh cā'lakatzē'k. Palh ixlicāna' tū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

⁵Nūn chu ixtā'timīn jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús. ⁶Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j chin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni' napincū'tunā'tit.

⁷Hui'xina'n jāla caticātaquiclhaktzī'n. Quit quintaliquiclhaktzī'n ic-cāhuanimā'lh jā tze tū tatlahuamā'nalh.

⁸Capintit hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chin quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

⁹A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰A'cxni' ixta'a'ni'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chi tzē'k a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'. ¹¹Israelitas ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalikelhasqui'nini'n:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

¹²Lhūhua' tī tzē'k ixtalichi-huīna'mā'nalh. Makapitzin ixtahuan: “Tzeya chi'xcu'.” Ē makapitzin ixtahuan: “Jā tzeya chi'xcu'; a'kskāhui'nin.”

¹³Ē litzē'k ixtalichihuīna'n ixpālacata ixtajicua'ni' li'israelita.

¹⁴A'cxni' i'tāttza' ixlamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ¹⁵Israelitas tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—¿Chī tzej lica'tzī huā'mā' chi'xcu'? Jā maktin kelhtahua'ka'ni't.

¹⁶Jesús cākelhtilh:

—Tū icmāsu'yu quit jā quinta-lacapāstacni'. Ixtalacapāstacni' tī quimacaminī't. ¹⁷Palh tī tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n, naca'tzī palh

icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē jā xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸Tī chihuīna'n xmān ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcuhui'ca. Tī lacasqui'n nalakachi'xcuhui'can tī macaminī't, nahuan tū ixlicāna'. Jā cati'a'kskāhui'nilh.

¹⁹Moisés cāmaxqui'n limāpa'ksin ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā' limāpa'ksin. ¿Ē tū ixpālacata quilālimaknicū'tunāuj?

²⁰Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Hui'x chuya'ya'. ¿Tichu maknicū'tunān?

²¹Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n li'a'cnī'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²²Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huanican circuncisión (masqui xapūla quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Ū'tza' hui'xina'n lichu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

²³Chuntza' mākentaxtūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, ¿tū ixpālacata lisitzi'yā'tit icmātzeyilh chā'tin tajatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ²⁴Hui'xina'n quilāputzāna'niyāuj ixpālacata puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'ni'yā'tit ā'chā'tin, ixlacasqui'nca naputzāna'ni'yā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵Tatzuculh talākelhasqui'nin xalani'n nac Jerusalén:

—¿Ē jā ū'tza' tī putzacan maknicū'tuncan? ²⁶Calaktzī'ntit chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'lacatin ē jā tū tahuani xanapuxcu'nu'. ¿Ē talacpuhuan huā'mā' Cristo tī Dios lacsacni't? ²⁷A'cxni' namin Cristo nūn

chā'tin catica'tzilh jā naminācha'. Quina'n ca'tziyāuj jā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸ Jesús kexmatli huā'mā' tachihuin jā ixcāmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālakapasāuj ē nā ca'tziyā'tit jā icmini'ta'ncha'. Quit jā icmini't quina'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlicāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Quit iclakapasa ixpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Palaj tunca ixtachī'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin tī chi'palh ixpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹ Ē lilhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh ē tahuanli:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. ¿Ē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua li'a'cnin ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policia nachi'lē'ncan Jesús

³² Fariseos takexmatli chī tzē'k ixtalichihuina'n Jesús tachi'xcuhui't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicíaca'n natachī'lē'n Jesús. ³³ Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵ Israelitas talākelhasqui'nilh:
—¿Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'hui'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶ Quincāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” ¿Tūchu huanicu'tun huā'mā' tachihuin?

Xcān tū māsā' latamat

³⁷ Tū ā'xmān quilhtamacuj ixla' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuina'lh:

—Tī takelhpūti, caquintalakmilh ē catahua'lh. ³⁸ Tī quinta'a'ka'i'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlistacna'ca'n ē natā'cxtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māsā' latamat. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuin Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun tī nata'a'ka'i' natamaktini'n Espiritu Santo. Jāna'j ixmin Espiritu Santo ixpālacata Jesús jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't

⁴⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli huā'mā' tachihuin, makapitzin tahuanli:

—Ixlicāna' huā'mā' Jesús ixa'kchihuina' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹ Ā'makapitzin tahuampālh:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzin tahuampālh:

—Cristo jā catimincha' nac Galilea.

⁴² Cristo i'xū'nātā'nat David. Ē natahui'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuin Dios.

⁴³ Ū'tza' jā lacxtim ixtalilacapāstaca ixpālacata Jesús. ⁴⁴ Makapitzin ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chi'palh.

Māpa'ksini'nī'n jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús

⁴⁵ Policías talaka'mpālh fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nica:

—¿Tū ixpālacata jā lili'ta'ntit?

⁴⁶ Policías takelhtini'lh:

—Jā maktin ickexmatni'tauj nūn chā'tin chi'xcu' tī chihuina'n chī huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷ Fariseos takelhtini'lh:

—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhui'ni'ta'ntza'. ⁴⁸ Jā

a'ka'i'ni'ni't Jesús nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹ Catihuālh tachi'xcuhui't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios nacāmālakspūtucan.

⁵⁰ Nicodemo tī ixlakmini't Jesús cā'tzi'sni', xla' nā fariseo ixuani't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Jāla catimakapātiniuj chā'tin chi'xcu' palh jā pūla naca'tziyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatz'o'kni' nac limāpa'ksin.

⁵² Āmakapitzin fariseos tahuaniilh Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios ē naca'tziya' jā makstin mini'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.

⁵³ Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

Puscāt tī xamaklani'

8 Jesús a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ² Ixlilakali tzi'saj Jesús a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't talakminkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ³ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin talimini'lh Jesús chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quītā'maclaca chā'tin chi'xcu' ē chi'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'itātca'n tī ixtahui'lāna'lh. ⁴ Tahuaniilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chi'xcu'.

⁵ Limāpa'ksin tū quincāmaxqui'ni'ta'n Moisés, ū'tza' quincāmasu'yuni'yān nacucta'lamakniyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuaniilh Jesús huā'mā' xmān taliputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē natalimālacapū'. Jesús taquilhpūtalh ē tzuculh litzo'knun ixmacan nac ti'ya't. ⁷ Ā'chulā' ixtakelhasqui'ni ē xla' tā'clhsajli ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh tzamā' puscāt.

⁸ Jesús taquilhpūtapālh ē litzo'knumpālh ixmacan nac ti'ya't.

⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamakca'tzilh ixtalaclē'n. Tatzuculh

ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzin chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlimān tamakxtekli Jesús ē tzamā' puscāt.

¹⁰ Jesús tā'clhsajli ē kelhasqui'nilh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ix-tamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātini'ni'ta'n?

¹¹ Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksini'.

Jesús huanilh:

—Nūn quit icmakapātini'nān. Capit ē jātza' ā'makstin titlahua'ya' tū jā tze.

Jesús taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpālh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquin-tastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'iccāmāxkakē'ni'ni' ixlatamatca'n.

¹³ Fariseos tahuaniilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' lichihuīna'na'. Chuntza' jā tū limacuan mintachihuīn.

¹⁴ Jesús cākelhtilh:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlicāna' masqui quit quina'cstu quilichihuīna'ncan. Quit icca'tzi jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala.

¹⁵ Hui'xina'n liputzāna'nā'tit xmān tū laktzi'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī.

¹⁶ Palh quit xa'icputzāna'nilh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlicāna'. Quit jā quilimān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacamini't ū'tza' quintā'putzāna'n.

¹⁷ Chuntza' tatz'o'kni' na milimāpa'ksinca'n: A'cxni' chā'tu' chi'xcuhui'n lilacxtim tamālectzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlicāna'. ¹⁸ Quit iclimāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī limāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacamini't.

¹⁹ Takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāqu'can tumin. Nūn chā'tin puhuanli nachilē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj tū napūchilē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹ Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' naniyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²² Israelitas tahuanli:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' lihuah jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴ Ū'tza' iccālihuanin a'cxni' naniyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj a'cxni' iccāhuaniyān tī quit. Chuntza' nalika'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' naniyā'tit.

²⁵ Palaj tunca takelhasqui'nilh:

—¿Tichu hui'x?

Jesús cākelhtilh:

—Iccāhuanini'ta'ntza' xapūla. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'niyān lhūhua' tū tlahuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacaminī't, xla' huan tū ixlicāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcuhuīt.

²⁷ Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlichihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. ²⁸ Ū'tza' cālihuanilh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj

tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tziyā'tit tichu quit. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tziyā'tit quit jā tū ictlahua quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'ni't quinTāta'. ²⁹ Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimaxteknī't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj ictlahuamā'lh tū ixtalacasqui'nin.

³⁰ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh.

Tī ixlaestīn Dios ē tī jā ixlaestīn

³¹ Jesús cāhuanilh israelitas tī ixta'a'ka'ī'ni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquilāk-expa'tni'yāuj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlicāna' quisucjnu'ni'n. ³² Nalakapasā'tit tū ixlicāna'. Tū ixlicāna' nalilaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

³³ Xlaca'n takelhtilh:

—Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstin quincātatomāhuanī'ta'n. ¿Tū ixpālacata hua'na' hui'x na'iclaktaxtuyāuj?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī tlahua tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't, ixpālacata jāla makxteka tū jā tze. ³⁵ Xatatomāuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlicāna' ka'hua'cha. Xatatomāuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahuī'lalh na ixchic ixtēcu' ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlicāna' ixka'hua'cha chā'tin chi'xcu', xla' pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi tī xatatomāuj ixpālacata jāla makxtekā'tit tū jā tze. Ī'Ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalimaktēkātīt tū jā tze. Chuntza' jā'tza' catitahuī'la'tit hua'chi xatatomāuj. ³⁷ Masqui hui'xina'n i'xū'nātā'natna' Abraham, quilāmaknicu'tunāuj ixpālacata jā a'ka'ī'yā'tit tū iccāhuaniyān. ³⁸ Quit

iclichihuina'n tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuaninī'ta'n mintāta'ca'n.

³⁹ Xlaca'n takelhtilh:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlicāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmāknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū tlahua mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴² Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqui'uj xipālacata quit icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua'j ā'tzā' icuī'lh. Quit jā icmilh quina'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā līca'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴ Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn. Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamāknīni' hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstīn lacapāstaca tū ixlicāna' xipālacata jā lakatī tū ixlicāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn lichihuina'n xipālacata xla' chuntza' ixtāyat. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' ē hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. ⁴⁶ ¿Tīchu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit ictlahuanī't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlicāna', ¿tū xipālacata jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj? ⁴⁷ Tī xla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā xla' Dios. Ū'tza' jā likexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixuī'htza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhui' Abraham

⁴⁸ Israelitas tahuanilh Jesús:

—Ixlicāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeza ū'ni'.

⁴⁹ Jesús cākelhtilh:

—Jā icka'lhī jā tzeza ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhui' quinTāta' ē hui'xina'n jā quilālakachi'xcuhui'yāuj. ⁵⁰ Quit jā quincuenta palh jā quilālakachi'xcuhui'yāuj. Hui'lh chā'tin tī lacasqui'n caquilakachi'xcuhui'ca, ū'tza' tī naputzāna'nikō'. ⁵¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstīn catīspu'tli.

⁵² Israelitas takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeza ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mintachihuīn jā makstīn catīspu'tli. ⁵³ ¿Ē hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'nī'n nā tanīlh. ¿Tīchu hui'x palh jā catīnit?

⁵⁴ Jesús cākelhtilh:

—Palh quina'cstu naquilakachi'xcuhui'can, jā tū ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhui' quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Ū'tza', tī hua'nā'tit minDiosca'n, jā lakapasā'tit. Ē quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclitaxtulh chā'tin a'ksa'nīni' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlicāna' iclakapasa ē quit icmāqui' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham tī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān xipālacata ixca'tzi nalaktzi'n a'cxni' xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla' laktzi'lh ē lipāxualh.

⁵⁷ Israelitas tahuanilh Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ¿ē chī lihua'na' palh laktzi'nī'ta'tza' Abraham?

⁵⁸ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icui'lhtza' a'cxni' jāna'j ixlacatuncuhui' Abraham.

⁵⁹ Palaj tunca tasacli chihui'x ē ix-talicutlacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' litaxtulh xaka'tla' nac templo.

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' ti ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzī'n

9 A'cxni' Jesús ixlatlā' huan, laktzi'lh chā'tin chi'xcu' ti ixlilacatuncuhui'nī't xalakatzī'n.

² I'scujnu'nī'n takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata lilacatuncuhui'lh lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Ē ixpālacata ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzi', o ixpālacata ixcuenta lilakatzī'?

³ Jesús cāhuanilh:

—Jā ixpālacata ixcuenta lilakatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzi'. Xla' lilacatuncuhui'lh lakatzī'n ixpālacata chuntza' tzē nalmāsu'yu ixlitli'hui'qui Dios a'cxni' namātzeyī.

⁴ A'cxni' xkakacus, tzē scujcan; a'cxni' tzi'suamā'lhtza', jātza' la catiscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt ti quimacaminī't. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n ē jātza' la ca'ictiscujli. ⁵ Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't lihuan icui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁶ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē lilacatlahualh na ixlakastapun lakatzī'n. ⁷ Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macamincanī't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpāl, tzētza'

ixlacahuāna'n. ⁸ Ixtā'limacchicni' ē ti ixtalaktzi'nī't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuanī't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' ti i'squi'nihuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

¹⁰ Takelhasqui'nilh:

—¿Chī lilalh tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Xla' cākelhtilh:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' ti huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quililacatlahualh na quilakastapun. Quihuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' ixlacahuāna'lh.

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzi.

Fariseos takelhasqui'nilh chi'xcu' ti ixlakatzī'

¹³ Cālimini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' ti ixlakatzī'. ¹⁴ Tzamā' quilhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyilh lakatzī'n, ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ¹⁵ Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpāl:

—¿Chī lilacahuā'na'?

Xla' cākelhtilh:

—Quililacatlahualh pūtlū'n na quilakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē ixlacahuāna'n.

¹⁶ Makapitzīn fariseos tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcuhui' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā cati-tlahualh li'a'cnin chī tlahua huā'mā' chī'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapas-tacni'ca'n. ¹⁷ Takelhasqui'nīpālh tzamā' chī'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chī'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuīna' Dios.

¹⁸ Israelitas, xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuanī't ē mālacahuānīca. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹ Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chī'xcu' minka'hua'chaca'n tī lacatuncuhui'lh xalakatzī'n? ¿Chī tzētza' lilacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāuj ū'tza' quinka'hua'chaca'n. Icca'tziyāuj lila-catuncuhui'lh lakatzī'n. ²¹ Jā icca'tziyāuj chī tzētza' lilacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tziyāuj tī mālacahuānilh. Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chī'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuaniyān.

²² Ixtāta' ē ixtzī' tahananli chuntza' ixpālacata xla'ca'n ixtajicua'ni' israelitas. Israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamacxtucan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Ū'tza' talihuanli ixtāta' ē ixtzī': “Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chī'xcu'tza'.”

²⁴ Israelitas tata'sani'pālh ixlīmaktu' chī'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't ē tahananilh:

—Caquilāhuaniuj ixlicāna' na ixlacatīn Dios. Quina'n icca'tziyāuj huā'mā' chī'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵ Xla' cākelhtilh:

—Quit jā icca'tzī palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzī xapūla lakatzī'n xa'icuanī't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuani'n? ¿Chī līmālacahuānīn?

²⁷ Xla' cākelhtilh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'iccāhuani'palayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸ Talakapalalh ē tahananilh:

—Hui'x stālani'ya' tzamā' chī'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tziyāuj Dios tā'chihuīna'nli Moisés. Huā'mā' Jesús jā icca'tziyāuj jā mini'ta'ncha'.

³⁰ Chī'xcu' cākelhtilh:

—¿Chī lilalh jā ca'tziyā'tit jā mincha' tzamā' chī'xcu'? Ū'tza' tī quimālacahuānilh. ³¹ Quina'n ca'tziyāuj Dios jā cākexmata tī tlahua tū jā tze. Dios cākexmata tī talakachi'xcuhui' ē tī tlahua tū ixtalacasqui'nīn Dios. ³² A'cxni' ixlitzucuni' quilhtamacuj, jā makstin kexmatca chā'tin chī'xcu' mālacahuānī tī lakatzī'n lacatuncuhui'nī't. ³³ Palh jā Dios ixmacamilh, jāla tū ixtitlahualh.

³⁴ Tahananilh:

—Hui'x lilacatuncuhui'nī'ta' ixlitzumayān tū jā tze. ¿Tū naquilāmāsu'yuni'yāuj quina'n?

Tamacxtuca nac kēpūn.

Lakatzī'nī'n tī jā ta'a'ka'ī'

³⁵ Jesús huanica ixtamacxtucanī't tzamā' chī'xcu' tī lakatzī'n ixuanī't. A'cxni' tā'lāpāxtokli, huanilh:

—¿Ē a'ka'ī'ni'ya' hui'x i'Ska'ta' Dios?

³⁶ Chī'xcu' huanilh:

—¿Tichu xla'? Caquihua'ni' ē chuntza' tzē na'icli'a'ka'ī'ni'.

³⁷ Jesús kelhtilh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Ū'tza' tī tā'chihuīna'mān.

³⁸ Tzamā' chī'xcu' taquilhpūtani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', ica'ka'ī'ni'yān.

³⁹ Jesús huanli:

—Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj nalītasu'yu tī ta'a'ka'ī' ē tī jā ta'a'ka'ī'. Quit icmilh nac cā'quilhtamacuj

na'iccāmālacahuānī tī xalakatzi'nī'n ē icmilh na'iccāmālakatzi' tī talacahuāna'n.

⁴⁰ Makapitzin fariseos ixtayāna'lh ixlatcatzuna'j. A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—¿Ē iclakatzi'yāuj quina'n?

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—Palh lakatzi'n cahuālh hui'xina'n, jā ixlipintit cuenta. Hua'nā'tit hui'xina'n lacahuāna'nā'tit, ē ū'tza' hui'xina'n līlipinā'tit cuenta.

Ixchicca'n borregos

10 Jesús cāhuanipālh:
—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī lacatin lactanū na ixchicca'n borregos ē jā lactanū jā yālh xamākelhcha ū'tza' ka'lhāna'. ²Tī lactanū jā yālh xamākelhcha, ū'tza' ixmaktaka'lhna' borregos. ³Tī maktaka'lhna mākelhcha mālaqui'ni' tī cāmaktaka'lhna borregos ē takexmata ixtachihuīn. Cāmāpācuhui chī tanatunu' ixborrego. Cāmāxtu na ixchicca'n. ⁴A'cxni' cāmāxtukō' xla' cāpūlani' ē ixliborregos tastālani' ixpālacata xla'ca'n takelhlakapasatza' ixtēcu'ca'n. ⁵Jā catitastālani'lh tī ā'chā'tin ixpālacata jā takelhlakapasa. Natatzā'lani'.

⁶Jesús cāhuanilh huā'mā' tachihuīn chī cālīmāsu'yuni'can. Xla'ca'n jā taca'tzilh tū ixcāhuanicu'tuncan.

Jesús hua'chi tī xatze maktaka'lhna' borregos

⁷Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit chī xamākelhcha jā talactanū borregos. ⁸Ixlipō'ktuca'n tī quintapūlani'lh, xla'ca'n ka'lhāna'nī'n. Ē borregos jā takexmatni'lh lika'lhāna'nī'n. ⁹Quit chī mākelhcha. Tī naquinta'a'ka'ni', xla'ca'n natapūtaxtu. Na'iccāmaktaka'lhna chī cāmaktaka'lhcan borregos tū natataxtu ē nataputza ixlihua'tca'n ē natatanūpala.

¹⁰'Ka'lhāna' xmān min ka'lhāna'n ē maknini'n ē mālaksputūnu'n. Quit icmini't na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū ā'chulā' xatze. ¹¹Quit ā'chulā' xatze ixmaktaka'lhna' borregos. Tī xatze ixmaktaka'lhna' tzej cāmaktaka'lhna ixborregos ē masqui cacālinilh. ¹²Tī xmān tasācua', a'cxni' laktzi'n mimā'lh misin, cāmāxteka borregos ē tza'latāqui' ixpālacata jā tzamā' maktaka'lhna' jā ixla' borregos. Palaj tunca misin cāchi'pa borregos ē cāmakatzā'lakō'. ¹³Tasācua' tza'la ixpālacata xmān tasācua' ē jā ixla' borregos, ē xla' jā ix cuenta.

¹⁴'Quit hua'chi xatze maktaka'lhna' borregos. Xatze maktaka'lhna' cālakapasa ixborregos, ē nā quit iccālakapasa quintachi'xcuhui't, ē nā xla'ca'n quintalakapasa. ¹⁵Nā chuntza' quinTāta' quilakapasa ē nā quit iclakapasa. Quit na'iccālīni' quintachi'xcuhui't chuntza' chī maktaka'lhna' borregos cālīni' ixborregos. ¹⁶Hui'lapālh ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī jāna'j quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xla'ca'n na'iccālīmin. Xla'ca'n naquintakexmatni'. Chuntza' xla'ca'n kēxtim natala quintachi'xcuhui't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷'QuinTāta' quimpāxqui' ixpālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclahuampala. ¹⁸Nūn chā'tin quintimaktīlh quilatamat. Quit icmāstā' ixpālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nin ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quilīmāpa'ksilh quinTāta' —huanli Jesús.

¹⁹A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tatapāpitzini'lh. ²⁰Makapitzin ixtahuan:

—¿Tū ixpālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī jā tze ya ū'ni', ē xla' chuya?

²¹Ā'makapitzin huampala tahuanli:

—Ti ka'lhí já tzeya ū'ni', xla' já chuntza' catichihuina'nli. ¿Ē tzē namālacahuāni chā'tin lakatzī'n já tzeya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²²Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza' tū ixlilacapistaccan a'cxni' icxāxtlahuakō'cani't xaka'tla' templo makāstza'. Cā'lonkni' ixuani't. ²³Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhtin xaka'tla' templo já ixuanican Ixtanquilhtin Salomón. ²⁴Israelitas tasti'li'hui'lil ē tahuanihl:

—¿Hasta já'cxni' naquilāhuaniyāuj tichu hui'x? Palh hui'x Cristo xamaktin caquilāhuaniuj.

²⁵Jesús cākelhtilh:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n já a'ka'iyā'tit. Pō'ktu tū ictlahua quit iclītlahua ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza' lītasu'yu tichu quit. ²⁶Hui'xina'n já a'ka'iyā'tit expālacata hui'xina'n já quintachi'xcuhi't. ²⁷Quintachi'xcuhi't takexmata quintachihuīn chuntza' chī borregos takexmata ixtachihuīn ixtēcu'ca'n. Quit iccālakapasa quintachi'xcuhi't, ē xla'ca'n quintastālani'. ²⁸Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n tū já makstin catilakspu'tli. Já tī chā'tin tzē naquimakti tī quinta'a'ka'īni'. ²⁹Quimacamaxquī'ni't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksini'. Ē nūn tī chā'tin tī tzē quintimaktīlh tī quinta'a'ka'īni'lh. ³⁰Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

³¹Palaj tunca israelitas tasacpālh chihuix ixtalicucta'lacu'tun. ³²Jesús cāhuanilh:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuani't lhūhua' tū xatze na milacatinca'n. ¿Ē ū'tza' naquilālicucta'layāuj?

³³Israelitas tahuanihl:

—Jā ū'tza' icticālicucta'lan expālacata tū lactze tlahuani'ta'. Na'iccālicucta'layān expālacata hui'x lak-

maka'na' Dios ē mālakchipini'cu'tuna'. Hui'x xmān chī'xcu'.

³⁴Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni' na ixlimāpa'ksin Dios: “Hui'xina'n milipō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵Dios cāmāpācuhiūlh diosnu' tī cāmacamaxquī'lh ixtachihuīn Dios ē huā'mā' tatzo'kni' já makstin catilactlahuaca. ³⁶Dios quilacsacli ē quimacamilh nac cā'quilhtamacuj. ¿Tū expālacata quilālimālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit ī'Ska'ta' Dios? ³⁷Palh quit já ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', já caquilā'a'ka'īni'uj. ³⁸Palh hui'xina'n já quilā'a'ka'īni'cu'tunāuj, masqui quit ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'ī'tit tū ictlahua ū'tza' i'xla' Dios. Chuntza' naca'tziyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'iyā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

³⁹Ē ā'maktin ixtachi'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lani'lh.

⁴⁰Palaj tunca Jesús a'lh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh já Juan ixmā'kpaxini'mā'lh xapūla. ⁴¹Lhūhua' tachi'xcuhi't talakchilh Jesús ē xla'ca'n talāhuanilh:

—Masqui Juan já tlhualh li'a'cnin, pō'ktu tū ixlīchihuīna'n Jesús, ū'tza' tū ixlicāna'.

⁴²A'ntza' lhūhua' ta'a'ka'īni'lh Jesús.

A'cxni' nīlh Lázaro

11 Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Lázaro. Xla' ixta'jatlatla. Xla' ixlahuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timīn. ²Huā'mā' María ū'tza' tī lītantūtlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē lītantūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatlatla. ³María ē Marta tamāca'tzinilh Jesús ē tahuanihl:

—Māpa'ksini', ta'jatlatla tī pāxquī'ya'.

⁴A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatāt jā catilaknīlh. Ixpālacata tzamā' ta'jatāt nalaktzī'ncan chī ixlika'tla' Dios, ē nā nalimāsu'yu chī ixlika'tla' i'Ska'ta'.

⁵Jesús ixcāpāxqui' Marta ē María ē nā Lázaro. ⁶A'cxni' huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús tachokopālh jā ixui'lh ā'a'ktu' quilhtamacuj. ⁷Ā'listān cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸I'scujnu'ni'n tahananilh:

—Māpa'ksini', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ixtacucta'lamaknicu'tunān. Ē hui'x pimpalacu'tuna'tza'.

⁹Jesús cāhuanilh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin latlā'huan cā'cuhuini', jā cati'a'kche'kxlalh ixpālacata xkakana'n. ¹⁰Palh chā'tin latlā'huan cā'tzi'sni', xla' a'kche'kxla ixpālacata jā ka'lhī taxkaket. Ixlasacqui'nca na'ica'n chuhua'j. Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹Ā'listān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n na'icmālakahuanī.

¹²I'scujnu'ni'n tahananilh:

—Māpa'ksini', palh lhtatamā'lh, natzeyan.

¹³Jesús ixcāhuanicu'tun Lázaro ixnini'ttza'. I'scujnu'ni'n ixtapuhuan Jesús ixcāhuanimā'lh xmān i'lhtatamā'lh. ¹⁴Ū'tza' tzej cālihuanikō'lh:

—Lázaro nini'ttza'. ¹⁵Xalitze jā xa'icui'lh a'ntza' quit. Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nali'a'ka'tyā'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.

¹⁶Tomás, tī ixuanican listu', cāhuanilh ā'makapitzin scujnu'ni'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Naniyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālancuani tachi'xcuhui't

¹⁷A'cxni' chā'lh Jesús, māca'tzinīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū Lázaro. ¹⁸Betania hua'chi a'ktu'tun kilómetro ixuanī't ixli-makat nac Jerusalén. ¹⁹Lhūhua' israelitas ixtalakmini't Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnini't ixtā'tinca'n. ²⁰Marta, a'cxni' ca'tzilh ixchā'ntēlhatza' Jesús, palaj tunca milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chic. ²¹Marta huanilh Jesús:

—Māpa'ksini', palh ixtahui'la huā'tzā', jā ixtinilh quintā'tin. ²²Quit icca'tzi, masqui chuhua'j, Dios namaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'ya'.

²³Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalacastālancuana'mpala.

²⁴Marta huanilh:

—Quit icca'tzi nalacastālancuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵Jesús huanilh:

—Quit tī na'iccāmālacastālancuani tachi'xcuhui't ē quit na'iccāmaxqui' xas-āsti' ixlatamatca'n. Tī quintalipāhuan, masqui catanilh, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ²⁶Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalipāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'tya' huā'mā'?

²⁷Marta huanilh:

—Jē, Māpa'ksini'. Quit ica'ka't' hui'x i'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhimā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn

²⁸Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksini' ē ta'sani'yān.

²⁹A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús.

³⁰Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'.

Ixlayälhcus jā quipāxtokli Marta.
³¹ Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María
 nac chic ē ixtamāmakxtokmā'nalh.
 A'cxni' talaktzi'lh María chī tāyalh
 ē palaj tunca a'ntāqui'lh, xlaça'n
 tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan
 nac pütā'cnün.

³² María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tat-
 zokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksini', palh ixtahui'la' huā'tzā',
 jā ixtinilh quintā'tin.

³³ Jesús laktzi'lh tzuculh calhuan
 María ē israelitas ti ixtatā'mimā'nalh.
 Lhpipeklalh ē lipuhuanli.

³⁴ Cākelhasqui'nilh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuanilh:

—Māpa'ksini', cata't laktzi'na'.

³⁵ Jesús calhuanli. ³⁶ Israelitas
 talāhuanilh:

—Calaktzi'ntit chī ixpāxqui'.

³⁷ Ā'makapitzin tahuanih:

—Ū'tza' huā'mā' ti mālacahuānilh
 lakatzi'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā
 ixtinilh?

Lázaro lacastālancuana'nli

³⁸ Jesús lipuhuampālh ā'maktin.
 Chā'lh nac pütā'cnün. A'ktin lhu'cu'
 ixtlahuacani't ē ixlilakatalacani't a'ktin
 chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nin, huanilh:

—Māpa'ksini', ka'lhī a'ktā'ti' quilhta-
 macuj nini't ē chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka'ī'ya',
 nalaktzi'na' ixlitli'hui'qui Dios tū
 natlahua?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix.
 Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē
 huanli:

—Tāta', icmaxqui'yān tapāx-
 catca'tzīn ixpālacata hui'x
 quinkexpa'tni'nī'ta'. ⁴² Quit icca'tzi
 tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit

icuaniyāntza' ixpālacataça'n
 tachi'xcuhi't ti tahuilāna'lh huā'tzā'
 xlaça'n chuntza' nata'a'ka'ī' hui'x
 quimacata'nī'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús
 palha' huanli:

—¿Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh ti xanīntza' ixuanī't.
 Ixlimakchi'cani't ē ixlilacchi'cani't
 ē ixlilakatlacapani't lu'xu'. Jesús
 cāhuanilh:

—Calacxcutit ē camacaxcutit ē
 chuntza' camakxtektit.

Talichihuina'nli natachi'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵ A'cxni' talaktzi'lh Jesús tū
 tlahualh, ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas
 ti ixtamāmakxtokmā'nalh María.

⁴⁶ Makapitzin talaka'lh lifariseos
 ē cāhuanica tū ixtlahuani't Jesús.

⁴⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'
 ē māpa'ksini'nī'n talāmāstokli ē
 talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāuj chuhua'j?
 Huā'mā' chi'xcu' tlahuamā'lh lhūhua'
 lī'a'cnīn. ⁴⁸ Palh jā tū natlahuani'yāuj,
 nata'a'ka'ī'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu'
 romanos natamin ē natalactlahua
 xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹ Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican
 Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej
 ixuanī't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit.

⁵⁰ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā'
 tze palh chā'tin chi'xcu' nanī
 quimpālacataça'n. Chuntza' ixlipō'ktu
 cā'lacchicni' jā catilakspu'tli.

⁵¹ Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu
 ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej
 ixuanī't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanilh
 chī Jesús nalini' ixpālacataça'n
 tachi'xcuhi't. ⁵² Jā xmān israelitas
 ixticālinilh; nā ixlipō'ktuca'n xala'
 makat, ē ū'tza' tzē nacālimākēxtimi ē
 kēxtim natala. ⁵³ Tzamā' quilhtamacuj

xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talichihuina'n chí tzē natalimaknī Jesús.

⁵⁴ Ū'tza' Jesús jātza' ixcālitasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'latin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' cātā'tahui'lh i'scujnu'nī'n.

⁵⁵ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j itxzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhui't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lh chuntza' chí ixtahui'latca'n. ⁵⁶ Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'nī:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimilh?

⁵⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't limāpa'ksin palh ixui'lh tī ixca'tzi jā ixui'lh Jesús, cacāmāca'tzinīca ē chuntza' tzē nalichī'pacan.

Chā'tin puscāt litlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

12 Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pascua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj i'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixui'lacha' Lázaro tī ixmālacastālcuaninī't. ² A'ntza' cāxtlahuaca ixlihua' Jesús. Marta ixcāmaxqui' xpulātuca'n. Lázaro ē makapitzin lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nalh. ³ María limilh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Litantūtlahualh Jesús ē palaj tunca litantūxacalh ixya'j. Ixlipūchakānmu'csun chic. ⁴ Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā i'scujni' ixuanī't ē tī namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵ —¿Tū ixpālacata jā listā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chi a'ktu'tun ciento tumin ixtapalh. Huā'mā' tumin tzē ixcāmaxqui'ca xcamaninī'n.

⁶ Judas jā ixcālakalhu'man xcamaninī'n. Huanli huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ixmāmāqui'nīcanī't tumin ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷ Jesús huanilh:

—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māqui'nī't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquiltilahua ixpālacata a'cxni' na'icni' ē naquimā'cnūcan. ⁸ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamaninī'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj itticātā'latamān.

Talichihuina'nli Lázaro

⁹ A'cxni' taca'tzilh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzi'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzi'ncu'tun. Nā ixtalaktzi'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālcuaninī't Jesús. ¹⁰ Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talichihuina'mpālh nā natamaknī Lázaro. ¹¹ Ixpālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspī'tni'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka'i'nī'ni'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalimaknicu'tun Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹² Ixlilakali lhūhua' tachi'xcuhui't tī ixtachini't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani', xlaca'n taca'tzilh Jesús ixmimā'lh nac Jerusalén. ¹³ Talē'lh ixpeken palhma ē ta'a'lh talāpāxtoka Jesús ē ixtamāta'simā'nalh:

—¿Camakapāxui'tit Dios! ¿Dios casicua'lanātlahualh tī limimā'lh ixlitli'hui'qui Māpa'ksini'! Ū'tza' quimPuxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Jesús ixmaclanī't lakatin burro ē ixkēhui'lh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Jā cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión;

chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimā'lh ē kēhui'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶ Xapūla i'scujnu'nī'n jā ixtaca'tzi tū ixuanicu'tun huā'mā'. A'cxni' Jesús la-

castālancuana'nli, a'cxni' talacapāstacli chī ixtatzo'kni' ē chuntza' mākentaxtūlh Jesús.

¹⁷ Tachi'xcuhui't tī ixtatā'hui'lāna'lh Jesús a'cxni' xla' ta'sani'lh Lázaro nac pūtā'cnūn jā ixmā'cnūcani't ē mālacastālancuanilh, ē xla'ca'n ixtalichihuina'mā'nalh tū ixtalaktzi'nī't.

¹⁸ Ū'tza' talī'a'lh talipāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuhui't ixpālacata xla'ca'n ixtaca'tzi ixtlahuani't huā'mā' li'a'cnīn.

¹⁹ Fariseos talāhuanilh:

—Calaktzi'ntit chī tastālani'kō'. Jāla tū tlahuani'yāuj.

Makapitzin griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzin griegos nā xla'ca'n ixta'a'nī't nac Jerusalén natalaktaquilhpūta Dios a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'.

²¹ Xla'ca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuaniilh:

—Señor, quina'n ictā'chihuina'ncu'tunāuj Jesús.

²² Felipe laka'lh Andrés ē huanilh tū tahuani. Ixchā'tu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Jesús cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chilhtza' quilhtamacuj tū naquimpulakachi'xcuhui'can ixpālacata palaj na'icni. ²⁴ Ū'tza' ixlicāna'. Palh a'ktin lica'nat namāstā' ixtahua'ca't, ixlacasqui'nca namā'cnūcan nac ti'ya't. A'cxni' namā'cnūcan, pūla tasu'yu hua'chi ixnīnī't. Ālistān namāstā' ixtahua'ca't. Nā chuntza' naquina'kspula a'cxni' naquimā'cnūcan.

²⁵ Nā chuntza' tachi'xcuhui't. Tī tatlahua tū ixtalacasqui'nīnca'n, xla'ca'n nacāspu'tni' ixlatamatca'n. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā makstin caticāspu'tni'lh. ²⁶ Tī quintatā'scuju'tun, caquintastālani'lh. Jā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' naquintatā'tahui'la tī quintatā'scuja. QuinTāta'

nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tī quintatā'scuja.

Jesús huanli chī nani

²⁷ Chuhua'j quit ictamakchuyinī't. ¿Chī na'icuan? Jā ictihuanilh quinTāta': “Tāta', caquimakapūtaxtū tū na'icpāti.” Jāla icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpātini'n. Ū'tza' iclimini't nac cā'quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', calakachi'xcuhui'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Quilakachi'xcuhui'cani'ttza' ē naquilakachi'xcuhui'palacan.

²⁹ Tachi'xcuhui't, a'cxni' takexmatli huā'mā', tahuaniilh:

—Jililh.

Ā'makapitzin tahuampāl'h:

—Chā'tin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tachihuīn chihuīna'nli mimpālacataca'n ē jā quimpālacata.

³¹ Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nīcan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Namaktīcan ixlitli'hui'qui tī māpa'ksi huā'mā' cā'quilhtamacuj. ³² Quit a'cxni' naquimā'kayāhuacan nac cruz,

na'iccāmāpāstaqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't palh naquintakexmatni'.

³³ Jesús huanli huā'mā' ixpālacata chuntza' naca'tzīcan chī nalīnī.

³⁴ Tachi'xcuhui't takelhtīl'h:

—Quilimāpa'ksīnca'n

quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj. ¿Chī

lihua'na' hui'x Chi'xcu' xala' Tālh mā'n namā'kayāhuaca'na' nac cruz? ¿Ē tīchu huā'mā' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n?

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Jātza' makās catika'lhī'tit taxkaket. Catlā'hua'ntit hui'xina'n

lihuancus ka'lhī'yā'tit taxkaket ē jāna'j lakatzī'suanā'tit. Tī talatlā'huancā'pucsua' jā taca'tzi jā ta'a'n. ³⁶ Quit taxkaket ixpālacata icmāsu'yu tū

ixlicāna'. Caquilā'a'ka'i'ni'uj ē chuntza' naca'tziyā'tit tū ixlicāna'.

A'cxni' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh ē cātatzē'kni'lh.

Tū ixpālacata israelitas jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús

³⁷ Israelitas jā ixta'a'ka'i'ni' Jesús masqui ixtlahuani'ttza' lhūhua' li'a'cnīn ixlacatinca'n. ³⁸ Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'kni't a'kchihuina' Isaías:

Māpa'ksini', jā ti a'ka'i'ni't tū icmāsu'yūj. Jā ti a'ka'i'lh masqui laktzi'nca chī Dios ka'lhī litli'hui'qui.

³⁹ Isaías lichihuina'nli chī jāla ixta'a'ka'i'. Ē ū'tza' lihuampāl'h:

⁴⁰ Dios cāmālakatzī'lh ē cālactlahuani'lh ixtalacapāstacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n ē jā natalilacapāstaca ixlistacna'ca'n ē jā quintalakmin na'iccālimātzeyī.

⁴¹ Isaías huanli huā'mā' ixpālacata ixlaktzi'ni'ttza' chī ixlitli'hui'qui Jesús. Chuntza' lichihuina'nli Jesús.

⁴² Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'ka'i'ni'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'ka'i'lh ixpālacata ixtajicua'ni' lifariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. ⁴³ Xlaca'n ā'chulā' ixtalakatī catalakachi'xcuhui'lh tachi'xcuhui't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacālīputzāna'nīcan tachi'xcuhui't

⁴⁴ Jesús palha' chihuina'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'ka'i'ni'ni't jā xmān quina'cstu quinta'a'ka'i'ni'ni't. Xlaca'n ta'a'ka'i'ni'ni't nā quinTāta' tī quimacamini't. ⁴⁵ Tī quintalaktzi'n hua'chi talaktzi'mā'nalh nā quinTāta' tī quimacamini't. ⁴⁶ Quit taxkaket. Icmīni't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhui't. Chuntza' tī naquinta'a'ka'i'ni' jātza' catitatahui'lh nac cā'puksua', ixpālacata nata'a'ka'i' tū ixlicāna'.

⁴⁷ Tī takexmata quintachihuīn ē jā ta'a'ka'i', jā quit icticāputzāna'nīlh. Quit icmīni't na'iccāmakapūtaxtū xalani'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icmīni't na'iccāputzāna'nī. ⁴⁸ Tī quintalakmaka'n ē jā ta'a'ka'i' quintachihuīn, xlaca'n nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan tū icuani't. ⁴⁹ Quit jā xmān icchihuina'n tū quintalacapāstacni'. QuinTāta' tī quimacamīlh xla' quimāpa'ksīlh tū icuan ē tū icmāsu'yu. ⁵⁰ Quit icca'tzi quinTāta' quimāpa'ksīlh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Tū quihuanini't quinTāta', ū'tza' iclichihuina'n.

Jesús cātantūche'kē'lh i'scujnu'ni'n

13 A'cxni' jāna'j ixtzucu cātani', Jesús ca'tzīlh ā'macsti'na'j i'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixcāpāxqui'ni't tī ixla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' ixcāpāxqui'.

² Jesús ixcātā'huā'yamā'lh i'scujnu'ni'n. Skāhui'ni' ixmālacpuhuanīni'ttza' Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. ³ Jesús ixca'tzi ixTāta' ixmaxqui'kō'ni't limāpa'ksin. Nā ixca'tzi ixmīni'ta'ncha' jā hui'lh Dios ē nalaka'mpala. ⁴ Ā'listān tāyalh jā ixa'yamā'lh ē tamakxtulh ixl'u'xu' tū ixmākelhalīni't ē tampātahui'lh a'ktin ixlimacaxaca. ⁵ Palaj tunca mojōlh xcān nac a'ktin pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' i'scujnu'ni'n ē cālītāntūxacalh ixlimacaxaca tū ixtampāhui'lh.

⁶ A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksini', ¿hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Chuhualj hui'x jā ca'tziya' tū ictlahuamā'lh. Ā'listān nalacapāstaca.

⁸ Pedro huanilh:

—Quit jā makstin quintitantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitantūche'kē'n, hui'x jātza' quintitā'scujti.

⁹ Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰ Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can ixpālacata pō'ktu ixmacni' xatache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

¹¹ Jesús ixca'tzītza' tī namacamāstā'. Ū'tza' lihuani: “Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.”

¹² Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē tahui'lapālh ē cāhuanilh:

—¿Ē lacaca'tziyā'tit tū iccātlahuani'nī'ta'n?

¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhuiyāuj Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini'. Tze chī hua'nā'tit. Ū'tza' quit. ¹⁴ Quit Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksini', ē iccātantūche'kē'nī'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n nalātantūche'kē'yā'tit.

¹⁵ Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chi xalilaktzi'ntēn. Nā chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n. ¹⁶ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit mintēcu'ca'n. Hui'xina'n quilacsujni' ē quit iccāmālacscujyān. Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū iccāhuanini'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit, lipāxuhua nalatapāyā'tit.

¹⁸ Jā milipō'ktuca'n iccālīchi-huīna'nān. Quit icca'tzi' tī iccālacsacnī't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzi'ncu'tun.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' nala huā'mā', hui'xina'n naca'tziyā'tit tīchu quit. ²⁰ Quit ixlicāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacamini't.

**Jesús huanli ū'tza'
Judas namacamāstā'**

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús lipuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Ē tatzuculh talālakalaktzi'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzi' tī ixlīchihuīna'mā'lh. ²³ Chā'tin ī'scujni' ixuā'yamā'lh na ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxqui' Jesús. ²⁴ Simón Pedro macahuanilh tzamā' scujni':

—Cakelhasqui'ni' tīchu līchihuīna'mā'lh.

²⁵ Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jilh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksini', ¿tīchu līchihuīna'mpā't?

²⁶ Jesús kelhtilh:

—Na'icmāchū'huī' lihua' pītzu'na'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxqui' ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītzu'na'j pāntzīn ē maxqui'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón. ²⁷ A'cxni' Judas maktini'lh pāntzīn, tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlīstacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.

²⁸ Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzi' tū chuntza' ixlihuanimā'lh.

²⁹ Judas ū'tza' ixmāmāqui'nīcani't tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuanini't natamāhua tū ixtamaclacasqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuanini't nacāmaxqui' macasti'n

xcamanī'n. ³⁰A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzi'satza' ixuani't.

Xasāsti' limāpa'ksin

³¹A'cxni' Judas ixtaxtuni'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tli'ni't quit, Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Ē xla' quilitaka'tli'ni't. ³²Namāka'tli'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilimāka'tli'. Palaj tunca nakentaxtu. ³³Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahui'lan. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. ³⁴Iccāmaxqui'yān xasāsti' limāpa'ksin: Calāpāxqui'tit hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxqui'yān quit, nā chuntza' nalāpāxqui'yā'tit. ³⁵Palh hui'xina'n nalāpāxqui'yā'tit, chuntza' natalīca'tzi ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't hui'xina'n quiscujnu'ni'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶Simón Pedro kelhasqui'nilh Jesús:

—Māpa'ksini', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtilh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'listān naquistālani'ya'.

³⁷Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnicu'tun mimpālacata.

³⁸Jesús kelhtilh:

—¿Ē ixlicāna' quilīnicu'tuna'? Ixlicāna' tū icuaniyān. A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka' maktu'tun.

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'nca'n Dios

14 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calipāhua'ntit Dios

ē nā chuntza' quit caquilālipāhuanui. ²Jā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahui'lh. Palh jā cahuālh chuntza', xa'iccāhuanin. Ica'nā iccāxui'li pūtahui'lh jā natahui'la'yā'tit. ³A'cxni' na'ica'n ē na'iccāxui'likō'yācha', na'icmimpala ē na'iccālē'nān. Chuntza' jā na'ictahui'la, nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴Hui'xina'n ca'tziyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tziyā'tit chī tzē lichā'nca'n.

⁵Tomás huanilh:

—Māpa'ksini', quina'n jā icca'tziyāuj jā pimpā't. ¿Chī na'iclica'tziyāuj chī lichā'nca'n?

⁶Jesús kelhtilh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlicāna', ē quit latamat. Xmān tī quinta'a'ka'i'ni' tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tīchu quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzi'nī'ta'ntit.

⁸Felipe huanilh:

—Māpa'ksini', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yān.

⁹Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'huī'lan. ¿Tū ixpālacata jāna'j quilakapasa'? Tī quintalaktzi'ni't, nā talaktzi'ni't quinTāta'. ¿Tū ixpālacata lihua'na': "Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?" ¹⁰¿Ē jā a'ka'i'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā quintalacapāstacni'. QuinTāta' quintā'lahui'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. ¹¹Ca'a'ka'i'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'i'yā'tit huā'mā', calī'a'ka'i'tit li'a'cnīn tū ictlahua. ¹²Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'i'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua ixpālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhui'ni' quit na'ictlahua ixpālacata quit i'Ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclimāsu'yukō' chī ixlika'tla'

ixlitli'hui'qui quinTāta'. ¹⁴Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuini'.

Jesús huanli namacamin Espíritu Santo

¹⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh hui'xina'n quilpāxqui'yāuj, cakexpa'ttit quilimāpa'ksin. ¹⁶Quit na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla' nacālakmacamimpalayān ā'chā'tin ti nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahui'layān chī ixlipō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espíritu Santo ti māsuyū tū ixlicāna'. ¹⁷Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jāla catitamaktini'lh Espíritu Santo expālacata xlaca'n jā catitalaktzi'lh ē jā catitalakapasli. Hui'xina'n lakapasā'tit expālacata xla' cātā'hui'lan. ¹⁸Jā icticāmaktetni' mina'cstucan. Na'iccālakmimpalayān. ¹⁹Jātza' makās quintitalaktzi'lh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzi'nāuj. Nalatahui'la'yā'tit expālacata quit iclahui'lh. ²⁰A'cxni' namin Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit quinTāta' quintā'hui'lh ē nā iccātā'hui'lan. ²¹Ti taca'tzi quilimāpa'ksin ē tamākentaxtū, ū'tza' litasuyū quintapāxqui'. QuinTāta' nā nacāpāxqui' ti quintapāxqui'. Nā quit na'iccāpāxqui' ē na'iccātasuyūni'.

²²Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksini', ¿tū expālacata naquilātasuyūni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzin'?

²³Jesús kelhtilh:

—Ti quintapāxqui', xlaca'n natakexmata tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxqui'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴Ti jā quintapāxqui' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; ixla' quinTāta' ti quimacaminī't.

²⁵Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'ni'ta'n lihuan iccātā'hui'lan. ²⁶QuinTāta' namacamin Espíritu Santo ē xla' namāsuyū quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsuyūni'kō'yān ē nacāmālacapāstaquiyān ixlipō'ktu tū iccāhuanini'ta'n.

²⁷'Iccāmaktetni'yān quintapāxuān. Iccāmāxqui'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyi'tit ē jā cajicua'ntit. ²⁸Hui'xina'n kexpa'ttit chī iccāhuani: “Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān.” Palh ixlicāna' ixquilpāxqui'uj, ixlipāxua'tit expālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. ²⁹Iccāhuanimā'n tū na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'iyā'tit.

³⁰Jātza' icticātā'chihuīna'n expālacata mimā'lhtza' ti māpa'ksini'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintimāpa'ksilh quit. ³¹Quit ictlahua tū quihuani quinTāta'. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tze nataka'tzi palh quit icpāxqui' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipāl'h:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

Xamayāc uva ē ixpekenīn

15 Jesús cāhuanipāl'h: —Quit hua'chi xatze mayāc ē quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna'. ²Ixpipō'ktu ixpekenī'n tū jā māsā' ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmaka'n. Ixpipō'ktu ixpekenī'n tū māsā' ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lhna. Chuntza' ā'chulā' namāstā' ixtahua'ca't. ³Nā chuntza' Dios cāmāpānūni'ni'ta'n tū jā tze expālacata hui'xina'n a'ka'ī'ni'ta'ntit quintachihuīn. ⁴Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc palh jā tzej chi'pāxna'n jā catimāstā'lh ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā

chuntza' nalitaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxtim quilātā'hui'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵Quit hua'chi xamayāc ē hui'xina'n hua'chi ixpekeni'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xlaca'n natamāstā' ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n mina'cstuca'n jāla tī catitlahua'tit palh quit jā na'iccāmaktāyayān. ⁶Tī jā quintatā'lātahui'la nacālakmaka'nca'n hua'chi ixpekeni'n tū cāpekesitmaka'nca'nī't ē natascāca ē namākēxtimican ē nalhcuyucan.

⁷Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh jā napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē nacātamaxqui'yān. ⁸Palh hui'xina'n māstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalimāka'tlī'yā'tit quinTāta'. Chuntza' lītasu'yu ixlicāna' quiscujnu'nī'n. ⁹Quit iccāpāxqui'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxqui'. Hui'xina'n caquilāpāxqui'tēlhauj. ¹⁰QuinTāta' quimpāxqui' ixpālacata ickexmatni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkexpa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxqui'yān.

¹¹Quit iccāhuanini'ta'n huā'mā' ixpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāx-uhuān. Chuntza' nalika'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān. ¹²Quilimāpa'ksin ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxqui'yān. ¹³Palh hui'lh chā'tin tī linilh ixamigo, ixlicāna' pāxqui'. ¹⁴Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālīmāpa'ksiyān. ¹⁵Jātza' icticāmāpācuhuīn quintasācua'n ixpālacata tasācua' jā ca'tzī tū tlahuacu'tumā'lh ixtēcu'. Hui'xina'n iccāhuaniyān quinamigos ixpālacata quit iccāmāca'tzīni'yān pō'ktu tū quihuanī quinTāta'. ¹⁶Jā hui'xina'n quilālacsacui. Quit iccālacsacni'ta'n. Iccāmacamaxqui'yān napinā'tit ē namāstā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū

natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷Ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksiyān: calāpāxqui'tit milipō'ktuca'n.

Makapitzin jā caticātalaktzi'ncu'tun

¹⁸Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalani'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhaktzi'nān, jā nata-makchuyi'yā'tit. Ca'tziyā'tit nā quit xapūla quintaquiclhaktzi'lh. ¹⁹Palh cahuālh hui'xina'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxqui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxqui' xlaca'n. Quit iccālacsacni'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' cātaliquiclhaktzi'nān. ²⁰Calacapāstactit chī iccāhuanin hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālani'nī't. Nā hui'xina'n chuntza' nacātaputzastālani'yān. Ā'makapitzin takexmatni't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakexmatni'yān. ²¹Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuani'yān quimpālacata, ixpālacata xlaca'n jā talakapasa tī quimacaminī't.

²²Palh quit jā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n jā ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh jā talē'n cuenta, ixpālacata iccāhuaninī'ttza'. ²³Tī quintaquiclhaktzi'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzi'n. ²⁴Xlaca'n jā tū ixtalē'lh cuenta, palh quit jā xa'ictlahualh na ixlacatinca'n tū jāla tlhua ā'chā'tin. Masqui talaktzi'nī't huā'mā', quintaquiclhaktzi'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzi'lh. ²⁵Chuntza' nalikentaxtu chī tatzo'kni' nac limāpa'ksin tū cāmaxqui'ca: Quintaquiclhaktzi'lh ē jā tū ixpālacata.

²⁶ 'Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espiritu Santo tī nahuan tū ixlicāna'. Xla' naminācha' jā hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacamini'yāchā'n jā hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. ²⁷ Nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit ixpālacata ixquilātā' hui'lāna'uj a'cxni' iclitzuculh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16 'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' jā titamakahuasā'tit a'cxni' napātini'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmakniyān. Tī nacātamakniyān, xla'ca'n natapuhuan tatlahuamā'nalh tū ixtalacasqui'nin Dios. ³ Huā'mā' natatlahua ixpālacata jā makstin talakapasni't quinTāta' ē nā quit jā quintalapasni't. ⁴ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacātaputzastālani'yān, nalilacapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlahua Espiritu Santo

Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit jā iccāhuanin huā'mā' xapūla ixpālacata quit xa'iccātā' hui'lan. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala tī quimacamini't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nin: “¿Jā pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lilipuhuanā'tit ixpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit jā icti'a'lh, jā caticālakmin tī nacāmaktāyayān. Ē palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyayān. ⁸ Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzini' tachi'xcuhui't chī talaclē'n chā'tunu' xla'ca'n. Nacāmāca'tzini' tū xatze na ixlacatin Dios. Nacāmāca'tzini' chī Dios nacāputzāna'nī. ⁹ Nacāmāca'tzini' xla'ca'n talaclē'n ixpālacata jā quinta'a'ka'i'ni'. ¹⁰ Nacāmāca'tzini' tū xatze, ixpālacata

quit iclaka'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jātza' quintilālaktzi'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzini' chī Dios nacāputzāna'nī ixpālacata chuhua'j putzāna'nīcani'ttza' tī māpa'ksi huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹² 'Lhūhua' sputa tū iccāhuanicu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. ¹³ A'cxni' namin Espiritu Santo, tī nahuan tū ixlicāna', ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuīna'nli xmán ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuaniyān xmán tū xaTāta' nahuanī. Nā nacāmāca'tziniyān hui'xina'n tū na'a'kspulana'n. ¹⁴ Xla' naquimāka'tli' ixpālacata nacāmāca'tziniyān tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit. ¹⁵ Pō'ktu tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclihuah Espiritu Santo nacāmāca'tziniyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua tī talipuhuan

¹⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzi'uj. Ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzi'mpalayāuj ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.

¹⁷ Makapitzin ī'scujnu'ni'n talākelhasqui'nilh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'na'j jā catilaktzi'uj ē ā'macsti'na'j huampala nalaktzi'mpalayāuj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ ¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tziyāuj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzilh tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzi'uj ē ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzi'mpalayāuj. ¿Jā ū'tza' huā'mā' tū lākelhasqui'nīpā'na'ntit? ²⁰ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit ē nalipuhuanā'tit. Tachi'xcuhui't natalipāxuhua. Masqui pūla nalipuhuanā'tit, ā'listān lipāxuj

natahui'la'yā'tit. ²¹ A'cxni' chā'tin puscāt nacamala, xla' lipuhuan ixpālacata pātini'n. A'cxni' lacatuncuhui'nī'ttza' i'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātini'lh ixpālacata chilhtza' nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' lipāxuhua. ²² Nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lipuhuanā'tit. A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin caticāmaktin huā'mā' tapāxuhuan.

²³ 'A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū quintilākelhasqui'niuj. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān, quinTāta' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuini'. ²⁴ Jāna'j tū squi'ni'ta'ntit na quintacuhuini'. Casqui'ntit ē nacātamaxqui'yān. Ē ū'tza' nalipāxua'yā'tit.

Jesús skāhui'lh tī māpa'ksi cā'quilhtamacuj

²⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Iccāhuanini'ta'n huā'mā' tū limāsu'yun. Namin quilhtamacuj a'cxni' jātza' icticātā'chihuina'n chuntza'. Tzej na'iccātā'lichihuina'nān quinTāta'. ²⁶ Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' na quintacuhuini'. Jātza' ixlacasqui'nca quit na'icsqui'ni' quinTāta' mimpālacataca'n. ²⁷ QuinTāta' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit na quintacuhuini'. Hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj quit ē a'ka'ni'ta'ntit quit icmini'ta'ncha' jā hui'lh Dios. Ū'tza' xla' cālipāxqui'yān hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' na ixpāxtūn quinTāta' ē icmilh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmakxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Īscujnu'nī'n tahuani'lh:

—Chuhua'j tzej icca'tziyāuj tū lichihuina'mpā't ixpālacata jātza' chihuina'mpā't tū limāsu'yun.

³⁰ Chuhua'j icca'tziyāuj hui'x ca'tzikō'ya' ixlipō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nakelhasqui'nica'na'. Icca'tziyāuj hui'x ta'nī'ta'nchi jā hui'lacha' Dios.

³¹ Jesús cākelhtil'h:

—¿Chuhua'j a'ka'iyā'tittza'?

³² Mimā'lh'tza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuanī'yā'tit. Milipō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n ē quit naquilāmakxtekāuj quina'cstu. Masqui quilāmakxtekui, jā quilimān ictitahuī'lh ixpālacata quinTāta', xla' quintā'huī'lh. ³³ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālipāhuanāuj xmān quit. Lihuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātini'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icskāhui'lh'tza' tī māpa'ksi cā'quilhtamacuj.

Jesús li'orarlil'h i'scujnu'nī'n

17 A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanli:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhui'yān. ² Quimaxqui'ni'ta' limāpa'ksin na'iccāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' quit tzē na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tzē na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī quimacamaxqui'ni'ta'. ³ Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzi hui'x ixlicāna' Dios ē hui'x quimacata'ni'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

⁴ 'Quit iclakachi'xcuhui'ni'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lh'tza' tū quimāpa'ksini'ta' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatin chuntza' chī ixquilakachi'xcuhui'ya'

a'cxni' xa'ictā'hui'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj.

⁶Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxqui'nī'ta', xlaça'n iccāmāca'tzinīnī'ttza' tī hui'x. Xlaça'n mila' ixtahuani't ē hui'x quimacamaxqui'nī'ta' ē xlaça'n taxexmatni'nī't milimāpa'ksin. ⁷Chuhua'j xlaça'n taca'tzī milimāpa'ksin ū'tza' tū iclītlahua ixlipō'ktu. ⁸Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaça'n quinta'a'ka'ī'nī'lh. Chuhua'j taca'tzītza' ixlicāna' icminī'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'ī'nī'ttza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹Quit icsqui'ni'yān ixpālacataça'n. Jā icsqui'ni'yān ixpālacataça'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'ni'yān xmān ixpālacataça'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ixpālacata xlaça'n pō'ktu mila'. ¹⁰Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuhū'nī't.

¹¹Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. Ē jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaça'n natatachoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xaticua'lanālanī' hui'x, cacālimaktāya' milītlī'hui'qui xlaça'n tī quimacamaxqui'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim. ¹²A'cxni' xa'iccātā'hui'lh ū'tunu'n, xa'iccālimaktaka'lha milītlī'hui'qui tī quimacamaxqui'. Xa'iccāmaktaka'lha xlaça'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkāl, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'ī'cu'tun ū'tza' tza'nkāl. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzo'kni'.

¹³Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Lihuan icuī'lhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaça'n natalika'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴Iccāmāxqui'nī't mintachihuīn. Ē xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzī'n xlaça'n. Cāquiclhaktzī'ncan quinchī'xcuhū'n ixpālacata xlaça'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī

quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵Jā icsqui'ni'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yān cacāmaktāya'. Chuntza' skāhui'ni' jā nacā'a'kskāhui'. ¹⁶Xlaça'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷Xalactze cacālimāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū ixlicāna'. ¹⁸Chuntza' chī quimacata'nī'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xlaça'n nā quit na'iccāmācā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹Ixpālacataça'n quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xlaça'n mila' natalitaxtu.

²⁰Icsqui'ni'mān ixpālacataça'n xlaça'n ē ixpālacataça'n ixlipō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'ī' ā'listān ixpālacata ixtamāsu'yunca'n xlaça'n tī quila'. ²¹Icsqui'ni'yān quina'n ē xlaça'n kēxtim nalayāuj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'ī' hui'x tī quimacata'nī'ta'. ²²Chī hui'x quilakachi'xcuhū'nī'ta', nā chuntza' quit iccālakachi'xcuhū'nī't xlaça'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³Quit iccātā'lahui'lh xlaça'n chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xlaça'n natalitaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalica'tzī hui'x quimacata'nī'ta' ē hui'x nā cāpāxqui'ya' xlaça'n chī quimpāxqui'ya' quit.

²⁴QuinTāta', hui'x quimacamaxqui'nī'ta' xlaça'n. Quit iclacasqui'n nā xlaça'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xlaça'n natalaktzī'n chī quilakachi'xcuhū'ya'. Hui'x quilakachi'xcuhū'ya' ixpālacata ixquimpāxqui'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj. ²⁵Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachi'xcuhū't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchī'xcuhū'n,

xlaca'n taca'tzi hui'x quimacata'nī'ta'.
²⁶Quit iccāmāca'tzinī'ttza' tī
 hui'x. Na'iccāmāca'tzinīcus ē xlaca'n
 natapāxqui'nin chuntza' chī hui'x
 quimpāxqui'ya'. Nā xlaca'n pō'ktu
 quilhtamacuj na'iccātā'tahui'la.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

18 Jesús a'cxni' tlahuakō'lh
 oración, cātā'taxtulh i'scujnu'nī'n
 ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza'
 ixuī'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza'
 cātā'tanūlh i'scujnu'nī'n. ²Nā Judas tī
 namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n
 a'ntza' ixpālacata maklhūhua'
 Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza'
 i'scujnu'nī'n. ³A'ntza' nac pū'olivar
 Judas cālē'lh soldados ē policías tī
 ixcāmacā'nī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē
 fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaca'n ē
 xpūmaksocō'a'n ē ixlamparaca'n. ⁴Jesús
 ixca'tzikō'tza' ixlipō'ktu tū na'a'kspula ē
 cālaktalacatzuna'jīlh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵Xlaca'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yā'lh Judas tī
 namacamāstā' Jesús. ⁶A'cxni' Jesús
 cāhuanīlh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”,
 xlaca'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē
 ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xlaca'n tahuampālh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸Jesús cāhuanīlh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit
 quilā'putzayā'uj, cacāmakxtektit cata'a'lh
 tzamā' makapitzīn.

⁹Huanli huā'mā' ixpālacata namāken-
 taxtū tū Jesús ixuani't: “Jā tī chā'tin
 tza'nkā'lh tī quimacamaxqui'lh xaTāta'.”

¹⁰Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta,
 ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh
 na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla'
 ū'tza' ixtasācua' ixuani't xapuxcu' pālej.

¹¹Jesús huanīlh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpū-
 machīta. Quit iclihui'linī't na'icpāti tū ix-
 talacasqui'nīn quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹²Tachi'palh Jesús soldados ē
 ixcomandante'ca'n ē policías tī ixlaca'n
 israelitas. Macachi'ca. ¹³Lē'nca pūla
 na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti'
 ixuani't Caifás tī xapuxcu' pālej
 tzamā' cā'ta. ¹⁴Tzamā' Caifás ū'tza'
 tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze
 palh chā'tin chi'xcu' nalinī ixpālacata
 ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't.

Pedro kelhtatzē'kli

Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵Ixtastālani'tē'lh Jesús Simón Pedro
 ē ā'chā'tin i'scujni'. Tzamā' i'scujni'
 xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza'
 litā'tanūlh Jesús na ixtanquilhtīn ixchic
 xapuxcu' pālej. ¹⁶Pedro tachokolh nac
 kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha.
 Taxtulh tzamā' i'scujni' tī ixlakapasa
 xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'jāt
 tī ixmaktaka'lh mā'lh mākelhcha.
 Chuntza' tzamā' i'scujni' tzē mánūlh
 Pedro nac tanquilhtīn. ¹⁷Tzu'ma'jāt
 tī ixmaktaka'lh mākelhcha, xla'
 kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x i'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtini'lh:

—Jā quit.

¹⁸Tasācua'n ē policías ixtahui'linī't
 macscut ixpālacata ixlonku'n.
 Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nal. Nā a'ntza'
 ixmaklayā'lh Pedro ixmaksoko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nilh Jesús*Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71*

¹⁹ Anás tī xapuxcu' pālej, xla' likelhasqui'nilh Jesús ixpālacata i'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

²⁰ Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't cā'lacana ixlacatinca'n tachi'xcuhū't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka israelitas. Jā tū icuanī't nac cā'tzē'k. ²¹ ¿Tū ixpālacata quilikelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni' tachi'xcuhū't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

²² A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policia tī ixlayālh a'ntza', lacala'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtican tzamā' xapuxcu' pālej?

²³ Jesús kelhtilh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlipō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū ixpālacata quilitucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatachī'n Caifás tī xapuxcu' pālej.

**Pedro kelhtatzē'kpālh
Jesús jā ixlakapasa***Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62*

²⁵ Simón Pedro ixyālh ī'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā i'scujni' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpālh ē huanli:

—Jā quit.

²⁶ Nā a'ntza' ixui'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej. Xla' ixtalakapasni' ixuani't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā' tasācua', xla' kelhasqui'nilh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ictā'laktzī'n Jesús nac pī'olivar?

²⁷ Pedro kelhtatzē'kpālh ē palaj tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatin Pilato*Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5*

²⁸ Tzi'sajcus ixuani't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xla'ca'n jā tatanūlh nac chic. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalitaxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh lihua' i'xla' cā'tani' tū huanican pascua. ²⁹ Ū'tza' litaxtulh Pilato nacatā'chihuīna'n. Cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata limālacsu'yuyā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Xlaca'n takelhtini'lh:

—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxquī'n.

³¹ Pilato cāhuanilh:

—Cali'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milimāpa'ksinca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtilh:

—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj limāpa'ksin na'icmakniyāuj catihuālh.

³² Chuntza' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū tū ixuani't Jesús ixpālacata chī nalinī. ³³ Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴ Jesús huanilh:

—¿Ē mintalacapāstacni' quilikelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talichihuīna'ni'ta'n ā'makapitzin quimpālacata?

³⁵ Pilato kelhtilh:

—¿Ē quit israelita? Quintamamaxqui'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'. ¿Tūchu tlaha'ni'ta'?

³⁶ Jesús kelhtilh:

—Quit jā icmāpa'ksini'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchī'xcuhū'n ixquintamaktāyalh a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksini'n huā'tzā'.

³⁷ Pilato kelhasqui'nilh:

—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncuhū'lh ē ū'tza' iclīmīlh nac cā'quilhtamacuj xipālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n tī taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xluca'n quintakexmatni'.

³⁸ Pilato huanilh:

—¿Chi lica'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús lichihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanilh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuani't huā'mā' chī'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahui'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachi'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'icmāxtekni'yān ixpuxcu'ca'n israelitas?

⁴⁰ Ixlipō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuani:

—¡Jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19 Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ² Soldados tatlahualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. ³ Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuani:

—¡Tzehuani't ixpuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nalh.

⁴ Pilato cālaktaxtupālh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tzīyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauij.

⁵ Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'cani't lu'xu' xasmataka. Pilato cāhuanilh:

—¡Huā'yālh tzamā' chī'xcu'!

⁶ A'cxni' talaktzī'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xluca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—¡Caxtokohua'ca'ca'!

¡Caxtokohua'ca'ca'!

Pilato cāhuanilh:

—Calipintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauij.

⁷ Israelitas takelhtilh:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin limāpa'ksin. Chuntza' chī huan nac limāpa'ksin, ixlacasqui'nca nani huā'mā' chī'xcu' xipālacata xla' huan ū'tza' i'Ska'ta' Dios.

⁸ Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachi-huīn, xla' ā'chulā' jicua'nli. ⁹ Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x'?

Jesús jā kelhtilh.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Chī jā quilikelhtīya'? ¿Ē jā ca'tzīya' palh quit icka'lhī limāpa'ksin tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'icxtokohua'ca'yān?

¹¹ Jesús kelhtilh:

—Palh jā Dios ixmaxqui'n limāpa'ksin, hui'x jā ixtika'lhī' nūn a'ktin limāpa'ksin naquintlahua'ni'ya' catūhuālh. Chī'xcu' tī quimacamāstā'lh na milacatīn, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhī ixcuenta ē jā hui'x.

¹² A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxteku'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuani:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x jā ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! ¡Tī litanūcu'tun ixlipuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' César!

¹³ A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Tahuī'lh na ixpūmāpa'ksin jā huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gabata. ¹⁴ Xmān a'ktin quilhtamacuj i'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chi i'tāt quilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¡Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

¹⁵ Xluca'n tata'salh ē tahuani:

—¡Camaknica! ¡Camaknica!
¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit nextokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pālejni' takelhtini'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān chā'tin quimpuxcu'ca'n. Ū'tza' César.

¹⁶ Palaj tunca Pilato cāmacamaxqui'lh xlac'a'n nextokohua'ca'can. Ē xlac'a'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷ Jesús taxtulh ē ixcu'ca'lē'mā'lh ixacruz. Chā'lh jā huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuini' Gólgota. ¹⁸ A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtuni'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹ Pilato māhui'linini'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesus xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua' israelitas talaktzi'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuin ixtzo'kcani't: hebreo ē griego ē latín. ²¹ Xanapuxcu'nu' pālejni' tahuanih Pilato:

—Jā ixtzo'kti "IxPuxcu'ca'n israelitas." Chuhua'j catzo'kti: "Ū'tza' huanli: Quit ixPuxcu'ca'n israelitas."

²² Pilato cākelhtilh:

—Ū'tza' tū ictzo'kni't, ū'tza' natahui'la.

²³ A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'ni'ttza' Jesús, tasacli ixlu'xu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzilh. Ixkelhni' lu'xu' xla' jā xatatzapa' ixuani't; chu a'ktin ixtacāxtlahuanit' chī ixa'cpūn ē chī ixquilhtūn. ²⁴ Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitui. Xatze calālilaktzi'uj ē nalaktzi'nāuj tī napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuin Dios jā tatzokni':

Tamālacpitzilh quilu'xu' ē talālilaktzi'lh chī napāxtoka.

Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵ Ixlacatzuna'j cruz jā ixmāhua'ca'cani't Jesús, ixtayāna'lh ixtzi' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzi' ē María ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶ Jesús cālaktzī'lh ixtzi' ē i'scujni' tī ixmakyālh. Tzamā' i'scujni' ū'tza' tī tzej ixpāxqui'. Jesús huanilh ixtzi':

—Nā, ā'tzā' huī'lh minka'hua'cha.

²⁷ Ē huanilh i'scujni':

—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzi'.

Tzamā' i'scujni' mānūlh na ixchic.

Jesús nilh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸ Jesús ixca'tzī'tza' ixmākentaxtūkō'cani'ttza' ixlipō'ktu. Chuntza' chī tatzokni' na ixtachihuin Dios, xla' huanli:

—Ickelhpūti.

²⁹ A'ntza' ixylāh a'ktin tla'ma'nc ixlitzuma xaxcān vinagre. Limāchū'huī'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'huī'lica a'ktin qui'huī' tū huanican hisopo ē lilakmacā'nca ē māhui'ca. ³⁰ Jesús hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:

—Ixlipō'ktu icmākentaxtūkō'ni'ttza'.

Jesús māquilhpūtilh ixa'kxāk ē ixa'cstu tamacamāstā'ni'lh Dios ē chuntza' nilh.

Chā'tin soldado

litāpāhtuculh Jesús ixlanza

³¹ Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj i'sputa natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nini'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj tū pūjaxcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcuhui'can. Ū'tza' līsqui'ni'ca Pilato nacāmāchēkētū'cxnini'n tī ixcāxtokohua'ca'cani't ē nacāmāyujūnini'n ixmacni'ca'n nini'n. ³² Soldados ta'a'lh

ē tachēkētucxli chā'tu' chī'xcuhui'n tī
ixcātā'xtokohua'ca'cani't Jesús. ³³ A'cxni'
talakhtalacatzuna'jilh Jesús, talaktzi'lh
ixnīni'ttza'. Ū'tza' jā lichēkētuc'cxca xla'.

³⁴ Chā'tin soldado litāpālhtuculh Jesús
ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē
xcān. ³⁵ Quit Juan ē iclaktzi'lh huā'mā'.
Tū icuan ū'tza' tū ixlicāna'. Iccāhuaniyān
huā'mā' ixpālacata chuntza' nā hui'xina'n
nā'a'ka'i'yā'tit. ³⁶ Huā'mā' a'kspulalh ix-
pālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios
chī tatzō'kni':

Jā catituc'cxni'ca nūn kentin ixlucut.

³⁷ Nā chuntza' tatzō'kni':

Xlaca'n natalaktzi'n tī tāpālhtucucani't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸ A'cxni' ixa'kspulani't huā'mā', José
xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato
namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús.
Huā'mā' José tī tatzē'kli ixa'ka'i'ni' Jesús
ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas.
Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh
ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹ Nā tā'a'lh
Nicodemo tī pūla ixlakmini't cā'tzi'sa
Jesús. Xla' līmilh mirra ē āloes. Chī
pu'xamacāuj kilos līmilh Nicodemo.
⁴⁰ Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh
ixmacni' Jesús ē talipāsna'tli lu'xu' ē nā
tatā'mānūlh mirra ē āloes tū ixtalimīni't.
Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas
a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ A'ntza' jā
xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j a'ktin
pū'olivar ē a'ntza' ixui'lh a'ktin lhu'cu' tū
ixtlahuacani't namā'cnūcan catihuālh.
A'ntza' jāna'j tī ixmā'cnūcani't, nūn
chā'tin. ⁴² Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j
ixui'lh ē a'ntza' mānūca ixmacni'
Jesús ixpālacata ixtzucumā'lh'tza'
quilhtamacuj tū ixtapūjaxa israelitas.

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

20 Ixlitzucuni' semana tzi'saj
a'cxni' cā'pucsua'cus ixuanī't,

María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā
ixmānūcani't Jesús. Xla' laktzi'lh jātza'
ixui'lh chihuix tū ixkelhui'licani't nac
lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón
Pedro ē ā'chā'tin i'scujni' tī tzej ixpāxqui'
Jesús. Ē cāhuanilh:

—Māxtucani't nac lhu'cu' Māpa'ksini' ē
jā icca'tziyāuj jā mā'cnūca.

³ Pedro ē ā'chā'tin i'scujni' tataxtulh ē
ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴ Ixchā'tu'ca'n
ixtatu'jnuntēlha lacxtim. Ā'listān chā'tin
ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca.
Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin
i'scujni'. ⁵ Taquilhpūtalh ē talacanūlh
ē laktzi'lh a'ntza' ixui'lh lu'xu' tū
ixlipāsna'tcani't Jesús. Tzamā' i'scujni'
jā tanūlh. ⁶ Simón Pedro i'stālatēlha.
Ā'listān xla' chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē
a'ntza' laktzi'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcani't
Jesús. ⁷ Nā laktzi'lh tū ixlitacucsna'tni't.
Xtum ixui'lh tzamā' lu'xu'; ē
ixpāsui'tui'licani't. ⁸ Nā tanūlh i'scujni' tī
xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzi'lh ē
a'ka'i'lh Jesús ixlacastālancuana'ni'ttza'.
⁹ Jāna'j ixtakexmatni't ixtachihuīn
Dios jā ixtatzō'kni' ixlacasqui'nca
nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin.
¹⁰ Tzamā' scujnu'ni'n ta'a'mpālh na
ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹ María tāyalh ixtanquilhtin
nac lhu'cu' jā ixmānūcani't Jesús.
Ixcaluamā'lh. Lihuan ixcaluayālh,
taquilhpūtalh ē talacanūlh nac
lhu'cu'. ¹² Cālaktzi'lh chā'tu' āngeles ē
lakstala'nka'n ixtaka'lhī ixluxu'ca'n.
Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpi'cani't
ixmacni' Jesús. Chā'tin ixui'lh na
ixa'cpūn ē chā'tin nā ixui'lh na ixtujan
jā ixmāpi'cani't Jesús. ¹³ Ángeles
takelhasqui'nilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksini'. Jā icca'tzi jā mānūcani't.

¹⁴A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū xpālacata calhua'na'? ¿Ti putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpuhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chī'xcu', palh hui'x li'pi, caquihua'ni' jā li'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

¹⁶Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālh ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' xpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timīn quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzini' i'scujnu'ni'n xla' ixlaktzi'ni'ttza' Māpa'ksini' ē cāhuanilh tū ixuanini't.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scujnu'ni'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹A'cxni' ixtzi'suamā'lh'tza' ixlitzucuni' semana i'scujnu'ni'n ixtatakēstokkō'ni't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalh xpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰A'cxni' ixcāhuanini'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. I'scujnu'ni'n tapāxualh xpālacata talaktzi'mpālh ixMāpa'ksini'ca'n.

²¹Jesús cāhuanipālh:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nān.

²²A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktiuj Espiritu Santo. ²³Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' jā'tza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ixcuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzi'lh Māpa'ksini' lacastālancuana'ni'ttza'

²⁴Chā'tin i'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanican Listu'. Jā ixmaku'i'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzin scujnu'ni'n. ²⁵Xlaca'n tahuaniilh:

—Iclaktzi'ujtza' Māpa'ksini'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzi'n jā ixtakāhuīni't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'ni't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuīni't, jā icti'a'ka'i'lh palh lacastālancuana'ni't.

²⁶Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalani't i'scujnu'ni'n ē nā Tomás a'ntza' ixmaku'i'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'i'tātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimakxtampūn jā quimakxtampūlhu'cu'cani't ē cālaktzi' quimacan ē cali'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlicāna' iclacastālancuana'ni't. Ca'a'ka'i'.

²⁸Tomás kelhtini'lh:

—¡QuiMāpa'ksini' ē quinDios!

²⁹Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'i'ya' xpālacata quilaktzi'ni'ta'. Lipāxuhua tī ta'a'ka'i' ē masqui xlaca'n jā quintalaktzi'ni't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Jesús tlahuapālh lhūhua' lī'a'cnīn na ixlacatīncā'n ī'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn jā tatzō'knī' tzamā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lī'a'cnīn tatzō'knī't ē chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza' ī'Ska'ta' Dios tī Dios lihui'līlh ixlīmakapūtāxtūnū', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n palh nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatōjon ī'scujnu'nī'n

21 Ā'līstān Jesús cātasu'yuni'pālh ī'scujnu'nī'n na ixquīlhtūn xcān tū ixuanīcan Galīlea, ē nā ixuanīcan Tiberias. A'cxnī' talacsu'yulh chuntza' lī'a'kspulāh: ² A'ntza' ixtahui'lāna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanīcan Līstu', ē Natanael xala' nac Caná, Galīlea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' ī'scujnu'nī'n Jesús. ³ Simón Pedro cāhuanīlh:

—Ica'nā icchī'pāna'n.

Xlaca'n tahananī:

—Nā quīna'n na'iccātā'a'nān.

Ta'alh ē tātōjōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlīpō'ktu tzamā' tzi'snī'. ⁴ A'cxnī' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquīlhtūn nac xcān. Ē ī'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa. ⁵ Jesús cāhuanīlh:

—Chī'xcuhū'n, ¿ē chī'patītza' squī'tī'?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Jā tū icchī'panī'tauj.

⁶ Jesús cāhuanīlh:

—Camacapīntit pūtāyan na ixpekx-tūcāna'j barco. A'ntza' nachī'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamācutu ixpūtāyanca'n ixpālacata lhūhua' squī'tī' ixtalaknūnī't. ⁷ Ī'scujnī' tī tzej ixpāxquī' Jesús, xla' huanīlh Pedro:

—ī'Ū'tza' Māpa'ksīnī'!

A'cxnī' huanīca huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlū'xu' tū ixtamāxxtunī't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸ Tzamā' barco lacatzuna'j ixquīlhtūn nac xcān ixuī'lh hua'chī a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmīmā'nalh barco ē ixtasakalīmīmā'nalh ixpūtāyanca'n tū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'tī'.

⁹ A'cxnī' tātacutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzī'li'pūmā'ca lakatin squī'tī' ē pāntzīn. ¹⁰ Jesús cāhuanīlh:

—Calīta'ntit squī'tī' tū chī'patītza'.

¹¹ Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmīlh pūtāyan na ixquīlhtūn nac xcān. Pūtāyan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squī'tī'. Masquī lhūhua' squī'tī' ixtalaknūnī't, pūtāyan jā taxtī'tlī. ¹² Jesús cāhuanīlh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin ī'scujnī' lihui'līlh nakelhasquī'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīnī'. ¹³ Jesús quītayalh pāntzīn ē cāmaxquī'lh. Ē chuntza' tlahuapālh squī'tī'.

¹⁴ Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n a'cxnī' ixlacastālancuana'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵ A'cxnī' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasquī'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxquī'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīnī'. Hui'x ca'tziya' icpāxquī'yān.

Jesús huanīlh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶ Kelhasquī'nīpālh ixlīmaktu':

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxquī'ya'?

Pedro kelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksini'. Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.

¹⁷ Ixlimaktu'tun kelhasqui'nipālh:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxqui'ya'?

Pedro līlipuhuanli ixpālacata xla' kelhasqui'nica ixlimaktu'tun palh ixpāxqui' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksini' hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu.

Hui'x ca'tziya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁸ Icuaniyān quit tū ixlicāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹ Chuntza' Jesús ixlihuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuhui' Dios. Ā'listān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

I'scujni' tī tzej ixpāxqui'can

²⁰ Pedro talakspi'tli ē laktzi'lh chā'tin i'scujni' ī'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā'

Jesús tzej ixpāxqui'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhui'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nilh: “Māpa'ksini', ¿tichu namacamāstā'yān?”

²¹ A'cxni' laktzi'lh Pedro kelhasqui'nilh Jesús:

—Māpa'ksini', ē huā'mā' chī'xcu' ¿tū na'a'kspula?

²² Jesús kelhtilh:

—Palh quit na'iclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala ā'maktin, ¿ē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

²³ Ū'tza' ixtalihuan tā'timīn tzamā' i'scujni' jā catinilh. Jesús jā huanli xla' jā catinilh. Tū huanli xla' ū'tza': “Palh quit na'iclacasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala, ¿ē mincuenta hui'x?”

²⁴ Huā'mā' i'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yuni't ē ictzo'kni't huā'mā' tachihuīn. Icca'tziyāuj ixlicāna' tū icuan.

²⁵ A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlhualh Jesús. Palh ixtzo'kui'lica cahuālh ixlipō'ktu tū tlhualh xla', quit icpuhuan jāla ixlitahui'lakō'lh ixlika'tla' cā'quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'lica. Amén.

Los Hechos

Chi mästā'ca Espíritu Santo

1 Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap, ictzo'kli ixlipō'ktu tū Jesús litzuculh tlahua ē māsu'yu. ²Ictzo'kli tū tlahualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh a'ktin limāpa'ksin ixapóstoles ti ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh limāpa'ksin ixpālacata Espíritu Santo chí tzē natascuja. ³A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlahualh lhūhua' tū māsu'yulh ixlicāna' xalakahuan ixuanī't Jesús. Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Ixcālītā'chihuīna'mā'lh chí māpa'ksīni'n Dios.

⁴A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū nacāmaxquī'yān quinTāta'. Huā'mā' quit ic-cāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁵Ixlicāna', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Xtum chí nalī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yān Espíritu Santo. Palaj nacātamaxquī'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

⁶Tī ixtatakēstoknī't takelhasquī'nilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē chuhua'j nahui'li'ya' a'ktin limāpa'ksin nac Israel?

⁷Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catīca'tzītīt tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamin huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n. ⁸Hui'xina'n namaktīni'nā'tit lītli'hui'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac

Jerusalén ē na ixlipō'ktu Judea ē Samaria ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.

⁹A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlalatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhu' tū litatzē'kli. ¹⁰Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chí'xcuhui'n ixlalatizuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'. ¹¹Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chí'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea, ¿tū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspi'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlaxoko Judas

¹²Apóstoles tayujchi nac sipej jā huanican Olivos. Huā'mā' sipej ixlalatizuna'j nac Jerusalén ixlīmakat a'cxnim chí tzē natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chí tatzō'kni' nac limāpa'ksin. Xlaca'n tataspi'tpāl' nac Jerusalén. ¹³A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴Ixlipō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlāmā'nalh. Nā puscan ixta'orarlāmā'nalh ē María ti ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

¹⁶—Tā'timīn, chuntza' ixlacasquī'nca na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David lihuanli pūla ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. David lichihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī cāpūlanī'lh xlaca'n tī tachī'palh Jesús. ¹⁷Ū'tza'

huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huanān. Nā ū'tza' ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n tā'scujāuj Dios. ¹⁸Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlhualh tū jā tze lītamāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. ¹⁹Ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén taca'tzikō'lh huā'mā'. Ū'tza' līmāpācuhuīca ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīca'n Acéldama huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'. ²⁰Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro ixtacuhuīni' Salmos:

Calakmaka'nca ixchic.

A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.

Nā tatzō'kni' chuntza':

Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.

²¹Pedro chihuīna'mpālh:

—Catanūlh chā'tin ixlakxoko Judas tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Jesús ixquincātā'latlā'huanān. ²²Catahui'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huanān a'cxni' Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē nalichihuīna'n chī Jesús lacastālancuana'nli.

²³Cālaacsacca chā'tu' chī'xcuhuī'n. Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin huampala ixtacuhuīni' Matías. ²⁴Ē tatlahualh oración ē tahuanli chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixlīstacna'ca'n ixlipō'ktuca'n chī'xcuhuī'n. Hui'x caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacni'ta' huā'mā' chā'tu'. ²⁵Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la ixlakxoko Judas tī makxteklī ixtascujūt ē tlhualh tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāx-toka. A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāx-tokli. Ē ū'tza' līchi'palh tzamā' tas-cujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlīkelhacāujtu' apóstoles.

Macaminca Espiritu Santo

2 A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés, ixlipō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. ²Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac a'kapūn.

Kexmatca hua'chi palha' ū'ni' ixmimā'lh pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh. ³Cātasu'yuni'lh hua'chi si'ma'kā't tū tasu'yulh hua'chi macscut. Cālākchā'lh chā'tunu' xlacā'n. ⁴Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espiritu Santo. Tatzuculh tachihuīna'n a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh Espiritu Santo natachihuīna'n.

⁵Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chī'xcuhuī'n tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios. Xlacā'n ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuā'lh. ⁶A'cxni' takexmatli tū macasā'nānli, tatakēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīca'n. ⁷Ixtalītamakchuyimā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chi jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh. ⁸¿Chī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n? ⁹Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia. ¹⁰Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. Ā'makapitzīn xala' nac Roma tī tamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlacā'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas. ¹¹Ā'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chī'xcuhuī'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīca'n. Quincātālīchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh Dios ixlītlī'hui'qui —talāhuanilh.

¹² Ixlipō'ktuca'n talí'a'cnikō'lh ē jā ixtaca'tzī chī līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh: —¿Tū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Makapitzīn ix-talikelhkmāna'mā'nalhx ē ixtaquilhuamā'nalhx:

—Huā'mā' chī'xcuhui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhui't

¹⁴ Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha' chihuīna'lh:

—Iccāhuaniyān chī'xcuhui'n israelitas ē milipō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā' ē cakexpa'ttit quintachihuīn. ¹⁵ Tzamā' chī'xcuhui'n jā taka'chī chī puhua'nā'tit hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata xmān makna'jāstza'tzi'saj. ¹⁶ Huā'mā', tū hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

¹⁷ Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Ixlicāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu huā'mā' quilhtamacuj tī quintatā'scuja, chī'xcuhui'n ē puscan.

Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

¹⁹ Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn ē natasu'yu tū talí'a'cnīn chī'xcuhui'n nac cā'ti'ya'tna'.

Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chi jini'.

²⁰ Chī'chini' jā naxkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī ka'lhni'.

Ā'listān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksini' Jesucristo a'cxni' namimpala.

Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.

Nalaktzī'ncan tū na'a'nan.

²¹ Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksini' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

²² Pedro chihuīna'mpālhx:

—Chī'xcuhui'n israelitas, cakexpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū lītlahualh Jesús ixlītlī'hui'qui Dios na milacatinca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tziyā'tit.

²³ A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē camāmaknīca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n jā tzeya chī'xcuhui'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē chuntza' chī ixca'tzī Dios makāstza'. ²⁴ Dios mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh ixlītlī'hui'qui linīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'linīn. ²⁵ David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksini' na quilacatin.

Hui'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā icitamakchuyīlh.

²⁶ Ū'tza' lipāxuhualh quilīstacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū lipāxuhualh ixpālacata jā catimakxteka quimacni'.

²⁷ Hui'x jā catimakxtekti quilīstacna' nac cā'linīn, ē jā catimakxtekti namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xaticua'lanālanī'.

²⁸ Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'icililatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatin.

²⁹ Pedro chihuīna'mpālhx:

—Chī'xcuhui'n, israelitas chī quit, na'iccāhuaniyān tū ixlicāna' ixpālacata quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas ixuani't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Hui'lhcus jā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuani't. Ixca'tzī chī Dios ixuani't ixlicāna' nahui'lī chī

ixlipuxcu' tī īxū'nātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī Cristo nalacastālancuana'n ē jā catitahui'lacha' nac cā'linin ē jā catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza' chuntza' litzo'knulh David. ³² Dios mālacastālancuanini't huā'mā' Jesús. Quilipō'ktuca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios limāhua'ca'lh Jesús ē lihui'lilh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús Espiritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh Espiritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. ³⁴ David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':
“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j

³⁵ hasta a'cxni' quit na'iccāskāhui'
mintā'lāquiclhaktzī'.”

³⁶ Pedro chihuīna'mpāl'h:

—Cataca'tzikō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'lilh Jesús ixliMāpa'ksini' ē ixliCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nini'ntit.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatamakchuyilh. Kelhasqui'nica Pedro ē ā'makapitzin apóstoles:

—Chī'xcuhui'n, ζtū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Pedro cāhuanilh:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milipō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuhui'nī' Jesucristo. Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacāmaxquī'yān Espiritu Santo. ³⁹ Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tzē namaktini'nā'tit hui'xina'n. Nā tzē natamaktini'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' ē ixlipō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksini' quinDiosca'n.

⁴⁰ Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh tala-capāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuhui't jā tze tī tahui'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

⁴¹ Tī ta'a'ka'i'nī'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'i'lhcu huā'mā' quilhtamacuj a'ktu'tun mil tachi'xcuhui't. ⁴² Xlaca'n jā ixtamakxteka ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixtamakxteka chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālacpitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalilatā'huan tī ixta'a'ka'i xapūla

⁴³ Ixlipō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlahualh lhūhua' laka'tla' li'a'cnin tū talimāsu'yulh ixlitli'hui'qui Dios. ⁴⁴ Ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i', ixtahui'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālacpitzī ixlipō'ktu tū ixtaka'lhī.

⁴⁵ Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzini' tumīn ixlipō'ktuca'n chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n.

⁴⁶ Lakaliyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzī pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlistacna'ca'n.

⁴⁷ Ixtamakapāxui Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya chī'xcuhui'n. Māpa'ksini' Dios ixmālhūhui'pala lakaliyān. Lakali lakali ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

Mātzeyica chā'tin lū'ntu'

3 A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. ² Lakali lakali ixtahui'la a'ntza' chā'tin chī'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlilacatuncuhui'nī't. Lakali lakali ixuī'lican na ixtanquilhtin nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuanī't. A'ntza' ī'squi'n tumīn tū ixlihuā'yan. Ixcāsqi'ni' tī ixtatanū nac templo. ³ A'cxni' lū'ntu'

cälaktzi'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn. ⁴Pedro ē Juan talakalaktzi'lh ē Pedro huanilh:

—Caquilälakalaktzi'uj.

⁵Xla' cälakalaktzi'lh ē xla' puhuanli hui'lh tū namaxqui'can. ⁶Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxqui'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhui' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

⁷Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli. ⁸Palaj tunca tāyalh ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyāhuatēlha ē ixmakapāxuimā'lh Dios. ⁹Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaktzi'lh chī ixlatlā'huan ē ixmakapāxuimā'lh Dios. ¹⁰Talakapasli ū'tza' tī ī'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquilhtin xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuanit. Tali'a'cnilh tū ixa'kspulanit. Jā ixtaca'tzi.

Pedro a'kchihuina'nli na ixtanquilhtin Salomón

¹¹Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyani'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't tu'jnun ta'a'lh ē cälaktastokca nac tanquilhtin jā huanican ixtanquilhtin Salomón ē tali'a'cnilh. ¹²Pedro, a'cxni' laktzi'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Chī'xcuhui'n israelitas, ¿tū ixpālacata lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilälakalaktzi'nāuj? Jā quilitli'hui'quica'n tū iclimātzeyini'ta'uj ē jā ixpālacata quina'n tzeya chī'xcuhui'n. ¹³Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quinatā'ta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsu'yuni't ka'lhī limāpa'ksin Jesús tī ī'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na ixlacatin Pilato.

Pilato ixmakxtekcū'tun ē hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ¹⁴Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuani't xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camaxtekca chā'tin maknini'. ¹⁵Māmakininini'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī Dios mālacastālancuanilh. Huā'mā' quina'n icmāsu'yuyāuj chī lacastālancuana'nli. ¹⁶Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' limātzeyica huā'mā' chī'xcu' tī hui'xina'n laktzi'nā'tit ē lakapasā'tit. Jesús quincāmā'a'ka'ī'nin. Ū'tza' limātzeyica na milacatinca'n milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁷'Chuhua'j chī'xcuhui'n, quit icca'tzi hui'xina'n jā ixca'tziyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmakininini'ntit Jesús. Nā jā ixtaca'tzi mimāpa'ksini'ni'nca'n. ¹⁸Dios māca'tzinini'lh xapūla Cristo napātini'n. Chuntza' tahuanli ixa'kchihuina'ni'n Dios xala' makāstza'. Huā'mā' māken-taxtūlh Dios. ¹⁹Chuhua'j hui'xina'n calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē calakpali'tit milistacna'ca'n ē chuntza' naxapacan mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāsicua'lanātlahuani'yān milis-tacna'ca'n. ²⁰Namacamin Jesucristo tī xapūla lihui'lil Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n. ²¹Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlipō'ktu chī Dios makāstza' cāmāchihuīnilh ixa'kchihuina'ni'n tī lactze. ²²Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n: Māpa'ksini' quinDiosca'n nacā-macamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuina', chuntza' chī quimacamilh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n. Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlipō'ktu tū nacāhuaniyān.

²³Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā' chī'xcu', ū'tunu'n nacāmālaksputū-can ē nacātamacxtucan ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhuīni' Jesús. Chuntza' jātza' catitalhūhua'nli tī ta'a'ka'ī ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Cāmāta'satinīni'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca jātza' catalichihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ixtacuhuīni' Jesús. ¹⁹ Pedro ē Juan takelhtīni'lh ē tahuanlı:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatnī'yān hui'xina'n ē jā na'ickexmatnī'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'tit? Caquilāhuanīuj. ²⁰ Quina'n jāla ictimakxtekui na'icuanāuj tū iclaktzī'nī'ta'uj ē tū ickexmatnī'ta'uj —tahuanli.

²¹ A'cxni' ixcāmekē'klhacani't huampala, cāmāxtekca. Jāla ixtamaclani' chī nacālimakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtachihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios chī litzeyanli lū'ntu'. ²² Ē huā'mā' chī'xcu' ixka'lhītza' lihua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasqui'ni'lh Dios cacāmāktāyālh jā titajicua'n

²³ A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmāxtekcanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlipō'ktu tū ixtahuani't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlipō'ktuca'n kēxtim ta'orarlih ē tahuānilh Dios:

—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tla'hua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. ²⁵ Ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza':

¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasīzi' tzamā' tachi'xcuhui't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhui't tū jā ixtapalh?

²⁶ Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquiclhaktzī'lh Dios.

Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,

ē talītalakaspi'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacnī't.

²⁷ Ū'tza' ixlicāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspi'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x, quinDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x lihui'li' xapūla tū nala ē xmān tū milimāpa'ksin ē mintalacapāstacni'. ²⁹ Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzi' chī quīncā'tamekē'klhacu'tunān. Caquilāmāktāyāuj quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclichihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj. ³⁰ Camāsu'yu' militli'hui'qui ē cacāmātzeyi' ē calītlā'hua' lī'a'cnīn ixlītlī'hui'qui Jesús miSka'ta' tī tze.

³¹ A'cxni' ixta'orarlinī'ttza', tachiquilh jā ixtatakēstokni't. Ixlipō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Talīchihuīna'nli ixtachihuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahu'ililh tū ixtaka'lhī

³² Ixlīlhūhua' tī ixta'a'ka'īnī't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīni't ixlipō'ktu tū ixtaka'lhī. ³³ Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' litli'hui'qui. Ixtalimāsu'yu' chī Māpa'ksīni' Jesús ixlacastālancuana'nī't. Ē Dios ixcāsīcua'lanātlahua. ³⁴ Nūn chā'tin ī'sputni' catūhuālh ixpālacata ixlipō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalimin ixtapalh tū ixtastā'. ³⁵ Ixtamaxqui' apóstoles. Tamāpitzilh chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ³⁶ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' José. Apóstoles tamāpācuhuilh ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chipre. ³⁷ Xla' ixka'lhī

ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmīni'lh ixtapalh ē cāmaxquī'lh apóstoles.

**Tamātzē'kli macsti'na'j
tumīn Ananías ē Safira**

5 Nā ixuī'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhuīni' Ananías. Ixka'lhī ixpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pitzuna'j ixti'ya'tca'n. ²Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā ixpuscāt nā ixtā'lica'tzi. Ananías limilh tū quitāxtūlh ē cāmaxquī'lh apóstoles. ³Pedro huanilh:

—Ananías, ¿tū ixpālacata litanūlh skāhui'ni' na milistacna' ē lakpalilh mintalacapāstacni' li'a'kskāhui'cu'tuna' Espiritu Santo ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh ti'ya't? ⁴Mila' ixuani't ti'ya't a'cxni' jāna'j īstā'ya'. Mila' ixuani't ixtapalh a'cxni' stā't ti'ya't. ¿Tū ixpālacata lilacapāstacti natlahua'ya' huā'mā? Hui'x a'ksa'ni'ni' jā xmān na ixlacatinca'n chi'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'ni'ni'ni'ta' na ixlacatin Dios.

⁵A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlipō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh.

⁶Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

⁷Chī ixlī'a'ktu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzi tū ixa'kspulani't. ⁸Pedro kelhasquī'nilh:

—Caquihua'ni', ¿chi listā'tit ti'ya't?

Puscāt huanilh chuntza' chī ixuanini't ixkōlu'.

⁹Pedro huanilh:

—¿Tū ixpālacata lālica'tziyā'tit a'kskāhui'cu'tunā'tit ixEspiritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh minkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

¹⁰Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatin Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzi'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'. ¹¹Ixta-

jicua'n ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' li'a'cnīn

¹²Apóstoles tatlahualh lhūhua' li'a'cnīn ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't. Ixtatakēstokni't ixlipō'ktuca'n na ixtanquihltin Salomón.

¹³Nūn chā'tin chī ixlilhūhua'ca'n jā tā'takēxtimicu'tunli ū'tunu'n ixpālacata ixtajicua'n. Tachi'xcuhuī't ixtalaktzi'n apóstoles chī tzeya chi'xcuhuī'n. ¹⁴Tī ixta'a'ka'i'ni' Māpa'ksini' ā'chulā' ixtalhūhua'n, chi'xcuhuī'n ē puscan.

¹⁵Ixcālimincan tajatlatlani'n nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhui'lican nac talajni' ē na ixpūtama'ca'n, palh tzē cahuālh masqui xmān ixmāstilē'k Pedro ixcālimātzeyilh. ¹⁶Nā ixtamimā'nalh nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhuī't xalani'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j Jerusalén. Ixtalimin tajatlatlani'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'. Ixlipō'ktuca'n cāmātzeyica.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

¹⁷Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchi'xcuhuī'n tī ixta'a'ka'i'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos.

Tasitzi'lh xlaca'n. ¹⁸Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchi'n.

¹⁹Dios macamilh chā'tin ángel. E cāmālaquī'ni'lh pūlāchi'n tzi'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanilh:

²⁰—Capintit ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlipō'ktu chī tzē natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²¹A'cxni' ixtakekxmatni't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac templo a'cxni' i'xkakamā'htza' ē tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchi'xcuhuī'n tatakēstokli. Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē ixlipō'ktu xanapuxcu'nu' xalani'n nac Israel. Cāmacā'nca policías natamāxtu

tachi'nī'n nac pūlāchi'n ē natalīmin.
²² A'cxni' policías tachā'lh, jā cāmaclaca
 nac pūlāchi'n. Taquitaspi'tli ē
 tamāca'tzinini'lh. ²³ Tāhualh:

—Icchā'uj nac pūlāchi'n ē iclaktzī'uj
 ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'nī'n ix-
 tayāna'lh ixtanquilhtīn nac pūlāchi'n.
 A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin ic-
 maclauj na ixpūchakān pūlāchi'n.

²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', xa-
 capitán xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu'
 pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu
 nala. ²⁵ Palaj tunca milh chā'tin ē
 cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n tī cāmānū'tit nac
 pūlāchi'n tayāna'ncha' xaka'tla'
 nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh
 tachi'xcuhui't.

²⁶ Palaj tunca ta'a'lh capitán ē policías
 ē cāquī'tēpalaca Pedro ē Juan. Cālīminca
 līlacatzucu ixpālacata ixtajicua'ni'
 tachi'xcuhui't palh ixcācucta'laca.
²⁷ A'cxni' ixcālīmincani'ttza', cāhui'līca
 ixlacatinca'n māpa'ksini'nī'n. Xapuxcu'
 pālej cākelhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Ē jā iccāmāpa'ksin hui'xina'n
 jātza' camāsu'yū'tit na ixtacuhui'ni'
 Jesús? Hui'xina'n cāmāscā'tikō'tittza'
 xalanī'n nac Jerusalén tzamā'
 mintamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit
 quina'n iclē'nāuj cuenta ixpālacata
 maknica Jesús.

²⁹ Takelhtini'lh Pedro ē ā'makapitzin
 apóstoles ē tahuanlı:

—¿Ē chā tze palh na'iccākexmatni'yāuj
 chi'xcuhui'n ē jā Dios? ³⁰ IxDiosca'n
 quinatāta'na'ca'n mālacastālancuanīlh
 Jesús tī hui'xina'n māmakinīni'ntit
 a'cxni' xtokohua'ca'ca nac cruz. ³¹ Dios
 līmāhua'ca'lh Jesús ē hui'līlh na
 ixpekxtūcāna'j ē lihui'līlh xapuxcu'
 ē makapūtaxtūnu'. Ū'tza' tlhualh
 ixpālacata xalanī'n nac Israel
 natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē
 nacāmātza'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

³² Quina'n iclīmāsu'yuyāuj huā'mā'. Ē
 chuntza' līmāsu'yu Espīritu Santo tī Dios
 cāmaxqui'nī't tī takexmatni'.

³³ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh
 ē ixcāmāknīcu'tuncan. ³⁴ Chā'tin scujni',
 tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel.
 Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni'
 līmapa'ksin ē ixlakachi'xcuhui'can. Xla'
 tāyalh ē huanli cacāmāxtuca Pedro
 ē Juan tzāla'j. ³⁵ Gamaliel cāhuanīlh
 ā'makapitzin scujni'n:

—Chi'xcuhui'n xalanī'n nac
 Israel, calacapāstacna'ntit tū
 nacātlahuani'yā'tit tzamā' chi'xcuhui'n.
³⁶ Ca'tziyā'tit makāstza' ixui'lh chā'tin
 chi'xcu' ixtacuhui'ni' Teudas, tī ka'tla'
 ixmakca'tzi. Makapitzin chi'xcuhui'n,
 hua'chi a'ktā'ti' ciento, ixtastālani'.
 Xla' maknica. Tata'a'kahuanikō'lh
 tī ixtastālani'nī't. Chuntza' līspūtlī
 tū ixmātzucuni't Teudas. ³⁷ Ā'līstān
 ixui'lapālh Judas xala' nac Galilea
 a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaquī'lh
 makapitzin tī ixtastālani'. Nā
 Judas sputli. Tata'a'kahuanikō'lh tī
 ixtastālani'nī't. ³⁸ Chuhua'j iccāhuaniyān
 hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit tzamā'
 chi'xcuhui'n ē cacāmāxtektit. Palh
 huā'mā' talacapāstacni' ē huā'mā'
 tamāsu'yun xmān ixlaca'n chi'xcuhui'n,
 ixlīmān nalakspūta. ³⁹ Palh ixla'
 Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā
 catā'lākelhtaxtoktīt Dios.

⁴⁰ Ta'a'ka'lh ixtachihuīn Gamaliel.
 Cāmāta'satinī'nca apóstoles
 ē cāsno'kca. Cāhuanica jātza'
 catachihuīna'lh na ixtacuhui'ni' Jesús.
 Cāmāxtekeca. ⁴¹ Pedro ē Juan tataxtulh
 ixlacatinca'n scujni'n. Tapāxuhualh
 ixpālacata cālaktzi'nca xla'ca'n tze
 natapāti tū līmāxana' ixpālacata
 Jesucristo. ⁴² Lakalī lakalī xaka'tla' nac
 templo ē na ixchicca'n, jā ixtamāxteke
 tamāsu'yu ē talichihuīna'n Jesucristo.

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

6 Huā'mā' quilhtamacuj ixtat-achā'lhūhūitēlha tī ixta'a'ka'ī'. Chī'xcuhūi'n griegos talāhuanilh hebreos jā tze chī icxāmāpitzini'can lihua' lakali lakali tī icxānimakan'cani'ttza' ē jā lacxtim icxāmaxqui'can. ² Kelhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī' ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj lihua'. ³ Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon chī'xcuhūi'n chī hui'xina'n tī cālakapasā'tit lactze ē tī talitzuma Espíritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n. Nacāmamacmaxqui'yāuj huā'mā' tascujūt. ⁴ Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlipō'ktuca'n. Lacsacca Esteban, chā'tin chī'xcu' tī ixlitizuma Espíritu Santo ē tī tzej ixa'ka'ī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac Antioquía tī icxātā'a'ka'ī' israelitas. ⁶ Cālīminca ixlacinca'n apóstoles ē cā'orarlica ē cā'a'cpūhui'lica ixmacanca'n.

⁷ A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'ī' ixtatachā'lhūhūitēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni' ta'a'ka'ī'lh ē taxexmatni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸ Esteban ixa'ka'ī' ē ixka'lhī ixlitli'hui'qui Dios. Ixtlahua li'a'cnīn ixlacpu'na'ītātca'n tachi'xcuhūi't. ⁹ Tatā'kaqui'lh makapitzin xalanī'n na ixtemploca'n israelitas tī icxāmāpācuhi'can Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandría ē Cilicia ē Asia. Ē tatā'lālihuanih Esteban. ¹⁰ Xlaca'n jāla ixtatā'lāskāhui' ixpālacata

ixtalacapāstacni' Esteban ē ixpālacata Espíritu Santo tī ixmāchihuīni. ¹¹ Xlaca'n taxokolh ā'makapitzin nata'a'ksa'nīni'n ixtaxexmatni't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios. ¹² Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuhūi't ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Xamaktin laktalacatzuna'jica Esteban ē chī'paca ē liminca ixlacinca'n scujni'n. ¹³ Cāhui'lica tī natahuan tū jā ixlicāna' ē tahuani:

—Huā'mā chī'xcu' jā makxteka a'ksa'n limāpa'ksin ē tzamā' xaka'tla' templo tū xatasicua'lanālan. ¹⁴ Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālak-sputū xaka'tla' templo ē natalakpalī tahuilat tū māsu'yulh Moisés.

¹⁵ Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixlacan ixtasu'yu hua'chi ángel.

Tamaktāyalh Esteban ē mahnica

7 Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿Ē ixlicāna' huā'mā'?

² Esteban huanli:

—Chī'xcuhūi'n, israelitas hua'chi chī quit, cakexpa'ttit. Dios, tī ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'cxni' xla' ixuī'lhcus nac cā'lacchicni' nac Mesopotamia. Jāna'j ixa'n tahuī'la nac Harán. ³ Dios huanilh:

Cataxtu na mincā'lacchicni' ē cacāmakxtekti mintalakapasni'n ē capit nac cā'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

⁴ Abraham taxtulh na icxā'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahuī'la nac Harán. A'cxni' ixnīni'ttza' ixtāta' Abraham, Dios limilh Abraham nac cā'lacchicni' jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Dios jā maxqui'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pitzuna'j jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ix-tēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. ⁶ Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacā-makapātinīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

⁷Quit na'iccāmakapātinin tachi'xcuhui't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'listān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxui huā'tzā'.

⁸Dios hui'lilh a'ktin talacāxtlahuan tū ixpālacata ixcāhu'cucan chī'xcuhui'n israelitas ixpālacata nacā'ilakapascan. Tahu'i'lh chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhuini' Isaac. Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha. Ā'listān tahu'i'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhuini' Jacob. Ā'listān Jacob ka'lhilh kelhacāujtu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.

⁹Quinapapana'ca'n ixtaquic'hlaktzī'n ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha.

¹⁰Dios makapūtaxtūlh ixlipō'ktu tū pātīlh. Dios maxqu'i'lh José talacapāstacni' na ixlacatin Faraón tī puxcu' xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhui' José. Lihui'lilh chī gobernador nac Egipto. Hui'lilh namāpa'ksikō' pō'ktu ixchic Faraón.

¹¹Milh a'ktin tatzi'ncstat ixlipō'ktu tzamā' tī'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātini'lh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'. ¹²A'cxni' kexmatli Jacob ixa'n'an trigo nac Egipto, pūla cāmācā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹³A'cxni' ta'a'mpāl' ixlimaktu', José cāhuanilh ixnapuxcu'nu': "Quit mistancuca'n."

Faraón māca'tzīnica ixtā'timīn José ixtahuanit'. ¹⁴José mātā'satinini'lh Jacob tī ixtā'ta' ē ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhui't. ¹⁵Jacob a'lh tahu'i'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' ē nā tanikō'lh ixka'hua'chan tī quina-papana'ca'n. ¹⁶Ā'maktin cālē'mpalaca

nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalani'n nac Siquem. Litamāhualh tumīn.

¹⁷'Ixtalacatzuna'jitēlha quilhtamacuj a'cxni' ixmākentaxtūlh Dios tū ixuanini't Abraham. Tachi'xcuhui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto.

¹⁸Hui'lipalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. ¹⁹Xla' cā'a'kskāhui'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālitlajalh. Xla' cāmākapātininli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanatā'ta'na' ixlacstinca'n natanī.

²⁰Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhui'lh Moisés ē tzēhuani't ixuanit' na ixlacatin Dios. Ixmaktaka'lhmā'ca a'ktu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtā'ta'. ²¹A'cxni' quihui'lica Moisés nac xcān, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi ixlicāna' ixka'hua'cha. ²²Moisés māsca'tica ixlipō'ktu talacapāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

²³'A'cxni' ixka'lhī'tza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlī'tza' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas. ²⁴Laktzī'lh chī chā'tin egipcio ixmakapātinimā'lh chā'tin israelita. Moisés limaktāyahl ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūni'lh tū ixmakca'tzī.

²⁵Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacni't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xlaca'n jā ixtakexmata. ²⁶Ixlilakali huampala cālakhilh Moisés chā'tu' israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmāktekecu'tun ē cāhuanilh: "Chī'xcuhui'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ¿Tū ixpālacata lālī-tucspā'na'ntit?" ²⁷Tī ixlacatāqui'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh: "¿Tīchu hui'līni'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n? ²⁸¿Ē naquimāknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?" ²⁹A'cxni' kexmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh. Chā'lh

cā'lacchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahui'lh chā'tu' ixcamana'.

³⁰ A'cxni' ixtētaxtuni'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin ángel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhui'ni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'hui' tū i'lhcumā'lh.

³¹ A'cxni' laktzi'lh Moisés jā ixca'tzi tū i'lhcumā'lh. Ē talacatzuna'jilh nalaktzi'n. Ixtachihuin Dios huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatā'ta'na' ē ix-Diosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.

Moisés xpipilh ē jicua'nli ē jā ixlaktzi'n'ncu'tun. ³³ Māpa'ksini' huanilh:

Catatūxtu mincaclhi' ixpālacata jā yā't, ixlacatin Dios.

³⁴ Quit ixlicāna' iclaktzi'nit' chī cā-makapātīnīmā'ca quintachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh nac Egipto.

Ickexmatni't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyujni'ta'nchi na'iccāmakapūtāxtū.

Chuhua'j cata't.

Na'icmacā'nān nac Egipto.

³⁵ Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh a'cxni' tahuanli: “¿Tichu hui'lini'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapūtāxtūnu'. Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin putzuna'j qui'hui'. ³⁶ Moisés cāmāxtulh quinapapana'ca'n. Xla' tlahualh laka'tla' li'a'cnin nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cā'tzaya'nca ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés tī cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksini' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.

Ū'tza' ixa'kchihuina' Dios nahuan.

Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixui'lh a'cxni' ixtatakēstokni't nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ángel tā'chihuina'nli nac sipej Sinaí. Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés maktini'lh tachi-

huin tū jā maktin catisputli ē ū'tza' quincāmaxqui'n.

³⁹ Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takexmatni'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh. Ixtataspi'tcu'tun nac Egipto. ⁴⁰ Tahuanilh Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tziyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Xlaca'n tlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu hua'chi xaska'ta' huācax ē maknica animalh ē maxqui'ca talakalhu'mān ídolo. Talipāxuhualh tū ixtalitlahuanit' ixmacanca'n. ⁴² Dios cāmamakati'ni'lh xlaca'n ē cāmakxtekli natalaktaquilhpūta sta'cu. Nā chuntza' tatzokni' nac libro tū tatzokli ixa'kchihuina'nī'n Dios. Huanli:

¿Ē quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū xatamaknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n lita'ntit ixa'cchic ídolo Moloc jā ixlaktaquilhpūtacan, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.

Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakāt Babilonia.

⁴⁴ Esteban chihuina'mpālh:

—Nac cā'tzaya'nca ti'ya't, quinapapana'ca'n ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza' ixtlahuacani't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'ni't Moisés. ⁴⁵ Quinapapana'ca'n tamaktini'lh ixa'cchic. Talimilh a'cxni' tatā'tanūchi Josué nac ixti'ya'tca'n ā'makapitzin chi'xcuhui'n tī Dios cāmāxtulh ixlacatinca'n quinapapana'ca'n. A'ntza' tamakxtekli a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios lipāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios tī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Tī tlahualh ixchic Dios, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Dios xaka'tla' jā

tahui'la nac a'ktin chic tū tatlahuani't
chi'xcuhui'n. Nā chuntza' huanli
ixa'kchihuina' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksi nac a'kapūn ē
nac cā'quilhtamacuj.

¿Tuyā chic naquilātlahuani'yāuj? huanli
Māpa'ksini'.

¿Jāchu na'icjaja quit?

⁵⁰ ¿Ē jā quit iclītlahualh quimacan
ixlipō'ktu tū a'nan?

⁵¹ Esteban cāhuanipālh:

—Hui'xina'n lacxumpin. Jā ka'lh'i'yā'tit
milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit.

Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tihua'na'
tālāhuaniyā'tit Espīritu Santo. Chuntza'
chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza'
la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapana'ca'n
tamakapātininli ixa'kchihuina'nī'n
Dios. Tamaknīlh tī tahuanli xapūla
namin tī xatze. Ū'tza' milh ē
hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit.

⁵³ Hui'xina'n maktīnī'ntit limāpa'ksin tū
tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit
—cāhuanilh Esteban.

Maknica Esteban

⁵⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh
ē talāxcakō'lh ixtatzanca'n ixpālacata chī
tasitzi'lh. ⁵⁵ Ixlistacna' Esteban ixlitzuma
Espīritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh
nac a'kapūn. Laktzi'lh taxkaket jā hui'lh
Dios. Laktzi'lh Jesús ixyāl'h na ixpekx-
tūcāna'j Dios ⁵⁶ ē huanli:

—Calaktzi'ntit. Quit iclaktzi'n a'kapūn
laqui'yāl'h, ē Chi'xcu' xala' Tālmā'n na
ixpekxtūcāna'j Dios.

⁵⁷ Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh
palha' ē cā'a'kachi'paca. Ixlipō'ktuca'n
palaj tunca talakminkō'lh. ⁵⁸ Māxtuca
Esteban nac cā'lacchicni' ē cucta'laca.
Testigos tahuilīlh ixlu'xu'ca'n na
ixlacin chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican
Saulo. ⁵⁹ A'cxni' cucta'laca Esteban
huanilh Dios:

—Māpa'ksini' Jesús, icmaca-
maxqu'yān quilistacna'.

⁶⁰ Tatzokostalh ē huanli palha':

—Māpa'ksini', cacāmātza'nkēna'ni' tū
quintatlahuani'mā'nalh.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

Saulo ixcāputzatokoce tī ixta'a'ka'i'

8 Saulo ixcātā'lica'tzi chī limaknica
Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca
cāputzatokocecan tī ixta'a'ka'i'
nac Jerusalén. Ixlipō'ktuca'n
ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't
Judea ē Samaria. Tatachokolh xmān
apóstoles. ² Makapitzin chi'xcuhui'n, tī
ixtalakachi'xcuhui' Dios, talē'lh Esteban
ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. ³ Saulo
ixcāmālakspūtūcu'tunkō' tī ixta'a'ka'i'.
Tzuculh tanū a'katunu' nac chic ē
ixcāsakalē'n chi'xcuhui'n ē puscan ē
ixcāmānū nac pūlāchi'n.

Māsu'yuca xatze tachihuin nac Samaria

⁴ Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n
calhāxcuhuāl'h ē ixtalichihuina'n
xatze tachihuin. ⁵ Felipe a'lh tancā'n
nac cā'lacchicni' nac Samaria.
Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo.
⁶ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtakexmata
kēxim tū iccāhuani Felipe. Takexmatli
ē talaktzi'lh lī'a'cnin tū ixtlahua. ⁷ Tū jā
tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē iccātaxtuni'
tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun ē tī
ī'xcāhui'huananī't ixcāmātzeyimā'ca.
⁸ Lhūhua' ixa'nan tapāxuhuān tzamā'
nac cā'lacchicni'.

⁹ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'n
Simón. Xla' xapūla ixuanī't xantilh nac
tzamā' cā'lacchicni'. Ixcā'a'kskāhui'mā'lh
xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza'
xaka'tla'. ¹⁰ Tzej ixtakexmatni'
Simón ixlipō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī
xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chi'xcu' ka'lhī ixlītlī'huī'qui
Dios.

¹¹ Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza' ixcālī'a'kskāhui'nī't ixlīxantilh. ¹² Felipe cālītā'chihuīna'lh xatze tachihuīn chī Dios māpa'ksīni'n ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpxali chī'xcu'huīn ē pusan. ¹³ Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpxali ē stālani'lh Felipe. A'cxni' Simón laktzi'lh lhūhua' lī'a'cnīn tū tlhualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

¹⁴ A'cxni' tacat'zilh xalanī'n nac Samaria ixtamaktini'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, apóstoles nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac Samaria. ¹⁵ Xlaca'n tamilh ē ta'orarlilh ixpālacata natamaktini'n Espiritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Jānā'j ixcālakyujachi Espiritu Santo. Xmān ixtali'a'kpxani't na ixtacuhuīni' Jesús. ¹⁷ Cā'a'cpūhui'līca ixmacanca'n ē tamaktini'lh Espiritu Santo.

¹⁸ Simón laktzi'lh chī Ēspiritu Santo maktini'nca a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'lilh ixmacanca'n ē cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Huanli Simón: —Nā quit caquilāmaxqui'uj huā'mā' lītli'huī'qui ē chuntza' chī catihuāl na'īca'cpūhui'li quimacan nā namaktini'n Espiritu Santo.

²⁰ Pedro huanilh:

—Calakspu'tli mīntumīn ē nā huī'x casputti ixpālacata puhuanti nalitamāhua'ya' tumīn tū Dios māstā'. ²¹ Hui'x jāla catimaktini' tzamā' talakalhu'mān ixpālacata jā tze milīstacna' na ixlacatīn Dios. ²² Camakxtekti tzamā' tū jā tze talacapāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' talacapāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'. ²³ Iclaktzi'nān huī'x jā tze ya chī'xcu'. Hui'x jāla makxteka tū jā tze.

²⁴ Kelhtini'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula tū huī'xina'n quīlāhuaniuj.

²⁵ A'cxni' xlaca'n ixtalimāsu'yuni'ttza' ē ixtalīchihuīna'nī'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'tpāl nac Jerusalén. Talīchihuīna'nli xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo na ixcāl'acchicni'ca'n samaritanos.

Felipe ē chā'tin chī'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Tā'chihuīna'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca ti'ya't.

²⁷ Felipe tā'kaqui'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin chī'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin scujni' ixuani't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n reina ixtacuhuīni' Candace. Huā'mā' chī'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quīlachi nac Jerusalén namakapāxuīchi Dios.

²⁸ Ixtaspi'tmā'lh'tza' ē ixpūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kli Isaías, tī ixak'chihuīna' Dios ixuani't.

²⁹ Espiritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'ji' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

³⁰ Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jilh ē kexmatli tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'kni't Isaías. Felipe kelhasqui'nilh:

—¿Ē chā kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

³¹ Kelhtilh:

—¿Ē chī na'īclīkexmatni' palh jā tī tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahuī'la'.

³² Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihuīn Dios jā huan chuntza':

Hua'chi chī lē'nca lakatin oveja tū namaknīcan, chuntza' lē'nca;

ē chī lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta, chuntza' tzamā' chī'xcu' jā tū huanli.

³³ Māmāxani'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tichu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?

¿Ē jā naminācha' ixlītalakapasni' palh maktin maknīca ē mālakspūtūni'ca ixlatamat nac cā'quilhtamacuj?

³⁴ Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'niyān, ¿tichu lichihuīna'mā'lh huā'mā' Isafas? ¿Ixlīmān lichihuīna'ncan, o lichihuīna'mpala ā'chā'tin?

³⁵ Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsuyuni'lh ixpālacata Jesús.

³⁶ A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa?

³⁷ Felipe huanilh:

—Palh hui'x li'a'ka'ī'ya' pō'ktu milistacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'ī'ni' Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios.

³⁸ Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxilh.

³⁹ A'cxni' tatacutli, ixEspíritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jā'tza' laktzī'lh. A'mpāl'h ē pāxuhualh.

⁴⁰ Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixta' Jesucristo na ixlipō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

Saulo lakpalilh ixtalacapāstacni'

Hch. 22:6-16; 26:12-18

9 Saulo ixcāmekē'klha tī ixta'a'ka'ī'ni' Māpa'ksīni' ē ixcāmāknīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej ²ē squi'nli a'ktin tatzō'knu' tū nalē'n na ixtemplocā'n israelītas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chī'xcu'huīn ē puscan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco.

Xamaktin a'ktin taxkaket xala' nac a'kapūn lītamacstī'li'lh. ⁴A'kā'lh nac ti'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huanica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

⁵ Saulo kelhasqui'nilh:

—¿Tichu hui'x, Chī'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chī lakatin cahuāyuj a'cxni' chī'nta qui'huī' tū litlakalē'ncan.

⁶ Saulo xpīpilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua'?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

⁷ Chī'xcu'huīn tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talak-tzī'lh ē tajicua'nli. ⁸Saulo tā'kaqui'lh nac ti'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jā'tza' lacahuāna'nli. Pekechi'palē'nca ē līminca nac Damasco. ⁹A'ntza' tamakx-tekli a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

¹⁰ Ixui'lh nac Damasco chā'tin chī'xcu' tī ixa'ka'ī'ni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icu'ī'lh, Māpa'ksīni'.

¹¹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huanican Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huanican Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlimā'lh. ¹²Ū'tza' līlakachuyani't ē laktzī'nī't chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacan ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

¹³ Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksini', lhūhua' quin-tahuanini't huā'mā' chi'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'ī'ni' mintachihuīn. ¹⁴Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxqui'ni't limāpa'ksin naquincāchi'payān quilipō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milimāpa'ksin.

¹⁵Māpa'ksini' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacni't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzin ē na ixlaca'tīnca'n reyes ē israelitas. ¹⁶Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātini'n quimpālacata.

¹⁷Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixui'lh Saulo. A'cpūhui'lilh ixmacan ē huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacamini't Māpa'ksini' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpāt. Ū'tza' quimacamini't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalītatzumakō'ya' Espiritu Santo na milistacna'.

¹⁸Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepēksma' ē lacahuāna'mpāl. Tā'kaqui'lh ē palaj tunca a'kpaxli. ¹⁹Huā'yalh ē tatli'huī'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahui'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuīna'nli nac Damasco

²⁰Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh lichihuīna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' ī'Ska'ta' quinDiosca'n. ²¹Talī'a'cnīlh ixlipō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' tī ix-cāmālakspūtūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksini' Jesús? Mini't huā'tzā' ē quincāchi'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni'. Ū'tza' limilh huā'tzā'.

²²Saulo ā'chulā' ixlītati'huī'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacni't. Ū'tza'

talī'a'cnīlh israelitas tī ixtahui'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātzā'lani'lh israelitas

²³A'cxni' ixpātle'kēni'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuīna'nli natamaknī Saulo. ²⁴Māca'tzīnica Saulo ixmaktaka'lh mā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ixtaka'lh itimā'nal jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. ²⁵Cā'tzi'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' lipūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'ni'ttza'. ²⁷Bernabé cālīmīni'lh Saulo lī'apóstoles. Cāhuanilh chī Saulo ixlaktzi'ni't nac tej Māpa'ksini' Jesucristo tī tā'chihuīna'nli. Cāhuanī'lh chī Saulo ixlichihuīna'ni't nac Damasco ixlimāpa'ksin Jesús, ē jā ixjicua'n. ²⁸Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹Ixlīchihuīna'n ixlimāpa'ksin Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lāhuani israelitas tī ixtachihuīna'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰A'cxni' tā'timīn taca'tzilh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.

³¹Cā'lipāxuhuatza' ixtahui'lāna'lh tī ixtatalacxtimī na ixlipō'ktu ixlika'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. Ā'chulā' ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksini'. Espiritu Santo ixcāmāko'xamāka'tli ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³²Pedro calhāxcuhūālh ixlatlā'huan ē cālakmilh tī ixta'a'ka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³A'ntza' maclalh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh na

ixpütama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēnī'n ixlū'ntū'nunī't. ³⁴ Pedro huanilh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyiyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpütama'.

Palaj tunca tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵ Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzi'lh Eneas itzeyani'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstä'ni'lh Jesucristo.

Dorcas lacastālancuana'nli

³⁶ Ixui'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'i'. Ixtacuhuini' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuini' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstä' lhūhua' talakalhu'mān. ³⁷ Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlal ē nilh. Ixmāpaxīcani'ttza' ē ixcāxmāpī'cani'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. ³⁸ Tā'timīn nac Jope takexmatli Pedro ixui'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Jope. Cālakmacā'nca chā'tu' chi'xcuui'n. Xlaca'n tahuanilh Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.

³⁹ Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālakhā'lh, lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlipō'ktuca'n tī ixcānimaka'nca'nttza' talitalacxtimilh jā ixmā'lh Dorcas ē tacal-huanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixui'lhcus. ⁴⁰ Pedro cāmāx-tulh ixlipō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orar-lilh. Laktalakspi'tli tzamā' nīn ē huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'nli ē laktzi'lh Pedro ē tā'kaqui'lh ē tahuil'lh. ⁴¹ Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro cāta'sani'lh tī ixta'a'ka'i' ē tī ixcāni-maka'nca'nt' ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzikō'ca na ixlipō'ktu Jope. Lhūhua' ta'a'ka'i'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

Pedro ē Cornelio

10 Ixui'lh nac Cesarea chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Cornelio. Xla' capitán ixuanit' a'ktin nac batallón tū ixuanican Italiano. ² Cornelio ixlakachi'xcuui' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā chuntza' ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic. Ixmāstä' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixorarlīni' Dios. ³ A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzi'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Cornelio laktzi'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoración ē chī māstä'ya' talakalhu'mān. ⁵ Chuhua'j cacāmacapi chi'xcuui'n nac Jope ē camāta'satīni'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuini' Pedro. ⁶ Xla' tētachokoni't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuaniyān tū natlahua'ya'.

⁷ A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācu'a'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuui' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. ⁸ A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuanini't ángel, cāmācā'lh nac Jope.

⁹ Ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatalacatzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstin chic na'orarlī. ¹⁰ E tzi'ncstāyalh ē ixuā'yancu'tun. Lihuan ixcāxtlahuamā'ca lihua', Pedro lakachuyalh. ¹¹ Laktzi'lh a'kapūn laqui'yālh ē hua'chi a'ktin ka'tla' sávana chī'cani't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yuji na ixlacatin. ¹² A'ntza' ixtatojōmā'nalh ixlipō'ktu animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūni'n. ¹³ Kexmatli chī tā'chihuina'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

¹⁴ Pedro huanilh:

—E'ē, Māpa'ksini'; jā maktin icua'ni't tū jā tze hua'can.

¹⁵ Kexmatpāl̄h ixlimaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.

¹⁶ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sávana tayapalancha' nac a'kapūn.

¹⁷ Pedro ixlacapāstacui'lh ixpālacata jā ixca'tzi tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chi'xcuhui'n, tī ixcāmacamini't Cornelio, takelhasqui'nini'lh jā yāl̄h ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. ¹⁸ Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nini'lh palh jā lahui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. ¹⁹ A'cxni' Pedro ixlacapāstacui'lh chī lakachuyani't, Espiritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chi'xcuhui'n taputzayān.

²⁰ Catāya' ē cayujti ē cacātā'pi. Jā tipuhua'na': "Jā icti'a'lh." Quit iccāmacamini't.

²¹ Pedro cālakyujli chi'xcuhui'n ē huanilh:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'ni'ta'ntit?

²² Xlaca'n takelhtilh:

—Ixpālacata capitán Cornelio. Xla' tzeya chi'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talak-tzi'n israelitas tzeya chi'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satinini'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

²³ Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokelh huā'mā' tzi'sni'. Ixlilakali cātā'alh ē nā ta'alh makapitzin tā'timīn xalani'n nac Jope.

²⁴ Ixlilakali huampala tachā'lh nac Cesearea. Cornelio ixcāka'lhimā'lh ē ix-cāmākēstokkō'ni't ixtalakapasni'n ē ix-amigo tī ā'chulā' ixcālakapasa. ²⁵ A'cxni'

Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilh-pūtalh. ²⁶ Pedro mā'kaqui'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chi'xcu' chī hui'x.

²⁷ A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha ē lhūhua' cāmacalalh tī ixtatakēstokni't. ²⁸ Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chā'tin israelita jāla catitā'talacxtimilh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic. Dios quimāsu'yuni'ni't jāla ictihualh jā tze ā'chā'tin chi'xcu' ē xmān catihualh. ²⁹ Ū'tza' iclimilh a'cxni' quimāta'satinini'nca ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'nīyān: ¿Tūchu ixpālacata quilālimāta'satinini'uj?

³⁰ Palaj tunca Cornelio huanilh:

—Tā'ti'majatzā' quit jā xa'icua'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlamā'lh na quinchic. Chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacatīn ē ixka'lhī ixlū'xu' tū i'xkaka. ³¹ Quihuanilh: "Cornelio, Dios kexmatni't minoración ē lacapāstacmā'lh chī māstā'ya' talakalhu'mān. ³² Cacāmacapi chi'xcuhui'n nac Jope ē camāta'satinini'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namin ē natā'chihuīna'nān." Chuntza' quihuanilh. ³³ Ū'tza' iclimāta'satinini'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quilakta. Chuhua'j quilipō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāuj tū Dios māpa'ksini'ta'n nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Pedro tzuculh a'kchihuīna'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j quit icca'tzi ixlicāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlipō'ktuca'n

chi'xcuhui'n. ³⁵Xalani'n calhāxcuahuālh nac cāl'acchicni' tī tājicua'ni' Dios ē tatlahua tū tze, ū'tunu'n tamakapāxui Dios. ³⁶Dios cāmamacini'lh israelitas ixtachihuīn. Cāmasu'yuni'lh tzē ixamigo natahuan Dios ixpālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksikō'. ³⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tit chi māsuyucani't xatze tachihuīn pūla nac Galilea ē ā'listān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsuyuni'ttza' ē ixmā'kpxini'ni'ttza'. ³⁸Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē ixcāmātzeyitlā'huan tī ixtapātini'n ixpālacata tū mās'ta' skāhui'ni'. Huā'mā' tzē tlhualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh. ³⁹Quina'n icmāsuyuyāuj tū tlhualh Jesús na ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknīca. ⁴⁰Dios mālacastālancuanīlh ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmāsuyuni'n Jesús. ⁴¹Jā cāmāsuyuni'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios quincāmāsuyuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālac-sacni'ta'n na'icmāsuyuyāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁴²Dios quincāhuanin na'iccāmāsuyuni'yāuj tachi'xcuhui't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'lilh chi ixJueza'n xalakahuan ē xanini'n. ⁴³Ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuīna'ni'n Dios, xamakāstza', ixtamāsuyū ixlipō'ktu tī talipāhuan Jesús, xla'ca'n nacāmātzā'nkēna'ni'can ixcuentaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

⁴⁴Pedro ixa'kchihuīna'mā'lhcus ē Espiritu Santo cālakyujchi ixlipō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro. ⁴⁵Talī'a'cnini'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē ixtatā'mini't Pedro. Talī'a'cnīlh ixpālacata ixcāmāxquī'mā'ca Espiritu Santo tī jā israelitas. ⁴⁶Cālī'a'cnīca

ixpālacata ixcākexmatcani't chi ixtachihuīna'n xtum tachihuīn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios. ⁴⁷Pedro cāhuanipāl'h:

—¿Ē hui'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpxa huā'mā' chi'xcuhui'n? Ā'nā xla'ca'n cāmāxquī'ca chuntza' chī quina'n quincātāmaxquī'n Espiritu Santo.

⁴⁸Pedro cāhuanilh cata'a'kpxali na ixtacuhui'ni' Jesucristo. Huanica Pedro cacatā'lātahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalani'n nac templo nac Jerusalén

11 Apóstoles ē tā'timīn tī ixtahuī'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chi ixta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios nā xla'ca'n tī jā israelitas. ²A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhnīlh israelitas. ³Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūni'ta' jā tahuī'lāna'lh chi'xcuhui'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata catā'huā'yā'ni'ta'?

⁴Pedro tzuculh chihuīna'n ē cāhuanilh:

⁵—Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlāmā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sávana tū yujchi nac a'kapūn. Chi'cani't ixa'katzā'stūtā'ti' ē quilakchilh. ⁶Iclaktzī'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahua'nan ē lūhua' ē spūni'n. ⁷Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” ⁸Icuanilh: “E'ē, Māpa'ksini'. Jā maktin icua'ni't tū catūhuālh ē tū jā tze.” ⁹Quintā'chihuīna'mpāl'h ixlīmaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlhuanī't tze.” ¹⁰Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tālh mā'n. ¹¹Palaj tunca tachilh nac chic jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuhui'n tī ixquilakmacamincani't nac Cesarea. ¹²Espiritu Santo quihuanilh: “Cacatā'pi

ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh." Ē quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timīn. Ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³Xla' quincāhuanin chī laktzi'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: "Cacāmacapi chī'xcuhui'n nac Jope ē calimīna Simón tī ka'lhī ixli'a'ktu' ixtachuīni' Pedro. ¹⁴Xla' nahuanīyān chī tzē nali'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na minchic."

¹⁵Pedro cāhuanipālh:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuīna'n, Espírītu Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla. ¹⁶Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksīni' Jesús: "Ixlicāna' Juan ixlimā'kpaxīni'n xcān. Hui'xina'n nali'a'kpaxā'tit Espírītu Santo." ¹⁷Dios cāmaxqui'lh Espírītu Santo nā chuntza' chī quincāmaxqui'n quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿Ē tīchu quit na'iclimāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

¹⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachi-huīna'n chī ixlika'tla' Dios ē tahuanli:

—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlatamatca'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹A'cxni' maknica Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka'ī'ni't. Xlaca'n tatzā'lalh ē ixta'a'kahuankō'ni't. Ixtatatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuīn xmān israelitas. ²⁰Makapitzīn xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuīna'nca tī jā israelitas. Ē cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuīn ixla' Jesús. ²¹Jesucristo cāmaxqui'lh litli'hui'qui ē chuntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'lh.

²²Cāmāca'tzīnica tī ixta'a'ka'ī'ni't xalanī'n nac Jerusalén tū ixlamā'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'.

²³A'cxni' chā'lh, laktzi'lh chī Dios ixcāsīcua'lanātlahuani't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calīhui'li'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

²⁴Bernabé tzeya chī'xcu' ixuani't ē ixlistacna' ixlitzuma Espírītu Santo ē ixa'ka'ī'. Lhūhua' tachi'xcuhui't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

²⁵Ā'listān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶A'cxni' maclalh, limilh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka'ī'ni't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhui't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuīcan cristianos tī ixta'a'ka'ī'tēlha.

²⁷Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén makapitzīn ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. ²⁸Chā'tin, tī ixuanican Agabo, tāyalh na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espírītu Santo. Huanli calhāxcuhuālh na'a'nac a'ktin ka'tla' tatzī'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹Tī ixta'a'ka'ī'ni't talihui'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. ³⁰Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

Maknica Jacobo ē chī'ca Pedro

12 Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanican Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī ixta'a'ka'ī'ni't. ²Līmāmaknīnīni'nli cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³A'cxni' laktzi'lh Herodes israelitas talipāxuhualh tū tlahuah, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīni'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni' tahuah lāl pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. ⁴A'cxni' Herodes ixmāchi'panīni'ni't Pedro ē

māmānūnini'lh nac pūlāchī'n. Cāmaca-maxqui'ca kelhacāujchāxan tropas tī natamaktaka'lha ē ixtalālilakpalitēlha likelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīmīnca ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua. ⁵Chuntza' Pedro ixmānūcani't nac pūlāchī'n ē ixtamaktaka'lh mā'nalh. Tī ixta'aka'ni't jā tajaxli tali'orarlā ē tasqui'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶A'ktin tzi'sni' Pedro i'lh tātāmā'lh nac pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlilakali. I'lh tātāmā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachi'maxqui'cani't chā'tunu' tropa. E a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchī'n. ⁷Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. A'ktin taxkaket māxkakēlh pūlāchī'n. Ángel tāpātōklhli Pedro ē mālakahuanilh ē huanilh:

—Palaj catā'kaqui'.

Taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸Ángel huanilh:

—Calha'kā'na' ē catatūnu' mincaclhi'.

Chuntza' tlhualh Pedro. Huanipālhl ángel:

—Calha'ka' milu'xu' ē caquistāla'ni'.

⁹Pedro taxtulh ē i'stālani'tēlha. Jā ixca'tzi palh ixlicāna' tū ixtlahuamā'lh ángel. Ixpuhuan ixlakachuya. ¹⁰Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmaktaka'lh mā'lh ē ā'listān tatētāxtupālhl ā'chā'tin. Tachilh nac mākelhcha xalicā'n jā lactanūcan nac cā'lacchicni'. Ixa'cstu talaqui'lh. Xlaca'n tatētāxtulh nac kentīn tej. Palaj ángel makxtekli Pedro. ¹¹A'cxni' Pedro tzeya ca'tzilhl ē huanli:

—Chuhua'j icca'tzi Jesucristo macamilh ixángel ē quimakapū-taxtūni't na ixlīmāpa'ksin rey

Herodes. Quimakapūtaxtūni't tū ixquintatlahuani'cu'tun israelitas.

¹²A'cxni' ixlacapāstacni'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María tī ixtzi' Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhūni' Marcos. A'ntza' lihūhua' ixtastokcāni't ē ixta'orarlāmā'nalh. ¹³Pedro toklhlī nac mākelhcha jā lactanūcan na ixtanquilhīn chic. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanilhīn Rode, milh kelhasqui'ni' tīchu xla'. ¹⁴Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā limālaqui'ni'lh ē palaj tu'jnuuntēlha tanūpālhl nac chic. Cāhuanilh tī ixtatakēstokni't:

—Layālhl Pedro nac kēpūn.

¹⁵Xlaca'n tahuanihl:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanilh ixlicāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuanihl:

—Jā ū'tza'. Ixmāstilē'k ángel tī mak-taka'lha Pedro.

¹⁶Pedro ā'chulā' palha' toklhlī nac mākelhcha. A'cxni' tamālaqui'lh, talaktzi'lh Pedro ē tali'a'cnīhl. ¹⁷Pedro cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh. Cāhuanilh chī Dios limāxtulh nac pūlāchī'n. Cāhuanilh:

—Camāca'tzini'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.

¹⁸Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīhl ixpālacata chī litzā'lalhl Pedro. ¹⁹A'cxni' Herodes māputzini'lh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasqui'nīhl tropas tī ixcāyāhuacāni't natamak-taka'lha ē cāmāmaknīnini'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'lh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

²⁰Herodes ixcātā'lāsītzī'ni't xalanī'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto tī ixmaktaka'lha jā i'lh tātā rey. Xlaca'n ixtalimāko'xamixicu'tun

ixpālacata ixlíhua'tca'n tū limincancha' na ixcā'lacchicni' rey. ²¹Lakchā'lh quilhtamacuj tū ixcā'lhcāni'nī't Herodes. Ixlhakā'nī't ixl'u'xū' tū ixtasu'yu chī rey ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuina'nli. ²²Tachi'xcuhui't tamāta'silh:

—Jā chī'xcu' tī chihuina'mā'lh. Hua'chi chā'tin dios.

²³Xamaktin chā'tin ixángel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmakxtekli talaktaquilhpūtalh hua'chi Dios. Lūhua' tahua'lh ē nilh.

²⁴Ixtachihuín Māpa'ksīni' ta'a'kahuanī'lh ē cālakhā'lh ā'makapitzin chī'xcuhui'n.

²⁵A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tli nac Antioquía. Cātā'alh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui' Marcos.

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talichihuina'n xatze tachihuín

13 Chī ū'tunu'n tī ixtatakēs-toka nac Antioquía, ixtahui'lāna'lh a'kchihuina'nī'n ē mākēlhtahua'kē'nī'nī'n. Makapitzin ixtacuhui'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'stacli rey Herodes) ē Saulo. ²Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtāmā'nalh Dios ē ixtalíhuī'linī't jā tū natahua'. Espiritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtum ixtascujūtca'n tū na'iccāmaxqui'.

³Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlilh ē ta'a'cpūhui'lilh ixmacanca'n ē cāmacā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴Espiritu Santo cāmacā'lh Bernabé ē Saulo. Xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac

Chipre, a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. ⁵A'cxni' tachilh nac Salamina, tali'a'kchihuina'nli ixtachihuín Dios na ixtemploca'n israelitas. Talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶A'cxni' tatētaxtulh ixlipō'ktu nac Chipre, tachilh nac cā'lacchicni' ixtacuhui'ni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuhui'ni' Barjesús. Xla' xantilh ixuanī't ē a'kchihuina' tū jā ixla' Dios. Xmān ixcāli'a'kskāhui'mā'lh. ⁷Xantilh ixmaktāya gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuanī't. Gobernador cāmāta'satinī'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuín Dios. ⁸Cātā'lāhuanilh xantilh tī ixuanican Barjesús ē Elimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'i' gobernador. ⁹Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlitzuma Espiritu Santo na ixlistacna'. Xla' lakalaktzī'lh Elimas. ¹⁰Huanilh:

—Hui'x a'kskāhui'ni'na' ē jā tzeza chī'xcu'. Hui'x ixka'hua'cha skāhui'ni' ē hui'x jā lakatiya' tū tze. ¿Chī jā limakxteka' lactlahua'ya' tū ixla' Dios? ¹¹Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla catilacahuā'na'.

Xamaktin lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē ixputzatlā'huan tī ixpekechi'palē'lh. ¹²A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'ī'lh ē lī'a'cnilh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

¹³Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge ixlika'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan cāmakxtekli ē taspī'tli nac Jerusalén. ¹⁴Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía ixlika'tla' nac Písidia. Quilhtamacuj tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tatahui'lh. ¹⁵Likelhtahua'ka'ca ixtachihuín Dios jā tatzo'kni' limāpa'ksin ē

jā huanican profetas. Xanapuxcu'nu' xalanin' nac templo tamacamilh chā'tin tī cāhuanilh Pablo ē Bernabé:

—Chixcuhui'n, palh cāmaxqu'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhui't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Pablo tāyalh ē cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'ttit chixcuhui'n israelitas ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios.

¹⁷ QuinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhui'lh a'cxni' xlaca'n xamini' ixtahuanit' nac ti'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē ū'tza' tzē cālimāxtulh nac huāmā' ti'ya't.

¹⁸ Dios cālīpātīlh tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixtatlatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁹ Dios cāmālaksputūlh tachi'xcuhui't xalanin' a'ktojon cāl'acchicni' nac ti'ya't jā ixuanican Canaán. Cāmāpitzini'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la.

²⁰ Dios cāhui'lini'lh ixjuezca'n tī nacāmāpa'ksi a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchihuina' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlihui'lh ixlijuez.

²¹ Ā'listān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'lilh ixlirey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín ixuanit'. Xla' ixmāpa'ksini'n tu'pu'xam cā'ta. ²² A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'lipālh David ixlirey. Dios lichihuina'nli David ē huanli: “Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isaí. Iclaktzi'n ū'tza' chā'tin chixcu' tī lacapāstacna'n chī iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n.” Chuntza' huanli Dios.

²³ Dios cāmaxqui'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, i'xū'nātā'nat David. ²⁴ A'cxni' Jesús jāna'j ixā'min, Juan iccāhuani ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpxaxtit.” ²⁵ A'cxni' i'sputmā'lh'tza'

quilhtamacuj tū ixlimā'kpaxini'n Juan, xla' ixuan: “Jā quit tī puhua'ni'yā'tit. Ā'listān namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'icxcutni' ixcaclhi'.”

²⁶ Pablo chihuina'mpāl'h:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī i'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacamini'ni'ta'n tachihuin tū nali'a'kapūtaxtucan. ²⁷ Xalanin' nac Jerusalén ē nā i'scujni'ca'n jā ixtaca'tzi' tī Jesús. Jā takexmatli ixtachihuinca'n ixa'kchihuina'ni'n Dios tū likelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' limāmakninini'nca Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahananli a'kchihuina'ni'n xamakāstza'. ²⁸ Masqui jāla tamaclani'lh chī natalimakni' Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh Pilato camaknica. ²⁹ A'cxni' xlaca'n ixtamākentaxtūni'ttza' ixlipō'ktu tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanin' nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Dios mālacastālancuanilh. ³¹ A'klhūhua' quilhtamacuj iccātasu'yuni' tī iccātā'taxtuni't nac Galilea ē iccātā'a'ni't nac Jerusalén. Huāmā' chixcuhui'n ū'tunu'n tī tamāsu'yuni'mā'nalh chuhua'j tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús.

³² Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n xatze tachihuin ixpālacata tū cāhuanilh Dios quinapapana'ca'n namāstā'. ³³ Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n, tī i'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanilh Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos ixli'a'ktu' capitulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmaxqui'ni'ta'n latamat.

³⁴ Dios mālacastālancuanilh Jesús nac cā'linin'. Jā ā'maktin cati'a'lh nac cā'linin'. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsicua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.

³⁵ Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimakxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.

³⁶ David ixtlahuani'ttza' ixtalacasqui'nin Dios ixlacatinca'n xla'ca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni' xla' ixlatlā'huan nac cā'quiltamacuj. Xla' nilh ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcani't ixnatāta'na'. Ixmacni' David masli. ³⁷ Jā masli ixmacni' Jesús tī Dios mālacastālancuanilh.

³⁸ Caca'tzītit hui'xina'n tī israelitas chī quit. Ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātāmāca'tziniyān hui'xina'n mincuentaca'n tzē nacātāmātzā'nkēna'ni'yān.

³⁹ Jesús cāmātzā'nkēna'ni' ixlipō'ktu ixcuentaca'n tī talipāhuan Jesús. Limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés, ū'tza' jāla catimālakspūtūlh tū jā tze.

⁴⁰ Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuanlı a'kchihuīna'nīn. Tahuanlı:

⁴¹ Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cni'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin li'a'cni' a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'ī'tit.

⁴² Pablo ē Bernabé tataxtulh na ixtemploca'n israelitas. Tachi'xcuhui't, tī jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlitzayama'j.

⁴³ Tataxtulh tī ixtatakēstokni't nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē ā'makapitzin tī ixta'a'ka'ī'ni't chī israelitas. Pablo cāmāxqui'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh jā catamakxtekli xatze tachihuīn tū māsu'yu ixtalakalhu'mān Dios.

⁴⁴ Ixlitzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ A'cxni' israelitas talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhui't, xla'ca'n talaksitzī'lh ē tatā'lāhuanilh Pablo ē talakapalalh.

⁴⁶ Pablo ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā tajuica'nli ē cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca cacātahuānin xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' lītasu'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quinDiosca'n quincāmāpa'ksin ē huanli:

Quit iclacsacni'ta'n nacāmāca'tzīni'ya' chī natali'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlīka'tla' cā'quiltamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlipō'ktu.

⁴⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuānli tze ixtachihuīn Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlipō'ktuca'n tī ixcāhui'licani't natamakīni'n xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ⁴⁹ Māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksini' calhāxcuhuālh jā ixmāpa'ksi Antioquía. ⁵⁰ Israelitas tachihuīna'makasitzī'lh xalaka'tla' pūscan tī ixtalakachi'xcuhui' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuīna'makasitzī'lh cacāputzatokokeyca Pablo ē Bernabé ē cāmākatzā'laca na ixcā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksi. ⁵¹ Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzīnīca xalanī'n cā'lacchicni' ixtalē'n cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlīstacna'ca'n ixlītzuma Espīritu Santo.

Pablo ē Bernabé nac Iconio

14 Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuīna'nli. Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. ² Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuīna'makasitzī'lh tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze ixtahuāni't. ³ Pablo ē Bernabé tatahuī'lh

a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuīna'n ē jā tajicua'nli xipālacata ixtalipāhuan Jesucristo. Ixlitli'hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' lī'a'cnīn. Ū'tza' limāsu'yulh Dios ixlicāna' tū ixtalīchihuīna'n Pablo ē Bernabé xipālacata Jesucristo. ⁴Tachi'xcuhui't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzin ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzin ixtalacapāstaca chī apóstoles. ⁵Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuīna'nli natalacatā'qui'nin ē natakucta'lanā'n. ⁶A'cxni' taca'tzilh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatzā'lalh. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Listra ē Derbe ē ā'latatunu' cā'lacchicni'. ⁷A'ntza' ixtali'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Listra

⁸Ixui'lh chā'tin chī'xcu' nac Listra. Jā tze ixuani't ixtujan. Ixlū'ntū'nuni't chu tunca ixlīlacatuncuhui'ni'. Jā mak-tin ixtlā'huan. ⁹Ixxematmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzi'lh ē ca'tzilh ixa'ka'i' tzē namātzeyican. ¹⁰Pablo palha' huanli: —Laclhtzaj catāya'.

Chī'xcu' tāyalh ē tzuculh tlā'huan.

¹¹A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzi'lh tū tlhualh Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuanli chī ixtachihuīna'n xalanī'n nac Licaonia. Tahualh:

—¡Tayujni'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chī'xcuhui'n!

¹²Ixtahuan Bernabé ixuani't ū'tza' dios Júpiter. Ē ixtahuan Pablo ixuani't ū'tza' dios Mercurio xipālacata ū'tza' tī ixa'kchihuīna'nī't. ¹³Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixyalh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter limilh huācax ē xa'nat nac tanquilhtin. Pālej ē tachi'xcuhui't ixtalakachi'xcuhui'cu'tun apóstoles. ¹⁴A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo,

taca'tzilh tū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talacxti'tli ixlimānca'n ixlu'xu'ca'n xipālacata tatamakchuyilh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't ē tata'salh ē tahuanli:

¹⁵—¡Tachi'xcuhui't! ¿Tū xipālacata tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chī'xcuhui'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālimini'yān xatze tachihuīn xipālacata nalitalakaspī'tni'yā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū jā tū ixtapalh tū tlahua'yā'tit. Ē chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuanī't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. ¹⁶Lakma'jtza' Dios cāmakxteknī't ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natatlahua tū talacasqui'n. ¹⁷Pō'ktu quilhtamacuj Dios ixcāmacā'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlahua tū tze. Ū'tza' lila xcān ē lila tū tzē hua'can. Quincāmaxqui'yān quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta lipāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.

¹⁸Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslihua' cālimāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't jā catalakachi'xcuhui'lh Pablo ē Bernabé.

¹⁹Tachilh makapitzin israelitas xalanī'n nac Antioquía ē Iconio. Tachihuīna'makasitzi'lh tachi'xcuhui't. Ū'tza' licucta'laca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makxteka. Tapuhuanli xanintza' ixuani't. ²⁰Tā'timīn talītamacsti'li'lh ē Pablo tā'kaqui'lh ē tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlīlakali ta'a'lh Pablo ē Bernabé nac Derbe.

²¹Ixta'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'i'lh. Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli nac Listra ē nac Iconio ē nac Antioquía. ²²A'ntza' ixcāmaxqui'ca tā'kpuhuanīn tū ixta'a'ka'i'. Ixcāmaxqui' talacapāstacni' nata'a'ka'i' pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātini'nāuj a'cxni' jāna'j tanūyāuj jā Dios māpa'ksini'n.

²³ Cālacasacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac templo. Pūla ta'orarlih ē jā tahuāyalh. Tasqui'ni'lh Māpa'ksini' Jesucristo tī ixta'a'ka'i'nī't. Tasqui'ni'lh cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquitaspi'tpālh nac Antioquía

²⁴ Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac Pisidia ē tamilh nac Panfilia. ²⁵ A'cxni' ixtali'a'kchihuina'ni't xatze tachihuin nac Perge, ē ta'a'lh tancān nac Atalia. ²⁶ A'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuani't jā xapūla i'squi'ni'cani't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo ixtascujūtca'n tū chū'cus ixtatlahuani't.

²⁷ A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'i'. Cāhuanica ixlipō'ktu tū Dios ixcāmaktāyani't natatlahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'ni't ixlacasqui'nca nā nata'a'ka'i' nā xlaca'n tī jā israelitas. ²⁸ A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh tā'timīn makās.

Tatakēstokli nac Jerusalén

15 Tamilh nac Antioquía makapitzin chi'xcuhui'n xalanī'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timīn. Tahuani'l:

—Ixlacasqui'nca natachu'cuyā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cuni'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

² Pablo ē Bernabé talālihuani'lh xlaca'n ē talāliquilhni'lh. Ā'listān cālacasacca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzin huampala tī natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē natakelhasqui'nini'n chī nalilacāxtlahuacan.

³ Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac Antioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'a'lh ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'i'ni't tī jā israelitas. Ū'tza' talipāxuhualh tā'timīn.

⁴ A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén ē talālakchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuani'lh ixlipō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tzē natatlahua. ⁵ Tatāyalh makapitzin tī i'stālani' ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'i'. Tahuani'l:

—Ixlacasqui'nca nacāchu'cucan israelitas nā xlaca'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'lh limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés.

⁶ Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'ni huā'mā'.

⁷ Ixtachihuina'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē cāhuani'lh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit makāstza' Dios lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze tachihuin tī jā israelitas ē chuntza' tzē nata'a'ka'i' xlaca'n. ⁸ Dios, tī lakapasa ixlistacna'ca'n tachi'xcuhui't, ū'tza' cāmāxqui'lh xlaca'n Espiritu Santo chuntza' chī quincāmāxqui'ni'ta'n. Chuntza' māsuyulh Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xlaca'n tī jā israelitas.

⁹ Chuntza' Dios nā liche'kē'lh ixlistacna'ca'n xlaca'n chī quina'n ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'i' nā xlaca'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xlaca'n natamākentaxtū limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés? Ū'tza' quinatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtū'lh. Nā quina'n jāla catimākentaxtū'j.

¹¹ Ica'ka'i'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xlaca'n ixpālacata quincāmākapūtaxtū'cunni'

quiMāpa'ksini'ca'n Jesús —huanli Pedro.

¹² Palaj tunca ixlipō'ktuca'n ixlihlühua'ca'n tachi'xcuhui't taquilhca'cslalh. Xlaca'n taxexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuina'nli ē tahuanli laka'tla' l'a'cnin tū Dios cāmaktāyalh tzē tatlahua na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā israelitas. ¹³ A'cxni' xlaca'n tachihuina'nkō'lh, Jacobo kelhtini'lh:

—Tā'timīn, caquilākexmatui.

¹⁴ Chihuina'nī'ttza' Simón Pedro chi Dios xapūla cālacsacli makapitzin chi'xcuhui'n tī jā israelitas. Dios cālacsacli ixpālacata ixlacstīn natahuan.

¹⁵ Chuntza' tahuanli a'kchihuina'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatz'o'kni':

¹⁶ Ā'listān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.

Na'iccāxtlahuapala jā laclani't, ē na'icyāhuapala.

¹⁷ Chuntza' ā'makapitzin chi'xcuhui'n nataputza Māpa'ksini',

ē nā ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac ā'latatunu' cā'lacchicni' tī cālakapascan ū'tunu'n quintachi'xcuhui't.

¹⁸ Huā'mā' huanli Māpa'ksini' tī māsuyulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quilhtamacuj.

¹⁹ Jacobo chihuina'mpālh:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyiuj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas. ²⁰ Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'licani't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxqui'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinīt animalh tū a'kpixchi'cani't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlipō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihuina'ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlipō'ktuca'n talihui'lilh talacsaca makapitzin chi'xcuhui'n ixli'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tī ixka'lhī ixli'a'ktu' ixtacuhui'nī' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhui'nī' Silas. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhui'n xalaka'tla' litā'timīn ixtahuani't. ²³ Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. Ē a'ntza' nac carta tahuanli:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tī jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia. ²⁴ Ickexmatni'ta'uj makapitzin tataxtuni't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxqui'uj limāpa'ksin.

Xlaca'n cātalimāmakchuyini'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. Ē cātalilakpalicu'tunān a'cxni' tahuanli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahuilatca'n israelitas.

²⁵ A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclihui'liuj iclacsacāuj chi'xcuhui'n tī na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'a'n Bernabé ē Pablo tī cāpāxqui'yāuj. ²⁶ Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhui'n tatanūni't jā cā'lijicua' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

²⁷ Iccāmacā'ni'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuaniyān ū'tza' tū iccātzo'knuni'mā'n.

²⁸ Na'iccāmaxqui'yān hui'xina'n a'ktin limāpa'ksin chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espíritu Santo ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: ²⁹ hui'xina'n jā catihua'tit quini't tū cālakahui'licani't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit ixquini't animalh tū a'kpixchi'cani't, ē jā caputzatit mintā'lāpāxqui'nca'n. Palh hui'xina'n namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze. Xmān huā'mā' iccāhuaniyān.”

³⁰ Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzin. Xlaca'n ta'alh

tancā'n nac Antioquía. A'ntza' cāmākēstokca tachi'xcuhi't tī ixta'a'ka'ī ē cāmaxqu'ca carta. ³¹Xlaca'n talikelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh ixpālacata cāmāko'xamāka'tl'ca. ³²Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nīn ixtahuani't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni' ixpālacata litā'timīn ē nā tamāstā'lh litl'hu'qui. ³³A'cxni' ixtahui'lāna'lh'tza' makās a'ntza', cāmakxtekca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios cacālē'ncha'n.” Ē talaktaspi'tpālh tī ixcāmācā'nī't. ³⁴Silas puhuanli natachoko a'ntza'. ³⁵Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Ē lhūhua' ā'makapitzin huampala ixtamāsu'yu ē ixtalichihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksini'.

Pablo a'lh ixlímaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

³⁶A'cxni' ixa'kspulani'ttza' lakma'j quilhtamacuj, Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj quintā'timīnca'n na ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā māsuyuni'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksini'. Ca'a'uj cālaktzi'nāuj chī tataxtukō'.

³⁷Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. ³⁸Pablo jā ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos ixcāmakxtekni't a'cxni' ixtahui'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh cātā'scujā. ³⁹Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza' talītaxtumlīlh. Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰Pablo lacsacil Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'ni'ni't Dios cacāmaktaka'lhli. ⁴¹Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac estado Siria ē Cilicia ē ixcāmaxqui' tā'kpuhuan'tin tā'timīn tī a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

16 Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Listra. Talāpāxtokli chā'tin

ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tī ixa'ka'ī. Ixtāta' Timoteo griego ixuani't. ²Tā'timīn nac Listra ē nac Iconio tzeya chi'xcu' ixtalaktzi'n Timoteo. ³Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ixtaca'tzi' ixtāta' Timoteo jā israelita ixuani't. Ū'tza' Pablo limāchu'cunini'lh Timoteo ixpālacata naka'lhī ixlilakapascan chī israelita. Pablo tlahualh huāmā' ixpālacata jā cāmāsitzi'cu'tunli israelitas. ⁴Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalh a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmācā'tzinīcan limāpa'ksin tū ixtahuani't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵Chuntza' tī ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīlh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh. Lakali lakali talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh ē laktzi'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶Espíritu Santo jā cāmakxtekli natalichihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. ⁷A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzi jā ixmāpa'ksi Misia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitinia. IxEspíritu Jesús jā cāmakxtekli nata'a'n. ⁸Tatētaxtulh nac Misia ē ta'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. ⁹A'ntza' tzi'sa Pablo lakachuyalh ē laktzi'lh chā'tin chi'xcu' xala' nac Macedonia tī tāyalh ixlacatin. Chi'xcu' ī'squi'ni'mā'lh ē huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj.” ¹⁰A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ictacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca iclacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacni'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlilakali huampala ica'uj nac Neápolis.

¹² Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksi' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlipō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huāmā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. ¹³ A'ktiin quilhtamacuj tū tapūjaja israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'. Iccchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuina'uj puscan tī ixtatakēstokni't. ¹⁴ Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincākexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhui' Dios. Māpa'ksīni' mākexmatīcu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. ¹⁵ Xla' a'kpxali ē ixlipō'ktu tī xalanī'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlicāna' ica'ka'ī'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuanian.

¹⁶ A'ktiin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeza ū'ni' tū ixmāhuani tū na'a'kspula. Chi'xcuhui'n, tī ixtēcu'ni'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalītlaja ixpālacata ica'tzi' tū na'a'kspula. ¹⁷ Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chi'xcuhui'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyān chī tze nali'a'kapūtaxtucan.

¹⁸ Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jiclhualh ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeza ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclihuaniyān cataxtu na ixlīstacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

¹⁹ A'cxni' taca'tzilh ixtēcu'ni'n jātza' la ixtalītlaja, cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīminca nac pūchihuīn. ²⁰ A'cxni' ixcālīmincani't ixlacatinca'n scujni'n cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhui'n israelitas cāmāmakchuyilh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n. ²¹ Tamāsu'yu ā'xtum tahuilat tū quina'n jāla a'ka'ī'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuāuj ixpālacata jā chuntza' quilīmāpa'ksīnca'n.

²² Chuntza' tachi'xcuhui't tatā'kaqui'lh ē cāquiclhaktzi'nca Pablo ē Silas. Scujni'n tamāpa'ksīni'lh cacāxti'tpūxtuca ixlu'xu'ca'n ē cacālīmacni'cca qui'hui'. ²³ A'cxni' cāhui'lini'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchi'n. Nā māpa'ksīca tī maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. ²⁴ Chuntza' māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca'n jā ixlacahu'cu'cani't kentū' qui'hui' ē ixmāpekstokcani't.

²⁵ Itāt tzi'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlitanūmā'nalh ē ix-tapixtli'tanūmā'nalh ē nā ixtamakapāxui'mā'nalh Dios. Tachi'ni'n ixtakexmattanūmā'nalh. ²⁶ Xamaktin tzuculh tachiqui ti'ya't. Ixtūtzā'n talhta'm pūlāchi'n tasakā'ilh. Palaj tunca pūlāchi'n talaqui'lh. Qui'hui' jā ixcāmānūcani't ixtujanca'n ixlipō'ktuca'n tachi'ni'n palaj tunca talakxtulh. ²⁷ Palaj tunca lakahuanli tī maktaka'lhnan ē laktzi'lh laqui'yālh pūlāchi'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmakni'cu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachi'ni'n ixtatzā'lani'ttza'.

²⁸ Pablo ta'salh palha' ē huanilh:
—Jā tū catlahua'ni'ca milimān. Quilipō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹ Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē i'xpipitēlha cātat-zokostani'lh Pablo ē Silas. ³⁰ Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhui'n, ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

³¹ Xlaca'n takelhtīlh:

—Ca'a'ka'i' Māpa'ksini' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalani'n na minchic.

³² Litā'chihuina'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan ē ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic. ³³ Tzamā' tzi'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmatakāhui'cani't. Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpa'xkō'lh palaj tunca. ³⁴ Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhui'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlipō'ktuca'n xalani'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka'i'ni'lh Dios.

³⁵ A'cxni' xkakalh, scu'jni'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmakxtekti tzamā' chi'xcuhui'n.

³⁶ Tī maktaka'lhnan māca'tzinīlh Pablo ē huanli:

—Scu'jni'n tamāpa'ksini'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j cataxtutit ē capitit ē Dios cacālē'ncha'n.

³⁷ Pablo cāhuanilh mayūlhnu':

—Quincātamacni'cni'ta'n na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ē quincātamānūn nac pūlāchi'n ē jā quincātatlahuani'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma ē ū'tza' iclika'lhīyāuj quīntachihuīnca'n. Chuhua'j tzē'k quīncātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquīncātamāxtun.

³⁸ Mayūlhnu' tamāca'tzinīpālh scu'jni'n. Xlaca'n tajicua'nli a'cxni' takexmatli tachi'nīn ixtatapa'ksi nac Roma ē jā catihuālh chi'xcuhui'n. ³⁹ Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamātzā'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac

cā'lacchicni'. ⁴⁰ Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchi'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzi'nca tā'timīn. Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

Tatā'kaqui'lh nac Tesalónica

17 Pablo ē Silas tatētāxtulh nac Anfīpolis ē Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas. ² Pablo ixlismanini't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn Dios. Chuntza' tlahuapālh ixlītzayama'j ē ixlīcāujquītzisma'j. ³ Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzinīlh ixlacasqui'nca napātini'n ē nalacastālan-cuana'n Cristo tī Dios lacsacni't. Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī ic-cālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza' Cristo.

⁴ A'makapitzin ta'a'ka'i'lh tū huanli Pablo. Talitastokli Pablo ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē ixtalakachi'xcuhui' Dios. Makapitzin puscan xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas.

⁵ Israelitas tī jā ixta'a'ka'i', xlaca'n taquīclhlaktzi'lh ē talē'lh ā'makapitzin tī jā tzeya chi'xcuhui'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't ē tatā'kaqui'lh nac cā'lacchicni'. Licuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē ixcālīmicu'tuncan na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't. ⁶ Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzin huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scu'jni'n ē palha' cāhuanica:

—Tzamā' chi'xcuhui'n tamā-makchuyini't ixlipō'ktu tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. Nā tamini't huā'tzā'. ⁷ Jasón cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuhui'

ixlimāpa'ksin César. Xlaca'n tahuan a'nampala chā'tin rey ixtacuhui'n Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuhui'can.

⁸A'cxni' takexmatli huā'mā', tamakchuyilh tachi'xcuhui't ē scujni'n. ⁹A'cxni' cālacāxtlahuaca, taxokolh macsti'na'j ē makxtekca Jasón ē ā'makapitzin.

Pablo ē Silas nac Berea

¹⁰Palaj tunca tzamā' tzi'sa tā'timin tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na ixtemploca'n israelitas. ¹¹Tzamā' israelitas xalanin' nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chi xalanin' nac Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachihuin ē lakali lakali ixtaputzana'ni' na ixtachihuin Dios palh ixlicāna' tū huanli Pablo. ¹²Chuntza' ta'a'ka'ih'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Ixlihlūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chi'xcuhui'n. ¹³A'cxni' israelitas xalanin' nac Tesalónica taca'tzilh Pablo ixcalitā'chihuina'mā'lh nac Berea ixtachihuin Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Cāchihuina'makasitzi'ca tachi'xcuhui't xalanin' nac Berea tī jā ixta'a'ka'ih'. Xlaca'n tatā'kaqui'lh. ¹⁴Palaj tunca tā'timin tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli nacāmāca'tzinican Silas ē Timoteo catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

¹⁶Pablo ixcāka'lhimā'lh Silas ē Timoteo nac Atenas. Tamakchuyilh ixpālacata laktzi'lh tzamā' cā'lacchicni' ixlitzumakō' ídolos. ¹⁷Lakali lakali ixcātā'lāhuanimā'lh nac templo israelitas ē tī ixtalakachi'xcuhui' Dios. Lakali lakali ixcātā'lāhuani nac litamāuj tī ixtachā'n

a'ntza'. ¹⁸Tatā'chihuina'nli ā'makapitzin tī lakskalalhna' chi'xcuhui'n. Makapitzin ū'tunu'n ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n tī ixcāhuanican epicúreos. Ā'makapitzin ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n estoicos. Makapitzin tahuanli:

—¿Tū māsuyumā'lh tzamā' chi'xcu' tī chihuina'n?

Ā'makapitzin tahuanli:

—Huāmā māsuyumā'lh ixdiosesca'n makatiyāti'n.

Tahuanli huāmā' ixpālacata Pablo ixcalimāsu'yuni' Jesús ē chī nalilacastālancuana'ncan. ¹⁹Chi'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtatalacxtimī makapitzin scujni'n ē tahuanilh:

—Quina'n icca'tzicu'tunāuj huāmā' xasāsti' tachihuin tū māsuyuya'. ²⁰Hui'x ta'ni'ta' ē quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin ickexmatni'tauj. Icca'tzicu'tunāuj tūchu huanicu'tun huāmā'.

²¹Ixlipō'ktuca'n xalanin' nac Atenas ē xamini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun ē ixtakexmatcu'tun tū xalacsāsti'.

²²Pablo ixyāl'lh na ixlacatinca'n tī ixtatakēstokni't nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n xalanin' nac Atenas, hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasuyu. ²³A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzi'lh tū laktaquilhputayā'tit hui'xina'n. A'ntza' icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tatzo'kni' tzamā' tachihuin: “Ixla' quindiosca'n tī jāna'j iclakapasāuj.” Quit iccātā'chihuina'mā'n hui'xina'n ixpālacata huāmā' Dios tī laktaquilhputayā'tit masqui jāna'j lakapasā'tit.

²⁴Dios tlhualh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksikō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Xla' jā hui'lh nac templo jā xamacani'tlahua. ²⁵Xla' jā maclacasqui'n tachi'xcuhui't catamak-

tāyalh. Xla' jā tū sputni'. Ixlimāpa'ksin lihui'lāna'uj ē lijaxāna'nāuj ē pō'ktu lika'lhīyāuj.

²⁶ Dios limātzumalh tachi'xcuhui't ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' ti ixpapca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chi natalilatama ē jāchu natatahui'la. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chi namacaputzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui hui'lh na quilacatzuna'jca'n. ²⁸ Ixlimāpa'ksin lihui'lāna'uj quina'n ē lilatā'huanāuj ē lilatā'kchokoyāuj. Chā'tin chi hui'xina'n ti lactzēhuani't ixtachihuīn, ū'tza' huanli chuntza': "Nā quina'n ixlacstīn." ²⁹ Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui Dios hua'chi oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh chā'tin chi'xcu' xmān chi ixtalacapāstacni' xla'. ³⁰ A'cxni' jāna'j ixtaca'tzi tachi'xcuhui't jā tū, Dios xmān cālaktzi'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j cāmāpa'ksi Dios catalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Dios lilacsacni' a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāputzāna'nī chuntza' chi ixlacasqui'nca. Dios lacsacni't chā'tin chi'xcu', Jesucristo, ti nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzican ixpālacata Dios mālacastālancuanilh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli chi nalacastālancuana'ncan, makapitzin tatzuculh talakapala. Ā'makapitzin tahuanli:

—Na'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Pablo cāmāxteklī. ³⁴ Ā'makapitzin tatalacxtimilh ē ta'a'ka'ī'lh. Nā a'ka'ī'lh Dionisio, chā'tin scujni' ti ixtatalacxtimi nac Areópago. Nā a'ka'ī'lh chā'tin puscāt

ti ixuanican Dámaris ē ā'makapitzin huampala.

Pablo nac Corinto

18 Ā'listān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto. ² Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita ti ixtacuhuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, ti ixuanican Priscila, ixtataxtuni'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksini't ixlipō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talitaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n ixuani't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic. ⁴ Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtzayama'jān ixlipō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ixcāmā'a'ka'ī'nicu'tun israelitas ē nā ti jā israelitas.

⁵ Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xlaca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhui't israelitas Jesús ū'tza' Cristo ti Dios ixlacsacni't. ⁶ Xlaca'n tata'lāhuaniilh ē talakapalalh. Pablo tinxli ixlu'xu' na ixlacatinca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n lipinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j na'iccālaka'n ti jā israelitas.

⁷ A'lh ē chā'lh na ixchic ti ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas. ⁸ A'ka'ī'lh Crispo, ti xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'ī'kō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto takexmatli tū huanli Pablo ē ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpxali. ⁹ Pablo lakachuyalh tzamā' tzi'sa. Māpa'ksini' huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Jā camaxtekti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhān.

Jā tū catitlahuani'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhui't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquintastālani'.

¹¹ Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

¹² A'cxni' Galión ixlīgobnador ixuani't nac Acaya, ē israelitas ixlipō'ktuca'n ixtatā'lāquiclhaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia.

¹³ Tahuani'lh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasitzī' tachi'xcuhui't. Xtum chi cāhuani' catalak-taquilhpūtalh Dios, ē jā chī tatzō'kni' na quilimāpa'ksinca'n.

¹⁴ A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuani'lh israelitas:

—Palh tlahuani't cahuāl'h a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuāl'h, quit xa'iccākexmatni'n lilacatzucu hui'xina'n, israelitas. ¹⁵ Hui'xina'n limālacapū'yā'tit xmān tū māsū'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhui ē tū milimāpa'ksinca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit jā icputzāna'nicu'tun huā'mā'.

¹⁶ Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia.

¹⁷ Ixlipō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatucslī na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuani'lh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

¹⁸ Pablo tahuī'lapāl'h ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'listān cāmāxtekli tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' limākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea. ¹⁹ A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmāxtekli. Tanūlh nac templo ē ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Tahuani'lh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jā'tza' lacasqui'nli. ²¹ A'cxni' cātā'lāmāxtekli Pablo cāhuani'lh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cātani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

²² Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'ī'nī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānītēlha ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

²⁴ Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī ixuanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī ī'sca'tnī't. Tzej ixca'tzī ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksin Dios. Lichihuīna'lh ixlītlī'hui'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxin Juan. ²⁶ Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatli ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn tahuani'lh tzē na'a'n. Cāmācā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalani'n nac Acaya ē cāhuānica catamānūlh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmāktāyālh tī ixta'a'ka'ī'nī't ixpālacata ixtalakalhu'mān Dios. ²⁸ Lhūhua' limāpa'ksin Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n. Ē ixcāskāhui'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chī Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

Pablo nac Efeso

19 A'cxni' Apolos ixuī'lh nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacstī'na'j cā'lacchicni' nac cā'sipejni' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza'

cātā'lāpāxtokli ā'makapitzin tī
ixta'a'ka'ini't ² ē cākelhasqui'nilh:

—¿Chā maktini'ntit Espiritu Santo
a'cxni' a'ka'tit?

Xlaca'n tahuani:

—Jā maktin ickexmatni'ta'uj palh
māstā'can Espiritu Santo.

³ Pablo cākelhasqui'nilh:

—¿Tichu cāmāsu'yuni'n na'a'kpaxā'tit?

Xlaca'n takelhtini'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' chi
ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

⁴ Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpaxini'n Juan
ixcāhuani tachi'xcuhui't: “Calakpalitit
mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'tit
tī namin ā'listān.” Ū'tza' huanicu'tun
Jesús.

⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā',
tali'a'kpaxli na ixtacuhuini' Jesús.

⁶ A'cxni' Pablo cā'a'cpūhui'lilh ixmacan,
Espiritu Santo tanūlh na ixlīstacna'ca'n.
Xlaca'n tachihuina'nli xtum tachihuin
tū jā ixtaca'tzī, ē talichihuina'nli
ixtachihuin Dios. ⁷ Ixlipō'ktuca'n
xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhui'n.

⁸ A'ktu'tun mālhcuyū' Pablo ixtanū
na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu
ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuina'n ē
ixcāmā'a'ka'tīnicu'tun chi māpa'ksini'n
Dios. ⁹ Makapitzin laccumpin
ixtahuani't ē jā ixta'a'ka'tī. Ixtalakapala
xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatīnca'n
tachi'xcuhui't. Pablo cā'a'kxtekmaka'lh
ē cālē'lh tī ixta'a'ka'tī. Ixchihuina'n
pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela
Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlahualh
a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatli
ixtachihuin Māpa'ksini' ixlipō'ktuca'n
xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā
tī jā israelitas. ¹¹ Dios mātlahuilh
Pablo laka'tla' li'a'cnin. ¹² Pixtahua'ca'
ē lu'xu' tū talitoklhli Pablo, ē a'cxni'
talē'ni'lh tajatlatlanī'n, cātāpānūni'lh
ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tzeza
ū'ni' tū ixtaka'lhī.

¹³ Ixtahuilāna'lh makapitzin xantil-
hni' israelitas tī ixtatatlā'huan a'katunu'
cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhuini'
Jesús, talimāxtucu'tunli tū jā tzeza ū'ni'.
Cāhuanica tū jā tzeza ū'ni':

—Iccālimāpa'ksiyān hui'xina'n na ix-
tacuhuini' Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo,
cataxtutit.

¹⁴ Tī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kel-
hatojon ixka'hua'chan chā'tin israelita
tī ixuanican Esceva tī xapuxcu' pālej.

¹⁵ A'cxni' huanica chuntza', jā tzeza ū'ni'
cākelhtilh:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tichu
Pablo. Hui'xina'n jā iccālakapasān.
¿Tichu hui'xina'n?

¹⁶ Chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'
cālaktu'jnunli ē ixka'lhī litli'hui'qui ē
cāskāhui'lh xantilhni'. Xlaca'n tataxtulh
nac chic ē tatzā'lalh maklhpi'mpi'li'n ē
tatakāhui'ni't. ¹⁷ Taca'tzikō'lh huā'mā'
ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso,
tī israelitas ē nā tī jā israelitas.
Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā'
tamāka'tli'lh Māpa'ksini' Jesús.

¹⁸ Lhūhua' tī ixta'a'ka'tīni'tcus tamilh ē
tahuanih Dios tū jā tze ixtatlahuani't.

¹⁹ Lhūhua' ū'tunu'n, tī xantilhni'
ixtahuani't, tamākēstokli ixlibroca'n ē
talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlilhūhua'.
Tatlalualh ixcountaca'n ē ixtaxokonit
i'tāt ciento mil tumin xaplata. ²⁰ Ā'chulā'
a'kahuanli ixtachihuin Māpa'ksini' ē
ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlitli'hui'qui
Dios.

²¹ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā',
Pablo puhuanli natētaxtu nac estado
Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac
Jerusalén. Pablo huanli:

—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'listān
ixlacasqui'nca na'ica'n nac Roma.

²² Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu' ix-
maktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo
tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac
Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

²³ Tzamā' quilhtamacuj taka'lhilh a'ktin tā'kslokon ixpālacata xatze tachihuīn. ²⁴ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtacuhuīni' Demetrio. Xla' platero ixuani't. Plata ixcālītlahua lacsti'na'j tū ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tī ixtatā'scuja lhūhua' ixtalitlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n tī nā ū'tza' ixtaliscuja. Cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā' tascujūt ū'tza' litlajayāuj. ²⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit o jā kexpa'tā'tit tū a'kspulamā'lh nac Efeso ē na ixlipō'ktu nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'ī'nīnī't lhūhua' tachi'xcuhuī't. Cālākpālīnī'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacanī'tlaujca'n chi'xcuhuī'n jā ū'tza' dios. ²⁷ Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n nasputa ē jātza' cati'a'ka'ī'ca ixtemplo xaka'tla' quimpāxca'ttzi'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n nac Asia ē ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh ē tata'salh ē tahuanlı:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

²⁹ Palaj tunca tasitzi'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca jā ixtatakēstokmā'nal. Tzamā' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'ī'tātca'n tachi'xcuhuī't. Tā'timīn jā tamakxtekli. ³¹ Makapitzin scujni'n xalanī'n nac estado Asia, xla'ca'n ixamigo Pablo ixtahuani't. Tahuani'lh jā ca'a'lh nac pūtastokni'. ³² Makapitzin a'ntza' jā ixtatakēstokni't tata'salh palha' ē tahuanlı catūhuā'lh. Ā'makapitzin huampala tahuampāl' xtum. Chuntza'

tatamakchuyikō'lh ixlipō'ktuca'n jā ixtatakēstokni't. Jā ixtaca'tzi' ixli'lhūhua' tūchu ixpālacata ixtalitakēstokni't. ³³ Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'ī'tātca'n ixli'lhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'ncslē'lh na ixlacatīnca'n. Alejandro cāmacahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. ³⁴ A'cxni' ca'tzica palh xla' israelita ixuani't, tata'salh lacxim chí a'ktu' hora ē tahuanlı:

—¡Ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tī xalanī'n nac Efeso!

³⁵ A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslinī'ttza' ixli'lhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuanīyān chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n, ē nā ixidolo tū mincha' nac a'kapūn. ¿Ē hui'lh tī jā ca'tzi' huā'mā'? ³⁶ Jāla catihuanca jā ixlicāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlahua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chi'xcuhuī'n. Xla'ca'n jā tū tatlahuani'nī't tzamā' quimpāxca'ttzi'ca'n ē jā talichihuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio ē tī tatā'scuja talāmakasitzi'lh ā'makapitzin, ū'tza' li'a'nan pūchihuīn ē juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Palh catūhuā'lh talacasqui'n xla'ca'n, cataputzāna'nī'lh a'cxni' tatakēstokkō' scujni'n natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n naquincātalimālacsu'yuyān tā'kaquī'lh ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakelhtini'nāuj quina'n palh naquincātelhasqui'nīyān tū ixpālacata takēstokni'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?

⁴¹ Chuntza' li'a'ksputli chihuīna'n secretario ē cāmacā'lh na ixchicca'n.

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

20 A'cxni' taquilhca'cslakō'lh'tza', Pablo cāmāta'satinīnī'lh tā'timīn. A'cxni' ixcāmaxqui'nī'ttza'

talacapāstacni', cāmāxtekli ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. ²A'cxni' ixlatlā'huan nac Macedonia, ixcāmaxqui' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'listān chā'lh jā ixmāpa'ksini'ntza' Grecia. ³A'ntza' ixui'lh a'ktu'tun mālhcuyū'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria. Israelitas ixtalīchihiuina'ni'ttza' natamaknī Pablo. Ū'tza' Pablo lilacpuhuampālh natētaxtu nac Macedonia. ⁴Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵Tzamā' chi'xcuhui'n xapūla tachā'lh nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn. ⁶Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'kspuṭli cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē ixli'a'kquitzis quilhtamacuj iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictahui'lauj a'ktojon quilhtamacuj.

Pablo ixui'lh nac Troas

⁷Xapūla quilhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī ixta'a'ka'i' natamāpitzi pāntzīn. Pablo cātā'chihiuina'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlilakali. Mālmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸A'ntza' jā xa'ictākēstokni'ta'uj tālhmā'n na ixli'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixua'ca'lh. ⁹Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixui'lh nac ventana. Ī'htatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. Ā'listān lhtatahui'lh ē kelhtun mincha' ixli'a'ktu'tun nac piso. Quisacca xanīn. ¹⁰Pablo yujli ē taquilhpūtalh ē laktzi'lh ē sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

¹¹Pablo tahua'ca'lh ē māpitzi'lh pāntzīn ē hua'lh. Cā'a'kchihiuina'ni'pālh

hasta jā xkakalh. Ā'listān a'lh. ¹²Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³Quina'n icpū'auj ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihiuina'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. ¹⁴A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. Ā'listān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlilakali icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlilakali huampala ictalacatzuna'jūj Samos. Ā'listān icchā'uj nac Trogilio. Ixlilakali icchā'uj nac Mileto. ¹⁶Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā litanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahuī'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihiuina'nli nac Efeso

¹⁷A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmāta'satinī'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac Efeso. ¹⁸A'cxni' talākchā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icli'latlā'huan na milacatīnca'n pō'ktu quilhtamacuj hasta xapūla quilhtamacuj a'cxni' icmill nac Asia. ¹⁹Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksini'. Quit jā maktin ka'tla' icmakca'tzīlh. Ē icpātini'lh ē lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquintalīchihiuina'ni'ttza'. ²⁰Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlipō'ktu tū hui'xina'n namaclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'ni'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē na minchicca'n. ²¹Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē calipāhua'ntit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.”

²²'Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espiritu Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzi tū naquina'kspulayā'cha'.

²³ Quilimān icca'tzī ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espiritu Santo quimāca'tzini naquinchi'can ē na'icpātini'n. ²⁴ Pō'ktu huā'mā' jā quincā'tzani'. Quit jā iclakca'tzan quilatamat. Xmān lipāxuhua icmāspūtūcū'tun quintascujūt ē icmākentaxtūcū'tun tū quimacamaxqui'lh Māpa'ksini' Jesús. Quimacamaxqui'lh na'iclichihuina'n xatze tachihuin tū quincāhuaniyān ixtalalahu'mān Dios.

²⁵ 'Quit icca'tzī jātza' quintilalak-tzī'uj milipō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuanitlā'huanān chī māpa'ksini'n Dios. ²⁶ Ū'tza' quit chuhua'j iccālihuanicu'tunān quit icmākentax-tūni'ttza' tū ixquimacamaxqui'cani't mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'yuni'ni'ta'n ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nin Dios. Nūn tū icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentat-lahua'tit chī nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lh'it tī ixlacstīn Dios. Espiritu Santo cāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit chī mak-taka'lhna'nī'n purecu. Māpa'ksini' cālitamāhualh ixka'lhni' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī. ²⁹ Quit icca'tzī a'cxni' na'ica'n, nacātalacpu'na'tanūyān chī'xcuhui'n. Xlaca'n hua'chī misini'n lijicua'ni' tū tamālakspūtū purecu. Nūn macsti'na'j catitalalahu'manli ixlacstīn Dios. ³⁰ Nā makapitzin hui'xina'n natatzucu cāta'a'kskāhui'yān ē nacātamāxtucū'tunān makapitzin hui'xina'n ixpālacata nacāstālani'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī xa'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' tzi'sa ē cā'cuhui'ni' a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.

³² 'Chuhua'j quit icsqui'ni' Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Ē hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuin tū quincātahuaniyān ixtalalahu'mān Dios. Tzamā' tachihuin tzē nacāmāxqui'yān

litli'hui'qui ē tzē nacāmāxqui'yān tū natamaktini'n ixlipō'ktuca'n tī Dios cātlahuani't lactze. ³³ Quit jā iclakca'tzani't ixtumin ē ixoro ē ixlu'xu' ā'chā'tin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclisucuja quimacan ē chuntza' xa'iclihuā'yān quit ē tī ixquintatā'lahui'lāna'lh. ³⁵ Nā chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascujtīt ē cacāmaktāyā'tit tī cāspūni' tū tamaclacasqui'n. Calacapāstactit chī huanli Māpa'ksini' Jesús: "Ā'chulā' lipāxuhuanac a'cxni' mātā'can ē jā a'cxni' maktini'ncan."

³⁶ A'cxni' Pablo chihuina'nkō'lh, tatzokostalh ē cātā'orarlih ixlipō'ktuca'n. ³⁷ Tacalhuankō'lh ixlipō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh. ³⁸ Pablo ixcāhuanini't jātza' maktin catitalaktzī'lh. Ū'tza' ixtalilipuhuan. Ā'listān taquixtekli hasta nac barco.

Pablo a'lh nac Jerusalén

21 Iccāmāxtekuī tā'timīn ē ictōjōuj nac barco ē lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlilakalī icchā'uj nac Rodas ē ā'listān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictōjōuj nac barco ē ica'uj. ³ A'cxni' ictētaxtūj makat, iclaktzī'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuilh macsti'na'j ti'ya't. Ica'uj nac Siria. Ā'listān icchā'uj nac Tiro ixpālacata barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'ī ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhtamacuj. Espiritu Santo ixcāhuanini't tū na'a'kspula. Ū'tza' tā'timīn talihuanilh Pablo jā ca'ah nac Jerusalén. ⁵ Ixli'a'ktojon quilhtamacuj ictaxtūj. Quincātātā'a'n, hasta iclaclhtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī ē ixpuscātea'n ē ixcamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj ē icorarlauj. ⁶ Ā'listān iclāsko'ka'uj

ē iclāmakxtekui. Quina'n ictōjōuj nac barco ē xlaca'n tataspi'tpāl̄h na ixchicca'n.

⁷Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'ksputui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quillhtamacuj. ⁸Ixlilakali huampala ictā'taxtūj Pablo. Icchā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlikelhatojonca'n maktāyana'nī'n xalani'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. ⁹Xla' ixcāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalichihuīna'n tū Dios ixcāmāca'tzīnīnī't. ¹⁰A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quillhtamacuj. Chilh chā'tin chī'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. ¹¹Xla' quincālakchin ē tayalh ī'cinturón Pablo ē lītantūchī'ca ē nā limacachī'ca ē huanli:

—Espíritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmacamaxqui'can tī jā israelitas.”

¹²A'cxni' ickexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalani'n nac Cesarea icuanij Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³Pablo kelhtīnī'lh ē quincākelhasqui'nīn:

—¿Tū expālacata licalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū expālacata quilālīmāmakchuyiyāuj? Quit iclīhui'linī't naquinchī'can ē naquimaknīcan nac Jerusalén expālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴A'cxni' jāla icmālacpuhuanij jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuanij. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'.

¹⁵Ā'listān ictacāxui ē ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶Quincātātā'a'n makapitzin tā'timīn xalani'n nac Cesarea ē quincātālē'n na ixchic Mnasón xala'

nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'īnī't. A'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. ¹⁸Ixlilakali quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahui'lāna'n ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' litā'timīn. ¹⁹Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'listān cāhuanilh pō'ktu chī Dios maktāyalh tū tlahualh na ixlacpu'na'ī'tātca'n tī jā israelitas. ²⁰A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxuihl Dios. Tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tziya' lhūhua' miles israelitas ta'a'ka'īnī't. Kēxtim takexmatni' limāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés.

²¹Cāmāca'tzīnicani'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahui'lāna'ncha' na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuanī'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā ixlacasqui'nca ixka'hua'chanca'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas.

²²Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhui't natatakēstoka a'cxni' nataca'tzi palh ta'nī'ta'. ²³Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuanīyān. Tahui'lāna'lh kelhatā'ti' chī'xcuhui'n na quilacpu'na'ī'tātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't.

²⁴Cacālī'pi ē catalacpa'lhtit ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Ā'listān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzīkō'can jā ixlicāna' chī lichihuīna'nca'na' hui'x. Ā'chulā' nā nalaktzi'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' limāpa'ksīn. ²⁵Quina'n iccāmacā'nī'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'īnī't. Iccāhuanij tū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuanij: “Camākentaxtūtīt xmān huā'mā': Jā tihua'yā'tit quīnīt tū hui'linī'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quīnīt i'xla' animalh tū ta'akpīxchī'nī't. Jā

tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxquī'nca'n." Chuntza' iccāhuanij xlaca'n.

Chi'paca Pablo xaka'tla' nac templo

²⁶ Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chi'xcuhūi'n ē ixlīlakalī cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāspūtū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlipō'ktuca'n natalimin ixofrendaca'n.

²⁷ Xmān macsti'na'j i'sputa ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhūi't ē chi'paca Pablo. ²⁸ Palha' tahuhanli:

—¡Chi'xcuhūi'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' calhāxcuhuālh cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't. Xla' cālīchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilimāpa'ksinca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūni't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlītze ixuanī't.

²⁹ Chuntza' tahuhanli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē Trófimo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūni't xaka'tla' nac templo.

³⁰ Ixlipō'ktu tachi'xcuhūi't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacxtimīlh. Chi'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca. ³¹ A'cxni' ixmaknicu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu' tropa ē huanica ixlipō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasītzī'kō'ni't ē ixtatā'kaquī'kō'ni't. ³² Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakēstokni't. A'cxni' xlaca'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jā'tza' tatusli Pablo. ³³ Xapuxcu' tropa talacatzuna'jīlh ē palaj tunca māchī'panīni'nli Pablo ē limāchī'nini'lh kentū' cadenas. Kelhasquī'nini'lh tīchu

xla' ē tīchu ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhūi't palha' tahuhanli catūhuālh ē ā'makapitzīn xtum tahuampāl. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalh. Mālē'nini'nca

Pablo nac cuartel. ³⁵ A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknicu'tuntza' tachi'xcuhūi't. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:

—¡Canilh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin tachi'xcuhūi't

³⁷ A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego?

³⁸ ¿Jā hui'x tzamā' chi'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaquī'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca ti'ya't a'ktā'ti' mil maknini'ni'n?

³⁹ Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cā'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yān caquimakx-tekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhūi't.

⁴⁰ Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'ni'n. Pablo tāyalh jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmachuanī'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhūi't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22 —Chi'xcuhūi'n, quintā'israelitas, cakexpa'ttit chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclitamaktāya na milacatinca'n.

² A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuhūi'lh nac cā'lacchicni' Tarso nac estado

Cilicia. Huā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'li na'ictlahua tū ixa' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴Quit xa'iccāputzatokokeya' Jesús ē xa'iccāmāknīcun. Tachī'n xa'iccālē'n chī'xcuhū'n ē pusan ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. ⁵Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlicāna' tū icuan. Ū'tunu'n quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni' israelitas xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccālīchi'palh tī ixta'a'ka't' Jesús a'ntza' ē xa'iccālīmīlh tachī'n nac Jerusalén jā icxāmakapātinīnca.

**Pablo cāhuanilh chī
lilakpalilh ixtalacapāstacni'**

Hch. 9:1-19; 26:12-18

⁶Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt quilhmacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. ⁷Ica'kā'lh nac ti'ya't ē ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya?” ⁸Quit ickelhasqui'nīlh: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu?” Quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret tī hui'x putzatokokeya.” ⁹Tī ixquintatā'a'mā'nalh nā xlaca'n talaktzīlh taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā takexmatli tū quihuanilh tachihuīn. ¹⁰Quit icuanilh: “¿Tū na'ictlahua, Māpa'ksīni'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlipō'ktu tū natlahua'ya'.” ¹¹Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh. Quintapekechi'palē'lh tī ixquintatā'a'mā'nalh. Chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹²A'ntza' ixuī'lh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhū' Dios ē ixkexmatni' līmāpa'ksīn. Ixtaca'tzikō' israelitas xalanī'n nac Damasco tzeyā chī'xcu' ixuani't. ¹³Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jīlh ē quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'.” Lacapala iclacahuā'na'mpālh ē iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴Quihuanilh: “Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza' nalica'tziya' tū ixtalacasqui'nīn ē nalaktzī'na' tī Xatze ē naxepa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhū't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzī'ni'ta' ē tū kexpa'tni'ta'. ¹⁶Chuhua'j, ¿tū ixpālacata lītamakapalī'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxti ē calīpāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta.” Chuntza' quihuanilh Ananías.

**Pablo cāhuanilh chī limacā'nca na
ixlacinca'n tī jā israelitas**

¹⁷Icmimpālh nac Jerusalén ē icqui'orarilīlh xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. ¹⁸Iclaktzī'lh Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh: “Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'tca tū lichihuīna'na' quimpālacata.” ¹⁹Icuanilh: “Māpa'ksīni', xlaca'n taca'tzī' quit xa'ica'n ixlipō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n tī ixta'a'ka't'ni'yān ē xa'iccāhui'lini'.” ²⁰Nā quit xa'icyālh a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlichihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclica'tzī' tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlu'xu'ca'n xlaca'n tī tamaknīlh.” ²¹Māpa'ksīni' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālakpina' xlaca'n tī jā israelitas.” Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

**Xapuxcu' tropa timāpa'ksini'lh
ixkēsno'kca Pablo**

²²Tachi'xcuhui't jātza' ixtakex-
matni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani.
Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Canilh huā'mā' chi'xcu'! ¡Jā li-
macuan natahu'la!

²³Ixtata'sa ē ixtatincxa ixl'u'ca'n
ē ixtamākosū pokxni' ixpālacata
ixtasitzi'nī't. ²⁴Xapuxcu' tropa
māmānūnini'lh Pablo nac cuartel.
Ixmāmaksno'knini'ncu'tun ixpālacata
namāchihuīnicān. Ixca'tzīcu'tun tū
ixpālacata ixtalīta'sa tachi'xcuhui't
ē ixtalisitzi'nī' Pablo. ²⁵A'cxni'
ixchi'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo
kelhasqui'nilh capitán tī ixyāl'h a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac
limāpa'ksin? Jāla kēsno'kcan chā'tin
tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j
tlahuani'can justicia.

²⁶A'cxni' huanica huā'mā', capitán
laka'lh xapuxcu' tropa ē māca'tzīnilh ē
huanilh:

—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu'
xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē
kelhasqui'nilh:

—¿Chā ixlicāna' hui'x xala' nac Roma?
Pablo kelhtini'lh:

—Ixlicāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn ixkokonī't
na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacaduncuhui'lh quit ic-
tapa'ksī nac Roma.

²⁹Palaj tunca ta'a'kxtekyāhualh Pablo
tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jicua'nli
a'cxni' ca'tzīlh ixchi'nī't chā'tin tī ix-
tapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰Ixlilakali xapuxcu' tropa
ixca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata israelitas

talimālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli
Pablo. Cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n
scujni'n. Liminca Pablo ē hui'līca na
ixlacinca'n.

23 Pablo cālakalaktzi'lh scujni'n ē
huanli:

—Chi'xcuhui'n, quintā'israelitas,
quit quina'cstu iclacadpāstacna'n tzej
iclatlā'huan na ixlacatin Dios hasta
chuhua'j.

²Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu'
pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na ixlac-
atzuna'j Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān
hui'x, a'kskāhui'ni'. Hui'x hui'la'
naquintlahuani'ya' justicia chuntza'
chī tatzokni' nac limāpa'ksin.
Quimātu'csni'ni'. Jā chuntza' tatzokni'
nac limāpa'ksin.

⁴Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:

—¿Tū ixpālacata lacaquilhni'ya' xla' tī
Dios hui'lini't xapuxcu' pālej?

⁵Pablo huanli:

—Chi'xcuhui'n, quit jā xa'icca'tzi' palh
xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatzokni':
“Jā tilichihuīna'na' tī cāmāpa'ksi
tachi'xcuhui't.”

⁶Makapitzin scujni'n xlaca'n
ixchi'xcuhui'n saduceos ixtahuani't ē
āmakapitzin huampala ixchi'xcuhui'n
fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā',
palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, quintāta' xla' fariseo
ē nā quit fariseo. Quilālīmālacsu'yuyāuj
ixpālacata quit ica'ka'i' natalacastālan-
cuana'n nīnī'n.

⁷A'cxni' Pablo huanli huā'mā',
tataxtumlilh tī ixtatakēstokni't.
Tatzuculh talālītā'chihuīna'n fariseos
ē saduceos. ⁸Saduceos tahuan jāla
catitalacastālanacuana'nli nīnī'n.
Tahuan jā tī ángeles ē jā tī espíritu.
Fariseos, xlaca'n ta'a'ka'i' pō'ktu a'nan.

Ū'tza' talālihuanih. ⁹Ixlipō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyahl makapitzin mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin, ti ixchi'xcuhui'n fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuina'nli a'ktin espíritu o chā'tin ángel. Jā catā'lātlahuáuj Dios.

¹⁰Ā'chulā' talālītā'chihuina'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālilaksakamā'nalh. Ū'tza' cālimacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹Huā'mā' tzi'sa Māpa'ksini' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī chihuina'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuina'na' nac Roma.

Talichihuina'nli natamaknī Pablo

¹²A'cxni' xkakah, makapitzin israelitas tachihuina'nli natamaknī Pablo. Talāhuanih:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namakniyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnin palh jā namākentaxtūyāuj.

¹³Ti chuntza' tahuanli lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n. ¹⁴Xlaca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanih:

—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnin palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmakniyāuj Pablo. ¹⁵Chuhua'j hui'xina'n ē milipō'ktuca'n scujni'n, casqui'ni'tit xapuxcu' tropa lakali calimilh Pablo na milacatinca'n. Nahua'ni'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichilh. Quina'n na'icka'lhītīyāuj nac tej na'icmakniyāuj.

¹⁶Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzilh tū ixlichihuina'nncani't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzinilh Pablo. ¹⁷Pablo ta'sani'lh chā'tin capitán ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuina'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸Capitán lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'ni'lh ca'iclimini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuina'ncu'tunān macsti'na'j.

¹⁹Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nilh:

—¿Tū quihuanicu'tuna'?

²⁰Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talichihuina'ni'ttza' natasqui'ni'yān nalipina' lakali Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuaniyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kskāhui'lē'nān. ²¹Jā cacākexpa'tni'. Xlaca'n lihua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhui'n ti taka'lhītīmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

²²Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā ti tihuani'ya' palh quimāca'tzinīni'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchic ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

²³Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitán ē cāhuanih:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento ti natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jāstza' tzi'sa ē napinā'tit nac Cesarea. ²⁴Cacākētle'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'a'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

²⁵Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:

²⁶“Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix,

tī lakachi'xcuhui'ca'na'. ²⁷ Israelitas tachi'pani't huā'mā' chi'xcu' ixtacuhuini' Pablo. Ixtamaknimā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh ixpālacata icca'tzilh xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzicu'tun tūchu ixpālacata ixtalimālacsu'yu. Ū'tza' iclilē'lh jā tatlahua justicia israelitas. ²⁹ Palaj tunca icca'tzilh ixtalimālacsu'yu ixpālacata ixlimāpa'ksinca'n israelitas. Jā tū laclē'n huā'mā' chi'xcu' ixpālacata tū nalimaknican o ixpālacata tū nalimānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'cxni' quit icca'tzilh israelitas ixtalichihuina'ni'ttza' natamakni, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī ixtamālacsu'yumā'nalh Pablo catalimālacsu'yulh na milacatin. Xmān ū'tza' icuaniyān."

³¹ Chuntza' chī iccāhuanicanī't, tropas talē'lh Pablo ē liminca cā'tzi'sni' nac cā'lacchicni' Antípatris. ³² Ixlilakali tropas tachimpālh nac cuartel. Xmān kētahui'lāna'ni'n ixtatā'a'mā'nalh Pablo. ³³ A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxqui'lh ca'psnap gobernador Félix ē talimini'lh Pablo na ixlacatin. ³⁴ A'cxni' gobernador likelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo. Tahuanih xla' xala' nac estado Cilicia. ³⁵ Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlipō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchi'nini'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

Pablo tamaktāyalh na ixlacatin Félix

24 Ixli'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzin xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.

² A'cxni' liminca Pablo, Tértulo tzu-culh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'. ³ Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxqui'yāuj calhāxcuahuālh. ⁴ Jā icmāmakchuyicu'tunān a'chulā'. Icsqui'ni'yān caquintlahua'ni' talakalhu'mān ē caquinxepa'tni' macsti'na'j. ⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo jicsmāhui'nin. Calhāxcuahuālh chihuina'makasitzi'lh ixlipō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. ⁶ Xla' lactlahuacu'tun ixlitze xaka'tla' templo. Quina'n icchi'pauj ē xa'ickelhasqui'nicu'tunāuj chuntza' chī huan na quilimāpa'ksinca'n. ⁷ Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktin. ⁸ Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x. Hui'x tzē nakelhasqui'ni'ya' ē chuntza' naca'tziya' ixlipō'ktu tū ixpālacata iclimālacsu'yuyāuj —huanli.

⁹ Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanli pō'ktu ixlicāna' tū huanli Tértulo. ¹⁰ Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuina'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzi hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclipāxuhua na'ictamaktāya na milacatin. ¹¹ Hui'x tzē nakelhasqui'nini'na' palh ixlicāna' ka'lhitza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquilalh nac Jerusalén icquilaktaquilhpūtalh Dios. ¹² Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzi'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuhui't xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemploca'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n jāla catitamālactzeyilh tū quintaputzāna'nīlh. ¹⁴ Tū ixlicāna'

ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquilhpūta ixDiosca'n quinatāta'na' chuntza' chī xasāsti' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuan secta. Quit ica'ka'tī ixlipō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican limāpa'ksīn ē jā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' chī ta'a'ka'tī xlaca'n nā chuntza' ica'ka'tī quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. ¹⁶ Ū'tza' iclihuī'lilh na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclica'tzi jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn chī'xcu'huī'n.

¹⁷ 'Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā' limosna ē talakalhu'mān. ¹⁸ Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzīn israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzi'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus. Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹ Palh xlaca'n tapuhuan quit ictlahuanī't catūhuālh, ixtamilh huā'tzā' ē ixquintamālacsu'yulh na milacatīn. ²⁰ Catahuanli xlaca'n tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuanī't a'cxni' quilē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu' israelitas. ²¹ Tū xa'ictlahuanī't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'iccātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': "Chuhua'j hui'xina'n quilākelhasqui'nīmā'nauj ixpālacata quit ica'ka'tī natalacastālancuana'n nīnī'n."

²² Félix tzej ixca'tzi ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namin Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

²³ Félix māpa'ksīlh capitān calē'lh Pablo tachī'n ē catlahuanī'lh talakalhu'mān macsti'na'j ē cacāmakxtekli talakmin ixamigo natatlahuanī' tū xla' namaclacasqui'n.

²⁴ A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix māta'satinīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka'īcan Jesucristo. ²⁵ Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan ē chī lihuī'lican jāla catitlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios naliputzāna'n. Félix jicua'nli ē huanilh:

—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satinīni'mpalayān.

²⁶ Félix ixpuhuan Pablo ixmaxqui'lh tumīn ixpālacata ixlimakxtekli. Ū'tza' maklhūhua' ixlimāta'satinīni'n ē ixtā'chihuīna'n. ²⁷ A'cxni' tlahualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixligobernador. Tanūlh ixlaxkoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix ixcātlahuanī'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' limakxtekli Pablo tachī'n.

Pablo na ixlacatīn Festo

25 Festo chā'lh natanū ixligobernador. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talimālacsu'yulh Pablo na ixlacatīn Festo. ³ Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satinīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīchihuīna'nī'ttza' nataka'lhiti nac tej natamaknī. ⁴ Festo cāhuanilh Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. ⁵ Cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit limāpa'ksīn. Palh huā'mā' chī'xcu' tlahuanī't tū jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac Cesarea. Ixlilakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satinīni'lh Pablo. ⁷ A'cxni' milh Pablo, talitasti'li'lh israelitas

tī ixtamīnī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu. Jā tū ixtamāctzeyī. ⁸ Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ictlahuani'nī't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ictlahuani'nī't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

⁹ Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' līkelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pīncu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatin?

¹⁰ Pablo kelhtīnī'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā' nauj nac pūchihuīn tū māpa'ksi César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹ Palh quit ictlahuani't tū naquilimaknīcan, caquimaknīca. Palh jā ixlicāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintimacamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'nī' César caquimputzāna'nīlh.

¹² Festo cātā'chihuīna'nli ixmak-tāyana'nīn ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatin rey Agripa

¹³ Ā'līstān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachi'nī't chā'tin chī'xcu' tī tachi'n makxtekli Félix. ¹⁵ A'cxni' quit icquilalh nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatin xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'nī'lh quit ca'icmāmaknīnīnī'lh. ¹⁶ Quit iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n romanos, xla' jā

lismanī namaknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh. ¹⁷ A'cxni' tachilh xla'ca'n huā'tzā', quit jā ictanajīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satinīnī'lh tachi'n Pablo. ¹⁸ A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'i' xla'ca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. ²⁰ Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclikelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan. ²¹ A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh catachokolh tachi'n hasta a'cxni' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickexmatni'cu'tun ixtachuīn huā'mā' chī'xcu'.

Kelhtica:

—Lakalī nakexpa'ta'.

²³ Ixlīlakalī Agripa ē Berenice tamilh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūstakni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chī'xcuhuīn. Festo māta'satinīnī'lh Pablo. ²⁴ Festo huanli:

—Rey Agripa ē milipō'ktuca'n tī takēstokni'ta'ntit huā'yālh chī'xcu' Pablo. Quintasqui'nī'lh, ixpālacata huā'mā' chī'xcu', lhūhua' israelitas xalanīn nac Jerusalén ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan jā tū tlahuani't ixpālacata tzē namaknīcan. Xla' squi'nī'lh xamāpa'ksīni' César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli na'iclakmacā'n César. ²⁶ Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chī'xcu'. Ū'tza' iclīlīmin na milacatinca'n hui'xina'n. Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatin hui'x, rey Agripa, ixpālacata

nakelhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī tū na'ictzo'ka. ²⁷¿Chī quit na'iclimacān chā'tin tachi'n palh jā icca'tzī chī putzāna'nīcan?

**Pablo tamaktāyahl na
ixlacatīn rey Agripa**

26 Agripa huanilh Pablo:
—Chuhua'j tzē
natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

²—Rey Agripa, iclipāxuhua ixpālacata quit na'ictamaktāya na milacatīn ixpālacata ixlipō'ktu tū quintalimālacsu'yu israelitas. ³Hui'x lakapasa' ixlipō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā'nauj. Ū'tza' iclīsqui'nī'yān caquinexpa'tni' līlacatejtin.

**Pablo cāhuanilh chi ixlilatā'huan
a'cxni' jāna'j ixa'ka't'**

⁴Ixlipō'ktuca'n israelitas taca'tzikō', a'cxni' quilika'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclilatā'huan nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'lītātca'n. ⁵Xlaca'n taca'tzī ē, palh tahuancu'tun, tzē natalimāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlimāpa'ksinca'n ā'chulā' xapalha' ē jā ixlipō'ktuca'n tī tamakstāla chī israelitas. ⁶Chuhua'j quinkelhasqui'nimā'ca ixpālacata quit ica'ka't' Dios nacāmālacastālancuanī nīnī'n chuntza' chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n. ⁷Quina'n, israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' litā'timīn tī ixka'hua'chan Israel ixtahuanī't. Quilipō'ktuca'n ica'ka't'ni'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' iclīlaktaquilhpūtayāuj Dios tzi'sa ē cā'cuhuīni'. Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka't'ni' Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalimālacsu'yu israelitas. ⁸¿Tū

ixpālacata hui'xina'n jā a'kā'īyā'tit Dios tzē namālacastālancuanī nīnī'n?

**Pablo cāhuanilh chī
ixcāputzatokoce tī ixta'a'ka't'**

⁹Xapūla quit xa'icpuhuan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰Chuntza' ictlahuallh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxqui'lh limāpa'ksin. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchi'n lhūhua' tī ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclica'tzī a'cxni' ixcāmaknīcan. ¹¹Maklhūhua' quit xa'iccāmākapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcu'tun chī ixta'a'ka't'ni'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlipō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasi'tzī ē xa'iccāputzatokoce hasta na ixcā'lacchicni'ca'n makatiyātīn.

**Pablo cāhuanilh chī
tzuculh tapa'ksini' Cristo**

Hch. 9:1-19; 22:6-16

¹²Ū'tza' xa'icli'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxqui'nī't limāpa'ksin ē talacasqui'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccāliputzatokoce. ¹³Na'icuaniyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuanī't xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chī'chini'. Quilitamacstī'lilh quit ē nā tī ixquintatā'a'mā'nalh. ¹⁴Quilipō'ktuca'n ica'kā'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanih ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chī'nta qui'hui' tū litlakalē'ncan.” ¹⁵Quit icuanli: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu'?” Māpa'ksini' quihuanih: “Quit Jesús tī hui'x putzatokokeya”. ¹⁶Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x.

Quit iclacsacni'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzin chī iclitasu'yuni'n ē chī na'iclitasu'yuni'yān. ¹⁷Na'icmakapūtaxtūyān tī israelitas ē nā tī jā israelitas jā na'icmacā'nān. ¹⁸Na'iccāmacā'ni'yān ixpālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlitli'hui'qui skāhui'ni' ē natatālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yān naquinta'a'ka'īni' quit ē chuntza' ixcountaca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze chī ixlipō'ktuca'n tī quinta'a'ka'īni' quit." Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹Ū'tza' huā'mā' icuaniyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. ²⁰Quit xapūla iccā'a'kchihiuina'ni'lh xalanī'n nac Damasco ē ā'listān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tī jā israelitas: "Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tī talakpalini't ixtalacapāstacni'ca'n." Chuntza' xa'iccāhuani. ²¹Ū'tza' quintalichi'palh israelitas xaka'tla' nac templo ē ixquintamaknicu'tun. ²²Hasta chuhua'j Dios quimaktāyāni't. Ū'tza' iccālihuanicus ixtachihiuīn Dios ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'. Xmān iclichihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū tahuanli a'kchihiuina'ni'n na'a'kspula. ²³Xlaca'n tahuanli ixlacasqui'nca napātini'n Cristo ē nanī ē ū'tza' tī xapūla nalacastālancuana'n, ē chuntza' nacāmāca'tzīnican tū ixlicāna' tī israelitas ē nā tī jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'īnicu'tun Agripa

²⁴Chuntza' Pablo litamaktāyalh. Festo huanli palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tni'ta'. Ū'tza' limakachuya'yān.

²⁵Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlicāna' tū icuan. ²⁶Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza' iclichihuīna'n na ixlacatīn ē jā icmāxana'n. Quit tzej icca'tzi nā xla' ca'tzikō' huā'mā'. Quit iclichihuīna'n tū jā tzē'k tlahuacani't. ²⁷¿Ē hui'x, rey Agripa, a'ka'īya' tū tahuanli a'kchihiuina'ni'n xalanī'n makāstza'? Quit icca'tzi a'ka'īya'.

²⁸Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachi-huīn naquilimā'a'ka'īni'ya'.

²⁹Pablo huanli:

—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua' tachihiuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlipō'ktuca'n tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmacachi'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.

³⁰Tatāyakō'lh ixlipō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlipō'ktuca'n tī ixtatā'hui'lāna'lh. ³¹Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanilh:

—Huā'mā chi'xcu' jā tū tlahuani't tū ixpālacata nalimaknican o nalichī'can.

³²Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' jā i'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxtekui.

Macā'nca Pablo nac Roma

27 A'cxni' lacapāstacca naquincā-tamacā'nān nac Italia, Pablo ē ā'makapitzin tachi'ni'n tamacamaxqui'lh chā'tin capitán tī ixuanican Julio. Xla' ixmāpa'ksi batallón tū huanican Augusto. ²Ictojoūj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā'

barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzin cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. ³Ixlilakali icchā'uj nac Sidón jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtālālē'n Pablo ē makxtekli cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n. ⁴Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclitētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā'tza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. ⁵Ā'listān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Icchā'uj nac Mira, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

⁶A'ntza' maclalh capitán a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj ixlacatzuna'j Gnidō. Ū'ni' quincāmā-makchuyīn ē ū'tza' iclitētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahui'lh macsti'na'j ti'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. ⁸Jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

⁹Makās ictamakapaliūj ē ixmimā'htza' lonkni'. Ū'tza' ixlījicua'nac ixpū'a'nac barco. Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' ¹⁰ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, hui'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

¹¹Capitán jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco.

¹²A'ntza' jāla ixmakxtekan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talihualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco

¹³A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur, tapuhuampālh tzētza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. ¹⁴Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū ixuanican Nordeste. ¹⁵Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco ē jā quincāmakxteknī' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁶Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītza'na'j ti'ya't tū ixuanican Clauda. A'ntza' jā'tza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalīmimā'nauj. ¹⁷A'cxni' ixmojōcanī'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchi'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyālh nac cā'cucujnu' tū ixuanican Sirte. Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlīsno'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁸Ixlilakali xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jā'tza' tzi'nca lihualh barco. ¹⁹Ixlilakali huampala iclīmaka'uj quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. ²⁰Lakma'j quilhtamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzi'uj chī'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus i'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jā'tza' xa'iclica'tziyāuj palh xa'iclaktaxtūj.

²¹Lakma'jtza' jā xa'icuā'yanī'ta'uj. Pablo tāyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanilh:

—Chi'xcuhui'n, ixquiläkexmatni'uj. Palh jä ixtaxtucha'uj nac Creta, jä tü ixquincä'a'kspulan huä'mä' lijicua' ē jä tü ixtimakasputui. ²² Chuhua'j, jä calipuhua'ntit. Hui'xina'n jä ti chä'tin catinilh, masqui casputli tzamä' barco. ²³ Tzamä' huä' kōtan tzi'sa quit quintasu'yuni'lh chä'tin ángel ti Dios macamilh. Huä'mä' Dios ū'tza' ti quimäpa'ksi ē ti ictä'scuja. ²⁴ Ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, jä caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milipälacata, Dios nacämakapütaxtū ixlipō'ktuca'n ti tatä'tojömā'nac nac barco.” Chuntza' quihuanilh. ²⁵ Chuhua'j, chi'xcuhui'n, jä calipuhua'ntit. Quit iclian chuntza' nala chī quihuanica. ²⁶ Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jä pu'nahu'lh macsti'na'j ti'ya't —huanli Pablo.

²⁷ A'kcäujtä'ti' quilhtamacuj ixlanit palha' ū'ni'. Hua'chi ität tzi'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n xaxiyālh xcān jä huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jimā'nalh nac a'ktin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlipūlmā'n xcān ē pu'xamacāujchāxan metro ixuanit. Lacapunchuna' huampala talhcāpālh ē xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanit. ²⁹ Ixtajicua'n palhāsā' ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talimojōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca licā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza' tzē taliyāhualh barco. Taka'lhilh hasta a'cxni' xkakah. ³⁰ Marineros ixtamāyujūmā'nalh pütacutnu'. Ixtatasu'yu chī ixtamojōmā'nampālh nac xcān xalactzinca licā'n xala' na ixquini' barco tü nalitāya barco. Xmān ta'a'kshāhui'nilh. Ixtapützā'lacu'tun nac pütacutnu'. ³¹ Pablo cāhuanilh capitán ē tropas:

—Palh tzamä' chi'xcuhui'n jä natatachoko nac barco, hui'xina'n jätza' la cati'a'kapütaxtutit.

³² Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsu' tü tapūmäyujūlh pütacutnu'. Tamacam-incha' nac xcān.

³³ A'cxni' i'xkakamā'lhtza', Pablo cāhuanilh ixlipō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh:

—Ka'lhtiza' a'kcäujtä'ti' quilhtamacuj ē jä huä'ya'ni'ta'ntit ē jä lhtatani'ta'ntit. ³⁴ Iccāhuaniyān cahuä'ya'ntit ē chuntza' tli'hui'qui nahuanā'tit. Nūn chä'tin hui'xina'n catimakasputtit nūn kentin miya'jca'n.

³⁵ A'cxni' huankō'lh huä'mä', Pablo tayalh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n jätza' ixtalipuhuan ē nā tahuā'yalh.

³⁷ Quina'n quilipō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan ti xa'ictojōmā'nauj nac barco. ³⁸ A'cxni' ixtahuā'yanit'tza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza' jätza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

³⁹ A'cxni' xkakah, marineros jä ixtalakapasna'n tzamä' nac ti'ya't. Talaktzi'lh jä ixquipātanūni't mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jilh a'ntza' barco. ⁴⁰ Tacā'tu'cxli lāsu' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca licā'n ē chuntza' tzē tasakā'lilh barco. Taxla'jalh xalāsu' ixlikosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantanslē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyalh ē jätza' la tasakā'lilh. Ixlisnū'n xcān mālakuanilh ixchakēn barco. ⁴² Tropas ixtamaknicu'tun tachi'nīn ē chuntza' nūn chä'tin natasuāyanatacuta nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la.

⁴³Capitán ixmakapūtaxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā limakxtekli nacāmāknican. Cāmāpa'ksilh ti tze ixtasuāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴Māpa'ksini'lh makapitzin catapūtacutli lhta'ca'la' ē makapitzin catapūtacutli xalacpitzun barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n.

Pablo nac Malta

28 A'cxni' xa'ica'kapūtaxtunī'ta'ujtza', icca'tziuj pitzuna'j ti'ya't tū ixuanican Malta. ²Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahui'lil macscut. Quincātahanin ca'icskō'nui. ³Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. A'cxni' ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo. ⁴A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua' chī ixlaknūhua'ca'lh na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' maknini'ni't. Masqui a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē chuntza' nalixokoni' Dios.

⁵Pablo tinxmaka'lh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'lh. ⁶Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā i'xcani't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixni'lh. Naj tunca taka'lhilh. A'cxni' talaktzī'lh jā tū lani'lh, ē tapuhuampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chī'xcu'.

⁷Lacatzuna'j ixui'lh ixti'ya't xapuxcu' chī'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza' quincāhui'lin na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū tze. ⁸Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē orarlilh ē hui'lini'lh ixmacan ē mātzeyilh. ⁹A'cxni' mātzeyilh, tamilh ā'makapitzin huampala tajatlatlani'n ti ixtahui'lāna'lh nac

Malta. Nā cāmātzeyīca. ¹⁰Lhūhua' talakalhu'mān quincātalahuani'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasqui'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹Ixli'a'ktu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj a'ktin barco tū ixtachokoni't na ixlacatzuna'j Malta ixlipō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicni' Alejandría. Ixyāhuani'cani't nac barco ixlilakapascan tū a'ktu' ídolo tū ixuanican Cástor ē Pólux. ¹²Icchā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj tu'tuma'j. ¹³A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'listān icchā'uj nac Regio. Ixlilakalī lalh ū'ni' nac sur. Ixlitu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzin tā'timīn. Xlaca'n quincātahanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon quilhtamacuj. Ā'listān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵Ixcāmāca'tzinīcani'ttza' tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac litamāuj Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzī'lh Pablo maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios ē ka'lhilh tapāxuhuān. ¹⁶A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitán cāmamacaxqui'lh tachi'ni'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlimān ē chā'tin tropa ixmaktaka'lhna.

Pablo a'kchihuina'nli nac Roma

¹⁷Ixlitu'tuma'j Pablo cāmāta'satinī'lh xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuanilh:

—Chī'xcuhi'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'ni't israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū ictlahuani't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chi chā'tin tachi'n na ixlimāpa'ksinca'n romanos nac

Jerusalén. ¹⁸Romanos quintakelhasqui'nilh ē jā tū tamaclalh tū tzē naquilimакnican. Ū'tza' ixquintalimакxtekcū'tun. ¹⁹Israelitas jā talacasqui'nli naquimакxtekan. Ū'tza' iclīsqui'nli quit caquinkelhasqui'nica na ixlacatin César, masqui jā iccāmālacsu'yu xalanī'n na quincā'lacchicni'. ²⁰Ū'tza' iccālīmāta'satinini'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzi'ncu'tunān hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuina'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'ī' nacāmālacastālancuanican ninī'n. Nā quit chuntza' ica'ka'ī'. Ū'tza' quilimacatūpixchī'cani't.

²¹Xanapuxcu'nu' israelitas tahuanih:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacaminī't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tī tamincha' nac Judea, jā tū quincātahuanini'ta'n mimpālacata. ²²Iclacasqui'nāuj caquilāhuanij tū hui'x puhua'na'. Icca'tziyāuj chī calhāxcuahuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³Tzamā' quilhtamacuj tū ixlilacsaccani't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuina'n chī māpa'ksini'n Dios. Cātā'chihuina'nli tū huan ixtachihuīn Dios ixpālacata Jesús jā tatzō'kni' limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'ī'nicu'tunli ixpālacata Jesús. ²⁴Makapitzin ixta'a'ka'ī'mā'nalh ē ā'makapitzin jā ta'a'ka'ī'lh. ²⁵Chuntza' jā

a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuani't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jānā'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Espíritu Santo huanli tū ixlicāna' a'cxni' māchihuīnilh a'kchihuina' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapana'ca'n:

²⁶Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuui't:

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catica'tzītīt tū huanicu'tun;

nalaktzi'nā'tit ē jā cuenta catitlahua'tit tū laktzi'nā'tit.

²⁷Jā tū tamakca'tzi' na ixlīstacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuui't.

Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talikexmata.

Ixlakastapunca'n jā talilaktzi'n.

Jā talaktzi'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.

Jā taca'tzi' tū huanicu'tun.

Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

²⁸Pablo ā'chulā' ixchihuina'n ē cāhuanilh:

—Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas cāmāca'tzinīcani'ttza' chī Dios makapūtaxtūnu'n. Xlaca'n natalexmata.

²⁹A'cxni' Pablo ixuani'ttza' huā'mā', israelitas ta'alh ē ixtalikelhachihuina'ntēlha.

³⁰Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic jā ixśācua'ni't. Ixcāmakaktini'n ixlipō'ktuca'n tī ixtalakmin. ³¹Ixcāhuani chī Dios māpa'ksini'n. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Māpa'ksini' Jesucristo na ixlacatinca'n ē jā tī chā'tin ixmāmakchuyī.

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilihui'lilh quilī'apóstol. Quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuín tū Dios māca'tzinini'lh.

²Tatzo'kni' na ixtachihuín Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula. ³Tatzo'kni' expālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' i'xū'nātā'nat rey David. ⁴Nā Jesucristo, nā xla' i'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' limāsu'yu xla' i'Ska'ta' Dios ē ka'lhī lītlī'hui'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlītze. ⁵Cristo quilakalhu'manli ē quilihui'lilh quilī'apóstol expālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksin Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xla'ca'n tze nata'a'ka'īni' Jesucristo ē tze natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuhui'can. ⁶Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satini'ta'n ē chuntza' tapa'ksini'yā'tittza' Jesucristo.

⁷Quit iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxqui'yān ē cāta'satini'ta'n ē ū'tza' lilitaxtu'yā'tit ixtachi'xcuhui't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Cacāmaxqui'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸Pūla icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios expālacata Jesucristo, expālacata hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'tit. Calhāxcuhuālh lichihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka'ī'yā'tit. ⁹Dios ca'tzi palh ixlicāna' tū na'iccāhuaniyān.

Xla' ū'tza' tī iclītā'scuja ixlipō'ktu quilīstacna', expālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuín i'xla' i'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzi palh pō'ktu quilhtamacuj iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. ¹⁰Quit icsqui'ni' Dios tze na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nin Dios. ¹¹Quit iccālaktzi'ncu'tunān hui'xina'n expālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzinilh Espīritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tze na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. ¹²Chuntza' tze nalāmaktāyayāj chā'tunu' chī a'ka'ī'yāuj.

¹³Quit iclacasqui'n caca'tzītit hui'xina'n, tā'timin, maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā ica'nī'ta'ncha' expālacata jālanā'j ica'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'nani't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't ixtachihuín Dios tī jā israelitas. ¹⁴Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhui't ē nā tī jā catīxcuhuālh tachi'xcuhui't, ē tī taca'tzi ē nā tī jā taca'tzi. ¹⁵Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka'ī'can xatze tachihuín

¹⁶Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuín i'xla' Jesucristo. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuín, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlipō'ktuca'n tī talipāhuan Dios, expālacata xla' ka'lhī lītlī'hui'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca' tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷Ixtachihuín Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n ixlipō'ktuca'n tī talipāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuín Dios: "Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni'

ixcuentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, xlaça'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n."

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talaclē'n

¹⁸ Ca'tziyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xlaca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talilacapāstaccu'tun tū ixlicāna' ixlā' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataka'tzi macsti'na'j chī Dios, chuntza' chī quilipō'ktuca'n nā tzē ca'tziyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't. ²⁰ A'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhui't talaktzī'n tū tlahuanī't Dios. Chuntza' tzē natalica'tzi chī Dios. Masqui jāla talaktzī'n Dios, xlaça'n taca'tzi hui'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlitli'huī'qui tū jā maktin catilakspūtlī. Ū'tza' talilē'n cuenta. ²¹ Masqui xlaça'n taca'tzi Dios hui'lh, xlaça'n jā talakachi'xcuhui' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhui'can. Jā tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Ā'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī. ²² Xlaca'n tahuan laskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalac'lhkēntin. ²³ Jā tamakapāxūicu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj hui'lh. Talaktaquilhpūta ídolos tū tatasu'yu chī chī'xcuhui'n. Chī'xcuhui'n, xlaça'n natanikō'. Nā xlaça'n talaktaquilhpūta xtum ídolos xatamacanī'tlahua tū tatasu'yu hua'chī spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

²⁴ Ū'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmakxtekli natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n. ²⁵ Xlaca'n jā ta'a'ka'ī'cu'tun tū ixlicāna' ixlā' Dios; xmān ta'a'ka'ī'cu'tun a'ktin tā'ksa'nīn. Talakachi'xcuhui' ē talaktaquilhpūta tū tlahuanī't Dios. Jā tamakapāxūi' tī ixlicāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'nī't ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca ū'tza' namakapāxūiyāuj

quilipō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²⁶ Ū'tza' Dios cālīmakxtekli natatlahua tū limāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahuī'lal' chī ixlīpuscanca'n. Chuntza' talātlahuani' puscan tū limāxana'. ²⁷ Nā chuntza' chī'xcuhui'n. Jā taputza ixpuscātca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahuī'lal' chī ixlichī'xcuhui'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chī'xcuhui'n tū limāxana'. Ū'tza' talīlaclatāyalh.

²⁸ Jā talacapāstaccu'tun tū ixlā' Dios, chuntza' Dios cālīlakmaka'lh ē cāmāxtekli natalacapāstaca tū jā tze. Ū'tza' talītlahua tū jā tze. ²⁹ Tatlahua kempālhūhua' tū jā tze. Taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xlaca'n talālakca'tzani' tū taka'lhī ā'makapitzīn. Jā talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Talālakca'tzani'. Tamaknīnī'n. Talālisitzī'nī'. Ta'a'kskāhuī'nīn. Talālacpuhuani' tū jā tze ā'makapitzīn. Ta'a'ksa'nīnī'n.

³⁰ Talichihuīna'n ā'makapitzīn tū jā tze, ē tasītzī'nī' Dios. Talacatāquī'nīn. Ka'tla' tamakca'tzī. Tahuan palh xlaça'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatnī' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n. ³¹ Jā taca'tzī tū xatze. Jā tamākentaxtū tū tahuan. Jā tapāxqui' ā'makapitzīn. Jā tamātzā'nkēna'nī' ā'makapitzīn. Nūn talakalhu'manīnī'n. ³² Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xlaça'n nacāmakapātīnīncan. Chuntza' huani't Dios. Masqui xlaça'n taca'tzī huā'mā', jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālacpuhuani' ā'makapitzīn nā natatlahua tū jā tze.

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't

2 Palh chā'tin ixuanlī ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' xa'cstu

huanimā'ca ū'tza' laclē'n ixpālacata nā xla' tlahua tū jā tze. ²Ca'tziyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlicāna' xla'ca'n tī jā tze tū tatlahua. ³Tī natahuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzin ixpālacata talaclē'n, nā xla'ca'n nā nacāputzāna'nīcan ixpālacata xla'ca'n nā taka'lhī ixluentaca'n. ⁴Masqui Dios quincālakalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmakapātīnīnān, xla'ca'n jā takexmata. Hua'chī talakmaka'n Dios chī cālīpātīmā'lh. Dios tzej lakalhu'manīn ixpālacata xla' lacasqui'n natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵Xlaca'n xalilacumpin. Jā talakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalixoko na ixlacatin Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xla'ca'n tī talaclē'n. ⁶Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuanī't. ⁷Nacāmaxqui' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli xla'ca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālacata xla'ca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, ē talacasqui'n Dios nacālaktzi'n lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. ⁸Dios tamakasītzi' xla'ca'n tī lacumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmakapātīnīn. ⁹Natapātīnīn ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātīnīn israelitas xapūla ē nā natapātīnīn tī jā israelitas. ¹⁰Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzi'n lactze. Dios nacāmaxqui' tze latamat. Nata'a'n nac a'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspula tī israelitas ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā israelitas.

¹¹Chuntza' nacā'a'kspula tī israelitas ē nā tī jā israelitas, ixpālacata Dios chu lacxtim cālaktzi'n. ¹²Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't taka'lhī ixluentaca'n. Makapitzin xla'ca'n jā talakapasa limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan

chuntza' chī taca'tzi xla'ca'n. Ā'makapitzin talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlīmāpa'ksin Dios. ¹³Dios lactze cālaktzi'n xla'ca'n tī takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin. Tī taca'tzi ixlīmāpa'ksin Dios ē jā takexmat'cu'tun, xla'ca'n jā tze cālaktzi'ncan. ¹⁴Xlaca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios, ē palh xla'ca'n lacatejtin tahuī'lāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksin Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' litasu'yu palh xla'ca'n taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁵Hua'chī ixtalacapasli ixlīmāpa'ksin Dios, ixpālacata ixlīmānca'n taca'tzi palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ¹⁶Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalihui'li Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't ixpālacata ixluentaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze tū lakatzē'k taca'tzi. Ū'tza' icmāsu'yu a'cxni' ica'kchihuīna'n xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

Israelitas ixtalīpāhuan limāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés

¹⁷Xlaca'n tī israelitas, xla'ca'n ka'tla' talimakca'tzi. Talīpāhuan limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh. Ka'tla' talimakca'tzi ixcālacsacni't Dios. ¹⁸Xlaca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā' limāpa'ksin ē chuntza' tzē'tza' taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁹Xlaca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tī jā tū talakapasa. Nā tapuhuan xla'ca'n hua'chī tamāxkakēni'mā'nalh tī talatlā'huan nac cā'pucsua'. ²⁰Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalac'hkēntin ē tī hua'chī lacstin ixpālacata jānā'j tū taca'tzi. Talakapasa ixlīmāpa'ksin Dios. Tapuhuan taca'tzī'tza' ixlīpō'ktu tū ixlicāna' ē ixlīpō'ktu tū ca'tzīcan. ²¹Xlaca'n tamāscā'tī ā'makapitzin, ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu.

Tahuani ā'makapitzin jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xlaca'n taka'lhāna'n. ²²Xlaca'n tahuani ā'makapitzin jā tze palh taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē xlaca'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Xlaca'n talakmaka'n ídolos, ē xlaca'n taka'lhāna'n nac templo jā tahuilāna'lh ídolos. ²³Xlaca'n ka'tla' talimacka'tzi cāmaxqui'cani't ixlimāpa'ksin Dios, ē xlaca'n jā takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin. Ū'tza' talilakmaka'n Dios ā'makapitzin. ²⁴Chuntza' tatzokni' na ixtachihuín Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'chulā' lipinā'tit cuenta ixpālacata talakmaka'n Dios ā'makapitzin ti jā israelitas.

²⁵Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū limacuan huancan israelitas. ²⁶Xlaca'n ti jā israelitas, palh xlaca'n tamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' Dios cālaktzi'n hua'chi israelitas. ²⁷Palh xlaca'n ti jā israelitas tamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' litasu'yu hui'xina'n ti israelitas ka'lhī'yā'tit mincuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtūyā'tit huā'mā' limāpa'ksin, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatzokni'. ²⁸Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. ²⁹Ti ixlicāna' ixtachi'xcuhui't Dios, ū'tunu'n ti talakpalini't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalini't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n ti talakpalini't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzi'n lactze masqui jā cālaktzi'ncu'tuncan na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't.

3 Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cucan. ²Quit icuan jā ixlicāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī ā'makapitzin. A'cxni' Dios cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't

ixtachihuín tū tatzokni', israelitas ū'tunu'n ti Dios cāmaxqui'lh ixtachihuín. ³Masqui ā'makapitzin jā ta'a'ka'i'cu'tun palh ixlicāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. ⁴Masqui ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ta'a'kskāhui'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuín Dios:

Chuntza' litasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x hua'na' tū ixlicāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'. Chuntza' huanica Dios.

⁵Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā' litasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlhua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nini'n: “¿Tū ixpālacata naquincātamakapātininān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzican Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā naquincātamakapātininān ixpālacata tū māsū'yu Dios xatze?” Chuntza' tapuhuan tachi'xcuhui't. ⁶Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā nacāmakapātinin xlaca'n ti talaclē'n, ¿chī nacāliputzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?

⁷Palhāsā' chā'tin nahuan: “Palh quintā'ksa'nin māsū'yu Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nini'n, ¿chā naquilimakapātinin Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” ⁸Palh tze cahuālh huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tzē ixuanui: “Ā'chulā' catlahuāuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios.” Jāla huancan huā'mā' tachi'huín. Makapitzin tahuan quit chuntza' icmāsū'yu. Jā ixlicāna'. Dios nacāmakapātinin ti tahuan chuntza'.

Nūn chā'tin ti jā laclē'n

⁹Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze. Icuani'ttza' kēxtim jāla tamakxteka tū jā tze, xlaca'n ti israelitas

ē nā xlaça'n tī jā israelitas. ¹⁰Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:

Nūn chā'tin tī tze.

¹¹Nūn chā'tin tī kexmata tū iخلا' Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.

¹²Ixlipō'ktuca'n tatamakati'nī'lh Dios.

Talaclakō'lh ixlipō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlaha tū tze.

¹³A'cxni' tatakelpitzi, hua'chi mālaquī'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojomāl'h nīn, ixpālacata jā tze chi tachihiuina'n.

Ta'a'kskahuī'nin ē ta'a'ksa'nīnī'n.

Ixtachihuīnca'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chi ixlicu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴Taquiclhaktzi'n ā'makapitzin.

¹⁵Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīnī'n.

¹⁶A'ntza' jā talatā'kchoko xlaça'n tamālakspūtūnu'n ē tamālakalīpuhuanīnī'n.

¹⁷Jā taca'tzi' chī tze natalilatama.

¹⁸Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuhuī' Dios.

¹⁹Quina'n ca'tziyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' limāpa'ksin, ū'tza' cāhuani xlaça'n tī cāmacamaxqui'canī't limāpa'ksin. Chuntza' ixlipō'ktuca'n talaclē'n na ixlacatin Dios. Nūn chā'tin tzē catihuanli palh jā laclē'n. ²⁰Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't ixlīmāpa'ksin Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin litasu'yu palh tze na ixlacatin Dios. Ixlīmāpa'ksin Dios xmān tzē naquincāmāsu'yuni'yān palh quina'n ka'lhīyāuj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xlaça'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo

²¹Chuhua'j ca'tziyāuj Dios jā catimāpānūnī'lh ixcuenta chā'tin chī'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun limāpa'ksin. Xtum chī Dios cālīmāpānūnī' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni'

limāpa'ksin ē jā huanican profetas.

²²Dios cāmāpānūnī' ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Catīxcuhuāl'h tī a'ka'ī'ni' Jesucristo, ū'tza' Dios namakapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita.

²³Quilipō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze. Nūn chā'tin tī lilacatejtin latā'kchoko chuntza' chī Dios lacasqui'n.

²⁴Dios lakalhu'manini'n. Cristo Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios quincāmāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n.

²⁵Chī ixtalacasqui'nin Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu Dios pō'ktu tze tū tlahua. A'cxni' jāna'j ixnī Cristo, Dios ixcālīpātī chī ixtlahuacan tū jā tze. ²⁶Chuhua'j Cristo nīnī't ē cāmāpānūnī'nī't ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

²⁷Jā tī tī ka'tla' nalimakca'tzi' na ixlacatin Dios. Palh chā'tin cahuāl'h ixmākentaxtūkō'lh ixlīmāpa'ksin Dios, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmakca'tzilh. Jāla ka'tla' makca'tziyāuj, ixpālacata Cristo ū'tza' tī quincāmakapūtaxtūnī'ta'n ixpālacata lipāhuanāuj xla'. ²⁸Dios quincāmāpānūnī'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ē masqui quina'n jā mākentaxtūkō'nī'ta'uj ixlīmāpa'ksin.

²⁹Ixlacstin Dios, xlaça'n jā xmān israelitas. Nā xlaça'n tī jā israelitas nā xlaça'n ixlacstin Dios. ³⁰Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūnī' ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo ē masqui xlaça'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. ³¹Jā māpānūmā'nauj ixlīmāpa'ksin Dios. A'ka'ī'yāujtza' Jesucristo quincāmakapūtaxtūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāuj tū tze chuntza' chī ixlīmāpa'ksin Dios.

Abraham ixlipāhuan Dios

4 Chuhua'j na'iclichihuina'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī limātza'nkēna'ni'ca ixcuenta? ²Palh Abraham tzē ixmākentaxtükō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlimāpānūni'lh ixcuenta, chuntza' tzē ka'tla' ixlīmaka'tzilh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' limaka'tzilh. ³Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tze Abraham. ⁴A'cxni' chā'tin chi'xcu' maksuja, xla' maxquī'can ixtatlaj. Ixtatlaj xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata maksuja. Ū'tza' tū laclē'ni'can. ⁵Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n xla'ca'n tī talipāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuani't tū xatze na ixlacatin Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. ⁶Nā David lichihuina'nli huā'mā'. Lichihuina'nli chī talipāxuhua tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuani't tū tze. ⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli David: Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios cāmātza'nkēna'ni'lh ē cāxapani'lh ixcuentaca'n. ⁸Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios jā caticāmāx-okonilh ixcuentaca'n. ⁹Na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātza'nkēna'ni' xmān tī cāchu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātza'nkēna'ni' tī jā cāchu'cucani't. Iccāhuanini'ta'ntza' Abraham ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios lilaktzi'lh Abraham tze. ¹⁰A'cxni' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucani't. ¹¹Ā'listān chu'cuca. Huā'mā' lilakapascan Abraham tze na ixlacatin Dios ixpālacata ixlipāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abraham hua'chi ixtāta'ca'n

ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucani't. ¹²Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n tī cāchu'cucani't. Jā ixpālacata cāchu'cucani't. Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'i' xla'ca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'i'lh a'cxni' jāna'j ixchu'cucani't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuani't

¹³Dios huanilh Abraham namaxquī' cā'quilhtamacuj, xla' ē nā i'xū'nātā'natna'. Huanilh huā'mā' jā ixpālacata Abraham kexmatni'lh limāpa'ksin. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā' ixpālacata Abraham ixa'ka'i'ni't ixlicāna' tū Dios ixuani'ni't ē ū'tza' lilaktzi'lh palh tze. ¹⁴Dios huanli nacāsicua'lanātlahua tachi'xcuhui't. Jā ixpālacata tamākentaxtū limāpa'ksin. Jā ū'tza' cālisicua'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios ixcāsicua'lanātlahuah xmān xla'ca'n tī tamākentaxtū limāpa'ksin, chuntza' jā tī chā'tin ixsicua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tzē mākentaxtükō' limāpa'ksin. Nā jā ixcāsicua'lanātlahuaca nūn xla'ca'n tī ta'a'ka'i'. ¹⁵Ixlīmāpa'ksin Dios quincāmāsu'yuni'yān palh laclē'nāuj ē ū'tza' nalipātini'nāuj. Palh jā ixa'nalh limāpa'ksin, jā ixca'tziuj palh laclē'nāuj.

¹⁶Tī Dios cāsicua'lanātlahua, ū'tunu'n tī ta'a'ka'i'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xla'ca'n israelitas ē masqui jā israelitas. Abraham a'ka'i'lh ixlicāna' tū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintāta'ca'n quilipō'ktuca'n tī a'ka'i'yāuj. ¹⁷Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanilh Abraham:

Quit iclacsacni'ta'n ē chuntza' nalī-taxtuya' hua'chi ixtāta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't.

Abraham a'ka'i'lh tū Dios huanilh namākentaxtū. Dios ū'tza' tī tzē

nacāmālastālancuanī nīnī'n ē xla' nā cāmaxquī' ixlamatatca'n tī jāna'j talacatuncuhui'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham naka'lhī chā'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka'ī'lh tū ixuaninī't Dios. Puhuanli ixlicāna', ē masqui ixtasu'yu palh jāla ixlītaxtulh ixtā'ta'ca'n lhūhua' tachi'xcuhui't. Abraham a'ka'ī'lh chī ixuanicanī't:

Mixū'nātā'natna' lhūhua' natahuan.

¹⁹ Abraham kōlu'tza' ixuanī't. Ixka'lhī chī a'ktin ciento cā'ta. Sara, tī ixpuscāt, tētaxtunī'ttza' chī namālacatuncuhui'nīnī'n. Masqui kōlu'tza' ixtahuanī't, Abraham jā pātza'nkāl h tū ixuaninī't Dios.

²⁰ Jā puhuanli palh Dios jā namākentaxtū tū ixuanicanī't. Xla' ā'chulā' ixa'ka'ī' ē ixmakapāxui' Dios.

²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua tū ixmālacnūnī'nī't.

²² Abraham a'ka'ī'lh na'a'kspula chī Dios ixuaninī't ē ū'tza' Dios limāpānūnī'lh ixcuenta.

²³ Ū'tza' jā tzo'kca xmān ixpālacata Abraham.

²⁴ Nā tzo'kcanī't ixpālacata quina'n tzē naca'tziyāuj Dios nā quincāmāpānūnī'yān quincuentaca'n quina'n tī lipāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' tī mālācastālancuanī'lh quiMāpa'ksinī'ca'n Jesucristo.

²⁵ Dios macamilh Jesucristo nanī ixpālacata quincuentaca'n. Ā'listān mālācastālancuanī'lh. Ū'tza' Dios quincālimāpānūnī'yān quincuentaca'n.

Jā caticāmakapātinīnca xlaca'n tī Dios cāmāpānūnī'lh ixcuentaca'n

5 Quina'n a'ka'ī'nī'ta'uj Jesucristo. Ū'tza' Dios quincālimāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n. Chuntza' jātza' ixtā'lāquiclhaktzi' Dios quina'n, ixpālacata Dios quincāmāspūtūnū'nī'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata quiMāpa'ksinī'ca'n Jesucristo.

² A'ka'ī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtāxtūyān, ē chuntza' Dios

quincālakalhu'manān. Chuhua'j

pāxuhuyāuj ixpālacata ca'tziyāuj na'a'nāuj nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios.

³ Nā lipāxuhua hui'lāna'uj masqui pātīnī'mā'nauj, ixpālacata ca'tziyāuj chuntza' nalica'tziyāuj lilacatzucu napātīnī'nāuj.

⁴ Palh lilacatzucu napātīnī'nāuj, chuntza' Dios nalipāxuhua. Chuntza' lica'tziyāuj palh nalakchā'nāuj Dios.

⁵ Jā catita'a'kskāhui'uj. Ixlicāna' nalakchā'nāuj Dios. Huā'mā' tzej ca'tziyāuj, ixpālacata makca'tziyāuj na quilīstacna'ca'n chī Dios quincāpāxquī'yān.

Huā'mā' quincāmāmakca'tzīnī'yān Espīritu Santo. Ū'tza' tī Dios quincālakmacaminī'ta'n.

⁶ Quina'n jāla cati'a'kapūtāxtūj quina'cstuca'n. Chuntza' a'cxnī' chilh quilhtamacuj tū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nī'lh ixpālacata quincuentaca'n.

⁷ Jā tī chā'tin nīcu'tun ixpālacata ā'chā'tin masqui xla' chā'tin chī'xcu' tī jā tū tlahuanī't. Palhāsā' nanī ixpālacata ā'chā'tin tī tzeya chī'xcu'.

⁸ Cristo nī'lh quimpālacataca'n quina'n masqui jā tze ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios limāsu'yulh palh quincāpāxquī'yān.

⁹ Chuhua'j Cristo nī'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' Dios quincāmāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n. Ū'tza' lica'tziyāuj jā quincāmakapātīnīn a'cxnī' nachin ā'xmān quilhtamacuj.

¹⁰ Quina'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios ixuanī'ta'uj. Dios ixamigo quincātlahuan ixpālacata Cristo, ī'Ska'ta' Dios, nī'lh quimpālacataca'n. Quina'n ixamigo Dios ē ixpālacata Cristo lacastālancuana'nli, ā'chulā' ca'tziyāuj Cristo quincāmāktāyāyān ē chuntza' jā quincāmakapātīnīn.

¹¹ Ū'tza' lipāxuhuyāuj Dios jātza' quincāmakapātīnīn. Nā lipāxuhuyāuj Dios ixamigo quincātlahuanī'ta'n ixpālacata quiMāpa'ksinī'ca'n Jesucristo.

Adán ē Cristo

¹²Xapūla ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Adán. Ū'tza' tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ixcuenta ū'tza' linīlh. Chuhua'j ū'tza' talinikō' tachi'xcuhui't xipālacata ixlipō'ktuca'n tatlahualh tū jā tze. ¹³A'cxni' jāna'j ixmaxqui'can ixlimāpa'ksin Dios, tachi'xcuhui't ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui jāla ixuanican xla'ca'n ixtalactlahuani'ttza' limāpa'ksin, xipālacata jāna'j ixcāmaxqui'cani't limāpa'ksin, xla'ca'n ixtalaclē'n na ixlacatin Dios. ¹⁴Chuntza' talinīlh masqui xla'ca'n jā tlahualh chu lacxtim chī tlahualh Adán. Ixcuenta Adán talilaclalh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cristo jā chuntza' chī Adán. Xla' tze tū cātlahuani'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁵Xtum Adán ē xtum Cristo; jā chu chā'tin talītaxtulh. Adán tlahualh tū jā tze. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't talinī. Dios cālakalhu'mankō' tachi'xcuhui't. Chuhua'j tze nata'a'kapūtaxtu xipālacata Jesucristo. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū Dios māstā'. ¹⁶Xtum tū tlahualh Adán. Xtum tū tlahualh Dios. Adán tlahualh tū jā tze, ē ū'tza' nacālimakapātinīnkō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cālakalhu'manli, ē chuntza' lhūhua' cāmāpānūni'cani'ttza' ixcountaca'n. ¹⁷Chā'tin tī xapūla ē chū'cus tlahualh tū jā tze. Ū'tza' Adán. Ū'tza' talinikō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xtum tū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'manli tachi'xcuhui't ē Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n ē nā cāmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n.

¹⁸Chuntza' ixlipō'ktuca'n nacāmakapātinīnkō'can xipālacata a'ktin tū jā tze tū tlahualh Adán. Jesucristo tlahualh tū tze, ē chuntza' ixlipō'ktuca'n

tzē nacālimāpānūni'can ixcountaca'n ē tzē natalika'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁹Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talilaclē'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlipō'ktuca'n tzē nacālimāpānūni'kō'can ixcountaca'n.

²⁰Dios māstā'lh limāpa'ksin xipālacata namāsu'yu palh quina'n tlahuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manān. ²¹Xapūla quilipō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' xipālacata nalinikō'yāuj. Chuhua'j Dios lakalhu'manini'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n xipālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Tī tatapa'ksini' Cristo, xla'ca'n jātza' cāmāpa'ksi tū jā tze

6Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālakalhu'manān. ²Quina'n jāla catihuáuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' tū jā tze. Jātza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. ³Hui'xina'n ca'tziyā'tit quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo, chu chā'tin litaxtu'yāuj. Hua'chi ixtā'nini'ta'uj Cristo. ⁴A'cxni' a'kpaxāuj, hua'chi tā'tā'cnūyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' lilacastālancuana'nli ixlitli'hui'qui Dios quinTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n.

⁵Cristo hua'chi ixtā'nini'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ⁶Ca'tziyāuj

talakpalini'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtokohua'ca'ni'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalilatā'kchokoyāujtza'. Jātza' quincāmāpa'ksiyan tū jā

tze. ⁷Chā'tin tī xanīntza' jātza' tlahua tū jā tze. Nā quina'n jātza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁸Hua'chi ixtā'nini'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza' Cristo. ⁹Ca'tziyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jātza' maktin catinilh. Xla' natahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰Cristo xmān maktin linilh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. Chuhua'j Cristo hui'llh. Xla' tlahuamā'lh ixtalacasqui'nin Dios. ¹¹Calihui'li'tit jātza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chī Dios lacasqui'n.

¹²Jātza' catamakxtektit nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jātza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. ¹³Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuīyān tū jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁴Jātza' nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jātza' lipāhuanāuj limāpa'ksin. Lipāhuanāuj xmān ixtalalahu'mān Dios.

Ti tatlahua tū tze

¹⁵Masqui jātza' lipāhuanāuj limāpa'ksin, quina'n jāla tlahuayāuj tū jā tze. ¹⁶Hui'xina'n ca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xla'ca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksi tū jā tze, xla'ca'n chu licuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xla'ca'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksi Dios, xla'ca'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. ¹⁷Quit icmaxqui' Dios tapāxcatca'tzin mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit tū cātamāsu'yuni'n ē tū maktini'nī'ta'ntit. Jātza' cāmāpa'ksiyān tū jā tze. ¹⁸Makxteknī'ta'ntittza' tū

jā tze; chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit tū xatze. ¹⁹Chuntza' iclīchihuīna'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit ixcāmāpa'ksiyān tū jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

²⁰Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksiyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. ²¹Chuhua'j limāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū limacuan. Tī tatlahua huā'mā', xla'ca'n natanī. ²²Chuhua'j Dios cāmāpa'ksiyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalinī'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tztēza' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²³Xla'ca'n tī cāmāpa'ksi tū jā tze, xla'ca'n natamakxtektini'n ixtatla'jca'n. Ū'tza' linin. Dios quincamaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, xla'ca'n cāmāxqui'can xasāsti' ixlamatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

Tū lica'tzican tī tamakaxtoklitza'

7 Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n. Ca'tziyā'tit chā'tin chi'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksini'n lihuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nini'ttza', huā'mā' limāpa'ksin jātza' māpa'ksi. ²Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' lihuan hui'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksinca'n chi'xcuhui'n. Palh nanī ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksi. ³Palh puscāt ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nini'ta'ntit Cristo. Ū'tza' litaxokolh tū ixlacalipinā'tit chuntza' chī limāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' limāpa'ksīn jā'tza' cāmāpa'ksiyān. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'ni'ttza'. Tzētza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵A'cxni' jāna'j tapa'ksini'yāuj Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlīmāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlaha, xla'ca'n natani. ⁶Chuhua'j limāpa'ksīn jā'tza' quincāmāpa'ksiyān, ixpālacata hua'chi tā'nini'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksiyān limāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nin Dios.

Tachi'xcuhui't ixa'cstuca'n jāla tamakxteka tū jā tze

⁷Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze limāpa'ksīn. Jā ixlicāna'. Tzamā' limāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan limāpa'ksīn:

Jā tilacka'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Ū'tza' lica'tziyāuj tzamā' tū jā tze.

⁸A'cxni' icca'tzilh huā'mā' limāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan limāpa'ksīn, jā ixca'tzican tū jā tze.

⁹A'cxni' jāna'j xa'icca'tzi tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzilh tū huan huā'mā' limāpa'ksīn, icca'tzilh palh xa'iclaclē'n na ixlacatin Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. ¹⁰Tzamā' limāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'ni'ta'n līlacatejtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilīmālakspūtīlh.

¹¹Iclīta'a'kskāhui'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlacpuhualh

quit tze xa'icmākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios. Tzamā' limāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilīmālakspūtī ixpālacata quincuenta.

¹²Ixlīmāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³Masqui tze ixlīmāpa'ksīn Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilīmākapātīnīlh Dios.

¹⁴Ca'tziyāuj tzamā' limāpa'ksīn ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlaha ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹⁵Quit jā icca'tzi tū quina'kspula. Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. ¹⁶Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' lītasu'yu palh quit icpuhuan xatze limāpa'ksīn. ¹⁷Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahui tū jā tze. ¹⁸icca'tzi quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ū'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze.

¹⁹Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. ²⁰Hua'chi quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahui tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

²¹Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tze ictlahua tū jā tze.

²²Quit tzej icca'tzi tze ixlīmāpa'ksīn Dios. Iclīpāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' limāpa'ksīn. ²³Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlīmāpa'ksīn Dios, hua'chi ā'a'ktin limāpa'ksīn lītapa'ksi quimacni'. Huā'mā' limāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzi' ixlīmāpa'ksīn Dios. Quit hua'chi xatachi'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

²⁴Līlakalhu'mānat quit. Jāla ictapānūni' huā'mā' limāpa'ksīn tū jā tze. ĶTichu tze naquimakapūtixtū huā'mā'

limāpa'ksin tū jā tze? ²⁵Dios ū'tza' tī tzē namakapūtaxtūnu'n xipālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcu'tun ixlimāpa'ksin Dios. Chuhua'j Dios quimakapūtaxtūni't huā'mā' limāpa'ksin. Ū'tza' iclīmaxqui' Dios tapāxcatca'tzin.

**Espíritu Santo cāmaxqui'
xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'i'**

8 Chuhua'j jātza' caticāmakapātīnīlh Dios xla'ca'n tī talipāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nin Espiritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ²Espiritu Santo ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' tzē cālīmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tī ta'a'ka'i'ni' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' limāpa'ksin tū ixquimātlahui tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimakapātīnīlh. ³Ixlīmāpa'ksin Dios jāla catimakapūtaxtūnu'lh, xipālacata jā tī tī tzē mākentaxtūkō' tzamā' limāpa'ksin. Dios tlahualh tū jāla tlahua limāpa'ksin. Ī'Ska'ta' macamilh naquincāmāpānūni'yān tū jā tze. A'cxni' millh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlahualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmakapūtaxtūni'ta'n chī ixlitli'hui'qui tū ixquincāmātlahuiyān tū jā tze. ⁴Chuntza' līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlimāpa'ksin Dios xipālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo. Jātza' līlatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

⁵Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xla'ca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni' Espiritu Santo, xla'ca'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xla'ca'n

nacāmakapātīnīncan. Tī talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē tzej talamā'nalh. ⁷Ixlipō'ktuca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Dios tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlimāpa'ksin Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlahualh. ⁸Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xla'ca'n jāla tamakapāxui Dios.

⁹Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espiritu Santo, xipālacata Espiritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Tī jā taka'lhī Espiritu Santo, xla'ca'n jā tatapa'ksīni' Cristo. ¹⁰Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natanī, xipālacata quilipō'ktuca'n tlahuani'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n, xipālacata Dios quincāmātza'nkēnāni'ni'ta'n quincuentaca'n. ¹¹Dios mālacastālan-cuanīni't Jesús. Masqui nanīyāuj, Dios naquincāmālacastālan-cuanīyān quina'n xipālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān.

¹²Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuāuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹³Tī tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmakapātīnīn. Tī tamakxtekni'ttza' tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xipālacata Espiritu Santo cāmaktāya, xla'ca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūti.

¹⁴Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū cāmālacapāstaqui Espiritu Santo, xla'ca'n ixlacstīn Dios. ¹⁵Chuhua'j ka'lhīyāuj Espiritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't. Ca'tziyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tzē nalīhuanīyāuj: “Dios quinTāta'ca'n.”

¹⁶ Espiritu Santo quincāmāca'tziniyān quina'n ixlacstīn Dios. ¹⁷ Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktini'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātini'lh. Nā chuntza' quina'n napātini'nāuj. Chuntza' tū namaxquī'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxquī'yān.

¹⁸ Chuhua'j pātini'mā'nauj. Ālistān naka'lhīyāuj tapāxuhuān nac a'kapūn ē jātza' catitlahuáuj cuenta tū pātini'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu tī ixlacstīn Dios. ²⁰ Ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj nalakspūta. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Ē hui'lh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹ Dios namāsāsti'kō' ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmaxquī' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²² Ca'tziyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chi ixtaca'tzana'juā't hua'chi chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhui'nī i'ska'ta'. ²³ Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espiritu Santo, hua'chi nā makca'tziyāuj taca'tzana'juā't ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmaxquī'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmaxquī' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²⁴ Quina'n quincātamakapūtātūnī'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmaxquī'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. ²⁵ Ca'tziyāuj Dios naquincāmaxquī'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' lilacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Espiritu Santo quincāmaktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarliyāuj, quina'n jā ca'tziyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā

quincāmāmakca'tziniyān tū jāla lichihuīna'nāuj. ²⁷ Dios lakapasa quilstacna'ca'n. Xla' ca'tzi tū squi'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espiritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios.

Quina'n tzē skāhui'yāuj

²⁸ Quina'n ca'tziyāuj tzej nalitax-tuyācha' ixlipō'ktu tū quincā'a'kspulayān quina'n tī pāxquī'yāuj Dios. Dios quincālacasacni'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nin. ²⁹ Xapūla Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chi ixlacstīn. Chuhua'j quincālimāxtucu'tunān chī ixlītze Jesucristo, i'Ska'ta' Dios. Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quilipō'ktuca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincālacasacni'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Xla' natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹ Dios quincātlahuani'nī'ta'n ixlipō'ktu huā'mā', ē ū'tza' lica'tziyāuj jāla quinticāskāhui'n tī quincātā'lātlahuayān, ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj Dios quincāmaktāyamā'n. ³² Dios māstālh i'Ska'ta ē macamilh nanī quimpālacataca'n. Ū'tza' lica'tziyāuj Dios naquincāmaxquī'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincālacasacni'ta'n ē xapakō'nī'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālimālacsu'yuyān. ³⁴ Jā tī chā'tin tzē naquincāmakapātīnīnān, ixpālacata Cristo xokokō'lh quincuentaca'n a'cxni' nilh. Nā xla' lacastālcuana'nli. Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'ni'mā'lh Dios quimpālacataca'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxquī'yān. Masqui pātini'nāuj, ē masqui tētamakchuyiyāuj, ē masqui quincātaputzatokokeyān, ē masqui tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'lijicua' latlā'huanāuj, ē masqui quincātamaknīcu'tunān, Cristo

pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān.

³⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Mimpālacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj quincātamaknicu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmaknīcan.

³⁷Masqui quincā'a'kspulayān ixlipō'ktu huā'mā', quina'n naskāhui'yāuj, ixpālacata Cristo quincāpāxqui'yān ē quincāmaktāyān. ³⁸Quit

iccatzī Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus. Jā ti chā'tin tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios, nūn ángeles, ē nūn ti taka'lhi litli'hui'qui, ē nūn tū hui'lh chuhua'j, ē nūn tū namin.

³⁹Jā tū tū tzē naquincāmāmakxtekēyān Dios nūn tū hui'lh nac a'kapūn, ē nūn tū hui'lh nac cā'quilhtamacuj. Ca'tziyāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincāpāxqui'yān ixpālacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'ni'ta'n quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Dios cālacsacli israelitas natalītaxtu ixtachi'xcuhui't Dios

9Ixicāna' tū na'iccāhuanīyān. Jā iccā'a'kskāhui'mā'n, ixpālacata quit ictapa'ksini' Cristo. Espīritu Santo laktzī'n quilīstacna' ē ca'tzī ixicāna' tū na'icuan. ²Quit iccālaclīpuhuan quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' quīlīstacna', ixpālacata xlaca'n jā ta'a'ka'tni' Jesucristo. ³Quit xa'icpātini'lh ixpālacataca'n quīntā'israelitas ē xa'iclitapekpānūni'lh Cristo palh chuntza' tzē cahuālh ixtalī'a'kapūtaxtulh quīntā'israelitas. ⁴Israelitas xlaca'n i'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsacli ixtachi'xcuhui't nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksin. Dios chuntza' lilacāxui'līlh a'ktin talacāxtlahuan. Cāmāxqui'lh līmāpa'ksin. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmakapāxui. Cāhuanīlh nacāmāxqui' tū mālacnūni'.

⁵Xlaca'n ixnapapana'ca'n israelitas tī tahuī'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, lacatuncuhui'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tū māpa'ksikō'. Ū'tza' makapāxui'can pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁶Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtulh tū cāhuanīlh israelitas makāstza'. Jā ixlipō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'tni't Cristo. Chuntza' jā ixlipō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. ⁷Jā ixlipō'ktuca'n i'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios. Makāstza' Dios huanīlh Abraham: Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn minka'hua'cha Isaac, ē nā i'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸Tū iccāhuanīmā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios, xmān tī taka'lhi ixlatamatca'n chuntza' chī huanli Dios. ⁹Ū'tza' tū Dios huanīlh Abraham makāstza':

Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'icmākentaxtū tū icuanīyān. Mimpuscāt, Sara, naka'lhi chā'tin i'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰Chuhua'j xtum na'iccāhuanīyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza' Isaac, quimpāca'n. ¹¹A'cxni' jāna'j ixtalacatuncuhui' lacstīn, Dios lacsacli chā'tin chuntza' chī lacsacqui'nli. Jā lacsacli chī tatlahualh lacstīn, ixpālacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze. ¹²Dios huanīlh Rebeca: Xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit xa'icpāxqui' Jacob.

Esaú jā xa'icpāxqui'.

¹⁴Jāla huanāuj jā tze chī lilacsacna'n Dios, ixpālacata xmān chā'tin lacsacli ē ā'chā'tin jā lacsacli. Iccāhuanīyān tū tlaha Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵Dios huanīlh Moisés:

Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xluca'n chi talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man ixpālacata xluca'n tze tū tatlhua. Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chi huanica rey Faraón:

Quit iclihuī'lin milirey, ixpālacata quit xa'icmāsu'yucu'tun quilitli'hui'qui a'cxni' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcuhui't xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj, xluca'n nataca'tzī tū quit tzē na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn tī jā takexmatni'cu'tun Dios, Dios cāmakx-teka ā'chulā' lacxumpin catahuanli.

¹⁹ Ē palh chā'tin nahuan: “Palh Dios chuntza' lacasqui'n, ¿chī quincāputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan, chuntza' natālā'kchoko chā'tin chi'xcu'. Jāla catitalakpalilh.”

²⁰ Palh chā'tin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān chā'tin chi'xcu'. ¿Ē tzē hui'x natālā'hua'ya' Dios?” A'ktin tla'ma'nc jā chuntza' kelhasqui'ni tī tlhualh tla'ma'nc: “¿Tū ixpālacata chuntza' quilitla'hua'?”

²¹ Chā'tin tī tlhua tla'ma'nc tzē natlahua chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n tzē nalitlahua a'ktin tla'ma'nc tū tzēhuanī't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tzēhuanī't.

²² Nā chuntza' Dios lilacatzucu ixcālīpātīmā'lh xluca'n tī ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasī'tzi', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn nacāmākapātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīnī'n, Dios ixcālīpātīmā'lh xluca'n. ²³ Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' tze. Dios quincālakalhu'manān ē quincālakaliyān chī tzē nalichā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴ Dios quincāta'satīnī'ta'n

quina'n tī israelitas ē nā xluca'n tī jā israelitas. ²⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios:

Tī jā quintachi'xcuhui't ix-tahuanī't, na'iccāmāpācuhui quintachi'xcuhui't.

Tachi'xcuhui't tī jā ixcāpāxqui'can quit na'iccāpāxqui' xluca'n.

²⁶ A'ntza' jā cāhuanica: “Hui'xina'n jā quintachi'xcuhui't”, xluca'n nacāmāpācuhuīcan ixlacstīn Dios xalakahuan.

²⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacataca'n israelitas. Xla' huanli:

Masqui israelitas xluca'n lhūhua' hua'chi cucuj tū hui'lh ixquiltūn nac mar, jā ixlipō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.

²⁸ Dios nacāmākapātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

Ē palaj natlahua.

²⁹ Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpāl'h:

Dios ka'lhī ixlitli'hui'qui.

Palh xla' jā ixcāmāxtekli natatahuī'la makapitzīn,

quilipō'ktuca'n quina'n ixnikō'uj chuntza' chī tanikō'lh xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'i'cu'tun

³⁰ Nā chuntza' xluca'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā ixtaputza chī tze natalitaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūnī'lh ixcuentaca'n ixpālacata xluca'n ta'a'ka'i'ni'lh Jesucristo. ³¹ Israelitas talihuī'lilh ta'a'ka'i' ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālīlaktzī'n tze. Xluca'n jāla tatlhualh tū tzē natalitaxtu lactze na ixlacatīn Dios. ³² ¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xluca'n talitaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xluca'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xluca'n jā ixta'a'ka'i'ni'cu'tun Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tzē makapūtaxtūnu'n. Hua'chi

talí'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū lī'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios:

Quit icui'li nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuascan.

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10 Tā'timīn, quit iclacasqui'n cata'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclisqui'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī xlaca'n tamakapāxūicu'tun Dios. Xlaca'n jā taca'tzī chī limakapāxūican Dios. ³ Xlaca'n jā taca'tzī chī Dios cālīmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ixlīmānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Ē jā takexmatni' Dios. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksin Dios.

⁵ A'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksin ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūni'can ixcuentaca'n. Makāstza' Moisés lichihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli: Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksin, xla' na'a'kapūtaxtu.

⁶ Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'i'ni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios jā tatz'o'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalimin Cristo. ⁷ Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīni'n ē nalimin Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuana'ni'ttza'. ⁸ ¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milistacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlicāna' tū icmāsu'yu. ⁹ Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksini'ca'n ē palh a'ka'i'yāuj ixlicāna' Dios mālacastālancuanilh, chuntza' Dios naquincāmakapūtaxtūyān. ¹⁰ Palh a'ka'i'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuaniyāuj āmakapitzin a'ka'i'yāuj, chuntza' Dios quincāmakapūtaxtūyān.

¹¹ Chuntza' ixlicāna'. Ixtachihuīn Dios huan: Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli ē jā catitamāxana'ni'lh.

¹² Lacxtim chī natali'a'kapūtaxtu xlaca'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmaktāya. ¹³ Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīpō'ktuca'n tī natasqui'ni' Māpa'ksini' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴ ¿Chī tzē nalisqui'ni' Cristo palh jāna'j a'ka'i'? ¿Ē chī nalī'a'ka'i' palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī likexmata palh jā tī tī litā'chihuīna'n? ¹⁵ Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'. Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū ixla' Dios.

¹⁶ Masqui cāmāsu'yuni'cani't xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, āmakapitzīn jā ta'a'ka'i'. Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías huanilh Dios: QuiMāpa'ksini', jā tī chā'tin a'ka'i'cu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷ A'ka'i'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlicāna' israelitas jā takexmatni't xatze tachihuīn? Ixlicāna' takexmatni't. Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuahuālh taxtumā'lh ixtachi-huınca'n tī Dios cāmācā'nī't ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yuni't:

Na'iccāsicua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacā'ilakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālimakasitzi'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuui't tī jā taca'tzi.

²⁰Nā Isafas tzej huanli chī Dios huanli: Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.

²¹Dios huampālhxpālacata israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuui't tī xalacxumpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

Makapitzin israelitas cāmakapūtaxtūcani'ttza'

11 Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'nī't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamín tī xala' makāstza' ixuanī't. ²Dios jā cālakmaka'nī't ixtachi'xcuui't tī cālacsacli makāstza'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cālimālacsu'yulh israelitas a'cxni' i'squi'nī'mā'lh Dios. ³Xla' huanli: QuiMāpa'ksini' Dios, cāmānikō'cani't ixlipō'ktuca'n mina'kchihuīna'nī'n. Cāmāmakahuasikō'cani't ixlipō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴Dios kelhtilh ē huanilh:

Ā'lakatojon mil chi'xcuui'n jā quintamakxtekni'.

Xlaca'n jā talaktaquilhpūtani't ídolo Baal.

⁵Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cxtim. Xmān makapitzin israelitas ta'a'ka'i'nī't. Dios cālacsacnī't ixpālacata xla' lakalhu'manini'n. ⁶Dios cālacsacli ē jā ixpālacata tū ixtatlahuanī't. Dios cātlahuani'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin talakalhu'mān jā hua'chi tatlah. Dios ixcālakalhu'mani't ē ū'tza' cālilacsacli.

⁷Israelitas ixtaputza chī nacālimāpānūni'can ixcuentaca'n. Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. Xlaca'n ū'tunu'n tī Dios cālacsacnī't. Ā'makapitzin ā'chulā' laccumpin tataxtulh. ⁸Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chi Dios cāmālhhtatilh ixpālacata xlaca'n jā takexmatcu'tun tū ixlicāna'.

Hua'chi jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzi'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli:

Tū talipāhuan xlaca'n, ū'tza' nalitaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū nacāpūchi'pacan.

Ē nalitaxtu hua'chi a'ktin chihuix tū natali'a'kche'kxla.

Dios nacāmakapātinin.

¹⁰Natatalakatzī' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh.

Natapātini'n hua'chi tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmakapūtaxtūcan

¹¹Iccāhuaniyān hui'xina'n Dios jā cālakmaka'nī't israelitas pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'i'cu'tunli. Chuntza' Dios cāmākapūtaxtūlh tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh israelitas natalakca'tzani' xlaca'n tī jā israelitas ixpālacata xlaca'n

ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā nata'a'ka'i'cu'tun. ¹² A'cxni' israelitas jā takexmatni'cu'tunli Dios, chuntza' Dios cāsicua'lanātlahualh xla'ca'n tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natalexmatni'pala, Dios ā'chulā' nacāsicua'lanātlahua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuālh hui'xina'n tī jā israelitas. Dios quimacamaxqui'ni't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn. Quit ictlahuacu'tun tū quimacamaxqui'cani't. ¹⁴ Quit iclacasqui'n quintā'israelitas natalaktzi'n chī Dios cāsicua'lanātlahuamā'lh ā'makapitzin ē ū'tza' natali'a'kapūtaxtucu'tun nā xla'ca'n. ¹⁵ A'cxni' Dios cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahualh tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksini'pala Dios, hua'chi xla'ca'n natalacastālancuana'mpala. ¹⁶ Palh macsti'na'j tasquit tze ē chuntza' ixlipō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekeni'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksini' Dios, ē nā chuntza' i'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksini' Dios.

¹⁷ Israelitas hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui'. Ixpekeni'n tū cācā'tayacani't, xla'ca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekeni'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcani't ixpekeni'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacani't. Ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't talistaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcani't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. ¹⁸ Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calimakca'tzītit ixpekeni'n tū cācā'tayacani't. ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekeni'n? Ixpekeni'n

tū cālāchā'mānūcani't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

¹⁹ Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: “Dios ixlacasqui'n natapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza' cālilakmaka'lh israelitas.” Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekeni'n qui'hui', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzin. ²⁰ Jā chuntza'. Xla'ca'n jā ta'a'ka'i'lh ē ū'tza' cālilakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'i'yā'tit ē ū'tza' Dios jā cālilakmaka'ni'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calimakca'tzītit. Tzej calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālakmaka'lh israelitas tī hua'chi ixpekeni'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tze nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekeni'n tū cālāchā'mānūcani't.

²² Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manini'n ē nā nacāmakapātinin xla'ca'n tī tatlahua tū jā tze. Cāmakapātininli israelitas tī jā ta'a'ka'i'lh. Hui'xina'n cālakalhu'manān lihuān a'ka'i'yā'tit. Palh makxtekā'tit na'a'ka'i'yā'tit, Dios nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī pekecā'yujū ixpeken qui'hui'. ²³ Israelitas, palh nata'a'ka'i'cu'tun, Dios nacālaktzi'mpala chī ixtachi'xcuhui't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. ²⁴ Jā jicslihua' cālāchā'mānūpalacan ixpekeni'n tū ixcācā'tayacani'ttza'. Ā'chulā' jicslihua' cālāchā'mānūcan ixpekeni'n ā'makapitzin qui'hui'. Israelitas, xla'ca'n hua'chi ixpekeni'n qui'hui' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'i'ni' Cristo

²⁵ Tā'timin iclacasqui'n naca'tziyā'tit tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tziyā'tit huā'mā', jā ka'tla' nalimakca'tziyā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzin israelitas laxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'i' Ihūhua'

tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'ī' nā
xlaca'n. ²⁶Dios nacāmakapūtaxtūkō'
ixlipō'ktuca'n israelitas tī nata'a'ka'ī'.
Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:
Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.
Nacāxapani' ixcentaca'n israelitas,
i'xū'nātā'natna' Jacob.

²⁷Quit na'iccāmātza'nkēna'ni'
ixcentaca'n
ē chuntza' na'icmākentaxtū tū
iccāhuanilh makāstza'.

Chuntza' huanli Dios.

²⁸Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli xatze
tachihuīn ixta' Jesucristo, ē chuntza'
talitaxtulh ixtā'lāquichlaktzi' Dios.
Xlaca'n jā takexmatni'cu'tun Jesucristo,
chuntza' cātāmāca'tzinin hui'xina'n tī jā
israelitas. Dios cāpāxqui'cus israelitas,
ixpālacata makāstza' ixcālacsacni't
i'xū'nāpapna'ca'n natalitaxtu
ixtachi'xcuhui't. ²⁹Dios jā lakpali ixtala-
capāstacni'. Ixlipō'ktuca'n tī cālacsacni't
xla' nacāsicua'lanātlahua. ³⁰Israelitas
jā ta'a'ka'ī'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n
cātāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios.
Masqui xapūla hui'xina'n jā a'ka'ī'tit,
chuhua'j cālakalhu'manān Dios ē
cāmakapūtaxtūni'ta'n. ³¹Chuntza'
chī Dios cālakalhu'manān hui'xina'n,
nā chuntza' nacālakalhu'man
israelitas masqui chuhua'j jāna'j
ta'a'ka'ī'. ³²Dios māsu'yuni't ixlipō'ktu
tachi'xcuhui't taka'lhī ixcentaca'n.
Dios ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī
cālakalhu'mankō' ixlipō'ktuca'n.

³³Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzikō'
ixlipō'ktu. Quina'n jāla ca'tziyāuj chī
ixtalacapāstacni' ē tū tlahua. ³⁴Jā tī
chā'tin ca'tzi chī lacpuhuan Dios. Jā
tī chā'tin tzē namālacapāstaqui Dios.
³⁵Palh namaxqui'yāuj Dios catūhuālh,
jāla catihuanui Dios quincāmakla-
clē'nān. ³⁶Dios tlahuakō'ni't ixlipō'ktu.
Pō'ktu ixta'. Camāka'ti'ca Dios pō'ktu
quilhtamacuj. Amén.

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

12 Tā'timīn, Dios
quincālakalhu'mani'ta'n.
Ū'tza' iccālīsqui'ni'yān cata-
macamāstā'ni'tit Dios. Chuntza'
hui'xina'n nalitaxtu'yā'tit hua'chi
a'ktin talakalhu'mān tū hui'līcan nac
pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus
hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān
tū lipāxuhua Dios. Chuntza'
nalimakapāxui'yā'tit Dios. ²Jā ca-
latā'kchokotit chī talatlā'huan tī xalanī'n
nac cā'quilhtamacuj. Catamakxtekni'tit
Dios nalakpali mintalacapāstacni'ca'n.
Chuntza' tzē naca'tziyā'tit tū Dios
lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē
natlahua'yā'tit tū tze ē tū nalipāxuhua
Dios.

³Dios lalalhu'manīni'n ē
quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni'yān
hui'xina'n. Ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyān
huā'mā'. Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit.
Calacapāstactit hui'xina'n, chī Dios
cāmaktāyayān na'a'ka'ī'yā'tit chā'tunu'
hui'xina'n. ⁴Quimacni'ca'n lhūhua'
lātāstuca masqui a'ktin macni'.
Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n.
⁵Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj
Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n ē
quilipō'ktuca'n chu chā'tin litaxtu'yāuj
chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu'
quina'n nalāmaktāyayāuj.

⁶Chā'tunu' chī quina'n ka'lhiyauj
quintascujūtca'n chuntza' chī Dios
quincāmamaxqui'ni'ta'n chā'tunu'.
Xlaca'n tī ixa'kchihuīna'ni'n Dios,
catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuani.
⁷Tī tamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī',
tzej catatlhualh. Tī tamāsu'yuni'
ā'makapitzin nā tzej catamāsu'yulh.
⁸Tī tahananilē'n ā'makapitzin nā tzej
catatlhualh. Tī tamāstā' tumīn, jā
catatampi'lhini'lh. Tī xanapuxcu'nu'
tā'timīn, catamākentaxtūlh tū

cāmacamaxqui'cani't. Tī tamaktāya ā'makapitzin tī talīpuhuan catatlahualh nac cā'tapāxuhuān.

**Ixласqui'nca lilacatejtin
natalatā'kchoko tī ta'a'ka'i'**

⁹Milipō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxqui'tit ā'makapitzin. Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. ¹⁰Calāpāxqui'tit ixpālacata hui'xina'n litā'timīn. Cacālakachi'xcuhui'tit ā'makapitzin ē jā cala'tit hua'chi xlaca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhui'can.

¹¹Tzej cascujtīt ē jā tilhquititni'nā'tit. Catā'scujtīt quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuān.

¹²Capāxua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios nacāsicia'lanātlahuayān. Capātīni'ntit masqui nacā'a'kspulayān tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.

¹³Palh tā'timīn cāspu'tni' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.

¹⁴Casqui'ni'tit Dios nacāsicia'lanātlahua xlaca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisque'ni'nā'tit tū nacā'a'kspula xlaca'n tū jā tze.

¹⁵Cacātā'pāxuhua'tit xlaca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit tī tacalhuan.

¹⁶Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhi'yā'tit. Jā ka'tla' timacka'tziyā'tit. Capāxqui'tit tī catūhuālh tachi'xcuhui't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'chulā'.

¹⁷Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacinca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁸Tzej nalīputzayā'tit chī amigos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzin. ¹⁹Tā'timīn, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātatlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātīnin xlaca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmakapātīnin tī tatlahua tū jā tze.

Naquintaxokonuni' quit, huanli quiMāpa'ksini'ca'n Dios.

²⁰Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'lāquichlaktzi' tzi'nca, catā'huā'yā'.

Palh kelhputī, cama'xqui' xcān.

Chuntza' xla' nalimāxana'n.

²¹Jā titamakxtekā'tit nacāskāhui'yān tū jā tze. Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' nalīskāhui'yā'tit tū jā tze.

13 Ixласqui'nca milipō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit

māpa'ksini'ni'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhui'lini't natamāpa'ksini'n xlaca'n. Palh jā cahuālh Dios ixcāmaxqui'lh limāpa'ksin,

xlaca'n jāla ixtamāpa'ksini'lh. ²Tī tatā'lāhuani māpa'ksini'ni'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xlaca'n natakokonuni' Dios. ³Tī tatlahua

tū tze, xlaca'n jā catitajicua'ni'lh māpa'ksini'ni'n. Xmān xlaca'n tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n tajicua'ni'

māpa'ksini'ni'n. Palh hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksini'ni'n,

lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalilaktzi'nān

hui'xina'n lactze. ⁴Māpa'ksini'ni'n taka'lhi limāpa'ksin ixpālacata Dios cāmaxqui'ni't nacāmaktāyayān

hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata

xlaca'n tzē nacātamakapātīninān. Dios cāmaxqui'ni't limāpa'ksin natamakapātīnin xlaca'n tī tatlahua

tū jā tze. ⁵Ū'tza' litalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksini'ni'n.

Jā xmān ixpālacata xlaca'n nacātamakapātīninān. Ixласqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit

ixpālacata ca'tziyā'tit chuntza' ixласqui'nca natlahua'yā'tit. ⁶Nā ixласqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksini'ni'n

tū tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xlac'a'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

⁷Chuntza' caxokotit ixlipō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonun'tit tū cātasqui'ni'yān. Cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit tī tamāpa'ksini'n.

⁸Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzin, cacāxokonun'tit. Calāpāxqui'tit.

Tī tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios.

⁹Ixlīmāpa'ksin Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā timaknini'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna'.

Jā tilakca'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Hui'lh ā'a'ktin limāpa'ksin tū huan:

Chuntza' chī mina'cstu pāxqui'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui' ā'makapitzin.

Chā'tin tī tlhua huā'mā' limāpa'ksin, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' limāpa'ksin ē nā ā'makapitzin limāpa'ksin tū a'nan. ¹⁰Palh chā'tin chī'xcu' pāxqui' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlhuani' tū jā tze. Chuntza' tī tapāxqui' ā'makapitzin, chuntza' talimākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksin Dios.

¹¹Ixlipō'ktu huā'mā' natlahua'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namin quilhtamacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhtamacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'uj xapūla. ¹²Palaj namin quilhtamacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chi xkakamā'lh'tza'. Ū'tza' calimāxtekui natlahuayāuj tū jā tze. Jā catlahuāuj chī tatlahua tī xalanī'n nac cā'pucsua'. Catlahuāuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka. ¹³Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlahuayāuj tū nalimāxana'nāuj palh naquincātalaktzī'nān. Jā ticālipāxuhuayāuj tī tatlahua

tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quintā'lāpāxqui'nca'n. Jā titlahuayāuj tū jā tze. Jā tilālisitzi'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj. ¹⁴Calilatā'kchokotit chī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jā catlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

Jā tze nacālichihuīna'nāuj ā'makapitzin tā'timīn

14 Masqui makapitzin jānā'j tzej ta'a'ka'ī' ixpālacata jānā'j tū taca'tzi, lipāxuhua cacāmaka-maktini'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlac'a'n ixpālacata tū jānā'j tū taca'tzi.

²Ā'makapitzin tapuhuan tzē natahua' ixlipō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzin tī jānā'j tzej ta'a'ka'ī', xlac'a'n tapuhuan jā tze hua'can quinīt. ³Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlipō'ktu tū a'nan, jā cālakmaka'ntit tī jā tahua' quinīt. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quinīt, jā ticālichihuīna'nā'tit xlac'a'n tī tahua' quinīt. Dios cāmaktini'nān milipō'ktuca'n. ⁴Jā quincuentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chī'xcu'.

Xmān tī māpa'ksi tze nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksini' Dios, xmān Dios ca'tzi chī talilatlā'luan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlac'a'n jā catitatamakahuasli.

⁵Ā'makapitzin tā'timīn talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj. Ā'makapitzin tapuhuan ixlipō'ktu quilhtamacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlahua'tit. ⁶Tī talakachi'xcuhui' a'ktin quilhtamacuj, xlac'a'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios.

Nā tī tahua' quinīt, xlac'a'n ū'tza' talilakachi'xcuhui'cu'tun Dios ixpālacata tamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata lihua't. Tī jā tahua' quinīt, nā xlac'a'n chuntza' talakachi'xcuhui'cu'tun Dios, ē nā tamaxqui' tapāxcatca'tzin Dios.

⁷Lihuan hui'lāna'uj nac cā'quiltamacuj, jā tlahuayāuj xmān tū quina'n puhuanāuj. Jā niyāuj a'cxni' quina'n nīcu'tunāuj. ⁸Lihuan hui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtalacasqui'nin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Niyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nin. Masqui lakahuancu quina'n ē masqui xanintza', tapa'ksini'yāuj Cristo. ⁹Cristo nilh ē nā lacastālancuana'nli. Chuntza' tze nacāmāpa'ksi xlaca'n ti xalakahuancus ē nā ti taninī'ttza'.

¹⁰Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālichihuīna'n ā'makapitzin tā'timīn. Jā tze palh chā'tin nacālakmaka'n ā'makapitzin tā'timīn. Quilipō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatin Cristo ē xla' ū'tza' ti naquincāputzāna'niyān. ¹¹Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: QuiMāpa'ksini'ca'n huan: Ixlicāna' tū icuan.

Ixlipō'ktuca'n naquintatatzokostani'kō'.
Ē naquintahuani quit Dios.

¹²Chuntza' quilipō'ktuca'n nakelhtiyāuj Dios tū tlahuanī'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasiyāuj ā'chā'tin quintā'tinca'n

¹³Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calihui'li'tit jā natlahua'yā'tit tū nalitamakahuasa ā'chā'tin. ¹⁴Quit ictapa'ksini' Māpa'ksini' Jesús, ē quit tzej icca'tzi ixlipō'ktu lihua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlahua tū jā tze palh hua' quinīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatin Dios. ¹⁵Hui'xina'n jā cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalimāmakchuyi'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxqui'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nilh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tilihua'yā'tit hui'xina'n tū nalitalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tit pō'ktu

tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzin tahuan jā tze. ¹⁷Quina'n tapa'ksini'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Lilacatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhiyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸Ti chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talimakapāxui Dios ē nahuancan tzej talatla'huan.

¹⁹Lacatanacs natahui'layāuj. Nalāmak-tāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahualh. Palhāsā' chuntza' tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuan ā'makapitzin jā tze. Ixlipō'ktu lihua't tze na ixlacatin Dios. Tzē nahua'yāuj ixlipō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²¹Xatze jā nahua'yāuj quinīt ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahuayāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²²Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatin Dios nahua' ixlipō'ktu tū a'nan, xla' tze'k caca'tzilh. Lipāxuhua tahui'lāna'lh ti taca'tzi tzej talatla'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³Ti taha' quinīt, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' tlahua tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatin Dios, chuntza' tlahua tū jā tze.

Ixlacasqui'nca natlahuayāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzin tā'timīn

15 Quina'n ti tzejtza' a'ka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn ti jāna'j taca'tzikō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ²Quina'n natlahuayāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzin quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. ³Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū

ixlacasqui'n. Ū'tza' lipātini'lh. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios: Tī talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴Ixlipō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān. Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tziniyān na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵Dios ū'tza' ti quincāmāko'xamāka'tli'yān ē quincāmaktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. ⁶Chuntza' milipō'ktuca'n tzē kēxtim namakapāxui'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnica tī jā israelitas

⁷Hui'xina'n calālaktzi'ntit hua'chi litā'timin ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios. ⁸Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quihltamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuanini't makāstza' quinapapana'ca'n. Chuntza' litasu'yu Dios mākentaxtū tū huan. ⁹Nā Cristo ixlacasqui'n natatapa'ksini' Dios nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios: Quit na'icmāka'tli'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas.

Na'icpixtli' chī milika'tla'.

¹⁰Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuhui't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

¹¹Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tli'tit Māpa'ksini' milipō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tli'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

¹²Nā tatzo'kni' jā Isaiás huan:

Namin chā'tin i'xū'nātā'nat Isaí.

Xla' nacāmāpa'ksi tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'i' chī nacāmākapūtaxtū.

¹³Dios ū'tza' tī quincāmāca'tziniyān xla' naquincāmākapūtaxtūyān. Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios. Dios ā'chulā' cacāmāxqui'n tapāxuhuan ē tzej calatapā'tit. Espiritu Santo cacāmāca'tzīn chī Dios namākentaxtū tū huanit'.

¹⁴Quit tzej icca'tzi, tā'timin, hui'xina'n tzej lihui'lā'na'ntit na ixlacatin Dios ē tzejtza' ca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tzē nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹⁵Xmān

xa'iccāmāpāstaquīcu'tunān hui'xina'n tū ictzo'kni't. Dios quimacamaxqui'lh huā'mā' tascujūt. Ū'tza' quit jā iclijicua'n na'iccātzo'knuni'yān tū lacatejtin.

¹⁶Dios quilacsacli na'ictā'scuja Jesucristo. Quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn ta'a'ka'i'nī't. Espiritu Santo cālīmāxtulh ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū icmaxqui' Dios. Dios chuntza' lipāxuhua.

¹⁷Quit icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Cristo Jesús, ixpālacata quimaktāyani't ē na'icmākentaxtū tū Dios quimacamaxqui'lh. ¹⁸Quit na'iccāhuaniyān xmān tū Cristo quimaktāyalh na'ictlahua. Quit iccāmāsu'yuni'lh tī jā israelitas. Chuhua'j xlaca'n tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁹Ixlitli'hui'qui Espiritu Santo ixlitlahuacan li'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūni't tū Dios quimacamaxqui'lh. Iccāmāsu'yuni'ni't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuhuālh icmāsu'yuni't hasta nac Ilfrico.

²⁰ Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jāna'j ixtaca'tzī tū i'xla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹ Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nat-aca'tzī xla'ca'n. Tī jāna'j takexmata, natakexmata xla'ca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālilaka'nāchā'n, masqui makhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴ A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān iccātā'chihuīna'ncu'tunān macsti'na'j. Iclacasqui'n naquilāmaktāyayāuj ē chuntza' tzē na'ica'mpalacha'. ²⁵ Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xla'ca'n tamāstā'nī't tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xla'ca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnī'nī't chī natali'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxqui' tū taka'lhī. ²⁸ Quit, a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccātēlaktzī'nān hui'xina'n. ²⁹ A'cxni' na'iccālakhchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsicua'lanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxqui' na'iccāhuaniyān. ³⁰ Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē Espīritu Santo quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Chuhua'j iccāsqi'ni'yān naquilāmak-

tāyayāuj nac oración. ³¹ Casqui'ni'tit Dios caquimaktaka'lhli ē jā tū naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'a'ka'ī'. Nā casqui'ni'tit Dios caquintamaktīlh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. ³² Chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Chuntza' nalālīmako'xamāka'tlī'yāuj. ³³ Chuhua'j Dios cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmamaxqui'yān tze latamat. Amén.

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

16 Iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xla'ca'n tī tatapa'ksini' Cristo nac Cencrea. ² A'cxni' xla' nacālakhchā'nān, calaktzī'ntit chī mintā'tinca'n. Chuntza' ixlitlahuatca'n tī ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Calimaktāya'tit tū xla' namaclacasqui'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyani't. Nā quit quimaktāyani't.

³ Casaludarli'tit Priscila ē Aquila. Xla'ca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. ⁴ Xla'ca'n cā'a'kspulalh tū lijicua' a'cxni' quintamaktāyalh. Ū'tza' iccālīmamaxqui' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlipō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksini' Cristo. ⁵ Nā iccāmacā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quinamigo ē icpāxqui'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'ī'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scujni't mimpālacataca'n. ⁷ Nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas tī Andrónico ē Junias. Ū'tunu'n xa'iccātā'chī'nī't. Apóstoles nā talakachi'xcuui' xla'ca'n. Nā xla'ca'n ixta'a'ka'ī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'ī'.

⁸Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxqui' ixpālacata xla' nā a'ka'i'ni' quiMāpa'ksini'ca'n. ⁹Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quincāmaktāyayān quina'n tī tā'scujāuj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxqui'. ¹⁰Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'i'ni' Cristo. Nā icmacā'ni' saludos tī tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹Nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión ē nā xalani'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'i'ni' quiMāpa'ksini'ca'n. ¹²Nā icmacā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xlaca'n tatā'scuja quiMāpa'ksini'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérsida tī pāxqui'can. Huā'mā' puscāt tā'scujni't quiMāpa'ksini'ca'n. ¹³Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'i'ni' quiMāpa'ksini'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzi' Rufo, tī hua'chi quintzi' icca'tzini'. ¹⁴Nā icmacā'ni' saludos Asíncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵Nā icmacā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpas ē ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

¹⁶Calāsalarlī'tit ixpālacata lāpāxqui'yā'tit. Xalani'n calhāxcuhuālh tī ta'a'ka'i', xlaca'n cātamacā'ni'yān saludos.

¹⁷Tā'timīn, iccāsqi'ni'yān hui'xina'n naca'tziyā'tit tī tataxtumli ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xlaca'n. ¹⁸Xlaca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tzēhuani't ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhui' tī ta'a'ka'i' tū cāhuanican. ¹⁹Calhāxcuhuālh ca'tzicantza' chī hui'xina'n

a'ka'i'yā'tit xatze tachihuīn ixtla' Cristo. Huā'mā' iclipāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejtza' naca'tziyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. ²⁰Dios tī quincāmaxqui'yān tze latamat. Dios palaj naskāhui' skāhui'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n.

²¹Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

²²Quit, Tercio, quimātzo'knica huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'i'yā'tit chī quit.

²³Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahui' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'i'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴Cacāsicua'lanātlahuachā'n milipō'ktuca'n quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tli' Dios

²⁵Chuhua'j camāka'tli'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na'a'ka'i'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū ixtla' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā tī chā'tin ixca'tzi. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzinini'ta'n. ²⁶Chuhua'j māsuyucan. Nā chuntza' māsuyucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios limāpa'ksini'lh nacāmāca'tzinikō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'i'ni' ē nataxematni' Dios. Dios ū'tza' tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

²⁷Xmān Dios ca'tzikō' ixlipō'ktu. Calakachi'xcuhui'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh xalani'n nac Corinto tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo

1 Quit Pablo, ē quilacsacni't Jesucristo ixapóstol na'icuan chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Ictzo'knumā'lh ē nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui'lh huā'tzā'. ²Huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāchān milipō'ktuca'n tī a'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuin Dios ē xalani'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī cāsicua'lanātlahuani'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacni'ta'n ē ixla' Dios huanī'ta'ntittza' ē ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' xala' calhāhuā'lh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta Dios ē ixlakaliyān tasqui'ni' cacāmaktāyālh chī hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

Pablo māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata Cristo cāsicua'lanātlahuā'lh

⁴Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn quinDios mimpālacataca'n. Dios cāmaxqui'ni'ta'n talakalhu'mān ē ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'n ixpālacata tapa'ksini'ya'tit Cristo Jesús. ⁵Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, ē ū'tza' Dios lhūhua' cālīmāscā'tiyān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza' nacālīmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶Ixlipō'ktu huā'mā' Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlhua'tit ē a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. ⁷Nā chuntza' hui'xina'n jā tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān lihuan ka'lhī'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁸Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj ē chuntza' jā

tū na'a'nan tū nacātalimālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'ni Jesucristo. ⁹Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla' cālacsacni'ta'n ē chuntza' chā'tin nalītaxtuyā'tit Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksini'ca'n.

Tī ixta'a'ka'i' tatalacpitzilh

¹⁰Tā'timin, iccāsqui'ni'yān ixpālacata ixlīli'hui'qui Jesucristo ē iccāsqui'ni'yān talakalhu'mān milacxtimca'n nahua'nā'tit ē jā titalacpitziyā'tit. Caka'lhī'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n milipō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuātca'n. ¹¹Tachilh huā'tzā' tī xalani'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnilh hui'xina'n lāquilhni'yā'tit. ¹²Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n jā lacxtim hua'nā'tit. Makapitzīn tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo.” ¹³¿Ē tapāpitzini't Cristo? ¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn naquilālīstālani'yāuj? ¹⁴Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios jā iccāmā'kpaxīlh nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo. ¹⁵Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīlh naquintastālani'lh. ¹⁶Nā iccāmā'kpaxīlh xalani'n na ixchic Estéfanos. Jā icca'tzī palh icmā'kpaxīni't ā'chā'tin. ¹⁷Cristo jā quimacamini't na'icmā'kpaxīni'n. Quimacamilh na'iclimāsu'yu ixtachihuin Dios. Jā iclimāsu'yu xalaka'tla' tachihuin. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo tī pātini'lh nac cruz.

Cristo litasu'yu ixlīli'hui'qui Dios

¹⁸Tī ta'a'mā'nalh nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'i'ni' Dios, xlaca'n tapuhuan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nilh nac cruz. Quina'n tī

Cristo quincāmakapūtāxtūnī'ta'tntza' puhanāuj tū māsu'yucan chī linilh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlitli'hui'qui Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmālaksputū ixlipō'ktu tū taca'tzi xalaka'tla' chī'xcuhui'n.

Ū'tza' jā tū ixtapalh.

Na'iccāmāpānūni' pō'ktu ixliskalahca'n tī ā'chulā' taca'tzi.

²⁰ Chuhua'j ¿chī natalitaxtu tī laskalahna' ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n? ¿Chī natalila tī tzē talichihuina'n catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlacatin Dios? Dios ā'chulā' ca'tzi. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n na cā'quiltamacuj hua'chi tachuyā na ixlacatin Dios. ²¹ Masqui skalalh tachi'xcuhui't, jāla chuntza' talilakapasa Dios. Xla' jā makxteka chuntza' nalilakapascan. Xla' lihui'lilh cāmakapūtāxtū ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn tū icmāsu'yumā'nauj masqui ā'makapitzin tahuan tachuyā.

²² Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū lī'a'cnican ū'tunu'n tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza tī ā'chulā' taca'tzi. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'ī'ni'cu'tun ixtachihuīn Dios.

²³ Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nilh nac cruz. Ū'tza' cālimāmakchuyilh israelitas ixpālacata jā takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā.

²⁴ Tī Dios cālacsacli ē xlaca'n ta'a'ka'ī', masqui israelitas ē masqui jā israelitas, taca'tzi Cristo ka'lhī ixlitli'hui'qui Dios ē ixtalacapāstacni' Dios.

²⁵ Ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n jāla catitamālākchā'nilh ixtalacapāstacni' Dios. Chī'xcuhui'n tapuhuan Dios hua'chi jā ixka'lhī ixlitli'hui'qui chī Cristo nilh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksini'n ē jā chī'xcuhui'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timīn. Na milacpu'na'ī'tātca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua' tī

xalaskalahna' ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī māpa'ksini'ni'n ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī laka'tla'n chī'xcuhui'n ixtahuani't.

²⁷ Dios cālacsacli tī xla' cālacasqui'n masqui puhuanca'n jā taca'tzi. Cālacsacli nacālimāxani' tī ā'chulā' taca'tzi. Dios cālacsacli tī puhuanca'n jā lactli'hui'qui nacālimāxani' tī xalactli'hui'quin.

²⁸ Dios cālacsacli tī cāpuhuanican xlaca'n jā laka'tla'n chī'xcuhui'n ē tī cālakkma'ncani't hua'chi jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalimālaksputū tū cāpuhuanican ixlacasqui'nca.

²⁹ Nā chuntza' jā tī chā'tin tzē ka'tla' nalimakca'tzi na ixlacatin Dios.

³⁰ Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo Jesús xmān ixlitli'hui'qui Dios. Ū'tza' quincālimāsu'yuni'n ixtalacasqui'nīn. Dios quincālaktzi'nān lactze quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ē ū'tza' quincālimakapūtāxtuyān.

³¹ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Tī ka'tla' makca'tzi, ka'tla' calīmakca'tzilh tū quincātlahuani'ni'ta'n Māpa'ksini'.

Māsu'yuca chī lixtokohua'ca'ca Cristo

2 Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuina'n, jā iccāmasu'yuni'n hua'chi chā'tin xaka'tla' a'kchihuina'. Jā ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni', a'cxni' xa'iccāmasu'yuni'yān tū ixlicāna' ixta' Dios ē tū jā ixtasu'yu hasta chuhua'j.

² Quit iclihuī'lilh jā tū quimaca'tzi, xmān Jesucristo tī maknica nac cruz.

³ Quit hua'chi jā tli'hui'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccāta'hui'lān ē xa'icjicua'n ē xa'ixpipi.

⁴ Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāscā'tiyān jā chī ixta' xaka'tla' a'kchihuina' tī ā'chulā' ca'tzi. Palh chuntza' cahuālh xa'iccāmāscā'tin, jā ixtitasu'yulh chī i'scujmā'lh Espiritu

Santo ē ixlitli'hui'qui Dios. Espiritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn ē iclichihuīna'nli ixlitli'hui'qui. ⁵ Chuntza' jā nali'a'ka'iyā'tit ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n. Xmān nali'a'ka'iyā'tit ixlitli'hui'qui Dios.

Dios cālīmāsu'yuni' tachi'xcuhui't Espiritu Santo

⁶ Na ixlacpu'na'itātca'n ti tzej takexmata ixtachihuīn Dios, tasu'yu chi icca'tzi. Quintalacapāstacni' jā chuntza' chī ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natalakspuata. ⁷ Iclichihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū'tza' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū ixa'nan cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios ixuanī't naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuati. ⁸ Jā ti chā'tin māpa'ksini'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatni't huā'mā' tū jāna'j ixca'tzīcan. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā maktin ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksini' ti ā'chulā' xaka'tla'. ⁹ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: Jā ti chā'tin laktzi'nī't ē jā ti chā'tin kexmatni't ē jā ti chā'tin puhuanī't tū Dios cāxui'lini't ixpālacataca'n ti tapāxqui'.

¹⁰ Dios ixlicāna' quincālīmāsu'yuni'n Espiritu Santo ē jā tū mātze'kni'canī't Espiritu. Xla' ca'tzi hasta ixtalacapāstacni' Dios ē chī lihuī'lh Dios.

¹¹ ¿Tichu ca'tzi tū lacpuhuan chā'tin chi'xcu'? Xmān ixlimān ca'tzi. Chuntza' jā ti chā'tin tzē ca'tzi ixtalacapāstacni' Dios; xmān ixEspiritu Dios cā'tzi. ¹² Dios quincāmaxqui'ni'ta'n Espiritu ti ixlā' Dios ē jā ixlaca'n chi'xcuhui'n. Chuntza' tzē nakexmatāuj chī Dios quincālakalhu'manān ē quincāmaxqui'yān talacapāstacni'. ¹³ Jā icmāsu'yuyāuj chuntza' chī

tamāsu'yu tachi'xcuhui't masqui taca'tzi catūhuālh. Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu. Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xlaca'n ti taka'lhī Espiritu Santo ē xlaca'n takexmata tū ixlā' Dios.

¹⁴ Chā'tin chi'xcu' ti jā ka'lhī xasāsti' ixlamatam xmān lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla maktini'n tū māsuyu Espiritu Santo. Lacpuhuan hua'chi tachuyā. Jāla kexmata ixpālacata xmān Espiritu Santo lixexmatcan. ¹⁵ Espiritu Santo cātanūni'ni'ttza' chi'xcuhui'n ti ixlā' Dios ē chuntza' talikexmata tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chi'xcu' ti jā ka'lhī xasāsti' ixlamatam jāla ca'tzi chī litalakpali ti ka'lhī xasāsti' ixlamatam. ¹⁶ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tichu lakapasni't ixtalacapāstacni' Māpa'ksini' Dios?

¿Tichu tzē namāsu'yuni' tū natlahua? Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

Chī ixlamatatca'n ti tatā'scuja Dios

3 Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani xlaca'n ti takexmata Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē ti tatlahuamā'nalhcus tū xmān xlaca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstīn. ² Nā hua'chi ska'ta' jāna'j la laktzaka quini't ē xmān hua' ixtzi'qui', chuntza' jāla iccāmāsu'yuni'n tū jicslihua' nakexpatatit. Jāla catisca'ttit. Nūn chuhua'j jā iccāmāsu'yuni'yān tū jicslihua' nakexpatatit. ³ Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi ti jāna'j ta'a'ka'ī'. Palh lāquilhni'pā'na'ntitcus ē lāsī'tzi'ni'yā'tit ē lāquiclhaktzi'nā'titcus, tasu'yu tlaha'yā'titcus tū xmān mintapāxuhuānca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Makapitzin chī hui'xina'n tahaun:

“Quit icstālani' Pablo.” Āmakapitzin tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” A'cxni' chuntza' hua'nātit tapāpitzipā'nantit hua'chi xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

⁵A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n naquilāstālani'yāuj. Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān i'scujnu'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'ī'tit. Chā'tunu' quina'n ictlahuāuj quintascujūtca'n tū Dios quincāmāxqui'n. ⁶Quit ictzuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ālistān milh Apolos. Nā xla' māsuyupālh ixtachihuīn Dios. Dios iccāmā'a'ka'ī'nīmā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccha'nli ixtachihuīn Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastacli ē tahuaca'lh huā'mā' tacha'nān. ⁷Chuntza' tī cha'nli ē tī mu'nulh, xlaca'n chu lacxtim expālacata xmān Dios ū'tza' maxqui' i'stacat. ⁸Tī cha'n ē tī mu'nu lacxtim i'scujnu'nī'n. Chā'tunu' namaktīnī'n ixtatlaj chuntza' chī scujli. ⁹Chuntza' quina'n i'scujnu'nī'n expālacata ictā'scujāuj Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios jā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā'lh ē natahua'ca'.

Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chic tū i'xla' Dios ē tū yāhuamā'cacus. ¹⁰Dios quilacsaccli ē quimāsu'yuni'lh chī na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcanī't. Ālistān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsuyulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi quit chā'tin tī ictlahualh ixlītucuni' chic. Ā'chā'tin namin nayāhua tzamā' chic. Ū'tza' ixlilacasqui'nca chā'tunu' cuenta catlahualh tūchu nalicāxtlahua tzamā' chic. ¹¹Xmān a'ktin ixlītucuni' huā'mā' chic tū i'xla' Dios tū yāhuamā'cacus. Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n expālacata Jesucristo ē chī pātini'lh nac cruz. ¹²Kempālhūhua' namāsu'yucan tū i'xla' Dios, chuntza' chī a'ktin chic

kempālhūhua' nalicāxtlahuacan. Makapitzin natalicāxtlahua oro o plata o xatze chihuix tū tāyani'. Ā'makapitzin natalicāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket tū jā tāyani'. ¹³Nachin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu tū taliscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj natzucu hua'chi macscut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani' macscut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'kēni' nā natāyani'. ¹⁴Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktīnī'n ixtatlaj. ¹⁵Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni' ixtatlaj. Masqui namālakspūtūni' ixtatlaj, Dios namakapūtāxtū chuntza' hua'chi chī'xcu' tī na'a'kapūtāxtu a'cxni' lhcumā'lh ixchic ē nalhcukō' ixlipō'ktu tū ixka'lhī.

¹⁶¿Ē jā ca'tziyā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo Dios? Espiritu Santo hui'lh na milīstacna'ca'n. ¹⁷Nā palh chā'tin natlahuani' tū jā tze ixtemplo Dios, Dios namālakspūtū xla' expālacata ixtemplo Dios xatasicua'lanātlahua. Hui'xina'n lītāxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'ī'tit.

¹⁸Jā cata'a'kskāhui'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na milacpu'na'i'tātca'n lacpuhuan skalalh xla' expālacata tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tū ixca'tzi. Chuntza' tzē nasca'ta tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹⁹Tzamā' talacapāstacni' tū xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cālaktzi'n hua'chi tachuyā. Chuntza' tātzo'kni':

Tī tapuhuan laskalalhna', ū'tunu'n Dios nacāmātlahuani' tū natalita'a'kskāhui' ixa'cstuca'n ixlilakskalalhca'n a'cxni' tatlahuacu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' jāla catitamākentāxtūlh.

²⁰Tātzo'kni' huampala: Māpa'ksini' Dios cālākapasni' ixtalacapāstacni'ca'n tī laskalalhna' ē cālaktzi'n hua'chi jā tū ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzītit
ixpālacata tū tlhualh catihuālh chi'xcu'
o tū māsu'yulh. Ixlipō'ktu catūhuālh
milaca'n. ²² Ixlipō'ktu catūhuālh
milaca'n ē tzē na'iccālimaktāyayān.
Pablo ē Apolos ē Pedro, quilipō'ktuca'n
tzē na'iccālimaktāyayān hui'xinan. Nā
milaca'n cā'quilhtamacuj xipālacata
tzē nacālimaktāyayān. Masqui
hui'lā'na'ntitcus ē masqui canī'tit,
Dios nacāmaktāyayān. Tū lamā'lh
ē tū nalacus, pō'ktu ū'tza' tzē
nacālimaktāyayān. ²³ Pō'ktu milaca'n
ixpālacata hui'xi'na'n tapa'ksini'yā'tit
Cristo, ē Cristo tapa'ksini' Dios.

Ixtascujūtca'n apóstoles

4 Quina'n tī apóstoles, caquincāta-
laktzi'n quina'n i'scujnu'nī'n Cristo
tī quincāmacamaxqui'nī'tan quintas-
cujūtca'n ē ū'tza' na'icmāsu'yuyāuj tū
ixla' Dios ē tū Dios quincāmāca'tzinīn.
² Tī macamaxqui'canī't tascujūt
ixlacasqui'nca xla' tzej namākentaxtū
tū limāpa'ksicanī't. ³ Quit jā quimaca'tzi
tū puhua'nā'tit. Ē quit jā quimaca'tzi tū
tapuhuan ā'makapitzin tachi'xcuhui't
quimpalacata. Quit jāla na'icuan palh
tze o jā tze quit. ⁴ Masqui icmakca'tzi
palh jā tū iclaclē'n palhāsā' iclaclē'n.
Dios nahuan palh iclaclē'n. ⁵ A'cxni'
jana'j min Māpa'ksini' Jesucristo, jā
catipuhua'ntit palh tze o jā tze ā'chā'tin
ixpālacata tū tlhualh. A'cxni' namin
Māpa'ksini', xla' namālakxkakēni'nkō'
ixlipō'ktu catūhuālh tū tatzē'knī't jā
cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlipō'ktu
tū tapuhuan tachi'xcuhui't ē tū
tatlahuacu'tun. Tzamā' quilhtamacuj
Dios nacāmāka'tli' chā'tunu' xipālacata
xatze tū tatlahuanī't.

⁶ Tā'timīn, ixlipō'ktu hua'mā'
iccātzo'knuni'nī'ta'n quimpālacataca'n
quit ē Apolos. Ū'tza' hua'chi tū
iccālipūlani'mā'n nalisca'tā'tit chī
tzej nakexpatni'yā'tit ixtachihuīn

Dios tū tzo'kcanī't. Chuntza' jā
ka'tla' tilimakca'tziyā'tit xipālacata
chā'tin mākelhtahua'kēni' ē jā
catilakmaka'ntit ā'chā'tin. ⁷ Jā
tipuhua'na'tit palh hui'xina'n ā'chulā'
xatze. Pō'ktu tū ka'lhī'yā'tit Dios
cāmaxqui'nī'ta'n. Jā tla'jani'ta'ntit.
Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit tū
cāmaxqui'nī'ta'n Dios.

⁸ Makca'tziyā'tit hua'chi jā tū
caticāspu'tni'n ē makca'tziyā'tit
hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu tū
maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit tzē
natapa'ksiyā'tit mina'cstuca'n ē quilā-
makxteknī'ta'uj. Jātza' lacasqui'nā'tit
na'iccāmaktāyayān. Xatze palh ixlicāna'
ixmāpa'ksini'ntit cahuālh xipālacata
quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksini'n.
⁹ Palhāsā' Dios lacasqui'n quina'n
apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi
chi'xcuhui'n tī ā'chulā' xatalakmaka'
ē hua'chi tī lihui'līcan namaknīcan.
Quincātatlahuanī'ta'n hua'chi tū
nalistāna'ncan nac cā'quilhtamacuj ē na
ixlacinca'n ángeles ē tachi'xcuhui't.
Quincātalaktzi'nān hua'chi tī jā tū
quintapalhca'n. ¹⁰ Huancan quina'n
laclhkēntin xipālacata Cristo. Ē
hui'xina'n puhua'nā'tit ca'tziyā'tit tū ixla'
Cristo. Huancan quina'n xaxlajuanani'n
ē hui'xina'n tī iccātzo'knuni'yān
ka'lhī'yā'tit litli'hui'qui. Hui'xina'n
cātalakachi'xcuhui'yān ē quina'n
xatalakmaka'. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n
ictzi'ncsāuj ē ickelhpūtiyāuj ē jātza'
tze quilu'xu'ca'n. Quincātatuscān ē
ictejelatlā'huanāuj. ¹² Palha' icsujāuj
na'iclihuā'yanāuj, ē ictlaku'nanāuj.
A'cxni' quincātalakapalayān, quina'n
icsqui'nī'yāuj Dios xipālacataca'n.
A'cxni' quincātamakapātini'nān,
quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'cxni' jā
tze quincātalīchihuīna'nān, quina'n
lacatejtin ickelhtini'nāuj. Hasta
chuhua'j cā'lhūhua'lacatin quina'n

hua'chi palhxtum iclani'tauj ē hua'chi xatanca'chi' ixlipō'ktu tū lakmaka'ncan.

¹⁴Jā iccālīmāmāxani'cu'tunā'n tū iccāto'knuni'yān. Iccāto'knuni'yān huā'mā' na'iccāmāca'tzini'yān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxqui'yān hua'chi quincamana'. ¹⁵Masqui iccāka'lhī'tit a'kcāuj mil tī nacātamāsu'yuni'yān ixpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mintāta'ca'n. Quit mintāta'ca'n ixpālacata Cristo ē xatze tachihuīn tū iccāmāasca'tiyān. ¹⁶Ū'tza' iccālisqui'ni'yān caquilāmaksca'txtūj chī nalitahui'layā'tit.

¹⁷Ū'tza' huā'mā' iccālilakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' litaxtulh hua'chi quinkahua'cha ixpālacata quiMāpa'ksini' ē laktza' icpāxqui' ē xla' mākentaxtū ixtalacasqui'nin Dios. Timoteo nacāmāpāstaqui'yān chī iclilatā'huan ē ickexmatni' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzin nā chuntza' xlaca'n natalilatā'kchoko. Chuntza' chī icmāsu'yu calhāxcu'huālh nac templo. ¹⁸Makapitzin hui'xina'n ka'tla' limaksa'tziyā'tit ixpālacata puhua'nā'tit: "Jā catimilh Pablo." ¹⁹Palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchān ē na'iclakapasa ixlitli'hui'quica'n xlaca'n tī ka'tla' tamaksa'tzī o palh xmān tahanan. ²⁰Natasu'yu tīchu tatapa'ksini' Dios. Natasu'yu ixpālacata tū tzē talitlahua ixlitli'hui'qui Dios, ē jā xmān tū tahanan chīxcu'huī'n. ²¹¿Tūchu lacasqui'nā'tit a'cxni' na'iccālaka'nāchān? ¿Lacasqui'nā'tit na'icmin na'iccācastigarliyān o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxqui'yān ē na'iccālakalhu'manān?

Makapātínica ti ixtlahua tū jā tze

5 Ixlicāna' ca'tzican a'nan na milacpu'na'i'tātca'n chā'tin jā tzeya chī'xcu'. Xla' tā'tahuī'lh ixtūtzi'. Ē tī jā ta'a'ka'ī jā chuntza' talamā'nalh. ²Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē

nūn lipuhuanā'tit ixpālacata huamā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chī'xcu' tī ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. ³Quit masqui jā a'ntza' icui'lh a'cxni' talacxtimi'yā'tit, iccālacapāstacmā'n. Chuntza' hua'chi icui'lacha' ē icputzāna'nini'ta'ncha'tza'. ⁴A'cxni' takēstokchipitit ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē cātā'hui'lan ixlitli'hui'qui, ē a'cxni' hua'chi xa'icui'lacha', ixpālacata iccālacapāstacmā'n, ⁵catamacxtutit na milacpu'na'i'tātca'n tzamā' chī'xcu'. Namacamaxqui'yā'tit Skā'hui'ni' ē xla' namakapātini'n ixmacni' ē namakapūtaxtūcan ixlistacna' a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesucristo.

⁶Jā tze chī ka'tla' makca'tziyā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit macsti'nal' levadura laklhtāyakō' ixlipō'ktu tasquit? Chuntza' ixcuenta chā'tin chī'xcu' nacāmāpasikō'yān milipō'ktuca'n ixpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzin. ⁷Camakxtektit ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chi xaxcu'ta levadura. Camāxtutit xla' ē chuntza' nalitaxtuyā'tit hua'chi xasāsti' tasquit tū jā ka'lhī levadura. Ixlasasqui'nca lactze nahua'nātīt ixpālacata maknīcani't Cristo quimpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalilakatāyana'ncan a'cxni' pascua. ⁸A'cxni' tlahuacan iccā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua, maka'ncan xamakās levadura ē hua'can xasāsti' pāntzin tū jā ka'lhī levadura. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios. Ixlasasqui'nca pūla camakxtekui tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lauj lilacatejtin. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios.

⁹Iccāto'knuni'ni'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlahua tū jā tze. ¹⁰Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzamā' cā'quilhtamacuj tī tatlahua tū jā tze. Ē jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n

nac cā'quilhtamacuj ē tatampi'lhini'n ē ta'a'kskāhui'ka'lhāna'n. Nūn xalicuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcuhui' ixídolesca'n. Palh jā icxātā'talacxtuctit jā tī chā'tin xlaca'n, ixlacasqui'nca namakxtekātit huā'mā' cā'quilhtamacuj. ¹¹Tū iccātzo'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin tī a'ka'ī'nī' ixtachihuīn Dios ē nā xla' tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka'ī' ē tlahua tū jā tze o tampi'lhini'n o lakachi'xcuhui' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka'ī' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. ¹²⁻¹³¿Ē quimaca'tzi na'iccāliputzāna'ni' tī jā ta'a'ka'ī'nī' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka'ī', xlaca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'ni'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'itātca'n tzamā' chī'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatinca'n jueces tī jā ta'a'ka'ī'

6 A'cxni' chā'tin putzāna'nīcu'tun catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka'ī', limāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtaputzāna'nīlh tī tā'tapa'ksini' Dios. ²Hui'xina'n tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios nacāputzāna'ni'yā'tit tachi'xcuhui't a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n nacāputzāna'ni'yā'tit ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, nā tzē naputzāna'ni'yā'tit tū jā ixlacasqui'nca. ³¿Ē jā ca'tziyā'tit quina'n nacāputzāna'ni'yā'uj ángeles? Palh nacāputzāna'ni'yā'uj ángeles, ā'chulā' tzē nacāputzāna'ni'yā'uj tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ⁴Chuntza' palh ixlacasqui'nca naputzāna'ni'yā'tit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj,

¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātaputzāna'ni'yān chī'xcuhui'n tī jā cālakachi'xcuhui'can na ixlacatinca'n tī ta'a'ka'ī'? ⁵Huā'mā' iccāhuaniyān na'iccāmāmāxani'yān. ¿Ē jā huī'lh chā'tin na milacpu'na'itātca'n tī tzē nacāputzāna'ni'yān hui'xina'n tī litā'timīn? ⁶Ca'tziyā'tit huī'lh. Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit a'cxni' chā'tin tī a'ka'ī' ē namālapū' ā'chā'tin xatā'tin ē nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'ī'.

⁷Lāmālacapū'yā'tit litā'timīn ē chuntza' tasu'yu jā mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios ē lhūhua'cus cāsputi'yān. Ixlipātītit tū jā tze tū cātatlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī cāta'a'kskāhui'maktin. ⁸Hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit tū jā tze ē cā'a'kskāhui'maktiyā'tit masqui mintā'tinca'n.

⁹¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'? Jā tita'a'kskāhui'yā'tit mina'cstuca'n. Tī taka'lhī ixtālāpāxqui'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktaquilhpūta ídolos, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā tī talāthui'lāna'lh līlacchi'xcuhui'n ē tī tala lipuscāt, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹⁰Nā tī taka'lhāna'n ē tī talakca'tzan catūhuālh ē tī taka'chī jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā tī talakapalana'n ē tī ta'a'kskāhui'maktīnī'n catūhuālh jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nūn tī chā'tin xlaca'n catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹¹Chuntza' ixtlahua'yā'tit makapitzīn hui'xina'n. Chuhua'j Dios cālacsa'nī'ta'n ē cāxapani'nī'ta'n mincuentaca'n ē lacasqui'n natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Chuhua'j Dios cālaktzi'nān lacuantza' hui'xina'n ixpālacata ixlitli'huī'qui quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē

ixpālacata ixlitli'hui'qui ixEspíritu quinDiosca'n.

**Ixlacasqui'nca Dios
namāpa'ksī quimacni'ca'n**

¹²Tzē na'icuan: "Icka'lhi limāpa'ksin ē tzē na'ictlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū iclacasqui'n." Masqui xa'icuanli, jā ixlipō'ktu tū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzin. Tzē na'icuan: "Tzē na'ictlahua catūxcuhuālh tū iclacasqui'n. Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun catūhuālh tū jāla na'icmakxteka ā'listān ē ū'tza' naquiliskāhui'." ¹³Nā nahuancan: "Quimpānca'n maclacasqui'n lihua' ē hui'lh lihua' ixpālacata quimpānca'n", nahuancan. Chī kempātu' jā catitatāyani'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālakuanī chī kempātu'. Dios tlahualh quimacni'ca'n nalilakachi'xcuhui'yāuj xla'. Xla' quincāmaxqui'yān tū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalitlahuayāuj tū jā tze quimacni'ca'n. ¹⁴Chuntza' chī Dios mālacastālan-cuanilh ixmacni' Māpa'ksini' Jesucristo nā chuntza' nalimālacastālan-cuanī quimacni'ca'n ixlitli'hui'qui.

¹⁵Ē jā ca'tziyā'tit quimacni'ca'n tā'tapa'ksī Cristo? Quimacni' tū tapa'ksini' Cristo, ¿chī na'iclitā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. ¹⁶Ē jā ca'tziyā'tit a'cxni' chā'tin chi'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan. ¹⁷A'cxni' natamacamāstā'ni'ya' Jesús, minchā'tu'ca'n nalitaxtuyā'tit chu a'ktin listacna'.

¹⁸Jā catlahua'tit tū jā tze. A'cxni' chā'tin ka'lhi ixtā'lāpāxqui'n, xla'

ixa'cstu lactlahua ixmacni'. ¹⁹Ca'tziyā'tit Dios cāmaxqui'nī'ta'n Espiritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na milistacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espiritu Santo. Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksini'n a'ntza'. Hui'xina'n jā tapa'ksiyā'tit mē'cstucan; tapa'ksini'yā'tit Dios. ²⁰Tapalaxla' cālītāmāhuanī'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tū litlahua'yā'tit mimacni'ca'n calilakachi'xcuhui'tit Dios ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Dios.

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

7 Tū quilātzo'knuni'uj, chuhua'j iccākelhtiyān. Tze palh chā'tin chi'xcu' jā maktin tā'talacxtimī chā'tin puscāt. ²Masqui tze chuntza', ixpālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhi ixtā'lāpāxqui'nca'n, caka'lhilh chā'tin chi'xcu' xmān chā'tin ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhilh xmān chā'tin ixkōlu'. ³Camākentaxtūlh chā'tunu' chi'xcuhui'n tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' puscan camākentaxtūlh tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixkōlu'ca'n. ⁴Puscāt jā'tza' ixlimān māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' chi'xcu' jā'tza' ixlimān māpa'ksī ixmacni'; nā ixpuscāt tā'māpa'ksī. ⁵Palh chi'xcu' ē ixpuscāt ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē natchihuina'n jā natalātā'lhata jā a'klhūhua' quilhtamacuj, ē jā makās. Palh makās jā natalātā'lhata, skāhui'ni' nacā'ilaktzi'ncu'tun ixpālacata jā catitatāyani'lh.

⁶Ū'tza' huā'mā' iccāhuanīyān tzē tlahuacan. Jā iccāmāpa'ksimā'n. ⁷Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalalh chuntza' chī quit. Dios cāmaxqui' chā'tunu' chi'xcuhui'n chī tzē natalātā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua catūhuālh ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum. Chā'tin natamakaxtoka ē ā'chā'tin jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka.

⁸Iccāhuaniyān hui'xina'n tī jā ā'tamakaxtoka'tit ē tī cānimaka'ncanī'ttza', tze palh natahui'layā'tit chuntza' chī quit. ⁹Palh chā'tin jā catitāyani'lh ixlīmān, xatze catamakaxtokli xipālacata jā pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstaca tū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰Hui'xina'n tī tamakaxtokni'ta'ntittza', iccāmāpa'ksiyān ē jā xmān quit. Nā Māpa'ksini' nā xla' cāmāpa'ksiyān jā catitamakxtekli ixkōlu'ca'n pusan. ¹¹Palh makxteknī'ttza' ixkōlu' chā'tin puscāt, catahui'lh ixlīmān o catā'tahui'lapālh ixkōlu'. Chi'xcu' jā catimakxtekli xipuscāt.

¹²Chuhua'j xmān quit iccāhuaniyān ā'makapitzin hui'xina'n ē jātza' Māpa'ksini'. Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'i'ni' ixtachihuīn Dios ē xipuscāt jā a'ka'i', jā catimakxtekli xipuscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³Chā'tin puscāt tī a'ka'i', jā catimakxtekli ixkōlu' tī jā a'ka'i' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴Masqui chi'xcu' jā a'ka'i'ni' Dios, xipālacata xipuscāt tī a'ka'i', māxtumlicanī't chi'xcu' ē tzē nala ixla' Dios. Nā puscāt tī jā a'ka'i' māxtumlicanī't ē tzē nala ixla' Dios xipālacata ixkōlu' tī a'ka'i'. Palh jā chuntza' cahuālh, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi tī jā ta'a'ka'i'. Chuhua'j laktzi'ncan hua'chi tī ta'a'ka'i'. ¹⁵Chi'xcu' tī jā a'ka'i' ē palh makxteku'tun xipuscāt, camakxtekli na'a'n. Puscāt tī jā a'ka'i' ē palh makxteku'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n tze calatahui'lauj quina'n. ¹⁶¿Chi lica'tziya', puscāt, palh tzē namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē chī lica'tziya', chi'xcu', palh tzē namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

¹⁷Chuntza' chī ixui'la a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ta', chuntza' catahui'la, xmān nalatā'kchokoya' chī Dios lacasqui'n. Ū'tza' icmāsu'yu na ixlipō'ktu templo. ¹⁸Palh hui'x xatachu'cutza' chī

cālilikapascan israelitas a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ni'ta' ixtachihuīn Dios, chuntza' catahui'la. Palh jā xatachu'cutza' a'cxni' pūla a'ka'i'ni'ta', nā chuntza' catahui'la. ¹⁹Palh xatachu'cutza' o palh jā xatachu'cu, xla' jā tū huanicu'tun. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' tlahuacan ixtalacasqui'nin Dios. ²⁰Chā'tunu' calātachokolh na ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla a'ka'i'ni'lh ixtachihuīn Dios. ²¹Palh xatastā'maka tasācua' ixua'ni'ta' a'cxni' a'ka'i'ni'ta, jā tilipuhua'na'. Palh mintēcu namakxtekāni', capit. ²²Tī tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'i'lh, ū'tza' Dios laktzi'n hua'chi jā tasācua' ixuanī't. Tī jā xatastā'maka tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'i'lh, ū'tza' nahuan xatastā'maka ixtasācua' Cristo. ²³Tā'timīn, Dios xla' tapalaxla' cālītamāhuanī'ta'n xipālacata Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' jā catilitamakxtekit nacātamāpa'ksiyān chi'xcuhui'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksiyān. ²⁴Tā'timīn, chuntza' chī ixuanī'ta'ntit a'cxni' a'ka'i'tit, chuntza' natahui'layā'tit masqui tamakaxtokni'ta'ntittza' o jāna'j ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'j ixlacasqui'nca Dios nacāmākextimiyān.

²⁵Masqui Māpa'ksini' jā quimaxqui'lh limāpa'ksin xipālacata tī jāna'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'i'ni'yā'tit tū iccāhuaniyān xipālacata Dios quilakalhu'manli ē quilacsacli. ²⁶Icpuhan tze palh chā'tunu' ixtahui'lh chuntza' chī quit icuī'lh. Chuntza' tze xipālacata mimā'lh a'ktin quilhtamacuj tū napūpātini'nāuj. ²⁷Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā catimakxtekti ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, jā caputza. ²⁸Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin tzu'majāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jislihua' xipālacataca'n xlaca'n tī tatamakaxtokni'ttza' a'cxni'

namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātini'nā'tit.

²⁹Tā'timīn, jā'tza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālihuaniyān tī ka'lhī ixpuscāt catā'scuji Dios hua'chi jā ixka'lhilh. ³⁰Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jā'tza' makās napāxuhua'yā'tit ē jā'tza' makās natamāhua'na'nā'tit. Ū'tza' caliputzatit tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ³¹Makapitzin tī taka'lhī ixlistā'ca'n, pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixlistā'ca'n. Hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit, jā chuntza' calitaxtutit chī xla'ca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

³²Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nalī'ā'ktuyuna'ntit. Chi'xcu' tī jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua Māpa'ksini'.

³³Chi'xcu' tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua ixpuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. ³⁴Tzu'ma'jāt tī jā ā'tamakaxtoka o puscāt tī jā'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalitlahua ixtalacasqui'nin Māpa'ksini'. Pō'ktu tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalilakachi'xcuhui' Dios. Puscāt tī tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxui ixkōlu'.

³⁵Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'lini'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuāyuj. Iclacasqui'n pō'ktu quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze ixpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios.

³⁶Palh chā'tin chi'xcu' lacpuhuan jā tze ixpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzuma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzuma'jāt. ³⁷Palh chā'tin chi'xcu' lihui'lini't jā catimāmakaxtokli ixtzuma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzuma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksi xatāta' jā camāmakaxtokli. ³⁸Chuntza' tī māmakaxtoka ixtzuma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tī jā māmakaxtoka ixtzuma'jāt.

³⁹Puscāt jāla catimaxktekli ixkōlu' palh hui'lhcus. Palh nini'ttza' ixkōlu', tzē natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tī a'ka'ni' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jā'tza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espíritu Santo.

Lihua' tū cālakahui'lican ídolos

8 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licani't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilipō'ktuca'n lacaca'tziyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'”, hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: “Calacapāstactit. Ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' talacapāstacni'.” Tū cāmaktāyayān milipō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxqui'can. ²Palh chā'tin lacpuhuan cā'tzī catūhuā'lh, xla' jānā'j ca'tzī chī ixlacasqui'nca naca'tzī. ³Palh chā'tin pāxqui' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksini'.

⁴Iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licani't ídolos. Quina'n ca'tziyāuj ídolo jā lakahuan ē xmān hui'lh chā'tin Dios tī xalakahuan. ⁵Hui'lh tī cāmāpācuhuīcan dioses nac a'kapūn o nac cā'ti'ya'tna'. Masqui huancan lhūhua' hui'lh dioses ē lhūhua' māpa'ksini'ni'n, ⁶quina'n ca'tziyāuj

xmān chā'tin quinDiosca'n ē ū'tza' tī xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tli'yāuj ē nalakachi'xcuhui'yāuj. Quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin Māpa'ksini' Jesucristo ē xla' cācāxui'likō'lh ixlipō'ktu catūhuālh ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

⁷Jā taca'tzi huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'. Makapitzin tapuhuan tatlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinit tū lakahui'licani't ídolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalaktaquilhpūta ídolos a'cxni' jāna'j ixta'a'ka'i'. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinit ixta' ídolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xla'ca'n jāna'j taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ⁸Quinit jā quincālectlahuayān na ixlacatīn Dios. Chu lacxtim chī quincālectzīnān masqui nahua'yāuj quinit tū ixta' ídolo ē masqui jā nahua'yāuj. ⁹Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'i' ē jā namātlahui'yā'tit tū jā tze a'chā'tin. ¹⁰Hui'x ca'tziya' ē palh nahua'ya'na' a'ntza' jā laktaquilhpūtacan ídolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin tī a'ka'i' ē jāna'j ca'tzi tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tziya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nān nalihui'li nahua' tū lakahui'licani't ídolos masqui makca'tzi tlahuamā'lh tū jā tze. ¹¹Chuntza' mintā'tin tī jā tzej a'ka'i', natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tlahua'ya'. Cristo nilh ixpālacata mintā'tin. ¹²Chuntza' hui'x tlahuani'pā't tū jā tze Cristo a'cxni' māmākchuyiya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahui'ya' tū jā tze. ¹³Palh nalítamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinit tū icua', jā maktin ictihua'lh quinit.

Tū tzē ixtatlahua apóstoles

9 Ca'tziyā'tit quit apóstol ē quit libre. ¿Ē jā iclaktzī'nī't quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo? Quit iccāmāsu'yuni'n chī Dios quimacamaxquī'nī't ē ū'tza' lī'a'ka'i'tit. ²Masqui na ixlacatīnca'n ā'makapitzin quit jā apóstol, hui'xina'n jāla catihua'ntit chī xla'ca'n. Hui'xina'n a'ka'i'tit a'cxni' iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' litasu'yu quit apóstol.

³A'cxni' quina'ksa'nca'n, ictamaktāya ē chuntza' iccākelhtī: ⁴¿Ē jā ixlacasqui'nca palh naquintamāhui' tī iccāmāsu'yuni'? ⁵¿Ē jā icka'lhī talacasqui'nī'n lacxtim na'ictlahua chī ā'makapitzin apóstoles a'cxni' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcuhuālh namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzin apóstoles ē ixtā'timīn Jesús ē nā Pedro. ⁶¿Ē xmān quit ē Bernabé jāla iccāmāxtekāuj naquincātamāhui'yān? ¿Ē ixlacasqui'nca xmān quina'n icscujāuj na'icxokoyāuj quilihua'tca'n? ⁷Tī tanū ixlisoldado, ¿ē jā xokocan? Tī cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. Ē tī cāmaktaka'lha purecu', xla' nahua' xaquinit. ⁸Tū iccāhuaniyān jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Nā chuntza' na ixlimāpa'ksin Moisés. ⁹Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican limāpa'ksin: Jā caquilhui'li' ixbosal minanimalh tū lacchi'ntamā'lh trigo tū lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Jā xmān ixpālacata animalh lihuanli Dios chuntza'. ¹⁰Nā huanli quimpālacataca'n. Tī cuxtu ē tī cha'n chu lacxtim taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' nalanāna'n ē natahua' xatza'ktza'. ¹¹Palh quina'n iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿ē ka'tla'

catūhuālh palh naquilāmaxqui'yāuj macsti'nalj tū hui'xina'n ka'lhī'yā'tit ē tū jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? ¹²Palh cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzin mimākelhtahua'kē'ni'ca'n, ā'chulā' ixquilāmāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā' icka'lhīyāuj talacasqui'nī'n. Quina'n jā maktin iccāsqui'nī'n i'xquilāmāpitzini'uj.

Xatze quina'n ictāyani'uj ixlipō'ktu ixpālacata jā na'a'nan tū nacāmā-makchuyī tū nata'a'ka'ī xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. ¹³¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tamaktāyana'n xaka'tla' na i'xtemploca'n israelitas, xlaca'n natahua' tū limincanī't nac templo? Tī natamaktāyana'n nac pūmacamāstā'n, xlaca'n nā natahua' macsti'nalj tū hui'linicanī't nac pū-macamāstā'n. ¹⁴Chuntza' chī ixpālacata mākelhtahua'kē'ni'. Tī tasca'tmā'nalh ixtachihuīn Dios natamāhuī' tī cāmāsu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli Māpa'ksini'. ¹⁵Quit jā iccāsqui'nī'nī'ta'n naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Quit jā iccātzo'knuni'mā'n natzucuyā'tit naquilāmaxqui'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icnīlh ē jā naquimaktīcan tū ka'tla' iclīmakca'tzi. Ū'tza' ka'tla' iclīmakca'tzi: Jā maktin iccāsqui'nī'nī'tā'n tū icmaclacasqui'n.

¹⁶Masqui icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, jāla ka'tla' iclīmakca'tzi ixpālacata chuntza' quimacamaxqui'ca. Koxa' ictila palh jā na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios ixpālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān i'xlanī't hua'chi quintatlj. Quit i'xlasasqui'nca na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' quimacamaxqui'ca. ¹⁸¿Tūchu quintatlj? Ū'tza' huā'mā: Libre quit ē jā iccāmāta'jīyān a'cxni' iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios masqui tzē xa'iccāsqui'nī'n catūhuālh.

¹⁹Jā tu icmaklaclē'n chā'tin chī'xcu' tze ē chuntza' jā tī chā'tin chī'xcu' tze

naquimāpa'ksi. Chuntza' libre quit. Masqui libre quit, iclitaxtu hua'chi i'x-tasācua'ca'n i'xlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't. Chuntza' naquintakexmata a'cxni' na'iccāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios ē nata'a'ka'ī. ²⁰Na i'xlacpu'na'i'tātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita ē chuntza' natali'a'ka'ī. Na i'xlacpu'na'i'tātca'n tī tamākentaxtūcū'tun i'xlimāpa'ksin Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xa'icmākentaxtūcū'tunli limāpa'ksin, masqui quit icca'tzi jā i'xlasasqui'nca na'icmākentaxtū limāpa'ksin. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī xlaca'n tī tamākentaxtūcū'tun i'xlimāpa'ksin Moisés. ²¹Na i'xlacpu'na'i'tātca'n tī jā talakapasa i'xlimāpa'ksin Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi ū'tunu'n. Masqui jā i'xlasasqui'nca na'icmākentaxtū i'xlimāpa'ksin Moisés, i'xlasasqui'nca na'icmākentaxtū i'xlimāpa'ksin Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī ixtachihuīn Dios tī jā talakapasa i'xlimāpa'ksin Moisés. ²²Na i'xlacpu'na'i'tātca'n xlaca'n tī jāna'j taca'tzi tū tze o tū jā tze, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n ixpālacata tzē na'iccāmāsu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'ī'nī. Hua'chi catihuālh chī'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' natakexmata tū icmāsu'yumā'lh ē nata'a'ka'ī. ²³Pō'ktu huā'mā' ictlahuamā'lh na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzin naquintatā'pāxuhua ixpālacata Dios quincālakalhu'man.

²⁴Ca'tziyā'tittza' tī tatanū nac talālīskāhuī' cuenta tatlahua chī natatū'jnun ixpālacata xmān chā'tin natlaja i'xpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Cakexpatni'tit Dios natla'ja'yā'tit. ²⁵Tī tanūcū'tun nac talālīskāhuī' i'xlasasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxqui'can a'ktin corona tū

palaj nascāca. Tū naquincātamaxqui'yān quina'n tī nalihui'liyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁶ Ū'tza' iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nin Dios ē iclihui'lilh na'ictlaja. Quit ixlicāna' iclihui'lilh ictlaja. Quit ja hua'chi tī tucsnu'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. ²⁷ Quit iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nin Dios ē quit icmakapātinin quimacni'. Chuntza' tze na'iclimāpa'ksi quimacni'. Chuntza' ictlahua ixpālacata jā tze palh quina'cstu quit jala icmākentaxtū ixtalacasqui'nin Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapītzin.

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

10 Jā iclacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n tī tatā'alh Moisés. Ixlipō'ktuca'n tastālani'lh poklhnu' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū māpācuhuīcan Xatzu'tzo'ko Mar. ² Xlaca'n tastālani'lh poklhnu' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpaxli a'ntza' ē i'scujnu'nin Moisés tahuanli. ³ Ixlipō'ktuca'n taha'lh maná. Ū'tza' lihuat tū Dios macamilh ixlakaliyān. Ixlipō'ktuca'n lacxtim taha'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. ⁴ Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo tī cāmaxqui'lh ixlipō'ktu tū ixtamaclacasqui'n calhāxcuhuālh na ixtejca'n. ⁵ Masqui Dios tzej iccāmaktaka'lha, xlaca'n jā tamakapāxuih ē ū'tza' ixtalinītēlha nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁶ Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakāni'n, pō'ktu quincātamāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chī xlaca'n talacasqui'nli. ⁷ Makapitzin xlaca'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzokni't ixpālacataca'n tī tatatzokostani'lh ídolo: Tachi'xcuhi't tatahui'lalh ē tahuā'yalh ē tako'tnūlh.

A'cxni' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xlaca'n. ⁸ Makapitzin xlaca'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanilh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzin xlaca'n tajicsmāhui'lh Dios ē ū'tza' cā'ilakxcamaknilh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhui'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xlaca'n. ¹⁰ Makapitzin xlaca'n taliquilhnilh Moisés ē milh ángel tī cāmālakspūtūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xlaca'n.

¹¹ Ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh xlaca'n ū'tza' talimāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'līca chī naquincā-talimāca'tzinīyān chī natlahuayāuj quina'n tī hui'lāna'uj a'cxni' jātza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ¹² Ū'tza' tī lacpuhuan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tze natlahua tū jā tze. ¹³ Catūxcuhuālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalilaktzi'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tze na'a'kspula ā'chā'tin. Tze nalipāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimakxtekli nalilaktzi'nca'na' hasta a'cxni' jātza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcāniyān ē chuntza' nalitāyani'ya' ē chuntza' nali'a'kapūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Camakxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūtayā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tze lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mina'cstuca'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. ¹⁶ A'cxni' hua'can Santa Cena, mātā'yāuj tapāxcatca'tzin ixpālacata tū tojōmā'lh nac vaso. Quilpō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huanicu'tun quina'n tā'talacxtimīyāuj Cristo tī maka'lh ixka'lhni'. Pāntzin tū che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huanicu'tun tā'talacxtimīuj Cristo ixpālacata

quilipō'ktuca'n hua'uj ixmacni'.¹⁷ Xmán mactin pāntzín tū māpitzican, chuntza' quilipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj xpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzín.

¹⁸ Capāstactit chī tatlahua tī cāmāpacuahuan israelitas. A'cxni' tahua' quinit tū hui'licani't nac pūmacamāstā'n, tā'talacxtimī Dios xpālacata pūmacamāstā'n ixla' Dios.¹⁹ ¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī ixlitli'hui'qui o ixofrenda ídolo tzē nacāmaktāyāyān? ²⁰ Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'li ídolo tī jā israelitas, xlaca'n talakahui'limā'nalh tū jā tzeza ū'nī' tū cāmāpa'ksī skāhui'ni'. Jā talakahui'limā'nalh Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimī'yā'tit skāhui'ni'. ²¹ Palh tzej a'ka'iyā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasoca'n Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā ixvasoca'n ídolos. Ē jāla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā na ixmesaca'n ídolos. ²² ¿Ē hui'xinan palhāsā' makasitzi'cu'tunā'tit Māpa'ksini'? A'chulā' xla' māpa'ksini'n ē jā quina'n.

Nacālācapāstacāuj ā'makapitzin

²³ Masqui tzē tlahuacan catūxcuahuālh, hui'lapālh catūhuālh tū jā minī'ni' tlahuacan ē jā cāmaktāya tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Jā catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tūchu ā'chulā' tze quimpālacata?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tūchu ā'chulā' tze xpālacata ā'chā'tin?”

²⁵ A'cxni' tamāhua'ya' quinit nac litamāuj, jā catikelhasqui'ni' palh lakahui'licani't ídolo. Tzē nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'. ²⁶ Dios tlahuah cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh chā'tin minamigo jā a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē tā'huā'yancu'tunān

ē palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't catūxcuahuālh tū namaxqui'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh lakahui'licani't ídolo. ²⁸ Palh chā'tin nahuaniyān: “Huā'mā' quinit lakahui'licani't ídolo”, jā catihua't xpālacata tī māca'tzini'yān. Palhāsā' xla' lacpuhuan jāla hua'can. Hui'x ca'tziya' jā tū catililani'n palh nahua'ya'; tī māca'tziniyān, xla' jā ca'tzi. ²⁹ Ū'tza iclihuanin jā cahua't xpālacata tī māca'tziniyān.

Chā'tin tzē nakelhasqui'nini'n: “¿Tū iclitlahuani' cuenta tū lacpuhuan ā'chā'tin xpālacata tū tze ē tū jā tze a'cxni' quit ictlahuacu'tun catūhuālh? ³⁰ Palh pūla na'icmaxqui' tapāxcatca'tzín Dios a'cxni' na'icua' catūxcuahuālh, ¿chī quilichihuīnancan tū iclimaxqui'ni't tapāxcatca'tzín Dios?” Chuntza' tzē nakelhasqui'nini'n. ³¹ Chuntza' catūxcuahuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit xpālacata ā'makapitzin natamakapāxui Dios. A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit xpālacata ā'makapitzin natamakapāxui Dios. ³² Jā titlahua'yā'tit jā tū tū nacāmā-makchuyin israelitas nūn griegos nūn xlaca'n tī tatā'tapa'ksi Dios. ³³ Quit iccālīmakapāxui'cu'tun ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't catūxcuahuālh ictlahuamā'lh. Jā icputzamā'lh xmán tū tze quimpālacata; nā icputzamā'lh tū tze xpālacata ā'makapitzin ē chuntza' tzē natalī'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē nacāmākapūtaxtūcan.

11 Caquilāmaksca'tui chuntza' chī quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata pusan a'ntza' jā takēstokcan

² Chuhua'j tā'timīn, tze chī hui'xina'n quilālācapāstacāuj ē mākentaxtūyā'tit tū iccāmāsu'yuni'ni'ta'n. ³ Iclacasqui'n naca'tziyā'tit Cristo cāmāpa'ksi chā'tunu' chī'xcu'huī'n; ē chī'xcu' māpa'ksi

ixpuscāt; ē Dios māpa'ksi Cristo. ⁴ A'cxni' chi'xcu' orarlimā'lh o lichihuina'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh ē palh jā tā'xktu ixtā'knu', xla' jā lakachi'xcuhui' ixMāpa'ksini'. ⁵ A'cxni' puscāt orarlimā'lh o lichihuina'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh, ixlacasqui'nca natacuclapa. Palh jā natacuclapa puscāt, tamāxani' ixlīmān ē chu chuntza' lacxtim hua'chi ta'a'ksitni't. ⁶ Palh chā'tin puscāt jā tacuctlapacu'tun, ca'a'ksitca; ē ixpālacata limāxana' ta'a'ksita puscāt, cacuctlapalh. ⁷ Tū tlhua chi'xcu', ū'tza' tzē nalimāka'tli'can Dios ē tū tlhua puscāt, ū'tza' nalilakachi'xcuhui'can ixkōlu'. ⁸ Dios jā tlhualh pūla puscāt. Pūla tlhualh chi'xcu' ē litlhualh puscāt ixtāpālucut chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios jā tlhualh chi'xcu' ixpālacata puscāt. Tlhualh puscāt ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ Ū'tza' ixlilacasqui'nca puscāt natacuclapa. Chuntza' lakachi'xcuhui' ixkōlu' ē ángeles. ¹¹ Na ixlacatin Dios, chi'xcu' ē puscāt chu lacxtim, ē talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Xapūla puscāt Dios māxtulh na ixtāpālucut chi'xcu' ē chuhua'j puscāt mālacatuncuhui' chā'tin ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla' mālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh tū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mina'estuca'n calihui'li'tit. ¿Ē puhua'nā'tit mini'ni' palh puscāt na'orarli ē jā tacuctlapani't? ¹⁴ ¿Ē jā limāxana' palh pūlhmā'n ixya'j chi'xcu'? ¹⁵ Puscāt ka'tla' nalimacka'tzi ixya'j xapūlhmā'n. Ū'tza' litacuclapa. ¹⁶ Palh chā'tin lichihuina'ncu'tun ixpālacata tacuctlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīmanini'ta'uj puscan natatacuclapa a'cxni' ta'orarlimā'nalh”, nahuaniyā'tit. Chuntza' līmanican calhāxcuhuālh jā makapāxui'can Dios.

Tlahuaca tū jā mini'ni' a'cxni' hua'can Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālacaquilhniyān ē ixpālacata huā'mā': A'cxni' takēstokā'tit, tlhua'yā'tit tū jā mini'ni' ē tū jā lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapūla iccāhuaniyān tū quihuanica. A'cxni' takēstokā'tit, hui'xina'n tapāpitziyā'tit na milacpu'na'i'tātca'n. Macsti'na'j ica'ka'i' tū tahuan. ¹⁹ Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitziyā'tit ē chuntza' natasu'yu tichu ixlicāna' tamakapāxui' Dios. ²⁰ A'cxni' takēstokā'tit, tasu'yu palh jā hua'pā'na'ntit ixCena Māpa'ksini'. ²¹ A'cxni' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milihua'ca'n tū lita'ni'ta'ntit. Chuntza' chā'tin tī jā tū ka'lhī, xla' natzi'nca ē ā'chā'tin naka'sa ē hasta naka'chī. ²² ¿Ē jā ka'lhī'yā'tit minchicca'n jā tzē nahuā'ya'nā'tit ē nako'tnū'nā'tit? Jā tze chī tlhua'pā'na'ntit ixpālacata chuntza' cālakmaka'nā'tit ā'makapitzin tī ta'a'ka'i' ē tatakēstokni't. Cāmāmāxa'ni'yā'tit tī jā taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī na'iccāhuaniyān palh tze tū tlhua'yā'tit? Jā icticāhuanin, nūn maktin.

IxCena Māpa'ksini'

Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

²³ Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāscatilh Māpa'ksini' ē ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzi'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca namaknican, Māpa'ksini' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. ²⁴ Māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles: “Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā' mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yā'uj chuhua'j ixpālacata naquilālilacapāstactēlhayā'uj.” ²⁵ Chu chuntza' tlhuapalh vaso a'cxni'

tahuā'yankō'lh. Tayalh ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē cāhuanilh: "Tū tojōmā'lh nac huā'mā' vaso ū'tza' xasāsti' ixtalacāxtlahuan Dios litaxtu ē tū lilaccāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī pūhua'yāuj chuhua'j naquilālilacapāstactēlhayāuj." Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī nilh Māpa'ksini' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksini'.

Chī nahua'can Santa Cena

²⁷ Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasqui'nca. Ū'tza' huanicu'tun ixlacasqui'nca tzej nalatā'kchoko na ixlacatīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'ncan ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Ixlacasqui'nca chā'tunu' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'huan na ixlacatīn Dios, pūla casqui'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tzē nahua' pāntzīn ē tzē napūhua' vaso. ²⁹ Chuntza' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzi tū huanicu'tun tū tlahuamā'lh, xla' a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzi huā'mā' līhuat hua'chi ixlakxoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksini'. Hui'xina'n jā cuenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksini'. ³⁰ Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'itātca'n jā lactlī'hui'quīn ē ū'tza' talitā'jatatla ē ā'makapitzīn tanilh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuanui: "¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios?", palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan. ³² Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān' ē chuntza' nalisca'tāuj. Chuntza' jā

cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

³³ Tā'timīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahua'yā'nā'tit, jā palaj titaya'yā'tit milīhua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'ncsa chā'tin, cahuā'yalh pūla na ixchic. Chuntza' jā natlahua'yā'tit tū mina'cstuca'n nalilactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'iccalacāxtlahua a'cxni' na'ica'nācha'.

Tascujūt tū cāmaxquī' Espīritu Santo chā'tunu' chī'xcu'huī'n

12 Chuhua'j iclacasqui'n naca'tziyā'tit ixpālacata tū māstā' Espīritu Santo.

² Ca'tziyā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhuī'yān ē chuntza' ixcātalimāxtuyān na ixtej Dios nalaktatzokostayā'tit ídolos. Hua'chi sa'j ixpini'ta'ntit cālakachi'xcu'huī'yā'tit ídolos tū jāla caticāmaktāyan. ³ Ic-cāmasu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspīritu Dios jāla catilakapalalh ixtacuhuīni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espīritu Santo, jā tī chā'tin tzē ixuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksini'.

⁴ Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chī'xcu'huīn, xmān chā'tin Espīritu Santo tī cāmaxquī'lh. ⁵ Xtumnu' ixtalacapāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksini'ca'n tī scujni'mā'nauj. ⁶ Xtum chī chā'tunu' tata'scuja Dios ē ixlimān Dios tī māsuyū ixlītlī'hui'qui a'cxni' chī'xcu'huī'n tata'scuja. ⁷ Tasuyū Espīritu Santo cāmaxquī' ixlītlī'hui'qui chā'tunu' chī natalimaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Chā'tin tzej ca'tzi chī nalimāsu'yū tū ixlicāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzi chī namāsu'yū tū jicslīhua' līkexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāscā'tilh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espīritu Santo. ⁹ Espīritu

Santo mäsuyū chā'tin chī līpāhuan Dios a'cxni' tlahua oración ē ca'tzi Dios namaxqui' tū nasqui'ni'. Ā'chā'tin tzē nacāmātzeyī tajatatlanī'n xpālacata Espīritu Santo. ¹⁰ Chā'tin tzē natlahua tū natali'a'cnī chī'xcuhui'n ē ā'chā'tin tzē nahuan tū Dios māca'tzīnīlh. Ā'chā'tin huampala tzē naca'tzi tīchu cāmāchihuīnī ā'makapitzīn, palh Espīritu Santo o palh a'kskāhui'ni'nī'n. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'nī't. Ā'chā'tin tzē nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ¹¹ Ixlipō'ktu tzamā' catūhuālh ixtascujūt ixEspīritu Dios. Chu chuntza' chī lacasqui'n Espīritu Santo chu chuntza' cāmāsuyuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quilipō'ktuca'n tī a'ka'iyāuj hua'chi chu a'ktin macni'

¹² Chā'tunu' chī'xcuhui'n xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpitzun ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n ē quilakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlipō'ktu tzamā' chu a'ktin quimacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo. ¹³ Quilipō'ktuca'n tī a'ka'iyāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quincāmaxqui'n Espīritu Santo. Quilipō'ktuca'n masqui israelitas o griegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quilipō'ktuca'n tī a'ka'iyāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktini'uj Espīritu Santo.

¹⁴ Kempāhūhua' xalacpitzun quimacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalilako' chu a'ktin macni'.

¹⁵ Palh tujan ixuanli: “Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'.

¹⁶ Palh a'ka'xko'lh ixuanli: “Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixla' macni'”, chuntza' jā ixlicāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁷ ¿Chī ixlixematuī palh xmān ixka'lhūj quilakastapunca'n? ¿Chī ixlixenkahuana'uj palh quimacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? ¹⁸ Chuntunca quimacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasqui'nli ē ka'lhī ixlipō'ktu xalacpitzun. ¹⁹ Palh pō'ktu quimacni'ca'n ixlah cahuālh xmān a'ktin xalacpitzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tzē ixtasu'yulh a'ktin macni'. ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpitzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: “Hui'x jā icmaclacasqui'nān.” ²² Masqui jā lacxtim tasuyū ixlitli'huī'qui a'katunu' xalacpitzun quimacni'ca'n chu lacxtim talacasqui'n. ²³ Hui'lh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasuyū. Tzej mālhekē'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuhui'yāuj jā limāxana' tasuyū. ²⁴ Xalacpitzun tū jā limāxana' tasuyū, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlipō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuhui'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. ²⁵ Jāla cāmāxtumlican xalacpitzun quimacni'ca'n xpālacata xalacpitzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya.

²⁶ A'cxni' tatakāhui' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlipō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātini'n. Palh nalakachi'xcuhui'can quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlipō'ktu quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit.

Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁸Chā'tunu' tī a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxqui'lh ixtascujūta'ca'n. Xapūla Dios cāhui'lilh makapitzin ixlī'apóstolca'n tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlīkempātu' cāhui'lilh chī a'kchihuīna'nī'n ē ixlīkempātu'tun cāhui'lilh ixlīmākelhtahua'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'lilh ā'makapitzin tī tze natatlahua tū lī'a'cnīn ē cāhui'lilh ā'makapitzin tī tze natamātzeyī ta'jatatlani'n. Nā ā'makapitzin cāhui'lilh natamaktāyana'n ē ā'makapitzin cāhui'lilh natala xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Cāhui'lilh huampala ā'makapitzin tī tze natachihuīna'n xtum tachichuīn. ²⁹¿Ē ixlīpō'ktuca'n apóstoles tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n mākelhtahua'kē'ni'nī'n tahuani't? ¿Ē ixlīpō'ktuca'n natatlahua tū lī'a'cnīn? Jā maktin nala chuntza'. ³⁰Ixlīpō'ktuca'n jāla natamātzeyini'n. Ixlīpō'ktuca'n jāla natachihuīna'n xtum tachihuīn. Nūn ixlīpō'ktuca'n jāla catitahuanli tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ³¹Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit mintascujūta'ca'n tū ā'chulā' tze. Ē chuhua'j na'iccāmāsu'yuni'yān tū ā'chulā' lihua'ca' xatze.

Chī nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzin

13 Palh ixchihuīna'uj kempālhūhua' tachihuīn ē nā chī tachihuīna'n āngeles, jā tū limacuan palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin. Quīntachihuīna'n hua'chī licā'n ixuanli tū palha' macasā'nan ē pucsmakahuanini'n palh jā cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. ²Masqui tzej ixlīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, ē masqui ixca'tziūj tū huanicu'tun talacapāstacni' tū tatzē'kni't, ē palh ixca'tzikō'uj kempālhūhua' catūhuālh, ū'tza' jā tū ixquīnticālimaktāyan palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin. Huampala palh ixlīpāhuanui Dios ē ixca'tziūj tze

ī'squi'ni'uj camālacxijli a'ktin sipej ē ixtalacxijli, jā tū quintapalhca'n palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin. ³Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj ē ixcāmāpitzini'uj tī cāspūtni' ixlīhuatca'n ē palh ixmacamāstā'uj quīmacni'ca'n naquīncātalhcuyuyān, jā tū limacuan ixtlahuāuj tzamā' palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzin.

⁴Tī cāpāxqui' ā'makapitzin nalīpātīni'kō' ē jā nalisitzi'. Xla' nalakalhu'manīni'n ē jā tū catipuhuanli masqui ā'makapitzin ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā ka'tla' makca'tzi ē jā ixlīmān napuhuan xla' xatze. ⁵Tī cāpāxqui' ā'makapitzin jā natlahua tū jā minī'ni' nūn nalacpuhuan tū xmān ū'tza' minī'ni'. Xla' jā tū catilīsītzi'lh ē jā namālakxokoni'cu'tun tū tlahuani'cani't tū jā tze. ⁶Nā xla' jā nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū jā tze; nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū xatze. ⁷Tī cāpāxqui' ā'makapitzin, xla' natāyani'kō' catūxcuhuālh tū nalani'. Napuhuan tze ā'makapitzin ē jā palaj nacālimālacsu'yucu'tun. Xla' napuhuan ā'listān natatlahua tū tze. Masqui napātīni'n, jā catimāxteklī nacāpāxqui' ā'makapitzin.

⁸Tapāxqui'n jā maktin catīspūtlī. Nasputa ixtachihuīn tī māsū'yū ixtachihuīn Dios. Nā natasputa kempālhūhua' tachihuīn tū a'nan nac cā'quīlhtamacuj. Nasputa ixlīpō'ktu tū chī'xcuhui'n tze nataca'tzi. ⁹Jā ketzi chī ca'tziyāuj chuhua'j ē jā ketzi chī māsū'yuyāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰Namin a'ktin quīlhtamacuj a'cxni' naca'tzikō'yāuj ixlīpō'ktu ē a'cxni' jātza' namaclacasqui'nāuj tū ca'tziyāuj chuhua'j ē tū jā ketzi.

¹¹A'cxni' ska'ta'cus xa'īcuani't, hua'chī chā'tin ska'ta' xa'īcchihuīna'n. Hua'chī chā'tin ka'hua'cha xa'īcpuhuan ē xa'īclacapāstacna'n. A'cxni' ictachi'xcuhui'lilh, icmāxteklī chī

xa'icuanī't quiliska'ta'. ¹² Chuhua'j jā tzej lakapasāuj Dios, xmān hua'chi ixlaktzi'uj ixtaxkakēt nac xaslamama licā'n. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalaktzi'nāuj Dios cālacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tziyāuj chī lihui'lh Dios; a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, nalakapasāuj Dios chuntza' chī xla' quincālakapaskō'yān. ¹³ Chuntza' kempātu'tun catūhuālh tū ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj ē na'a'ka'ī'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca napuhuanāuj Dios namākentaxtū tū huanī't; ē ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin.

Chihuina'ncan ā'xtum tachihuin

14 Caputzatit chī nacālīpāxqui'yā'tit ā'makapitzin ē calacasqui'ntit tū Espīritu Santo cāmaxqui'yan. A'ktin tascujūt tū māsā' Espīritu Santo, ū'tza' tzē māsū'yu ixtachihuin Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit huā'mā' tascujūt ē jā ā'makapitzin. ² A'cxni' chā'tin chihuina'n xtum tachihuin tū jā sca'tni't, xla' xmān tā'chihuina'mā'lh Dios ē jā cātā'chihuina'mā'lh chī'xcuhui'n ixpālacata jā tī ca'tzi tū huanicu'tun. Espīritu Santo māchihuini. ³ Tī limāsū'yu ixtachihuin Dios ixlitli'hui'qui Espīritu Santo, xla' cātā'chihuina'n chī'xcuhui'n. Chuntza' nacāmāsū'yuni' ē nacāmaktāya ē nacāmāhuixcāni. ⁴ Tī chihuina'n xtum tachihuin tū jā sca'tni't, ū'tza' xmān tahuixcāni ixlīmān. Tī māsū'yu ixtachihuin Dios, ū'tza' cāmāhuixcāni ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n milipō'ktuca'n ixchihuina'ntit xtumnu' tachihuin tū jā ixca'tziyā'tit. Ā'chulā' iclacasqui'n ixmāsū'yū'tit ixtachihuin Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca tī limāsū'yu ixtachihuin Dios ē jā tī xmān chihuina'n xtumnu' tachihuin ē jāla nahuan tū huanicu'tun

tzamā' xtum tachihuin. Xmān palh tzē nahuan tū huanicu'tun tzamā' tachihuin ē chuntza' nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', xmān chuntza' tze palh nachihuina'n xtum tachihuin tū jā ca'tzi'. ⁶ Palh na'ica'nācha' ē na'icchihuina'n xtum tachihuin, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān tū Dios quimāsū'yuni'lh o tū icscā'tli tū ixlā' Dios, ¿chī na'iccālīmaktāyayān? Palh jā na'iccāhuaniyān ixtachihuin Dios o palh jā iccāmāsū'yuni'yān, ¿chī na'iccālīmaktāyayān?

⁷ A'cxni' skoli'can ē a'cxni' sla'knancan, kexmatāuj chī sā'nān. Palh jā tzej skoli'can, jāla ca'tzican tū huanicu'tun. ⁸ Palh jā tzej liskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatli ē jā catitā'kaqui'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. ⁹ Chuntza' hui'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuina'n, ¿chī nalica'tzican tū huanicu'tun? Hua'chi xmān nachihuina'nā'tit nac ū'ni'. ¹⁰ Kempālhūhua' tachihuin chihuina'ncan nac cā'quilhtamacuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuin. ¹¹ Palh jāla ickexmata ixtachihuin ā'chā'tin, quit iclanī't hua'chi xamini' ixpālacata xla' ē xla' xamini' lanī't quimpālacata. ¹² Hui'xina'n naputzayātīt tzamā' talakalhu'mān tū māsā' Espīritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmāxqui'yān tzamā' talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuixcāni tī ta'a'ka'ī'.

¹³ Chuntza' tī nachihuina'n xtum tachihuin tū jā sca'tni't, casqui'ni'lh Dios namaktāya nacāmāsū'yuni' ā'makapitzin tū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtum quintachihuin a'cxni' icorarlīmā'lh, xmān quilīstacna' ca'tzi tū huanicu'tun. Jā scuymā'lh quintalacapāstacni' ē jā tī chā'tin icmaktāyamā'lh. ¹⁵ ¿Chī na'iclitlahua? Na'icli'orarli quilīstacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni'

ē chuntza' na'iccāmaktāya tī takexmatmā'nalh. Na'iclipixtlī' quilistacna' ē nā na'iclipixtlī' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' tī takexmatmā'nalh nataca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtum tachihuīn a'cxni' māstā'ya' tapāxcatca'tzīn, xmān milistacna' makapāxūimā'lh Dios, ē āmakapitzīn jāla takexmata. ¿Chī tzē naliuhan catihuālh: “Amén”, palh jāla ca'tzī tū huanicu'tun tū huanī'ta? ¹⁷ Masqui hui'x tzej maxqui'pā't tapāxcatca'tzīn Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn tū jā icsca'tnī't. Icmxqui' tapāxcatca'tzīn Dios quit ā'chulā' tzē icchihuīna'n xtum tachihuīn ē jā hui'xinan. ¹⁹ A'ntza' jā tatakēstoka tī ta'a'ka'ī', icchihuīna'ncu'tun macsti'na'j tachihuīn tū kexmatcan ē ū'tza' nacālimāsu'yuni'. Jā icchihuīna'cu'tun lhūhua' xtum tachihuīn tū jā catilitamaktāyahl ā'chā'tin.

²⁰ Jā catipuhua'ntit hua'chi lacstīn tī jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn tī jāna'j taca'tzī tatlahua tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chī'xcu'huī'n. Xlaca'n taca'tzī tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ē Dios huanli chuntza':

Na'iccātā'chihuīna'n tzamā' israelitas.
Na'iccāmacamin tī xtum ixtachihuīnca'n ē tī makatīyātī'n.

Quit na'iccāmāchihuīni.

Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.

²² Chuntza' a'cxni' chihuīna'ncan xtum tachihuīn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālimāsu'yuni' ixlitlī'huī'qui Dios xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē talaktzī'mā'nalh a'ktin li'a'cnīn. A'cxni' limāsu'yucan ixtachihuīn Dios ixlitlī'huī'qui Espīritu Santo, ū'tza' cālimāsu'yuni'yān ixlitlī'huī'qui Dios hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit. ²³ Palh milipō'ktuca'n

tī a'ka'ī'yā'tit ixtakēstoktīt ē palh milipō'ktuca'n ixchihuī'nā'tit xtum tachihuīn tū jā ixca'tziyā'tit, ē palh ixtanūlh catihuālh chī'xcu' o tī jā a'ka'ī', ¿ē jā nahuan chuya'yā'tit? ²⁴ Palh milipō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' natanū catihuālh chī'xcu' o chā'tin tī jā a'ka'ī', xla' tzē naxemata tū māsuyupā'na'ntit. Chuntza' nalica'tzī xla' jā tze na ixlacatin Dios. ²⁵ Nā naca'tzī jā tū catimātzē'kli ixlacatin Dios. Chuntza' nalilaktatzokosta namakapāxui Dios ē nahuan: “Ixlicāna' Dios hui'lh na milacpu'na'itātca'n.”

Chī chā'tunu' natachihuīna'n a'cxni' takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' tū natlahua'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtlī'yā'tit o jā namāsu'yuyā'tit na ixtachihuīn Dios. Chā'tin tzē namāsu'yu tū Dios māsuyuni'lh. Ā'chā'tin tzē nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't o tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn. Catūxcu'huālh tū tlahuacan, calahl ū'tza' tū nacālimaktāya tī tatakēstoka. ²⁷ Palh tahuī'lanalh tī natachihuīna'n xtum tachihuīn, catachihuīna'nli lichā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalā'ilakpalitēlhalh. Nā ca'a'nalh chā'tin tī namāsu'yu tū huanicu'tun. ²⁸ Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yu tū huanicu'tun xtum tachihuīn, caca'csla cahuanli tī tzē chihuīna'n xtum tachihuīn. Ixa'cstu catā'chihuīna'nli Dios ē jā a'ntza' jā takēstokcan. ²⁹ Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'makapitzīn tzej catakexmatli nataca'tzī palh Dios ixlicāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuīna'n. ³⁰ Palh hui'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzīni xla' tū namāsu'yu, tī chihuīna'mā'lhuc jātza' catichihuīna'nli. Palaj nachihuīna'nkō' a'cxni' tasu'yu chihuīna'ncu'tun ā'chā'tin. ³¹ Lichā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachi-

huin Dios. Chuntza' nacāmāscat'ican
ixlipō'ktuca'n ē nacāmāhuixcānicān.
³²Ti limāsu'yumā'lh ixtachihuin
Dios ixlitli'hui'qui Espiritu Santo,
xla' tzē naquilhca'csla a'cxni' ca'tzi
Dios namāchihuini ā'chā'tin. ³³Dios
lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē jā
lacasqui'n xamaktin natchihuina'n.

Calhāxcuhuālh tatakēstoka ti ta'a'ka'
ixtachihuin Dios, chuntza' tlahuacan.
³⁴Ca'cs natatahui'la puscan. Jā
cacāmāxtekca natchihuina'n xla'ca'n.
Puscan catakexmatli chī tatz'o'kni' na
ixlimāpa'ksinca'n israelitas jā huan
puscan jā catitamāpa'ksilh chī'xcuhui'n.
³⁵Palh chā'tin puscāt sca'tcu'tun
catūhuālh, cakelhasqui'nilh ixkōlu'
a'cxni' tahuilāna'lh na ixchicca'n.
Limāxana' palh puscan natchihuina'n
jā takēstokcāni't namakapāxui'can Dios.

³⁶Calacapāstactit huāmā'. Na
mincā'lacchicni'ca'n jā a'ntza' pūla
māsu'yuca ixtachihuin Dios. Jā
xmān hui'xina'n kexpatni'ta'ntit. ¿Tū
ixpālacata puhua'nā'tit ca'tziyā'tit
chī ixlacasqui'nca talatākchoko ti
ta'a'ka'i'? ³⁷Makapitzin puhua'nā'tit
tzē māsu'yuyā'tit ixtachihuin
Dios o puhua'nā'tit Espiritu
Santo cāmaxqui'nī'ta'n a'ktin
talakalhu'mān. Caca'tzītīt hui'xina'n tū
iccāz'o'knuni'yān, ū'tza' ixlimāpa'ksin
quiMāpa'ksini'ca'n. ³⁸Palh catihuālh
jā kexmatcu'tun ixtachihuin Dios,
calatachokolh chī xtapāxuān.

³⁹Tā'timin, caputza'tit chī
nalimāsu'yuyā'tit ixtachihuin Dios ē jā
timāmakchuyiyā'tit ti tzē chihuina'n
xtum tachihuin. ⁴⁰Ixlipō'ktu tū
natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza'
chī ixlacasqui'nca ē chuntza' chī mini'ni'.

Chī lilacastālancuana'lh Cristo

15 Chuhua'j iccāmālacapās-
taqui'yān xatze tachihuin
tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. Hui'xina'n

maktini'nī'ta'ntit ē a'ka'i'nī'ta'ntit. ²Ū'tza'
tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n li'a'kapūtaxtutit
palh jā chu tlakaj a'ka'i'nī'ta'ntit.

³Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n tū ixla-
casqui'nca ē tū quimāscat'icāni't.
Ū'tza' huāmā'; Cristo nilh ixpālacata
quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcani't
makāstza' na ixtachihuin Dios.
⁴Mācnūcāni't Cristo ē ixli'a'ktu'tun
quilhtamacuj mālacastālancuānica.
Chuntza' tatz'o'kni't na ixtachihuin
Dios. ⁵A'cxni' lacastālancuāna'nlitza',
apóstol ti pūla laktzi'lh Cristo, ū'tza'
Pedro. Ā'listān ixlipō'ktuca'n apóstoles
talaktzi'lh. ⁶Ā'listān huampala hua'chi
lakaquitzis ciento ā'makapitzin
ixtachi'xcuhui't xamaktin talaktzi'lh.
Lhūhua' xla'ca'n tahuilāna'lhcus ē
ā'makapitzin tasputlitza'. ⁷Ā'listān
huampala Jacobo nā laktzi'lh ē
huampala ixlipō'ktuca'n apóstoles
talaktzi'lh.

⁸Ā'xmān quit iclaktzi'lh Cristo. Quit
hua'chi chā'tin ska'ta' ti xatamāyujūn
ē jā a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. ⁹Quit
hua'chi apóstol ti ā'chula' xastancu.
Ā'makapitzin apóstoles ā'chulā' laka'tla'
ē jā quit. A'cxni' jāna'j xa'ica'ka'i'
xa'iccāmākapātinin ti ixta'a'ka'i'. Ū'tza' jā
quilimini'ni'n palh apóstol quihuanica.
¹⁰Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' apóstol
iclihuanli. Jātza' xmān quilakalhu'manli
ixpālacata quit ā'chulā' i'cscujli ē jā
ā'makapitzin apóstoles. Jā quilimān
icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza'
quimaktāyalh chī icscujli. ¹¹Masqui
ā'makapitzin apóstoles o masqui quit,
quilipō'ktuca'n icmāsu'yuyāuj xatze
tachihuin ixla' Jesucristo ē hui'xina'n
a'ka'i'nī'ta'ntit.

Natalacastālancuana'n nini'n

¹²Palh icmāsu'yuyāuj chī Cristo la-
castālancuāna'nli, ¿chī tzē nalihua'nā'tit
makapitzin hui'xina'n jā ti chā'tin
nalacastālancuāna'n? ¹³Palh jā ti chā'tin

cahuālh ixlacastālancuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālancuana'nli Cristo. ¹⁴Ē palh Cristo jā ixtilacastālancuana'nli, jā ixlicāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū limacuan ixa'ka'ī'tit. ¹⁵Nā chuntza' quina'n xa'icuanui tū jā ixlicāna' ixpālacata Dios chī icmāsu'yuyāuj Dios mālacastālancuanilh Cristo. Chuntza' xa'icmāsu'yūj tū jā ixlicāna' palh jā ti chā'tin cahuālh ixlacastālancuana'nli. ¹⁶Palh jā ti chā'tin cahuālh nalacastālancuana'n, nūn Cristo jā ixlacastālancuana'nli. ¹⁷Palh Cristo jā cahuālh lacastālancuana'nli, jā tū limacuan ixa'ka'ī'tit. Jāna'j ixticātāmātza'nkēna'nin mincuentaca'n. ¹⁸Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, chuntza' ti tanilh'tza' masqui ixtatā'tapa'ksilh Cristo, ixta'a'lh nac pūpātin. ¹⁹Palh jā ixka'lhūj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī ixpālacata lipāhuanāuj Cristo, ā'chulā' koxa tilayāuj quina'n ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin tachi'xcuui't. ²⁰Ixlicāna' chī mālacastālancuanīca Cristo ē laktaxtulh nac cā'linin. Chuntza' cāpūlani'lh ti ta'a'ka'ī'lh ē tanilh'tza' ē natalacastālancuana'mpala. ²¹Adán tlhualh tū jā tze ē ū'tza' talitzuculh tanī tachi'xcuui't. Cristo nilh nac cruz ē chuntza' natalilacastālancuana'n tachi'xcuui't ē nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī. ²²Adán quixu'napapca'n ixuanī't, ē chuntza' quilipō'ktuca'n naniyāuj. Ixlipō'ktuca'n ti tatā'tapa'ksi Cristo, xlaca'n natalacastālancuana'n. ²³Chā'tunu' ka'lhī ixquilhtamacuj a'cxni' napūlacastālancuana'n. Ti xapūla lacastālancuana'nli, ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala Cristo, natalacastālancuana'n xlaca'n ti tatā'tapa'ksi Cristo. ²⁴Cristo nacāmālakspūtkō' ixlitli'hui'quica'n ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ē a'cxni' nacāskāhui'kō'tza' ixlipō'ktuca'n ti quiclh talaktzi'n xla',

palaj tunca xla' namacamaxqui'kō' Dios ixlitli'hui'qui. A'cxni' nala huā'mā', a'cxni' ixlipūtni' cāquilhtamacuj. ²⁵Ixlacasqui'nca Cristo namāpa'ksini'n hasta nacāskāhui'kō' ixlipō'ktu ti quiclh talaktzi'n xla'. ²⁶Ti ā'xmān naskāhui'can, ū'tza' linin. ²⁷Ixlipō'ktu catūhuālh tū a'nan Dios cāmaxqui'lh Cristo nacāmāpa'ksikō'. A'ntza' jā huan ixtachihuīn Dios nacāmāpa'ksikō', ū'tza' jā huanicu'tun Cristo namāpa'ksi Dios. Dios ū'tza' ti māsā'lh litli'hui'qui. ²⁸Pūla nacāskāhui'kō' ixlipō'ktuca'n ti quiclh talaktzi'n Cristo. A'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō', a'cxni' Cristo ti ī'Ska'ta' Dios ixa'cstu natamacamāsā'ni' Dios. Chuntza' namākentaxtukō' chī ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza' ti ixlimān namāpa'ksini'nkō' calhāxcuui'lh, ū'tza' Dios.

²⁹Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan, ¿tū tapuhuamā'nalh xlaca'n ti ta'a'kpaxa natamaktāya ti tanilh? ¿Chī tali'a'kpaxa ixpālacata ti tanilh palh jā tapuhuan natalacastālancuana'n?

³⁰Lakaliyān lijicua' icui'lh. Palh jā lacastālancuana'ncan, ¿tū ixpālacata chuntza' icui'lh? ³¹Lakaliyān quintamaknicu'tun. Huā'mā' ixlicāna' ē nā ixlicāna' chī ka'tla' iclimakca'tzi mimpālacataca'n. Ka'tla' iclimakcatzi ixpālacata tā'tapa'ksi'yā'tit Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n. ³²Lilhūhua' huā'tzā' nac cā'lacchicni' Efeso hua'chi hua'na'ni'n chī ixquintamaknicu'tun. Palh jā cahuālh lacastālancuana'ncan ¿tū ixpālacata na'iclitāyani' chuntza' chī iclipātini'mā'lh huā'tza' nac cā'quilhtamacuj? Xatze na'ictlahua chī huancan: “Nahuā'yānāuj ē nakō'tnu'nāuj. Lakali naniyāuj.”

³³Jā catā'kskahuī'tit. Chuntza' chī huancan: “Ti lilacatejtin latlā'huan ē nacātā'talacxtuca xlaca'n ti jā tze, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n ti jā tze.” ³⁴Tzej calacapāstactit ē

cuenta catlahua'tit ē jātza' catlahua'tit tū jā tze. Hui'lh ā'makapitzin na milacpu'na'i'tatca'n tī jāna'j ta'a'ka'i' ixtachihuin Dios ē jā taca'tzi chī lihuī'lh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān na'iccālīmāmāxani'yān.

Chi natalilacastālancuana'n nīnī'n

³⁵ Ā'makapitzin natakelhasqui'nini'n: “¿Chī tzē natalilacastālancuana'n tī tanilh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'cxni' natalacastālancuana'n?” ³⁶ Calacapās-tacna'ntit. A'cxni' nacha'nā'tit licha'nat, namā'cnūyā'tit nac ti'ya't ē namasa xako'xka' ē chuntza' napu'n. ³⁷ Tū cha'nā'tit jā tasu'yu hua'chi tū nataxtu. Nacha'nā'tit xalicha'nat cuxi' o stapun o catūxcuahuālh tū māscāquicani't. Tū napu'n, xla' sca'yā'hua' ē tzēhuani't. ³⁸ Dios cāmaxqui' chī nalistaca ē chī ixtalacasqui'nin. Xtum tasu'yu xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'lhma' stapun. Kempālhūhua' licha'nat ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chī tastaca. ³⁹ Nā a'nan kempālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhui't ē a'nan ixmacni'ca'n animalh ē a'nan ixmacni'ca'n squi'ti' ē ixmacni'ca'n spūni'n. Chā'tunu' xtum ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan ixmacni' tī huī'lh nac a'kapūn ē ixmacni' tī huī'lh nac ti'ya't. Xtum chī ixlitzēhuani't macni' xala' nac a'kapūn ē xtum chī ixlitzēhuani't macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtum chī ixlitzēhuani't chī'chini' ē xtum chī ixlitzēhuani't mālhcuyu' ē sta'cu. Nā xtum chī ixlitzēhuani't a'katunu' sta'cu. A'katunu' macni' xtum ixlitzēhuani't. ⁴² Chuntza' a'kspula a'cxni' lacastālancuana'ncan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n ē natamasa. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, xtum natala quimacni'ca'n ē jātza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan jā tze; xasāsti' quimacni'ca'n tzēhuani't natala ē nataxkaka. Xaxlajuani'

quimacni'ca'n tū nacāmā'cnūcan; a'cxni' natalacastālancuana'n lactli'huī'quīn natahuan. ⁴⁴ Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj huā'tza' nac cā'quilhtamacuj xmān macni' ē nacāmā'cnūcan a'cxni' naniyāuj. A'cxni' nalacastālancuana'nāuj, Dios naquincāmaxqui'yān xasāsti' quimacni'ca'n tū espiritual. Ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' huā'tza' nac cā'quilhtamacuj; nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuin Dios:

Pūla tlahuaca chā'tin chī'xcu'.

Nā maxqui'ca ixlatamat.

Hui'lini'ca ixtacuhuini' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahui'lh. Ā'listān lacatuncuhui'lh Jesucristo tī quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. ⁴⁶ Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tū natani. Ā'listān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Xapūla chī'xcu' ū'tza' Adán ē Dios litlahualh xapokxni' ti'ya't.

Ā'chā'tin chī'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chuntza' chī ixuani't ixmacni' Adán chu lacxtim chī quimacni'ca'n quina'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlipō'ktuca'n tī tata'tapa'ksi Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Chuntza' chī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj litasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalitasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quini't jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksini'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahui'lana'lh tī taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputi. ⁵¹ Cakexpa'ttit. Na'iccāhuaniyān tū ixtatzē'knī't. Quilipō'ktuca'n jā catiniuj. Quilipō'ktuca'n nalakpalican

quimacni'ca'n. ⁵²A'cxni' ixlisputni' cā'quilhtamacuj ē nasā'nan trompeta, xamaktin naquincā'akspulayān hua'chi a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nan trompeta ē tī tanīni'ttza' natalacastālancuana'n ē nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilipō'ktuca'n naquincātalakpalini'yān quimacni'ca'n. ⁵³Quimacni'ca'n tū tze natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natani ixlacasqui'nca xasāsti' natahuan ē jā catitalaksputi. ⁵⁴A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natani natalakpalī ē jā catitanilh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatzō'knī't chuntza': Taskāhui'nī't linin. Ē chuntza' quincātalimālakahuaniyān. ⁵⁵¿Jā hui'lh ixlītlī'hui'qui linin? Sputlī'tza'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata linin? Jā tī chā'tin. ⁵⁶Tzamā' tū jā tze ū'tza' naliniyāuj. Tachi'xcuhui't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksin Dios. Chuntza' lītasu'yu hua'chi tū jā tze cāmāpa'ksimā'lh. Lītasu'yu ixpālacata tachi'xcuhui't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksin Dios. ⁵⁷Icmaxqui' tapāxcatca'tzin Dios chī liskahui'yāuj linin ixpālacata ixlītlī'hui'qui quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

⁵⁸Tā'timin, iccāpāxqui'yān. Ū'tza' iccālihuaniyān jā catamakxtektit tū nacāmāmakchuyiyān ē nacālimāpānūni'yān tū a'ka'ni'ta'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksini'. Ca'tziyā'tit tū natlahua'yā'tit ixpālacata Māpa'ksini' jā catilaksputi.

Tumin tū namākēstokcan

16 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata tumin tū namākēstokā'tit ē tū nacālimaktāyayā'tit tī ta'a'ka'ī

xalanī'n nac Judea. Chuntza' chī iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ²Cā'domingo namāqui'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n tū tlajani'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit tū māqui'nī'ta'ntittza'. ³Hui'xina'n cacālacsa'ttit chī'xcuhui'n tī lactze ē xluca'n natalēn minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxqui' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴Palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xluca'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

⁵Na'ictētaxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'līstān na'iccālaka'nāchān. ⁶Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mincā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icui'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tze naquilāmaktāyayāuj a'cxni' na'ictaxtupala calhāxcuhuālh na'ica'ncu'tun. ⁷Jā iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū mēpācuhi'can Pentecostés. ⁹Calhāxcuhuālh nac huā'mā' cā'lacchicni' tze na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lhūhua' tahui'lāna'lh tī quintaquiclhaktzi'n.

¹⁰A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuhui'tit ē tzej camaktini'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej camakamaktini'nchipitit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksini' chuntza' chī quit. ¹¹Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namaktāyayā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī.

¹²Ē quintā'tinca'n Apolos, icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzin tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nin

ixuanī't na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhtit. Jā tilakpali'yā'tit tū a'ka'ī'ni'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāminī'ni' chī'xcuhui'n ē catahui'xcā'ni'tit. ¹⁴ Catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁵ Ca'tziyā'tit Estéfanos ē ixlipō'ktu ixfamilia xla'a'n xapūla tī ta'a'ka'ī'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xla'a'n talihui'lilh nacāmaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī'lh.

¹⁶ Iccāsqui'ni'yān cacākexpatni'tit xla'a'n ē cacākexpatni'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī'. ¹⁷ Iclipāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanos ē Fortunato ē Acaico. Xla'a'n milakxokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzi'kō'n.

¹⁸ Xla'a'n quintamakapāxuihl ē nā nacātamakapāxuiyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuhui'yā'tit chī'xcuhui'n tī chuntza' chī xla'a'n.

¹⁹ Tī ta'a'ka'ī' ē xalani'n calhāxcuhuālh jā huanican Asia, xla'a'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksini'. Nā chu lacxtim ixlipō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsaludarli'yā'tit.

²¹ Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchān saludos.

²² Palh chā'tin jā pāxqui' Māpa'ksini' Jesucristo, camakapātininca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksini'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksini' Jesucristo. ²⁴ Iccāpāxqui'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh tī xalani'n nac Corinto

1 Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta quit Pablo ē nā Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo ixpālacata Dios quilihui'lilh quili'apóstol. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit nac Corinto namakapāxui'yā'tit Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' nac Acaya. ²Hui'xina'n cacālakalhu'man Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātini'lh

³Ca māka'tli'ca Dios tī ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manini'n ē quincāmaktāyayān. ⁴Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' pātini'nāuj. Dios lacasqui'n nacāmāko'xamāka'tli'yāuj ā'makapitzin tī tapātini'mā'nal chuntza' chī Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān. ⁵Cristo pātini'lh, ē nā quina'n pātini'nāuj. Cristo quincāmāko'xamāka'tli'yān a'cxni' pātini'nāuj. ⁶Quit icpātini'n, ē chuntza' tzē iccāmāko'xamāka'tli'yān hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Dios quimāko'xamāka'tli', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xamāka'tli'yān hui'xina'n ē nā tzē na'iccāmaktāyayān a'cxni' hui'xina'n pātini'nā'tit chī quit. ⁷Quit tzej icca'tzī hui'xina'n natāyani'yā'tit masqui pātini'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā icca'tzī nacātāmāko'xamāka'tli'yān.

⁸Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tziyā'tit chī iclipātini'lh a'cxni' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit jātza' xa'ictāyani'. Ictipuhuanli jātza'

ā'chulā' xa'ictilatamalh. ⁹Xa'icpuhuan na'icnī'tza'. Xa'icca'tzī quit jātza' la tū xa'ictlahua. Ū'tza' xmān Dios xa'iclipāhuan. Xla' ū'tza' tī tzē cāmālacastālancuanī nini'n. ¹⁰Dios quimapakūtaxtūlh tzamā' lijicua'. Tzēcus naquimakapūtaxtū Dios. Quit icca'tzī Dios naquimakapūtaxtū a'cxni' na'ictahui'lapala nac cā'lijicua'. ¹¹Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n na'orariyā'tit quimpālacata. Chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Chuntza' a'cxni' Dios naquisicua'lanātlahua, lūhuhua' tī natamaxqui' Dios tapāxcatca'tzin, ixpālacata tū Dios māstā'ni't chuntza' chī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo huanli tū ixpālacata jā li'a'lh nac Corinto

¹²Lipāxuhua icui'lh ixpālacata quit icca'tzī tzej iclā'huani't na milacpu'na'i'tātca'n ē nā na ixlacpu'na'i'tātca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jā ica'kskāhui'nini't. Dios quimaxqui'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclilatā'luan. Dios lakalhu'manini'n. Quimaxqui'ni't talacapāstacni' tū jā hua'chi ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ¹³Tū iccātzo'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū ictzo'kmā'lh. ¹⁴Ā'makapitzin hui'xina'n ca'tziyā'tit chī nalipāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesús. Nā quit na'iclipāxuhua mimpālacataca'n.

¹⁵Quit xa'icca'tzī huā'mā', ē ū'tza' quit iclipuhuanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n. ¹⁶Quit xa'iccātēlaktaxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icemilh nac Macedonia. Nā icpuhuanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictaxtulh nac Macedonia.

Ē chuntza' ālistān hui'xina'n ixquilāmāmakxtoklē'uj nac Judea. ¹⁷Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentaxtūlh. Ū'tza' talihuan āmakapitzin palh quit xmān xa'ica'ksa'nini'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclichihuina'n tū na'ictlahua, jā icchihuina'n hua'chi chi'xcuhui'n xalanin' nac cāquilhtamacuj. Xlaca'n tahanan ixlicāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzi jā catitamākentaxtūlh. ¹⁸Dios jā maktin talakpalī. Xla' ca'tzi ixlicāna' tū icuan. Tū iccāhuaniyān hui'xina'n tzē na'a'ka'iyā'tit. ¹⁹Quit ē Silvano ē Timoteo xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'ican tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlicāna'. Xla' jā maktin talakpalī. ²⁰Ixpō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo mākentaxtūkō'. Ū'tza' limaxquiyāuj tapāxcatca'tzin Dios. ²¹Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'ini ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'iyā'tit. Nā xla' quilacsacni't na'ictā'scuja. ²²Dios quincālakmacamini'ta'n Espiritu Santo tī hui'lh na quilistacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksini'yāuj Dios, ē hua'chi lixokohui'lini'ttza' quilistacna'ca'n. ²³Dios ca'tzi palh ixlicāna' tū na'iccāhuaniyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuālh nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnin hui'xina'n. Ū'tza' jā icli'a'lh. Dios ca'tzi tū jā icli'a'ncha'. ²⁴Quit jā iccāmāpa'ksicu'tunān chí hui'xina'n a'ka'iyā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'iyā'tit. Xmān iccātlahuani'cu'tunān tū nalipāxua'yā'tit.

2 Ū'tza' quit iclihui'lilh jā iccālaka'ncha'n hui'xina'n palh ixlacasqui'nca xa'iccālacaquilhnin. Palh quit xa'iccālacaquilhnin, lacxtim ixlilipuhuanui quina'n. ²Palh quit

xa'iccāmālakaputzin hui'xina'n, jā tī ixa'nalh tī ixquimakapāxuihl quit. Palh hui'xina'n lipuhuanā'tit, quit jāla lipāxuhua iclatahui'la. ³Ū'tza' jā icli'a'lh. Xmān iccātzo'kni'n a'ktin carta. Jā xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhniyān ē nūn xa'iccāmālakaputzicu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccātzo'knuni'n, quit na'iclipāxuhua ē nā hui'xina'n nalipāxua'yā'tit. ⁴Quit xa'iclipuhuan a'cxni' iccātzo'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzi ixcāmālakaputzin tū xa'iccātzo'knuni'ni'ta'n. Jā xa'iccāmālakaputzicu'tunān. Iclacasqui'nli hui'xina'n naca'tziyā'tit chí quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

Ixlacasqui'nca namāspūtūnu'ni'can chi'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze

⁵Tzamā' chi'xcu' tī tlahualh tū jā tze, xla' iclilipuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlahualh. A'chulā' cāmālakaputzini'ta'n hui'xina'n. Jā icuan palh milipō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzini'ta'n. Palhāsā' jā milipō'ktuca'n. ⁶Mililhūhua'ca'n hui'xina'n makapātinini'ta'ntit tzamā' chi'xcu'. Chuhua'j tzetza'. Jātza' camakapātinintit. ⁷Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixi'tit. Palh jā chuntza' natlahua'yā'tit, tzamā' chi'xcu' jāla catitāyani'lh, ixpālacata nalilipuhuan. ⁸Ū'tza' iccālisqui'ni'yān hui'xina'n camāsu'yu'tit chí pāxqui'yā'tit. ⁹A'cxni' quit iccāmācā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzicu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuani'n ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Icca'tzicu'tunli palh hui'xina'n ixquilākexmatni'uj. ¹⁰Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit tzamā' chi'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'lh catiuhālh, mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'lh na ixlacatin Cristo. ¹¹Māsputūnu'ni'yāuj ixpālacata jā lacasqui'nāuj

naquincāskāhuī'yān skāhuī'ni'.
Ca'tziyāuj skāhuī'ni' a'kskāhuī'nin.

**Pablo tamakchuyilh
a'cxni' ixuī'lh nac Troas**

¹²Quit ictētaxtulh nac Troas
ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli
xatze tachihuīn tu i'xla' Cristo.
A'cxni' ictētaxtulh a'ntza', Dios
ixlacāxtlahuakō'ni'ttza' ixlipō'ktu
a'ntza'. ¹³Masqui tzej taxtulh, quit
xa'ictamakchuyini't, ixpālacata
quintā'tinca'n, Tito, jā chā'lh a'ntza'
chuntza' chī xa'iclacāxlanī'ta'uj. Ū'tza'
iccālimaxtekli xalanī'n nac Troas
ē icmilh nac Macedonia ixpālacata
icpuhuanli Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

¹⁴Maxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios
ixpālacata ixlimāpa'ksīn Cristo tzej li-
taxtuyācha' tachihuīn tū icmāsu'yu. Xla'
quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuhuālh
ixpālacata Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun
hua'chi a'ktin perfume tū mu'csun
calhāxcuhuālh. ¹⁵Lipāxuhua Dios chī
quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn
Cristo. Quina'n hua'chi a'ktin jini' na
ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza'
ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu. ¹⁶Na
ixpu'nanca'n tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu,
tzamā' tamāsu'yun hua'chi catūhuālh tū
mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī
ta'a'kapūtaxtunī'ttza', tzamā' tamāsu'yun
hua'chi a'ktin perfume tū māstā'
latamat. Nūn chā'tin tī tzē ixlimān
namāsu'yu tū i'xla' Cristo. Ixlasasqui'nca
Dios namaktāya. ¹⁷Quit jā hua'chi tī
ta'a'kskāhuī'nin ē talakpalī tamāsu'yun
tū i'xla' Dios. Xlaca'n jā tzej tamāsu'yu
ixpālacata xmān ta'a'kskāhuī'tlajacu'tun.
Quit iclichihuīna'n tū ixlicāna'
na ixlacatīn Dios, ixpālacata xla'
quimacamaxqui'nī't na'ictā'scuja Cristo.

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

3Palhāsā' ā'makapitzīn natahuan
quit ka'tla' icmakca'tzī ē
quilichihuīna'ncan quina'cstu. Jā
ixlasasqui'nca quit na'iccāmaxqui'yān
a'ktin carta tū nahuan quit tzeza
chī'xcu'. Jā ixlasasqui'nca hui'xina'n
naquilāmaxqui'yāuj a'ktin carta tū
tzē na'iclē'n calhāxcuhuālh, chuntza'
chī talē'n ā'makapitzīn. ²Hui'xina'n
hua'chi quincarta. Mimpālacataca'n
ca'tzīcan tze tū ictlahua. Huā'mā' carta
tzē natalaktzī'n ē natalikelhtahua'ka'
ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Hui'xina'n
hua'chi a'ktin carta litaxtuyā'tit tū
tatzo'kni' na quilīstacna', ixpālacata
quit iccālacapāstacān hui'xina'n.
³Hui'xina'n litaxtuyā'tit hua'chi
a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knīlh.
Tzamā' carta jā litzo'kcanī't tinta. Jā
tzo'kcanī't nac a'ktin chihuix tū hua'chi
lhta'ca'la'. Espīritu Santo tī macamilh
Dios xalakahuan, xla' cālakpalīni'n
mintalacapāstacni'ca'n a'cxni'
iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo.
Chuntza' tasu'yu tū tlahuani't Cristo
mimpālacataca'n.

⁴Chuntza' icuan ixpālacata
quit icca'tzī tze tū icmāsu'yu na
ixlacatīn Dios, ixpālacata Cristo
quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu. ⁵Quit
jā icuan xmān quina'cstu tzē ictlahua
huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya
ē ū'tza' tzē iclītlahua. ⁶Xla' ū'tza' tī
quimaxqui' talacapāstacni'. Ū'tza' tzē
iclimāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū
Dios tlahuani't. Tzamā' talacāxtlahuan
jā hua'chi a'ktin limāpa'ksīn tū tatzo'kni'.
Tzamā' talacāxtlahuan lichihuīna'n
Espīritu Santo. Ixlimāpa'ksīn Dios
māsu'yu ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
taka'lhī ixcuentaca'n ē ū'tza' natalīni.
Espīritu Santo māstā' xasāsti' latamat.

⁷Huā'mā' limāpa'ksīn tū māsu'yu
ixlasasqui'nca nanīcan, huā'mā'

tzo'kca pektu' nac chihuix. A'cxni' maxqui'ca Moisés tzamá' limāpa'ksin, a'nalh a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés i'xkaka. Israelitas ti ixtayāna'lh a'tza' jāla ixtalaktzi'n chī i'xkaka ixpālacata iccāmālakachi'xuanī'. Huā'mā' taxkaket lilacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuani't ixuanī't chī Dios māstā'lh huā'mā' limāpa'ksin. ⁸Ā'chulā' tzēhuani't tamāsu'yun tū Espiritu Santo quincāmaxqui'yān. ⁹Tzēhuani't ixuanī't huā'mā' limāpa'ksin tū Dios ixmaxqui'nī't Moisés masqui ū'tza' lica'tzican tachi'xcuhui't nacāmākapātīnīncan. Ā'chulā' xatzēhuani't ixtachihuīn Jesucristo, ixpālacata huā'mā' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē nalixapacan tū laclē'nāuj. ¹⁰Huā'mā' limāpa'ksin tzēhuani't ixuanī't. Masqui tzēhuani't ixuanī't, jāla mālakchā'nīcan ixtachihuīn Jesucristo. ¹¹Palh limāpa'ksin tzēhuani't ixuanī't masqui jā makās ixtitāyani'lh, ā'chulā' tzēhuani't tū jā catilakspu'tli. Ū'tza' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. ¹²Quit lacatancs icca'tzi huā'mā' tachihuīn jā catilakspu'tli. Ū'tza' quit tzej iccālīmāsu'yuni'cu'tun tachi'xcuhui't. ¹³Quit jā ictlahua chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē chuntza' israelitas jāla ixtalaktzi'n chī ixtapānūni' tū i'xkaka na ixlacan. ¹⁴Israelitas jā itaca'tzi tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'j xla'ca'n jā taca'tzi tū huanicu'tun a'cxni' talikelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' talacāxtlahuan xala' makāstza'. Huā'mā' tzē ca'tziyāuj tū huanicu'tun xmān palh tapa'ksini'yāuj Cristo. ¹⁵Hasta chuhua'j israelitas jā taca'tzi tū huanicu'tun a'cxni' talikelhtahua'ka' tū tzo'kli Moisés. ¹⁶A'cxni' chā'tin a'ka'ī'ni' Māpa'ksini' Jesucristo, tzē'tza' ca'tzi tū huanicu'tun tū tzo'kli Moisés. ¹⁷Māpa'ksini' Jesucristo, xla' chu chā'tin chī Espiritu Santo. Tī tatā'latlā'huan Espiritu Santo,

xla'ca'n jā'tza' cāmāpa'ksi skāhui'ni'. ¹⁸Quina'n ca'tziyāujtza' tū huanicu'tun. Hua'chi jā'tza' talakatlapani'ta'uj na quilacanca'n. Chuntza' hua'chi laktzi'nāuj Māpa'ksini' Jesucristo a'ktin nac hualhtin. Laktzi'nāuj chī i'xlika'tla' ē chī i'xlitze. Quina'n litalakpalitēlhayāuj chī Cristo. Ū'tza' huā'mā' tū tlahuamā'lh Espiritu Santo.

4 Dios lalalhu'manīni'n, ē quimacamaxqui'lh xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. Chuntza' jā ictaxlajuani'. Jā icmāxteka icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuīn. ²Quit jā maktin ictlahua tū limāxana' tū lakatzēk tlahuacan. Jā ica'kskāhui'nin. Jā iclakpali ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsu'yu tū ixlicāna' na ixlacatin Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tzē nataca'tzi ixlicāna' tū icmāsu'yu. ³Ti jā takexmatcu'tun xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ū'tunu'n nacāmākapātīnīncan. ⁴Xla'ca'n ti jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xla'ca'n jā taca'tzi tū huanicu'tun. Skāhui'ni' jā lacasqui'n xla'ca'n nataca'tzi tū huanicu'tun. Ū'tza' jā talica'tzi tū huanicu'tun. Skāhui'ni' hua'chi ixdiosca'n, ē ū'tza' iccāmālakatzī'ni't ē ū'tza' jāla talilaktzi'n taxkaket tū xatze tachihuīn i'xla' Cristo. Cristo xaka'tla' chī Dios. ⁵Tū icmāsu'yu quit, jā quit quilichihuīna'ncan. Quit icmāsu'yu ixpālacata Jesucristo ū'tza' Māpa'ksini' ē i'xlasasqui'nca nalaktaquilhpūtayāuj. Quit iccāmāktāyayān hui'xina'n. Ū'tza' tū Jesucristo lacasqui'n na'ictlahua. ⁶Dios quincāmāca'tzinini'ta'n tū ixlicāna'. Ū'tza' māxkakē quintalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza' ti māstā'lh limāpa'ksin natahui'la taxkaket nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' lithui'lh taxkaket. Ē chuntza' ixquincāmāxkakētēlhān. Ū'tza' lica'tziyāuj chī Dios i'xlika'tla'. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlípāhuan Dios

⁷Xatze tachihuín tū Dios quilimacamaxqu'lh na'icmāsu'yu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quina'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuín. Quit hua'chi a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī litl'ihui'qui ē jā quit. ⁸Masqui lhūhua' quit icpātini'n, pō'ktu quilhtamacuj tzē ictāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzī tū na'ictlahua, jā ictaxlajuani'. ⁹Masqui quimputzastālani'can, Dios jā quimakxteka. Masqui makatunu' quilisno'ktamacatacan, jā tī quimaknī. ¹⁰Pō'ktu quilhtamacuj lijicua' icui'lh ixpālacata quimaknīcu'tuncan, chuntza' chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. A'ntza' lītasu'yu quimaktāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. ¹¹Ictilatā'huancus nac cā'quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, ixpālacata quit ictā'scuja Jesucristo. Ū'tza' lītasu'yu Jesucristo quintā'latlā'luan. ¹²Quit icmāsu'yu xatze tachihuín ixla' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj quilimaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuín Cristo.

¹³Tatzo'kni' na ixtachihuín Dios chī huanli chā'tin: Quit ica'ka'ī'lh, ē ū'tza' quit iclichihuina'n chī ixlika'tla' Dios.

Quit nā ica'ka'ī'nī't, ē ū'tza' iccālihuani ā'makapitzin ixtachihuín Dios. ¹⁴Quit iclipāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzī Dios mālacastālancuanīlh Māpa'ksini' Jesucristo. Nā icca'tzī quit naquimālacastālancuanī, ixpālacata quit ictapa'ksini' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquincātalē'nān na ixlacatin Dios. ¹⁵Ixlipō'ktu tū icpātīlh, quit icpātīkō'lh ixpālacata iclacasqui'nli hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' a'cxni' lhūhua' hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit,

namaxqu'iyā'tit tapāxcatca'tzin Dios ē namāka'tli'yā'tit Dios.

¹⁶Ū'tza' jā iclītaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'ī' lakali lakali. ¹⁷Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān macsti'na'j ē hua'chi jā makās icpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁸Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacadāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacadāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalaksputa. Tū jā tasu'yu jā catilaksputi.

5 Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzī a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxqu'iyān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. Huā'mā' chic jā maktin catilaksputi. ²Ū'tza' lipāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'cxni' nanīyāuj. Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. ⁴Lihuan quina'n ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, makca'tziyāuj taxlajuani'yāuj chī pātini'mā'nauj. Masqui jā ixmakxteku'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj chuhua'j, nalaksputa. Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios naquincāmaxqu'iyān, ū'tza' tū jā catilaksputi. ⁵Dios quincālacāxtlahuani'ta'n ē ū'tza' tzē nalichā'nāuj nac a'kapūn. Quincāmacamini'ni'ta'n Espiritu Santo. Ū'tza' līca'tziyāuj ixlicāna' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶Chuntza' jā maktin taxlajuani'yāuj. Ca'tziyāuj lihuān latlā'luanāuj nac cā'quilhtamacuj, jāna'j tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksini' Jesucristo

nac a'kapün. ⁷ Chuhua'j quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī laktzi'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza' chī tū a'ka'iyāuj. ⁸ Chuntza' quina'n jā taxlajuani'yāuj. Makxtekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksini' Jesucristo. ⁹ Ū'tza' nalihui'liyāuj natlahuayāuj tū Jesucristo lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj Dios nac a'kapün ē palh hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' lihui'liyāuj, ixpālacata ixlacasqui'nca quilipō'ktuca'n natāyayāuj na ixlacatin Cristo. Xla' naquincāputzāna'niyān chā'tunu' quina'n. Namaktini'nāuj quilipō'ktuca'n chuntza' chī latā'kchokonī'tauj, palh tzej o palh jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't

¹¹ Quit iclakachi'xcuhui' Māpa'ksini' Jesucristo ē ickexmatni'cu'tun. Ū'tza' quit iccālimā'a'ka'ī'nicu'tun tachi'xcuhui't. Dios laktzi'n quilistacna'. Quit icpuhuan nā hui'xina'n ca'tziyā'tit quit ictlahuacu'tun tū tze. ¹² Quit jā ka'tla' icmakca'tzi na milacatinca'n. Jā ū'tza' iclichihuina'mā'lh chuntza'. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n tzē naquilāmak-tāyayāuj a'cxni' naquimālacsu'yucan. Iclacasqui'n tzē nacākelhti'yā'tit ti quintamālacsu'yucu'tun. Xlaca'n tapuhuan laka'tla' masqui jā tze ixlistacna'ca'n. ¹³ Masqui makapitzin tapuhuan quit icchuya ē masqui ā'makapitzin tapuhuan tzej iclacapāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān tū nalipāxuhua Dios. Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n ixpālacata iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ¹⁴ Cristo quincāpāxqui'yān ē ū'tza' iclitlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n. Quina'n a'ka'ī'yāuj Cristo linilh ixpālacataca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' lica'tziyāuj quilipō'ktuca'n ixniuj. ¹⁵ Cristo linilh quincāmakapūtaxtuyān.

Chuntza' lihuan hui'lāna'uj, jā catilatā'kchokouj chuntza' chī xmān quintapuhuanca'n. Ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nin Cristo. Ū'tza' nilh quimpālacataca'n ē lacastālancuana'nli. ¹⁶ Chuntza' jātza' iccālaktzi'n ā'makapitzin chi'xcuhui'n chuntza' chī talaktzi'n chi'xcuhui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xapūla xa'icpuhuan Cristo lacxtim chī talacapāstaca xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh chā'tin chi'xcu' a'ka'ī'ni' Cristo, chuntza' talakpalī ixtalacapāstacni' ē xasāsti' chi'xcu' litaxtu. Ixlipō'ktu tū xapūla lakspu'tni'ttza'. Tzamā' chi'xcu' jātza' hua'chi xapūla. Pō'ktutza' xasāsti' ixtalacapāstacni'.

¹⁸ Xmān Dios ti tzē lakpalī chā'tin chi'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigo Dios ixpālacata Jesucristo xokolh tū ixla-clē'nāuj. Dios quincāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzin chī tzē natalitaxtu ixamigo Dios. ¹⁹ Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun ixcuentaca'n. Quincāmacamaxqui'ni'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzin chi'xcuhui'n chī tzē natalitaxtu ixamigo Dios. ²⁰ Chuhua'j quit ictā'scuja Cristo. Hua'chi Dios ixchihuina'nli a'cxni' iccāsqi'ni'yān hui'xina'n. Iccālisqui'ni'yān ixlimāpa'ksin Cristo, catamakxtekni'tit Dios ixamigo nacātlahuayān. ²¹ Masqui Cristo jā maktin tlahuah tū jā tze, Dios macamāstā'lh iSka'ta' namaknican. Ū'tza' nalimāpānū quincuentaca'n Cristo. Chuntza' Dios xapa quincuentaca'n ē jātza' tū laclē'nāuj.

6 Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza' iccālihuaniyān hui'xina'n, jā chu tlakaj camaktini'ntit talakalhu'mān tū Dios cāmāxqui'cu'tunān. ² Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Quit ickexmatli chī quisqui'ni'
tzamā' quilhtamacuj a'cxni'
xa'icmaxqui'cu'tunān a'ktin
talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni'
xa'iccāmakapūtaxtūcu'tun
tachi'xcuhui't.

Chuhua'j tze namaktini'ncan
talakalhu'mān tū Dios māstā'. Chuhua'j
tze na'a'kapūtaxtucan.

³Quit tzej iclatā'kchokocu'tun
chuntza' chī talacasqui'n. Palh jā
tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā
tze tū icmāsu'yu. ⁴Iclacasqui'n
naca'tzican quit tzej iclatlā'huan
chuntza' chī talacasqui'n tzej
natalatā'kchoko tī tata'scuja Dios.
Ū'tza' quit lilacatzucu iclipāti tū
quina'kspula. Lhūhua' icpātini'nī't.
Quisputni'nī't tū xa'icmaclacasqui'n.
Lhūhua' tū jā tze quina'kspulanī't.

⁵Quimaksno'kcanī't. Quinchi'canī't.
Iccātā'talacxtucni't tachi'xcuhui't tī jā
ixquintalaktzi'ncu'tun. Palha' icscujni't.
Iclakachu'huā'lhtatani't. Makatunu'
jā xa'icka'lhī quilihua't. ⁶Iclacasqui'n
naca'tzican quit tzej iclatlā'huan
chuntza' chī ixlacasqui'nca. Pō'ktu tze
quintalapāstacni'. Tzej icca'tzi tū
icmāsu'yu. Ictāyani' tū quintlahuani'can.
Ē iclakalhu'manini'n. Ē quimaktaya
Ēspīritu Santo. Ē iccāpāxqui'
ā'makapitzin. ⁷Quit icmāsu'yu tū
ixlicāna'. Icliscuja ixlitlī'hui'qui Dios.
Dios quimaktāya tzej na'iclatā'kchoko.
Chuntza' jā quintiskāhui'lh. ⁸Makapitzin
quintalakachi'xcuhui'; ē ā'makapitzin
quintalakmaka'n. Makapitzin tahuan tze
quit; ē ā'makapitzin tahuan jā tze quit.
Makapitzin tahuan quit ica'kskāhui'nin.
Quit icuan xmān tū ixlicāna'. ⁹Masqui
makapitzin tapuhuan quit jā tū
quintapalh, ā'makapitzin taca'tzi quit
ictā'scuja Dios. Masqui maklhūhua' quit
xa'ictahui'la nac cālījicua' ē hua'chi
xa'icnimā'lhtza', chuhua'j icui'lhcus.

Masqui quimputzastālani'can, jā
quimaknican. ¹⁰Masqui quina'kspulanī't
tū quimakalīpuhuan, pō'ktu
quilhtamacuj lipāxuhua icui'lh.
Masqui pobre quit, iccāmaxqui'
ā'makapitzin tū ā'chulā' xatapalaxla'
ē jā tumin. Masqui jā tū icka'lhī nac
cā'quilhtamacuj, Dios quimaxqui'
chuntza' chī icmaclacasqui'n.

¹¹Quit lacatejtin iccātā'chihuīna'nān
hui'xina'n xalani'n nac Corinto. Quit
iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹²Masqui
hui'xina'n jā quilāpāxqui'yāuj, quit
iccāpāxqui'yān. ¹³Iccātā'chihuīna'nān
hui'xina'n hua'chi quilacstin.
Iccāsqi'ni'yān caquilāpāxqui'uj chī quit
iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixtemplo Dios

¹⁴Jā a'ktin cacātā'latit tī jā ta'a'ka'ī'.
Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī' ē xtum
talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'ī'. Jāla a'ktin
cātā'lacan. Taxkaket xtum ē cātzi'sni' nā
xtum. Tū tze xtum ē nā tū jā tze nā xtum.
¹⁵Cristo jā tlaha tū tlaha skāhui'ni'.
Nā huan tī ta'a'ka'ī' Cristo, xlaca'n jā ta-
lacapāstaca hua'chi tī jā ta'a'ka'ī'. ¹⁶Jā
tze laktaquilhpūtacan ídolos na ixtem-
plo Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios
xalakahuan. Dios huanī't:
Quit na'ictahui'la na ixpu'nanca'n tī
ta'a'ka'ī'.

Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.
Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹⁷Ū'tza' lihuān Dios:

Catapānūni'tit tī tatlahua tū jā tze.

Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.

Jā caxa'ma'tit tū jā tze.

Chuntza' quila' nalitaxtuyā'tit hui'xina'n.

¹⁸Quit hua'chi minTāta'ca'n na'icuan.

Hui'xina'n nalitaxtuyā'tit hua'chi
quinka'hua'chan ē quintzu'ma'jan.

Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksīni'n.

7 Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Ū'tza'
nalimāxtekkō'yāuj ixlipō'ktu tū jā

tze talanān. Nalihui'liyāuj nalayāuj xatze
ixpālacata nalakachi'xcuhui'yāuj Dios.

**Talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n
xalanī'n nac Corinto**

²Iccāsqui'ni'yān hui'xina'n
naquilāpāxqui'yāuj. Nūn chā'tin
ictlahuani'nī't tū jā tze. Nūn chā'tin
icmāxtuyāhuani't. Nūn chā'tin
ica'kskāhui'maktini't catūhuālh.

³A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan
hui'xina'n quilātlahuani'nī'ta'uj tū jā
tze. Iccāhuanini'ta'ntza' iccāpāxqui'yān
hui'xina'n. Na'iccāpāxqui'yān

ictika'lhicus quilatamat ē hasta
a'cxni' na'icni. ⁴Chuhua'j quit icca'tzī
hui'xina'n natlahua'yā'tit chuntza' chī
iccāhuanini'ta'n. Chuntza' iccāhuani
ā'makapitzin chī hui'xina'n tzej
latlā'hua'nā'tit. Icca'tzī hui'xina'n
tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā
iclitamakchuyini't. Icpāxuhua masqui
icpātini'mā'lh.

⁵A'cxni' icchilh huā'tzā' nac
Macedonia ictamakchuyilh. Lhūhua'
tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh.
Xa'iclitamakchuyī. Jā xa'icca'tzī palh
natataspī'pala tī ixta'a'ka'īmā'nalhcus.

⁶Dios cāmāko'xamāka'tlī' tī
tatamakchuyini't. Dios makachilh Tito.
Ū'tza' iclitako'xamāka'tlī'lh. ⁷Ā'chulā'
ictako'xamāka'tlī'lh a'cxni' icca'tzīlh chī
hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit
Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n
quilālaktzī'ncu'tunāuj ē chī
lilipuhuantit ixpālacata ca'tzītīt
ixquilāmakalipuhuanī'ta'uj. Quihuanilh
chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj. Ū'tza'
ā'chulā' iclipāxualh.

⁸Masqui huā'mā' carta tū iccātzo'kni'n
hui'xina'n cāmālakaputzin, quit
icpuhuan tze chī iccātzo'knuni'nī'ta'n.
Ā'listān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli
tzamā' carta. Jātza' icpuhuan chuntza'.
Chuhua'j tasu'yu jā makās lipuhuantit.
⁹Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata

hui'xina'n lilipuhuantit. Hui'xina'n
lilipuhuantit ixpālacata mincuentaca'n.
Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza'
iclipāxuhua. Dios cāmālakaputzin
mincuentaca'n. Chuntza' litasu'yu
jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni'
iccātzo'kni'n carta. ¹⁰Palh Dios
mālapuhuanī chā'tin chī'xcu' jā tze
chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chī'xcu'
nalipuhuan ē nalakpalī ixtalacapāstacni',
chuntza' Dios namakapūtactū.
Ā'listān huā'mā' chī'xcu' jā catipuhualh
palh jā tze chī a'kapūtactulh. Palh
chā'tin chī'xcu' lipuhuan ē palh jā
kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chī'xcu'
jā cati'a'kapūtactulh. ¹¹Hui'xina'n jā
chuntza'. A'cxni' Dios cāmālakaputzin,
palaj tlahua'tit tū ixtalacasqui'nin.
Squi'ntit tamātza'nkēna'ni'. Ca'tzītīt
tū ixtlahua'nī'ta'ntit huā'mā' tū jā tze.
Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilālacapāstacui
quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclipāxuhua
quit. Makapātinentit tī ixtlahuani't tū
jā tze. Chuntza' litasu'yu puhua'ntit
jā tze tū ixtlahua tzamā' chī'xcu'.

¹²Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān
ixpālacata tī tlahualh tū jā tze, ē jā
xmān ixpālacata tī tlahuani'ca tū jā tze.
Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata
icmāsu'yucu'tunli na ixlacatin Dios
chī iccāmaktakalhcū'tunān hui'xina'n.
¹³Ū'tza' quilimāko'xamāka'tlī'ca.

Tito ixlipāxuhua mimpālacataca'n.
Ū'tza' nā iclipāxuhua. ¹⁴A'cxni'
jana'j ixcālaka'nāchā'n Tito, icuanilh
hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj.
Chuhua'j jā iclimāxana'n. Ixlicāna'
chī icuanilh Tito. Ixlipō'ktu tū
iccāhuanini'ta'n hui'xina'n, pō'ktu
ixlicāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlicāna'
tū icuanilh Tito. ¹⁵Chuhua'j Tito
ā'chulā' cāpāxqui'yān hui'xina'n
ē cālacapāstacān chī hui'xina'n
lakachi'xcuhui'tit ē kexpa'tni'tit tū
cāhuanin. ¹⁶Chuntza' tasu'yu hui'xina'n

tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclipāxuhua.

Chī māstā'ca xatze tapuhuat

8 Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tziyā'tit chī Dios cāsicua'lanātlahualh tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Macedonia. ² Masqui xlaca'n ixtapātini'mā'nalh, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' chī ixtapuhuatca'n. ³ Quit iclichihuina'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahui'lilh ā'chulā huan tū ixlimāstā'ca'n. ⁴ Quincātasqui'ni'n xa'icmaktini'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī iccāmaktāyacu'tun. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuanilh Dios chī ixtatapa'ksīni' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. ⁶ Chuntza' icsqui'ni'lh Tito iccālaka'ncha'n hui'xina'n ē iccāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzinīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'ī'yā'tit. Tzej lakapasā'tit ixtachihuīn Dios ē tzej māsu'yu'yā'tit. Tlahua'cu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Quilāpāxqui'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā'tit nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzin tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū iccāhuanincus jā a'ktin limāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'n chī ā'makapitzin tamāstā'mā'nalh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n nacāmāxqui'yā'tit ā'makapitzin tā'timīn. A'ntza' nalītasu'yu chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit quintā'timīnca'n. ⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo pāxqui'nīn. Xla' masqui ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj pō'ktu ixla', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quincāpāxqui'yān. Chuntza'

quina'n quincāliricujui'linī'ta'n tū ixtasicua'lanātlahuan.

¹⁰ Na'iccāhuaniyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā'tit tumīn. Xapūla tzucutit māstā'yā'tit. Xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā'tit. ¹¹ Xapūla timāstā'cu'tuntit tumīn. Chuhua'j camākentaxtūtīt chuntza' chī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹² Lipāxuhua Dios palh chā'tin ixtapāxuān limāstā' chuntza' chī tzē namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quincāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj.

¹³ Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n namāstā'yā'tit ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit a'cxni' nacāmāxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. ¹⁴ Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtim cataka'lhīlh ixlipō'ktuca'n tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmāxqui'yā'tit tī jā tū taka'lhī. Palh namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī'tit nūn tū, xlaca'n nacātamaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan. ¹⁵ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Tī lhūhua' mākēstokli, jā quitāxtūni'lh.

Tī macsti'na'j mākēstokli, jā sputni'lh.

Tito ē tī tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Tito lacasqui'n hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī quit iclacasqui'n. ¹⁷ Tito ixlimān puhuanli nacālaka'nāchā'n hui'xina'n. A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla' iccālaka'ncu'tunāchā'n.

¹⁸ Quit ictā'macā'mā'lh Tito chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. Lhūhua' talīchihuīna'n chī tzej māsu'yu xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁹ Nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsacli ā'makapitzin tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' nac templo ā'tzā'. Xlaca'n

talacasqui'n Tito naquintā'a'n a'cxni' quit na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī tumīn nac Jerusalén. Huā'mā' tumīn, nalilakachi'xcuhui'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Nā naca'tzīcan quina'n cāmaktāyacu'tunāuj.²⁰ Liskalalh na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata jā naquincātalē'ksa'nān. Jā iclacasqui'n nahuanan jā icmākentaxtū tū quimacamaxqui'can lhūhua' tumīn.²¹ A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn, pō'ktu tze ictlahuacu'tun na ixlacin Dios ē nā ixlacinca'n tachi'xcuhui't.

²² Na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n tzamā' chi'xcuhui'n. Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin quintā'tinca'n. Xla' mākentax-tūkō' ixlipō'ktu tū macamaxqui'can. Maklhūhua' iclaktzī'nī't mākentaxtū. Chuhua'j ā'chulā' mākentaxtūcu'tun tū macamaxqui'canī't, ixpālacata xla' ca'tzī hui'xina'n namākentaxtūyā'tit tū ixlacasqui'nca.²³ Tito quintā'scuja. Tito ē quit iccāmaktāyani'ta'n hui'xina'n. Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xla'ca'n tamacā'nī't tī ta'a'ka'ī' xalani'n huā'tzā'. Xla'ca'n tzej talatlā'huan, ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can Cristo.²⁴ A'cxni' natachā'nācha' Tito ē tā'timīn, cacālakachi'xcuhui'tit. Ā'makapitzin tā'timīn natalaktzī'n chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit. Chuntza' naca'tzīcan ixlicāna' chī icuani't hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit tā'timīn.

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

9 Jā ixlacasqui'nca quit na'iccāhuaniyān namākēstokā'tit tumīn tū nacālīmaktāya'yā'tit tā'timīn.² Quit tzej icca'tzī hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuanini't xalani'n nac Macedonia chī tlhua'yā'tit tū tze. Iccāhuanini't chī hui'xina'n xalani'n nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. A'cxni' taca'tzilh huā'mā', nā tamāstā'cu'tunli xalani'n nac Macedonia.³ Iccāhuanini't xla'ca'n chī hui'xina'n

māstā'cu'tunā'tit tumīn. Chuntza' jā tze palh hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit. Ū'tza' iccālilakmacā'nchan tā'timīn. Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn chuntza' chī iccāhuanini't.⁴ Palh hui'xina'n jā tlhua'yā'tit ē palh ā'makapitzin xalani'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'tza', ē palh hui'xina'n jāna'j mākēstokā'tit tumīn, quit na'ictamāxani' ixpālacata iccāhuanini't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit.⁵ Ū'tza' iclipuhualh ixlacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlani'. Chuntza' xla'ca'n natamaktini'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natasu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catitapuhuanli palh quit iccāsāmāmāstā'nin tumīn.

⁶ Ca'tziyāuj tī macsti'nal'j natacha'n, xla'ca'n nā macsti'nal'j natamakala. Tī lhūhua' natacha'n, xla'ca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj.⁷ Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catusu'yulh palh cātasāmāmāstā'niyān. Dios cāpāxqui' tī tamāstā' cā'tapāxuān.⁸ Dios tzē nacāmāxqui'yān lhūhua'. Hui'xina'n, masqui cāmāxqui'yā'tit ā'makapitzin, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit.⁹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata chā'tin tī tzeya chi'xcu':

Xla' lhūhua' cāmāxqui' laxcamanini'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj tzē nacāmāxqui'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmāxqui'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios tī makastaca. Chuntza' nalika'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmāxqui'yā'tit ā'makapitzin tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmāxqui'yān tū

maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tze namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios xla'ca'n tī natamak'tīnī'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'. ¹² Chuntza' xpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacamak'tāyā'yā'tit ixtachi'xcuhū't Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xla'ca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios xpālacata tū māstā'nī'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ A'cxni' nalaktzī'n can chī hui'xina'n māstā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxūi Dios. Natamakapāxūi Dios a'cxni' natalaktzī'n chī hui'xina'n ixlicāna' a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn i'xla' Cristo, ē natalaktzī'n chī hui'xina'n cāmaktāyā'yā'tit xla'ca'n ē nā ā'makapitzīn huampala. ¹⁴ Chuntza' xla'ca'n nacātali'orarli'yān ē nacātalachapāstacān hui'xina'n xpālacata Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tze māstā'yā'tit tumīn. ¹⁵ Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios xpālacata xla' quincālakmacamini'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chī huanī't ixtapalh.

Pablo apóstol ixuanī't ē ū'tza' ixlika'lhī limāpa'ksīn

10 Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunān catūhuālh. Ā'makapitzīn tahuan quit xalacatzucu icchihuīna'n na milacatīnca'n. Nā tahuan quit iccālacaquilhni'yān a'cxni' iccātzo'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'manīnī'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunān. ² Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit līlacatejtīn, quit na'iccālacaquilhni'yān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh huī'lh chā'tin chī hui'xina'n tī huan quit iclatlā'huan hua'chi catūhuālh chī'xcu' ē quit ictlahua xmān tū quit

iclasasqui'n, quit na'iclacaquilhni xla'. ³ Masqui quina'n hui'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tatlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Xla'ca'n talē'n tū natalimāknī ixtā'lāquiclhaktzī'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalimāknīyāuj. Xmān ixlimāpa'ksīn Dios tze nacāliskāhui'yāuj ixlimāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzī' Dios. ⁵ Ixlimāpa'ksīn Dios tze cāliskāhui'yāuj ixtalachapāstacni'ca'n tī tatā'lātlahua Dios. Nā ixlimāpa'ksīn Dios tze naliskāhui'yāuj ixlipō'ktu talachapāstacni' tū cāmāmakchuyī tī ta'a'ka'ī'ni'cu'tun Dios. Ixlimāpa'ksīn Dios tze cālākpālīni' ixtalachapāstacni'ca'n tachi'xcuhū't ē chuntza' natalexmatni' Cristo. ⁶ A'cxni' hui'xina'n tzej nakexpa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmākapātīnīn tī jā takexmatni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpu'nanca'n tahui'lāna'lh tī quintatā'lātlahua ē tahuan xla'ca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzīlh xla'ca'n nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxqui'nī't limāpa'ksīn. Jā icmāxana'n iclichihuīna'n huā'mā' limāpa'ksīn. Quimaxqui'nī't huā'mā' limāpa'ksīn. Ū'tza' tze na'iccālīmaktāyayān hui'xina'n chī a'ka'ī'yā'tit. Jā quimaxqui'nī't limāpa'ksīn na'icclatlahua chī a'ka'ī'yā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, xpālacata jā iclasasqui'n najicua'nā'tit chī iccātzo'knuni'yān. ¹⁰ Ā'makapitzīn na mimpu'nanca'n quintalichihuīna'n ē tahuan: "A'cxni' xla' quincāmacamini'yān a'ktin carta, palha' chihuīna'n chī ixka'lhī limāpa'ksīn. A'cxni' quincātā'huī'lān xalacatzucu chihuīna'n. Jāla tzej a'kchihuīna'n." Chuntza' tahuan. ¹¹ Tī chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzīlh huā'mā': chuntza' chī iccātzo'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

¹²Quit jāla icticātā'lāmālakchā'nīlh xlaça'n tī tapuhuan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhuan xlaça'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā taca'tzī. ¹³Quit jā iclītaka'lhī a'cxni' icličihuīna'n tū ictlahuanī't. Icsujnī't xmān jā Dios quimāsu'yuni'nī't na'icscuja. Dios quimāca'tzīnīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n. ¹⁴Quit xapūla iccāmāca'tzīnīn xatze tachihuīn ixta' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icsujmā'lh nac līlē'k tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā lihua'ca'lh icsujli nac līlē'k a'cxni' iccālaka'nchan. ¹⁵Jā iclītaka'lhī ixtascujūtca'n ā'makapitzīn masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n hui'xina'n ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' ā'chulā' tzē na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'ictlahua. ¹⁶Chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ixta' Jesucristo tī tahui'lāna'ncha' ā'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuīn jā jāna'j tī māsuyuni't. Chuntza' jā iclītaka'lhīlh tascujūt tū tlahuanī't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuanī't.

¹⁷Jā tze palh chā'tin nalītaka'lhī. Xatze palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlahua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuanī't chā'tin chī'xcu'.

**Pablo cālichihuīna'nli
tī xmān ixta'a'kskāhuī'nin**

11 Quit iclacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit lilacatzucu lihuan iccāhuaniyān tū ictlahuanī't. Caquilālipātiuj lilacatzucu, masqui hua'chi chā'tin lhkēnti tī ixa'cstu līchihuīna'nchan. ²Dios lacasqui'n hui'xina'n jā catitaxtumlīnī'tit Cristo. Nā quit ū'tza' iclacasqui'n. Quit iccāmaktāyan natapa'ksīnī'yā'tit Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuā'lh tī squi'n chā'tin tzu'ma'jāt. Chuhua'j hua'chi

chā'tin tzu'ma'jāt tī pāxqui' i'squi'nīni', nā chuntza' ixlacasqui'nca hui'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³Quit icjicua'n hui'xina'n nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' chī Eva a'kskāhuī'ca. Skāhuī'nī' lītaxtulh lūhua' ē a'kskāhuī'lh Eva. Skāhuī'nī' ca'tzī chī na'a'kskāhuī'nin. Palhāsā' nacā'a'kskāhuī'yān nā hui'xina'n, ē ū'tza' nalītalakaspī'tnī'yā'tit Cristo. ⁴Icjicua'ni' huā'mā' ixpālacata hui'xina'n kexpa'tā'tit tī cātālakinān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū iccāmāsu'yuni'n quit tū ixta' Jesús. Xtum tū talīmāsu'yu chī Espīritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum tū talīmāsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. Jā chuntza' chī quit iccāmāsu'yuni'n. ⁵Tzamā' chī'xcuhūi'n tahuan xlaça'n apóstoles. Xlaça'n jā quintalacatzā'la. ⁶Palhāsā' jā tzēhuani't chī quit ica'kchihuīna'n. Quit tzej icca'tzī. Ixlīpō'ktu iccāmāsu'yuni'nī'ta'n.

⁷Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixta' Dios. Quit palha' xa'iclisujmā'lh quimacan lihuan xa'iccālimāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. ¿Ē jā tze tū ictlahualh? ⁸Līhuana quit xa'icscuja na mīpu'na'ī'tāta'ca'n, ixquintamacamīnī' tumīn tā'timīn xalanī'n ā'latatunū' cā'lacchicni'. Quit iccāmaktīlh ixtumīnca'n na'iccālimaktāyayān hui'xina'n. ⁹Līhuana xa'iccātā'huī'lan quit jā xa'iccāsqui'nī'yān tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmīnī' tū xa'icmaclacasqui'n. Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūnī'ta'n hui'xina'n. Ē jā maktin icticāsqui'nī'n tū na'icua'. ¹⁰Jā icticāsqui'nī'lh nūn tā'timīn xalanī'n nac Acaya. Quit ictapa'ksīnī' Cristo, ē ū'tza' iclīhuan tū ixlīcana'. ¹¹Palhāsā' ā'makapitzīn tapuhuan quit jā iccāpāxqui'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmaktīcu'tunān mīntumīnca'n.

Huā'mā' jā ixlicāna'. Dios ca'tzi iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

¹²Jā iccāsqui'nī'nī'ta'n tumīn tū na'iclihuā'yan. Jā ictisqui'nli nūn maktin. Chuntza' xlaça'n tī tasqui'n tumīn jāla catitahuālh palh tascuja chī quit. ¹³Tahuan xlaça'n apóstoles. Jā ixlicāna'. Xmān ta'a'kskāhuī'nin a'cxni' tamāsu'yu. Talacasqui'n nacālaktzi'n can hua'chi apóstoles tī tatā'scuja Cristo. ¹⁴Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilalh. Skāhuī'ni' tzē talakpalī ē tzē lītaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵Nā tzē natatalakpalī tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Hua'chi tze tū tatlahuamā'nalh masqui tū jā tze. Xlaça'n nataxokoni' Dios tū tatlahuani't.

Chī pātini'lh Pablo

¹⁶Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti xipālacata quina'cstu quilichihuīna'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin lhkēnti, caquilākexmatni'uj ē caquilāmakxtekui na'icchihuīna'n. ¹⁷Ca'tziyāuj tī ka'tla' makca'tzi, xla' chihuīna'n hua'chi chā'tin lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksini' Cristo. Tū na'icuan quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzi. ¹⁸Lhūhua' talitaka'lhī cātamāsu'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclitaka'lhī tū ictlahua quit. ¹⁹Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh ca'tziyā'tit, cālīpātiyā'tit tzamā' chi'xcuhū'n tī hua'chi chā'tin lhkēnti. ²⁰Hui'xina'n cālīpātiyā'tit masqui xlaça'n cātamāpa'ksicu'tunān hui'xina'n. Xlaça'n cātamaktiyān ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlaça'n cātamākexmatiyān. Xlaça'n cātalamaka'nān hui'xina'n. Cā-talacala'sān. Ē hui'xina'n cālīpātiyā'tit. ²¹Quit jā chuntza' iccātlahuani'nī'ta'n hui'xina'n. Palh tze cahuālh tlahuacan tzamā', quit xa'icmāxana'lh, xipālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlaça'n talichihuīna'n tū tatlahuani't. Chuhua'j quit na'iclihuīna'n tū ictlahuani't quit, masqui natasu'yu palh ka'tla' icmakca'tzi ē hua'chi chā'tin lhkēnti. ²²Xlaça'n ka'tla' tamakca'tzi ē tahuan xlaça'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan xlaça'n israelitas. Nā quit israelita. Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja Cristo. Chuntza' chī icchihuīna'mā'lh hua'chi chā'tin lhkēnti. Xlaça'n jā tascujni't chī quit. Jā tapātini'nī't chī quit. Quintucscani't. Nā xa'ictachi'n. Maklhūhua' quintimaknicu'tunca. Xlaça'n jā tapātini'nī't chuntza'. ²⁴Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacāujna'jāstza'. Chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵Maktu'tun tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quincucta'laca. Maktu'tun tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh. A'ktin quilhtamacuj ē a'ktin tzi'sni' xa'ictojōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco. ²⁶Calhāxcuhuālh iclatā'kchokoni't na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā ictahuī'lanī't jā cālījicua'. Nā maklhūhua' ictacutni't nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtalatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Quintitamaknicu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas. Xa'iclatlā'huan nac cālījicua' nac cāl'acchicni' ē nac cā'qui'huī'n ē nac mar. Ixquintamaknicu'tun tī ixtahuan xlaça'n nā tā'timīn. ²⁷Ictlakua'nī't ē palha' icscujni't. Maklhūhua' iclakachu'huā'lhtatani't. Ē nā ictzi'nescnini't ē nā icckelhpūtini't maklhūhua'. Icpātini'nī't nac cāl'onkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quiluxu'.

²⁸Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyini't ē quince'tzani'nī't na quilista'ca'na' ixpālacataca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁹Palh catihuālh jāla tzej latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Palh

catihuālh tamakahuasa, quit iclisitzi' chī māmakahuasīca. ³⁰ Palh ixlacasqui'nca quit naquilichihuīna'nca quina'cstu, quit iclichihuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. ³¹ Dios ca'tzi ixlicāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj. ³² A'cxni' quit xa'icui'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n chā'tin gobernador tī ixui'lini't rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh maktaka'lhna'nīn jā lactaxtucan nac cā'lacchicni'. Ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixui'lh nac talhta'm tū ixlisti'li'cani't cā'lacchicni'. Quimpūmayujūca a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclitzā'lalh ē icli'a'kapūtaxtulh.

Chī lakachuyalh Pablo

12 Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ē tū iclaktzi'lh a'cxni' iclakachuyalh. ² Ka'lhitza' a'kcāujtā'ti cā'ta ē xa'ica'ka'īni'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzi palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzi. ³ Dios ca'tzi palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilistacna'. Quit jā icca'tzi. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' ickexmatli tachihuīn tū jāla icuan ixpālacata Dios jā quimakxteka na'icuanī nūn chā'tin. ⁵ Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclimāka'tli'. Quit jā ka'tla' iclimakca'tzi tū quina'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. ⁶ Palh quit ixquilichihuīna'nca tzej tū ictlahuani't, jā xa'icchihiuīna'nli hua'chi chā'tin lhkēnti, ixpālacata quit xmān iclichihuīna'n tū ixlicāna'. Jā quintilichihuīna'nca quit ixpālacata jā

iclacasqui'n ā'makapitzin natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataca'tzi palh quit tze ixpālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihiuīna'n.

⁷ Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclimakca'tzilh chī iclakachuyani't. Ū'tza' Dios quilimaxqui'lh a'ktin taca'tzana'juā't. Huā'mā' taca'tzana'juā't hua'chi a'ktin lhtucu' tū skāhui'ni', Satanās, yāhualh na quimacni'. Dios quimaxqui'lh huā'mā' taca'tzana'juā't ixpālacata jā lacasqui'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzi. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't. ⁹ Xla' quihuanilh: “Quit na'icmaktāyayān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī litli'hui'qui.” Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuān na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' litasu'yu quit iclisucja ixlitli'hui'qui Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputzastālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū'tza' iclipāxuhua.

Pablo ixcāpāstaca xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chi quit chā'tin lhkēnti ixpālacata xmān quilichihuīna'nca quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclichihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacinca'n tī tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka'tla' apóstoles, xlaca'n jā quintalakatzā'la chī quit, masqui quit jā tū quintapalh. ¹² A'cxni' xa'icsucja na mimpu'nanca'n, tasu'yulh Dios ixquilihui'lini't quilī'apóstol. Quit lilacatzucu xa'icsucja. Quit xa'ictlahua li'a'cnīn. Huā'mā' māsu'yulh Dios ixquilihui'lini't quilī'apóstol.

¹³Xmān a'ktin tū jā ictlahualh na mimpu'nanca'n tū ictlahualh na ixpu'nanca'n ā'makapitzin tū ta'a'ka'ī'. Ū'tza' huā'mā': Jā iccāsqi'ni'n hui'xina'n tū na'iclihuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit jā tze huā'mā', caquilāmāspūtū'ni'uj.

¹⁴Chuhua'j ixlīmaktu'tun iclacapāstacni' na'iccālaka'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj camana' jāla tamāhui' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhui' ixcamana'ca'n. Quit hua'chi mintāta'ca'n. ¹⁵Quit tapāxuhuān na'icmālakspūtū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka'ī'yā'tit ā'chulā'. Na'icscujā ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxqui'yān, hui'xina'n jā quilāpāxqui'yāuj.

¹⁶Masqui jā iccāsqi'ni'ni'ta'n nūn tū, ā'makapitzin tahuan iccā'a'kskāhui'maktinī'ta'n mintumīnca'n. ¹⁷Quit jā tū iccā'a'kskāhui'maktin a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tī ā'chā'tin. ¹⁸Quit icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā'tin quintā'tinca'n. Tito jā cā'a'kskāhui'maktin nūn tū. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalacapāstacni'ca'n.

¹⁹Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit quit ictamaktāyamā'lh na milacatinca'n. Jā chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacin Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nin Cristo. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. Ū'tza' iclītlahuakō' ixlipō'ktu mimpālacataca'n. ²⁰Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzi hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā'tit. Palh

jā tzej latlā'hua'nā'tit, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhniyān hui'xina'n. Iclītamakchuyī'it icpuhuan palhāsā' lāslokoyā'tit hui'xina'n, ē lālakca'tzana'ni'yā'tit ē lāsītzī'ni'yā'tit ē lāquiclhaktzī'nā'tit ē nā lālichihuīna'nā'tit ē lālē'ksa'nā'tit ē laka'tla' makca'tziyā'tit ē jā a'cxim tahu'la'yā'tit. ²¹Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n, quit na'iclimāxana'n na ixlacin Dios tū tlaha'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palh jā makxteku'tunā'tit tū jā tze ē palh ka'lhi'yā'titcus mintā'lāpāxqui'nca'n ē palh tlaha'yā'titcus tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

Pablo cāmāxqui'lh talacapāstacni'

13 Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'cxni' mālacsu'yucan chā'tin, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. ²Na'iccāhuanipalayān ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n ixlimaktu'. Masqui jā iccātā'hui'lan chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzin huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātinin tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lal chī na'iccāmakapātinin. ³Chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit quit iclichihuīna'n ixlimāpa'ksin Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'lh na milacatinca'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit Cristo ka'lhi limāpa'ksin. ⁴Hua'chi ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' hui'lh. Dios maxqui'ni't limāpa'ksin. Quit ictapa'ksini' Cristo, ē ū'tza' lilacatzucu iccālītā'chihuīna'ni'ta'n. Hua'chi quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n

nalaktzi'nā'tit quit iclilatā'huan ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' chī Cristo.

⁵Tzej calacapāstacna'tit hui'xina'n palh ixlicāna' a'ka'iyā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh ixlicāna' a'ka'iyā'tit. Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit palh ixlicāna' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksini'yā'tit xla'. ⁶Hui'xina'n naca'tziyā'tit quit ictapa'ksini' Cristo ixpālacata quit ictā'latlā'huan xla'.

⁷Chuhua'j icsqui'ni' Dios jātza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzin tapuhuan quit jā icka'lhi limāpa'ksin na'iccālacaquilhniyān. Iclacasqui'n natlahua'yā'tit tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit icka'lhi limāpa'ksin.

⁸Xmān icka'lhi limāpa'ksin na'ictlahua tū ixtachihuin Dios. Jā icka'lhi limāpa'ksin na'ictlahua tū jā chī ixtachihuin Dios. ⁹Icpāxuhua a'cxni' hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimakapāxui masqui chuntza' jā ixlacasqui'nca quit icmāsu'yu limāpa'ksin tū Dios quimaxqui'lh na'iccālacaquilhniyān. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n lactze nahuanā'tit. ¹⁰Ū'tza' iccālitzo'knuni'yān chuntza' nac carta a'cxni' jāna'j

xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā iclacasqui'n na'iccālacaquilhniyān a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit iclacasqui'n jā ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni'yān limāpa'ksin tū quimaxqui'ni't Māpa'ksini' Jesucristo. Quimaxqui'ca'ni't huā'mā' limāpa'ksin na'iccāmaktāyayān chī tzej na'a'ka'iyā'tit. Jā quimaxqui'cani't huā'mā' limāpa'ksin na'iccāmamakchuyiyān hui'xina'n chī a'ka'iyā'tit.

¹¹Chuhua'j, tā'timin, caka'lhi'tit tapāxuhuān. Calihui'lī'tit tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā calakachipini'tit. Chu a'ktin calalh mintalacapāstacni'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n. Xla' quincāpāxqui'yān ē quincāmaxqui'yān tze latamat. ¹²Calāsalarlī'tit milipō'ktuca'n ixpālacata litā'timin hui'xina'n.

¹³Quintā'timīnca'n xalanī'n huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n a'ntza' saludos milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁴Māpa'ksini' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n. Camakca'tzītīt chī cāpāxqui'yān Dios. Espiritu Santo cacātā'tahui'lan chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza' hui'xina'n chu a'ktin nalitaxtuyā'tit. Amén.

Gálatas

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia tī ixta'a'ka'ī'

1 Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Tī quilihui'lini't quili'apóstol jā chā'tin chi'xcu'. Nūn chā'tin chi'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclitaxtu. Tī quilihui'lini't quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios tī mālacastālancuanīlh Jesucristo. ²Quit ē ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalanī'n nac Galacia tī a'ka'ī'yā'tit. ³Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāmaxquī'n tze latamat. ⁴Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'cstu a'cxni' nilh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmakapūtaxtūcu'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlhualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n Dios. ⁵Camakapāxuīca Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun tū tzē nali'a'kapūtaxtucan

⁶Quit iccālī'a'cniyān hui'xina'n chī palaj tamakatīni'pā'na'ntit Dios. Tzamā' ū'tza' tī cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nilh quimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtuntza' tamāsu'yun chī nali'a'kapūtaxtucan. ⁷Quina'n ca'tziyāuj palh jā ixlicāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtaxtucan. A'nan makapitzin chi'xcuhui'n tī talakpalīcu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixta' Jesucristo. Chuntza' xla'ca'n cātamāmakchuyimā'n hui'xina'n. ⁸Palh

catihuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtaxtucan, xla' Dios camakapātinīnli ū'tza'. Capātinī'lh masqui chā'tin ángel xala' nac a'kapūn tī māsuyū huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. ⁹Iccāhuanini'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nali'a'kapūtaxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktini'ntit, xla' Dios camakapātinī'lh.

¹⁰Tū iclichihuīna'mā'lh a'ntza' tasuyū jā iclichihuīna'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcuhui't. Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān tachi'xcuhui't iccāmakapāxuīcu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcuhui't iccāmakapāxuīcu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'līlh Pablo ixlī'apóstol

¹¹Tā'timīn, quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit huā'mā'. Xatze tachihuīn tū icmāsu'yū quit, huā'mā' jā ū'tza' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. ¹²Jā quimāca'tzīnīlh chā'tin chi'xcu'. Jā chā'tin chi'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³Hui'xina'n cāta'huani'nta'ntza' chī quit xa'iclitātlā'luan xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' tī ixta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man. Quit xa'iclatlahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixta' Jesucristo. ¹⁴Chī ta'a'ka'ī' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzī ē jā ā'makapitzin quinta'israelitas tī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chi chī quit. Quit ā'chulā' xa'iccākexmatni' ixtamāsu'yunca'n quinapapana' israelitas. ¹⁵Dios quilakalhu'manli, ē quilacsacli apóstol na'iclitaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclatatuncuhui'. Quinta'sani'lh na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶Chuntza' chī Dios

lacasqui'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlahualh ixpālacata quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xla'a'n tī jā israelitas xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasni'lh ī'Ska'ta', jā icquisqui'n'lh talacapāstacni' ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁷ Jā iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén tī apóstoles ixtahuani'ttza' xapūla. Quit jā chuntza' ictlahualh. Palaj tunca ica'lh nac Arabia ē ā'listān ictaspi'tpālh nac Damasco.

¹⁸ Ixli'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén. A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Jā iclaktzi'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksini' Jesús. ²⁰ Ixlicāna' tū ictzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na i'xlatatin Dios. Jā iccā'a'kskāhui'mā'n.

²¹ Ā'listān ica'lh jā tapa'ksini' nac Siria ē Cilicia. ²² Jāna'j ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'i'ni' Cristo xalanī'n nac Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: "Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhua'j xla' lichihuīna'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla ixmālakspūtūcū'tun." ²⁴ Xalanī'n nac Judea a'cxni' takexmatli huā'mā', ixtamakapāxui Dios quimpālacata.

Ā'makapitzin apóstoles talakatilh chī Pablo

ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios

2 Ā'listān ixlilakacāujtā'ti' cā'ta ica'mpālh nac Jerusalén ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh Tito. ² A'ntza' icquihalh ixpālacata Dios ixquimāca'tzīnini't ixlacasqui'nca na'ica'n. Ē a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. Chuntza' ictlahualh ixpālacata jā xa'iclacasqui'n

chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhua'j. ³ Xlaca'n jā quintatā'lālihuani'lh chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā ixlacasqui'nca natastālani' ixtahuī'latca'n israelitas, xla'a'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahuī'lh, jā huanica palh ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahuī'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixuani't. ⁴ Xla' jā chu'cuca masqui ixtalacasqui'n makapitzin tī jā ixlicāna' tā'timin. Xlaca'n ixquincātātā'tanūni'ta'n xmān naquincātakexmatxtyūn. Xmān ixtaca'tzīcu'tun chī jā ixlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahuī'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahuī'latca'n israelitas. ⁵ Quina'n jā icmakxtekui naquincātaskāhui'yān nūn macsti'na'j. Quina'n xa'iclacasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tzītēlha'yā'tit tū ixlicāna' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo.

⁶ Xanapuxcu'nu' tī cālakachi'xcuhui'can, xla'a'n jā quintahuani'lh ixlacasqui'nca na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālakachi'xcuhui'can o jā cālakachi'xcuhui'can. Dios lakapasa quillistacna'ca'n ē jā laktzi'n xmān tū talaktzi'n tachi'xcuhui't. ⁷ Xlaca'n jā quintahuani'lh na'iclakpalī tū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh palh Dios quimacamaxqui'nī't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxqui'nī't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuīn. ⁸ Chuntza' chī Dios mā'tli'hui'clhli Pedro ē lihui'lilh ixli'apóstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimā'tli'hui'clhli ē quilihui'lilh quili'apóstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

⁹ Jacobo ē Pedro ē Juan ixcālaktzi'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'.

A'cxni' xlaça'n taca'tzilh Dios ixquimacamaxqui'ní't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' tatlualh ixpālacata quilipō'ktuca'n xa'icchihuīna'ní'tauj quina'n na'iscujāuj na ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaça'n natasuja na ixpu'nanca'n israelitas. ¹⁰Xmān quincātahanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamaninī'n. Nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹A'cxni' Pedro milh nac Antioquía quit cā'lacan ictā'lāhuanilh ixpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. ¹²Xapūla Pedro ixcātā'huā'yan xlaça'n tī jā israelitas, masqui xlaça'n jā cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Ā'listān a'cxni' tamilh israelitas tī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jātza' cātā'huā'yah. Xla' ixcājicua'ni' israelitas ixpālacata xlaça'n ixtahuan ixlacasqui'nca nacāchu'cucan xlaça'n tī jā israelitas. ¹³Ā'makapitzin tā'timīn tī israelitas ē xlaça'n tatzuculh tatlhua lacxtim chī ixtlahua Pedro. Nā xlaça'n tatlualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā Bernabé chu a'ktin cātā'lalh. ¹⁴Tū ixtlahuamā'nalh, quit icca'tzilh jā chuntza' chī huan xatze tachihuīn tū ixlā' Dios. A'cxni' icca'tzilh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n: "Hui'x nā israelita. Ixla'ya' chī tī jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū ixpālacata lacasqui'na' natatlhua ixtahui'latca'n israelitas xlaça'n tī jā israelitas?" Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' Dios chu lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan

¹⁵Quina'n israelitas iclilacatuncuhui'ní'tauj. Quina'n jā chī ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī taka'lhī ixcientaca'n. ¹⁶Ca'tziyāuj Dios

cāmāpānūni' ixcientaca'n xmān xlaça'n tī talipāhuan Jesucristo, ē jā xlaça'n tī xmān tamākentaxtūcu'tun limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Chuntza' quina'n nā lipāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'ní'ta'n quincientaca'n ixpālacata lipāhuanāuj Jesucristo ē jā ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' limāpa'ksin. Jā tī chā'tin tī Dios māpānūni' ixcienta xmān ixpālacata mākentaxtūcu'tun limāpa'ksin.

¹⁷Quina'n iclipāhuanāuj Jesucristo, ē icca'tziyāuj xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān quincientaca'n. Jātza' iclipāhuanāuj limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Ū'tza' makapitzin talihuan quina'n iclaclē'nauj ē nā tahuan Cristo quincāmātlahuimā'n tū jā tze. Ū'tza' jā ixlicāna'. Cristo jā quincāmātlahuīyān tū jā tze. ¹⁸Palh quit na'icmākēnū huā'mā' limāpa'ksin ē ā'listān na'ica'ka'ī'pala tzamā' limāpa'ksin, chuntza' natasu'yu quit iclaclē'n. ¹⁹Quit icca'tzilh jāla icmākentaxtūkō' limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Ū'tza' jātza' iclipāhuan huā'mā' limāpa'ksin. Chuhua'j quit iclatlā'huan chī ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰Quit hua'chī icnīnī'ttza' ē hua'chī quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' Cristo. Hua'chī jātza' quit icui'lh ē xmāntza' Cristo hui'lh na quilistacna'. Quit iclipāhuan ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quit iclihuī'lh chuhua'j. Xla' quimpāxqui'lh ē linilh quimpālacata. ²¹Quit jā iclakmaka'n ixtalalahu'mān Dios. Palh chā'tin mākentaxtūcu'tun limāpa'ksin ē xmān ū'tza' ixlimāpānūni'ca cahuālh ixcienta, chuntza' chu tlakaj ixnilh Cristo.

Xatze lipāhuanca'n Jesucristo ē jā limāpa'ksin

3 ¿Chu jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit? ¿Tichu cātāmāmakchuyin hui'xina'n,

tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Jātza' kexpa'tni'yā'tit tū ixlicāna'. Hui'xina'n ixlicāna' icticāhuanin chī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ²Caquilāhuanij huā'mā': ¿Chī limaktini'ntit Espíritu Santo? Jā cātamaxqui'n ixpālacata kexpa'tni'tit huā'mā' limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas. Cātamaxqui'n Espíritu Santo ixpālacata kexpa'ttit xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. ³¿Tū ixpālacata hui'xina'n jā a'cxtuncuhū' ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzucutit listālani'yā'tit na ixtej Dios ixlitli'hui'qui Espíritu Santo. ¿Chī lipuhua'nā'tit jātza' maclacasqui'nā'tit ixlitli'hui'qui Espíritu Santo? ¿Chī lipuhua'nā'tit mina'cstuca'n tzē namākentaxtūyā'tit tū lacasqui'n Dios? ⁴Chuhua'j tasu'yu jā tū cālimacuaniyān tū lipātini'nī'ta'ntit. Jā chuntza' icpuhuan quit. ⁵Dios cāmaxqui'yān Espíritu Santo ē Dios tlahua lī'a'cnīn na milacatinca'n. ¿Chī ixpālacata tlaha chuntza'? Jā tlaha ixpālacata kexpatni'tit limāpa'ksin. Tlaha chuntza' ixpālacata hui'xina'n kexpatni'ta'ntit ē a'ka'i'nī'ta'ntit palh ixlicāna' xatze tachihuīn.

⁶Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tze Abraham.” ⁷Ixlasasqui'nca hui'xina'n naca'tziyā'tit tī ixlicāna' i'xū'nātā'natna' Abraham, ū'tunu'n tī ixlicāna' talipāhuan Dios. ⁸Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios tū Dios natlahua. Tatzokni' chī Dios nacāmāpānūni' ixcountaca'n xla'ca'n tī natalipāhuan Dios masqui xla'ca'n jā israelitas. Hasta xapūla Dios māca'tzinīlh Abraham chī nacālisicua'lanātlahuacan tachi'xcuhū't. Huanīlh: “Mimpālacata hui'x ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhū't xalanī'n nac cāquilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuacan.” ⁹Ū'tza' cālisicua'lanātlahuacan xla'ca'n tī talipāhuan Dios chuntza' chī

Abraham. Xla' ixlipāhuan Dios ē sicua'lanātlahuaca.

¹⁰Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun limāpa'ksin ixpālacata tapuhuan chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixcountaca'n. Xla'ca'n nacāmāpātinīncan. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī jā tamākentaxtū pō'ktu quilhtamacuj ixlipō'ktu tū hui'lh nac ca'psnap jā tatzokni' limāpa'ksin, xla'ca'n nacāmāpātinīncan.”

¹¹Chuntza' likexmatcan Dios jā catimāpānūni'lh ixcounta jā tī chā'tin tī xmān mākentaxtūcu'tun limāpa'ksin. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcountaca'n ixpālacata chī talipāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.”

¹²Huā'mā' limāpa'ksin tū Dios cāmaxqui'lh israelitas, makapitzīn tamākentaxtūcu'tun. Tī talipāhuan limāpa'ksin, xla'ca'n jā talipāhuan Cristo. Tī talipāhuan cu'tun huā'mā' limāpa'ksin, palh taka'lhīcu'tun ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli, ixlasasqui'nca natamākentaxtū ixlipō'ktu huā'mā' limāpa'ksin.

¹³Dios nacāmāpātinīn ixlipō'ktuca'n tī jā natamākentaxtū ixlipō'ktu tū huan nac limāpa'ksin. Quina'n ixlaclē'nāuj ixpālacata quina'n jā mākentaxtūyāuj limāpa'ksin. Cristo quincāmāpāpūtaxtūn huā'mā' tapātīn ixpālacata xla' xokokō'lh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlipō'ktuca'n tī cāxtokohua'ca'cani't nac cruz a'ntza' taxokoni'mā'nalh Dios.” ¹⁴Cristo xokokō'lh nac cruz. Chuntza' nā xla'ca'n tī jā israelitas nā xla'ca'n tzē nacāsicua'lanātlahuacan chu chuntza' chī Dios sicua'lanātlahuālh Abraham chuntza' chī Dios ixuanini't Abraham xapūla. Nā chuntza' Cristo tlahuālh huā'mā' ē chuntza' quilipō'ktuca'n,

ixpālacata lipāhuanāuj xla', tzē namaktini'nāuj Espiritu Santo chuntza' chī Dios huanli namāstā'.

Līmāpa'ksin jāla lactlahua talacāxtlahuan tū Dios hui'lilh xapūla

¹⁵ Tā'timīn, na'iccāhuaniyān tū hua'chi litalachsaja. A'cxni' quina'n tlahuayāuj a'ktin contrato o a'ktin talacāxtlahuan ē firmaryāuj, chuntza' jā tī chā'tin catilactlahualh ē jā tī chā'tin tzē natzo'kpala ā'a'ktin tachihuīn. ¹⁶ Nā chuntza' huā'mā' talacāxtlahuan tū tlahualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasicia'lanātlahua xla' ē chā'tin ī'xū'nātā'nat. Ixtachihuīn Dios jā huan: "ī'xū'nātā'natna'." Tū huan: "chā'tin ī'xū'nātā'nat." Ū'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ Tū iccāhuaniyān ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham ixlipō'ktuca'n tī natalipāhuan Dios, xlaca'n nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' hua'chi talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Ixli'a'ktā'ti' ciento ā'puxamacāuj cā'ta Dios maxqui'lh līmāpa'ksin Moisés. Chuntza' līmāpa'ksin jāla catilactlahualh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsicia'lanātlahuan xmān ixpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksin tū maxqui'ca ā'listān, chuntza' ixlaclalh talacāxtlahuan tū Dios tā'tlahualh Abraham. Dios sicua'lanātlahuanī't Abraham xmān ixpālacata Abraham ixlipāhuan Dios.

¹⁹ ¿Tū litalacasqui'n līmāpa'ksin tū maxqui'ca Moisés? Ā'listān hui'lica huā'mā' līmāpa'ksin ē ū'tza' lica'tziyāuj quina'n lē'nāuj cuenta. Huā'mā' līmāpa'ksin ixmaclacasqui'ncan xmān hasta a'cxni' milh Jesucristo tī ī'xū'nātā'nat Abraham. Tzamā' ī'xū'nātā'nat Abraham, ū'tza' tī Dios ixli'chihuīna'nī't xapūla a'cxni' tā'tlahualh talacāxtlahuan Abraham. Ángeles cāmāpa'ksica natamāstā'

līmāpa'ksin. Ē maxqui'ca Moisés. Moisés cāmāxqui'lh tachi'xcuhi't israelitas. ²⁰ Dios jā ixmaclacasqui'n tī namaktāya a'cxni' tā'cāxtlahualh Abraham a'ktin talacāxtlahuan. Ū'tza' cāxtlahualh.

Līmāpa'ksin jāla cāmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhi't

²¹ Quit jā icchihuīna'mā'lh palh līmāpa'ksin tā'lālihuani tū Dios mālacnū ixpālacata talacāxtlahuan. Palh ixmāstā'ca cahuālh a'ktin līmāpa'ksin tū tzē ixmāstā'lh xasāsti' quilatamatca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'n quincuentaca'n xmān ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksin. ²² Ixtachihuīn Dios huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't talē'n cuenta. Ixpālacata huā'mā' līmāpa'ksin, tasu'yu palh ixlipō'ktuca'n talē'n cuenta ē ixlipō'ktuca'n hua'chi tachi'nī'n tī jāla talactaxtu. Chuntza' tī talipāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n nata'a'kapūtaxtu.

²³ A'cxni' jāna'j ixā'min Jesucristo, quina'n hua'chi tachi'nī'n ixuanī'tauj ixpālacata quina'n jāla mākentaxtūyāuj tū huan līmāpa'ksin. Hua'chi tachi'nī'n ixuanī'tauj ē jāla ixlactaxtuyāuj hasta a'cxni' quincāmāca'tzinīn chī na'a'ka'ī'yāuj Jesucristo tī tzē makapūtaxtūnu'n. ²⁴ Huā'mā' līmāpa'ksin xla' hua'chi chā'tin tī pūla. Ixquincāmāsu'yuni'yān ixtej Dios hasta a'cxni' milh Jesucristo ē ca'tziuj chī nalipāhuanāuj xla' ē chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ²⁵ Chuhua'j chilhtza' quilhtamacuj ē lipāhuanāuj Cristo. Chuhua'j jātza' maclacasqui'nāuj līmāpa'ksin.

²⁶ Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē ū'tza' ixlacstīn Dios lihua'ntit. ²⁷ Milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'kpaxni'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh a'ka'ī'nī'nī'ta'ntit Cristo ē chu chā'tin lītaxtutit chī Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n tā'talacxtimī'tit Cristo,

chuntza' milipō'ktuca'n hui'xina'n xmān chu chā'tin litaxtutit. Kēxtimtza' talalh israelitas ē tī jā israelitas; kēxtimtza' tī hua'chi xatastā'maka ē tī jā xatastā'maka; kēxtimtza' talalh chi'xcuhui'n ē pusan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo, hui'xina'n hua'chi i'xū'nātā'natna' Abraham. Chuntza' nā namaktini'nā'tit tū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4 Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū hua'chi litalaclhsaja. Chā'tin ka'hua'cha a'cxni' jāna'j maktini'n ixherencia, xla' jālana'j māpa'ksini'n. Chuntza' xla' hua'chicus chā'tin tasācua', masqui ū'tza' ixtēcu' nahuan. ² A'cxni' macsti'na'jcus tzamā' ka'hua'cha, ā'makapitzin tamaktaka'lha, ē cāmacamaxqui'can ixlipō'ktu tū i'xla' nahuan hasta a'cxni' huā'mā' quilhtamacuj tū lilhcāna'nī't ixtāta'. ³ Nā chuntza' quina'n. Xapūla quina'n jāna'j tzej ixca'tziyāuj tū i'xla' Dios; hua'chi lacstīn ixuani'ta'uj. Xapūla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ē ixtamāsu'yunca'n tachi'xcuhui't. ⁴ A'cxni' chilh tzamā' quilhtamacuj tū ixlilacsacni't Dios macamilh i'Ska'ta'. Xla' mālacatuncuhui'nīlh chā'tin puscāt. Ē i'Ska'ta' Dios i'stālani' ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh naquincāmakapūtāxtūyān ixpālacata ixui'lāna'uj ixtampin nac limāpa'ksin. Ū'tza' limilh i'Ska'ta' Dios ē chuntza' quina'n tzē ixlacstīn Dios nahuanāuj.

⁶ Dios macamilh Espiritu Santo na quilistacna'ca'n. Chuntza' tzē nahuaniyāuj Dios: “¡QuinTāta'ca'n!” Ē chuntza' litasu'yu quina'n ixlacstīn Dios. ⁷ Chuhua'j quina'n jātza' hua'chi tasācua'. Quina'n ixlacstīn Dios. Chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios ē naquincāmaxqui'yān quiherenciaca'n ixpālacata Cristo.

Pablo cālī'a'katuyunli ti ixta'a'ka'nī'nī't

⁸ Xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksin tī jā diosnu'. ⁹ Chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios, ē Dios nā cālakapasāntza'. Hui'xina'n lakapasā'tit Dios, ē ¿chī litlahua'cu'tumpala'yā'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jāla caticāmaktāyan ē jā tū ixlīmācua. ¿Ē chī nalistālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacapini'yā'tit makapitzin quilhtamacuj ē mālhcuyū' ē cā'ta. Ē nā tlahua'yā'tit ā'makapitzin cā'tani'. ¹¹ Quit icjicua'n palhāsā' chu tlakaj icscujli na mimpu'nanca'n.

¹² Tā'timin, iccāsqui'ni'yān calitaxtutit chuntza' chī quit. Masqui quit chā'tin israelita, jātza' icstālani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tī jā israelitas jā ixlacasqui'nca nalitzucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n jā tū quilātlahuani'nī'tauj tū jā tze. ¹³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit xa'iclita'jatatlamā'lh ē ū'tza' iccālīmāsu'yuni'n xapūla xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n jā quilālakmaka'uj ē masqui jā lilaktzi'ncu'tu xa'icuanī't ixpālacata xa'icta'jatatla. Quilālīmaktini'uj hua'chi chā'tin ángel tī Dios macamilh ē hua'chi chī Jesucristo. ¹⁵ ¿Ē jā lacapāstacā'tit hui'xina'n chī ixpāxuhua'yā'tit a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n? ¿Chī cā'a'kspulani'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tzē cahuā'lh hui'xina'n ixmāxtutit milakastapunca'n ē ixquilāmaxqui'uj. ¹⁶ Chuhua'j hui'xina'n quilālaktzi'nāuj hua'chi mintā'lāquiclhaktzi'ca'n ixpālacata quit iccāhuaniyān tū ixlīcāna'. ¿Tū ixpālacata quilālaktzi'nāuj chuntza'?

¹⁷ Tzamā' chi'xcuhui'n tī cāt-lahuacu'tunān ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunān. Jā ixlīcāna'. Xlaca'n xmān cātamāxtum-

licu'tunān. Chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacālakachi'xcuhui'yā'tit. ¹⁸Tze palh ā'makapitzin cātlahuacu'tunān ixamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccātā'hui'lan ē a'cxni' jā icui'lacha'. Xmān ixlicāna' cacātamaktāyan. ¹⁹Quilacstīn, cā'tziyāuj chī chā'tin puscāt pātini'n a'cxni' tahu'la ī'ska'ta'. Nā chuntza' icpātini'mā'lh hasta jā natusu'yu hui'xina'n nalatahui'layā'tit chī tī takexmatni' Cristo. ²⁰Tze cahuā'lh palh xa'iccātā'tahui'lacha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuīna'n. Quit iccālitamakchuyimā'n hui'xina'n.

Pablo lichihuīna'nli Agar ē Sara

²¹Hui'xina'n mākentaxtūcu'tunā'tit limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés. Chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chī jā likexmatā'tit tū huan ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' limāpa'ksin? ²²Ixtachihuīn Dios huan Abraham ixcāka'lhī chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzi'. Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuanī't. Ā'chā'tin ka'hua'cha huampala jā xatastā'maka ixtzi' ixuanī't. ²³Ī'ska'ta' Agar lacatuncuhui'lh chu hua'chi chī talacatuncuhui' ā'makapitzin lacstīn. Jā chuntza' ā'chā'tin. A'cxni' lacatuncuhui'lh ī'ska'ta' huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka ixuanī't, chuntza' Dios limākentaxtū'lh tū ixuanī't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūnī't. ²⁴Huā'mā' hua'chi a'ktin lilaktzi'ntēn. Huā'mā' chā'tu' puscan xlaca'n hua'chi a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuani't. Huā'mā' xatastā'maka tī ixtacuhuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi a'ktin talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí. A'n'tza' nac Sinaí maxqui'ca Moisés huā'mā' limāpa'ksin. Tī talipāhuan limāpa'ksin, xlaca'n hua'chi ixlacstīn Agar, ixpālacata xlaca'n jā ixa'cstuca'n tatapa'ksi. ²⁵Agar lītaxtu Sinaí tū hui'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n tī

tatapa'ksi nac Jerusalén, nā xlaca'n talipāhuan limāpa'ksin. Nā xlaca'n jā ixtalaktaxtunī't. ²⁶Jā chuntza' tzamā' Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksiyāuj nac tzamā' Jerusalén. Ē quina'n lilaktaxtunī'tauj. ²⁷Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huā'mā' puscāt tī jāna'j ka'lhī ī'ska'ta'.

Calita'salh cā'tapāxuhuan tī jāna'j mālacatuncuhui'nī chā'tin ska'ta'.

Capāxuhualh ixpālacata xla'.

Masqui makxtecca, ā'chulā' nacāka'lhī ixlacstīn ē jā ū'tza' tī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸Dios mākentaxtū'lh tū ixuanī't. Ū'tza' lilacatuncuhui'lh Isaac. Nā quina'n, tā'timīn, lītaxtūj ixlacstīn Dios, ixpālacata Dios mākentaxtū'lh tū huanli. ²⁹Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha tī lacatuncuhui'lh chuntza' chī ā'makapitzin, xla' ixlakapala ska'ta' tī lacatuncuhui'lh ixpālacata Espīritu Santo. Chuntza' a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tī lika'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlimāpa'ksin Espīritu Santo. ³⁰Ca'tziyāuj tū huan ixtachihuīn Dios: “Catlakama'capi tzamā' puscāt tī xatastā'maka ē nā ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha xatastā'maka jāla catitā'tapitzilh herencia tī jā xatastā'maka. Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tī jā xatastā'maka, ū'tza' namaktini'n herencia.” ³¹Chuntza' tā'timīn, quina'n jā hua'chi ixlacstīn huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chi ixlacstīn puscāt tī jā xatastā'maka.

Ti talipāhuan Cristo jātza' talipāhuan limāpa'ksin

5 Chuhua'j quina'n xalactaxtunī'n ixpālacata tū tlhualh Cristo. Chuntza' jā catixlajuana'ntit. Jātza' xatastā'maka tilapala'yā'tit.

² Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachu'cuyān ē ū'tza' nalipāhuanā'tit, chuntza' hua'chi jā tū limacuan tū tlahualh Cristo. ³ Iccāhuanipalayān: Catixcuhuālh tī lacasqui'n nachu'cucan, xla' ū'tza' licuesa namākentaxtükō' ixlipō'ktu tū huan ixlimāpa'ksin Dios. ⁴ Makapitzin chī hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit tū huan huā'mā' limāpa'ksin, ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' nacāmāpānūni'yān mincuentaca'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, taxtumlini'nī'ta'ntit Cristo ē makxteknī'ta'ntit ixtalalalhu'mān Dios. ⁵ Espiritu Santo quincāmāca'tzīnin chī Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Jesucristo. ⁶ Palh tapa'ksini'yāuj Jesucristo, jā tū limacuan palh naquincātachu'cuyān o palh jā naquincātachu'cuyān. Tū ixlacasqui'nca nalipāhuanāuj Jesucristo. Ē ū'tza' nalālīpāxqui'yāuj.

⁷ Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccāli'a'cniyān hui'xina'n chī tamakxtektit cātamāmakchuyin. Jātza' tzej kexpa'ni'yā'tit xatze tachihuin tū ixlicāna'. ⁸ Huā'mā' tū xla'ca'n cātamāsu'yuni'n, jā ixa' Dios. Dios ū'tza' tī cālacsacni'ta'n. ⁹ Xla'ca'n tī cātamāmakchuyimā'n, xla'ca'n hua'chi levadura. Ca'tziyāuj macsti'na'j levadura māxcu'tükō' ixlipō'ktu tasquit. ¹⁰ Quina'n lacxtim a'ka'i'yāuj Māpa'ksini' Jesucristo. Ū'tza' quit iclica'tzi hui'xina'n ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chī iclapāstaca quit. Tī cātamāmakchuyimā'n, xla'ca'n nataxokoni' Dios, ē catixcuxtihuālh.

¹¹ Quit, tā'timīn, palh cahuālh xa'iccāmāsu'yuni'n ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' jā ixquimputza-stālani'ca. Xla'ca'n tasitzi' ixpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo nilh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. ¹² Tī

cātamāmakchuyitlā'huanān hui'xina'n ixpālacata lāchu'cucan, quit iclacasqui'n xla'ca'n cacātatapānūni'kō'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' lilactaxtutit hui'xina'n. Masqui xalactaxtuni'n hui'xina'n, jā tze palh natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Xatze calāpāxqui'tit ē chuntza' tze nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan a'ktin limāpa'ksin tū huan: "Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu." Tī takexmatni' huā'mā' limāpa'ksin, chuntza' tamākentaxtū ixlipō'ktu tū tazo'kni' nac limāpa'ksin. ¹⁵ Palh hui'xina'n lālacatāqui'yā'tit ē lālīsta'lani'yā'tit, cuenta catlahua'tit jā nalāmālakspūtūyā'tit hui'xina'n.

Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī nalatā'kchokoyāuj

¹⁶ Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit chuntza' chī Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza' catitlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹⁷ Tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n ū'tza' ixtā'lāquiclhaktzi' Espiritu Santo. Ē Espiritu Santo nā ixtā'lāquiclhaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu' tā'lāquiclhaktzi'n. Ē ū'tza' jāla litlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Palh hui'xina'n nakexpa'ni'yā'tit Espiritu Santo, jātza' caticāmāpa'ksin tū xapūla limāpa'ksin.

¹⁹ Ca'tziyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhi't tī jā takexmatni' Dios. Xla'ca'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Pō'ktu jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Xla'ca'n jā a'cxtuncuhi' taca'tzi. ²⁰ Xla'ca'n talaktaquilhpūta ídolos ē taxantilhlīni'n. Xla'ca'n talāquiclhaktzi'n ē talālisitzi'ni' ē talālakca'tzani'. Palaj tunca tasitzi'. Xmān ixa'cstuca'n cālīpāhuanan. Ē ixa'cstuca'n talāmāxtumli. ²¹ Xalilactampi'lhīn. Tamakni'ni'n, ē taka'chī, ē talilakastāna'n tū jā tze.

Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī xa'iccāhuaniyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza' tatlahua jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksini'n.

²²Jā chuntza' ixlilatca'n tī takexmatni' Espíritu Santo. Espíritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xla'ca'n tapāxqui' āmakapitzin ē taka'lhī tapāxhuān. Ca'cs tahui'lāna'lh. Talipāti āmakapitzin. Tze taca'tzi. Jā lac-tampi'lhini'n. Tamākentaxtū tū tahuan.

²³Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzi. Tzē a'cstu tatapa'ksi. Jā tū a'ktin limāpa'ksin tū nahuan jā catitlahuaca chuntza'.

²⁴Tī tatapa'ksini' Cristo, xla'ca'n jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksi ixtalacapāstacni'ca'n tū jā xatze. Hua'chi tamakni'lh ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze, chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. ²⁵Espíritu Santo quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī quincāmāsu'yuni'yān Espíritu Santo.

²⁶Jā ka'tla' catimakca'tziuj ē jā cat-icātā'lāhuaniuj ē jā cacālakca'tzanāni'uj āmakapitzin.

Ixlacasqui'nca nalāmaktāya'yā'tit

6 Tā'timin, palh chā'tin laktzi'ncan tlahuamā'lh catūhuālh tū jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tili-makca'tziyā'tit a'cxni' namaktāya'yā'tit. Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā titamakahuasā'tit nā hui'xina'n. ²Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit. Chuntza' namākentaxtūyā'tit tū ixlimāpa'ksin Cristo.

³Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā āmakapitzin ē palh jā ixlicāna', xla' ixlimān ta'a'kskāhui'mā'lh. ⁴Chā'tunu' nalacapāstaca palh tzej latlā'huan o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzi tzej latlā'huan, xla' lipāxuhua natahui'la.

Jā ixlacasqui'nca cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā' xatze. ⁵Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakeltini'n ixpālacata chī talilatlā'huan.

⁶Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xla'ca'n natamaxqui' macsti'na'j tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷Hui'xina'n jā cata'a'kskāhui'tit mina'cstuca'n. Dios, jā tī chā'tin catiskāhui'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala. Ca'tziyāuj tū nacha'n chā'tin chī'xcu', ū'tza' namakala.

⁸Palh chā'tin tlahuatlā'huan tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza' namakala linin. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nin Espíritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixlatamat tū jā catilakspu'tli. ⁹Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū lilacsaccani't. ¹⁰Ū'tza' nacālitlahuani'yāuj ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tū tze, pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' tzē tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj tū tze tā'timin tī ta'a'ka'ni' Dios.

Pablo mās'tā'lh talacapāstacni'

¹¹Calaktzi'ntit chī ixlilaka'tla' letras iccātzo'knuni'mā'n. Māni' quimacan iclitzo'kmā'lh. ¹²Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't, ē ū'tunu'n tī licuesa tahuan nacātachu'cuyān. Chuntza' tatlahua ixpālacata jā talacasqui'n nacāputzastālani'can. Jā tapātini'ncu'tun chī tapātini'n tī ta'a'ka'i' palh xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n, ixpālacata xla' ni'lh nac cruz. ¹³Ū'tunu'n tī cāchu'cucani't, xla'ca'n jā tamākentaxtūkō' ixlipō'ktu limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachu'cun. Chuntza' xla'ca'n tzē

ka'tla' natalimakca'tzi mimpālacataca'n hui'xina'n cātachucunī'ta'n. ¹⁴Quit jā ka'tla' iclimakca'tzīcu'tun nūn tū; xmān icmāsu'yucu'tun chī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac cruz. Ictapa'ksīni' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksī tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' cā'quilhtamacuj jātza' quincuenta. ¹⁵Tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': Naka'lhiyāuj xasāsti' quilata-

matca'n. ¹⁶Chuhua'j ixlipō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā' talacapāstacni', ē nā ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios, cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxuihl na ixlistacna'ca'n.

¹⁷Chuhua'j jātza' chā'tin caquimā-makchuyīlh. A'ntza' jā ictakāhui'nī't ū'tza' litasu'yu quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸Tā'timin, milipō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuakō'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

Pablo cāmacā'ni'lh saludos ti ixta'a'ka'i'

1 Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol Jesucristo, ixpālacata ū'tza' huā'mā' ixtalacasqui'nin Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ti xalanī'n nac Efeso ti tapa'ksini'yā'tit Dios ē a'ka'i'ni'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasica'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Dios quincāsica'lanātlahuayān ixpālacata Jesucristo

³ Camaxqui'uj tapāxcatca'tzin Dios, ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsica'lanātlahuani'ta'n. Quincāmaxqui'ni'ta'n kempālhūhua'tasica'lanātlahuan tū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'ni'ta'n huā'mā' ixpālacata tapa'ksini'yāuj Cristo. ⁴ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj, Dios ixquincālacsacni'ta'n quina'n ti tapa'ksini'yāuj Cristo. Quincālacsacni' ixpālacata quincātlahuacu'tunni' xalactze, ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā tū na'anān catūhuālh tū tzē naquincātalimālacsu'yuyān na ixlacatin Dios. ⁵ Dios quincāpāxqui'yān, ē chuntza' xapūla puhuanli naquincātlahuayān ixlacstin ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' ixtalacasqui'nin. ⁶ Ū'tza' nalimāka'tli'yāuj Dios ixpālacata xla' pāxqui'nin. Quincātlahuani'ni'ta'n tzamā' talakalhu'mān ixpālacata Jesucristo ī'Ska'ta', ti Dios pāxqui'. ⁷ Cristo nilh ē chuntza' quincālimakapūtaxtūn. Nā Dios quincāmātza'nkēna'ni'ntza' quincuentaca'n. Dios quincātlahuani'n huā'mā' ixpālacata xla' lakalhu'manini'n. ⁸ Dios lakalhu'manini'n, ē chuntza' xla' quincāmākexmatin tū ixlicāna' ē tzej

quincāmālacapāstaqui'yān. ⁹ Xapūla xmān Dios tzē'k icxa'tzi tū ixpuhuan naquincātlahuani'yān. Chuhua'j quincāmāca'tzinini'ta'n. ¹⁰ Huā'mā' tū Dios puhuanli, ū'tza' huā'mā': A'cxni' namin quilhtamacuj tū Dios lhcāni't, xla' namacamaxqui' Cristo ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē ixlipō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Cristo nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlipō'ktu chuntza' chī ixtalacasqui'nin. Xla' quincālacsacni' ixpālacata ixtachi'xcuhui't quincātlahuacu'tunni'. ¹² Chuntza' māka'tli'can Dios quimpālacataca'n quina'n ti xapūla ica'ka'i'ni'uj Cristo. ¹³ Nā hui'xina'n ti jā israelitas nā a'ka'i'ni'tit Cristo a'cxni' kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. Ixpālacata huā'mā' xatze tachihuīn, hui'xina'n cātalimakapūtaxtūn. A'cxni' hui'xina'n a'ka'i'tit, Dios cāmaxqui'n Espiritu Santo, chuntza' chī ixmālacnūni't. Huā'mā' limāsu'yu Dios chuntza' nacāmakapūtaxtūkō'yān. ¹⁴ Ka'lhīyāujtza' Espiritu Santo. Ū'tza' lica'tziyāuj namaktini'nāuj tū Dios nacāmaxqui' ixtachi'xcuhui't, chuntza' chī ixuanit xla'. Nā ixpālacata Espiritu Santo lica'tziyāuj ixlicāna' Dios naquincāmakapūtaxtūkō'yān quina'n ti tapa'ksini'yāuj xla'. Ū'tza' nalimāka'tli'yāuj Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios ixpālacataca'n ti ixta'a'ka'i'

¹⁵ Quihuanicani'ttza' chī a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n ti tatapa'ksini' Dios. ¹⁶ Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iclimaxqui' tapāxcatca'tzin Dios mimpālacataca'n, ē ictlahua oración mimpālacataca'n. ¹⁷ Icsqui'ni' Dios mimpālacataca'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n ē ka'lhī limāpa'ksin. Nā xla' ixDios quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' cacāmaxqui'n

talacapāstacni' tū ixlā' Dios ē chī ā'chulā' nalakapasā'tit Dios. ¹⁸Nā icsqui'ni' Dios cacāmaxqui'n talacapāstacni' ixpālacata tū ka'lhīpā'nāntit ē ixpālacata xaka'tla' herencia tū naquincāmaxqui'yān quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. ¹⁹Nā cacāmākexmatīn hui'xina'n palh Dios ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn. Chuntza' tzē naquincātlahuani'yān lhūhua' quina'n tī lipāhuanāuj Dios. ²⁰Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'cxni' mālacastālancuanīlh Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. ²¹Dios maxqui'lh lhūhua' limāpa'ksīn Cristo. Cristo cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktuca'n māpa'ksīni'nī'n ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn tī taka'lhī limāpa'ksīn na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tī tī ka'lhī limāpa'ksīn chī Cristo. Jā cati'a'nalh tī naka'lhī limāpa'ksīn chī xla'. ²²Dios maxqui'lh ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ū'tza' namāpa'ksikō' ixlipō'ktu tū a'nān. Ē nā maxqui'lh limāpa'ksīn nacāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²³Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n chī ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahui'lh xlaca'n. Xla' hui'lh na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.

Dios quincāmakapūtāxtūyān ixpālacata xla' pāxqui'nin

2 Dios cāmaxqui'ni'ta'n xasāsti' milatamatca'n. Xapūla hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'ni'tāntit, ixpālacata jā ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²Xapūla hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ixkexpa'tni'yā'tit skāhui'ni'. Xla' ū'tza' xapuxcu' xlīpacs limāpa'ksīn tū jā tze, ē espīritu tī cāmātlahui tū jā tze xlaca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. ³Nā chuntza' quina'n xapūla ixtlahuayāuj chī xlaca'n tī jā takexmatni'cu'tun Dios. Ixtlahuayāuj tū jā tze xmān chī quina'n

ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chuntza' chī jā tze quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza' chī ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios nacāmākapātīninkō' ixlipō'ktuca'n tī tatlaha tū jā tze. Ē nā chuntza' ixquincā'a'kspulan quina'n. ⁴Dios quincālakahu'manni' ixpālacata quincāpāxqui'yān. Ē ū'tza' jā quincātalimakapātīnīn. ⁵Masqui hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj ixpālacata quincuentaca'n, Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chuntza' chī maxqui'lh ixlamat Cristo a'cxni' mālacastālancuanīlh. Dios nā chuntza' quincāmakapūtāxtūn quina'n ixpālacata ixtalakahu'mān. ⁶Dios mālacastālancuanīlh Cristo, ē nā quina'n naquincāmālacastālancuanīyān. Ē chuntza' natā'tahui'layāuj Cristo nac a'kapūn. ⁷Ū'tza' huā'mā' tlahualh Dios ixpālacata māsu'yucu'tunli pō'ktu quilhtamacuj chī xla' pāxqui'nin. Ū'tza' huā'mā' māsu'yulh a'cxni' macamilh Cristo Jesús nanī quimpālacataca'n. ⁸Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza' Dios cāmākapūtāxtūn hui'xina'n xmān ixpālacata cālakahu'mānān. Jā tū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān Dios tī cāmākapūtāxtūn. Hua'chi a'ktin talakahu'mān tū Dios cāmaxqui'n. ⁹Tū lī'a'kapūtāxtucan, xla' hua'chi a'ktin talakahu'mān. Jāla lītlajacan. Chuntza' jā tī tī tzē ka'tla' nalīmakca'tzī tū lī'a'kapūtāxtucan. ¹⁰Dios quincātlahuani'ta'n chu chā'tin chī Cristo, ē quincāmaxqui'ni'ta'n xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios xapūla quincālihui'līn xalactze nalatā'kchokoyāuj chī līlacatejtin.

Talacāxtlahuan

¹¹Calacapāstactit, hui'xina'n tī jā israelitas, chī ixuanī'tāntit xapūla. Israelitas cāmāpācuhuīn tachi'xcuhui't

tí jā cātachu'cuni'ta'n. Xlaca'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tí chi'xcuhui'n ixpālacata natamāsu'yu tatapa'ksini'tza' Dios. Ixlimāca'n cāhuanican chi'xcuhui'n tí cāchu'cucani't. ¹²Xapūla hui'xina'n jā ixtapa'ksini'yā'tit Cristo. Xmān israelitas tí ixtachi'xcuhui't Dios ixtahuanit. Xmān israelitas Dios ixcāmāca'tzini xapūla talacāxtlahuan. Xmān xlaca'n ixcāmāca'tzini Dios nacāmāxqui' a'ktin talakalhu'mān. Hui'xina'n jā israelitas, ē ū'tza' jā limaktini'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'quiltamacuj. Jā ixca'tziyā'tit palh Dios tzē ixcāmākapūtāxtūn. Jā ixlakapasā'tit Dios. ¹³Xapūla makat ixlatlā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios. Chuhua'j laktalacatzuna'jini'ta'ntit Dios ixpālacata Cristo Jesús tí nini't quimpālacataca'n. ¹⁴Nā Cristo cāmāko'xamixini't israelitas ē nā tí jā israelitas. Chu chā'tin cālimāxtulh. Cristo cālacāxtlahualh. ¹⁵Cristo nilh quimpālacataca'n, ē chuntza' lilactlahualh ixtahui'latca'n israelitas ixpālacata jā chuntza' li'a'kapūtāxtucan. Xmān Cristo tzē makapūtāxtūnu'n. Chuntza' jā'tza' tatā'lāquiclhaktzī'n israelitas ē tí jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuhui't ixlanit. Cristo chā'tin cālimāxtulh. ¹⁶Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tí jā israelitas. Cristo nilh nac cruz, ē chuntza' cālicāxtlahualh Dios ē tachi'xcuhui't.

¹⁷Cristo milh ē māca'tzini'nilh chi'ca'cs natahui'lanan. Chuntza' cāmāca'tzini'nilh israelitas tí ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzini'nilh xlaca'n tí jā israelitas, tí jānā'j ixtalakapasa Dios. ¹⁸Ixpālacata tū tlahualh Cristo, quilpō'ktuca'n quina'n, tí israelitas ē tí jā israelitas, chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quinTāta'ca'n, ixpālacata Espiritu Santo tí quincāmāktāyamā'n. ¹⁹Hui'xina'n tí jā israelitas, hua'chi makatiyātīn

ixuanit'antit. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lani'ta'ntit israelitas tí ta'a'ka'ī. Nā hui'xina'n ixlacstintza' Dios. ²⁰Dios tlahualh hua'chi a'ktin templo. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' tū litapācna'ncan. Apóstoles ē ixakchihuīna'nīn Dios, xlaca'n hua'chi cimientō. Jesucristo hua'chi chihuix tū limātzucan cimientō. ²¹Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlha. Ixlipō'ktu chihuix tzej cāhui'licani't tū nala a'ktin templo tū ixla' Māpa'ksini' Dios ē pō'ktu tze. ²²Hui'xina'n ē quilpō'ktuca'n tí tapa'ksini'yāuj Cristo, quina'n hua'chi ixtemplo Dios, ixpālacata Espiritu Santo quincātā'hui'lan.

Pablo macamaxqui'ca nacāmāsu'yuni' tí jā israelitas

3 Quit, Pablo, ictā'scuja Cristo Jesús, ē ictachi'ni't ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios hui'xina'n tí jā israelitas. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit Dios pāxqui'nin ē chuntza' quimacamaxqui'ni't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuīn hui'xina'n tí jā israelitas. ³Huā'mā' quimāca'tzini'nilh Dios masqui xapūla jā ixca'tzican huā'mā'. Macsti'na'j huā'mā' iccātzo'knuni'ni'ta'ntza' hui'xina'n. ⁴A'cxni' nalikelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tziyā'tit icca'tzītza' tū jā ixca'tzican xapūla ixpālacata Cristo. ⁵Tachi'xcuhui't tí ixtahui'lāna'lh xapūla, xlaca'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuanī'lh tí jā israelitas. Chuhua'j Espiritu Santo cāmāca'tzini'ni't apóstoles ē ixakchihuīna'nīn Dios. ⁶Cāmāca'tzini'ni't chu chā'tin tí ta'a'ka'ī, israelitas ē tí jā israelitas. Ixlipō'ktuca'n talitāxtuni't ixtachi'xcuhui't Dios. Ixlipō'ktuca'n Dios nacāsicua'lanātlahua. Lacxtim natamaktini'n tū Dios

mālacnūni't ixpālacata xatze tachihuin
ixla' Cristo Jesús.

⁷Dios quincālakalhu'manān. Xla'
ka'lhī limāpa'ksin, ē quimacamaxqui'lh
na'icmāsu'yu huā'mā' xatze tachihuin.

⁸Chuntza' Dios quimacamaxqui'lh,
masqui quit ā'chulā' xamacsti'na'j ē jā
ā'makapitzin ti tapa'ksini'yāuj Dios. Dios
quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni'
ti jā israelitas chī Cristo tzē tlahua
ixlipōktu tū jāla ca'tzikō'can ē
ā'chulā' līhua'ca'lh tzē tlahua.

⁹Quimacamaxqui'lh na'iccāmāca'tzini
ixlipōktuca'n tū Dios puhuanit. Xapūla
xmān Dios ixlimān ixca'tzi huā'mā'
a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj.
Dios, ū'tza' cātlahuakō'lh ixlipōktu.

¹⁰Chuhua'j ángeles ti taka'lhī
limāpa'ksin nac a'kapūn, xla'ca'n
nataca'tzi chī Dios cāmakapūtaxtū
kelhalhūhua' tachi'xcuhui't ē
cālimāxtulh ixtachi'xcuhui't. Chuntza'
ángeles natalica'tzi Dios ka'lhī
lhūhua' talacapāstacni'. ¹¹Dios
ixca'tzitza' xapūla quilhtamacuj chī
nacālimakapūtaxtū tachi'xcuhui't.
Chuntza' tlahualh ixpālacata
quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ¹²Quina'n
lipāhuanāuj Jesucristo, ē chuntza'
tzē nalaktalacatzuna'jyāuj Dios ē jā
namāxana'nāuj. ¹³Chuntza' quit icla-
casqui'n jā ti lakachipini'yā'tit hui'xina'n
masqui icpātini'mā'lh mimpālacataca'n.
Chuntza' nacātalilakachi'xcuhui'yān.

Cristo quincāpāxqui'yān

¹⁴Chuntza' quit ictatzokostani' Dios
ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.
¹⁵Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipōktuca'n
ti tahuilāna'lh nac cā'quilhtamacuj
ē nac a'kapūn. ¹⁶Icsqui'ni' Dios
cacāmātlī'hui'clhni' Ēspíritu Santo.
Huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata
xla' ka'lhī litli'hui'qui. ¹⁷Nā icsqui'ni'
Dios cacātā'latā'kchokon Cristo ixpāla-
cata lipāhua'nā'tit xla'. Nā icsqui'ni'

Dios cacāmaktāyan nacāpāxqui'yā'tit
ā'makapitzin. ¹⁸Nā icsqui'ni' Dios
hui'xina'n naca'tziyā'tit chī Cristo
quincāpāxqui'yān. Cataca'tzilh huā'mā'
ixlipōktuca'n ti tatapa'ksini' Dios.
¹⁹Icsqui'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit chī
Cristo quincāpāxqui'yān, masqui jā ti
chā'tin ti tzē ca'tzikō'. Chuntza' lactze
nalitaxtuyā'tit chī Dios lacasqui'n.

²⁰Dios tzē natlahua lhūhua'
quimpālacataca'n. Jā ca'tziyāuj
chī nasqui'nāuj ixlipōktu tū Dios
tzē naquincātlahuani'yān ē jāla
lacapāstacāuj ixlipōktu tū Dios tzē
naquincātlahuani'yān, ixpālacata xla'
ka'lhī limāpa'ksin. Huā'mā' limāpa'ksin
scuja na quilistacna'ca'n. ²¹Jā maktin
catisputli chī namakapāxui'can
Dios ixpālacata Jesucristo ē
quimpālacataca'n quilipōktuca'n ti
tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Amén.

Espíritu Santo chu chā'tin quincālimāxtuni'ta'n

4 Quit, Pablo, iclitachi'ni't ixpālacata
ictā'scuja Dios quiMāpa'ksini'ca'n.
Iccāsqi'ni'yān calatā'kchokotit
chuntza' chī minī'ni' nalatā'kchokoyāuj
quina'n ti Dios quincāta'satini'ta'n.
²Jā ka'tla' camakca'tzīt. Lilacatzucu
cachihuina'ntit. Cacālipātīt
ā'makapitzin nac cā'tapāxqui'n.
³Espíritu Santo chu chā'tin
cālimāxtuni'ta'n. Chuntza' calihui'li'tit
lilacatejtin nalatahui'la'yā'tit.
Jā titapāpitziyā'tit. ⁴Quina'n ti
tapa'ksini'yāuj Dios chu chā'tin chī
quina'n. A'nan xmān chā'tin Espíritu
Santo, ē chu a'ktin tū ka'lhimā'nauj
tū naka'lhīyāuj quilipōktuca'n ti Dios
quincāta'satini'ta'n. ⁵Xmān chā'tin
Māpa'ksini' Jesucristo. Chu a'ktin tū
a'ka'iyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj lacxtim
māsu'yuyāuj palh a'ka'iyāuj. ⁶Ē nā
xmān chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n
ixlipōktuca'n tachi'xcuhui't. Xla'

māpa'ksikō'. Calhāxcuhuālh hui'lh. Ē quincātā'huil'an quilipō'ktuca'n.

⁷Dios quincāmaktāyayān namāken-taxtūyāuj quintascujūtca'n tū quincā-macamaxqui'nī'ta'n Cristo. ⁸Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachi'nī'n.

Cāmaxqui'lh tachi'xcuhui't tū ixlacasqui'nca natalitā'scuja.

⁹Tī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapūla ixyujni'ta'nchi nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰Cristo

yujchi nac cā'ti'ya'tna' ē nā xla' tahua'ca'lh jā ā'chulā' tālh mā'n nac a'kapūn. Tahua'ca'lh ixpālacata chuntza' tze namāpa'ksini'nkō'.

¹¹Cristo chā'tunu' cāmacamaxqui'lh ixtascujūtca'n. Ā'makapitzin cālīhui'lilh ixlī'apóstoles. Ā'makapitzin cālīhui'lilh ixlī'a'kchihuīna'ca'n. Ā'makapitzin

cāmaxqui'lh natamāsu'yu tū xatze tachihuīn. Ā'makapitzin cālīhui'lilh xanapuxcu'nu' nac templo. Ā'makapitzin cāmamaxqui'lh natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹²Huā'mā' tlhualh ixpālacata

xla' ixlacasqui'n tzej natatā'scuja tī tatapa'ksini' Dios. Chuntza' ā'chulā' nata'a'ka'ī'ni' Cristo. ¹³Xla' lacasqui'n quina'n lacxtim tzej na'a'ka'ī'yāuj, ē lacxtim nalakapaskō'yāuj i'Ska'ta' Dios. Dios lacasqui'n ā'chulā'

natlahuayāuj ixtalacasqui'nin hasta jā namālakchā'niyāuj chī Cristo. ¹⁴Jātza' chī lacstin catihuanui. Lacstin pō'ktu ta'a'ka'ī' tū cāhuanican masqui cā'a'kskāhui'can. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzin tī taca'tzi ta'a'kskāhui'nin. Quincāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'.

¹⁵Ixlacasqui'nca quina'n nahuanāuj xmān tū ixlicāna'. A'cxni' nahuanāuj tū ixlicāna', namāsu'yūyāuj chī cāpāxqui'yāuj ā'makapitzin. Ixlacasqui'nca ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla' hua'chi a'ktin a'kxāk

ixpālacata xla' māpa'ksini'n. ¹⁶Quina'n

hua'chi a'ktin macni'. Quimacni'ca'n tlhualh tū lacapāstaca quina'kxākca'n. Nā chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj Cristo. Lātātā'stucni'tauj cāmāquilhtāstuca ixlipō'ktu macni'. Palh ixlipō'ktu macni' tascuja, chuntza' tactēlha ē litatli'huicltēlha. Nā chuntza' quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj Dios. Hua'chi a'ktin macni' lani'ta'uj quina'n ixpālacata chī lāpāxqui'yāuj. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'tēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū māsā' Cristo

¹⁷Tū na'iccāhuaniyān ixtalacasqui'nin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit chī talatlā'huan ā'makapitzin tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtalacapāstacni'ca'n xlaca'n jā tū ixtapalhca'n.

¹⁸Xlaca'n jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī xasāsti' ixlātamata'ca'n tū Dios māsā'. Jā taka'lhī, ixpālacata lacxumpin ē jā takexmata. ¹⁹Jātza' tamāxana'n. Talihuī'lini't tatlahua tū jā tze. Līpāxuhua tatlahua ixlipō'ktu

tū jā tze ē tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. ²⁰Jā chuntza' sca'tni'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' jā chuntza' māsu'yu. ²¹Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit ixpālacata

Cristo. Cātāmāsu'yuni'nī'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlicāna'. ²²Chuhua'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlātlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit

Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlita'a'kskāhui'yā'tit. ²³Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n. ²⁴Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmamaxqui'n ē tū ixla'. Catlahua'tit tū tze.

²⁵Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nin. Calāhua'ni'tit tū ixlicāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo.

²⁶Palh sītzi'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata

mintasitzi'ca'n. Jā tisitzi'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. ²⁷Jā catamakxtektit nacā'a'kskāhui'yān skāhui'ni'.

²⁸Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujtīt ē nahuā'yanā'tit. Chuntza' tzē namaktāya'yā'tit ā'makapitzin tī jā tū taka'lhī.

²⁹Jā cachihuālh tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzin. Chuntza' nacālimaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. ³⁰Jā catlahua'tit tū nalilipuhuan Espiritu Santo. Espiritu Santo quincātā'hui'lan, ē chuntza' ca'tziyāuj palh tapa'ksini'yāuj Dios. Nā ca'tziyāuj Dios naquincāmakapūtax-tūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espiritu Santo.

³¹Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'ni'ta'n ā'makapitzin. Jātza' casitzi'tit. Jātza' cacālaka-pala'tit ā'makapitzin. Jātza' ca'a'ksa'nini'ntit. Jātza' tiquiclh-laktzi'nā'tit ā'makapitzin. ³²Xatze calāpāxqui'tit. Calālakalhu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'ni'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

Ixlacasqui'nca lacatejtin natalatā'kchoko ixlacstīn Dios

5 Hui'xina'n ixlacstintza' Dios, ē xla' cāpāxqui'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. ²Nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quincāpāxqui'yān. Xla' quincāpāxqui'yān hasta nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios. Huā'mā' lipāxuhualh Dios.

³Hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilichihuina'nā'tit tū jā limacuan. Nūn macsti'nalj natampi'lhini'nā'tit.

⁴Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuin. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ixtapalh. Jā tilikelhkamāna'nā'tit tū jā tze tachihuin. Pō'ktu tzamā' jā tū limacuan. Xatze camaxqui'tit tapāxcatca'tzin Dios. ⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' tī tatlahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksini'n Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī tatlahua tū jā tze ē tī talaktampi'lhini'n ixlipō'ktu catūhuālh ē jā talacapāstaca Dios. ⁶Jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhui'yān hui'xina'n, masqui makapitzin tahanan tzē tlahuacan catūhuālh. Xlaca'n jā takexmatni'mā'nalh Dios. Dios nacāmakapātinin. ⁷Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

⁸Xapūla hui'xina'n hua'chi ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chi tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' lilacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalani'n nac taxkaket. ⁹Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, natalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahuanāuj tū ixlicāna'. ¹⁰Caca'tzītit tū nalipāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chi xalani'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū tatlahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū tatlahua. ¹²Limāxana' lichihuina'nca'n tū xlaca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³Nac taxkaket tzē cālilaktzi'nca'n catūhuālh palh tze o jā tze. ¹⁴Chuntza' huanican tī jā a'ka't':

Hui'x, hua'chi lhtatapāt ē hua'chi xanin hui'x.

Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

¹⁵Calihui'li'tit lilacatejtin natalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chi tī jā takexmata ixtachihuin Dios. Lilacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tittza'.

¹⁶ Calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j lhūhua' tachi'xcuhui't tatlahua tū jā tze. ¹⁷ Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁸ Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xlaca'n tatlahua tū jā limacuan. Xatze catamakxteknī'tit Espīritu Santo nacāmāpa'ksiyān. ¹⁹ A'cxni' nalātā'chihuina'nā'tit, camāka'tli'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixlā' Dios. Capixtli'nī'tit ē calimāka'tli'tit Dios ixlipō'ktu milistacna'ca'n. ²⁰ Pō'ktu quilhtamacuj camaxquī'tit tapāxcatca'tzin Dios quinTāta'ca'n ixlipō'ktu na ixtacuhui'nī' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Chī talīlatahui'la chī'xcu' ē ixpuscāt tī tatapa'ksini' Cristo

²¹ Calālakachi'xcuhui'tit hui'xina'n ixpālacata lakachi'xcuhui'yā'tit Dios.

²² Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²³ Xakōlu' māpa'ksi' ixpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksi' tī tatapa'ksini'. Cristo cāmākapūtaxtūnī't xlaca'n tī ta'a'ka'i' ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksi'. ²⁴ Tī tatapa'ksini' Cristo, xlaca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan natakexmatni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Hui'xina'n tī chī'xcuhui'n, cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxquī' tī tatapa'ksini'. Xla' nilh nacāmākapūtaxtū. ²⁶ Nilh ixpālacata xalactze quincālītlahuacu'tunni' ixtachihuīn Dios. Ē māpānūcu'tunli quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpxāuj ixpālacata xapacani'ttza' quincuentaca'n. ²⁷ Cristo cācāxui'līcu'tunli ixtachi'xcuhui't ixpālacata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatin. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. ²⁸ Ixlacasqui'nca chī'xcuhui'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n.

Chā'tin chī'xcu' tī pāxquī' ixpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixlīmān. ²⁹ Jā tī chā'tin quiclhaktzi'n ixmacni'. Māhui'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lha tī ixtachi'xcuhui't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālacata quina'n hua'chi ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Chā'tin chī'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzi'. Natā'talacxtimi' ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n.” ³² Tzamā' tachihuīn jicslīhua' kexmatcan. Quit icpuhuan lichihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhui't. ³³ Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chī'xcuhui'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n.

6 Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzi'ca'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nin Dios. ² Dios huan nacāsicua'lanātlahua tī tamākentaxtū huā'mā' limāpa'ksin. Huā'mā' ū'tza' xapūla limāpa'ksin tū chuntza' lichihuīna'n Dios. Huā'mā' limāpa'ksin chuntza' huan: “Calakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzi'. ³ Chuntza' lipāxuhua nalatahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj.”

⁴ Hui'xina'n tī xanatātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmakasitzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmākastactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natakexmatni' Dios.

⁵ Hui'xina'n tī maksucjñi'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'sucjā'tit. Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacājicua'ni'tit. Tzej casujtit hua'chi ixtā'sucjtit Cristo.

⁶ Tzej casujtit ē jā xmān a'cxni' cātalaktzi'mān tī tā'sucjā'tit. Jā xmān xlaca'n nacāmākapāxui'cu'tunā'tit. Tzej casujtit ixpālacata namākapāxui'yā'tit Dios, hua'chi Cristo ixtā'sucjtit. ⁷ Lipāxuhua casujtit, hua'chi ixtā'sucjtit Dios ē jā chī'xcuhui'n. ⁸ Hui'xina'n ca'tziyā'tit

quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo chuntza' nacāxoko chā'tunu' chī tatlahuani't tū tze masqui tasācua' ē masqui māpa'ksini'.

⁹Hui'xina'n tū māpa'ksini'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit mintasācua'ca'n. Jā nacāmekē'klha'yā'tit. Calacapāstactit quiMāpa'ksini'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim cāmāpa'ksi tasācua'n ē tī tamāpa'ksini'n. Dios chu chā'tin cālaktzi'n.

Dios cāmaxqui' ixlacstīn tū natalitamaktāya

¹⁰Chuhua'j, tā'timin, āxmān iccāhuanicu'tunān kempātin. Jā titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'īni'yā'tit Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' ka'lhī litli'hui'qui ē tze nacāmaktāyayān. ¹¹Catamakxtekni'tit Dios nacāmaktāyayān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. Chī Dios quincālimaktāyayān, ū'tza' hua'chi a'ktin ixtal'ha'ā'n tū tamaclacasqui'n soldados a'cxni' ta'a'n nac guerra. ¹²Nā quina'n hua'chi chā'tin tī a'n nac guerra. Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā chī'xcuhui'n. Quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ū'tza' tū jā tzeya ū'ni'. Ka'lhī litli'hui'qui ē māpa'ksini'n nac tzamā' cā'quilhtamacuj jā tlahuacan tū jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'ni'n. ¹³Ū'tza' calītamakxtekni'tit Dios nacāmaxqui'yān tū nalitamaktāya'yā'tit. Huā'mā' hua'chi ixtal'ha'ā'nca'n ixlacstīn Dios. Chuntza' jā caticātaskāhuī'n mintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit. Palhāsā' namimpala mintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Palh skalalh tahui'la'yā'tit, hui'xina'n jā caticātaskāhuī'n. ¹⁴Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahui'la'tit. Camaktīni'ntit tū Dios cāmaxqui'yān tū hua'chi ixtal'ha'ā'n chā'tin tropa. Chā'tin tropa tampātahui'la a'ktin cinturón ē lē'n tū namaktāya icxu'xan. Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca nalakapasā'tit tū ixlicāna' ē xmān natlahua'yā'tit tū tze. ¹⁵Tropa

tatūnū botas a'cxni' a'n calhāxcuhuālh. Hui'xina'n liskalalh catahui'la'tit napinā'tit namāsu'yu'yā'tit ixtachihuīn Dios. ¹⁶Tropa lē'n tū litamaktāya. Tzamā' jāla lakpusa flecha masqui ta'lacan. Hui'xina'n palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi tū litamaktāya'yā'tit. Chuntza' skāhuī'ni' jā caticāskāhuī'n. ¹⁷Tropa maclacasqui'n ixtā'knu' xalicā'n. Hui'xina'n ixlacasqui'nca tzej naca'tziyā'tit Dios cāmākapūtaxtūni'ta'ntza'. Ū'tza' lica'tziyā'tit naliskāhuī'yā'tit ixlimāpa'ksīn Dios. Hua'chi ū'tza' mintā'knu'ca'n xalicā'n. Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi a'ktin espada tū Espiritu Santo cāmaxqui'yān. ¹⁸Pō'ktu quilhtamacuj cali'orarlini'tit Dios ixpālacata tū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Catamakxtekni'tit Espiritu Santo nacāmaktāyayān na'orarla'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Jā tijiclhua'yā'tit na'orarla'yā'tit. Pō'ktu quilhtamacuj cacāli'orarli'tit ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios. ¹⁹Nā cali'orarli'tit quimpālacata. Caquilālisqui'nui chī tze na'icmāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī ca'icjicua'ni'lh. ²⁰Dios quimacāmini't na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza' iclitachi'ni't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

²¹Palhāsā' hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit chī iclilahui'lh ē tū ictlahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā' nacāhuaniyān quintā'tinca'n Tíquico. Xla' tzej tā'scuja Dios. ²²Ū'tza' iccā'ilalakmacā'nāchā'n hui'xina'n. Nacāhuaniyān chī iclilahui'lāna'uj. Ē chuntza' nacāmā'a'kpuhuantīni'yān.

²³Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, ē Māpa'ksini' Jesucristo tzej calatapā'tit. Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej na'a'ka'iyā'tit ē nalāpāxqui'yā'tit. ²⁴Dios

cacāsicua'lanātlahuakō'n milipō'ktuca'n Jesucristo ixlipō'ktu milistacna'ca'n.
tī lipāxquī'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Amén.

Filipenses

Tachi'n Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Filipos ti ixta'a'ka'i'

1 Quina'n, Pablo ē Timoteo, i'scujnu'nī'n Jesucristo ti quincālac-sacnī'ta'n. Quina'n iccāmacā'nī'yāchā'n huā'mā' carta nac Filipos. Quit Pablo ti iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n ti hui'lā'nā'nchipitit ē a'ka'i'nī'nī'ta'ntit Jesucristo ē nā xanapuxcu'nu' ē nā ti tamaktāyana'n ti cāmāpācuhiūcan diáconos. ²QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacātasica'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Pablo cālī'orarlilh ti ixta'a'ka'i'

³A'cxni' iccālacapāstacān, icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. ⁴A'cxni' icorarlimā'lh, pō'ktu quilhtamacuj cā'tapāxuhuān iclisqui'ni'mā'lh Dios mimpālacataca'n. ⁵Icmāstā' tapāxcatca'tzīn ixpālacata a'cxni' pūla a'ka'i'tit, ē tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīnī'n. Hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶Quit iclipāhuan Dios ti tzucunī't cāmāsu'yuni'yān chī nalitlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn, ē icca'tzī nacāmāsu'yuni'tēlhayān hasta natlahuakō' a'cxni' namimpala Jesucristo. ⁷Laktza' iccāpāxqui'yān ē lacxtim Dios quincāsica'lanātlahuan. Chuntza' tze chī icpuhuan mimpālacataca'n. Hui'xina'n ē quit lacxtim quincālakalhu'manān Dios masqui tachi'n quit o masqui icyāl'h na ixlacatīnca'n māpa'ksini'nī'n na'iclitāya xatze tachihuīn ē na'iclimāsu'yu tū ixlicāna'. Hui'xina'n quilāmaktāyayāuj na'iclitāya xatze tachihuīn. ⁸Dios ū'tza' ca'tzī chī iccāpāxqui'yān milipō'ktuca'n chuntza' chī Jesucristo cāpāxqui'yān.

⁹A'cxni' icorarlimā'lh Dios, icsqui'ni' ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit. Nā icsqui'ni' naca'tziyā'tit tū Dios lacasqui'n ē tzej nalacapāstacna'nā'tit. ¹⁰Chuntza' naca'tziyā'tit chī nalilacsacā'tit tū xatze. Nā chuntza' xalactze nalitaxuyā'tit ē jā tū na'a'nān tū cātālīputzāna'nīyān a'cxni' namimpala Cristo. ¹¹Nā icsqui'ni' Dios lilacatejtin nalitahui'la'yā'tit ixlimāpa'ksin Jesucristo ē ū'tza' nalilakachi'xcuhui'can Dios ē nalaktaquilhpūtacan.

Ixlatamat Pablo pō'ktu ixta' Cristo

¹²Tā'timīn, iclacasqui'n naca'tziyā'tit tū quina'kspulani't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. ¹³Quit ictachi'nī't, ē ixlipō'ktuca'n soldados ti tamaktaka'lha palacio taca'tzītza' quilichī'cani't ixpālacata icmāsu'yu tū ixta' Cristo. Nā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn huā'tzā' nā taca'tzi huā'mā'. ¹⁴Makapitzīn ti ta'a'ka'i' cālīmāhuixcānicani't a'cxni' taca'tzilh quit ictachi'nī't. E ā'chulā' tamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tajicua'n.

¹⁵Masqui makapitzīn talī'a'kchihuīna'n Cristo ixpālacata quintaquiclhaktzī'n ē tatapāpitzicu'tun, ā'makapitzīn talī'a'kchihuīna'n ixpālacata xlaca'n talacasqui'n lhūhua' tachi'xcuhui't nata'a'ka'i'ni' Cristo. ¹⁶Ti tze ixtalacapāstacnī'ca'n, xlaca'n talimāsu'yu Cristo ixpālacata quintapāxqui'. Taca'tzi quihui'licani't huā'tzā' na'iclitāya xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. ¹⁷Ti taquiclhca'tzan, xlaca'n tatapāpitzicu'tun a'cxni' talī'a'kchihuīna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ā'chulā' naquintamakapātinīn lihuan ictachi'ni'. ¹⁸Jā quimaca'tzi tū ixpālacata talī'a'kchihuīna'n Cristo. Masqui tamāsu'yu ixpālacata tatapāpitzicu'tun, masqui tamāsu'yu ixpālacata quintapāxqui', talī'a'kchihuīna'n Cristo ē ū'tza' iclipāxuhua.

¹⁹ Ā'chulā' icpāxuhua ixpālacata icca'tzi huāmā' tzej nataxtuyācha' ē na'ictaxtu nac pūlāchī'n ixpālacata hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj minoracionca'n. Nā quimaktāya Espiritu Santo ixpālacata ictapa'ksini' Jesucristo. ²⁰ Quit icka'lhimā'lh tū namin. Iclacasqui'n jā tū na'iclitamāxani'. Ā'chulā' na'ictahuixcāni chuhua'j hua'chi pō'ktu quilhtamacuj xa'ictahuixcāni na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzi'ncan chī ixlika'tla' Cristo ixpālacata quilatamat, masqui ixquimaknīca ē masqui icui'lhcus. ²¹ Quit, palh ā'lakma'j na'ictahui'la, pō'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icni'lh, na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspūtlī. ²² Lihuan icui'lh, tzē na'icscujā ixpālacata Māpa'ksini'. Chuntza' quit jā icca'tzi tū na'iclacsaca. ²³ Quimāmakchuyī ixpālacata a'ktu' quintalacapāstacni'. Palh na'icni, na'ictā'tahui'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quimpālacata. ²⁴ Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacataca'n, ū'tza' na'iclitahui'lacus ē na'iccāmaktāyayān. ²⁵ Chuntza' iclica'tzi na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scujān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'iyā'tit ē nalipāxuhua'yā'tit tū a'ka'iyā'tit. ²⁶ Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' tū nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata tū Jesucristo cātlahuani'n hui'xina'n, ē chī quimāspi'tlitza'.

²⁷ Masqui iclahui'lhcus ē masqui na'icni, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacataca'n, ū'tza' huāmā'. Natahui'layā'tit chuntza' chī cāmini'ni' tī ta'a'ka'ini' xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquimāca'tzīnīcan hui'xina'n jā lakpali'ni'ta'ntit tū a'ka'ini'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'nīnca'n. Calātā'scujtit

lacxtim ixpālacata xatze tachihuīn tū a'ka'iyā'tit. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nūn macsti'na'j. Palh jā lakpali'ni'ta'ntit tū a'ka'itit ē jā cātijicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālīmāsu'yuni' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nacāmālak-sputūcan xluca'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ²⁹ Hui'xina'n a'ka'ini'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālīmākapūtaxtuyān. Nā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca nalipātini'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³⁰ Quina'n lacxtim ka'lhīyāj quintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Laktzi'ntittza' chī icpātini'lh ē chuhua'j kexpa'tni'ta'ntit chī icpātini'mā'lhcus.

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzi Cristo ē ā'listān laktaquilhpūta

2 Ixlitze palh makca'tziyā'tit Cristo cāmāhuixcāniyān ē cāmāko'xamaka'tliyān ixpālacata xla' cāpāxqui'yān. Nā tze palh makca'tziyā'tit Espiritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxqui'n ē ixtalalaku'mān Cristo. ² Palh chuntza' makca'tziyā'tit, naquilāmaxqui'yāj lhūhua' tapāxuhuān ixpālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu lacxtim nalāpāxqui'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalatapāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxqui'yāj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Jā tū catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn ixpālacata nacātalakachi'xcuhui'yān māni' hui'xina'n. Jā ka'tla' camakca'tzītit. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzin ā'chulā' xatze ē jā xla'. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh tū ixlaca'n ā'makapitzin ē catalāmaktaka'lhli. Jā xmān namaktaka'lha tū ixla'.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' masqui lacx-tim chī Dios, jā puhuanli ixtā'chuntza' Dios jā maktin catimaxxtekli. ⁷ Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalitaxtu hua'chi tasācua' ē nalacatuncuhūi chī chī'xcuhūi'n talacatuncuhūi. ⁸ A'cxni' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chī'xcu', ā'chulā' macsti'na'j lihuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nani. Māmāxani'ca ixpālacata chī xtokohua'ca'ca nac cruz. ⁹ Ū'tza' Dios lilakachi'xcuhūi'lh ē nā limaxqui'lh ixtacuhūini' lihua'ca'lh xatze ē jā ixtacuhūini' ā'makapitzin. Jā tū a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhūini'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca ixpālacata ixlipō'ktuca'n natamakapāxui Jesús ē natatatzokostani'. Ixlipō'ktuca'n calhāxcuhuālh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampin ti'ya't, xlaca'n natamakapāxui Jesús. ¹¹ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't natahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksini' ē ū'tza' nalilaktaquilhpūtacan Dios xaTāta' ē nalakachi'xcuhūi'can.

Ti ta'a'ka'i' hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Tā'timīn, chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj quilākexmatni'nī'ta'uj a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j lihuan quit jā iccātā'latlā'huanān. Chā'tunu' calihui'lilit minacstuca'n namāken-taxtūkō'yā'tit tū cāmini'ni' ti ta'a'ka'i'. Catamaktaka'lhiti ē cuenta catlahua'tit ixpālacata jā natlahua'yā'tit tū jā tze. ¹³ Dios ū'tza' tī cāmālacapāstaquiyan xatze ē cāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nin. ¹⁴ Catūhuālh tū natlahua'yā'tit, lipāxuj catlahua'tit ē jā titā'lāhuaniyā'tit ē jā nalāquilhniyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit ixpālacata jā tū tū nacātali'a'ksa'nān ē lactze nalitaxtu'yā'tit chuntza' chī

cāmini'ni' ixlacstin Dios. Masqui hui'lā'na'ntit na ixlacpu'na'i'tātca'n tī jā tzeya chī'xcuhūi'n ē tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, jā caticāmaksca'txtutit xlaca'n. Na ixlacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n naxkakayā'tit hua'chi pūmaksko jā cā'pucsua'. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n cāmāsu'yuni'pā'na'ntit chī natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n. Ū'tza' ka'tla' na'iccālimacka'tziyan a'cxni' nachin ixquilhtamacuj Cristo ē na'iccatzi lī-macuanli quintascujūt. Jā pāxcat huanli tū iccāmāsu'yuni'n. ¹⁷ Hui'xina'n a'ka'i'tit tū iccāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi tū mālacnūni'tit Dios nac pūmacamāstā'n. Palh ixlacasqui'nca naquimaknicān ē chuntza' na'iclitaxtu hua'chi tamālacnūn na mimpūmacamāstā'nca'n, quit na'iccātā'pāxuhuayān. ¹⁸ Nā ū'tza' naquilālitā'pāxuhuayāuj.

Timoteo ē Epafrodito

¹⁹ Palh Māpa'ksini' Jesús naquimaxteka, palaj quit na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo naquihuani chī hui'lā'na'nchipitit a'cxni' naquitaspi'ta. Chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchā'n Timoteo ixpālacata jā tī a'nan ā'chā'tin chī xla' tī cālacapāstacān hui'xina'n hua'chi chī quit. Xla' ixlicāna' li'a'ktuyun mimpālacataca'n. ²¹ Ā'makapitzin ixlipō'ktuca'n cuenta tatlahua tū xmān ixlaca'n ē jā cuenta tatlahua tū Cristo lacasqui'n. ²² Hui'xina'n tzej lakapasā'tit ixlamat Timoteo ē ca'tziyā'tit chī hua'chi quinka'hua'cha xla' quintā'scujli a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ²³ Xmān na'iccatzi chī naquintaxtuni'kō', icpuhuan na'iccālakmacā'nāchā'n Timoteo. ²⁴ Nā quit ica'ka'i'ni' Māpa'ksini' naquimāxtu nac pūlāchī'n ē chuntza' palaj na'iccālaka'nāchā'n. ²⁵ Quit icpuhuan ixlacasqui'nca na'iccāmacā'ni'yāchā'n quintā'tin

Eprofrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan
ixpālacata Jesús ē ixquintā'scujā. Nā
xla' milascujni'ca'n ē milakxokoca'n chī
quimaktāyālh a'cxni' xa'icmaclacasqui'n.
²⁶Xla' ixcālaktzi'ncu'tunān ē lilipuhuanli
ixpālacata hui'xina'n ixkexpa'tni'ta'ntit
chī ixta'jatatla. ²⁷Ixlīcāna' snūn
ixlamā'lh ē ixnicu'tumā'lh'tza'. Dios
lakalhu'manli ē xla' tzeyanli. Nā quit
quilakalhu'manli ixpālacata jā ā'chulā'
xa'iclipuhuanli palh ixnīlh. ²⁸Nā
palaj iccālakmacā'ncu'tunāchā'n ē
chuntza' nalipāxuhua'yā'tit a'cxni'
nalaktzi'mpala'yā'tit. Chuntza' quit
jā na'icka'lhī tū na'icli'a'ktuyun.
²⁹A'cxni' natā'lāpāxtokā'tit,
camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios.
Calakachi'xcuhui'tit Eprofrodito ē nā
ā'makapitzīn hua'chi xla' tī jā tajicua'n
natani ixpālacata Cristo. ³⁰Ixnīmā'lh'tza'
Eprofrodito ixpālacata ixtascujūt Cristo.
Jā lilakaputzālh ixlatamat a'cxni'
quimaktāyālh ē tlahuakō'lh tū hui'xina'n
jāla catitlahua'tit ixpālacata makat
ixlatlā'hua'nā'tit.

Tū lilacatejtīn ē ixlīcāna'

3 Chuhua'j, tā'timīn, calipāxuhua'tit
ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesu-
cristo. Jā iclijicsua' masqui chu ū'tza'
na'iccāzto'knuni'palayān ē ū'tza' xatze
mimpālacataca'n. ²Cacātapānū'ni'tit
tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, tī
tatlahua tū jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī
tahuan ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n
tī ta'a'ka'ī'ni' Cristo cāchu'cuni'can
ixmacni'ca'n. Ū'tza' ixtahui'latca'n
israelitas tū huanican circuncisión.
Xlaca'n tamālakspūtūcu'tun tū
a'ka'ī'ni'ta'ntit. ³Quina'n tī ixlīcāna'
ixtachi'xcuhui't Dios ē limakapāxuiyāuj
Espíritu Santo. Ē cā'tapāxuhuān
lipāhuanāuj Cristo Jesús. Jā
quincātalipāhuanān quina'estuca'n nūn
lipāhuanāuj catūhuālh tū tatlahua
chī'xcuhui'n. ⁴Quit quina'cstu nā icka'lhī

tū xa'iclipāhuanli. Palh catihuālh
napuhuan xla' tze nahuan ixpālacata
mākentaxtū ixlīmāpa'ksin Moisés, quit
na'icpuhuan ā'chulā' tze quit. ⁵Circun-
cisión quintlahuani'ca a'cxni' iclalahualh
a'ktzayan quilhtamacuj a'cxni'
xa'ictahui'lanī'tcus. Quit, quixū'nāpapna'
israelitas ixtahuani't. Quilitalakapasni'
hasta ixquilhtzucuni' Benjamín
ixuanī't. Quit hebreo ē nā quintā'ta' ē
quintzi' nā hebreo ixtahuani't. Fariseo
xa'icuanī't ē ū'tza' quit lilacatejtīn
icmākentaxtū'kō'lh limāpa'ksin.
⁶Xa'iclimaktāyacu'tun quireligión.
Xasāsti' ixuanī'tcus ixtamāsu'yun Jesús.
Ū'tza' xa'iccāliputzastālanī'tā'kchoko tī
ta'a'ka'ī'lh. Jā tū tū quintilī'a'ksa'nca
chī iclīmākentaxtūlh limāpa'ksin.
⁷Ixlipō'ktu tzamā' catūhuālh tū ka'tla'
xa'iclimakca'tzi, ū'tza' chuhua'j iclaktzi'n
hua'chi jā tū ixtapālh ixpālacata Cristo.
⁸Iccāhuanīyān ixlipō'ktu tzamā' tū
icka'lhī hua'chi jā tū ixtapālh. Ā'chulā'
ixtapālh lakapascan Cristo Jesús
quiMāpa'ksini' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla'
na'iclimakca'tzi. Chuhua'j ica'ka'ī'ni't
Cristo ē icmāxtekli ixlipō'ktu tū ka'tla'
xa'iclimakca'tzi. Quit iclaktzi'n hua'chi
a'ktin pa'lhxtum. Ā'chulā' tze xmān
iclipāhuan Cristo. ⁹Chuntza' quit
ictapa'ksini' xla' ē xatze quit na ixlacatīn
Dios ixpālacata iclipāhuan Cristo ē
ictapa'ksini' xla'. Jātza' iclipāhuan
limāpa'ksin; ū'tza' jāla quimaktāya chī
tze na'iclihuān na ixlacatīn Dios. ¹⁰Tzej
iclakapascu'tun Cristo ē icka'lhīcu'tun
limāpa'ksin tū xla' lilacastālanuana'nli.
Quit iclitaxtucu'tun chuntza' chī
Cristo masqui naquimakapātinīncan
ixpālacata. ¹¹Chuntza' quit icka'lhīmā'lh
a'cxni' na'iclacastālanuana'n ē a'cxni'
ixlīcāna' na'iclitaxtu chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalitlajacan premio

¹²Jā iccāhuanīmā'n jā tū quisputni'
ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús

quimakapūtaxtūlh ē ictapa'ksini'. Ū'tza' iclimākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nin. ¹³Tā'timīn, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtūkō'lh'tza'. Tū ictlahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū hui'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. ¹⁴Lacatzaj' ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktini'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxqui' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n ixpālacata ictapa'ksini' Cristo Jesús.

¹⁵Quina'n tī tzej a'ka't'yāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. ¹⁶Chuntza' chī sca'ttittza', chuntza' calilatā'huantit.

¹⁷Tā'timīn, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatā'huan chī iccāmāsu'yuni'n.

¹⁸Lhūhua' a'nan tī jā lacatejtin talatā'khoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'ī' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccātzō'knuni'mā'n. Iclilīpuhuan ixpālacata jā ta'a'ka'ī'.

¹⁹Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chi ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talīmakca'tzi masqui tatlahua tū limāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁰Quina'n tapa'ksini'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhīmā'nauj camilh quiMakapūtax-tūnu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. ²¹Xla' naquincālakpalini'yān quimacni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimacni'ca'n natasu'yu chī ixuanī't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālilakpalini'yān quimacni'ca'n ixlitlī'huī'qui tū tzē nacālīmāpa'ksikō' ixlipō'ktu tū a'nan.

Calipāxuhua'tit Māpa'ksini' pō'ktu quilhtamacuj

4 Chuntza', tā'timīn, jā cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksini'. Iccāpāxqui'yān ē iccālaktzi'ncu'tunān. Hui'xina'n quilāmaxqui'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka't'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatljaj. Laktza' iccāpāxqui'yān.

²Iccāsqi'ni' Evodia ē Sinti que chu a'ktin catalacapāstacli ē jātza' catalāquilhnīlh. Litā'timīn tatapa'ksini' Cristo. ³Hui'x tī tzej quintā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' puscan; xlaca'n quintamaktāyalh a'cxni' xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn tū ixla' Dios. Xlaca'n tatā'scuji Clemente ē ā'makapitzin tī quintatā'scuji. Cātzō'kcani't ixtacuhuīni'ca'n na ixlibro Dios tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

⁴Pō'ktu quilhtamacuj calipāxuhua'tit ixpālacata Māpa'ksini' ē na'iccāhuanipalayān, capāxuhua'tit.

⁵Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cacātalakapasni' palh tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n. Palaj namimpala Māpa'ksini'.

⁶Jātza' tū catilitamakchuyi'tit ē pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlitit ē casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit.

⁷Chuntza' Dios nacāmājaxiyān ē ā'makapitzin jāla catitalacaca'tzilh chī jā tū cāmāmakchuyiyān. Dios nacāmaktaka'lha mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasqui'ninca'n ixpālacata tā'tapa'ksiyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

⁸Chuhua'j ā'xmān, tā'timīn. Catūxcuhuālh tū ixlicāna' ē tū lilacatejtin, ū'tza' calilacapāstactit. Nā tū lactze ē catūxcuhuālh tū lakachi'xcuhui'can, ū'tza' calilacapāstactit. Nā tū tzēhuani't ē tū mini'ni', ū'tza' calilacapāstactit. Palh hui'lh catūhuālh tū tze ē palh hui'lh tū

tzē lakachi'xcuhui'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē tzej nalatā'kchokoyā'tit.

⁹Tamāsu'yun tū quilāmaksca'txtuni'tauj, chuntza' catlahua'tit. Chī iccāhuaninī'ta'n ē chī laktzi'nī'ta'ntit tū ictlahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit ē Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n ē tzej nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxqui'lh tapāxcatca'tzīn xalani'n nac Filipos

¹⁰Iclipāxuhua Māpa'ksini' ē chī chuhua'j quilālacapāstacpalayāuj hui'xina'n. Masqui pō'ktu quilhtamacuj ixquilālacapāstacāuj, jāla quilāmak-tāyauj ixpālacata makat xa'iclamā'cha'.

¹¹Jā iccāhuaniyān quisputni' catūhuālh; quit icsca'tni'ttza' chuntza' chī icui'lh, ū'tza' ixtalacasqui'nin Dios quimpālacata. ¹²icca'tzi chī na'iclatahui'la a'cxni' quisputni' tū icmaclacasqui'n ē nā icca'tzi chī na'iclatahui'la a'cxni' quinquītāxtūni' tū icmaclacasqui'n. Chuntza' chī icui'lh icsca'tlitzā' chī tzē iclipāxuhua masqui ictzi'ncsa ē masqui icka'sa. Masqui jā tū tū icmaclacasqui'n ē masqui quisputni', quit icpāxuhua. ¹³Ictapa'ksini' Cristo, ū'tza' tī quimātli'hui'clhī ē chuntza' tzē na'ictlahua ixlipō'ktu catūhuālh.

¹⁴Masqui Cristo quimātli'hui'clhī, xatze hua'chī quilāmaktāyani'tauj a'cxni' xa'icpāīni'mā'lh.

¹⁵Hui'xina'n xalani'n nac Filipos tzej ca'tziyā'tit huā'mā'. A'cxni' ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'i'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh nac estado Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. Ā'makapitzīn tī

ta'a'ka'i'lh ē ixtatakēstokmā'nalh ā'lacatin, jā tī chā'tin quimacamini'lh tumīn masqui iccāmāsu'yuni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶Xa'iclahui'lhuc nac cā'lacchicni' Tesalónica ē hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn ē jā xmān maktin. ¹⁷Jā icuanicu'tun icputzamā'lh talakalhu'mān. Quit iclacasqui'n tū tze mimpālacataca'n. Dios cuenta natlahua chī tlahua'ni'ta'ntit ē nacāxokonū'ni'yān. ¹⁸Hua'chī quilāxokokō'uj ē hasta quitāxtūlh. Jātza' icmaclacasqui'n catūhuālh ixpālacata Epafrodito quilimini'lh talakalhu'mān tū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzi'n tū quilāmaxqui'uj ē hua'chī Dios lilakatāyā'tit. Xla' nalipāxuhua. ¹⁹QuinDiosca'n nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. Ū'tza' natlahua ixpālacata tū tlahualh Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā hui'lh Dios ē ka'lhī ixlipō'ktu tū maclacasqui'ncan. Ū'tza' Dios tzē nacāli-maxqui'yān. ²⁰Calaktaquilhpūtaca Dios quinTāta'ca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Ā'xmān saludos

²¹Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n tī tapa'ksini'yā'tit Jesu-cristo. Tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh nā xlaca'n cātamacā'ni'yāchā'n saludos. ²²Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i' cātamacā'ni'yāchā'n saludos ē nā xlaca'n tī tascujmā'nalh na ixchic emperador cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

²³Ixtalakalhu'mān Māpa'ksini' Jesu-cristo cacātā'tachokon milipō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

Pablo cātzo'knuni'lh xalani'n nac Colosas tī ixta'a'ka't'

1 Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ixtalacasqui'nin Dios. Nā huī'lh huā'tzā' quinta'tinca'n Timoteo. ²Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n xalani'n nac Colosas tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios ē jā taxtutāya'ni'tantit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

Pablo orarlīni'lh Dios ixpālacata tā'timin

³A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksini', icorarliyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn ⁴ixpālacata quincātamāca'tzīnin chī a'ka'i'ni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhi't Dios. ⁵Chuntza' a'ka'i'yā'tit ē cāpāxqui'yā'tit ixpālacata ka'lhīpā'na'ntit tū māqu'cani't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' huī'xina'n sca'ttittza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ⁶Chuntza' chī cātalimāsu'yuni'ni'ta'n huī'xina'n, calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca. Talhūhua'mā'nalh tachi'xcuhi't tī ta'a'ka'i'mā'nalh. Nā chuntza' lani't na milacpu'na'i'tātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītīt chī Dios ixlicāna' quincālakalhu'manān. Hui'xina'n ca'tziyā'tit ixlicāna' tū cāmāsu'yuni'n. ⁷Ē chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tī quincāta'scujni' ē tī icpāxqui'yāuj. Xla' quilaxkokoca'n quit ē Timoteo ē lilacatejtin scuja chuntza' chī i'scujni' Cristo. ⁸Quincātamāca'tzīnin xla' chī

lālipāxqui'yā'tit ixpālacata Espiritu Santo.

⁹A'cxni' ickexmatui chī a'ka'i'tit, quina'n jā icmaxtekui icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj huī'xina'n tzej caca'tzītīt tū ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīniyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālimāsu'yuni'yān ixEspiritu ē tze natlahua'yā'tit. ¹⁰Chuntza' naca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit namakapāxui Dios. Xatze tū tlaha'yā'tit, ē ū'tza' litasu'yū tlaha'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Ā'chulā' naca'tziyā'tit chī ixliDios. ¹¹Cacālimātlī'hui'clhīn xaka'tla' ixlītlī'hui'qui Dios chuntza' chī xla' māstā' ē ū'tza' nalitāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalijiclhua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹²Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuani'ta'n ē chuntza' tze namaktini'nāuj tū cāxtlahuacani't ixpālacata a'ka'i'yāuj Dios. Ē ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksini'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka. ¹³Dios quincāmakapūtāxtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksini'n skāhuī'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksini'n i'Ska'ta' tī laktza' pāxqui'. ¹⁴Jesús quincālakmāxtun ē quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n.

Dios ē tachi'xcuhi't tako'xamixli ixpālacata Cristo

¹⁵Masqui jāla laktzi'ncan Dios, Jesús māsu'yulh chī ixliDios. Xla' Dios lacsacli namāpa'ksi ixlipō'ktu tū huī'lh. ¹⁶Cristo tlhualh ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' tū laktzi'ncan ē tū jāla laktzi'ncan. Cristo cāxtlahualh chī namāpa'ksini'ncan nac a'kapūn ē cāhuī'lilh xanapuxcu'nu' ángeles. Nā cāmātzuculh tī cāmāpa'ksi espíritus. Tlahualh ixlipō'ktu tū a'nan

ixpālacata nalimakapāxui xla'. ¹⁷Xla' xapūla ixuani't ē jā ixlipō'ktu tū a'nan ē ixpālacata xla' ixlipō'ktucus hui'lh ē tzej lamā'lh. ¹⁸Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'ni' Jesús, xla'ca'n talitaxtuni't hua'chi ixmacni'. Xla' hua'chi ixa'kxāk tzamā' macni'. Xla' xalitzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlipō'ktuca'n tī natalacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. ¹⁹Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Chi Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nin Dios. ²⁰Tako'xamixkō'lh Dios ē tachi'xcuhui't ixpālacata Jesús. Catīxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' ē catīxcuhuālh nac a'kapūn, ixlipō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixikō'ca. Ū'tza tlhualh a'cxni' xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixka'lhni'.

²¹Hui'xina'n ixtālāquiclhaktzi' Dios ixuani'ta'ntit. Jā ixlaktzi'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzicu'tunā'tit tū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²²Chuhua'j ixamigos Dios hua'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo cāmāko'xamixin a'cxni' mästā'lh ixmacni' nanī. Chuntza' tlhualh ixpālacata tzē nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlacatin Dios ē ixpālacata jā tū nalacalī'pinā'tit ē jā na'a'nan tū nacataliputzāna'nī'yān. ²³Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'i'tēlhayā'tit ē jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpalī'tit chī a'ka'i'yā'tit. Xatze tachihuīn tū cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ē tū lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' ca'a'ka'i'tit. Huā'mā' xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo ē ū'tza' tū quit icmāsu'yu.

**Pablo huanli Cristo
cātā'lahui'lh tī ta'a'ka'i'**

²⁴Chuhua'j masqui icpātini'mā'lh mimpālacataca'n, iclipāxuhua. Tū pāti quimacni', ū'tza' maktāya namākentax-tūkō' tū ixlacasqui'nca napātini'ncan

ixpālacata tī ta'a'ka'i'. Quina'n hua'chi ixmacni' Jesucristo. ²⁵Ē quit chuntza' chī Dios quimacamaxqui'lh quintascujūt mimpālacataca'n, chuntza' icmāsu'yukō' ixtachihuīn Dios. ²⁶Huā'mā' tū iccāmātzē'kni'canī't tachi'xcuhui't hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'yuni'can xla'ca'n tī ta'a'ka'i'. ²⁷Dios lacasqui'n xla'ca'n nataca'tzi' chī xaka'tla' ē tzēhuani't ū'tza' tū ixtatzē'kni't. Ū'tza' huā'mā': Cristo lacxtim cātā'hui'la israelitas ē nā tī jā israelitas. Ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn.

²⁸Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ē iccāhuaniyāuj tū nacā'a'kspula palh jā nata'a'ka'i'. Iccāmālacapāstaquiyāuj ixlipō'ktuca'n ē iccālimāsu'yuni'yāuj talacapāstacni' tū Cristo quincāmāca'tzinin. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj natalitaxtu chī Cristo lacasqui'n. ²⁹Ū'tza' quit icliscujmā'lh. Ixlipō'ktu quiltili'hui'qui tū xla' quimāhuixcāni, ū'tza' icliscuja.

2 Quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit chī icscujmā'lh mimpālacataca'n hui'xina'n xalani'n nac Colosas ē nā xla'ca'n xalani'n nac Laodicea ē chī ixlipō'ktuca'n xalani'n jā jā tī quilakapasa. ²Icscujmā'lh na'iccāmāhuixcāni ixlipō'ktuca'n ixpālacata chī talāpāxqui'. Iclacasqui'n natalāpāxqui' ē lacxtim natalitaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzi' tzej natakexmata xaxlicāna' ē nataca'tzi' tū xmān ixca'tzi' Dios hasta chuhua'j. Ū'tza' tū jā ixca'tzican ixpālacata Cristo. ³Jā maclacasqui'nāuj xtum tamāsu'yun. Xmān Cristo ca'tzikō' ixlipō'ktu ē tzē naquincāmāscatīyān ē tzē naquincāmākexmatīyān tū quincāmāsu'yuni'n. ⁴Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān ē chuntza' jā tī chā'tin nacālī'a'kshāhuī'yān xatzēhuani't tachihuīn. ⁵Masqui jā cātā'hui'lacha' quimacni', quintalacapāstacni'

cātā'hui'lacha'. Lipāxuhua iclaktzī'mā'lh chī tzej latā'kchokoyā'tit ē jā taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Ū'tza' iclipāxuhua.

⁶A'ka'ī'ni'ni'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksini'ca'n, nā chuntza' nalatā'kchokoyā'tit hua'chi hui'xina'n ē Cristo chu lacxtim. ⁷Tzej ca'a'ka'ī'ni'tit tū cātāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chi pūlactin qui'hui' tū pūlh mā'n mā'cnūlh ixtankēxē'k. Ā'chulā' nalisca'ttēlhayā'tit chī māsu'yulh Cristo ē natasu'yu hua'chi stacpā'na'ntit chuntza' chī tasu'yu stacmā'lh qui'hui'. Lhūhua' tapāxcatca'tzīn namaxqui'yā'tit ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n

⁸Cuenta catlahua'tit ē jā catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kskāhui'yān tū māsu'yu tū jā ixlicāna' ē jā tū ixtapalh. Huā'mā' tamāsu'yun nacāmāpātza'nkēniyān tū a'ka'ī'yā'tit. Xmān cāmāsu'yuni'yān ixtachihuīnca'n chī'xcuhui'n tī tahuan palh ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuālh ē ū'tza' Dios nacālilaktzī'nān lactze. Tahuan palh xmān a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo, tispūtacus. Huā'mā' tamāsu'yun ixtapuhuanca'n chī'xcuhui'n ē jā ixla' Cristo.

⁹Cuenta catlahua'tit jā cātita-māsu'yuni'yān tū jā ixlicāna' ixpālacata Cristo ē chī Cristo chu chā'tin chī Dios. ¹⁰Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Cristo ē ū'tza' litzuma'yā'tit ixlītlī'hui'qui. Xla' ū'tza' xapuxcu' ixlīpō'ktu limāpa'ksin ē ixlīpō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n. ¹¹A'cxni' tamacamāstā'ni'tit Cristo, cātāxapani'n mincuentaca'n ē ū'tza' hui'xina'n xtumtza' cālihui'līn Dios. Chī'xcuhui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisión ē ū'tza' līca'tzīcan xtum cāhui'līcan. Xtum chī Cristo quincāmāxtumliyān. Hua'chi

ū'tza' quincātalichu'cumaka'ni'n quincuentaca'n ē quincāmaxqui'n xasāsti' quilīstacna'ca'n. Huā'mā' circuncisión jā ixla' quimacni'ca'n. ¹²Xasāsti' milatamatca'n chuhua'j ixpālacata a'ka'ī'ni'yā'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ū'tza' limāsu'yulh hua'chi cātātā'mā'cnūyān Cristo ē tā'lacastālancuanā'ntit ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Cristo. ¹³Hui'xina'n hua'chi xanin ixuanī'ta'ntit ixpālacata mincuentaca'n ē jā tze chī ixlīlatlā'huanā'tit. A'cxni' Dios quincāmātza'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n, xla' quincāmālacastālancuanīn chu lacxtim chī Cristo. ¹⁴Hua'chi ixtzo'kcani't a'ktin tatzō'knu' tū quincātalimālacsu'yuyān. Dios mālaksputūkō'lh ē cāmālaksputūkō'lh ixlīpō'ktu tū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz ē hua'chi tā'xtokohua'ca'ca tatzō'knu' nac cruz. ¹⁵Ixlīpō'ktu ā'makapitzīn limāpa'ksin tū a'nan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nac ū'ni', Dios cāmaktikō'lh ixlimāpa'ksinca'n ē cāmāmaxani'lh cā'lhūhua'lacatin. Dios cātālajlh ixpālacata Cristo a'cxni' nilh nac cruz.

Caputzatit tū xala' nac a'kapūn

¹⁶Chuntza' jā catitamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'ksa'nān ixpālacata tū hua'yā'tit ē nūn ixpālacata jā tlahua'yā'tit cuenta cā'tani' nūn sábadō. ¹⁷Tzamā' tamāsu'yun xmān hua'chi ixmāstilē'k chī Dios māpa'ksī. Cristo ū'tza' tī tlahualh huā'mā' māstilē'k ē xla' māsu'yu chī limāpa'ksini'n Dios. ¹⁸Jā catamakxtektit ā'chā'tin nacā'a'kskāhui'yān a'cxni' nahuan jā mini'ni' chā'tin chī'xcu' na'orarlīni' Dios. Makapitzīn tahuan ixlacasqui'nca pūla nacā'orarlīni' ángeles. Tī huan chuntza' lacasqui'n napuhua'nā'tit xla' jā ka'tla' makca'tzī masqui jā

ixlicāna'. Ka'tla' limakca'tzī ixpālacata tū lilakachuyalh. Ixtapuhuān jā ixla' Espíritu Santo. ¹⁹Chuntza' tlahua ē jā tzej stālanī' Cristo tī hua'chi ixa'kxāk macnī'. Huā'mā' macnī', ū'tza' tī ta'a'ka'ī'. Quimacnī'ca'n cāka'lhī ixtatā'stucut ē ī'xno'jot tū limaktāya ē tū lālīchi'panī't. Quina'kxākca'n, ū'tza' tū māpa'ksī quimacnī'ca'n. Chuntza' Cristo tī ixa'kxākca'n tī ta'a'ka'ī' limāstaquí ixmacnī' ixlimāpa'ksin Dios. Ixmacnī' Cristo, ū'tza' xlaca'n tī ta'a'ka'ī'. Ixmacnī' Cristo a'ktin huanī't ixpālacata tī ta'a'ka'ī' talipāhuan xla'.

²⁰Tī jā ta'a'ka'ī'nī' Cristo tahuan ixlacasquī'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit lhūhua' tahui'lat tū jā ixla' Cristo. Hui'xina'n hua'chi tā'nī'tit Cristo ē chuntza' jā ixlacasquī'nca nacālakachi'xcuhui'yā'tit ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. ¿Tū ixpālacata tlahua'yā'tit tahui'lat chī tahuan?

²¹Huancan: “Jā tixa'ma'ya' huā'mā'. Jā tihua'ya' huā'mā'. Jā tichi'paya' huā'mā'.” ²²Ixlipō'ktu tū tzē chī'pacan o hua'can o xa'macan, jā catitatāyani'lh; pō'ktu natasputkō'. Tzamā' tahui'lat xmān tū tamāpa'ksī chī'xcuhui'n ē tamāsu'yu xlaca'n. ²³Tī chuntza' tamāsu'yu, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzī chī talaktaquilhpūta ángeles. Masqui tamakapātīnī ixmacnī'ca'n, xmān ā'chulā' ka'tla' natalīmakca'tzī.

3 Hui'xina'n tā'lacastālanuana'ntit Cristo ē ka'lhī'yā'tit xasāstī' milatamatca'n, ē chuntza' calihui'li'tit naka'lhī'yā'tit tū nacālakpalīni'yān ixpālacata nalitaxtuyā'tit chī Cristo. Xla' pāxtūtahui'lh Dios ē tā'māpa'ksini'mā'lh. ²Pō'ktu quilhtamacuj nalacapāstacā'tit tū ixla' Cristo ē jā catilī'a'ktuyunā'tit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ³Tzamā' ū'tza' jā'tza' la cātalīmāpa'ksiyān ixpālacata milatamatca'n tatā'tzē'knī't Cristo. Dios ū'tza' tī cāmātzē'kli. Hua'chi nīnī'ta'ntittza' ē jā'tza' la māpa'ksīcan tī

xanīntza'. ⁴A'cxnī' namimpala Cristo ē naxkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit ixpālacata milatamatca'n chu lacxtim chī xla'.

Pablo māsu'yulh chī tatalakpalīlh tī ixla' Cristo

⁵Chuntza' calihui'li'tit nacāmāx-tukō'yā'tit mintalacapāstacnī'ca'n tū jā tze. Tū jā tze, ū'tza' huā'mā': ka'lhīcan ixtā'lāpāxquī'nca'n; ka'lhīcan jā tze talacapāstacnī'; tamakxteccan cāmāpa'ksī ixmacnī'ca'n; lakatican tū jā tze; ē tampi'lhīni'ncan. Tī chuntza' tatlaha, ixtā'chuntza' tī tatzokostani' a'ktin ídolo. ⁶Lisītzī' Dios tzamā' tū jā tze. Namin a'ktin quilhtamacuj ē tī jā takexmatnī' Dios xlaca'n nataca'tzī ixtasītzī' Dios. ⁷Nā hui'xina'n chuntza' ixlatlā'hua'nā'tit a'cxnī' jāna'j ixa'ka'ī'yā'tit. ⁸Chuhua'j cacāmāxtumli'tit ixlipō'ktu tzamā': tasītzī' ē tā'ksa'nīn. Jā'tza' catiquic'hlaktzī'nī'nī'ntit. Tū jā tze tachihiūn jā'tza' catiquilhtaxtutit. ⁹Jā cati'a'kskāhui'tit ā'chā'tin. Makxtektittza' mintalacapāstacnī'ca'n tū jā tze ¹⁰ē lakpalī'tit mintalacapāstacnī'ca'n. Xasāstī' sca'pā'na'ntit ixpālacata ā'chulā' nalitaxtuyā'tit chī Dios tī cāmāxquī'n xasāstī' milatamatca'n. Chuntza' naca'tziyā'tit chī ixliDios. ¹¹Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' chu a'ktin tahuanī't. Griego tī a'ka'ī' chu lacxtim chī israelita tī lakapasa ixlimāpa'ksin Moisés ē tī a'ka'ī'. Nā tī tlahuani'canī't circuncisión chu lacxtim chī tī jā tlahuani'canī't circuncisión. Tī xamini' ē tī jā tū ca'tzī ē xatastā'maka tasācua' ē tī xalaktaxtuni', ixlipō'ktuca'n a'ktin tahuanī't ixpālacata Cristo. Xmān Cristo talipāhuan. Cristo quincātā'hui'lan quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'yāu'j ē xmān xla' quincāmātlahuīyān chuntza' chī Dios lacasquī'n.

¹² Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n ē cāpāxquī'yān ē xtum cāhui'lin ixpālacata i'xla' nalitaxtuyā'tit. Ū'tza' calihui'li'tit nalakalhu'ma'nā'tit ē nacāmaktāyayā'tit ā'makapitzin. Jā ka'tla' catimakca'tzītit ē jā palha' catisqui'ntit tū mimpālacataca'n. Pūla calacapāstactit ā'chā'tin. Jā palaj casitzi'tit. ¹³ Catāyani'tit tū cātlahuanī'yān tū jā tze ā'chā'tin ē calāmātza'nkēna'ni'tit tī puhua'nā'tit cāmaklaclē'nān. Calāmātza'nkēna'ni'tit lacxtim chī Cristo cāmātza'nkēna'ni'n. ¹⁴ Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': talāpāxquī'n, ē ū'tza' hua'chi tū nacālimāchi'pikō' ixlipō'ktu mililactzeyca'n. ¹⁵ Dios cacāmakapāxuihlh milīstacna'ca'n ē cacāmakapāxuihlh ixlīstacna'ca'n ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī'. Ū'tza' chu a'ktin lihuanā'tit milipō'ktuca'n. Nā ū'tza' tū nacālimaktāyayān ē tzē naca'tziyā'tit tū tze ē tū jā tze. Chuntza' capāxuhua'tit ē camāstā'tit tapāxcatca'tzīn.

¹⁶ Lhūhua' calacapāstactēlha'tit ix-tachihuīn Cristo. Nalālīmāsu'yuni'yā'tit ē nalālīmāxquī'yā'tit talacapāstacni' ixlītlī'hui'qui Dios. Cacālīpīxtlī'tit ixlipō'ktu milīstacna'ca'n salmos ē himnos ē cantos tū i'xla' Dios. Camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' pīxtlī'yā'tit. ¹⁷ Palh nachihuī'na'nā'tit, palh napīxtlī'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuālh, catūxcuahuālh calalh tū tlahua'pā'na'ntit, calītlahua'tit ixlītlī'hui'qui Māpa'ksīni' Jesús. Camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios xaTāta' ixpālacata Jesús.

**Pablo huanli chī
natalatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'**

¹⁸ Puscan cacākexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chī cāminī'ni' tī ta'a'ka'ī'. ¹⁹ Chī'xcuahuī'n cacāpāxquī'tit mimpuscātca'n ē līlācatejtin catā'chihuīna'ntit. Jā calāquilhni'tit.

²⁰ Lacstīn, pō'ktu quilhtamacuj cacākexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n ixpālacata chuntza' namakapāxui'yā'tit Dios. ²¹ Xanatātana' jā ticāmakasitzi'yā'tit milacstīnca'n ē jā natamakchuya. ²² Xatastā'maka tasācua'n tzej cacākexpa'tni'tit tī cāmāpa'ksiyān. Jā xmān catisujtit a'cxni' cātālaktzī'nān. Nalihui'li'yā'tit pō'ktu nāscujā'tit ē chuntza' lakachi'xcuahuī'yā'tit Māpa'ksīni'. ²³ Catūxcuahuālh calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalihuī'li'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chi Māpa'ksīni' Jesucristo mimpatronca'n ē jā chā'tin chī'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Māpa'ksīni' nacāmāxquī'yān mintatljajca'n xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ī'scujnu'ni'n Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁵ Catīxcuahuālh natlahua tū jā tze, xla' naxoko. Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, ixlipō'ktuca'n lacxtim na ixlacatīn Dios.

4 Hui'xina'n tī xapatrón, cacā-maxquī'tit mintasācua'ca'n tū cāminī'ni' ē tū xla'ca'n tatljajalh. Ca'tziyā'tit hui'lacha' nac a'kapūn tī nā cāmāpa'ksiyān.

² Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarlī'ni'tit Dios ē skalalh catahui'latit a'cxni' tlahua'pā'na'ntit oración ē namāxquī'yā'tit tapāxcatca'tzīn. ³ Nā nasquī'ni'yā'tit Dios nacāxtlahua chī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn ē na'icmāsu'yuyāuj tū jāna'j ixca'tzīcan tū i'xla' Cristo. Ū'tza' ixpālacata iclītachi'ni't quit. ⁴ Casquī'ni'tit Dios tzej na'icmāsu'yu tū i'xla' Cristo chī ixlacasqui'nca.

⁵ Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī' ē tzej calacapāstactit tū natlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n lihuan a'nan quilhtamacuj. ⁶ Matzat mojōcan nac lihua' namācanī ē tze nahuan. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachi-huīnca'n ē chuntza' nakelhtīni'nā'tit chī ixlacasqui'nca.

Ā'xmān saludos

⁷Tíquico nacāmāca'tzinīyān chī iclilahui'lh ē tū ictlahuamā'lh. Xla' quintā'tinca'n ē pāxqui'can. Lilacatejtin quimaktāya ē expālacata Māpa'ksini' quintā'scuja. ⁸Ū'tza' iccālīmacā'ni'yān naca'tziyā'tit chī iclahui'lāna'uj ē jā caticālī'a'ktuyuntit. ⁹Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n ti lilacatejtin latā'kchoko ē tī pāxqui'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacātahuanikō'yān tū a'kspulanī't huā'tzā'.

¹⁰Quintā'tachī'n Aristarco ē Marcos tī ixtā'puxni'mit Bernabé cātamacā'ni'yāchā'n saludos. Ka'lhī'yā'tittza' līmāpa'ksin expālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāchā'n, camakamaktini'chipitit. ¹¹Jesús tī ka'lhī xtum ixtacuhuīni' Justo cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xmān ixkelhatu'tunca'n israelitas tī quintatā'scujmā'nalh natamāsu'yu chī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānimā'nalh. ¹²Epafras cāmacā'ni'yāchā'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ē ixtasācua' Jesucristo.

Cālacapāstacān ē squi'ni' Dios tzej natlā'huanā'tit na ixtej Dios ē namākentaxtūkō'yā'tit ixtalacasqui'nin Dios. ¹³Iccāhuaniyān xla' scuji mimpālacataca'n ē expālacataca'n xalani'n nac Laodicea ē nac Hierápolis. ¹⁴Doctor Lucas tī pāxqui'can ē Demas cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

¹⁵Cacālī'pini'tit saludos quintā'timinca'n nac Laodicea ē Ninfas ē tā'timin tī ta'a'ka'ī ē tatakēstoka na ixchic. ¹⁶A'cxni' likelhtahua'kakō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milacpu'na'i'tātca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ē nalikelhtahua'kacan a'ntza'. Nā hui'xina'n nalikelhtahua'kayā'tit carta tū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷Nahuaniyā'tit Arquipo huā'mā': “Cuenta catlahua' ē tzej camākentaxtu' tascujūt tū mila' chī ixtalacasqui'nin Māpa'ksini'.”

¹⁸Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh quilimān huā'mā' saludo. Caquilālacapāstacui quit ictachī'nī't. Dios cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

1 Tesalonicenses

Pablo ē ti ixtatā'scuja tatz'o'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n xalani'n nac Tesalónica ti a'ka'i'yā'tit ē tapa'ksini'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksini' Jesucristo. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'i'lh xalanī'n nac Tesalónica

²Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n ē icorarli'yāuj mimpālacataca'n. ³Iccālilacapāstacān pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios quinTāta'ca'n tū tlahua'tit hui'xina'n. Ū'tza' litasu'yu chī a'ka'i'yā'tit. Iccālilacapāstacān chī scujtit. Ū'tza' litasu'yu chī pāxqui'yā'tit Dios. Iccālilacapāstacān hui'xina'n chī jā makxtekā'tit a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁴Dios cāpāxqui'yān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n icca'tziyāuj Dios cālacsacni'ta'n hui'xina'n. ⁵Xatze tachihuīn tū iccāquimāsu'yuni'n hui'xina'n, ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n. Xa'iclimāsu'yuyāuj ixlimāpa'ksin Espiritu Santo. Tzej xa'icca'tziyāuj ixlicāna' xatze tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'cxni' xa'iccātā'huilachā'n. Xa'iclatlā'huanāuj chuntza' mimpālacataca'n. ⁶Hui'xina'n quilāmaksca'tui ē chuntza' maksca'txtutit Māpa'ksini'. Masqui lipātīni'ntit a'cxni' a'ka'i'tit xatze tachihuīn, ixka'lhī'yā'tit tapāxuhuān ixpālacata Espiritu Santo cāmaxqui'n tapāxuhuān. ⁷Taca'tzilh

chī hui'xina'n lilatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talilatā'kchoko ixlipō'ktuca'n ti ta'a'ka'i'ni't nac Macedonia ē nac Acaya. ⁸Chuntza' lita'a'kahuani'ni't ixtachihuīn Māpa'ksini' mimpālacataca'n. Jā xmān nac Macedonia ē nac Acaya, calhāxcuhuālh ca'tzican chī hui'xina'n a'ka'i'ni'yā'tit Dios. Ū'tza' jā ixlacasqui'nca iclihuanāuj nūn a'ktin tachihuīn. ⁹Ixlipō'ktuca'n quincātahuaniyān chī hui'xina'n a'ka'i'tit quintachihuīnca'n a'cxni' iccāquilaklan. Huancan chī hui'xina'n litalakaspi'tni'tit ídolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scuja'tittza' Dios ti xalakahuan ē ixlicāna'. ¹⁰Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' i'Ska'ta' Dios ti naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacastālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesús ti quincāmakapūtaxtūyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nikō', jā caquinticāmakapātīnīn quincuentaca'n.

Chī Pablo scujli nac Tesalónica

2 Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit jā chu tlakaj iccāquilaklan. ²Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī quincātamakapātīnīn ē quincātalakapalan nac Filipos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quincā'a'kspulan huā'mā', Dios quincāmaktāyan ē chuntza' iccāhuanin xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīnī'lh ē jā iclacapuhuanui, masqui quincātamāmakchuyīcu'tunni'. ³Quina'n iccāmaxqui'n talacapāstacni'. Tū iccāhuanin hui'xina'n ū'tza' ixlicāna'. Jā tū iclacapāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquililaklan. Jā iccāqui'a'kshāhuīn. ⁴Dios quincālaktzī'n xalactze ē quincāmacamaxqui'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclimāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Quina'n ā'chulā' ictlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuui't.

Dios ū'tza' laktzī'n quilstacna'ca'n.
⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tit quina'n jā maktin iccāquilimāka'tlī'n. Nūn tū iccāqui'a'kskāhui'makticu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzī.
⁶Jā xa'iclasasqui'nāuj caquincā-talakachi'xcuhui'n tachi'xcuhui't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapóstoles Cristo ē ū'tza' icliminī'ni'ntauj caquilālakachi'xcuhui'uj. ⁷Lilacatzucu xa'iccātā'chihuina'nān hua'chi chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lha ixlacstīn.
⁸Xa'iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Ū'tza' xa'iccālimaxqui'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxqui'cu'tunān nā quilatamatca'n, chī xa'iccāpāxqui'yān.
⁹Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē chī xa'icpātiyāuj chī na'iclihuā'yānāuj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'iclisucujāuj cā'cuhui'ni' ē tzi'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰Hui'xina'n laktzī'ntit, ē Dios nā laktzī'lh chī xa'iccātā'hui'lan hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit. Quina'n tzeya chī'xcuhui'n xa'icuanī'tauj. Lilacatejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'ictlahuayāuj tū jā limacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquincālimālasu'yuyān. ¹¹Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxqui' talacapāstacni' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxqui'yān talacapāstacni' milipō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tlī'yān.
¹²Xa'iccāhuaniyān ixlasasqui'nca lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chī Dios lasasqui'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'ni'ta'n jā xla' māpa'ksīni'n ē jā cā'tzēhuani't.

¹³Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'itit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuaniyān. Hui'xina'n ca'tzītīt ē a'ka'itit tū iccāmāsu'yuni'n,

ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n tachi'xcuhui't. Ixlicāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milistacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit.
¹⁴Hui'xina'n, tā'timīn, cā'anani'n chu lacxtim chī cā'anani'lh xalani'n nac Judea tī tatapa'ksīni' Dios ē ta'a'ka'īni' Jesucristo. Mintā'limacchicca'n cātaputzastālani'n hui'xina'n. Israelitas taputzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalani'n nac Judea tī ta'a'ka'ī'.
¹⁵Israelitas tamaknīlh ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Tamaknīlh Māpa'ksīni' Jesús. Ē quina'n quincātaputzastālani'n. Dios jā lakati tū tatlahua xlaca'n. Xlaca'n tatā'lātlahua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.
¹⁶Xlaca'n jā quincātamakxtekān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī ixcuentaca'n. Ū'tza' nacālimakapātinīn Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalani'n nac Tesalónica

¹⁷A'cxni' iccāmakxtekni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzī'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālapāstacān hui'xina'n ē xa'iccālaktzī'ncu'tunān.
¹⁸Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n maklhūhua'. Skāhui'ni' jā quincāmakxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹A'cxni' Māpa'ksīni' Jesucristo namin ē natahui'layāuj na ixlacatīn, na'iccālipāxuhuayān ixpālacata a'ka'iyā'tit. Mimpālacataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scujāuj Dios.
²⁰Chuntza' hui'xina'n quilāmaxqui'yāuj tapāxuhuān ē ka'tla' iclimakca'tziyāuj mimpālacataca'n.

3 Jā xa'icca'tziyāuj chī ixlilatā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhanui xa'iclatachokouj quilimānca'n nac Atenas, ²ē xa'iccālakmacā'ncha'n

Timoteo, quintā'tinca'n. Xla' i'scujni' Dios ē māsu'yu xatze tachihiuñ tū i xla' Cristo. Iccālakmacā'ncha'n nacāmaxqui'yān talacapāstacni' ē nacāmaktāyayān i xpālacata ā'chulā' na'a'ka'iyā'tit. ³Huā'mā' ictlahuáuj i xpālacata jā nataxtutāya'yā'tit i xpālacata tū lipātini'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' i xlacasqui'nca napātini'nāuj huā'tzā'. ⁴A'cxni' xa'iccā'tā'huilachā'n iccāhuanin chī nalipātini'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tziyā'tit. ⁵Ū'tza' iclimacā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzī chī ixlilatā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'iyā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhui'ni' xmān ixcālilaktzī'nī'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶Chuhua'j Timoteo cālaka'nī'ta'ncha'n ē chimpālhtza'. Quincāhuaniyān chī tzej a'ka'iyā'tit ē chī lāpāxqui'yā'tit. Nā quincāhuaniyān chī quilālacapāstacmā'nanchāuj pō'ktu quilhtamacuj ē quilāpāxqui'yāuj. Xla' quincāhuanin hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' chī iccālaktzī'ncu'tunān nā quina'n. ⁷icca'tziuj hui'xina'n nā tzej a'ka'iyā'tit. Ū'tza' xa'iclipāxuhuayāuj, masqui xa'icpātini'mā'nauj ē masqui ixquincā'a'kspulamā'n tū jā tze. ⁸Chuhua'j iclipāxuhuayāuj i xpālacata icca'tziujtza' hui'xina'n nā tzej a'ka'iyā'tit quiMāpa'ksini'ca'n. ⁹Chuhua'j tzē na'icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n. Icmāxqui'yāuj lhūhua' tapāxcatca'tzīn Dios i xpālacata iclipāxuhuayāuj na i xlacatīn Dios mimpālacataca'n. ¹⁰Cā'cuhiñi' ē tzi'sa icsqui'ni'yāuj Dios ca'iccālaka'ncha'n hui'xina'n i xpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān ā'macsti'nal'j tū cāspuñi'yāncus hui'xina'n chī a'ka'iyā'tit.

¹¹Dios, quinTāta'ca'n, ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo caquincā-

tamāxtekni'n na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. ¹²Cacāmaktāyan Māpa'ksini' ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit, ē ā'chulā' nacāpāxqui'yā'tit i xlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't, chuntza' chī quina'n iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹³Dios cacāmāhuixcānīn ē cacāmāpānūni'kō'n i xlipō'ktu tū jā tze na milīstacna'ca'n ē chuntza' jā tī chā'tin tzē catīcālīmālacsu'yun a'cxni' natāya'yā'tit na i xlacatīn quinTāta'ca'n Dios a'cxni' namimpala quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē i xlipō'ktuca'n tī i xla'.

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n

4 Ā'xmān iccāhuanicu'tunān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī nalīlatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' tlahua'pā'na'ntit. Chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yān hui'xina'n ē iccālīmāxqui'yān talacapāstacni' i xlimāpa'ksīn Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

²Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū iccālīmāsu'yuni'n i xlimāpa'ksīn Māpa'ksini' Jesús. ³Dios lacasqui'n līlacatejīn nalatahui'la'yā'tit. Jā tika'lhī'yā'tit mīntā'lāpāxqui'nca'n. ⁴Caca'tzītī milipō'ktuca'n chī naputzayā'tit mimpuscā'tca'n chuntza' chī mīni'ni' na i xlacatīn Dios ē nā na i xlacatīnca'n tachi'xcuhi't. ⁵Jā caputzatī mimpuscā'tca'n chī jā tze talacapāstacni' hua'chi tatlahua chī'xcuhi'n tī jā talakapasa Dios. ⁶Jā tika'lhī'yā'tit mīntā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilā'a'kskāhui'yā'tit chuntza', i xpālacata chuntza' tū tze tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chī'xcu'. QuiMāpa'ksini'ca'n nacāmākapātīnīn tī chuntza' tatlahua. Ū'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'n hui'xina'n xapūla. ⁷Dios quincālacsacnī'ta'n ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj tū jā tze. Quincālacsacnī'ta'n natlahuayāuj tū xatze na i xlacatīn Dios. ⁸Tī jā

natamākentaxtū huā'mā' tamāsu'yun, xlaça'n jā talakmaka'n chixcuhui'n; xlaça'n talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmaxqui'yān Espīritu Santo.

⁹Hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit litā'timin, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'ntza' chī nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰Chuntza' jā xmān lāpāxqui'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tā'timin xalanī'n na ixlipō'ktu estado Macedonia. Iccāsqi'ni'yān ā'chulā cacāpāxqui'tit. ¹¹Nalihui'li'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calimaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Caliscujtit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuani'nī'ta'n pūla. ¹²Chuntza' nacātalakachi'xcuhui'yān xlaça'n tī jā ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. Nā chuntza' jā tū caticāspu'tni'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksini'

¹³Iclacasqui'nāuj caca'tzītit, tā'timin, tū ixlicāna' ixpālacata tī tanīnī'ttza'. Chuntza' jā catilipuhuantit chī talipuhuan xlaça'n tī jā taka'lhimā'nalh natalakchā'n Cristo. ¹⁴Quina'n a'ka'ī'yāuj Jesús nilh ē nā lacastālancuana'nli. Nā chuntza' a'ka'ī'yāuj ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'nī' Jesús a'cxni' tanilh, nā xlaça'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.

¹⁵Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanli quiMāpa'ksini'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmakxtekui xlaça'n tī tanīnī'ttza'. ¹⁶Tzamā' quilhتامacuj Māpa'ksini' nayujāchi nac a'kapūn ē palha' nalichihuīna'n limāpa'ksin. Xapuxcu' āngeles nata'sa. Namakata'sacan ixliskoli' Dios. Ū'tza' nacālīmāca'tzīnīcan mimā'lhntza' Māpa'ksini'. Xapūla natalacastālancuana'n xlaça'n tī

ixta'a'ka'ī'nī' Cristo a'cxni' tanilh. ¹⁷Palaj tunca xlaça'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilipō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhu'. Nalakchā'nāuj Māpa'ksini' nac cā'ū'nī'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhتامacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksini'ca'n. ¹⁸Huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaqui'yā'tit. Chuntza' nalālīmākō'xamāka'tli'yā'tit.

5 Tā'timin, jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksini'. ²Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin Māpa'ksini'. Xamaktin namin hua'chi chī min chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. ³A'cxni' natahuan xalanī'n nac cā'quilhتامacuj: "Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilalh", xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chi a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhui'nī chā'tin skā'ta'. Jā catitapūtaxtuni'lh lakuat. ⁴Xlaça'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chi a'cxni' namin chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xlaça'n. Hui'xina'n, tā'timin, lakapasā'tittza' ixtachihuīn Dios ē ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. ⁵Hui'xina'n xalanī'n nac cā'cuhui'nī' ē latlā'hua'nā'tit nac cā'xkaka. Quina'n jā'tza' xalanī'n nac cā'tzī'sni'. Jātza' latlā'huanāuj jā cā'pucsua'. ⁶Hua'chi ixtalhtatani't xlaça'n tī jā talakapasa ixtachihuīn Dios. Jā calauj chī xlaça'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuāuj jā natlahuayāuj tū jā tze. ⁷Cā'tzī'sni' lhtatcan ē cā'tzī'sni' ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sni' hua'chi ixtalhtatani't ē hua'chi ixtaka'chīnī't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixla' Dios ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸Quina'n jā chuntza' chī xlaça'n. Quina'n xalanī'n nac cā'cuhui'nī'. Tropa ka'lhī ixlu'xu' xalicā'n

tū nalitamaktāya ixlistacna'. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj nac quilistacna'ca'n. A'ka'i'ni'yāuj Jesucristo ē pāxqui'nināuj chuntza' chī xla' quincāmāsu'yuni'n. Ū'tza' lilitamak-tāyayāuj na quilistacna'ca'n. Ū'tza' jā makxteka natanū na quilistacna'ca'n tū jā tze. Tropa ka'lhī ixtā'knu' xalicā'n tū nalitamaktāya ixa'kxāk. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalitamaktāyayāuj quintalacapāstacni'ca'n. Quina'n a'ka'i'yāuj na'a'kapūtaxtuyāuj. Ū'tza' lilitamak-tāyayāuj. Ū'tza' jā makxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'.⁹ Dios quincālacsacni'ta'n ē jā quincāmakapātinincutunān a'cxni' naputzāna'nikō'. Quincālacsacni' naquincāmakapūtaxtuyān quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.¹⁰ Jesucristo, xla' linilh ixpālacata quina'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nini'taujtza' o lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala.¹¹ Ū'tza' huā'mā' calālimaxqui'tit talacapāstacni' ē calāmāhuixcāni'tit chuntza' chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

**Pablo cāmaxqui'lh
talacapāstacni' tā'timīn**

¹² Tā'timīn, iccālīsāhuaniyān cacālakachi'xcuhui'tit tī tascuja na milacpu'nanca'n, tī cātamāsu'yuni'yān ē cātastacyāhuayān na ixlataīn Dios.¹³ Cacālakachi'xcuhui'tit ē cacāpāxqui'tit ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n calāpāxqui'tit.¹⁴ Iccāmaxqui'yān talacapāstacni', tā'timīn. Cacāquilhni'tit macsti'na'j tī xmān talatlā'huan ē jā tascujcū'tun. Cacāhuanilī'pintit tī tataxla'juani'nī't. Cacāmaktāya'tit tī jāna'j tzej ta'a'ka'i'. Cacātāyani'tit ixlipō'ktuca'n.

¹⁵ Calīhui'li'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlipō'ktuca'n tū tze. Jā titlahuani'yā'tit ā'chā'tin tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze.

¹⁶ Pō'ktu quilhtamacuj capāxuhua'tit.¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarli'tit.¹⁸ Camaxqui'tit tapāxcatca'tzin Dios catūcuhuāl tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Cristo Jesús.

¹⁹ Jā camāmixini'tit itaxkaket Espīritu Santo.²⁰ Jā calakmaka'ntit tū tahuan ixa'kchihuina'nī'n Dios.²¹ Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahuan ē camaktīnī'ntit tū tze.²² Camakxtektit pō'ktu tū jā tze.

²³ Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quincāmakapāxui'yān. Icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū tū jā tze na mintalacapāstacni'ca'n ē na milistacna'ca'n hasta a'cxni' namin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.²⁴ Ixlipō'ktu huā'mā' Dios nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza' tī cālacsacni'ta'n ē ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālani'

²⁵ Tā'timīn, ca'orarli'tit quimpālacataca'n.

²⁶ Cacāsaludarli'tit ē cacāsko'ka'tit ixlipō'ktuca'n tā'timīn chuntza' chī minī'ni' chī litā'timīn tī tatapa'ksini' Dios.

²⁷ Iccālimacamaxqui'yān ixlimāpa'ksin Māpa'ksini' cacālikelhtahua'ka'ni'kō'tit ixlipō'ktuca'n tā'timīn huā'mā' carta tū ictzo'kmā'lh.

²⁸ Cacāsicua'lanātlahuan quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scujā tatzō'kli a'ktin carta

1 Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccāzō'knuni'yān hui'xina'n xalani'n nac Tesalónica tī a'ka'lyā'tit ē tapa'ksini'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksini' Jesucristo. ²Cacāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo ē cacāmakapāxuīn.

Dios nacāmakapātīnīn tī talaclē'n

³Quina'n icca'tziyāuj hui'xina'n a'ka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' ē milipō'ktuca'n lāpāxqui'pā'na'ntit ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasqui'nca nalimaxqui'yāuj pō'ktu quilhtamacuj tapāxcatca'tzin Dios. Chuntza' mini'ni'. ⁴Ū'tza' quina'n iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'cxni' iccāhuanīyāuj xla'ca'n tī tatapa'ksini' Dios, chī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuanīyāuj chī hui'xina'n tzej a'ka'ī'yā'titcus ē jā tamakchuyīnī'ta'ntit masqui cātaliputzastālani'yān hui'xina'n ē pātiyā'tit lhūhua' catūhuālh.

⁵Chuntza' lītasu'yu Dios tzej ca'tzi chī nalīputzāna'nīkō'. Chuntza' lītasu'yu Dios nacālaktzi'nān lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit jā xla' māpa'ksini'n. Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Ū'tza' lipātīnī'mpā'na'ntit.

⁶Ca'tziyāuj chī tze nalīputzāna'nī Dios. Tī cātaputzastālani'yān hui'xina'n xla'ca'n nataxoko na ixlacatīn Dios ē xla' nacāmakapātīnīn. ⁷Dios namājaxī chī lipātīnī'nāuj hasta a'cxni' natasu'yu Māpa'ksini' Jesús. Naminācha' nac a'kapūn. Natatā'min ixāngeles tī taka'lhī lītlī'hui'qui. ⁸Jesucristo namin ē nacāmakapātīnīnkō' tī jā talakapascu'tunli Dios ē jā takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn

ixla' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁹Xla'ca'n nacāmakapātīnīn Dios pō'ktu quilhtamacuj. Nacāmaxtumlīcan pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ē na ixtaxkaket tū māsuyū ixlītlī'hui'qui Dios. ¹⁰Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namin Māpa'ksini', natalakachi'xcuhui' ixtachi'xcuhui't, ē natalē'cnīnī'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'aka'ī'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit tū iccāhuanīn.

¹¹Ū'tza' iclī'orariyāuj pō'ktu quilhtamacuj mimpālacata'ca'n. Icsqui'ni'yāuj Dios tzej nalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chuntza' chī ixlacasqui'nca natalatā'kchoko xla'ca'n tī cālacsacni't Dios, ixpālacata Dios nacālaktzi'nān lactze hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyan namākentaxtūyā'tit ixlīpō'ktu xatze mintalacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu tze tū tlahua'cu'tunā'tit ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata ka'lhī līmāpa'ksin. ¹²Chuntza' nalakachi'xcuhui'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo mimpālacata'ca'n, ē hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān, ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Chī'xcu' tī ā'chulā' jā tze

2 Chuhua'j na'iccāhuanīyān, tā'timīn, tū na'a'kspula a'cxni' namin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, ē chī quina'n nalatalacxtimīyāuj na ixlacatīn. Ixpālacata huā'mā', iccāhuanīcu'tunān catūhuālh. ²Jā catamakxtektit nacātamāmakchuyīyān mintalacapāstacni'ca'n. Jā catamakchuyī'tit a'cxni' huancan chinī'ttza' quilhtamacuj tū napūmīn Māpa'ksini'. Palhāsā' chuntza' cāhuanīn chā'tin ixa'kchihuīna' Dios o chā'tin tī māsuyū ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catihuālh cāhuanīn iccāmacā'ni'nī'ta'ncha'n a'ktin carta jā xa'ictzo'knī'tauj chinī'ttza'

quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksini'. Jā ixlicāna'. Jā chuntza' ictzo'knunī't. ³Jā cacāta'a'kskāhui'n nūn maktin. Tzamā' quilhtamacuj jāna'j catilalh. Pūla lhūhua' natalakaspi'tni' Dios, ē natasu'yu chā'tin chi'xcu' tī ā'chulā' jā tzeza chi'xcu'. Xla' lihui'licani't na'a'n nac pūpātīn. ⁴Xla' nala ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n ixlipō'ktu tī cāhuanican dioses ē ixlipō'ktu tū cālaktaquilhputacan. Xla' natahui'la na ixtemplo Dios ē nahuan: “Quit Dios.”

⁵Chu jā lacapāstacā'tit chi xa'icāhuaniyān pō'ktu huā'mā' a'cxni' xa'iccātā'huil'an hui'xina'n? ⁶Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū jā makxteka natasu'yu chuhua'j tzamā' chi'xcu' tī jā tzeza chi'xcu'. Hasta a'cxni' lilacsacni' a'ktin quilhtamacuj, hasta a'cxni' natasu'yu. ⁷Chuhua'j tzē'k liscujmā'lh ixlimāpa'ksin skāhui'ni'. Chuntza' tzē'k scu'jmā'lh hasta namāpānūcan tī jā makxteka tasu'yu tzamā' chi'xcu' tī jā tze. ⁸Palaj tunca natasu'yu. Ālistān natasu'yu Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' xmān nasu'nu ē chuntza' nalimāknī tzamā' chi'xcu' tī jā tzeza chi'xcu'. Jesucristo ka'lhī limāpa'ksin. Xmān natasu'yu, ē xmān chuntza' nalimālakspūtū ixlimāpa'ksin tzamā' chi'xcu' tī jā tzeza chi'xcu'. ⁹A'cxni' namin chi'xcu' tī jā tzeza chi'xcu', xla' naka'lhī ixlimāpa'ksin skāhui'ni' ē natlahua kempāl'hūhua' lī'a'cnīn tū nalī'a'kskāhui'nin. ¹⁰Xla' quiclhca'tzan, ē nacā'a'kskāhui' xla'ca'n tī natapātini'n nac pūpātīn. Natapātini'n a'ntza' ixpālacata jā tamaktini'ncu'tunli ixtachihuīn Dios tū ixlicāna' ē tū māsū'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. ¹¹Jā tamaktini'ncu'tunli tū ixlicāna', ē ū'tza' Dios cālimakxteka nacā'a'kskāhui'can. Ū'tza' talī'a'ka'ī' tū jā ixlicāna'. ¹²Chuntza' Dios nacāputzāna'nīkō' ē nacāmakapātīnīkō' ixlipō'ktuca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh tū ixlicāna' ē xmān ixtalakati natatlahua tū jā tze.

Dios cāmakapūtaxtūcū'tun tachi'xcuhui't

¹³Chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj cāpāxqui'yān Māpa'ksini'. Chuhua'j ixlacasqui'nca na'icmaxqui'yāuj pāxcatca'tzin Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj, ixpālacata na'a'kapūtaxtuyā'tit. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixlicāna' ē Espīritu Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē chuntza' Dios cālimakapūtaxtūyān hui'xina'n. ¹⁴Quina'n iccālē'ni'cha'n xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla' cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo nac a'kapūn jā cā'tzēhuanī't.

¹⁵Ū'tza' xa'nca' calitāya'tit, tā'timīn, ē jā camakxtektit tamāsū'yun tū iccāhuanin ē tū ictzo'kui nac carta. ¹⁶Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxqui'yān ē quincāmāhuixcāniyān pō'ktu quilhtamacuj. Xla' quincāmaxqui'yān tū ixlicāna' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷Icsqui'ni'yāuj Māpa'ksini' Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n cacātamaxqui'n tako'xamāka'tlī'n ē cacātamāhuixcānīn ē chuntza' natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu tū tze.

Pablo cāsqui'ni'lh tā'timīn catalī'orarlih ixpālacata

3 Chuhua'j, tā'timīn, ca'orarli'tit quimpālacataca'n. Casqui'ntit calē'nca ixtachihuīn Dios calhāxcuhuālh ē calakachi'xcuhui'ca chuntza' chī lakachi'xcuhui'tit hui'xina'n. ²Nā casqui'ni'tit Dios caquincāmakapūtaxtūn na ixlimāpa'ksinca'n tī quiclh taca'tzan chi'xcuhui'n tī tatlahua tū jā tze. Ā'makapitzīn tachi'xcuhui't jā ta'a'ka'ī' ē ū'tza' lī'a'nān tachi'xcuhui't tī quiclh taca'tzan. ³Māpa'ksini' pō'ktu

quilhtamacuj mākentaxtūkō'. Xla' nacāmātlī'hui'clhān ē nacāmaktaka'lhān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhui'n skāhui'ni'. ⁴Quina'n iclipāhuanāuj Māpa'ksini'. Ū'tza' tī cāmaktāyayān. Ū'tza' iclica'tziyāuj palh tlaha'pā'na'ntit tū iccāhuanin ē ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵Cacāmaktāyan hui'xina'n Māpa'ksini' Jesucristo ā'chulā' naca'tziyā'tit chi Dios cāpāxqui'yān. Cacāmaktāyan natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān, chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

Ixlacasqui'nca natascuja ixlipō'ktuca'n

⁶Chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksi'yān ittacuhuīni' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Cacātapekpānūni'tit ixlipō'ktuca'n tā'timīn tī xmān talatlā'huan ē jā takexmatni' tamāsu'yun tū iccāhuanini'ta'n hui'xina'n. ⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' ixlacasqui'nca naquilāmaksca'txtuyāuj chī xa'icsujāuj. Quina'n jā lilhquititni' xa'icuanī'tauj a'cxni' xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n. ⁸Iccāxokouj tī ixquincāmāhui'yān. Xa'ictatzihuīcsāuj xa'icsujāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa ixpālacata quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. ⁹Masqui xa'icka'lhīyāuj limāpa'ksin ixquilāmāhui'uj, quina'n xa'icsujāuj ixpālacata xa'iclasqui'nāuj hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰A'cxni'

xa'iccātā'hui'lachā'n hui'xina'n, iccāhuanin chuntza': Palh a'nan tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yalh. ¹¹Quincātahuanīyān makapitzin chī hui'xina'n lilhquititni' ē talimaktanū tū jā ixcuentaca'n ē nūn tū tatlahua tascujūt. ¹²Xlaca'n iccāmāpa'ksi'yāuj ē iccālīmāxqui'yāuj talacapāstacni' ixlīmāpa'ksin Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh ē catascujli ē chuntza' natahuā'yan.

¹³Tā'timīn, jā calakachipini'tit natalhua'yā'tit tū xatze. ¹⁴Palh catihuālh jā kexmatni'cu'tun tū ictzo'kni'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzi'ntit tīchu. Jā catā'talakxtimi'tit xla'. Chuntza' nalimāxana'n xla'. ¹⁵Jā caquiclhaktzi'ntit. Calīmāpa'ksi'tit hua'chi mintā'tinca'n.

Ā'xmān tasicua'lanālani'

¹⁶Māpa'ksini' Jesucristo ū'tza' tī quincāmākapāxui'yān. Cacāmākapāxui'n hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj catūxcuhuālh nacā'a'kspulayān. Māpa'ksini' pō'ktu quilhtamacuj cacātā'tahui'lan milipō'ktuca'n.

¹⁷Quit Pablo iclitzo'ka quimacan huā'mā' saludos. Ū'tza' huā'mā' ixlilakapascan ixlipō'ktu quincartas. Chuntza' iccātzo'ka.

¹⁸QuiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chī ixtalimāpa'ksin Dios ti makapūtaxtūnū'n ē Jesucristo ti a'ka'īni'yāuj. ²Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'ka'īnin ixtachihuīn Dios ē chuntza' hui'x hua'chi quinka'hua'cha. Dios camaktaka'lhni' ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n.

Māpa'ksilh ixpālacata ti tamāsu'yu tū jā ixlicāna'

³A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko nac Efeso nacāmāpa'ksiya' ā'makapitzin jātza' catamāsu'yulh tū jā ixlicāna' ixpālacata Cristo. ⁴Nā icuanin nacāhuaniya' jā ix-cuentaca'n tzamā' listas ixtacuhuīni'ca'n ixnapapana'ca'n ē tū xmān cuentos ixpālacata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā tze; xmān talālitā'chihuīna'n ē jātza' tasca'ta tū ixtalacasqui'nin Dios.

⁵Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chī ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lilāpāxqui'can. ⁶Ā'makapitzin tapātza'nkāni't ē ū'tza' litasuyu chu tlakaj talālihuani. ⁷Xlaca'n tamāsu'yucu'tun ixlimāpa'ksin Moisés ē jā tzej taca'tzi tū huanicu'tun. Ē jā taca'tzi tū tahuan. Talichihuīna'n masqui jā taca'tzi.

⁸Ca'tziyāuj tze limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés palh lakachi'xcuhi'can ē palh jā lakpalīcan. ⁹Xalactze chī'xcuhi'n jā tamaclacasqui'n limāpa'ksin. Tamaclacasqui'n limāpa'ksin ti jā tze ē ti jā takexmatcu'tun ē ti talaclēn ē jā ta'a'ka'īni' ixtachihuīn Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n ti jā tū talakachi'xcuhi' ē ti tamakni

ixtāta'ca'n, o ixtzi'ca'n, o ā'chā'tin chī'xcu'. ¹⁰Tamaclacasqui'n limāpa'ksin ti taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē ti taka'lhī chā'tin chī'xcu' hua'chi ixpuscāt ē ti ta'a'kskāhuīni'n ē ti taka'lhān lacstin ē ti tahuan tū jā ixlicāna' na ixlacin juez. Tamaclacasqui'n limāpa'ksin ixlipō'ktuca'n ti tatlahua catūhuālh tū jā ixtā'chuntza' chī ixtachihuīn Dios. ¹¹Ū'tza' ixtachihuīn Dios tū quimacamaxqui'ca namāscā'tini'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chī xkaka Dios ē sicua'lanātlahuani't xla'.

Maxqui'lh tapāxcatca'tzin Dios

¹²Icmāxqui' tapāxcatca'tzin quiMāpa'ksini' Cristo Jesús. Quilaktzi'ni't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Quimāhuixcānilh chī tzej na'icscuja. ¹³Xapūla jā tze chī iccālichihuīna'nli ti ixta'a'ka'ī' ē xa'iccāputzatokoke ē xa'iccālakapala xlaca'n. Jā xa'icca'tzi tū xa'ictlahuamā'lh ē jāna'j xa'ica'ka'īni't. Ū'tza' Dios quililakalhu'manli. ¹⁴Lhūhua' quilakalhu'manli quiMāpa'ksini'ca'n ē quimā'a'ka'īnilh. Chuntza' quimāsu'yuni'lh chī na'icpāxqui'nin chuntza' chī Jesucristo pāxqui'nin ixpālacata ictapa'ksini'tza' xla'.

¹⁵Ixlacasqui'nca na'a'ka'īni'can huā'mā' tachihuīn tū ixlicāna': Cristo Jesús milh nac cā'quilhtamacuj nacāmākapūtaxtū ti talaclēn. Icpuhuan quit ā'chulā' xa'iclaclēn ē jā ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't. ¹⁶Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclēn, Jesucristo quilakalhu'manli ē ū'tza' limāsu'yu chī lilacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'ka'ī'can. Quilakalhu'manli quit, nā nacālakalhu'man ixlipō'ktuca'n ti nata'a'ka'ī' ē chuntza' natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilaksputi. ¹⁷Calakachi'xcuhi'ca Xapuxcu' ti Xapuxcu' pō'ktu quilhtamacuj. Xla' jā

maktin catispusti ē jāla laktzī'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquilhpūtaca ē calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁸Timoteo, huā'mā' limāpa'ksin icmacamaxquī'yān. Iclacapāstacmā'lh tū huancanī't mimpālacata a'cxni' Dios māsu'yulh tū mintascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstacti tzamā' tachihuīn ē chuntza' naka'lhī'ya' litli'hui'qui ē tzej nalimāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁹Jā tipātza'nkāya' tū a'ka'ī'nī'ta'. Jā catlahua' tū hui'x ca'tziya' tū jā tze. Ā'makapitzin tatlahuanī't tū jā tze masqui ixtamakca'tzi jā tze tū ixtatlahuamā'nalh. Chuntza' talitaxtutāyālh na ixtej Dios. ²⁰Chā'tu' xlaca'n cāhuanican Himeneo ē Alejandro. Iccāmacamāstā'lh xlaca'n na ixmacan skāhui'ni' ē xla' nacāmakapātinīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

Chī nata'orarli

2Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī xilikalīyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' ixpālacataca'n ā'makapitzin tachi'xcuhui't. Nā natamaxquī' tapāxcatca'tzin Dios ixlipō'ktu tū cāmaxquī'ni't. ²Cacāmāsu'yuni' chī natasqui'ni' Dios nacāmaktāya rey ē ā'makapitzin scujni'n ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū limacuan.

³Tī lakalīyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalipāxuhua Dios Makapūtaxtūnu'.

⁴Dios lacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cata'a'kapūtaxtulh ē ixlipō'ktuca'n catalakapasli tū ixlicāna'. ⁵Xmān chā'tin Dios hui'lh. Xmān chā'tin tī cāmāko'xamixī Dios ē tachi'xcuhui't ē ū'tza' tī huanican Jesucristo. Xla'

Dios ē nā xla' chi'xcu' ixuanī't. ⁶Xla' ixlīmān tamacamāstā'lh nanī. Chuntza' lixokokō'lh ixlipō'ktu tū tachi'xcuhui't ixtamaklaclē'n Dios ē cāmakapūtaxtulh. A'cxni' Dios lacasqui'nli a'cxni' a'kspulalh. ⁷Quilacsacli chī ixa'kchihuīna' ē quilihui'lilh chī apóstol na'iccāmāsu'yuni' tū ixlicāna' tī jā israelitas. Nā iccāmāsu'yuni' chī nalī'a'kapūtaxtucan. Ixlicāna' tū icuaniyān. Jā ica'kškāhui'yān.

⁸Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj natatlahua ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua ixmacanca'n nata'orarlini' Dios, cuenta catatlahualh tze ixlīstacna'ca'n, ē jā natasīzī'tāya ē jā natapuhuan tū jā tze ixpālacata ā'chā'tin. ⁹Ixlacasqui'nca tzu'maj'an ē puscan natalhakā' ixlū'xu'ca'n tū minī'ni' ē jā catilīmāxana'lh. Jā ixlacasqui'nca natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān tzej natako'nkxnun. Jā ka'tla' natalimakca'tzi ixtapixnu'ca'n oro nūn perla. Ē jā ka'tla' natalimakca'tzi ixlū'xu'ca'n tū xatapala xla'. ¹⁰Ixlacasqui'nca natatlahua tū tze. Ū'tza' minī'ni' ē chuntza' natalitasu'yu ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios. ¹¹A'ntza' jā takēstokcan natalakachi'xcuhui' Dios, puscan ca'cs catatahui'lh natasca'ta ē natakexmata. ¹²Quit jā icmakxteka chā'tin puscāt camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksilh chī'xcuhui'n. Xla' ca'cs catahui'lalh ¹³ixpālacata pūla Dios cāxtlahualh Adán ē ā'listān tlahualh Eva. ¹⁴Jā a'kškāhui'ca Adán; skāhui'ni' ā'kškāhui'lh puscāt. Chuntza' litzuculh tū jā tze. ¹⁵Ixtascujūt puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn. Palh na'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē ka'lhī tapāxqui'n ē palh tze ixtalacapāstacni' ē jā natlahua tū jā minī'ni' ē palh tzej latlā'huan, namakapūtaxtūcan.

Chī natalitaxtu maktaka'lhna'nīn

3 Ixlicāna' huā'mā' tachihuīn: Palh chā'tin litaxtucu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka'ī', huā'mā' chī'xcu' lacasqui'n tascujūt tū tze. ² Ix-lac-squi'nca tī maktaka'lhna'n jā maktin catlahualh tū tzē nali'a'ksa'nca'n. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhilh. Lilacatejtin catahui'lalh. Xla' nalihui'li jā natlahua tū jā tze. Tzeya chī'xcu' cahuanli xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'. Tzej cacāmānūlh ā'makapitzin na ixchic. Tzej camāsu'yulh. ³ Jā cako'tli. Jā cacātucsli ā'makapitzin. Pō'ktu quilhtamacuj cacāpāxqui'lh. Jā palaj casitzi'lh. Jā calipāhuanli ixtumīn. ⁴ Tzej camāpa'ksini'lh na ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh ē catalakachi'xcuhui'lh. ⁵ Palh chī'xcu' jāla māpa'ksini'n na ixchic, ¿chī nacālimaktaka'lha tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios? ⁶ Jāla catihui'līca namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka'ī'lh. Ka'tla' nalīmakca'tzi ē chuntza' na'a'kspula xla' chī a'kspulani't skāhui'ni'. ⁷ Ix-lac-squi'nca maktaka'lhna' tzeya chī'xcu' cahuanli ē hasta tī jā ta'a'ka'ī' natalakachi'xcuhui'. Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā catitlajalh skāhui'ni'.

Chī nala diácono

⁸ Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n nac templo. Nā ix-lac-squi'nca diácono lacatejtin catahui'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ix-lac-an ē jā caka'chilh. Jā capuhuanli naka'lhī tumīn tū jā ixla'. ⁹ Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej cakexmatli ixlipō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka'ī'yāuj. ¹⁰ Ix-lac-squi'nca pūla naca'tzīcan chī latlā'huan. Palh jā tū tū nali'a'ksa'nca'n catūhuālh, a'cxni' tzē natahui'la ixliidiácono. ¹¹ Puscan, nā ix-lac-squi'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chilh.

Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūtca'n. ¹² Chī'xcu' tī diácono caka'lhilh xmān chā'tin ixpuscāt. Tzej camāpa'ksini'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ix-lac-stin. ¹³ Tī tzej mākentaxtū ixliidiácono, ū'tza' ixlipō'ktuca'n talakachi'xcuhui'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksini' Jesucristo.

Tū a'ka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Masqui na'ictamakapalī, chuhua'j ca'tziya' chī ix-lac-squi'nca nalitahui'layāuj quilipō'ktuca'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj hui'lh. Quina'n litāyayāuj tū ixlicāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Ca'tziyāuj tū a'ka'ī'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzikō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka'ī'yāuj:

Dios litaxtulh chā'tin chī'xcu' tī huanican Jesús.

Espíritu Santo tzej limāsu'yulh tze xla'.

Ángeles talaktzi'lh.

Li'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.

Tī xalanī'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka'ī'lh.

Lē'nca nac a'kapūn.

Tī natataxtutāya na ixtej Dios

4 Espíritu Santo tzej huan namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ā'makapitzin natamakxteka tū ta'a'ka'ī'lh. Natatālani' tī ta'a'kskāhui'ni'n ē natakexmata tū tamāsu'yumā'nalh i'scujnu'ni'n skāhui'ni'. ² Chī'xcuhui'n tī tamāsu'yu chuntza' tatlahua a'ktu' ix-lac-anca'n ē jā tahuan tū ixlicāna'. Jātza' tamakca'tzi palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Xlaca'n hua'chi tanīhua'nani't tū talīmakca'tzini'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu jā tze palh natatamakaxtoka ē jā tze palh natahua' xtum lihua'. Dios quincāmaxqui'n kempālhūhua' lihua' tū

nahua'yāuj. Xmān pūla namāstā'yāuj tapāxcatca'tzīn quina'n tī a'ka'ī'ni'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴Ixlipō'ktu tū Dios tlahualh, ū'tza' tze ē quina'n jāla catihuanui palh jā tze. Namaktini'nāuj ē namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵Chuntza' tze ixpālacata ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān pō'ktu tze a'cxni' maxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios.

Chī nala tī natā'scuja Jesucristo

⁶Palh chuntza' nacāmāsu'yuni'ya' tā'timīn tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios, nalitaxtuya' xatze ī'scujni' Jesucristo. Ā'chulā' na'a'ka'ī'ya' ixpālacata tū māsu'yupā't ē tū stālani'pāt. ⁷Jā cuenta catlahua' cuentos tū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj tū jā tū ixtapalh. Cuenta catlahua' tū Dios lacasqui'n. ⁸A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' namaktāya mimacni'. Ā'chulā' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' maktāya milīstacna'ca'n tzamā' nac cā'quilhtamacuj ē nā maktāya milatamatca'n tū jā catilaksputli. ⁹Ixlīcāna' huāmā' tachihuīn ē ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n nata'a'ka'ī'. ¹⁰Quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Dios tī pō'ktu huī'lh ē ū'tza' palha' līscujāuj ē cālīpātini'nāuj tī quincātalakapalayān. Xla' ū'tza' ixMakapūtaxtūnu'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui tzē nacāmākapūtaxtūcan xmān tī ta'a'ka'ī'.

¹¹Chuntza' namāpa'ksiya' ē namāsu'yuni'ya' tū icmacamaxquī'yān. ¹²Jā catitamakxtekti nalīlakmaka'nca'na' milika'hua'cha. Tzej calatā'kchoko ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' natamakscatxtuyān. Cahua'nti xmān tū tze ē catlahua' xmān tū tze. Cacāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Tzej ca'a'ka'ī' ē tze calalh mintalacapāstacni'. ¹³Līhuan jāna'j ica'nācha' natanūni'ya' nalīkelhtahua'kaya' ixtachihuīn Dios jā takēstokan. Calī'a'kchihuīna'

ixtachihuīn Dios ē camā'su'yu'. ¹⁴Jā tipātza'nkāya' tzamā' talakalhu'mān tū maxquī'cani'ta' a'cxni' tā'cpūhui'līn ixmacanca'n maktaka'lhna'ni'n a'cxni' huanica' tū mintascujūt nahuan.

¹⁵Pō'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huāmā' tū ictzo'knuni'ni'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj catanūni' mākentaxtūkō'ya'. Chuntza' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tzē natalaktzī'n lakaliyān ā'chulā' tzej tlahuapā't ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁶Cuenta catlahua' tū tlahua'ya' ē tū māsu'yuni'ya'. Chuntza' na'a'kapūtaxtuya' ē nā nata'a'kapūtaxtu tī takexmatni'yān.

Chī natalilatā'kchoko tī ta'a'ka'ī'

5 Jā tilacaquilhni'ya' chā'tin kōlu'. Xmān camaxqui' talacapāstacni' hua'chi xla' mintāta'. Tī ka'hua'chacus camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintā'tin. ²Chuntza' chā'tin puscāt tī lē'n quilhtamacuj camaxqui' talacapāstacni' hua'chi mintzī', ē tī tzu'ma'jātcus hua'chi mintā'tin, ē jā ticātlahuani'ya' tū jā tze xla'ca'n.

³Nalakachi'xcuhui'ya' tī nīmaka'ncani'ttza' tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha. ⁴Palh ka'lhicus ixka'hua'cha o ixtā'nat, ixlacasqui'nca xla'ca'n natamakta'lha tī nīmaka'ncani'ttza'. Chuntza' natalisca'ta ixtascujūtca'n ixpālacata ixtalakapasni'ca'n. Chuntza' lītasu'yu takexmatni' ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacālixoko tī tamakastacli. Ū'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵Tī nīmaka'ncani'ttza' ē ixlīmān huī'lh ē tī jā ka'lhī tī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā'lh tū Dios namaxqui'. Cā'tzī'sni' ē cā'cuhui'ni' jā namakxteka na'orarlīni' Dios na ixchic ē nā jā takēstokan. ⁶Tī nīmaka'ncani'ttza' ē xmān paxialhna'n ē tlahua tū ū'tza' lacasqui'n, huāmā' hua'chi xanīn na ixlacatīn Dios, masqui lakahuancus. ⁷Pō'ktu tzamā' nā nacāmāsu'yuni'ya'. Chuntza' tī

ixcānimaka'ncani'ttza' jā catatlahualh tū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸Ixlasasqui'nca nacāmaktaka'lha ixtalakapasni'n ē ā'chulā' ixlasasqui'nca nacāmaktaka'lha tī tahuilāna'lh na ixchic. Palh jā nacāmaktaka'lha, ū'tza' kelhtatzē'ka tū a'ka'i'ni't. Ā'chulā' tze ā'chā'tin tī jā a'ka'i'.

⁹Xmān catzo'kti nac lista tī nīmaka'ncani'ttza' palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta ē xmān chā'tin ixkōlu' ixka'lhini't. ¹⁰Nā ixlasasqui'nca nalakapascan palh tzej puscāt xla' xpālacata tlahuanī't tū tze. Palh tzej cāmakastacli ixcamana' ē palh ixcāmāhui' na ixchic tī tatapa'ksini' Jesús, tzē natzo'kcan ixtacuhui'ni'. Palh mākentaxtūlh catūxcuhuālh tascujūt masqui tū macsti'na'j ē palh ixcāmaktāya tī tapātini'n, tzē natzo'kcan. Palh tī nīmaka'ncani'ttza' pō'ktu quilhtamacuj putza chī natlahua tū tze, catzo'kui'lica.

¹¹Tī ixcānimaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta, jā caticātzo'kca. Ā'listān nacātla'ja ixtalacapāstacni'ca'n. Natataxtutāya na ixtej Dios ē chuntza' natalītamakaxtokcu'tumpala. ¹²Chuntza' nacāmakapātini'ncan xpālacata jā tamākentaxtū chī tatzuculh. ¹³Tī ixcānimaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta natasca'ta natalatā'kchoko a'katunu' chic ē natalhquititni'n. Ā'chulā' natala ē nata'a'ksa'nani'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā mini'ni'. ¹⁴Ū'tza' iclihuaniyān catatamakaxtokpālh tī ixcānimaka'ncani't ē tī jāna'j lhūhua' lē'n ixcā'ta. Cataka'lhīpālh ixcamana'ca'n ē catamaktaka'lhli na ixchicca'n. Chuntza' tī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n jā taca'tzi' tū nacātali'a'ksa'nan. ¹⁵Ā'makapitzin tī ixcānimaka'ncani't tataxtutāyalhtza' na ixtej Dios ē tastalani'lh skāhui'ni'.

¹⁶Palh chā'tin a'ka'i' ē palh hui'lh ixtalakapasni' tī nīmaka'ncani'ttza', ca-

maktāyalh. Chuntza' tī tatakēstoka nac templo xmān nacāmaktāya tī ixcānimaka'ncani't ē tī jā taka'lhī nūn chā'tin tī nacāmaktaka'lha.

¹⁷Cacālakachi'xcuhui'ca tī taka'lhī limāpa'ksin nac templo ē tzej tamāpa'ksini'n. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhui'ca xla'ca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhui'ca xla'ca'n tī ta'a'kchihuina'n ē tamāsu'yu ixtachihuin Dios. ¹⁸Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuin Dios: “Jā catimākelhnu' ixbozal huācax a'cxni' lacchi'ntamā'lh trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'.” Nā chuntza' tatzō'kni': “Tasācua' natla'ja ixquilhtamacuj.”

¹⁹Xmān chā'tin jāla cati'a'ksa'nini'lh tī māpa'ksini'n nac templo. Ixlasasqui'nca chā'tu' o chātu'tun tī taca'tzi' ixcuenta ē tī natahuan. ²⁰Palh catixcuhuālh xla'ca'n jā makxteku'tun tū jā tze, calacaquilhnica na ixlacatinca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i'. Chuntza' ā'makapitzin natajicua'n. ²¹Icmācuentalinī'yān na ixlacatinca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatinca'n ángeles tī Dios cālacsacni't. Icmācuentalinī'yān namākentaxtūya' huā'mā' tū ictzo'kni't. Jā timakxteka xtum natlahua chā'tin masqui minamigo. Ixlipō'ktuca'n lacxtim catakexmatni'lh. ²²Jā palaj na'a'cpūhui'liya' mimacan ā'chā'tin tī nalacsaca natā'scujā Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej namākentaxtū ixtascujūt xpālacata hui'x nalipina' cuenta. Hui'x calihui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.

²³Chuhua'j jātza' xmān xcān catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva nahua'ya' xpālacata mimpān ē xpālacata maklhūhua' ta'jatatla'ya'.

²⁴Calacapāstacti chī ixcuentaca'n makapitzin tachi'xcuhui't tzej cāca'tzini'can masqui jā tī cālī'a'ksa'n. Ixcuentaca'n ā'makapitzin jā tī taca'tzi' hasta a'cxni' naputzāna'nikō'can.

²⁵Nā chuntza' tatasu'yu ixlitzeca'n tachi'xcuhui't. Masqui jā palaj talitasu'yu ixlitzeca'n, jāla tamätzē'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6 Ixlipō'ktuca'n xatastā'maka tasācua' catalakachi'xcuhui'lh ixtēcu'ca'n ix-pālacata jā tī chā'tin nalichihuīna'n tū jā tze ixtacuhui' Dios ē tū māsu'yuyāuj. ²Xatastā'maka tasācua' jā catilakmaka'lh ixtēcu' tī a'ka'ī'. Ixchā'tu'ca'n tataxtulh litā'timin. Ū'tza' ā'chulā' tzej naliscuja tasācua'. Chuntza' cāmaktāyamā'lh tī Dios cāpāxqui' ē ta'a'ka'ī' ixtachihuīn. Ū'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' ē tli'hui'qui nahua'na'.

Tū naliko'xamixa

³Palh chā'tin xtum namāsu'yu ē jā chuntza' chī māsu'yulh Māpa'ksini' Jesucristo, ē palh jā māsu'yu ixlacasqui'nca stālani'can Dios, ⁴huā'mā' chi'xcu' ka'tla' makca'tzī ē jā tū ca'tzī. Xmān litlajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn ē cālitalāhuani. Chuntza' tzucucan lāliquiclhaktzī'ncan ē lālīsitzī'ni'can. Tzucucan lālakapalacan ē puhuanan lacxtim jā tze ā'makapitzin. ⁵Talālītā'chihuīna'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jātzā' talakapasa tū ixlicāna'. Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj natalihuan palh natastālani' Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n. ⁶Tī stālani' Dios ē lipāxuhua, ū'tza' ricujtza' lihuanī't. ⁷A'cxni' lacatuncuhui'uj, jā tū limiuj nac cā'quilhtamacuj ē jā tū catilē'uj a'cxni' naniyāuj. ⁸Palh cāka'lhuyāuj quilihua'ca'n ē quilu'xu'ca'n, ē ū'tza' nalipāxuhuayāuj. ⁹Tī putza chī ricuj nalihuan, xla' nalilaktzī'ncan ē jāla catitlajalh. Lhūhua' catūhuālh tū cālacasqui'n hua'chi ix'ksu'j nahuan tū nachī'pa ē jā cati'a'kapūtaxtullh. Ā'chulā' natlahua tū xmān ixtalacasqui'nin hasta pāxcat nalilakō' ē nasputa. ¹⁰Ixlitzucuni' ixlipō'ktu tū jā tze, ū'tza' ka'lhicu'tuncan tumin. Ā'makapitzin

ā'chulā' talacasqui'nli ixtumīnca'n ē tataxtutāyalh na ixtej Dios. Chuntza' talipātini'lh.

Calitāya' tū a'ka'ī'ya'

¹¹Hui'x tā'tapa'ksiya' Dios. Ū'tza' calitāpānu'ni' ixlipō'ktu huā'mā' tū jā tze. Calihui'li' chī tzē nalimāsu'yuya'. Castālani' Dios. Caputza chī ā'chulā' nali'a'ka'ī'ya' ē napāxqui'ni'na'. Catāyani' tū na'a'kspulayān. Calakalhu'manini'nti. ¹²Catanūni' lipalha' ē calitāya' tū a'ka'ī'yāuj. Camaktini' xasāsti' milatamat tū jā catilaksputli. Dios lacsacni' ē hui'x hua'nī'ta' na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't a'ka'ī'ni'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³Na ixlacatin Dios tī cāhui'lilh ixlipō'ktu tū a'nan, icmāpa'ksiyān. Ē na ixlacatin Jesucristo tī māsu'yulh tū ixlicāna' na ixlacatin Poncio Pilato, icmāpa'ksiyān. ¹⁴Icmāpa'ksiyān cakexpa'tni' tzej tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni' namimpala quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jā camakxtekti nalakpalican nūn macsti'na'j tū iclīmāpa'ksini'ta'n. Jā tū catlahua' tū tze nali'a'ksa'nca'na'. ¹⁵A'cxni' Dios nahuan, a'cxni' namimpala Jesucristo. Xasicua'lanālani't Dios. Xla' māpa'ksini'n. Xla' Xapuxcu' Rey tī cāmāpa'ksi' ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksi' ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶Xmān Dios jā catispulitli. Palha' xkaka jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin tze catilaktalacatzuna'jilh. Jā tī laktzī'ni't ixpālacata jāla laktzī'ncan. Ixlipō'ktuca'n catalakachi'xcuhui'lh. Cacāmāpa'ksikō'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁷Tī lacricujnu' nac tzamā' cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya' jā ka'tla' catamakca'tzilh ē jā catalipāhuanli ixtumīnca'n tū nasputa. Catalipāhuanli Dios tī quincāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj nalipāxuhuayāuj.

¹⁸ Nacāmāpa'ksiya' lacricujnu' catatlahualh tū tze. Tī natatlahua lhūhua' tū xatze ē nacālakalhu'man ā'makapitzin, ū'tza' rico nalihuan masqui jā taka'lhī ixtumīnca'n. Cacāmaxquī'lh ā'makapitzin tū taka'lhī ē jā catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixliricujca'n nac cā'quilhtamacuj tū namin ē nataka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspu'tli.

**Pablo ā'xmān
limacamaxquī'lh Timoteo**

²⁰ Timoteo, tzej cuenta catlahua' tū macamaxquī'ca'ni'ta'. Jā tikexpa'tni'ya' ti

xmān chihuīna'n ē jā tū huan. Jā cuenta titlahua'ya' chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan ā'chulā' taca'tzi. ²¹ Ā'makapitzin chuntza' tatlahualh ē ū'tza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. Dios casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

1 Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Quimacamilh na'iclimāsu'yu chī natalika'lhī ixlamatca'n tū jā catilakspuṭli ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksi Jesús, chuntza' chī huanli Dios. ²Timoteo, ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chi quinka'hua'cha ē icpāxquī'yān. Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksini'. Tzej calatapā'tit.

Lichihuina'nca ixpālacata Cristo

³Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios tī ictā'scuja hua'chi chī ixtatā'scuja quinapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'. Lakaliyān a'cxni' icorarlini' Dios, iclacapāstacān ē icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. ⁴A'cxni' iclacapāstaca chī calhua'nti a'cxni' icmakxteknī', iclaktzī'ncu'tumpalayān ē na'icpāxuhua. ⁵Iclacapāstaca chī tzej a'ka'īya'. Chuntza' chu kēxtim ta'a'ka'īni't mināna' Loida ē mintzī' Eunice. Quit icca'tzī nā hui'x tzej a'ka'īya'.

⁶Ū'tza' iclihuānipalayān jā tipāzta'nkāya' mintascujūt tū icmāxquī'nī'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'lin quimacan. ⁷Espīritu Santo tū Dios quincāmaxquī'nī'ta'n, ū'tza' quincāmaktāyayān ē jā catijicua'nui. Quincāmaxquī'yān tahuixcān ē tapāxquī'n. Xla' quincāmāsu'yuni'yān chī tzē natā'lātlahuayāuj quinta-lacpuhuātca'n tū jā tze ē chuntza' naka'lhīyāuj tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁸Jā tilimāxana'na' nalichihuina'na' ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesús ē jā quintilimāxana'na' quit chī quinchī'cani't ixpālacata Jesús. Chuntza' chī Dios

namātli'hui'clhān, naquintā'lipātini'na' quit ixpālacata xatze tachihuīn. ⁹Dios quincāmakapūtaxtūn ē quincālacacsacni' ē quincālacacsactun quina'n ixtla' Dios nahuanāuj. Masqui ixpuhuanāuj palh tze tū tlahuani'tauj, jā ū'tza' Dios quincā'ililacsacni'. Xla' quincālacacsacni' chuntza' chī ixtalacasqui'nin ē quincālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj, a'cxni' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰Chuhua'j Dios quincāmāsu'yuni'n ixtalalalhu'mān ē ū'tza' limacamilhtza' quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. Xla' skāhuī'kō'lh ixlītlī'hui'qui linin. Quincāmāsu'yuni'n chī nalika'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli chuntza' chī quincāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

¹¹Dios quilacsacui'līlh quili'apóstol ē quili'a'kchihuina' ē quilimākel-htahua'kēni' na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas. ¹²Dios quilacsacui'lini't, ē ū'tza' iclipātīmā'lh tū quina'kspula. Masqui quit ictachi'ni't, jā iclimāxana'n chī ica'ka'īni' Dios ē iclipāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh Dios ē icca'tzī xla' namaktaka'lha tū icmacamaxquī'lh hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'.

¹³Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā nataxtutāya'ya' tū a'ka'īni'ta'. Napāxquī'ni'na' chī Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān. ¹⁴Tū macamaxquī'ca'ni'ta', ū'tza' tzej nalimaktaka'lha ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo tī quincātā'lahui'lan.

¹⁵Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktuca'n xalani'n nac estado Asia quintamakxtekli ē chā'tu' xlaca'n cāhuanican Figelo ē Hermógenes. ¹⁶Dios cacālakalhu'manli Onesíforo ē tī xalani'n na ixchic. Maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchi'n ē quimakapāxui'lh. Masqui quit tachi'n xla' jā quilimāxana'lh. ¹⁷Xmān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh

quimputza hasta a'cxni' quimaclalh.
¹⁸ ¡Dios calakalhu'manli a'cxni'
 naputzāna'nikō! Hui'x tzej ca'tziya' chi
 ixquincāmaktāyayān nac Efeso.

Xatze i'soldado Jesucristo

2 Hui'x hua'chi quinka'hua'cha,
 tli'hui'qui cahua'nti chuntza' chi
 Jesucristo quincālakalhu'manān
 ē quina'n tā'tapa'ksiyāuj xla'.
² Quintachihuīn tū iccāhuanin na
 ixlacatīna'n lhūhua' tachi'xcuhui't
 ē tū hui'x kexpa'tti, pō'ktu huā'mā'
 nacāmacamaxqui'ya' ā'makapitzin
 chi'xcuhui'n tī lactze. Chuntza' xlaca'n
 tzē nā natamāsu'yuni' ā'makapitzin
 huampala.

³ Hua'chi xatze soldado jā lakca'tzan
 ixmacni', chuntza' hui'x ixlacasqui'nca
 natāyani'ya' tū na'a'kspulayān ixpāla-
 cata Jesucristo. ⁴ Tī litanūnī't ixlisoldado
 jā nakal'lhī xtum ixnegocio tū namā-
 makchuyī ē nalisitzi' ixcomandante. ⁵ Tī
 natanū a'ktin nac tatu'jnu' jāla catitla-
 jalh ixpremio palh jā nakexmatni' tū
 limāpa'ksicanī't. ⁶ Tī hua'cu'tun tza'ktza',
 ixlacasqui'nca pūla tzej nasuja nac
 cā'tacuxtu. ⁷ Calacapāstacti tū icuaniyān
 ē Māpa'ksini' namaktāyayān ē chuntza'
 nakexpa'tkō'ya'.

⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti
 Jesucristo tī lacastālancuana'nli ē
 tī i'xū'nātā'nat David chuntza' chi
 xatze tachihuīn tū icli'a'kchihuīna'n.
⁹ Icli'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn i'xla'
 Jesucristo, ē ū'tza' quilimākapātinimā'lh
 ē quilichī'canī't licā'n hua'chi chā'tin
 maknini'. Ixtachihuīn Dios jāla catimā-
 makchuyīnica; pō'ktu quilhtamacuj
 na'a'kchihuīna'ncan. ¹⁰ Ū'tza' iclipāti
 i'xlipō'ktu tū quina'kspula. Iccāpāxqui'
 i'xlipō'ktuca'n tī Dios cālacsacli ē quit
 iclacasqui'n xlaca'n catali'a'kapūtaxtulh
 i'xpālacata Jesús ē catatā'tahuī'lh Jesús
 jā pō'ktu quilhtamacuj xkakana'n.

¹¹ I'xlicāna' huā'mā' tachihuīn:

Palh natā'niyāuj Cristo, nā
 natā'tahuī'layāuj.

¹² Masqui pātini'nāuj nac
 cā'quilhtamacuj
 natā'māpa'ksini'nāuj nac
 a'kapūn.

Palh nahuanāuj jā lakapasāuj Cristo, xla'
 nahuan jā quincālakapasān.

¹³ Masqui quina'n jā mākentaxtūyāuj tū
 huanuij, xla' mākentaxtū i'xlipō'ktu
 tū quincāhuanin.

Xla' jāla a'kskāhuī'nin.

Ti tzej scuja

¹⁴ Huā'mā' tū icuanin cacāmāpāstaqui
 tachi'xcuhui't ē na ixlacatīn
 quinDiosca'n lilacatejtin cacāhua'ni'
 catamakxtekli talālihuani i'xpālacata
 tachihuīn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī
 ā'makapitzin tī takexmata. Jā tū
 limacuan. ¹⁵ Hui'x catanūni' tzej
 nataxtu mintascujūt na ixlacatīn Dios
 hua'chi xatze tasācua' tī jā limāxana'n
 ixtascujūt. Tzej namāsu'yu'ya' tū
 i'xlicāna' i'xla' Dios. ¹⁶ Cacātapānu'ni'
 xlaca'n tī xmān talīchihuīna'n
 tū jā ixlacasqui'nca. Ā'chulā'
 natamāmakchuyī tī tastālani' Dios. ¹⁷ Tū
 tamāsu'yu xlaca'n hua'chi a'ktin tzi'tzi'
 tū jā catitzeyalh ē ā'chulā' namasa.
 Chā'tu' xlaca'n cāhuanican Himeneo
 ē Fileto. ¹⁸ Xlaca'n tataxtutāyalh na
 ixtej Dios ē tamāmakchuyimā'nalh
 ā'makapitzin tī ta'a'kaī'. Tahuan
 talacastālancuana'nlitza' ninī'n ē jātza'
 ā'maktin catitalacastālancuana'mpālh.
¹⁹ Masqui chuntza' tamāsu'yu, Dios
 huanli nalacastālancuana'ncan ē
 ū'tza' jāla lakpalican. Chuntza'
 tatzo'kni': "Māpa'ksini' cālakapasa tī
 tatā'tapa'ksi xla'." Tatzo'kni' huampala:
 "Ixlipō'ktuca'n tī tahuan tatā'tapa'ksi
 Māpa'ksini' Jesús, ixlacasqui'nca
 natalakmaka'n tū jā tze."

²⁰ A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān
 a'ktin pulātu a'nan. A'nan pulātu

tū ixlā' oro ē a'nan pulātu tū ixlā' plata ē a'nan ti'ya't pulātu. Ā'makapitzin cāmaclacasqui'ncan xmān a'cxni' tlahuacan cā'tani' ē ti'ya't pulātu, xla' pō'ktu quilhtamacuj maclacasqui'ncan. ²¹Ti tamaxteka tū jā tze, xlaca'n hua'chi pulātu tū ā'chulā' xatzēhuani't ē maclacasqui'ncan xmān a'cxni' nacālakachi'xcuhui' ti tamin. Makapūtaxtūnu' xtum nacāhui'li xlaca'n ē chuntza' natala ixlā' Dios ē natatā'scuja. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j natatahui'la natalakachi'xcuhui' Māpa'ksini'.

²²Jā cala't hui'x hua'chi ka'hua'chan ti talacasqui'n tū jā tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā' na'a'ka'i'ya' ē napāxqui'ni'na' hua'chi ā'makapitzin ti tze ixtalacapāstacni'ca'n ē ti tasqui'ni' Dios cacāmaktāyalh. Līpāxuhua nacātā'tahui'la'ya' xlaca'n. ²³Jā nacākelhti'ya' ti xmān talālihuanicu'tun. Ti tatlahua chuntza' natatzucu talāliquilhni. ²⁴Ti tā'scujmā'lh Māpa'ksini' jā camaktanūlh. Xla' cacālakalhu'mankō'lh ē camāsu'yulh tzej ē lilacatzucu. ²⁵Jā calisitz'i'lh ti talālihuani. Lilacatzucu cacāmāsu'yuni'lh palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. Chuntza' palhāsā' natatalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē Dios nacāmāca'tzini' tū ixlicāna'. ²⁶A'cxni' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tzē nata'a'kapūtaxtu na ixa'ksu'j skāhui'ni' ti hua'chi ixcāchi'pani't ē chuntza' nacāmāpa'ksi.

Tū nala a'cxni' nasputkō' cā'quilhtamacuj

3Icuaniyān a'cxni' lacatzuna'jtza' mimā'lh lakuat tū namālaksputūkō' tzamā' cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin quilhtamacuj tū napūpātini'ncan. ²Tachi'xcuhui't jā catitalacapāstacli ā'chā'tin. Natatampi'lhini'n ē ka'tla' natamakca'tzi. Natalakmaka'n

ā'makapitzin. Jā tze natalichihuina'n Dios ē jā natakeaxmatni' ixtāta'ca'n ē nūn ixtzi'ca'n. Jā natahuan tapāxcatca'tzin ē jā catitalacapāstacli Dios. ³Xlaca'n jā catitalakalhu'manli ā'makapitzin. Jā ti chā'tin catitamātza'nkēna'ni'lh. Natalichihuina'n tū jā ixlicāna'. Jāla catitamakxtekli ixtalacpuhuātca'n ē palaj natatlahua catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā catitalakzi'ncu'tunli tū tze. ⁴Nata'a'kskāhui'nin ē jā cuenta catitatlualh tū tatlahuamā'nalh. Jā catitamakxtekli ā'chā'tin nacāmāxqui' talacapāstacni'. Xmān nataputza ixtalacpuhuātca'n xlaca'n ē jā ixtalacasqui'nin Dios. ⁵Nacālaktzi'ncan hua'chi ta'a'ka'i' masqui jā catitaka'lhilh litli'hu'qui tū Dios māstā'.

Cacātapānu'ni' tzamā' tachi'xcuhui't. ⁶Ā'makapitzin tzamā' tatanū nac chic ē ta'a'kskāhui' puscan ti jā cuenta tatlahua. Tzamā' puscan taka'lhī ixcuenta'ca'n ē jā tzej talacapāstacna'n. ⁷Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli tū ixlicāna' ē chī natali'a'kapūtaxtu. ⁸Hua'chi xantilhni' Janes ē Jambres tata'lātlahualh Moisés, chuntza' tzamā' chī'xcuhui'n tata'lātlahua tū ixlicāna'. Jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā xlicāna' ta'a'ka'i'. ⁹Xlaca'n jātza' catitalhūhua'nli ti nacāstālani' xpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cuenta natatlahua jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' cā'a'kspulalh Janes ē Jambres.

Pablo macamaxqui'lh Timoteo tū ā'xmān

¹⁰Hui'x quimaksca'tni'ta' tū namā'su'yu'ya' ē chī nalilatapaya'. Ca'tziya' tū ixui'lh quilītlahuat ē tū ica'ka'i'. Hui'x la'ktzi' chī lilacatzucu icmāsu'yulh ē chī iccāpāxqui'kō' tachi'xcuhui't ē chī ictāyani'ni't tū quintlahuani'ca. ¹¹Ca'tziya' chī quimātakāhui'cani't ē quimakapātini'cani't. Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu tū

quina'kspulalh nac cā'lacchicni' jā cāhuanican Antioquía ē Iconio ē Listra ē chī palha' icpātini'lh. Māpa'ksini' Dios quimakapūtaxtükō'lh huā'mā'.¹² Ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksicu'tun Jesucristo ē natastālani', xlaca'n nacāmakapātīnīncan.¹³ Tī tatlahua tū jā tze ē ta'a'kskāhui'nincū'tun, ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā' nata'a'kskāhui'nin ē xlaca'n nacā'a'kskāhui'can.

¹⁴Hui'x cuenta natlahua'ya' tū quimakscā'tni'ta' ē tū ca'tziya' ixlicāna' ē ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tziya' tī tamāsu'yuni'n.¹⁵ Hasta miliska'ta' māsu'yuni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Ixtachihuīn Dios māsu'yuni'yān chī nali'a'kapūtaxtuya' ixpālacata lipāhua'na' Jesucristo.¹⁶ Dios cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhui't ē chuntza' chī cāmāsu'yuni'lh, chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn. Ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu ē tzē nacālacaquilhni' tī jā tze. Nā ixtachihuīn Dios tzē nacāmaxqui' talacapāstacni' ē natasca'ta chī natatlahua tū xatze.¹⁷ Chuntza' tī tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la natlahua catūxcuahuālh tū tze.

4 Icmācualtālini'yān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Māpa'ksini' Jesucristo tī namin hua'chi rey ē nacāputzāna'nīkō' tī xalakahuancus ē tī xanīntza'. Jesús namimpala ē naka'lhī ixlīmāpa'ksin nac a'kapūn,² ē ū'tza' iclīmācualtālini'yān namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu quilhtamacuj, palh kexmatcu'tuncan o jā kexmatcu'tuncan. Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't ē nacālacaquilhni'ya' tī jā tze ē nacāmaxqui'ya' talacapāstacni' tī tze. Lilacatzucu namāsu'yu'ya'.³ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' tachi'xcuhui't jā catitalakatīlh tū ixlicāna'. Natamākēs-toka lhūhua' mākelhtahua'kē'ni'nī'n tī natamāsu'yu xmān tū xlaca'n nataxmatcu'tun. Chuntza' natatlahua ixtalacasqui'nīncan'.⁴ Natalītalakaspī'ta tū ixlicāna' ē natastālani' tū xmān

lichihuīna'ncan.⁵ Jā camakxtekti tū namāmakchuyīyān. Natāyani'ya' tū napātini'na'. Tzej namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios ē tzej namākentaxtūya' mintascujūt.

⁶Quit, palaj naquimacamāstā'can. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' quilinīn.⁷ Tzej iclīmaktāyahl tū ica'ka'ī'. Hua'chi icmāspūtūlh tzamā' tatu'jnu'. Jā ictaxtūyāyahl na ixtej Dios.⁸ Chuhua'j hui'lacha' tzamā' quimpremio tū naquimaxqui' Māpa'ksini' tī tzeza juez. Xla' naquimaxqui' a'cxni' nacāputzāna'nīkō'. Jā xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī tapāxqui' Māpa'ksini' ē taka'lhīmā'nal'h hasta a'cxni' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān Timoteo

⁹Calihui'li' palaj naquilakta'na'.¹⁰ Demas quimakxtekli ixpālacata pāxqui' tū xala' nac cā'quilhtamacuj ē a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia.¹¹ Xmān Lucas quintā'lahui'lh. Naputzaya' Marcos ē nalita'na'. Xla' tzē naquintā'scuja.¹² Tíquico icmacā'lh nac Efeso.¹³ A'cxni' nata'na', cali'ta' quincapote tū icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta' quilibros. Jā tipātza'nkāya' tzamā' quīncā'psnapna'.

¹⁴Alejandro tī liscuja licā'n quintlahuani'nī't tū jā tze. Māpa'ksini' namakapātīnīn chī quintlahuani'nī't.¹⁵ Hui'x cuenta catlahua' xla' ixpālacata tā'lātlahua tū māsu'yuyāuj.

¹⁶A'cxni' pūla quilīminca na ixlacatīncan scujnī'n, jā tī chā'tin quimaktāyahl; ixlipō'ktuca'n quintamaxtekli. ¡Dios jā catīlahuani'lh cuenta!¹⁷ Māpa'ksini' quimaktāyahl ē quimāhuīxcāni'lh. Chuntza' tzē na'iclīmāsu'yu tzej

chī nali'a'kapūtaxtucan ē tzē nataxemata ixlipō'ktuca'n tī jā israelitas. Hua'chi quimakapūtaxtūlh na ixquilhni' león chī quimakapūtaxtūlh ixlimāpa'ksinca'n scujni'n. ¹⁸Māpa'ksini' naquimakapūtaxtū ixlipō'ktu tū jā tze ē naquile'n jā māpa'ksini'n nac a'kapūn. ¡Calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xmān tasicua'lanālin

¹⁹Iccāmacā'ni'yācha' saludos
Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic

Onesíforo. ²⁰Erasto tahuī'lh nac Corinto ē Trófimo icmakxtekli nac Mileto ixpālacata ixta'jatatla. ²¹Nalihui'liya' naquilakta'na' a'cxni' jāna'j tzucu lonkni'. Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo ē Pudente ē Lino ē Claudia ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin tā'timīn.

²²Māpa'ksini' Jesucristo cacātā'a'n ē Dios cacāsicua'lanātlahuan milipō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

1 Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilihui'līca quilī'apóstol na'iccāmāsu'yuni' tī Dios cālacsacī ē na'iccāmācā'tzinī tū ixlicāna'. Ē ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. ²Ē ū'tza' cāmācā'tzinī chī natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī. A'cxni' jāna'j tū ixa'nan huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tzē naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Dios jā makstin a'kskāhui'nin. ³A'cxni' chilh quilhtamacuj tū Dios līlhcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. Ū'tza' quimacamaxqui'lh ē na'iccāmācā'tzinī ā'makapitzin chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. ⁴Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chi quinka'hua'cha ixpālacata quit icmā'a'ka'īnin. Catalakalhu'mān ē catasīcua'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

⁵Icmakxtekni' nac Creta natalahuakō'ya' tū quit jāla ictlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cālacchicni' nacāputzaya' ixmaktaka'lhna'ni'nca'n tī ta'a'ka'ī', chuntza' chī icuanin. ⁶Chī'xcu' tī natanū līmaktaka'lhna' jā tū catitlahualh tū nalī'a'ksa'ncan. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhilh. Ixcamana' cata'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios ē tzej catalatā'kchokolh ē jā laxumpin catahuanli. ⁷Chā'tin maktaka'lhna' ū'tza' ī'scujni' Dios ē xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Jā tū līmacuan palh a'nan tū nalī'a'ksa'ncan. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzilh ē jā palaj casitzi'lh. Jā caka'chilh ē jā cacātucslī

ā'makapitzin. Jā calacapāstacli xmān chī nalītlaja tumīn. ⁸Cacāmānūlh na ixchic tī ta'a'ka'ī'ni' Dios. Calakatilh tū xatze ē tzej calacapāstacna'ni. Ē tzeza chī'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nin Dios. Calihui'līlh jā natlahua tū jā tze. ⁹Calacapāstacli tū māsuyuni'ca ē tū a'ka'ī'yāuj. Chuntza' tze nacāmāsu'yuni' tū ixlicāna' tī tata'lālihuani tū a'ka'ī'yāuj.

¹⁰Līlhūhua' a'nan tī jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nanca'n tī jā takexmatcu'tun lhūhua' a'nan israelitas ē jā lhūhua' tī jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlicāna' ē xmān talīchihuīna'n. ¹¹Ixlasasqui'nca nacāquilhchi'pacan ixpālacata lhūhua' tamāmakchuyinīn hasta ixlīpō'ktuca'n chī a'katunu' nac chic. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumīn tatlahuacū'tun.

¹²Chā'tin xala' nac Creta tī hua'chi ixa'kchihuīna'ca'n huanli: "Tī xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhui'nin. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Laktza' ixlīlhquititca'n ē laktza' tahuā'yan." ¹³Ixlicāna' chī huanli. Ū'tza' ixlasasqui'nca palha' nacāquilhni'ya' tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'ī' tī ta'a'kskāhui'nin, ē chuntza' natakāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁴Chuntza' tzej nata'a'ka'ī' tū ixlicāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī tatalakaspī'ttāyani' tū ixlicāna'.

¹⁵Na ixlacatinca'n tī ta'a'ka'ī' ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'ī', jā tū tū tze ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla taca'tzi' chī natalacsaca tū xatze. ¹⁶Xlaca'n tahuan ta'a'ka'ī'ni' Dios, ē tatalā'huan chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Laxumpin xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlahua tū tze.

Tamāsu'yun tū ixlicāna'

2 Hui'x, tzej cacāmāsu'yuni' tū ixlicāna' lacxtim chī māsu'yuni'ca'.
² Cacāhua'ni' lakkōlu'n lilacatejtin natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'ī. Nacāpāxqui' tachi'xcuhui't ē natatāyani' chī natapātini'n. ³ Nā cacāhua'ni' puscan tī lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catitalichihuina'nli ā'chā'tin ē jā catitaka'chilh. Natamāsu'yu tū tze. ⁴ Chuntza' puscan tī jāna'j lē'n quilhtamacuj natamaksca'txtunu'n chī natapāxqui' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n. ⁵ Natamaksca'txtunu'n chī lacatejtin natalatahui'la. Tzeya puscan natahuan. Tzej natatlahua ixtascujūtca'n na ixchicca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzin. Natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tī chā'tin nalakapala ixtachihuin Dios.
⁶ Tzej nacāmālacapāstaquiya' camana' natasca'ta chī jā catitatlualh tū jā tze. ⁷ Tzej natalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamaksca'txtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlicāna' ē jā nakelhkamāna'na'. ⁸ A'cxni' māsu'yupāt, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na' catūhuālh tū jā mini'ni'. Chuntza' minquiclhaktzi'ca'n namāxana'n ē jāla catimaclalh tū nacālī'a'ksa'nān.

⁹ Hui'xina'n tī xatastā'maka tasācua' cacāxpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit mimpatronca'n. Jā cakelhtaxtoktini'ntit. ¹⁰ Jā catitaya'tit tū ixla' mimpatronca'n. Lilacatejtin calatā'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza' ā'makapitzin natalaktzi'n tze chī māsu'yucan ixpālacata Dios tī quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Līmāsu'yulh ixtalakalhu'mān Dios chī macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān quilipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹² Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī namakxtekāuj

ixlipō'ktu tū Dios jā lakati. Tū talacasqui'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' jā tze ē Dios jā lakati. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī lilacatejtin natahui'layāuj ē chī tzej nalacapāstacāuj ē chī namākentaxtūyāuj ixtalacasqui'nin Dios nac cā'quilhtamacuj. ¹³ Chuntza' ixlacasqui'nca natalatā'kchokoyāuj lihuan ka'lhimā' nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquilhtamacuj Jesucristo, ka'tla' quilhtamacuj nahuan ē tzēhuanī't ē natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' tī ixa'cstu tamacamāstā'lh nani ē chuntza' naquincālimakapūtaxtūyān. Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatin Dios ē natapa'ksini'yāuj Dios. Chuntza' naputzayāuj chī nalimakapāxuiyāuj Dios.

¹⁵ Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalanī'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu', ē ū'tza' nacālimaktāya'ya' tī ta'a'ka'ī ē nā nacāquilhni'ya' tī jā tamākentaxtū. Jā namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuin.

Ixtascujūtca'n tī ta'a'ka'ī

3 Xlaca'n tī ta'a'ka'ī, cacāmālacapāstaqui' chī ixlacasqui'nca natalakachi'xcuhui' gobierno ē ā'makapitzin tī tamāpa'ksini'n. Natakexmatni' ē natalihui'li nacāmaktāya a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. ² Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālīsitzī'ni'. Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui jā ta'a'ka'ī.

³ Nalacapāstacāuj chī quina'n xapūla ixuani'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē laxumpin ixuani'tauj. Ixquincāta'a'kskāhui'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimacnica'n i'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlakca'tzalacanāuj. Jā

ixcālaktzīncu'tunāuj ā'makapitzin ē nūn chā'tin ixquincātalaktzi'ncu'tunān. ⁴Dios māsu'yulh chī cālakalhu'man ē cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't a'cxni' macamilh Jesucristo naquincāmakapūtāxtūyān. ⁵Masqui ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quincālimakapūtāxtūn Dios. Xla' quincāmakapūtāxtūyān ixpālacata quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān. Espiritu Santo quincāmaxqui'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' litasu'yu hua'chi lakche'kē'lh quintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsiti' tzucunī'tauj ē xasāsti' quilatamatca'n. ⁶Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmaxqui'n Espiritu Santo. Lhūhua' quincāmaxqui'n ixpālacata tū tlahualh quiMakapūtāxtūnu'ca'n Jesucristo. ⁷Dios quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n quincuentaca'n. Chuntza' tzē naquincāmaxqui'yān tū quila' nahuan ē ū'tza' tū jā catilakspūtlī. ⁸Ixlīcāna' tū icuaniyān. Iclacasqui'n līlacatejtīn nacāhuani'ya' xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'nī't Dios natalihui'li natatlahua tū tze. Tū icuaniyān xatze ē nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹Cacātapānū'nī' tī xmān talālikelhasqui'nī tū jā tū ixtapalh ē tī quinapapana'ca'n. Nā cacātapānū'nī' tī talālisitzī'nī' ē talāliquilhni tū huanicu'tun ixlimāpa'ksin Moisés.

Huā'mā' jā tū limacuaniyān. Jā tū ixtapalh.

¹⁰Maktin maktu' calacaquilhniyān chā'tin chi'xcu' tī cāmāpāpitzī xla'ca'n tī ta'a'ka'ī'nī' Dios. Palh jā cuenta tlahua chī lacaquilhnicā, catantlakaxtuca. ¹¹Ca'tziya' ixlakta jā tzeya chi'xcu' xla'. Masqui ca'tzi' laclē'n, ā'chulā' tlahua tū jā tze.

Tū xmān ixla' Tito

¹²A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n Artemas o Tíquico, nalihui'li'ya' naquilakta'na' nac Nicópolis. A'tza' na'ictachoko a'cxni' lonknu'n. ¹³Cacāmaktāya' Zenas tī abogado ē Apolos ixpālacata nataka'lhī ixlipō'ktu tū tamaclacasqui'n natataya ixtejca'n. ¹⁴Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī' Dios catasca'tli chī natatlahua tū tze ē chī natamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī' ē tī tamaclacasqui'n catūhuālh. Chuntza' jā xalhquitit catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālin ā'xmān

¹⁵Ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh huā'tzā' tamacā'ni'yān saludos. Nacāsalarliya' ixlipō'ktuca'n quinamigosca'n tī quincāpāxqui'yān ixpālacata a'ka'ī'nī'yāuj Dios. Dios cacāsicua'lanālin milipō'ktuca'n. Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

1 Quit Pablo ti ictachi'ni't expālacata Jesucristo. Nā hui'llh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'n hui'x, Filemón, ti quintā'scuja' ē icpāxqui'yān. ²Icmacā'nāuj saludos quit ē Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ti ta'a'ka'i'ni' Jesucristo ē tatakēstoka na minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj saludos quintā'tinca'n Apia ē Arquipo ti hua'chi quintā'soldadoca'n expālacata Jesucristo. ³QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacātasica'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxqui'nin ē ixa'ka'i' Filemón

⁴Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' icorarli mim-pālacata. ⁵Icmaxqui' tapāxcatca'tzīn expālacata quimāca'tzīnicatza' tzej a'ka'i'ni'ya' Māpa'ksini' Jesús ē pāxqui'ya' xla' ē nā cāpāxqui'ya' ā'makapitzin ti tatapa'ksini' Dios. ⁶Hui'x cāhuani'ni'ta' ē cāmāsu'yuni'ni'ta' ā'makapitzin tū hui'x a'ka'i'ya', ē ū'tza' iclisqui'ni' Dios nacāmākexmatī xlaca'n ixlipō'ktu tū tze ē tū quilaca'n expālacata Cristo. ⁷Tā'tin, iclipāxuhua ē iclitako'xamāka'tli' expālacata mintapāxqui'n ē chī hui'x cāmāhuixcānini'ta' xlaca'n ti ta'a'ka'i'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān expālacata Onésimo

⁸Quit jā ictimāpa'ksin masqui tzē na'icmāpa'ksiyān natlahua'ya' tū ixlacasqui'nca, expālacata Cristo quilihui'lilh quilil'apóstol. ⁹Xatze na'icsqui'ni'yān expālacata mintapāxqui'n. Quit Pablo ti icsqui'ni'yān ē quit kōlu'tza'. Chuhua'j ictachi'ni't quit expālacata Jesucristo.

¹⁰Icsqui'ni'yān expālacata Onésimo ti icmā'a'ka'i'nīlh lihuan ictachi'ni't quit. Chuntza' litaxtuyācha' hua'chi quinka'hua'cha.

¹¹Masqui xapūla Onésimo jā tzej maktāyan, chuhua'j tzej quimaktāya ē nā tzej namaktāyayān. ¹²Xla' icmāspi'tni'palayān ē hua'chi xa'icmacā'ni'n pitzuna'j quilistacna'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³Quit xa'icmakxtekcu'tun huā'tzā' ē ixquimaktāyalh. Ixtahui'lh hua'chi milaxkoko lihuan ictachi'ni't expālacata xatze tachihuin. ¹⁴Iclihui'lilh jā tū na'ictlahua expālacata hui'x jā ixca'tziya' ē jā ixquimaxqui'ni'ta' talacasqui'nin. Jā xa'iclacasqui'n licuesa quintlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵Onésimo tamakatini'n hui'x masqui jā makās ē chuhua'j nataspi'ta ē natachoko pō'ktu quilhtamacuj. Palhāsā' chuntza' xalitze nalitaxtuyācha' ¹⁶expālacata chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka mintasācua'. Nā xla' mintā'tin huani't ti pāxqui'cani't. Quit icpāxqui' ē ixlacasqui'nca hui'x ā'chulā' napāxqui'ya' expālacata xla' mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin huani't expālacata a'ka'i'ni'ni't Jesús.

¹⁷Chuntza' palh hui'x puhua'na' lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic Onésimo hua'chi quit ixquimā'nu'. ¹⁸Palh tlahuani'ni'ta'n catūhuālh tū jā tze o palh maklaclē'nān catūhuālh, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹Quit, Pablo, ictzo'knī'yān huā'mā': Na'icxokonuni'kō'yān, masqui tzē na'icmāpāstaqui'yān tū quilacipini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit icmā'a'ka'i'nini'ta'n tū ixla' Jesús. ²⁰Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān expālacata quina'n a'ka'i'ni'yāuj Māpa'ksini'. Naquimakapāxui'ya' chī namānū'ya' na minchic Onésimo expālacata Jesucristo.

²¹Ictzo'knuni'mā'n ē tzej iclakapasān ē icca'tzi namākentaxtūya' tū

icsqui'ni'mā'n ē ā'chulā' natlahua'ya'.
²²Nā icsqui'ni'yān naquincāxui'lī'ya'
 jā na'ictahui'la. Icka'lhimā'lh
 Dios nakexmata tū hui'xina'n
 squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarliyā'tit.
 Chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

²⁴Nā tamacā'ni'yān saludos Marcos
 ē Aristarco ē Demas ē Lucas tī
 quintatā'scuja.

²⁵QuiMāpa'ksīni' Jesucristo
 cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca

Dios cacāsicua'lanātlahualh

²³Epafra tī quintā'tachī'n ixpālacata
 Jesucristo macā'ni'yān saludos.

Hebreos

Dios quincālakmacamini'ta'n i'Ska'ta'

1 Lakmajtza' Dios pūlaclhūhua' cāmāca'tzinilh ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnilh ixtachihuīn. Xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. ²Chuhua'j tzamā' quilhtamacuj tū ā'xmān, Dios quincālakmacamini'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzinini'ta'n tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Dios lihui'lilh i'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlipō'ktu tū a'nan. I'Ska'ta' Dios cāxui'lilh cā'quilhtamacuj ē tū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'lilh chī ixtalacasqui'nin Dios. ³I'Ska'ta' Dios, xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlika'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' tū a'nan nac cā'quilhtamacuj ē tū tahui'lāna'lh tālhmā'n nac a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī litli'hui'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh quincuentaca'n. Xla' tahui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn.

I'Ska'ta' Dios ka'lhī litli'hui'qui

⁴I'Ska'ta' maxqui'ca ka'tla' litli'hui'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī litli'hui'qui ē jā án-geles. Dios maxqui'lh ixlitlahuat tū ā'chulā' xaka'tla'. Ángeles jā chuntza' cā-maxqui'ca ixlitlahuatca'n. ⁵Dios jā mak-tin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanilh i'Ska'ta':

Hui'x quiSka'ta'.

Chuhua'j quit minTāta'.

Nā Dios jā maktin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles:

Quit minTāta' pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x quiSka'ta' pō'ktu quilhtamacuj.

⁶A'cxni' namacamin nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tī ixlacsacni't Dios huanli:

Ū'tza' catalaktaquilhpūtalh ixlipō'ktuca'n ixángeles Dios.

⁷Dios lichihuīna'nli ángeles ē huanli:

Ángeles ixlacsucjni'n Dios.

Ta'a'n jā Dios cāmācā'n.

Palaj ta'a'n hua'chi ū'ni' ē hua'chi makli'pit.

⁸Nā Dios lichihuīna'nli i'Ska'ta', ē huanli:

Hui'x Dios ē hui'x namāpa'ksini'na' pō'ktu quilhtamacuj.

Tze chī hui'x nalimāpa'ksini'na'.

⁹Hui'x lakatiya' tū xatze.

Jā laktzi'ncu'tuna' tū jā tze.

Ū'tza' lilacsacni'ta'n minDios.

Dios cā'tapāxuhuān maxqui'n lhūhua' litli'hui'qui.

Ā'makapitzin jā chuntza' cāmaxqui'ca.

¹⁰Nā Dios chihuīna'mpālh:

Hui'x, Māpa'ksini', tla'hua'nī'ta' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj xapūla.

Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn.

¹¹Pō'ktu huā'mā' natalaksputa.

Hui'x jā chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.

Pō'ktu huā'mā' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.

¹²Jātza' caticāmaclacasqui'nca, ixpālacata hui'x pō'ktu xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' chī chā'tin a'cxni' tamakxtu xamasni' ixlu'xu' ē lhakā' xasāsti'.

Hui'x, jā maktin catitalakpali' ē natahui'la'ya' tihua'na'.

¹³Dios jā maktin cāhuanini't nūn chā'tin tī ixángeles chuntza' chī huanilh i'Ska'ta': Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j hasta quit na'iccātla'ja mintā'lāquiclhaktzi'nī'n.

¹⁴Ángeles xalakahuan masqui jāla laktzi'ncan. Xlaca'n tascuja chuntza' chī Dios cāmāpa'ksi. Dios cālakmacamin natamakāya tī nacāmakapūtaxtūcan.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj tū Dios huan

2 Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza' tzej nalilacapāstacāuj xatze tachihuīn tū quincātamācā'tzinini'ta'n. Chuntza' jā

catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ²Tū Dios cāmāhuanilh ángeles, ū'tza' ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n tī jā takexmatni'lh, xlaca'n cāmakapātīnīnca. ³Nā chuntza' quina'n naquincātamakapātīnīnān palh namakxtekāuj Dios tī quincāmāpūtax-tūyān. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' tī xapūla chihuīna'nli chī nali'a'kapūtaxtucan. Tī takexmatli xlaca'n quincāmāca'tzīnīn ē quincātahuanin ū'tza' tū ixlicāna'. ⁴Nā chuntza' Dios māsu'yukō'lh ixlicāna' tū cāhuanica, ixpālacata cāmaxquī'lh limāpa'ksīn natatlahua kempālhūhua' xalaka'tla' lī'a'cnīn. Nā cāmaxquī'ca ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo chā'tunu' chuntza' chī Dios ixtalacasquī'nīn.

Jesucristo makapūtaxtūnu'n

⁵Dios jā cāmacamaxquī'nī't ángeles cā'quilhtamacuj tū līchihuīna'nāuj, ē tū xasāsti' nahuan. ⁶Jā ángeles caticāmaca-maxquī'lh cā'quilhtamacuj. Nacāmaca-maxquī'can tachi'xcuhui't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huancan: Hui'x Dios cāpāstaca' tachi'xcuhui't masqui jā tū ixtapalhca'n. Cātlahuanī'ya' xlaca'n tū tze. ⁷Hui'x cālīmāka'tli' tachi'xcuhui't masqui jā hua'chi ángeles. Cātla'hua' cacālakachi'xcuhui'ca. Cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksi tū hui'x tlahuanī't.

⁸Tachi'xcuhui't cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksikō'. A'cxni' huancan natamāpa'ksikō', chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhui't natamāpa'ksikō' ixlipō'ktu, masqui jāna'j tī laktzi'n chī tamāpa'ksīni'n. ⁹Jesús ū'tza' tī māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj chī pātīni'lh Jesús. Tīmacsti'na'juanli chī ángeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh ixpālacata Dios lacasquī'nli xla' nanī ixpālacataca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios

lakahu'manīni'n ē ū'tza' Jesús linīlh, ē ū'tza' lilakachi'xcuhui'can.

¹⁰Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlipō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasquī'nīn. Chuntza' minī'ni' Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj napātīni'n, ixpālacata Dios ixtalacasquī'n lūhūhua' ixlacstīn natalipūtaxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātīni'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyān. ¹¹Tī Jesús cāxapani'ni't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin tī ixTāta'ca'n chī Jesucristo. E' ū'tza' Jesucristo jā limāxana'n a'cxni' huan: "Xlaca'n quintā'timīn." ¹²Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Jesús huanilh Dios:

Quit na'iclitā'chihuīna'nān quintā'timīn. Na'icpixtli'ni'yān jā takēstokcan.

¹³Nā Jesús huanli:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Nā chihuīna'mpāl'h:

Huā'tzā' iccātā'lahui'lh ixlacstīn tī Dios quimaxquī'lh.

¹⁴Tzamā' lacstīn taka'lhī ixquinītea'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesús litaxtulh kēxtim. Ixka'lhī ixquinīt ē ixka'lhni'. Lacatuncuhui'lh chī chā'tin ska'ta', ixpālacata xla' nicu'tunli ixpālacata chuntza' tzē naliskāhui' skāhui'ni' tī ka'lhī lītlī'hui'qui namaknīni'n. ¹⁵Chuntza' tzē cālīmākapūtaxtulh xlaca'n tī pō'ktu quilhtamacuj ixtajicua'ni' linīn. Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicua'tca'n. ¹⁶Jā ángeles tī cāmaktāya Jesús. Xla' cāmaktāya tachi'xcuhui't tī ixtalacapasi' Abraham. ¹⁷Ixtasquī'ni Jesús ixlitaxtulh kēxtim tī ixtachi'xcuhui't Dios tī ixtā'timīn Jesús. Chuntza' xla' quincālakahu'manān. Nā chuntza' tzē nalitaxtu xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakahu'mān. Chuntza' tzē quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ¹⁸Jesús pātīni'lh, ē chuntza' xla' tzē

nacāmaktāya xlaça'n tī tapātīni'mā'nalh ē tī cāmāmakahuasīcu'tun skāhuī'ni'.

Jesús lakachi'xcuhui'can

3 Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios lihuantit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesús. Dios macamilh Cristo Jesús ē mánūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xlaça'n tī ta'a'kaī'. ²Jesús mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxquī'nī't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtūlh na ixchic Dios tū ixmacamaxquī'nī't. ³Minī'ni' ā'chulā' calakachi'xcuhui'ca Jesús ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcuhui'can tī tlahua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. ⁴Chi'xcuhui'n tzē tatlaha chic. Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan. ⁵Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxquī'canī't na ixchic Dios. Xla' i'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xla' ixcāhuani tachi'xcuhui't tū na'a'kspula. ⁶Cristo, xla' i'Ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlahua. Ū'tza' cāmamacamaxquī'canī't ixlīpō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalīpāhuanāuj tihui'lāna'ujcus, ē lipāxuayāuj tū mimā'cha'.

Ixlacstīn Dios natalipāxuhua tū Dios tlahuakō'lh

⁷Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espīritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā laxumpin calītaxtutit.

⁸Jā laxumpin calītaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁹Mintāta'ca'n xala' pūla quintalīlak-tzī'ncu'tunli palh xa'iccalīpātīlh xlaça'n.

Chī xalacxumpin ixtahuani't, ē masqui talaktzī'lh li'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh a'cxni' icualh: “Xlaça'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasquī'n quit.”

¹¹Ū'tza' iccālīsītzī'ni'lh ē ū'tza' iclīhuanli ixlicāna' xlaça'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaja.

¹²Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpīni'ni'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'iyā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan.

¹³Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu quilhtamacuj tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tzē naxumpīni'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kskāhuī'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. ¹⁴Palh quina'n jā namakxtekāuj nalīpāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlīpāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixla' Cristo. ¹⁵Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit.

Jā caxumpīni'ntit chī xlaça'n xalanīn makāstza' tī jā itakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁶¿Ē ca'tziyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xlaça'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto.

¹⁷¿Ē ca'tziyā'tit tī ixtamakāsītzī'ni't Dios? Dios ixcāsītzī'ni'ni't xlaça'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza' talinilh xlaça'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁸¿Ē ca'tziyā'tit tīchu calīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā natajaja? Dios calīchihuīna'nli xlaça'n tī taxumpīni'ni'lh Dios.

¹⁹Chuntza' tzē lica'tziyāuj jāla tachā'lh

jā ixtachā'ncu'tumā'nalh, ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh ixlicāna' tū cāhuanilh Dios.

4 Quina'n, Dios quincāhuanini'ta'n tzē nachā'nāuj jā xla' hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlasasqui'nca nalacapāstacāuj chī nalilatā'kchokoyāuj, ixpālacata lijicua' palh jā nachā'n chā'tin chī hui'xina'n. ²Quina'n kexmatni'ta'uj xatze tachihuin chī li'a'kapūtaxtucan. Nā xlaca'n takexmatli huā'mā' tachihuin. Xlaca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' huā'mā' tachihuin. ³Quina'n a'ka'ī'yāuj, ē chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios cālichihuina'nli xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh ē huanli:

Quit iccāsītzī'ni'lh xlaca'n ē ū'tza' iclihuah ixlicāna' xlaca'n jā catitachā'lh nac ti'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuani'ttza' jā najaxcan a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj. ⁴Tatzo'kni' na ixtachihuin Dios ixpālacata ixli'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huan:

Dios pūjaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scuji.

⁵Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

⁶Ti takexmatli xapūla xatze tachihuin ixpālacata chī nali'a'kapūtaxtucan, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh. Ū'tza' jā talichā'lh xlaca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzin natachā'n ē natatā'jaxa Dios. ⁷Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios lilacsacli a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhuilh chuhua'j. Ixlihūhua' cā'ta Dios māchihuinilh David tī puxcu' ixuani't. Tatzo'kni' na ixtachihuin Dios chī David huanli:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā lacxumpin cahuantit.

Ca'tziyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cā'tasani'mā'lh ixlipō'ktu

tachi'xcuhui't ē hasta chuhua'j. ⁸Palh Josué ixcāmaxqui'lhtza' jā natajaxa, Dios jā ixtilichihuina'nli ā'a'ktin pūjaxni'. ⁹Ū'tza' lica'tziyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios nachā'nāuj jā cāxui'lini't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹⁰Ti natachā'n a'ntza', xlaca'n tī tatlahuakō'ni't ixlitlahuatca'n ē a'ntza' natajaxa chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹¹Quina'n calihui'liuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā calauj chī xalani'n makāstza'. Xlaca'n jāla tachā'lh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' tū huanli Dios.

¹²Ixtachihuin Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī litli'hui'qui ixpālacata ū'tza' scuja na quilistacna'ca'n. Ixtachihuin Dios hua'chi kentin espada tū kēstitū ē tzej sta'ya'nca', ē tū tzē lakchā'nkō' quilistacna'ca'n. Ū'tza' nalica'tziyāuj palh jā tze quilistacna'ca'n ē quintalacapāstacni'ca'n. ¹³Dios pō'ktu laktzi'hui'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quilistacna'ca'n. Quina'n nalikelhtini'nāuj na ixlacin Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios lihui'lilh

Jesucristo xapuxcu' pālej

¹⁴Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, chā'ni'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuina'n quimpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimaktekui a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo nūn macsti'na'j. ¹⁵Jesucristo ū'tza' quimpālejca'n. Xla' quincālakahu'manān quina'n, ixpālacata nā xla' xapūla chuntza' ix-talilaktzi'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quina'n quincā'akspulamā'n. Xla' jā tū tlahualh tū jā tze. ¹⁶Ū'tza' calitalacatzuna'jiuj na ixlacin Dios. Jā cajicua'nui. Xla'

lakalhu'manīni'n. Naquincāmaktāyayān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5 Chi'xcuhui'n israelitas cālihui'lican xanaxucxu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlacatin Dios ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. Chā'tin chi'xcu' ti xapucxu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios ixpālacata nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ²Huā'mā' pālej chu chi'xcu', ē chuntza' makatunu' tlahua tū jā tze. Ē ū'tza' lilacatzucu cālipāti xla'ca'n ti jāna'j tzej taca'tzi ē xla'ca'n ti tatamakahuasni't. ³Xla' makatunu' tlahua tū jā tze, ē chuntza' ixlacasqui'nca xapūla tlahua a'ktin tamacamāstā'n nalixapacan ixcuenta. Ā'listān natlahua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

⁴Nūn chā'tin ti tzē natanū ixlīmān xapucxu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tzē nahui'li xapucxu' chī ixlipālej, chuntza' chī Dios hui'lilh Aarón. ⁵Cristo nā jā ixlīmān tanūlh lipucxu' pālej. Dios hui'lilh ē huanilh:

Hui'x quiSka'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

⁶Nā tatzokni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalitahuila'ya' lipālej chī tihua'na'. Chuntza' chī mānūca Melquisedec lipālej ē nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷Jesucristo a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj, xla' ixlī'orarli ixlipōktu ixlīstacna' ē ī'squi'ni' Dios hasta icxalhan. Dios ū'tza' ti tzē nalakmāxtū nac līnīn. Dios kexmatni'lh ixoración, ixpālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸Jesucristo masqui i'Ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' lipātini'lh. Ū'tza' xla' līca'tzi chī tapātini'n ti takexmatni' Dios. ⁹Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālīmakapūtaxtū

pōktu quilhtamacuj xla'ca'n ti takexmatni'. ¹⁰Dios lihui'lilh xapucxu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lijicua' palh taspī'ttāyacan na ixtej Dios

¹¹Quit lhūhua' iccāhuanicu'tunān ixpālacata Jesucristo. Jicslīhua' ixpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tziyā'tit. ¹²Maclacasqui'nā'titcus ti nacātamāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios tū jā xajicslīhua'. Hui'xina'n makāstza' a'ka'ī'nī'tantittza', ē chuntza' hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit ā'makapitzin. Hui'xina'n chī chā'tin ska'ta' ti xmāncus leche hua' ē jāna'j la tahuā'yan. ¹³Lacstin ti xmāncus leche tahuā', xla'ca'n jāna'j taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ¹⁴Ti xastacni'tza', xla'ca'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6 Chuhua'j ixpālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'tantittza', jātza' icticāhuanin tū cātamāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī litzucucan a'ka'ī'can Cristo ē chī lilakpalīcan quintalacapāstacni'ca'n ē chī limakxtekcan tlahuacan tū jā tze, ē chī lī'a'ka'ī'can Dios. Chuhua'j jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalitzucuni' tū i'xla' Dios. ²Jātza' icticāhuanin chī lī'a'kpaxcan, ē chī cālīmāhua'ca'ni'can macan, ē chī nalilacastālancuana'ncan, ē chī Dios nalīputzāna'n. ³Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāuj.

⁴Ti tataspi'ttāyanit' na ixtej Dios, jātza' la natalītaspi'tpala xla'ca'n. Taca'tzīnī'ttza' chī nalī'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cālīsicua'lanātlahua ē ixcāmāxqui'nī't ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. ⁵Xla'ca'n taca'tzi tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'ī'nī't, ē talaktzī'nī't lī'a'cnīn tū lītlahuacan ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Huā'mā' līmāpa'ksīn nalīmāpa'ksīkō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quilhtamacuj. ⁶Xla'ca'n tataxtutāyanit' na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālākpālīpalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la

ixpālacata hua'chi talakmaka'nī't Jesús tī nīlh nac cruz. Hua'chi ā'maktin ixtaxtokohua'ca'pāl̄h ī'Ska'ta' Dios. ⁷Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunān tū litalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' tī'ya't. Chuntza' lilanāna'n ē chuntza' talihuā'yan tī tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' lila chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸Nac tī'ya't jā staca xmān lhtucu' ē pāl̄hma', tzamā' jā tū ixtapalh. Ē nalhcuyucan. Huā'mā' tī'ya't hua'chi tī tataspi'ttāyani't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

⁹Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī hui'xina'n jā taspī'ttāyani'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹⁰Pō'ktu tū Dios tlaha, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkāl̄h chī scu'jñī'ta'ntit ē chī pāxqui'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu ixpālacata hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹Quit iclacasqui'n milipō'ktuca'n hui'xina'n cascu'jtīt chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nalimaktīnī'nā'tit ixlipō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹²Jā iclacasqui'n laclhquititni' nalitaxtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzin tī ta'a'ka'ī' tī tatāyani'mā'nalh. Xlaca'n tamaktīnī'mā'nalh tū Dios cāmālacnūnī'lh.

¹³A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuanī', Dios tapācuhuilh ixa'cstu, ixpālacata jā tī ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'.

¹⁴Dios huanli:

Ixlīcāna' na'icsicua'lanātlahuayān. Ixlīcāna' na'icmaxqui'yān lhūhua' minatā'natna'.

¹⁵Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī'tīlh ē jā lakachā'nī'lh. Chuntza' maktīnī'lh tū Dios ixuanīnī't. ¹⁶A'cxni' chā'tin chī'xcu' huan ixlīcāna' tū xla'

chihuīna'n, xla' māpācuhūī ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātīnīn palh jā namākentaxtū. Chuntza' taliko'xamixa tī ixtatā'lāquilhni ixpālacata taca'tzī tzamā' chī'xcu' namākentaxtū. ¹⁷Nā Dios tapācuhuilh ixa'cstu. Chuntza' tlhualh ixpālacata ixlacasqui'n nataca'tzī tachi'xcuhui't tzamā' ixlīcāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. ¹⁸Quina'n ca'tziyāuj ixlīcāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuilh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhū'nīn. Ū'tza' lipāxuayāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmakapūtaxtūnī'ta'n. Chuhua'j ca'tziyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ¹⁹Ca'tziyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī, ē chuntza' jā tamakchuyīnī'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chi tū tzanestāya. Ca'tziyāuj natanūyāuj nac a'kapūn. ²⁰A'ntza' xapūla tanūnī't Jesús jā natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n, ixpālacata xla' litaxtulh xapuxcu' pālej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

Jesucristo lihui'licani't lipālej chuntza' chī ixui'lh Melquisedec

7 Tzamā' Melquisedec xla' puxcu' ixuanī't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmaknīn jā ixcāmaknīnī't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahuah. ²Abraham maxqui'lh tū ixlī'a'kcāuj ixlipō'ktu tū ixlimīnī't nac lāmaknīn. Ixtacuhūnī' Melquisedec huanicu'tun “tī xapūla xatze puxcu'.” Xla' puxcu' ixuanī't nac Salem. Chuntza' ixtacuhūnī' huanicu'tun “puxcu' tī cāmāko'xamixī tachi'xcuhui't.” ³Jā tatzo'kni' ixtacuhūnī' ixtāta' nūn ixtzī' Melquisedec. Jā tatzo'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzo'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhū'lh ē nūn a'cxni' nīlh.

Chuntza' chī chā'tin pālej ixuanī't chī tihua'na', chuntza' chī ī'Ska'ta' Dios.

⁴Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chī'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxquī'lh Melquisedec tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū tlajalh nac lāmaknīn. ⁵Īxū'nātā'natna' Levī tī pālejni' ixtahuanī't, xla'ca'n tamaktini'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuī'lh limāpa'ksin. Tamaktini'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xla'ca'n nā īxū'nātā'natna' Abraham ixtahuanī't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n israelitas. ⁶Melquisedec, masqui jā ixtalakapasni' Levī ixuanī't, xla' maktini'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahuah Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxquī' lhūhua' ixnatā'natna'. ⁷Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jā Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jā tī sicua'lanātlahuacan. ⁸Īxū'nātā'natna' Levī tī ixtamaktini'n tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatlajca'n israelitas, ē xla'ca'n tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūi't. Melquisedec hua'chi xalakahuancus, ixpālacata jā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios palh nilh. ⁹Īxū'nātā'natna' Levī ixtamaktini'n tū ixlī'a'kcāuj ixtatlajca'n israelitas. Tzē nahuanāuj Levī xokolh a'cxni' Abraham xokoni'lh Melquisedec. ¹⁰Chuntza' tzē nahuanāuj ixpālacata Levī īxū'nātā'nat Abraham ixuanī't, ē masqui jāna'j ixlacatuncuhūi'ni't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹Īxū'nātā'natna' Levī, tī pālejni' ixtahuanī't, xla'ca'n ixtascuja chuntza' chī limāpa'ksin tū Dios maxquī'lh Moisés. Huā'mā' limāpa'ksin jāla lactze cātlahua tachi'xcuhūi't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nea ā'chā'tin pālej chī Melquisedec ē jā chī

Aarón. ¹²A'cxni' natatanū xalacxtuncnu' pālejni', ixlacasqui'nea nalakpalīcan limāpa'ksin. ¹³Xasāsti' pālej, ū'tza' Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' jā īxū'nātā'nat Levī. Xla' īxū'nātā'nat Judá. Īxū'nātā'natna' Judá, jā ixa'nan ā'chā'tin pālej. ¹⁴Ca'tzīkō'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, xla' īxū'nātā'nat Judá ixuanī't. Moisés, a'cxni' lichihuina'nli pālejni', jā lichihuina'nli Judá ē īxū'nātā'natna'.

¹⁵Chuhua'j tzej ca'tzīcan tanūni't xtum pālej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. ¹⁶Melquisedec jā tanūlh lipālej chuntza' chī ixtahui'latca'n tachi'xcuhūi't. Nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh lipālej ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin tū jā maktin catispūtlī, ixpālacata xla' natahūi'la pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁷Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo: Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj. Hui'x chī Melquisedec.

¹⁸Chuhua'j limāpa'ksin tū Dios maxquī'lh Moisés jā'tza' tū ixtapalh, ixpālacata jāla lactze quincātlahuayān chī Dios lacasqui'n. ¹⁹Huā'mā' limāpa'ksin jāla quincātlahuayān lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalilaktalacatzuna'jīyāuj Dios.

²⁰Dios huanli ixlicāna' nalihui'li Jesucristo lipālej. ²¹Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzīn pālejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jā huan: Māpa'ksini' Dios mālactzeyilh ē xla' namākentaxtū tū huan: "Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj. Hui'x chī Melquisedec."

²²Ixtalacāxtlahuan Jesús ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla. ²³Ā'makapitzīn pālejni' lhūhua' ixtahuanī't ixpālacata ixtanītēlha ē ixtatanūtēlha ā'makapitzīn. ²⁴Jesucristo xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē jā makxteka lipālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin ixlakxoko. ²⁵Ū'tza' Jesucristo tzē nacālimakapūtaxtūkō'

ixlipō'ktuca'n tī tatapa'ksini' Dios
ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē
natlahua ixpālacata xla' hui'lh pō'ktu
quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj
sqi'ni'mā'lh Dios ixpālacataca'n tī
ta'a'ka'ī'.

²⁶Jesucristo xla' xapuxcu' pālej
chuntza' chī ixlacasqui'nca. Ixlipō'ktu
tū tlahua, pō'ktu tze. Jā tlahuani' tū
jā tze a'chā'tin. Jā tū tlahuani't tū
jā tze. Xla' jā chī xlaca'n tī tatlahua
tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn
jā lakachi'xcuhui'can. ²⁷Xla' jā chī
ā'makapitzin xanapuxcu'nu' pālejni'.
Xlaca'n lakali lakali talilakatāya pūla
tū ixpālacata ixcuentaca'n ū'tunu'n
ē ā'listān ixpālacata ā'makapitzin.
Jesucristo jā chuntza' tlahua. Xla'
mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān.
Xmān maktin mālacnūlh a'cxni'
tamacamāstā'lh ixlimān nac cruz.
Huā'mā' talakalhu'mān natāyani'
ixlipō'ktu quilhtamacuj. ²⁸Chuntza'
chī limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh
Moisés, ixcalihui'lican chi'xcuhui'n chī
xanapuxcu'nu' pālejni'. Chi'xcuhui'n
ixtahuani't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā
tze. A'cxni' maxqui'cani'ttza' huā'mā'
limāpa'ksin, Dios huanli ixlicāna'
nalihui'li i'Ska'ta' lipālej. Lihui'lilh
lipālej ixlipō'ktu quilhtamacuj. Chuntza'
pālej litahuil'lh chī Dios ixlacasqui'n.

Jesús tlahualh xasāsti' talacāxtlahuan

8 Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā':
Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej
chuntza' chī ixlacasqui'nca. Xla'
tā'chihuina'n Dios quimpālacataca'n.
Xla' hui'lacha' na ixpektūcāna'j Dios
nac a'kapūn. ²Xla' ū'tza' xapuxcu'
pālej nac templo tū hui'lacha' nac
a'kapūn. Tzamā' templo tlahualh Dios
ē jā tachi'xcuhui't. ³Ixlitlahuat chā'tin
xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios
talakalhu'mān. Nā ixtasqui'nī Jesucristo
namālacnūni' Dios talakalhu'mān. ⁴Palh

Jesucristo latlā'huancus cahuālh nac
cā'quilhtamacuj, xla' jā ixlalh lipālej,
ixpālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni'
Dios talakalhu'mān chuntza' chī
limāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés.
⁵Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī
xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan
nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni'
xla' ixtlahuamā'lh xako'xka' templo,
Dios huanilh:

Catla'hua'kōj chuntza' chī māsu'yuni'ca'
nac sipej tū huanican Sinaí.

⁶Ā'chulā' xatze tū tlahua xapuxcu'
pālej tī Jesucristo. Ā'chulā' xatze
talacāxtlahuan tū Jesucristo tlahualh,
ixpālacata naliko'xamixa Dios. Huā'mā'
ā'chulā' xatze, ixpālacata chuntza'
chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios
nacātlahuani' tachi'xcuhui't tū ā'chulā'
xatze tamālacnūn.

⁷Xapūla talacāxtlahuan jā a'cchā'lh
tū ixtasqui'nī. Ū'tza' litlahuaca
ixli'a'ktu' talacāxtlahuan. ⁸Dios ixca'tzi
tachi'xcuhui't jā tamākentaxtūlh.
Tatzō'kni' na ixtachihuin Dios chuntza'
chī Dios huanli:

Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni'
quit na'ictlahua a'ktin xasāsti'
talacāxtlahuan.

Na'iccātā'cāxtlahua tachi'xcuhui't israeli-
tas ē i'xū'nātā'natna' Judá.

⁹Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh
i'xū'nāpapna'ca'n a'cxni' iccāmāx-
tulh nac ti'ya't jā huanican nac
Egipto.

Xlaca'n jā tamākentaxtūlh ta-
lacāxtlahuan tū iccātā'tlahualh
xlaca'n.

Ū'tza' iccālimāpānūni'lh quit.

¹⁰A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj,
na'iccātā'tlahua ā'a'ktin
talacāxtlahuan tachi'xcuhui't
israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza'
nala: Quit na'iccāmāca'tzinī
quilimāpa'ksin.

Xlaca'n natakexmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹¹ Jā tī chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: "Ixlacasqui'nca hui'x nalakapasa' Dios."

Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlipō'ktuca'n naquintalalakapasa tī xalaka'tla' ē xalacstin.

¹² Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcuentaca'n.

Jātza' maktin ictilacapāstacli ixcuentaca'n.

¹³ Dios lichihuīna'nli ā'a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' ca'tzican xapūla talacāxtlahuan jātza' tū ixtapalh ē xam-asni'tza' jātza' catimaclacasqui'nca.

Chi makapāxuīcan Dios chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan

9 Xapūla talacāxtlahuan māsu'yu'lh chī lilaktaquilhpūtacan Dios. A'ntza' jā ixtakēstokcan nalaktaquilhpūtacan Dios, xla' ū'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. ² Tatlahualh a'ktin templo tū xamako'xka'. Ixka'lhī a'ktin lu'xu' tū ixmāpitzī a'ktu' cuarto. Xapūla cuarto ixui'lh tū ixpūyāhuacan cera. Ixyālh a'ktin mesa jā ixui'lh pāntzīn tū ixlilakatāyacan Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xatasicua'lanātlahuan.

³ Na ixchakēn lu'xu' ixui'lh ā'a'ktin cuarto jā ixuanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. ⁴ Huā'mā' cuarto ixuyālh a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro jā i'lhucuyacan siyensu. Nā a'ntza' ixui'lh a'ktin caja ixlīmactlahuacani't oro. Na ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro tū ixpūtojōmā'lh manā. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarōn tū ixakpu'ni't ē nā a'ktu' chihuix jā ixtzo'kcani't a'kcāuj limāpa'ksin.

⁵ Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'ni't na ixkelhni' caja. A'ntza' jā ixmacamāstā'can cuenta

na ixlacatīn Dios. Chuhua'j jātza' la ictilichihuīna'nli ā'chulā'.

⁶ Chuntza' ixlacāxlakō'ni't ixlipō'ktu. Pālejni' lakali lakali ixtatanū nac xapūla cuarto ē ixtatlahua tū ixtascujūtca'n.

⁷ Xmān xapuxcu' pālej tzē ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni' tū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' tū ixmālacnū ixpālacata chu ū'tza' ē nā tū ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁸ Chuntza'

Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān lihuān ixlimān xapuxcu' pālej tzē ixtanū na ixli'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chī nalitanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn jā ā'chulā' tasicua'lanātlahuan. ⁹ Huā'mā' templo xako'xka' hua'chi a'ktin

tatlahualakamakxtu chuntza' chī a'nan chuhua'j. Masqui xlaca'n ixtamālacnū talakalhu'mān ē xatamaknīn animalh, xlaca'n jāla ixtaca'tzī palh ixlicāna' ixcāmāpānūni'lh ixcuentaca'n.

¹⁰ Tahui'lat tū ixtamākentaxtū, ixpālacata ū'tza' tū ixtahua' ē chu ū'tza' tū ixtalipaxa ē chu ū'tza' tū ixtalilakche'kē' ixpulātuca'n chuntza' chī ixtahui'latca'n. Tzamā' tahui'lat ixtamākentaxtū a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasāsti' talacāxtlahuan.

¹¹ Chuhua'j tlahuacani't xasāsti' talacāxtlahuan. Cristo litanūni't xapuxcu' pālej. Xla' tlahua ixtascujūt xapuxcu' pālej nac a'ktin templo jā ā'chulā' ka'tla' ē ā'chulā' tze. Huā'mā' templo jā ixtatlahuatca'n chi'xcuhui'n, ixpālacata jā xala' nac cā'quilhtamacuj.

¹² Ā'makapitzīn xapuxcu' pālejni' ixtatanū na ixli'a'ktu' cuarto ē ixtamānū ixka'lhni'ca'n chivo ē huācax. Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Ka'lhni' tū Cristo mālacnūlh, xla' ū'tza' tū ixka'lhni'. Xmān maktin mālacnūlh. Chuhua'j tanūni'ttza' nac a'kapūn jā ā'chulā' xatze. Ū'tza' tzē nalixoko quincuentaca'n pō'ktu quilhtamacuj. ¹³ Pālejni' xlaca'n

ixtalilacapa'lhni'n ixka'lhni'ca'n chivos ē huācax ē xalhca'ca'n huācax tū ixtalhcuyu. ¹⁴Ixka'lhni' Cristo tzē natlahua tū ā'chulā' xatze ē jā ixla' animalh. Maktāyalh Espiritu Santo tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' Cristo tamacamāstā'lh ē litaxtulh a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios. Tzamā' talakalhu'mān ixlicāna' xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū quincuentaca'n, ē chuntza' lakpalilh quintalacapāstacni'ca'n. Chuhua'j jātza' tū tū quincāmāmakchuyiyān chī xapūla ixtlahuayāuj tū jā tze. Chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵Cristo ū'tza' tī cāxtlahualh xasāsti' talacāxtlahuan. Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj xlaca'n tī cāta'sani'nī't, chuntza' chī Dios huanli xapūla. Cristo nīnī'ttza' quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē nacāxapani' ixcuentaca'n tī tatlahuanī't tū jā tze chuntza' chī huan limāpa'ksin tū xapūla talacāxtlahuan. ¹⁶A'cxni' chā'tin chī'xcu' tzo'ka a'ktin ca'psnap ixpālacata namāstā' ixtalalahu'mān, jāna'j tū ixtapalh a'cxni' jāna'j laksputa tzamā' chī'xcu'. ¹⁷A'cxni' laksputa tī tlahuanī't tzamā' ca'psnap, a'cxni'cus quilīmacuan tū ixtzo'kni't. ¹⁸Nā chuntza' Dios a'cxni' cātā'tlahualh xapūla talacāxtlahuan tachi'xcuhui't, ixtasqui'nī nani' lakatin animalh. ¹⁹Moisés xapūla cāhuanilh tachi'xcuhui't ixlipō'ktu chuntza' chī huanli limāpa'ksin. Ā'listān mā'ca'lh ixmakchī'xit borrego tū xatzu'tzo'ko na ixpekni' hisopo ē lilakmojōlh ixka'lhni' huācax ē chivo tū ixtā'mālacxtuccani't xcān. Lilaxmani'lh ca'psnap jā ixtatzo'kni' limāpa'ksin. Cālītlahualh ka'lhni' na ixa'kxāka'n tachi'xcuhui't. ²⁰Huanli Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu tzucuni'ttza' talacāxtlahuan tū hui'xina'n namākentaxtūyā'tit chuntza' chī māpa'ksini'nī't Dios.” ²¹Nā chuntza'

Moisés litlahualh macsti'na'j ka'lhni' nac templo xako'xka' ē nā ixlipō'ktu tū ixuī'lh a'ntza' tū ixmaclacasqui'ncan na ixlacatin Dios. ²²Chuntza' chī huan huā'mā' limāpa'ksin, ka'lhni' pō'ktu lixapacan cuenta. Palh jā tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios jā cāmāspūtūnu'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't

²³Chuntza' ixcāliche'kē'can ixka'lhni' huācax ixlipō'ktu tū ixuī'lh nac templo xako'xka'. Tzamā' xmān hua'chi tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn ixlacasqui'nca namālacnūni'can Dios a'ktin talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā' talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā' xatze. ²⁴Cristo jā a'ntza' hui'lh nac templo tū tatlahuanī't tachi'xcuhui't. Tzamā' templo tū yālh nac cā'quilhtamacuj xmān hua'chi tlahualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūni't nac a'kapūn. A'ntza' hui'lh na ixlacatin Dios. A'ntza' squi'ni' Dios quimpālacataca'n. ²⁵Xapuxcu' pālej xala' nac cā'quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. A'cxni' tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā chuntza' tlahualh. Jā maklhūhua' talacnūlh. ²⁶Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', maklhūhua' ixnīlh a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Xla' jā maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin milh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laksputi xapūla talacāxtlahuan. Nīlh ē chuntza' cālīmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ²⁷Quilipō'ktuca'n naniyāuj xmān maktin. Ā'listān Dios naquincākelhasqui'niyān. ²⁸Nā chuntza' Cristo, xmān maktin tlahualh

talakalhu'mān ē chuntza' lixokolh ixcientaca'n tachi'xcuhui't. Jātza' ā'maktin catimilh pātini'n. A'cxni' namin ixlīmaktu', nacāmakapūtaxtūkō' tī taka'lhīmā'nalh.

10 Dios maxqui'lh Moisés limāpa'ksin. Huā'mā' limāpa'ksin jāla quincātlahuani'yān tū Cristo quincātlahuani'yān. Tzamā' limāpa'ksin hua'chi tlhualakamakxtucani't tū ā'chulā' xatze. Chuntza' chī huan huā'mā' limāpa'ksin, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza' tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūcan chuntza' chī huan tzamā' limāpa'ksin jāla cātlahua lactze xlaca'n tī chuntza' talilaktaquilhpūta Dios. ² Palh tzamā' limāpa'ksin ixcāmāpānūni'lh cahuālh ixcientaca'n, xlaca'n jātza' ixtitamacka'tzilh palh talaclē'ncus, ē chuntza' ixtamakxtekli tamālacnū talakalhu'mān. ³ Tzamā' limāpa'ksin jāla cāmāpānūni' ixcientaca'n. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaqui ixcientaca'n cā'ta cā'ta. ⁴ Tzamā' talakalhu'mān jā cāmāpānūni' ixcientaca'n, ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē chivos jā tū limacuan.

⁵ Ū'tza' lihuanli Cristo a'cxni' ixmimā'htza' nac cā'quilhtamacuj, huanilh Dios:

Hui'x jā lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' ixka'lhni' animalh ē nūn tū lilakatāyaca'na'.

Hui'x quincāxtlahuani'nī'ta' a'ktin macni', ē chuntza' tzē na'ictalacnū quina'cstu.

⁶ Jā lakatiya' chī lakahui'lica'na' animalh tū lhucuyucan nac pūmacamāstā'n.

Jā lakatiya' tū tamālacnū ixpālacata ixcientaca'n.

⁷ Ū'tza' iclihuani: “Ē icmimā'lh ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.”

⁸ Xapūla huanli Cristo chī Dios jā lakati chī mālacnūni'can xatamaknīn animalh

ē tū lilakatāyacan ē xalakatin animalh tū lhucuyucan nac pūmacamāstā'n, ē jā lakati tū tamālacnū ixpālacata nacāxapani'can ixcientaca'n. Tzamā' jā lipāxuhua Dios masqui tamālacnū talakalhu'mān chuntza' chī huan limāpa'ksin. ⁹ Ā'listān Cristo huanli: “Ū'tza' iclīmini't ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.” Dios māpānūlh talacāxtlahuan xala' makāstza' ē hui'lilh tū ā'xmān xasāsti'. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Chuntza' cālītlhualh lactze tachi'xcuhui't pō'ktu quilhtamacuj.

¹¹ Ixlipō'ktuca'n pālejni' tī israelitas tatlahua ixtascujūtca'n lakali lakali. Maklhūhua' tamālacnū chu ū'tza'tza' talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān jā maktin caticāmāpānūni'lh ixcientaca'n tachi'xcuhui't. ¹² Cristo xmān maktin nilh. Chuntza' limālacnūlh a'ktin talakalhu'mān tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palaj tunca tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios, ixpālacata Cristo nā xla' māpa'ksini'n.

¹³ A'ntza' ka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios nacātlaja ixtā'lāquiclhaktzi' ē nacāmākentaxtūni tū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' cālītlhualh lactze pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios ixlipō'ktuca'n tī cāxapani'nī't ixcientaca'n. ¹⁵ Espīritu Santo nā chuntza' huan. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli xapūla:

¹⁶ Ā'listān na'iccātā'tlahua xlaca'n a'ktin talacāxtlahuan, huanli Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmākexmatī quilimāpa'ksin.

Quit na'iccālakpalini' ixlistacna'ca'n ē ū'tza' natalimākentaxtūcu'tun.

¹⁷ Ā'listān huanli:

Jātza' icticālacapāstacni'lh ixcientaca'n.

Jātza' icticālacapāstacni'lh tū jā tze tū tatlahualh.

¹⁸ Chuntza' Dios quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n. Jātza' ixlacasqui'nca namālacnūni'yāuj Dios ā'a'ktin talakalhu'mān tū naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n.

**Ixlacasqui'nca
nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios**

¹⁹ Chuhua'j, tā'timin, Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhua'j jā tijicua'nāuj natā'chihuina'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālanī't. ²⁰ Cristo nīni'ttza' quimpālacataca'n, ē quincāmālaqui'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' pālej. Xla' squi'ni' Dios quimpālacataca'n quina'n tī tapa'ksini'yāuj Dios. ²² Ū'tza' nalilaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē ū'tza' nalīmakapāxui'yāuj expālacata lipāhuanāuj Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē expālacata ca'tziyāuj quincuentaca'n quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza'. Hua'chi cālīmakche'kē'cani'ttza' quīmacni'ca'n xastala'nka' xcān. ²³ Jā tilakachā'ni'yāuj nūn macsti'na'j chī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ²⁴ Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quina'n. Nalāmaktāyayāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxqui'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze. ²⁵ Makapitzin jātza' tatā'talacxtimī tī ta'a'ka'tni' Dios. Xatze natalacxtimīyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāni'yāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca expālacata ca'tziyā'tit hui'xina'n talacatzuna'jīmā'htza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

²⁶ Palh chā'tin māca'tzīnicani't tū ixlicāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū a'nampala tū namāpānū ixcuenta. ²⁷ Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios naputzāna'nī. Dios namakapātīnīn nac macscut jā nacālhcuyu ixtā'lāquiclhaktzi'. ²⁸ Chuntza' chī

huan līmāpa'ksin tū Dios maxqui'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan palh chā'tin chī'xcu' jā ixmākentaxtū līmāpa'ksin, ū'tza' ixtalīmaknī. Jā ixtalakalhu'man.

²⁹ Chuntza' ixcāmākapātīnīncan tī jā ixtamākentaxtū līmāpa'ksin xala' makāstza'. Ā'chulā' namakapātīnīncan palh chā'tin lakmaka'ni't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' tī nīlh ē lixapalh ixka'lhni' quincuentaca'n chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuhuālh tī lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīncan expālacata lakmaka'n ixEspīritu Dios tī quincālakalhu'manān. ³⁰ Ca'tziyāuj Dios huanli: "Xmān quit tzē na'iccāmākapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit Māpa'ksini' ē quit na'iccāputzāna'nī quintachi'xcuhuī't." ³¹ Lījicua' palh expātīni'uj na ixmacan Dios xalakahuan.

³² Calacapāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cātamāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n expātīni'nā'tit a'cxni' ixcātaputzastālani'yān.

³³ Makatunu' ixcātalakapalayān ē ixcātātucsān nac cā'lhūhua'lacatin. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzin chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n.

³⁴ Ixcālalkalhuma'nā'tit hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan makapitzin nac pūlāchi'n. A'cxni' lē'nca tū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n jā līlipuhuantit expālacata ca'tziyā'tit ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn tū ā'chulā' xatze ē tū jā maktin catisputli. ³⁵ Chuhua'j, jā catamakchuyi'tit. Calacapāstactit namaktīni'nā'tit mintatljaca'n xala' nac a'kapūn. ³⁶ Catāyani'tit. Jā timakxtekā'tit natlahua'yā'tit tū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaktīni'nā'tit tū Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n. ³⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Jätza' ā'makās sputa, namin tī ixlimitē ē jätza' catitanajilh.

³⁸Ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n xipālacata talipāhuan Dios, xlaca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlamatca'n.

Palh tī nataxtutāya na quintej, jā tze ca'ictimakca'tzilh.

³⁹Quina'n jā hua'chi ā'makapitzin tī tataxtutāya na ixtej Dios ē tatzānkā. Quina'n lipāhuanāuj Dios ē a'kapūtaxtunī'taujta'.

Tzej talatlā'huan xlaca'n tī ta'a'ka'i'

11 Lipāhuanāuj Dios, ē chuntza' ca'tziyāuj namaktini'nāuj tū ka'lhīmā'nauj. Nā ca'tziyāuj a'nan tū jānā'j maktin laktzi'nāuj. ²Tachi'xcuhui't xalacmakās, xlaca'n ixtamakapāxui' Dios, xipālacata xlaca'n ixtalipāhuan Dios.

³Nā quina'n lipāhuanāuj Dios ē chuntza' ca'tziyāuj Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē chi'chini' ē mālhcuyui' ē ixlipō'ktu tū a'nan nac a'kapūn. Dios chihuina'nli ē chuntza' tlahuakō'lh. Dios cā'tlahualh pō'ktu tū tasu'yu, masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tzē ixlaktzi'ncan.

⁴Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān tū xatze ē jā chi' mālacnūlh Caín. Abel ixlipāhuan Dios, ē chuntza' Dios laktzi'lh tze. Dios maktini'lh talakalhu'mān tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, masqui nini'ttza', quincāmāsu'yuni'yān chi' nalipāhuanāuj Dios.

⁵Nā Enoc ixlipāhuan Dios ē ū'tza' jā linilh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Jāla maclaca, xipālacata Dios ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan a'cxni' Enoc ixlatlā'huancus nac cā'quilhtamacuj, xla' ixmakapāxui' Dios. ⁶Nūn chā'tin tzē namakapāxui' Dios palh jā lipāhuan Dios. Tī tamin talaktaquilhpūta Dios, ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka'i' Dios hui'lh

ē cāmaktāya tī nataliputza ixlipō'ktu ixlīstacna'ca'n.

⁷Nā Noé ixlipāhuan Dios ē a'ka'i'lh ixlicāna' chi' Dios ixuanini't namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē ū'tza' litlahualh a'ktin barco. Chuntza' ta'a'kapūtaxtulh xalani'n na ixchic. Noé mākentaxtulh tū Dios ixuanini't, ē chuntza' ixlitasu'yu ā'makapitzin jā lactze ixtahuanit' xipālacata xlaca'n jā ixta'a'ka'i' tū ixuanit' Dios. Noé ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios limāpānūni'lh ixcenta.

⁸Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh na'a'n nac a'ktin ti'ya't tū Dios namaxqui'. Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni', masqui jā ixca'tzi jā nachā'n. ⁹Abraham ixlipāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh jā namaxqui'can ti'ya't, chuntza' chi' Dios ixuanini't. Ixtlahuani't ixa'cchic jā ixui'lh hua'chi chā'tin xamini'. Nā chuntza' ixui'lh ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat tī ixuanican Jacob. Xlaca'n nā Dios cāmāxqui'lh ti'ya't. ¹⁰Chuntza' ixlīhuī'lh Abraham xipālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tū Dios ixtlahuani't chuntza' chi' ixtalacasqui'nin. Huā'mā' cā'lacchicni' jā maktin catisputli.

¹¹Ā'nā Sara ixlipāhuan Dios. Ū'tza' tzē lika'lhilh chā'tin i'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuanit'. Masqui ixtēlaktzā'lanī'ttza' ixquilhtamacuj, Sara a'ka'i'lh Dios namākentaxtū tū ixuanit'. ¹²Chuntza' Dios maxqui'lh chā'tin i'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuanit'. I'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chi sta'cu ē cucujnu' tū tahuī'lāna'lh na ixquilhtūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtle'kekō'can.

¹³Abraham ē Isaac ē Jacob tanilh. A'cxni' tanilh, jānā'j ixtamaktini'n tū Dios ixmālacnūni't. Xmān ixtalaktzi'n makat. Tapāxuhualh xipālacata ixtaca'tzi Dios nacāmākentaxtūni' tū

ixcāhuanini't. Xlaca'n tzej ixtaca'tzi ixtalatlā' huan hua'chi tejetlā' hua'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁴ Chuntza' ixtalichihuina'n xlaca'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. ¹⁵ Xlaca'n jā ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtuni'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspitli tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹⁶ Xlaca'n jā ixtalacapāstaca ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtataxtuni'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tū hui'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios jā cālimāxana'n a'cxni' xlaca'n tahuan ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'lini't a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn jā xlaca'n natatahui'la.

¹⁷ Nā Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh limakni Isaac ti xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuani't. Ixmaxqui'cu'tun hua'chi a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksini't expālacata ixlacasqui'n Abraham namāsu'yu palh ixlicāna' ixpāxqui' Dios. ¹⁸ Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuanini't expālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' i'xū'nātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā'lh makni Isaac chuntza' chī Dios ixuanini't, expālacata ixca'tzi Dios namaxqui'pala ixlatamat. Jā makās i'sputa ixmaknica Isaac. Dios maxqui'pālh ixlatamat.

²⁰ Ā'nā Isaac ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālihuanilh ixka'hua'chan chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Ixcamana' ixcāhuanican Jacob ē Esaú. ²¹ Nā Jacob ixlipāhuan Dios. Ū'tza' cālihuanilh ixnatā'natna', ti ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsicua'lanātlahua. Chuntza' cāhuanilh a'cxni' nanitza'. Litaquilhpūtalh ixpāla'c ē makapāxui'lh Dios. ²² Nā José ixlipāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jātza' makās i'sputa nani, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlaclucutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

²³ Ixtāta' ē ixtzi' Moisés nā ixtalipāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksini'lh nacāmaknikō'can ixlipō'ktu lacstīn xmān laka'hua'chan. Moisés mātze'kca a'cxni' ixlacatuncuhui'ni'tcus. Xlaca'n talaktzi'lh tze'huani't ixuani't ē tamātze'kli a'ktu'tun mālhcuyu'. Jā tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksin puxcu'. ²⁴ Nā Moisés ixlipāhuan Dios. A'cxni' chi'xcu'tza' ixuani't, jātza' ixtahui'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' jā ixmakastacni't ixtzu'majāt puxcu'. ²⁵ Moisés jātza' tahui'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', expālacata a'ntza' ixlipāxuan tū jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahui'la ixtachi'xcuhui't Dios masqui capātini'lh. ²⁶ Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlilakmaka'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixliricujca'n xala' nac Egipto. Xla' jā lakpuhuanli tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xla' lakpuhuanli tū xala' nac a'kapūn. ²⁷ Moisés ixlipāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Jā ixjicua'ni' puxcu', masqui ixca'tzi palh ixstzi'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzi'ni't Dios, masqui jāla laktzi'ncan.

²⁸ Moisés ixlipāhuan Dios. Chuntza' cāhuanilh israelitas natamakni borregos ē natalitlahua macsti'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' āngel jā cāmaknilh ixlīmaksāsti'ca'n israelitas a'cxni' cāmaknilh ixlīmaksāsti'ca'n xalani'n nac Egipto. ²⁹ Israelitas ixtalipāhuan Dios. Xlaca'n tapātacutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chi nac cā'ti'ya'tna' jā cā'scahuahua. Xalani'n nac Egipto ti ixtastālaní', a'cxni' titapātacutcu'tunli, xlaca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Israelitas ixtalipāhuan Dios, ē chuntza' xlaca'n a'ktojon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā' huan cā'lacchicni' tū ixuanican Jericó. Chuntza' li'a'kā'lh

talhta'm xachihuix tū ixlitamacsti'li'ni't cā'lacchicni'. ³¹Cāmāknicā tī xalanī'n nac Jericó tī jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, tī pūla xamaklani' ixuanī't, xla' jā maknica. Rahab ixlipāhuan Dios, ē xla' ixcāmānūni't na ixchic israelitas tī ixta'a'ni't talaktzi'hui'lini'n nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' jā talimāknilh Rahab.

³²Jā ixlacasqui'nca ā'chulā' na'iccālihuaniyān ā'makapitzin tī talipāhuanli Dios. Jā icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tū tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jefté ē David ē Samuel ē ixa'kchihuina'nī'n Dios. ³³Xlaca'n ixtalipāhuan Dios. Ū'tza' taliskāhui'lh ā'makapitzin cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksī. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsicua'lanātlahualh chuntza' chī ixcāhuani'ni't. Ā'makapitzin ixcālaktamāknūcan leones. Dios cāmaktāyālh ē chuntza' jā cāhua'lh. ³⁴Ā'makapitzin ixcāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzin ixcālimāknicu'tuncan espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xlaca'n jā lactli'hui'quin ixtahuani't, Dios cāmātlī'hui'clhli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua lāmāknīn ē ixtamakatzā'la ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. ³⁵Makapitzin puncan, Dios cāmālacastālancuanini'lh ixcamana'ca'n, tī ixtanini'tcus.

Ā'makapitzin tachi'xcuhui't tzej cāmākapātīnīnca hasta jā tanilh. Palh xlaca'n ixtakelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'ī, jā'tza' ixticāmākapātīnīnca. Xlaca'n jā takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzi natakā'lhī ixlatamatca'n tū xatze a'cxni' Dios nacāmālacastālancuanī nīni'n. ³⁶Ā'makapitzin cālākapalaca ē cāmāksno'kca. Ā'makapitzin cāmānūca nac pūlāchī'n ē cātūpixui'lica licā'n. ³⁷Ā'makapitzin cācucta'lamāknīca. Ā'makapitzin cālācxa'ta'hui'lica. Ā'makapitzin cālimāknīca espada. Ā'makapitzin ixta'a'cuantlā'huan ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu' ē chivos.

Lacxcamanīni'n ixtahuani't. Ixcālākmā'ncan ē ixcāmākapātīnīnca. ³⁸Ixtatzā'latlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't ē nac cā'kēstīni'n. Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixtapuhuan jā tū ixtapalhca'n tī ixta'a'ka'ī, ē masqui ā'chulā' ixtapalhca'n. ³⁹Tzamā' tachi'xcuhui't ixtalipāhuan Dios ē ixtamakapāxui Dios. Masqui ixtalipāhuan Dios, xlaca'n jā tamaktini'nkō'lh ixlipō'ktu tū Dios ixcāmālacnūni'ni't. ⁴⁰Dios ixlacasqui'n a'cxtim ixquincātātā'lan, ixpālacata lactze ixtalitaxtulh chuntza' chī quina'n.

Calaktzi'lēuj Cristo

12 Quina'n ca'tziyāuj chī tzamā' chī'xcuhui'n ixtalipāhuan Dios. Masqui xlaca'n tapātīni'lh, jā tataspi'tli na ixtej Dios. Quina'n cacāmāksca'tui xlaca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj tū quincāmāmakchuyiyān na ixtej Dios. Jā'tza' catlahuāuj tū jā tze, masqui jicslihua' makxtekan. Jā calakachā'ni'uj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ²Chuhua'j calaktzi'lēuj Jesucristo. Quina'n tī a'ka'iyāuj Jesucristo quincāmākapūtaxtūni'ta'ntza'. Xla' naquincāmaktāyayān na'a'ka'iyāuj ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla' pātīni'lh a'cxni' nilh nac cruz. Masqui lakmā'ca ē masqui pātīni'lh, xla' pātīkō'lh ixpālacata ixca'tzi ā'listān napāxuhua. Chuhua'j hui'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksīni'n Dios.

³Capāstactit chī pātīni'lh Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani chī'xcuhui'n tī ixtaquiclhaktzi'n. Chuntza' jā calakachipini'ntit masqui pātīni'mpā'na'ntit. Jā camakxtektit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴Masqui lhūhua'tza' tū pātīni'ta'ntit, jā ixtā'chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzin tī cāmāknīca. ⁵Palhāsā'

pātza'nkānī'ta'ntit ixtachihuīn Dios jā Dios quincāmaxquī'yān talacapāstacni' ē quincālaktzī'nān hua'chī ixlacstīn. Chuntza' huan:

Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios cāstacyāhuayān. Jā calakachipini' a'cxni' xla' lacaquilhniyān.

⁶Dios cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n ti cāpāxqui'.

Cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n ti cātlahuani't ixlacstīn.

⁷Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhniyān. Palh Dios cālacaquilhniyān, chuntza' lītasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlacasqui'nca chā'tin xatāta' nacāla-caquilhni' ixlacstīn. ⁸Dios cālacaquilhni' ixlipō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhni'n chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlicāna' ixlacstīn Dios.

⁹A'cxni' quincāmakastacni' quintāta'ca'n, ixquincālacaquilhniyān ē quina'n ixcālakachi'xcuhui'yāuj. Ā'chulā' ixlacasqui'nca quina'n nakexmatni'yāuj quinTāta'ca'n Dios ti quincāmaxquī'yān quilatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ¹⁰Quintāta'ca'n ti xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n ixquincālacaquilhniyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xlaca'n ixtalacasqui'n lilacatejtin ixlata'kchokouj nac cā'quilhtamacuj. Nā Dios quincālacaquilhniyān, ixpālacata quincālacapāstacān. Xla' lacasqui'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'.

¹¹A'cxni' quincālacaquilhniyān, lipuhuanāuj. Masqui quincātāmālaka-putziyān, ā'listān tze lītaxtuyāuj, ē chuntza' līscā'tāuj.

Lijicua' palh jā nakexmatni'yāuj Dios

¹²Chuhua'j calāmāhuixcāni'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. ¹³Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n tū jāna'j

tzej ta'a'ka'ī. Chuntza' xlaca'n jā catitatamakahuasli.

¹⁴Lipāxuhua cacātā'tahui'la'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxteku'tun tlahua tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. ¹⁵Dios lakahu'manini'n. Catamakxteknit'it Dios nacāmaktāyayān milipō'ktuca'n. Jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmāmakhuyī ā'makapitzin ti ta'a'ka'ī.

¹⁶Jā caka'lhī'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixla' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' listā'lh tū ixmakxteknī'cani't tū ixpālacata limaksāsti' ixuani't. ¹⁷Hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'listān xla' ixlacasqui'n ixmaxqui'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalicu'tunli tū ixtlahuani't.

¹⁸Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māstā'lh limāpa'ksin nac sipej jā huanican Sinaí. Israelitas xalanī'n makāstza' tatalacatzuna'jilh nac Sinaí. Talaktzī'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuani't ē jā makli'pli'. ¹⁹Takexmatli a'ktin līskoli' ē a'ktin tachihuīn. A'cxni' takexmatli ixtachihuīn Dios, xlaca'n tahuanli jātza' ā'chulā' cachihuīna'lh.

²⁰Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin īxa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animalh natāya a'ntza' ixlacasqui'nca nalīlacatalamaknīcan chihuix. ²¹Ti talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: "Icxpipimā'lh ixpālacata icjicua'n."

²²Hui'xina'n jā chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sión ē nac cā'lacchicni' jā hui'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīni't ē tamakapāxuimā'nalh

Dios ti xapūla ixlacstīn Dios, ti tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā hui'lh Dios. Ū'tza' ti nacāputzāna'nīkō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhi't. Nā a'ntza' tahuilāna'ncha' ixlistacna'ca'n ti tanīni'ttza' ē cātlahuacani't lactze. ²⁴ Hui'xina'n a'ka'īni'ta'ntit Jesucristo ū'tza' ti makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuani't xasasti' talacāxtlahuān. Ixka'lhni' Jesucristo cālīche'kē' ixlistacna'ca'n tachi'xcuhi't. Ē chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

²⁵ Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca ti jā takexmatni'lh Moisés ti Dios māchihuīnīlh. Ā'chulā' naquīncātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Lakmajtza' Dios chihuīna'nli a'cxni' ixtatakēstokni't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Ti'ya't tachi'quīlh. Chuhua'j Dios huan: “Quit na'icchi'quipala ti'ya't ē jā xmān ti'ya't. Nā na'icchi'qui a'kapūn.” ²⁷ Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlipō'ktu tū cāmālacatzucuni't. Ā'xmān natahui'la tū jāla lacachi'quīcan. ²⁸ Quina'n natā'tahui'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quīlhtamacuj. Chuhua'j namaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ē nalakachi'xcuhi'yāuj ē namakapāxuiyāuj chuntza' hua'chi chī xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlicāna' Dios hua'chi a'ktin ka'tla' lamana' xpālacata xla' nacāmakapātīnīn xla'ca'n ti jā takexmatni'.

**Palh tzej nalatā'kchokoyāuj,
chuntza' nalimakapāxuiyāuj Dios**

13 Calāpāxqui'tēlha'tit milipō'ktuca'n xpālacata hui'xina'n lītā'tīmīn. ² Cacāmān'ūtīn na minchicca'n ti taminācha' xala' makat. Ā'makapitzīn ti chuntza' tatlahuani't, xla'ca'n tamānūni't āngeles na ixchicca'n,

masqui xapūla jā ixtaca'tzī palh xla'ca'n āngeles ixtahuani't.

³ Jā cacāpātza'nkātīn ti cāchi'cani't. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chi cātātā'chī'ni'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātīn ti tapātīni'mā'nal. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chi nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit.

⁴ Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxqui'n. Dios nacāmakapātīnīn xla'ca'n ti chuntza' tala.

⁵ Jā xmān calacapāstactit chī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Lipāxuhua catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huani't: “Pō'ktu quīlhtamacuj na'ictā'latahui'layān. Jā maktin ictimāxteknī'.” ⁶ Ū'tza' jā catilījicua'nui. Tzē nahuanāuj:

Māpa'ksīni' Dios quīmaktāya. Jā ictijicua'ni'lh tū naquīntatlahuani' tachi'xcuhi't.

⁷ Cacālacapāstactit xla'ca'n ti pūla cātāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Cacāpāstactit chī ixtalīlatlā'huan xla'ca'n, ē chuntza' catlā'hua'ntit.

⁸ Jesucristo chu ū'tza'tza' chī tihua'na'. Jā makstīn talakpalī. ⁹ Jā catamakxtektit nacātāmāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun tū jā a'ka'īni'ta'ntit. Dios ū'tza' ti quīncāmaktāyayān chī nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun xpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quīncāmaktāyayān. Masqui ā'makapitzīn takexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya xla'ca'n.

¹⁰ Pālejni' ti tascuja na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macsti'na'j xaquīnīn animalhna' tū mālacnūni'cani't Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'cani't Dios tū quīncāmāpānūni'yān quīncuentaca'n. Huā'mā' talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Xapuxcu' pālej, xla' lē'n ixka'lhni' animalh xatamāknīn

hasta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xatasicua'lanātlahuan jā ixlī'a'ktu' nac cuarto. A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhi't. Ixmacni'ca'n animalh, tzamā' cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuyucan. ¹²Nā Jesús nā māxtuca nac cā'lacchicni'. Ē a'ntza' nilh. Chuntza' pātini'lh ixpālacata ixcālīmāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n tachi'xcuhi't. ¹³Lakmaka'nca Jesucristo a'cxni' māxtuca nac cā'lacchicni' ē xtoko-hua'ca'ca nac cruz. Quina'n a'ka'iyāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātini'nāuj a'cxni' quincātalakmaka'nān ixpālacata Jesucristo. ¹⁴Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū nalaktzi'nāujcus. ¹⁵Jātza' mālac-nūni'yāuj Dios xatamaknīn animalh. Xatze camaxqui'uj tapāxcatca'tzin Dios. Ū'tza' hua'chi talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tli'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶Jā capātza'nkātīt natlahua'yā'tit tū tze ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū lipāxuhua Dios.

¹⁷Cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Catlahua'tit tū cātahuaniyān. Xlaca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka'iyā'tit. Xlaca'n natamaxqui' cuenta Dios chī tascuja. Xlaca'n cā'tapāxuhuān natascuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksiyān. Palh jā nacākexpa'tni'yā'tit, natalilipuhuan. Ē hui'xina'n jā tū caticālīmacuani'n.

¹⁸Calī'orarli'tit quimpālacata. Quit icca'tzi icmākentaxtūlh tū Dios quimacamaxqui'nī't. Pō'ktu quilhtamacuj ictlahuacu'tun tū tze. ¹⁹Iccāsqui'ni'yān calī'orarli'tit Dios palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālin

²⁰Dios ū'tza' tī quincāmakapāx-uīyān. Xla' mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jesucristo nilh ē lixapalh ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' licāxtlahualh talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j xla' tihua'na' naquincāmaktaka'lhān. ²¹Dios cacāmaxqui'n talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza' chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' litlahua ixlītlī'hui'qui Jesucristo. Calakachi'xcuhi'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²²Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān līlacatzucu nakelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā' ca'psnap tū iccātzo'knuni'nī'ta'n. ²³Ic-cāmāca'tzinīcu'tunān makxtekanī'ttza' Timoteo. Chuhua'j jā'tza' tachi'n. Palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

²⁴Cacāsalarli'tit ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac templo. Calāsalarli'tit milipō'ktuca'n. Tā'timīn xala' nac Italia cātahuaniyān.

²⁵Dios cacāsīcua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Litzucuca carta

1 Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios ē Māpa'ksini' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yān saludos milipō'ktuca'n israelitas tī tapa'ksini'yā'tit Dios, tī ta'a'kahuani'nī'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

²Tā'timin, catahui'la'tit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān lhūhua' catūhuālh ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo. ³Ca'tziyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā makxtekā'tit chī a'ka'ī'yā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit chī natāyani'yā'tit. ⁴Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē chuntza' nalisca'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī nalimākentaxtūkō'yā'tit ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nin Dios.

⁵Palh hui'xina'n jā ca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit tzej, casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāsu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasitzi' māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhni'n. ⁶A'cxni' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios ixlicāna' nacāmaxqui'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā caticāmaxqui'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun ē calhāxcuhuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. ⁷Tī lacpuhuan chuntza', Dios jā catimaxqui'lh tū squi'ni'. ⁸Tī jā xmān a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xla'cā'n jā maktin taca'tzi' tū natatlahua.

⁹Hui'xina'n, tā'timin, tī catihuālh tachi'xcuhui't, calipāxuhua'tit ixpālacata Dios cālaktzi'nān jā chī catihuālh tachi'xcuhui't. ¹⁰Hui'xina'n, tā'timin, tī lacricujnu', calipāxuhua'tit ixpālacata

ca'tziyā'tit Dios laktzi'n mintumīnca'n hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin xa'nat. ¹¹A'cxni' chī'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat yuja. Ixlitzēhuanit' sputa. Nā chuntza' talisputa lacricujnu' lihuān tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātini'ncan ē natāyani'can

¹²Lipāxuhua tahui'lāna'lh xla'cā'n tī lilacatejtin tapāti tū cā'a'kspula. Palh xla'cā'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān tū Dios cāmālacnūni' tī tapāxqui'. ¹³Palh chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanli Dios mālacpuhuanilh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuhui't catatlahualh tū jā tze. ¹⁴A'cxni' chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, xla' ixli'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahui' chuntza'. ¹⁵Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ixcuenta. A'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalini.

¹⁶Ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kshāhui'tit, tā'timin. ¹⁷Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincāta-maxqui'ni'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxqui'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macsti'na'j. ¹⁸Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nin. Quincāmaxqui'n quilatamatca'n xasāsti' ixpālacata ixtachihuīn Dios tū ixlicāna'. Chuntza' quina'n xapūla a'ka'ī'nī'tauj. A'listān lhūhua' ā'makapitzin nata'a'ka'ī'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

¹⁹Calacapāstactit huā'mā', tā'timin. Milipō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit

pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasitzi'yā'tit. ²⁰Tasitzi' quincāmāmakchuyiyan. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios. ²¹Camāpānūkō'tit ixlipō'ktu tū jā tze ē ixlipō'ktu tū jā limacuan. Calihui'li'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nin Dios. Cuenta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktini'ni'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzīnin chī nacālīmakapūtaxtūyan.

²²Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, mina'cstuca'n ta'a'kskāhui'yā'tit. ²³Ti xmān takexmata ixtachihuīn Dios ē jā tatlahua, xlaca'n chī chā'tin chi'xcu' tī laktzi'n nac espejo. ²⁴Ixlīmān laktzi'nca'n chī lanit ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanit. ²⁵Jā chuntza' xlaca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuīn Dios tū quincāmāca'tzīniyan chī nalitaxtuyāuj. Palh xlaca'n jā tamakxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsīcua'lanātlahua ixlipō'ktu tū tatlahua.

²⁶Palh chā'tin chi'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksi ixquilhni', xla' ixlīmān ta'a'kskāhui'. Xla' jā ixlīcāna' kexmatni' Dios. ²⁷Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlīcāna' a'ka'i'yāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstīn tī xcamanīn ē tī cānimaka'ncanī't tī tapātini'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānūyāuj ixlipō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

Ixlacasqui'nca nacālaktzi'nāuj tachi'xcuhui't lacxtim

2Tā'timīn, calālaktzi'ntit lacxtim milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'ka'i'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'. ²Na'iccāhuaniyan a'ktin tachihuīn. Chā'tu' chi'xcuhui'n tatanū na mintempla'ca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzātāt i'xla' oro ē

ixlu'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcuhui'yā'tit tī ka'lhī xatze ixlu'xu' ē huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatze silla.” Ē xcamanīn huani'yā'tit: “Hui'x catāyachi o catahui'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan.” ⁴Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu puhua'nā'tit ā'makapitzīn chi'xcuhui'n ā'chulā' lactze. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n.

⁵Tā'timīn, iccāpāxqui'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios cālacsacni't tī lacxcamanīni'n. Masqui xcamanīn xlaca'n, Dios cālaktzi'n chī lacricujnu', ixpālacata talipāhuan Dios ē chuntza' natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. Nā ixlipō'ktuca'n tī tapāxqui' Dios ixlipō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. ⁶Hui'xina'n cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīni'n. Cālakachi'xcuhui'yā'tit lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātīnīnān. Xlaca'n cātamālacapū'yān hui'xina'n. ⁷Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit.

⁸Ixlīmāpa'ksīn Dios tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' milimān.” Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹Palh hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit makapitzīn, ē ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit tū jā tze, ē chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰Palh chā'tin chi'xcu' nakexmatni' ixlipō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni', huā'mā' chi'xcu' laclēn ixpālacata jā kexmatni'kō'lh līmāpa'ksīn, ē masqui xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū

jā kexmatni'lh. ¹¹ Dios huanli: “Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.” Nā chuntza' huanli: “Jā timaknini'na.” Palh chā'tin tī maknini'n, xla' laclē'n ē masqui jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. ¹² Dios quincāmaktāyayān ē chuntza' jā quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. Chuntza' palh tlahuayāuj tū jā tze, Dios naquincāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calichihuīna'ntit ē calitlahua'tit tū tze. ¹³ Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā caticālakalhu'manli tī jā talakalhu'manli ā'makapitzin. Xla' xmān nacālakalhu'man tī talakalhu'manli ā'makapitzin. Tī talakalhu'manit ā'makapitzin, xlaca'n jā catitajicua'nli a'cxni' nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'īcan

¹⁴ Tā'timīn, palh chā'tin chī'xcu' huan lipāhuan Dios ē xla' jā tlahua tū tze, chu tlakaj lipāhuan. ¹⁵ Palh chā'tin quintā'tin spu'tni' ixlū'xu' ē jā ka'lhī tū nahua' ¹⁶ ē makapitzin chī hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanātlahuan ē camaxquī'ca' milu'xu' ē camāhuī'ca'”, ē tī tahuani chuntza' jā tū tamaxquī', chuntza' jā tū limacuan talipāhuan Dios. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' huan lipāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan lipāhuan Dios. Xla' hua'chi chā'tin xanin ixpālacata jā tū tlahua tū tze.

¹⁸ Palh chā'tin nahuan: “Quit ica'ka'īni' Dios, ē masqui jā ictlahua tū tze.” Quit na'īcuampala: ¿Chī nalītasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh jā tlahua'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze. Chuntza' lītasu'yu' quit iclipāhuan Dios. ¹⁹ Hui'x puhua'na' xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā tzeya ū'nī'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlaca'n taxpipi ixpālacata tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x jā ca'tziya'. Na'īcmāsu'yuni'yān chu tlakaj palh chā'tin huan lipāhuan Dios ē palh jā tlahua tū lactze.

²¹ Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī talakalhu'mān Dios, ixka'hua'cha tī ixuanican Isaac. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh Abraham tze chī'xcu' ixpālacata tū tlahualh. ²² Chuntza' ca'tzīcan Abraham ixlipāhuan Dios ē ū'tza' xla' lītlahualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlahualh huā'mā' tū tze, ū'tza' lītasu'yulh Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Chuntza' mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze lilaktzi'lh Abraham.” Ē Dios huanli Abraham ixamigo.

²⁴ Chuntza' hui'xina'n ca'tziyā'tittza' Dios lactze cālaktzi'n tachi'xcu'huī't jā xmān ixpālacata talipāhuan Dios. Nā ixlacasqui'nca xlaca'n natatlahua tū lactze. Chuntza' natasu'yu' palh ixlicāna' talipāhuan Dios. ²⁵ Ē nā chuntza' Rahab tī maklani' ixuanit. Xla' cāmāxtekli tatachokolh na ixchic chī'xcu'huī'n tī Josué cāmācamilh. Cāmātzē'kli ē cāmaktāyālh natataxtu' nac cāl'acchicni' nac ā'kentin tej. Ū'tza' Dios lilaktzi'lh tzeya puscāt Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj ixpālacata ka'lhīyāuj quimacni'ca'n ē quīlīstacna'ca'n. Nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Dios ē chuntza' tlahuayāuj tū lactze.

Quinquilhni'ca'n

3 Tā'timīn, jā cala'tit limākelh-tahua'kē'ni'n lhūhua' hui'xina'n. Ca'tziyā'tit hui'xina'n tī tamāsu'yu' ā'chulā' palha' nacāputzāna'ni'can. ² Quina'n quīlipō'ktuca'n makatunu' tlahuayāuj tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tzē māpa'ksi' ixquilhni', chuntza' tzē māpa'ksi' ixlipō'ktu' ixmacni'. Xla' tzeya chī'xcu'. ³ Cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n cahuāyuj. Chuntza' tzē nacāmāpa'ksiyāuj. Nata'a'n jā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Nā barcos tū laka'tla', macsti'na'j tū līsakalican. Masqui

ũ'ni' xatli'hui'qui tanta'nclsl'ēn barco, piloto tzē nal'ēn jā xla' lacasqui'n, masqui macsti'nal'j tū lisakalican barco. ⁵Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui macsti'nal'j quinquilhni'ca'n, lhūhua' tū tlahua. Masqui macsti'nal'j macscut, tzē namāquilhtī a'ktin ka'tla' cā'qui'hui'n. ⁶Quinquilhni'ca'n hua'chi macscut, ixpālacata cālactlahua ā'makapitzin. Quinquilhni'ca'n lichihuina'nāuj ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' ā'chulā' jā tze litaxtuyāuj. Ixpālacata quinquilhni'ca'n, lāmāpasi ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. Skāhui'ni' ū'tza' tī quincāmāhuaniyān tū jā tze. ⁷Chi'xcuhui'n xla'ca'n tzē natamāmānsujli catūhuālh animalh ē catūhuālh spūni'n ē catūhuālh lūhua' ē catūhuālh animalh xala' nac mar. Ixlipō'ktuca'n tzē cāmāmānsujlican. ⁸Quinquilhni'ca'n jā tī tī tzē namāpa'ksi. Quinquilhni'ca'n pō'ktu quilhtamacuj huan tū jā tze. Hua'chi ka'lhī veneno ixpālacata quinquilhni'ca'n cālilactlahuayāuj ā'makapitzin. ⁹Quinquilhni'ca'n limakapāxuiyāuj Dios quinTāta'ca'n, ē nā cālī'a'ksa'nāuj ā'makapitzin tachi'xcuhui't tī Dios tlahuanī't hua'chi chī xla'. ¹⁰Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuīn tū xatze ē tachihuīn tū jā tze. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' jā tze. ¹¹¿Ē xmān nac a'ktin mu'sni' taxtu xcān xase'ksi' ē xcān xaxū'ni'? ¹²Tā'timīn, a'ktin xaqui'hui' a'kalhpōj jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xīpa. Xaqui'hui' uvas jāla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpōj. Nā chuntza' a'ktin mu'sni' jā taxtuhui'lh xaxū'ni' xcān a'ntza' jāla catitaxtulh xase'ksi' xcān.

Ti taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios

¹³Palhāsā' chātin chī hui'xina'n skalalh ē lhūhua' catzī ē chuntza' tzē namāsu'yu. Calatā'kchokotit līlacatejtīn ē chuntza' nalītasu'yu palh laskskalalhna' hui'xina'n. Jā ka'tla'

timakca'tziyā'tit. ¹⁴Palh hui'xina'n xmān lacasqui'nā'tit napuhuanan hui'xina'n skalalhna' chuntza' lītasu'yu jā skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵Palh chuntza' lacpuhuan chā'tin, a'ntza' lītasu'yu palh ixtalacapāstacni' xla' jā ixtalā' Dios. Xmān lacapāstaca chī ixtalacapāstacni' skāhui'ni' ē ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n ixpālacata tlahuamā'lh tū lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶A'cxni' tachi'xcuhui't talālakca'tzani' ē xmān talacasqui'n napuhuanan xla'ca'n laskskalalhna', ū'tza' talālimāpasi ē tatlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū jā tze. ¹⁷Na'iccāhuaniyān chī talihuan xla'ca'n tī taka'lhī ixtalacapāstacni' Dios. Xla'ca'n xmān talacapāstaca tū lactze. Ū'tza' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. Jā talālisitzi'ni'. Līlacatzucu natalātā'chihuīna'n. Natakexmata ē natamaktāya ā'makapitzin. Talaktzi'n lacxtim ixlipō'ktu. Tatlahua tū tze, ixpālacata xla'ca'n lactze. ¹⁸Tī jā talālisitzi'ni'cu'tun ā'makapitzin, chuntza' xla'ca'n tatlahua tū xatze, ē chuntza' jātza' catitatā'lāhuanicu'tunli ā'makapitzin.

Jā tze palh lakatiyāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj

4 ¿Tū ixpālacata tā'lāhuanī'yā'tit hui'xina'n? Ixpālacata ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n tū tze, ē mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ²Hui'xina'n ka'lhicu'tunā'tit catūhuālh ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, ū'tza' lālimaknicu'tunā'tit hui'xina'n. Hui'xina'n lālakca'tzani'yā'tit tī ka'lhī catūhuālh, ē palh jāla ka'lhī'yā'tit, lālīlacatā'qui'yā'tit ē lālītucsā'tit. Jāla ka'lhī'yā'tit tū lacasqui'nā'tit hui'xina'n, ixpālacata jā squi'ni'yā'tit Dios. ³A'cxni' squi'ni'yā'tit Dios jā cāmāxqui'yān, ixpālacata jā tzej squi'ni'yā'tit. Squi'ni'yā'tit xmān ixpālacata pāxcat līlā'yā'tit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit. ⁴Hui'xina'n chī chā'tin tī ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ixpālacata

jätza' kexpatni'cu'tunā'tit Dios ē xmān tlahuacu'tunā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī talakati lhūhua' catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios? Tī tatlahuacu'tun lacxtim chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit xmān chu tlakaj tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios quincāmaxqui'ni'ta'n Espiritu Santo ē xla' lacasqui'n xmān xla' naquincāmāpa'ksiyān ē jā lacasqui'n naquincāmāpa'ksiyān ā'chā'tin. ⁶Ū'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincāmaktāyayān, ē chuntza' tzē nakexmatni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios: Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzi. Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzi. ⁷Hui'xina'n catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Jā catamakxtektit nacāmāpa'ksiyān skāhuī'ni'. Chuntza' skāhuī'ni' nacātzā'lani'yān. ⁸Calātalacatzuna'jītit Dios ē xla' nā nacātalacatzuna'jīyān. Hui'xina'n tī tlahua'yā'tit tū jā tze, jätza' catlahua'tit. Hui'xina'n tī pāxqui'yā'tit Dios ē nā tū xala' nac cā'quilhtamacuj, camāpānūni'tit tū jā tze na milistacna'ca'n. ⁹Calipuhuantit ē cacalhuan'tit. Jätza' calitzī'ntit ē jätza' calipāxua'tit tū jā tze. Calimāxana'ntit mincuentaca'n. ¹⁰Macsti'na'j cahuantit na ixlacatin Dios, ē xla' nacāmāka'tli'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quintā'tinca'n

¹¹Tā'timīn, jā tilālichihuīna'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin lichihuīna'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' lilakmaka'mā'lh limāpa'ksin tū huan: Calāpāxqui'tit. Palh chā'tin lacpuhuan tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' litaxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh limāpa'ksin. ¹²Xmān chā'tin Juez a'nan. Ū'tza' Dios.

Xla' ū'tza' quincāmaxqui'n limāpa'ksin ē ū'tza' nakexmatni'yāuj. Xla' tzē naquincāmakapūtaxtūyān ē nā tzē naquincāmacā'nān nac pūpātin. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tziyāuj tū na'a'kspula lakali

¹³Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n tī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakali na'a'nāuj nac a'ktin cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktin cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nanāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumīn.” ¹⁴Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū na'a'kspula lakali. Quina'n hua'chi poklhnu' ixpālacata poklhnu' chuhua'j tasu'yu ē ixlitzā'la laksputa. ¹⁵Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasqui'n quina'n natahuilāyāuj ā'tzā'la ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj.” ¹⁶Hui'xina'n jā kelhasqui'ni'yā'tit Dios tūchu ixtalacasqui'nin. Xmān tlahua'yā'tit tū tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n ka'tla' makca'tziyā'tit. Jā tze chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷Palh chā'tin ca'tzi tlahua tū tze, ē palh jā tlahua, chuntza' xla' lika'lhi ixcuenta.

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

5 Chuhua'j hui'xina'n lacricujnu' cacalhuan'tit ē cata'sa'tit ixpālacata lijicua' tū mimā'lh. ²Mintumīnca'n hua'chi xamasni'. Milu'xu'ca'n xatzēhuani't pō'ktu hua'chi xatalacua'. ³Minoroca'n ē mimplataca'n hua'chi pō'ktu xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata hui'xina'n lactampi'lhi'n ē jā maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n mākēxtimi'tit lhūhua' tumīn ē lacatzuna'jtza' huī'lh quilhtamacuj a'cxni' napātinī'nā'tit nac pūpātin. ⁴Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit tī cātā'scujni'ta'ntit na mincā'tacuxtuca'n. Dios lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza' tī

māpa'ksini'nkō' ixlipō'ktu nac a'kapūn ē ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzi'mā'n chī a'kskāhui'tit mintasācua'ca'n ē jā xokotit. ⁵Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu. Lipāxūj lilatlā'huanā'tit. Hui'xina'n hua'chi lakatin pa'xni' tū makako'ntīcan ē namaknīcan. ⁶Hui'xina'n lacricujnu' cāmālacapū'yā'tit ē cāmakni'yā'tit ti lactze. Xlaca'n jāla tatamaktāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāuj hasta a'cxni' namimpala Jesucristo

⁷Chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, lilacatzucu caka'lhī'tit hasta a'cxni' namin Māpa'ksini' Jesucristo. Chā'tin chi'xcu' tī tlhua ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta hasta a'cxni' nala. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pūla ē ā'listān huampala. ⁸Hui'xina'n nā lilacatzucu caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit. Palaj namimpala Māpa'ksini'. ⁹Jā calāputzāna'ni'tit. Palh tlhua'yā'tit chuntza', Cristo nacāputzāna'ni'yān. Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala. ¹⁰Calacapāstactit hui'xina'n, tā'timīn, chī tapātini'lh makāstza' ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xlaca'n tatāyani'lh. Chuntza' calītaxtutit. ¹¹Ca'tziyāuj ixtapāxuhua xlaca'n tī tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' chī litāyani'lh Job. Ā'listān Dios maxquī'lh lhūhua', ixpālacata lakalhu'manini'n.

¹²Chuhua'j na'iccāhuanīyān tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit “por Dios”, a'cxni' nahua'nā'tit palh

ixlicāna'. Xmān “ixlicāna” nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit “jā ixlicāna”, xmān “jā ixlicāna” nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit chuntza', Dios nacāmākapātīnīnān.

¹³A'cxni' nacā'a'kspulayān catūhuāl, ca'orarla'tit hui'xina'n. A'cxni' lipāxuhua lahui'lāna'ntit, capixtlī'tit tū nalipāxuhua Dios. ¹⁴A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n tajatatla, cacāmāta'satinīnī'ntit xanapucxū'nu' xalanī'n nac templo. Xlaca'n natamin ē natalī'orarla ē natalītlhua tajatatlanī' aceite na ixtacuhuīni' Māpa'ksini' Jesucristo. ¹⁵Palh xlaca'n nata'orarli ē nata'a'ka'ī', Dios namātzeyī. Palh xla' tlhuanī't tū jā tze, Dios namāpānūni' ixcuenta. ¹⁶Calāhuani'tit hui'xina'n palh jāla makxtekā'tit catūhuāl tū jā tze. Chuntza' nalālī'orarli'yā'tit. Dios nacāmātzeyīyān hui'xina'n tī tajatatla'yā'tit. Dios litlahua ixlīmāpa'ksin tū squi'ni' chā'tin chi'xcu' tī tze. ¹⁷Dios maxquī'lh tū squi'ni'lh Elías tī ixa'kchihuīna' Dios. Xla' chā'tin chi'xcu' chī quina'n ixuanī't. Xla' squi'ni'lh Dios jā calalh xcān. A'ktu'tun cā'ta ā'itāt jā lalh xcān. ¹⁸Squi'ni'pāl Dios camilh xcān. Chuntza' lalh xcān. Chuntza' lanāna'lh nac cā'ti'ya'tna'.

¹⁹Tā'timīn, palh chā'tin chī hui'xina'n tamakahuasa ē palh ā'chā'tin namaktāya natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰chuntza' namakapūtaxtū ā'chā'tin nac linīn ē chuntza' namātza'nkēna'ni'can ixcuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh ti ixta'a'ka'i'

1 Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ti ixtachi'xcuhui't Dios ti cātama'a'kahuanin ē latlā'hua'nā'tit chī makatiyā'ti'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia. ²Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espíritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlipō'ktu mincuentaca'n. Dios cacāsicua'lanātlahuan ē tzej calatapā'tit.

Ca'tziyāuj Dios naquincāsicua'lanātlahuayān

³Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzin Dios ixpālacata xla' lakalhu'manini'n. Ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālancuanilh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān ā'chulā'. ⁴Tū Dios naquincāmaxqui'yān, xla' māqui'cani't nac a'kapūn. A'ntza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuālh tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. ⁵Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān ixpālacata xla' ka'lhī limāpa'ksin. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān a'cxni' naquincāmakapūtaxtūkō'yān.

⁶Ū'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit masqui jā makās lipuhuanā'tit ixpālacata lhūhua' tū pātīpā'na'ntit. ⁷Hui'xina'n lilacatzucu tāyani'yā'tit tū pātīpā'na'ntit. Chuntza' tasu'yu palh

ixlicāna' a'ka'i'yā'tit. Oro māchi'chīcan namaktican tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalitaxtuyā'tit. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'i'yā'tit na ixlacatin Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'i'yā'tit masqui pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tli'yān ē nacātalakachi'xcuhui'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

⁸Hui'xina'n pāxqui'yā'tit Jesucristo masqui jā laktzi'nī'ta'ntit. Hui'xina'n a'ka'i'yā'tit masqui chuhua'j jā laktzi'nā'tit. Ū'tza' lipāxuhua'yā'tit. Lhūhua' mintapāxuanca'n; jāla chī huanican chī lipāxuhua'yā'tit. ⁹Pāxuhua'yā'tit ixpālacata a'kapūtaxtuni'ta'ntittza' ixpālacata a'ka'i'yā'tit Jesucristo.

¹⁰A'kchihuina'ni'n xalanī'n makās xapūla ixtahuan chī ixquincālīsicua'lanātlahuan Dios. Xlaca'n ixtaputza chī natalica'tzi chī li'a'kapūtaxtucan ixpālacata ixtaca'tzicu'tunkō'. ¹¹IxEspíritu Cristo cāmāca'tzinilh palh Cristo xpātīni'lh ē ā'listān ixlakachi'xcuhui'ca. Xlaca'n ixtaca'tzicu'tun jā'cxni' ixa'kspulalh huā'mā' ē tū na'a'kspula ā'listān. ¹²Dios cāmāca'tzinilh jāna'j na'a'kspula xlimacua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xlimacua hui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' tū cātahuanin xlaca'n ti cātamāsu'yuni'n xatze tachihuin ixta' Jesucristo. Xlaca'n ixcātalimāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksin Espíritu Santo ti macamincancha' nac a'kapūn. Ixlipō'ktu huā'mā' ángeles taca'tzicu'tun.

Dios lacasqui'n tzej nalatā'kchokoyāuj

¹³Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacālīsicua'lanātlahuayān a'cxni' namin

Jesucristo. ¹⁴ Cakexpa'tni'tit Dios ixpālācata hui'xina'n ixlacstīn. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'ī'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān. ¹⁵ Lactze cahuankō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālita'satīn ixtachi'xcuhui't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalilacatejtīn nalilatahui'la'yā'tit. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: "Lactze cahuantit hui'xina'n, ixpālācata quit tze."

¹⁷ Hui'xina'n a'cxni' orarlini'yā'tit Dios, hua'nā'tit: "Dios quinTāta'ca'n." Ū'tza' kēxtim quincālaktzī'nān. Xla' nacāputzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokonī't. Ū'tza' nalijicua'ni'yā'tit Dios lihuan latlā'hua'nā'titcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁸ Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmakapūtaxtūni' ixlipō'ktu huāmā'. Tū xla' xokolh ixpālācata naquincāmakapūtaxtūyān, huāmā' jā chī oro ē jā chī plata tū talakspūta. Hui'xina'n ca'tziyā'tit huāmā'. ¹⁹ Lixokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nilh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuanī't tū xatze ē tū maknican ixpālācata namālācnūni'can Dios. ²⁰ A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nanī ixpālācata naquincāmakapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo nīnī'ttza' quimpālācatata'ca'n. ²¹ Ixpālācata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ixpālācata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo ē lakachi'xcuhui'lh. Chuntza' hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīpā'na'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsicua'lanātlahuakō'yān.

²² Hui'xina'n kexpa'tni'ni'ta'ntit tachihiuīn tū ixlicāna'. Ū'tza' hui'xina'n

lactzetza' lītaxtutit. Chuhua'j ixlicāna' cāpāxqui'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuhua'j tzej calālīpāxqui'tit ixlipō'ktu milīstacna'ca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālācata a'ka'ī'ni'ta'ntit ixtachihuīn Dios tū jā maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huāmā':

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't hua'chi pa'lhma'.

Ixlipō'ktu tū tzēhuanī't tū taka'lhī tachi'xcuhui't, ū'tza' hua'chi xaxa'nat pa'lhma'.

Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.

²⁵ Jā chuntza' ixtachihuīn Dios.

Xla' jā maktin catisputli.

Ixtachihuīn Dios, ū'tza' xatze tachihiuīn tū cātamāsu'yuni'ni'ta'n hui'xina'n.

2 Ū'tza' calīmaktitektit ixlipō'ktu tū jā tze. Jātza' ca'a'kskāhuīnintit. Jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhuīnin ixpālācata xla'ca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzī'ntit. Jātza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzin. ² Chā'tin ska'ta' pō'ktu quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' listaca. Hui'xina'n nā chuntza' ixlacasqui'nca naca'tzicu'tunā'tit ixtachihuīn Dios tū ixlihua't milīstacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ³ Ca'tziyā'tittza' palh Dios pāxqui'nin.

Cristo hua'chi a'ktin chihuix tū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxqui'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna' chihuix. Dios lacsacli ixpālācata laktzī'lh hua'chi a'ktin chihuix tū tapalaxla', masqui tachi'xcuhui't tapuhuan jā tū ixtapalh. ⁵ Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā

xala' nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huāmā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi pālejni' ixpālacata a'ka'īyā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scujā'tit Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' lipāxuhua Dios. ⁶Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.

Chuhua'j quit icui'li chā'tin ti hua'chi a'ktin chihuix xala' tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.

Xlaca'n tī talipāhuan xla', jā chu tlakaj catitalipāhuanli.

⁷Huāmā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n a'ka'īni'ta'ntittza' ē ū'tza' lica'tziyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlaca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huāmā':

Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'ni'n, huāmā' chihuix ū'tza' lītaxtulh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

⁸Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huāmā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī tachi'xcuhui't;

huāmā' chihuix nacāmāmakahuasi xlaca'n.

Xlaca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'ī'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacāmakapūtaxtūcan. Dios xapūla ixca'tzi tū nacā'nani' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhui't Dios

⁹Tā'timin, hui'xina'n jā chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Hui'xina'n tachi'xcuhui't tī cālacsacni't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quiMāpa'ksini'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Dios lacasqui'n hui'xina'n nacāmāca'tzini'yā'tit ā'makapitzin li'a'cnin tū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'ni'ta'n ē cāmāxtunī'ta'n jā cā'pucsua ē

cālīmini'ta'n jā tzēhuanī't xkakanā'n. ¹⁰Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhui't Dios ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Xapūla jā ixca'tziyā'tit palh Dios lakalhu'manini'n. Chuhua'j ca'tziyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'mani'ta'ntza'.

Ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj Dios

¹¹Tā'timin, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatiyā'ti'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksiyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqui'ni'yān jā titlahua'yā'tit jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Camakxtektit tzamā' talacapāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo. ¹²Tzej calatā'kchokotit na ixlacatinca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Chuntza', masqui cacātalimālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuālh tū jā tze, xlaca'n nataca'tzi palh jā ixlicāna'. Natalaktzi'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xlaca'n natamāka'tli' Dios a'cxni' xla' naputzāna'ni.

¹³Cacākexpa'tni'tit ixlipō'ktuca'n scujni'n ixpālacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cakexpa'tni'tit xapuxcu' cā'lacchicni'. ¹⁴Cacākexpa'tni'tit gobernadores. Xlaca'n Dios cāhui'lini't

natamakapātinin tī tatlahua tū jā tze. Nā cāhui'lini't ixpālacata xlaca'n natamāka'tli' tī tatlahua tū tze.

¹⁵Chuntza' huāmā' ixtalacasqui'nin Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Chuntza' jāla catitahuālh catūhuālh chi'xcuhui'n tī jā tzej talacapāstaca ē jā taca'tzi.

¹⁶Hui'xina'n xala' cāl'acuan ē jā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit ixlīmāpa'ksin Moisés. Masqui ka'lhī'yā'tit talacasqui'n, jā capuhua'ntit tzē natlahua'yā'tit tū jā tze. Ē catlahua'tit tū Dios māpa'ksini'n. ¹⁷Cacālakachi'xcuhui'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cacāpāxqui'tit tā'timin. Cajicua'ni'tit Dios. Calakachi'xcuhui'tit

tī ā'chulā' ka'lhī limāpa'ksīn nac cā'lacchicni'.

**Cristo pātini'lh ē nā
quina'n napātini'nāuj**

¹⁸ Hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit mimpatronca'n, cacākexpa'tni'tit mimāpa'ksīni'ca'n. Nacākexpa'tni'yā'tit palh tapāxqui'nin ē talakalhu'manini'n ē nā palh quiclh taca'tzan. ¹⁹ Palh pātini'nā'tit masqui jā tū tlahuani'ta'ntit, ē palh lipātiyā'tit ixpālacata tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nin Dios, ū'tza' tze na ixlacatin Dios. ²⁰ Palh tlahua'yā'tit tū jā tze, ē ū'tza' cātālītucsān, ē masqui lilacatzucu tāyani'yā'tit, huāmā' jā tū ixtapalh na ixlacatin Dios. Palh lilacatzucu tāyani'yā'tit chī cātātucsān, masqui tlahuani'ta'ntit xmān tū tze, chuntza' Dios nacāsicia'lanā'tlahuayān. ²¹ Tī cālacsacni't Dios, xlaca'n natapātini'n. Cristo ū'tza' pātini'lh quimpālacataca'n. Quincāmāsu'yuni'n chī nalīmaksca'tāuj xla'. ²² Cristo jā tū tlahualh tū jā tze. Jā maktin kexmatca nahuan tū jā ixlicāna'. ²³ Xla' jā ixcālakapala tī ixtalakapala xla'. Jā maktin huanli namālaxxokoni xlaca'n tī tamakapātini'nli. Cristo ixca'tzi namin quilhتامacuj nataxokonu'n. Dios nacāputzāna'ni' chuntza' chī ixlacasqui'nca. ²⁴ Cristo ū'tza' xokolh quincuentaca'n a'cxni' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'n namaxxtekāuj tū jā tze, ē natlahuayāuj tū ixtalacasqui'nin Dios. Cristo pātini'lh quimpālacataca'n. Chuntza' quincālimātzeyiyān. ²⁵ Xapūla hui'xina'n ixlātā'hua'nā'tit hua'chi borregos tū ixtatza'nkāni't. Chuhua'j taspī'tni'ta'ntit. Lakta'ni'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n.

**Chī natalilātahui'la tī
tatamakaxtokni'ttza'**

3 Nā hui'xina'n puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n. Chuntza', palh minkōlu'ca'n jā ta'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios, xlaca'n nata'a'ka'ī'cu'tun a'cxni' natalaktzi'n hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Chuntza' jā ixlacasqui'nca nacāhuanican catūhuālh. ² Chī'xcuhui'n natalaktzi'n chī ixpuscāca'n tatlahua tū tze ē talakachi'xcuhui' Dios. Ū'tza' natali'a'ka'ī'cu'tun. ³ Makapitzin puscan, ixpālacata tzēhuani't tahuancu'tun, tzēhuani't tacāxtlahua ixya'jca'n. Tata'a'kanū ixa'kaslihuitca'n xa'oro ē tamacatahui'la ixmacatzātztāca'n xa'oro. Talhakā' tzēhuani't ixlū'xu'ca'n. Tzamā' catūhuālh jā ū'tza' tū tlahua tzēhuani't chā'tin puscāt na ixlacatin Dios. ⁴ Palh lactzēhuani't huancu'tunā'tit, ixlacasqui'nca naka'lhī'yā'tit xatze mintalacapāstacni'ca'n ē lipāxuhua natahui'la'yā'tit. Huāmā' tze na ixlacatin Dios. Ū'tza' tū lacuan nacāmāxtuyān; ū'tza' tū natāyani'. ⁵ Chuntza' lactzēhuani't talilalh puscan xamakās tī ixtalipāhuan Dios ē ixtakexmatni' Dios. Xlaca'n nā ixtakexmatni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāstza'. Xla' ixkexmatni' ixkōlu' Abraham ē ixlaktzi'n chī māpa'ksini'. Hui'xina'n hua'chi ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahua'yā'tit tū tze ē palh jā jicua'nā'tit. ⁷ Chuhua'j hui'xina'n chī'xcuhui'n tī ka'lhī'yā'tit mimpuscāca'n, caca'tzītit chī nacātā'tahui'la'yā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Puscan, xlaca'n jā lactli'huī'quin chī hui'xina'n. Ū'tza' nacālīlakachi'xcuhui'yā'tit. Nacālākachi'xcuhui'yā'tit ixpālacata xlaca'n chuntza' chī hui'xina'n maktini'ni'ta'ntit talakalhu'mān tū Dios māstā'. Ū'tza' huāmā' xasāsti' milatamatca'n tū tāyani' pō'ktu quilhتامacuj. Palh chuntza'

natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tziyā'tit
Dios nakexmata a'cxni' na'orarli'yā'tit.

**Makapitzin tapātini'n
ixpālacata tatlahua tū tze**

⁸ Chuhua'j xmān huā'mā'
iccāhuanicu'tunān: Kempātin
calacapāstactit. Calālakalhu'mā'ntit.
Calāpāxqui'tit chī litā'timīn.
Calātlahuani'tit tū tze. Jā ka'tla'
camakca'tzītit. ⁹ Palh catihuālh
cātlahuani'yān tū jā tze, jā
titlahuani'yā'tit chuntza' hui'xina'n.
Palh catihuālh cālakapalayān, jā
tilakapala'yā'tit. Xatze casqui'ni'tit
Dios xla' casicua'lanātlahuah.
Ū'tza' huā'mā' tū Dios lacasqui'n.
Palh chuntza' tlhua'yā'tit, Dios
nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n.

¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:
Tī lipāxuhua talatahui'lacu'tun, jā'tza'
cachihuālh catahuanli.
Jā'tza' cata'a'kskāhui'nilh.

¹¹ Catamakxtekkō'lh tū jā tze ē catat-
lahualh tū tze.

Catalīhui'lilh ca'cs natalatahui'la pō'ktu
quilhtamacuj.

¹² Dios cāmaktaka'lha tī lactze
chī'xcuhui'n.

Cākexmatni' ixoracionca'n.

Dios jā cāmaktāya tī tatlahua tū jā tze.

¹³ Nūn chā'tin caticātlahuani'n
tū jā tze palh hui'xina'n xmān
tlahuacu'tunā'tit tū tze. ¹⁴ Palh
hui'xina'n pātini'nā'tit xmān ixpālacata
tlhua'yā'tit tū tze, chuntza'
Dios nacāsicua'lanātlahuayān. Jā
cacājicua'ni'tit chī'xcuhui'n. Jā
catamakchuyi'tit. ¹⁵ Calacapāstactit
Cristo ū'tza' miMāpa'ksini'ca'n.

Cakexpa'tni'tit xmān xla'. Skalalh
natahui'la'yā'tit tzej nakelhtini'nā'tit
a'cxni' nacātakelhasqui'ni'yān chī
a'ka'i'yā'tit Cristo. Līlacatzucu nakel-
htini'nā'tit hui'xina'n. Calacapāstactit
Dios cākexmatmā'n. ¹⁶ Jā titlahua'yā'tit

tū jā tze. Chuntza' nacāmāmaxani'yā'tit
tī cātalakapalayān hui'xina'n ē tī
cātalīchihuīna'nān tū jā tze ixpālacata
a'ka'i'ni'yā'tit Cristo. ¹⁷ Tī tatlahua tū
jā tze, xla'ca'n nacāmakapātini'nca'n.
Hui'xina'n jā chuntza' cahuantit chī
xlaca'n. Ā'chulā' tze palh napātini'nā'tit,
palh chuntza' ixtalacasqui'nin Dios,
masqui jā tlahuani'ta'ntit tū jā tze.

¹⁸ Cristo xmān maktin nilh
quimpālacataca'n. Chuntza' lixokolh
quincuentaca'n. Masqui Cristo tze, xla'
pātini'lh ixpālacataca'n tachi'xcuhui't
tī jā tze. Nilh quimpālacataca'n,
ixpālacata quincāmāsu'yucu'tunni'
na ixlacatin Dios. Masqui maknica
Jesucristo, hui'lhcus. ¹⁹ A'cxni' jānā'j
ixlacastālancuana'n Cristo, xla'
a'lh jā ixcāchī'cani't ixlīstacna'ca'n
nīni'n. Cātasu'yuni'lh ē cāhuanilh
palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xlaca'n a'cxni'
ixtalahuil'āna'lhcus jā ta'a'ka'i'ni'cu'tunli
Dios. Dios līlacatzucu ixcāka'lhīmā'lh
xlīmacua Noé ixtlahuamā'lh barco.
A'cxni' lalh lakuat, xmān kelhatzeyan
tachi'xcuhui't ta'a'kapūtaxtulh nac barco
na ixkelhni' xcān. ²¹ Chuntza' quina'n
tī quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza',
quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'cxni'
a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n
nalīmāyujūyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj,
chuntza' limāsu'yuyāuj Dios xapani'ttza'
quincuentaca'n, ixpālacata Jesucristo
lacastālancuana'ni'ttza, ē chuntza'
a'kapūtaxtūni'taujtza'. ²² Jesucristo
tanūni'ttza' nac a'kapūn ē hui'lh na
ixpekxtūcānā'j Dios. Chuhua'j xla'
cāmāpa'ksikō' āngeles ē ixlipō'ktuca'n tī
taka'lhi limāpa'ksīn.

**Dios cāmāxqui' catūhuālh
chā'tunu' ixtachi'xcuhui't**

4 Cristo pātini'lh a'cxni' ixlatlā'huan
nac cā'quilhtamacuj. Caca'tzītit
hui'xina'n tze nacā'a'kspulayān chuntza'.
Jā cajicua'ntit. Tī tapātini'mā'nalh,

xlaca'n tamakxteknī'ttza' tatlaha tū jā tze. ²Chuhua'j jātza' catlaha'tit tū jā tze chī tachi'xcuhui't tī tatlaha xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ³Xapūla hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlahuacu'tun tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ixka'chiyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē antza' ixtlahua'yā'tit tū jā tze. Ixtakēstokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit ídolos. Dios jā lakatī huā'mā'. ⁴Chuhua'j tī jā ta'a'ka'ī', xlaca'n talī'a'cnī chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xlaca'n palh nacātā'tlaha'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātālilakapalayān hui'xina'n. ⁵Xlaca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlicāna' xla' nacāputzāna'ni' tī talahui'lāna'lhcus ē tī xanīntza'. ⁶Ū'tza' cālīmāca'tzinīca xatze tachihuīn tī xanīntza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanīlh chuntza' chī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, ixlistacna'ca'n tzē natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁷Pala'j nasputkō' ixlipō'ktu. Ū'tza' tzej calilacapāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orarī'yā'tit. ⁸Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quīncātlahuani'nī'ta'n. ⁹Lipāxuhua nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰Dios xtum cāmaxqui'nī'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tzē nalitlahua'yā'tit tū cāmacamaxqui'nī'ta'n Dios. Chuntza' tzē namākentaxtūyā'tit tū Dios cāmacamaxqui'nī'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹Tī ta'a'kchihuīna'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Tī tamaktāya ā'makapitzīn, chuntza' catamaktāyalh chuntza' chī Dios cāmaxqui'nī't. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios ixpālacata

Jesucristo. Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī limāpa'ksin. Amén.

Tapātini'n tī ta'a'ka'ī'

¹²Chuhua'j tā'timīn, jā tipuhua'nā'tit jā maktin catipātini'ntit hui'xina'n. Caca'tzītīt chuntza' cā'a'kspula tī ta'a'ka'ī', ē jā xmān hui'xina'n pātini'nā'tit. Chuntza' litasu'yu palh ixlicāna' hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹³Capāxuhua'tit chī pātini'mpā'na'ntit chuntza' chī Cristo pātini'lh. Chuntza' hui'xina'n napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo namimpala ē nalaktzī'ncan chī xla' ka'lhī lhūhua' limāpa'ksin. ¹⁴A'cxni' cātālakapalayān hui'xina'n ixpālacata Cristo, napāxuhua'yā'tit ixpālacata Espiritu Santo nacāmaktāyayān. Natasu'yu xla' cātā'huī'lan hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī limāpa'ksin. Ā'makapitzīn jā tze talīchihuīna'n Cristo. Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit xla'. ¹⁵Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata xlaca'n tamaknīni'nī't. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata taka'lhāna'nī't. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata tatlahuani't ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzīn tapātini'n ixpālacata tatanūni't jā jā ixlitanūtca'n. Jā titlahua'yā'tit chuntza'. ¹⁶Palh hui'xina'n pātini'nā'tit ixpālacata Cristo, jā tilimāxana'nā'tit. Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tapa'ksini'yā'tit Cristo.

¹⁷Chilhtza' quilhtamacuj tū napūputzāna'nī Dios. Xapūla nacāmakapātini'ncan ixtachi'xcuhui't Dios. Palh quina'n naquīncāmakapātini'nān xapūla, ā'chulā' nacāmakapātini'ncan xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn tū ixa' Dios. ¹⁸Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Palh jicslihua' ta'a'kapūtaxtu xalactze chi'xcuhui'n,

¿tū nacā'a'kspula chi'xcuhui'n tī jā tze ē tī talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtalacasqui'nin Dios natapātini'n makapitzin ixpālacata tatlahua tū tze, catatlahualhuc tū tze. Catalipāhuanli xmān Dios. Xla' tlahuakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nan ē pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lhā. Xla' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan.

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

5 Quit iccāmaxquī'cu'tunān talacapāstacni' hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit iclaktzi'lh chī pātini'lh Cristo. Nā quit naquilakachi'xcuhui'can a'cxni' nalakachi'xcuhui'can Cristo a'cxni' namimpala. ² Iccāsqui'ni'yān nacāmaktaka'lhā'tit ixlacstin Dios tī xla' cāmacamaxqui'n. Calitlahua'tit ixlipō'ktu mintalacapāstacni'ca'n ē jā casātlahua'tit. Jā xmān titlahuayā'tit ixpālacata tlajacu'tunā'tit tumin. Cacāmaktaka'lhā'tit xmān ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit Dios. ³ Jā ixtēcu'ni'n hui'xina'n tī cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksa'tāni' chī hui'xina'n. ⁴ Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu' milipō'ktuca'n hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlacstin ē cuenta tlahua chī scujni'ta'ntit hui'xina'n. A'cxni' Jesucristo namimpala, Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsicua'lanātlahuayān hui'xina'n.

⁵ Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milipō'ktuca'n hui'xina'n nalālakachi'xcuhui'yā'tit. Jā capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze hui'xina'n ē jā ā'makapitzin. Tatzo'kni' na ixtachihuin Dios: Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzi. Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzi.

⁶ Jā ka'tla' camakca'tzītit. Cak-expa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza' tī ka'lhī litli'hui'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ⁷ Pō'ktu tū cāmāmakchuyiyān, catamaktaktit Dios nacāmaktāyān. Xla' cāmaktaka'lhān.

⁸ Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamaktaktit nacātatlajayān. Skāhui'ni' tī mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'. ⁹ Jā camaktaktit chī a'ka'ī'yā'tit. Chuntza' calitlaja'tit skāhui'ni'. Calacapāstactit calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj a'nan tā'timin tī nā tapātini'mā'nal. ¹⁰ Dios pāxqui'nin. Quincālacacni'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksini'yāuj Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātini'nā'titcus ā'macsti'na'j, Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyān natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyān tzej na'a'ka'ī'yā'tit. ¹¹ Dios ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'hui'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knih Silvano huā'mā' carta tū jā laclhmā'n. Quit tzej icca'tzi xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka'ī'. Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuin ixla' Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit ū'tza' ixlicāna'. Chuhua'j jā camaktaktit chī a'ka'ī'yā'tit huā'mā' xatze tachihuin.

¹³ Cāmacā'ni'yān saludos xlaca'n tī xalanī'n nac templo nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacni't. Marcos tī hua'chi quinka'hua'cha, nā xla' cāmacā'ni'yān saludos. ¹⁴ Calāskōkatit ixpālacata hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit.

Tzej calatapā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmācā'ni'ca saludos tī ixta'a'ka'ī

1 Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccā'tzo'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tzē nalipāxuayāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzi'n tachi'xcuhui't, ē chuntza' quincālaktzi'nān kēxtim ixpālacata a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. ²Dios cacā'sicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Chī tahuani't tī tatapa'ksini' Dios

³Dios, ka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē quincāmaxqui'ni'ta'n ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj natahui'layāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n, ixpālacata lakapasāuj Dios. Nā quincāmā'ta'satinin ixpālacata natā'tahui'layāuj nac a'kapūn jā xla' māpa'ksini'n ē jā xkakana'n. ⁴Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lhūhua' tū tze chuntza' chī xla' huani't. Dios quincāmaxqui'ni'ta'n chī nalisāsti'latā'kchokoyāuj. Quincāmaxqui'yān xasāsti' quin-talacapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tzē namaxtekāuj tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. ⁵Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tittza' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo, ē chuntza' ixlacasqui'nca nalihui'liyā'tit natlahua'yā'tit tū tze. Ē jā xmān huā'mā'. Nā ixlacasqui'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixla' Dios. ⁶Nā ixlacasqui'nca mina'cstuca'n natatapa'ksiyā'tit. Nā ixlacasqui'nca lilacatzucu napātini'nā'tit. Nā ixlacasqui'nca

lilacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷Nā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit tā'timīn. Ē jā xmān tā'timīn. Nā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yā'tit ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

⁸Ixlipō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlicāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁹Tī jā tatlahua tzamā' tachihuīn, xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n ixpālacata xlaca'n jā taca'tzī. Hua'chi lakatzī'nī'n ixpālacata tapātza'nkāni't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixcuentaca'n. ¹⁰Chuntza' tā'timīn, calihui'li'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cā'ta'satini'ta'n ē cālacsacni'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, jā catitamakahuastit. ¹¹Chuntza' nacātamaxqui'yān talacasqui'nin tzē natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksini'n quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtuxtūyān.

¹²Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālīmāpāstaqui'yān tzamā' tachihuīn, masqui hui'xina'n lakapasā'tit, ē masqui tzej a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlicāna' tū cātāmāsu'yuni'nī'ta'n. ¹³Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaqui'yān tzamā' tachihuīn chī ictihuī'lhcus. ¹⁴Quit icca'tzī hua'chi palajtza' na'icni. Chuntza' quimāca'tzinilh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ¹⁵Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tzē nalilacapāstacā'tit pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' xanīntza' na'icuan.

Laktzi'nca Jesucristo chī ka'lhī limāpa'ksin

¹⁶Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī ka'lhī limāpa'ksin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē

chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuín tū tamāsu'yuni't chí'xcuhui'n tī ta'a'kskāhui'ninc'u'tun. Quina'n iclilaktzi'uj quílakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzi'uj chí ka'lhī litli'hui'qui. ¹⁷A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quinTāta'ca'n māka'tli'lh Jesucristo. Mincha' a'ktin tachihuín nac a'ktin poklhu' xaslamama. Huanli: “Ū'tza' huā'mā' quinKa'hua'cha tī icpāxqui' ē quimakapāxui.” ¹⁸Māni' quina'n ickexmatui tzamā' tachihuín tū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

¹⁹Ū'tza' ā'chulā' icli'a'ka'i'yāuj tū tatzo'kli profetasna' tī cāmātzo'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelhtahua'ka'yā'tit tū tatzo'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit. Huā'mā' hua'chi lámpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. ²⁰Ixlasquis'na nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachihuín Dios a'ntza' jā tatzo'kni' tū tahuanli ixa'kchihuina'ni'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuina'ni'n. ²¹Tū ixtamāsu'yu a'kchihuina'ni'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't. Tzamā' lactze chí'xcuhui'n tī ixtatā'scuja Dios, xla'ca'n ixtahuan tū ixcāmāpāstaqui Espiritu Santo.

Makapitzin ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'

Judas 4-13

2 Lakmajtza' ixtatanū na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't ā'makapitzin a'kchihuina'ni'n tī ixta'a'kskāhui'nin. Nā natatanū na mimpu'nanca'n ā'makapitzin tī natamāsu'yu tū jā ixlicāna'. Tū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua chí tali'a'ka'i' makapitzin. Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n natamāsu'yu

Jesucristo jā i'Ska'ta' Dios masqui xla' ū'tza' tī xokolh ixcuentaca'n. Ā'limaktin nacāmākapātīnincan xla'ca'n ixpālacata tū tatlahua. ²Chī xla'ca'n natalatā'kchoko, hua'chi jā tū tū nacālimāmāxanican. Lhūhua' tī nata'a'ka'i'cu'tun tū natamāsu'yu xla'ca'n. Nā natatlahua tū jā tze chí natatlahua tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze nalichihuina'ncan xatze tachihuín tū ixlicāna'. ³Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n taka'lhicu'tun tumin. Ū'tza' nacātalimāsu'yuni'yān tū jā ixlicāna'. Dios makāstza' lihui'lini't nacāmākapātīnin xla'ca'n tī tatlahua chuntza'. Tzamā' a'kskāhui'ni'ni'n nā xla'ca'n nataxoko na ixlacatin Dios.

⁴Dios jā cāmātza'nkēna'ni'lh ángeles tī tatlahualh tū jā tze. Cāmāyujūlh nac pūpātīn. A'ntza' jā cā'pucsua' natatachoko chí xatachi'ni'n hasta tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namakapātīnini'n Dios. ⁵Dios cāmākapātīnini'li tachi'xcuhui't tī ixtahui'lāna'lh makās. Macamilh lakuat. Ū'tza' talinikō'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tzeya tachi'xcuhui't ixtahuanit. Dios cāmākapūtāxtūlh xmān kelhatzeyan tachi'xcuhui't. Chā'tin ixuanican Noé. Xla' ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't ixlasquis'na lilacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶Dios cāmākapātīnini'li xalanī'n nac cā'lacchicni' jā ixuanican Sodoma ē nā jā ixuanican Gomorra. Dios cālhcuycukō'lh tzamā' a'ktu' cā'lacchicni'. Chuntza' Dios limāsu'yulh xla' cāmākapātīnin tī jā takexmatni'cu'tun. ⁷Dios māxtulh nac Sodoma chā'tin chí'xcu' tī ixuanican Lot. Chuntza' li'a'kapūtāxtulh. Lot tzeya chí'xcu' ixuanit ē ixlitamakchuyi ā'makapitzin xalanī'n nac Sodoma jā tzeya chí'xcuhui'n. ⁸Lot tzeya chí'xcu' ixuanit. Ē ixcātā'lahui'lh ē ixcālaktzi'n

ē ixcākexmata lakalī lakalī, ē ū'tza' līlipuhuanlī tū ixtatlahua tū jā tze. ⁹Māpa'ksini' Dios namakapūtaxtū chā'tin chi'xcu' tī pātini'māllh palh a'ka'ni' Dios. Dios, masqui jāna'j cāmākapātīnin tī jā tzeyā chi'xcuhui'n, nacāmākapātīnin tāmā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nī. ¹⁰Ā'chulā' nacāmākapātīnin tī talakmāka'n ixlimāpa'ksin Dios ē tatlahua tū jā tze chī ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā tajicua'n natatlahua tū jā tze. Tatlahua xmān tū xlaca'n talacasqui'n. Jā tajicua'n talakapala tī taka'lhi limāpa'ksin. ¹¹Jā chuntza' tatlahua ángeles masqui xlaca'n ā'chulā' taka'lhi limāpa'ksin. Ángeles jā talakapala ā'chā'tin ē jā tamālacsu'yu na ixlacatin Dios.

¹²Tzamā' chi'xcuhui'n jā takexmata. Tatlahua tū ū'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tū jā takexmata. Xlaca'n hua'chi animalh xala' nac cā'qui'hui'n tū tayuja nac a'ksuj ē jāla catita'a'kapūtaxtulh. Nacāmāknican. Nā chuntza' tāmā' chi'xcuhui'n nā natasputa hua'chi animalh. Dios nacāmākapātīnin. ¹³Chuntza' xlaca'n natalixoko tū talimākapātīninlī ā'makapitzin. Xlaca'n cā'cuhui'nī talakati tako'ta ē tatlahua ā'catūhuālh tū jā tze. Limāxana' chī xlaca'n cātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstokni'ta'ntit, lihuan xlaca'n tapuhuan nacāta'a'kskāhui'yān hui'xina'n.

¹⁴A'cxni' xlaca'n talaktzi'n chā'tin puscāt, tapuhuan tū jā tze. Ixlipō'ktu ixtalacapāstacni'ca'n jā tze. Ta'a'kskāhui' tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī. Talacapāstaca chī natalika'lhi lhūhua' tumīn. Dios nacāmākapātīnin. ¹⁵Xlaca'n tamakxteknī't xalacatzajua' tej ē ta'a'ktza'nkāni't. Talatlā'huan chī Balaam tī ixka'hua'cha Beor. Xla'

a'kchihuīna' tī ixa'kskāhui'nin. Ixlakati tumīn. Tlahualh tū jā tze nalitlaja tumīn. ¹⁶Balaam lacaquilhnica. Masqui burros jā tachihuīna'n, xla' chihuīna'nli ixburro hua'chi chā'tin chi'xcu'. Quilhnilh tū ixtlahuacutun. Xmān chuntza' Balaam jā makxtecka natlahua tū jā tze tū ixtlahuacutun.

¹⁷Tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna', xmān ta'a'kskāhui'nin. Jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi mu'sni' tū pūtinī't. Xlaca'n hua'chi poklhnu' tū cāmākosū ū'ni' ē jā talēn xcān. Dios cāxui'linī't jā nacāmācān tāmā' chi'xcuhui'n a'ntza' jā natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj jā cā'pucsua'. ¹⁸Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzi a'cxni' tachihuīna'n. Tū tahuan, jā tū ixtapalh. Xlaca'n tamāsu'yu tze palh chā'tin tlahua tū lacasqui'n quimacni'ca'n tū jā tze. Chuntza' talī'a'kskāhui' xlaca'n tī tamakxtekmā'nalheus tū ixtatlahua a'cxni' jāna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios. ¹⁹Tahuan xlaca'n tze natatlahua catūxcuhuālh tū talacasqui'n. Jā ixlicāna'. Xlaca'n chī tachi'ni'n ixpālacata jāla tamakxteka tatlahua tū jā tze. Palh chā'tin chi'xcu' jāla makxteka catūhuālh, chuntza' xla' hua'chi tachi'n. ²⁰Tī talakapasni't Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo ē chuntza' talimāxteknī't tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj, ē palh xlaca'n natatlahuapala tū jā tze ē jātza' la tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala chī ixtahuanī't xapūla. ²¹Ā'chulā' tze palh jā ixtaca'tzilh chī līlācatejtin latā'kchokocan. Masqui ixtaca'tzi, tamakxtekli ixlimāpa'ksin Dios tū ixcāmāsu'yuni'canī't. ²²Chuntza' xlaca'n hua'chi lakatin chichi'. Huancan: Chichi' hua'pala ixpa'tlā'nat. Pa'xni' a'cxni' paxni'ttza', taspī'tpala natapi'li' nac cā'pūtlū'n.

**Namimpala
quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo**

3 Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' carta tū iccā'tzo'kni'nī'ta'n. A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tunān tū tze ē tū ca'tziyā'tittza' hui'xina'n. ²Iclacasqui'n hui'xina'n nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit limāpa'ksin tū ixlā' Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Tzamā' limāpa'ksin iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.

³Iclacasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān. A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan chi'xcuhui'n tī natatlahu-atā'kchoko ixlīpō'ktu tū jā tze tū xlacā'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. ⁴Xlacā'n natahuan: “Jesucristo huanli xla' nataspi'tpala. Chuhua'j, ¿jāchu hui'lh? Jā minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lacxtim lamā'lh chuhua'j a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj.” Chuntza' natahuan xlacā'n. ⁵Huā'mā' jā ixlicāna'. A'nan kempātin tū xlacā'n taca'tzi ē tū jā talichihuīna'ncu'tun xlacā'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuīna'nli ē chuntza' talilalh a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj litlahuaca xcān ē ixuī'lh na ixpu'nan xcān. ⁶Cā'quilhtamacuj chī ixuī'lh xapūla, limālakspūtūca xcān, a'cxni' lalh lakuat. ⁷A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahui'lāna'lh chuhua'j, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios lilacsacnī't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmākapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't tī jā tze.

⁸Tā'timīn, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksini' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzi'n chī a'ktin mil cā'ta. Nā a'ktin mil cā'ta laktzi'n chī a'ktin quilhtamacuj. ⁹Ā'makapitzin tapuhuan Dios

tamakapālī namākentaxtū tū huani't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n līlacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātini'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n ixlīpō'ktuca'n catamakxteklī tū jā tze.

¹⁰Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzi namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalakspūta. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nan. Natalilakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhcukō' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹Chuhua'j, ixpālacata natalakuankō' ixlīpō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¹²Hui'xina'n lipāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcukō'. Natalilakuankō' macscut ixlīpō'ktu tū tatasu'yu chuhua'j nac a'kapūn. ¹³Dios huani't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huani't Dios.

¹⁴Chuntza', tā'timīn, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calihui'li'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīn Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tze nacātalī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumliyān Dios. ¹⁵Caca'tzītīt hui'xina'n Dios lilacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzin tī nata'a'kapūtaxtu. Ū'tza' jāna'j limimpala Jesucristo. Chuntza' cā'tzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxqui'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios mālacpuhuanilh. ¹⁶Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cā'tzo'knuni'n hui'xina'n. Nac ā'makapitzin ixcarta a'nan jā jicslīhua' kexmatcan. Ē a'ntza' jā

jicslihua', makapitzin chi'xcuhui'n jā tzej tamāsu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata ē xtum xtum ta'a'ka'i'. Jā ixlicāna' chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo. Ū'tza' nacālimakapātīnin Dios.

¹⁷ Hui'xina'n, tā'timīn, ca'tziyā'tittza' chī ta'a'kskāhuī'nincu'tun tzamā' tī jā

tzeya chi'xcuhui'n. Jā cacāta'a'kskāhuī'n hui'xina'n. Palh nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' namakxtekā'tit na'a'ka'i'yā'tit. ¹⁸ Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū lipāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttit xpālacata Makapūtaxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tli'ca chuhua'j ē pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n

1 Quit iccāto'kni'mā'n huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n. Xla' ixui'lhtza' a'cxni' jāna'j itxzucu cā'quilhtamacuj. Quina'n ickexmatni'tauj tū ixuan xla' a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Iclilaktzi'nī'tauj quilakastapunca'n. Iclaktzi'nī'tauj ē iclīxa'mani'tauj quimacanca'n. ²Ti māsā' quilatamatca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Quina'n iclaktzi'uj. Ē iclichihuīna'nāuj chī iclaktzi'nī'tauj. Iccālītā'chihuīna'nān hui'xina'n ixpālacata tī māsā' quilatamatca'n. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixtā'huī'lh Dios quinTāta'ca'n. Xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Xla' milh ē nā quina'n iclaktzi'uj. ³Iccāhuaniyān tū iclaktzi'nī'tauj ē tū ickexmatni'tauj. Chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit chu chā'tin nalitaxtuyāuj tū a'ka'iyāuj. Nā tzē naca'tziyā'tit quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo i'Ska'ta' quincātā'huī'lan. ⁴Huā'mā' iccāto'knuni'yān hui'xina'n ixpālacata chuntza' naka'lhiyāuj tapāxuhān.

Dios ū'tza' taxkaket

⁵Tū quincāmāsu'yuni'n Jesucristo, ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' taxkaket. Jā cā'pucsua' a'ntza' jā huī'lh xla', ixpālacata xla' tze ē jā maktin tlhua tū jā tze. ⁶Palh huanāuj chu chā'tin quina'n ē Dios, ē palh tlhuatlā'huanāuj tū jā tze, chuntza' tasu'yu palh a'ksa'nīni'nāuj. Tasu'yu palh jā tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷Palh tlhuayāuj tū tze, tlā'huanāuj nac cā'taxkaket, chuntza' chī Dios

huī'lh nac cā'taxkaket. Chuntza' ixlicāna' palh chu chā'tin quina'n ē Dios. Ixka'lhni' Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, quincāxapani'kō'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n.

⁸Palh huanāuj palh jā tlhuanī'tauj tū jā tze, chuntza' ta'a'kskāhuī'yāuj quina'cstuca'n. Jā ixlicāna' tū huanāuj. ⁹Palh huaniyāuj Dios palh tlhuanī'tauj tū jā tze, xla' naquincāmātza'nkēna'ni'yān ē naquincāxapani'kō'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata Dios tze ē pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ¹⁰Palh ixuáuj jā tū tlhuanī'tauj tū jā tze, chuntza' Dios a'ksa'nīni' limāxtuyāuj. Chuntza' ixlitasu'yulh jā a'ka'iyāuj ixlicāna' tū ixtachihuīn Dios.

Cristo tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n

2 Quit iccāto'knuni'yān hui'xina'n, quilacstin. Iccāhuaniyān jā catlahua'tit tū jā tze. Palh catihuālh tlhua tū jā tze, ka'lhiyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Xla' jā tlhuanī't tū jā tze. ²Jesucristo ni'lh nac cruz. Chuntza' xla' lixokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuentaca'n. Xla' ni'lh naxoko ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³Palh mākentaxtūyāuj ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj Dios. ⁴Palh chā'tin nahuan xla' lakapasa Dios, ē palh xla' jā tlhua ixlimāpa'ksin Dios, xla' a'ksa'nīni'n ē jā a'ka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵Ti tamākentaxtū ixlimāpa'ksin Dios, xlaca'n tzej tapāxqui' Dios. Chuntza' tzē lica'tziyāuj palh quina'n chu chā'tin chī Dios. ⁶Palh tī huan: "Quit ictā'lamā'lh Dios", ixlacasqui'nca xla' nalatā'kchoko chuntza' chī Jesucristo ixlatlā'huan.

Xasāsti' limāpa'ksin

⁷Tā'timin, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ixpālacata a'ktin limāpa'ksin tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' chū'cus a'ka'ī'tit hui'xina'n. ⁸Chuhua'j xasāsti' limāpa'ksin tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo mākentaxtūnī'ttza' huā'mā' limāpa'ksin ē nā hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit. Chuntza' hua'chi laksputmā'htza' cā'pucsua' ē hua'chi māxkakēni'mā'htza' Cristo.

⁹Ti tahuan tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huancus jā cā'pucsua'.

¹⁰Ti tapāxqui' ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huan nac taxkaket. Chuntza' jā tamāmakahuasi ā'chā'tin. ¹¹Ti jā talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xla'ca'n talatlā'huan nac cā'pucsua'. Jā taca'tzi jā talatlā'huan, ixpālacata a'ntza' jā cā'pucsua' jāla talacahuāna'n.

¹²Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, ixpālacata Dios cāmātza'nkēna'nī'nī'ta'n mincuentaca'n ixpālacata Jesucristo. ¹³Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n tlaja'nī'ta'ntit skāhui'ni'. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, ixpālacata lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanatātana', ixpālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, ixpālacata hui'xina'n lactli'huī'quin. Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'nī'ta'ntit skāhui'ni'.

¹⁵Jā calakatītit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā calakatītit tū

jā xatze tū tatlaha tū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ti talakatī tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n jā tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶Ixlipō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' jā ixla' Dios quinTāta'ca'n. Ti xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlaha tū jā tze tū lacasqui'n ixmacni'ca'n. Talaktzi'ncu'tun tū jā tze. Ka'tla' talimakca'tzi tū taka'lhi. Ixlipō'ktu tzamā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasqui'n tachi'xcuhui't. Ti tatlaha ixtalacasqui'nīn Dios, xla'ca'n natatahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj.

Namin ti na'a'kskāhui'nin

¹⁸Quilacstīn, sputmā'lh tzamā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cātahuanini'ta'n namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j tatasu'yuni't lhūhua' ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Ū'tza' lica'tziyāuj ixlisputni'tza' tzamā' quilhtamacuj. ¹⁹Ti ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo, xla'ca'n jā ixlicāna' ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalitaxtumlini'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka'ī'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātātā'latachokon quina'n. Tataxtumlilh. Chuntza' talitasu'yu xla'ca'n jā ta'a'ka'ī' chuntza' chī quina'n.

²⁰Hui'xina'n, Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' lica'tziyā'tit milipō'ktuca'n xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ²¹Quit iccātzo'knī'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Ca'tziyā'uj xtum tū ixlicāna' ē nā xtum tū jā ixlicāna'.

²²Ti ta'a'kskāhui'nin, xla'ca'n tahuan Jesús jā ū'tza' Cristo tū Dios lihui'lilh ixlimāpa'ksini'. Ti tahuan chuntza', xla'ca'n ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo.

Xlaca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā ī'Ska'ta' talakmaka'n. ²³Ti talakmaka'n ī'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios jā cātā'lahuī'lh. Ti tahuan Jesús ū'tza' Cristo, ī'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahuī'lh xlaca'n.

²⁴Hui'xina'n jā capātza'nkātit tū cātāmāsu'yuni'nī'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh jā napātza'nkāyā'tit tū cātāmāsu'yuni'nī'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahuī'layān ī'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. ²⁵Cristo huanī't xla' naquincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli.

²⁶Quit iccāto'knuni'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nan ā'makapitzin ti cā'a'kskāhuī'cu'tunān hui'xina'n.

²⁷Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Espīritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Chuntza' jā maclacasqui'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātāmāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlīpō'ktu. Tū xla' māsu'yu, ū'tza' ixlicāna'. Xla' jā māsu'yu catūhuālh tū jā ixlicāna'. Jā catalakaspi'ni'tit Cristo. Ū'tza' Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

²⁸Chuhua'j quilacstin, jā catalakaspi'ni'tit Cristo. Chuntza' jā catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Jā catimāxana'nui na ixlacatin.

²⁹Hui'xina'n ca'tziyā'tit Jesucristo xmān tlaha tū tze. Nā chuntza' naca'tziyā'tit ti tatlaha tū tze, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n ixlacstin Dios.

Quina'n ixlacstin Dios

3 Caca'tzītit chī Dios quincāpāxqui'yān ixpālacata huanli quina'n ixlacstin Dios. Ixlicāna' quina'n ixlacstin Dios. Ti xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n jā ixlacstin Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Ū'tza' xlaca'n jā talikexmata palh quina'n ixlacstin Dios. ²Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstin

Dios. Jāna'j ca'tzīcan chī nalitaxuyāuj. Tū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalitaxuyāuj chī xla', ē nalaktzi'nāuj Cristo chī xla'. ³Ti taka'lhīmā'nalh natalaktzi'n Cristo, ixlīpō'ktuca'n xlaca'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chī Cristo.

⁴Ixlīpō'ktuca'n ti tatlaha tū jā tze, xlaca'n jā takexmatni' ixlimāpa'ksin Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā limacuan.

⁵Hui'xina'n ca'tziyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlahuani't nūn a'ktin tū jā tze.

⁶Ixlīpō'ktuca'n ti cātā'lahuī'lh Cristo, xlaca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlīpō'ktuca'n ti tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xlaca'n jā talaktzi'ni't Cristo ē jā talakapasni't.

⁷Quilacstin, jā catamakxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān ā'makapitzin ti cātahuaniyān tze natlahua'yā'tit tū jā tze. Ti tatlahuatā'kchoko tū tze, xlaca'n tze chuntza' chī Cristo.

⁸Ti tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xlaca'n tatapa'ksini' skāhuī'ni', ixpālacata skāhuī'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlahuani't tū jā tze a'cxni' mālacatzuculh tū jā tze.

ī'Ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālakspuṭū tū tlaha skāhuī'ni'.

⁹Ti ixlacstin Dios, xlaca'n jā'tza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata Dios cāmaxqui'ni't xasāsti' ixlamatca'n. Jā'tza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata ixlacstintza' Dios.

¹⁰Chuntza' tasu'yu ti ixlacstin Dios ē ti ixlacstin skāhuī'ni'. Ti jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxqui' ixtā'timīnca'n, xlaca'n jā ixlacstin Dios.

Ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj

¹¹Huā'mā' limāpa'ksin tū cātāmāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxqui'yāuj. ¹²Jā calauj chī Caín ti tapa'ksini'lh skāhuī'ni'. Xla' maknīlh ixtā'tin. ¿Chī limaknīlh? Maknīlh ixpālacata Caín tlhualh tū jā tze ē

quiclhaktzi'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

¹³Tā'timīn, palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jā cātalaktzi'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. ¹⁴Quina'n ca'tziyāuj masqui hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata cāpāxqui'yāuj quintā'timīnca'n. Tī jā tapāxqui' ā'makapitzīn, xla'ca'n hua'chi xanīnī'ncus ē jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁵Tī taquiclhaktzi'n ixtā'tinca'n xla'ca'n hua'chi maknīnī'nī'n na ixlacatīn Dios. Hui'xina'n ca'tziyā'tit maknīnī'nī'n jā taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ¹⁶Cristo quincāpāxqui'yān ē māstā'lh ixlatamat quimpālacataca'n. Chuntza' quincāmāsu'yuni'n chī nalīpāxqui'nīnāuj. Chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj ē nalinīyāuj ixpālacataca'n quintā'timīnca'n palh ixlacasqui'nca. ¹⁷Palh chā'tin ka'lhī tū maclacasqui'n ē palh laktzi'n ixtā'tin jā tū ka'lhī, ē palh xla' jā lakalhu'man, chuntza' tasu'yu jā pāxqui' Dios. ¹⁸Quilacstīn, jā xmān nahuanāuj cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlicāna' cāpāxqui'yāuj, ē jā xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatīn Dios

¹⁹Palh cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tziyāuj ixlicāna' tapa'ksini'yāuj Dios. Chuntza' jā tamakchuyīyāuj na ixlacatīn Dios. ²⁰A'cxni' makca'tziyāuj na quilistacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, lacapāstacāuj chī Dios ā'chulā' xaka'tla' ē jā quilistacna'ca'n. Xla' ca'tzikō' ixlipō'ktu tū tlahuanī'tauj. ²¹Tā'timīn, palh jā makca'tziyāuj na quilistacna'ca'n tlahuanī'tauj tū jā tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui na ixlacatīn Dios. ²²Dios

naquincāmaxqui'yān tū nasqui'nāuj ixpālacata kexmatni'yāuj ixlīmāpa'ksin ē tlahuayāuj tū Dios lacasqui'n. ²³Ixlīmāpa'ksin ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ī'Ska'ta' ē nalāpāxqui'yāuj chuntza' chī xla' quincāmāpa'ksiyān. ²⁴Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksin Dios, cātā'lahuī'lh Dios. Xla' quincāmāxqui'nī'ta'n Espīritu Santo ē ū'tza' lica'tziyāuj Dios quincātā'huī'lan.

Ā'makapitzīn jā talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo

4 Tā'timīn, jā cacā'a'ka'ītīn ixlipō'ktuca'n tī tahuan talīmāsu'yu ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo. Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit palh lacxtim tū a'ka'īnī'ta'ntittza'. Chuntza' naca'tziyā'tit palh tamāsu'yumā'nalh ixtachihuīn Dios. Lhūhua' a'nan a'kskāhuī'nī'nī'n tī tahuan talīchihuīna'n ixtachihuīn Dios. ²Na'iccāhuanīyān hui'xina'n chī nalīca'tziyā'tit palh ixlicāna' Espīritu Santo cāmāchihuīnī. Taka'lhī Espīritu Santo tī tahuan palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios lihui'līlh ixlīmāpa'ksini' ē nā quīlacatuncuhī'chi ē chuntza' lītachi'xcuhū'līlh. Ixlipō'ktuca'n tī chuntza' tahuan, xla'ca'n taka'lhī Espīritu Santo tī Dios macamilh. ³Tī tahuan jā ixlicāna' palh Jesús ū'tza' Cristo tī Dios lihui'līlh ixlīmāpa'ksini' ē nā tahuan jā quīlacatuncuhī'chi ē jā tachi'xcuhū'līlh, xla'ca'n jā taka'lhī Espīritu Santo. Xla'ca'n xmān cātahuanīyān ixtachihuīn ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j huī'lh nac cā'quilhtamacuj. ⁴Quilacstīn, hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālītīlaja'nī'ta'ntit ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo tzamā' a'kskāhuī'nī'nī'n. Espīritu Santo cātā'huī'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhī litli'huī'qui ē jā skāhuī'nī' tī cāmāpa'ksi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

⁵Tzamā' a'kskāhui'ni'nī'n xlac'a'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' talikexmatni' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁶Quina'n tapa'ksini'yāuj Dios. Tī talakapasa Dios, xlac'a'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tī jā talakapasa Dios, xlac'a'n jā takexmatcu'tun tū māsuyuyāuj. Chuntza' tzē nalica'tziyāuj tī tamāsu'yu tū ixlīcāna' ē nā tī tamāsu'yu tū jā ixlīcāna'.

Dios cāpāxqui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't

⁷Tā'timin, ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj. Dios quincā-maktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Tī tapāxqui'nin, xlac'a'n ixlacstīn Dios ē talakapasa Dios. ⁸Tī jā tapāxqui'nin xlac'a'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tziyāuj ixpālacata Dios cāpāxqui'kō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹Dios quincāpāxqui'yān. Huā'mā' limāsu'yulh a'cxni' macamilh nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tī xmān chā'tin ixuanī't. Macamilh ixpālacata nalika'lhiyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁰Chī quina'n pāxqui'yāuj Dios jā chī Dios quincāpāxqui'yān. Xla' māsuyulh chī quincāpāxqui'yān a'cxni' macamilh i'Ska'ta' ē ū'tza' tī xokolh quincuentaca'n.

¹¹Tā'timin, Dios lhūhua' quincāpāxqui'yān. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca quina'n nalāpāxqui'yāuj. ¹²Dios jā tī chā'tin laktzi'nī't. Palh lāpāxqui'yāuj, chuntza' Dios quincā'tā'huī'lan. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. ¹³Quina'n ca'tziyāuj Dios quincā'tā'huī'lan. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata quincāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. ¹⁴Quina'n iclaktzi'nī'tauj i'Ska'ta' Dios. Iclīchihuīna'nāuj Dios quīnTāta'ca'n macamilh i'Ska'ta' nacāmakapūtāxtū ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁵Tī ta'a'ka'ī' ē tahuan

Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios, cātā'huī'lh Dios.

¹⁶Quina'n ca'tziyāuj ē a'ka'ī'yāuj Dios quincāpāxqui'yān. Dios cāpāxqui' ixlipō'ktu tachi'xcuhui't. Dios cātā'huī'lh tī tapāxqui' ā'makapitzīn. ¹⁷Ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj Dios ixlipō'ktu quilīstacna'ca'n. Chuntza', huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quina'n napāxqui'nināuj chuntza' chī Cristo pāxqui'nin. Chuntza' jā catijicua'nui tzamā' quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'ni' tachi'xcuhui't. ¹⁸Tī tapāxqui' Dios, xlac'a'n jā tajicua'ni' Dios palh nacāmakapātinīn. Palh chā'tin pāxqui'nin, xla' jātza' ka'lhī tajicuat. Tī tajicua'n Dios nacāmakapātinīn, xlac'a'n jāna'j tzej tapāxqui' Dios.

¹⁹Quina'n pāxqui'yāuj Dios ixpālacata xla' xapūla quincāpāxqui'n. ²⁰Palh chā'tin huan: "Quit icpāxqui' Dios", ē palh jā laktzi'ncu'tun ixtā'tin, xla' jā ixlīcāna' tū huan. Palh xla' jā pāxqui' ixtā'tin tī laktzi'n, xla' jāla pāxqui' Dios, ixpālacata jāla laktzi'n Dios. ²¹Tzamā' limāpa'ksin tū Dios quincāmaxqui'n, ū'tza' huā'mā': Tī tapāxqui' Dios nā nat-pāxqui' ixtā'timinca'n.

Namāpānūyāuj tū jā tze

5 Tī ta'a'ka'ī' Jesús ū'tza' Cristo tī Dios lihui'lilh ixlīmāpa'ksini', xlac'a'n ixlacstīn Dios. Tī tapāxqui' Dios quīnTāta'ca'n, xlac'a'n nā tapāxqui' ixlacstīn Dios. ²Chuntza' palh pāxqui'yāuj Dios ē palh kexmatni'yāuj tū quincālimāpa'ksiyan, nā nacāpāxqui'yāuj nā ixlacstīn Dios. ³Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlīmāpa'ksin. Jā jicslihua' namākentax-tūyāuj ixlīmāpa'ksin. ⁴Ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios tamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. Quina'n tzē namāpānūyāuj tū jā tze, ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ⁵Tī ta'a'ka'ī' palh Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios, xmān xlac'a'n

tzē natamāpānū tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios

⁶Ca'tziyāuj Jesucristo ixlicāna' i'Ska'ta' Dios. Chuntza' huanli Dios a'cxni' a'kpaxli Jesús. Nā a'cxni' Jesús nilh, nā Dios māsu'yulh xla' i'Ska'ta' ixuani't. Cristo ti Dios lihuil'lih ixlimāpa'ksini', xla' ū'tza' Jesús ti a'kpaxli ē nā nilh nac cruz. Nā Espiritu Santo māsu'yu Jesús ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo māsu'yu xmān tū ixlicāna'. ⁷A'nan kelhatu'tun nac a'kapūn ti tahuan Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Kelhatu'tun xla'ca'n: Dios quinTāta'ca'n ē Espiritu Santo ē nā ū'tza' ti huanican Tachihuīn. Chu chā'tin talitaxtu. ⁸Nac cā'quilhtamacuj a'nan kelhatu'tun ti tamāsu'yu Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espiritu Santo chuntza' quincāmāsu'yuni'yān. Nā Dios chuntza' māsu'yulh a'cxni' Jesús a'kpaxli ē a'cxni' nilh. ⁹Quina'n a'ka'i'yāuj tū tahuan tachi'xcuhui't. Ā'chulā' na'a'ka'i'yāuj tū huan Dios. Dios lichihuīna'n Jesús ū'tza' i'Ska'ta'. ¹⁰Ti talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xla'ca'n tamakca'tzi na ixlistacna'ca'n ixlicāna' tū ta'a'ka'i'. Makapitzin jā ta'a'ka'i' chī Dios huanli Jesús ū'tza' i'Ska'ta'. Chuntza' xla'ca'n ixtalimāxtulh Dios a'ksa'nini' ixpālacata jā ta'a'ka'i'ni't tū Dios huanli ixpālacata i'Ska'ta'. ¹¹Ca'tzican ixlicāna' tū Dios huan, ixpālacata quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā catisputli, palh lipāhuanāuj i'Ska'ta'. ¹²Ti talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xla'ca'n taka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n. Ti jā talipāhuan i'Ska'ta' Dios, xla'ca'n jā taka'lhi xasāsti' ixlatamatca'n.

Māstā'ca talacapāstacni'

¹³Quit huā'mā' ixpālacata huī'xina'n, ti lipāhua'mpā'na'ntit i'Ska'ta' Dios, naca'tziyā'tit palh ka'lhi'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catisputli.

¹⁴Ca'tziyāuj Dios quincākexmatān a'cxni' orariyāuj, palh squi'ni'yāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁵Palh ca'tziyāuj xla' quincākexmatān, chuntza' ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān tū squi'ni'yāuj.

¹⁶Palh chā'tin laktzi'n ā'chā'tin ti tlahuamā'lh a'ktin tū jā tze ē huā'mā' tū tzē namāspūtūni'can, chuntza' nali'orarli ā'chā'tin ē xla' naka'lhi xasāsti' ixlatamat. Palh huā'mā' tū jā tze jāla māspūtūni'can, chuntza' jā iccāhuanimā'n nali'orarli'yā'tit ti chuntza' tlahua. ¹⁷Ixlipō'ktu tū jā tze talanān māstā' linin. Pero huī'lh talanān tū jā maktin lē'nini'n nac cā'linin.

¹⁸Ca'tziyāuj ti ixlacstin Dios, xla'ca'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Xla'ca'n cāmaktaka'lha i'Ska'ta' Dios, ē chuntza' skāhu'i'ni' jāla tū cātlahuani'.

¹⁹Quina'n ca'tziyāuj tapa'ksini'yāuj Dios. Ca'tziyāuj ti xalanin nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n cāmāpa'ksi skāhu'i'ni'.

²⁰Ca'tziyāuj i'Ska'ta' Dios minit. Quincāmaxqui'ni'ta'n chī nalilakapasāuj ti ixlicāna' Dios. Chuhua'j quincātā'lahui'lan Jesucristo ti i'Ska'ta' Dios. Xla' ixlicāna' Dios ē quincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catisputli.

²¹Quilacstin, jā calipāhuantit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxqui'n ē tū ixlicāna'

1 Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacni'ta'n, ē nā mincamana'. Quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā cāpāxqui'yān hui'xina'n ixlipō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlicāna'. ²Lāpāxqui'yāuj xipālacata quilibō'ktuca'n a'ka'iyāuj tū ixlicāna', tū jā maktin catilakspu'tli. ³Caquincāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Jesucristo ī'Ska'ta' Dios ē caquincātalakalhu'man ē caquincāmakapāxuīn. Chuntza' quina'n tzej na'a'ka'iyāuj tū ixlicāna' tachihuīn, ē nalāpāxqui'yāuj.

⁴Iclīpāxualh a'cxni' icca'tzilh makapitzin mincamana' takexmatmā'nalh tū ixlicāna', chuntza' chī quincāmāpa'ksin Dios quinTāta'ca'n. ⁵Chuhua'j tā'tin, icuaniyān nalāpāxqui'yāuj quilibō'ktuca'n quina'n. Huā'mā' jā xasāsti' limāpa'ksin. Ū'tza' tū quincātamāsu'yuni'ni'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'ī'uj. ⁶Palh pāxqui'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quincālimāpa'ksiyān. Xla' māpa'ksini'lh nacāpāxqui'yāuj āmakapitzin. Ū'tza' huā'mā' cātahanini'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'ī'tit.

Makapitzin ixta'a'kskāhui'nin

⁷Chuhua'j lhūhua' a'kskāhui'ni'ni'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n

tahuan jā ixlicāna' palh lacatuncuhui'lh nac cā'quilhtamacuj Jesucristo tī Dios macamaxqui'lh ixlimāpa'ksini'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n a'kskāhui'ni'ni'n ē ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. ⁸Cuenta catla'hua'tit jā nalaksputa tū liscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit namaktini'nā'tit ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān chī mintatljca'n.

⁹Tū ta'a'ka'ī' āmakapitzin jā xmān tū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'aktin tamāsu'yun. Xlaca'n jā ixlicāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'ī' xmān tū Cristo māsu'yulh, ixlicāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n ē ī'Ska'ta' Dios. ¹⁰Palh cālakminān hui'xina'n āmakapitzin tī tamāsu'yu tū jā māsu'yulh Cristo, jā cacāmānū'tit na minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: “Dios cacālē'ncha'n.” ¹¹Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios cacālē'ncha'n”, chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

¹²Lhūhua'cus tū iccāhuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun a'ktin nac carta. Iccālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē iccātā'chihuina'ncu'tunān cā'lacan. Chuntza' nalipāxuayāuj.

¹³Tamacā'ni'yān saludos ixlacstīn mintā'tin xapuscāt tī Dios lacsacni't.

3 San Juan

Tzej lichihuina'nca Gayo

1 Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo. Icpāxqui'yān hui'x.

²Tā'tin, quit icca'tzi tzej latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni' Dios tzej caquitaxtuni'n ixlipō'ktu ē jā cata'jatatla'. ³Ā'makapitzin tā'timin taminī't. Quintahuaninī't hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī ixlicāna' na ixlacin Dios. Huā'mā' iclipāxuhualh. ⁴Pō'ktu quilhtamacuj icpāxuhua a'cxni' quihuanican quincamana' talatlā'huan chuntza' chī ixlicāna' na ixtej Dios.

⁵Tā'tin, hui'x cāmaktāyani'ta' tā'timin tī tachā'nī't a'ntza' masqui jā ixcālakapasa'. Chuntza' tlhua'ya' tū tze. ⁶Ā'makapitzin tataspi'tnī't. Xlaca'n talitā'chihuina'nli tā'timin huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica chī hui'x cāpāxqui'ya' ā'makapitzin. Cacāmaktāyapala' a'cxni' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' tū natamaclacascuī'n na ixtejca'n ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī Dios lacascuī'n. ⁷Xlaca'n tataxtuni't tatā'scuja Jesucristo. Jā tū tamaktini'nli a'ktin tamaktay tī jā ta'a'ka'ī' Jesucristo. ⁸Ū'tza' quina'n nacālimaktāyayāuj. Chuntza' hua'chi nacātā'māsu'yuyāuj tū ixlicāna' itxachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótrefes

⁹Quit iccāmacā'nī'nī't a'ktin carta tī ta'a'ka'ī'. Diótrefes, xla' tahui'lacu'tun xalipuxcu' a'ntza'. Ū'tza' jā ixquilikexmatni'cu'tun. ¹⁰Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'iclichihuina'n na milacatinca'n ixpālacata tū tlahuamā'lh Diótrefes. Xla' quincālī'a'ksa'nān tū jā ixlicāna'. Nā xla' jā cāmānū na ixchic tā'timin tī tachinācha'. Ē jā cāmakxteka natatamaknūni'nin na ixchicca'n ā'makapitzin. Ē cālītamacxtu jā tatakēstoka.

¹¹Tā'tin, jā cacāmaksca'tti tī tatlahua tū jā tze. Cacāmaksca'tti tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatapa'ksini' Dios. Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā talakapasa Dios.

Tzeya chi'xcu' ixuanī't Demetrio

¹²Lhūhua' tī tahuan Demetrio tzeya chi'xcu'. Tasu'yu xla' latlā'huan chuntza' chī ixlicāna'. Nā quit icuan lilacatejtin latlā'huan. Hui'x ca'tziya' quit icuan xmān tū ixlicāna'.

Macā'nca saludos

¹³Quit lhūhua'cus icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcū'tun tzamā' nac carta. ¹⁴Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzi'nān. Chuntza' nachihuina'nāuj cā'laan.

¹⁵Tzej calatapa. Ixlipō'ktuca'n mi'amigos tamacā'ni'yān saludos. Nacātā'chihuina'na' ixlipō'ktuca'n amigo xalanī'n a'ntza'.

San Judas

Judas cāmācā'ni'lh saludos ti ixta'a'ka't'

1 Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n ti Dios cāta'sani'ni'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxqui'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lh mā'n hui'xina'n. ²Ē ū'tza' ti cacāmaxqui'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxqui'n ē ixtalalahu'mān.

Makapitzin ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'

2 Pedro 2:1-17

³Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmākapū-taxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmākapūtaxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān. Ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuaniyān jā ti'a'ka'l'yā'tit tū tamāsu'yu xla'ca'n ti talakpalicu'tun tamāsu'yun tū a'ka'ī'ni'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmāmaxqui'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalilh huā'mā' tamāsu'yun. ⁴Ā'makapitzin ti jā tze ya chi'xcuhui'n tatalacxtucli hua'chi lactze ya chi'xcuhui'n na ixlacpu'na'i'tātca'n ti ta'a'ka'ī'. Xla'ca'n tahuan Dios lakalhu'manini'n, ē chuntza' chā'tin tze natlahua tū xla' tlahuacu'tun masqui jā tze. Huā'mā' jā ixlicāna'. Ē jā ixlicāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksini' Jesucristo. Makās tatz'o'kni' na ixtachihiuin Dios nacāmākapātinincan tachi'xcuhui't ti chuntza' tala.

⁵Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaqui'yān tū Dios tlahualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitas jā huanican Egipto. Ā'listān ā'makapitzin

jātza' ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālimaknilh. ⁶Nā calacapāstactit ángeles. Ā'makapitzin xla'ca'n jā ixtamākentaxtūcu'tun tū cāmāmaxqui'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālichini't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj a'cxni' nacāmākapātinin Dios. ⁷Nā calacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzin cā'lacchicni' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalanin a'ntza' nā ixtatlahua tū jā tze. Ixtaka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n. Ixtalātā'tahui'la chī chi'xcuhui'n. Ū'tza' talinilh nac macscut tū cāmālakspūtūlh tzamā' cā'lacchicni'. Ū'tza' lica'tzican natapātinin pō'ktu quilhtamacuj nac cā'macscutnu' xla'ca'n ti talakapasa ixtej Dios ē tataxtutāyani't.

⁸Nā chuntza' tzamā' chi'xcuhui'n ti cāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'. Xla'ca'n talakahuāna'n. Tahuan palh Dios cālītā'chihuina'n talakahuān. Ū'tza' talipuhuan tze natatlahua tū jā tze. Talakmaka'n ixlimāpa'ksin Dios. Cachihuālh talichihuina'n ángeles. ⁹Nūn Miguel, ti xapuxcu' ángeles, nūn xla' jā chuntza' tlahualh. A'cxni' xla' tā'lal skāhu'ni' ē talālihuanih ixmacni' Moisés, Miguel jā li'a'ksanini'lh skāhu'ni' tū jā tze tachihuin. Xmān huanilh: "Dios camākapātininni'." ¹⁰Tzamā' chi'xcuhui'n ti cāmāsu'yuni'cu'tunān, xla'ca'n cachihuālh talichihuina'n tū jā taca'tzi. Xla'ca'n hua'chi animales, ixpālacata jā talacapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlipō'ktu tū jā tze tū xla'ca'n talacasqui'n. Ū'tza' nacālimakapātinin Dios.

¹¹Xla'ca'n natapātinin ixpālacata tatlahua chī Caín ti jā kexmatni'cu'tunli Dios. Tatlahua tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun tumin. Chuntza' tlahualh Balaam. Nā xla'ca'n taxumpini'nli chī Coré. Xla' maknīca. Nā xla'ca'n

nacāmakapātinincan. ¹²Limāxana' chī cātātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā talacapāstaca ā'makapitzin. Xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. Xlaca'n hua'chi poklhu' tū lē'n ū'ni', ē jā lē'n xcān. Xlaca'n hua'chi qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't a'cxni' nala ixquilhtamacuj ē jā la. Scāca ē ū'tza' litampu'lhucan. ¹³Xlaca'n hua'chi a'cxni' staca xcān ē lē'n pa'lhxtum. Limāxana' tū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chi sta'cu tū jātza' a'mā'lh na ixtej. Dios nacāmakapātinin pō'ktu quilhtamacuj jā cā'pucsua'.

¹⁴Lakmajtza' Enoc cālichihuīna'nli chi'xcuhui'n tī jā tze. Enoc ixlikelhatojon ixuanit' i'xū'nātā'natna' Adán. Enoc huanli: “Māpa'ksini' Jesús namin ē nacātā'min a'klhūhua' mil ángeles.

¹⁵Namin nacāputzāna'ni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tī jā tze ixpālacata ixlipō'ktu tū tatlahuanit' tū jā tze ē nā chī cachihuā'lh talichihuīna'ni't Dios.”

¹⁶Tzamā' chi'xcuhui'n jā ixcāmini'ni' ē talē'ksa'n ā'makapitzin. Jā lipāxuhua tahuilāna'lh. Chuntza' tahuilāna'lh chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Ka'tla' tamakca'tzi a'cxni' tachihuīna'n. Lilakatit tatā'chihuīna'n ā'makapitzin xmān ixpālacata cacāmaktāyaca ixtapuhuan.

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'ī'

¹⁷Hui'xina'n tā'timin, calacapāstactit tū tahuanlı xapūla ixapóstoles quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

¹⁸Xlaca'n tahuanlı: “A'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj, natamin chi'xcuhui'n tī jā tū catitalilaktzi'lh tū ixla' Dios. Natatahui'la chuntza' chī

ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze.” ¹⁹Ū'tunu'n tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka'ī'. Talatlā'huan chuntza' chī xmān ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī Espīritu Santo.

²⁰Hui'xina'n tā'timin, ā'chulā' tzej ca'a'ka'ītīt Jesucristo chuntza' chī Dios quincāmāsu'yuni'ni'ta'n. Calī'orarli'tit ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo. ²¹Catahui'la'tit chī Dios lacasu'ni', ē chuntza' namakca'tziyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Caka'lhī'tit hasta Jesucristo nacālē'nān nac a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā' ixpālacata cālakalhu'manān.

²²Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n tī tapuhuamā'nalh palhāsā' jā ixlicāna' tū a'ka'ī'yāuj. ²³Hui'xina'n cacāmakapūtaxtūtīt ā'makapitzin nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzin tī tatlahua tū jā tze. Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī xlaca'n. Ē chuntza' jā caticāpasan chī ixtalanānca'n.

Māka'tli'ca Dios

²⁴Calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' jā catitlahua'tit tū jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' lipāxuhua natahui'la'yā'tit ixpālacata jā tū cati'a'nalh tū nacātālīmālacsu'yuyān hui'xina'n.

²⁵QuinDiosca'n xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzīkō'. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Camāka'tli'ca ē calakachi'xcuhui'ca. Xla' cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. Ka'lhikō'cus limāpa'ksin chuhua'j ē naka'lhikō' ixlipō'ktu limāpa'ksin pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

Jesucristo māsu'yulh tū tatzō'kni' huā'mā' nac libro

1 Tatzō'kni' huā'mā' nac libro tū māsu'yulh Jesucristo. Dios huanli tzamā', ixpālacata ixlacasqui'n Jesucristo iccāmāsu'yuni'lh ixtachi'xcuhui't Dios tū palaj na'a'kspula. Nā quit, Juan, nā ictapa'ksini' Dios. Jesucristo quilakmacamilh ixāngel naquimāca'tzini' tzamā' tū na'a'kspula.
² Quit icmāsu'yukō' ixlipō'ktu tū iclaktzi'nī't. Ā'tzā' na'ictzo'ka tū Dios quimāca'tzini'lh. Ū'tza' tū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxuhua tī natalikelhtahua'ka' tzamā' tachihuīn tū tatzō'kni' nac huā'mā' libro. Līpāxuhua tī takexmata ē takexmatni' huā'mā' tachihuīn tū limāsu'yukō'ca tū na'a'kspula. Jātza' a'klhūhua' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalani'n nac a'ktojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios xalani'n nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit. Dios, ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Nā cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Espiritu Santo. Ū'tza' tī tasu'yu hua'chi a'ktojon pūmaksko na ixlacatin laclhtahui'lh tū ixpūmāpa'ksin Dios.
⁵ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Jesucristo, tī māsu'yu tū ixlicāna'. Ū'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli. Xla' cāmāpa'ksi xanapuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' quincāpāxqui'yān ē xla' nilh naquincāxapani'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n. ⁶ Xla' quincālac-

sacui'līni'ta'n natā'māpa'ksini'nāuj. Quincāmaxqui'nī'ta'n a'ktin quintascujū'tca'n ē chuntza' nalaktaquilhpūtayāuj Dios tī ixTāta'. Calakachi'xcuhui'ca Jesucristo. Xla' cāmāpa'ksini'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁷ Nalaktzi'ncan chī xla' nayujāchi nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'. Ixlipō'ktuca'n natalaktzi'n. Nā natalaktzi'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh nac cruz. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj natalipuhuan ixpālacata. Chuntza' na'a'kspula. Amén.

⁸ Chihuīna'nli Māpa'ksini' Dios tī ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'hui'qui, ē ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tū litzucu alfabeto ē hua'chi letra Z tū ixli'a'ksputni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē ixli'a'ksputni'.”

Juan lakachuyalh

⁹ Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksini'yāuj Jesucristo. Quit iccātā'pātini'mā'n ē iccātā'tāyani'yān hui'xina'n ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca na'ictachoko chī tachi'n nac Patmos tū pitzuna'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Quinchi'pacani't ixpālacata xa'icmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ē tū ixlicāna' ixpālacata Jesucristo.
¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū pūjāxcān ixpālacata Jesucristo, icmakca'tzilh ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn na quinchakēn. Ū'tza' hua'chi a'ktin liskoli' tū palha' macasā'nān ¹¹ ē quihuanilh:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto, ē chī letra Z tū ixli'a'ksputni'. Catzo'kti tū nalaktzi'na' ē nacāmacapini'ya'ca'psnap ixtachi'xcuhui't Dios nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē nac Pérgamo ē

nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia
ē nac Laodicea —quihuanica.

¹²Ictalakspi'tli na'icla'ktzi'n tīchu
quintā'chihuina'nli. Iccālak'tzi'lh

tāyāna'lh a'ktojon pūmaksko tū xa'oro.

¹³Na ixlacpu'na'i'tāt pūmaksko, ixyālh
chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'.

Ixlu'xu' pūlhmā'n ixuani't ē ixchā'n na
ixtujān. Ixka'lhī kentin ixlīchi'cān tū

xa'oro na ixcu'xan. ¹⁴Ixya'j stala'nka'
ixuani't chī ixchi'xit purecu ē chī miqui.

Ixlakastapūn ixtasu'yu chī xalamana't
macscut. ¹⁵Ixtujān i'xkaka chī licā'n tū

ixcātlahuacani't nac pūlhucyun. A'cxni'
ixchihuina'n, ixmacasā'nan hua'chi

lhūhua' xcān. ¹⁶Na ixmacapekcāna'j
ixcālēmā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni'

taxtulh kentin espada sta'ya'nca'
kēstītu'. Nā ixlacan i'xkaka chī chi'chini'

a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

¹⁷A'cxni' icla'ktzi'lh quit ica'kā'lh na i-
xtujān chī chā'tin nīn. Xla' quilīxa'malh ix-

macapekcāna'j ē quihuanilh:
—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān.

¹⁸Quit xalakahuan. Quit xa'icnīni't ē
chuhua'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la

pō'ktu quilhtamacuj. Quit icka'lhī
līmāpa'ksin linin ē cālīnin. ¹⁹Catzo'kti

tū hui'x laktzi'nī'ta' ē tū a'kspulamā'lh
ē tū na'a'kspula. ²⁰Tatzē'kni't tū

huanicu'tun a'ktojon sta'cu tū hui'x
la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā

tatzē'kni't tū huanicu'tun a'ktojon
pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun,

ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n
xanapuxcu'nu' a'ktojon templo. A'ktojon

pūmaksko ū'tza' quintachi'xcuhui't nac
a'ktojon cā'lacchicni'.

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Efeso

2 Nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu'
xalanī'n nac Efeso tī tatapa'ksīni'
Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān
tī cālēmā'lh a'ktojon sta'cu na

ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan
na ixlacpu'na'i'tātca'n a'ktojon

pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: ²Quit
icca'tzi' ixlipō'ktu tū tlahuani'ta'ntit

hui'xina'n. Quit icca'tzi' scujni'ta'ntit ē
tāyani'nī'ta'ntit ē jā jiclhua'nī'ta'ntit.

Quit icca'tzi' hui'xina'n jā cālipātiyā'tit
tī jā lactze chi'xcuhui'n. Cuenta

tlahua'yā'tit tī tahuān xla'ca'n apōstoles
masqui jā apōstoles. Chuntza'

hui'xina'n cālīlakapasni'ta'ntit tī
xmān ta'a'kskāhui'nīn. ³Hui'xina'n

tāyani'nī'ta'ntit ē pātinī'nī'ta'ntit
quimpālacata ē jā jiclhua'nī'ta'ntit.

⁴Masqui tlahuakō'yā'tit ixlipō'ktu
huā'mā', a'nan tū jā iclakati chī

tlahua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā':
Hui'xina'n jā'tza' quilāpāxqui'yāuj chī

xapūla. ⁵Calacapāstacna'ntit chī tzej
ixquilāpāxqui'yāuj hui'xina'n xapūla.

Chuhua'j jā'tza' quilāpāxqui'yāuj
chuntza'. Chuhua'j calakpalī'tit

mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit
chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā

nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n,
quit na'iccālakminān hui'xina'n

ē na'icmāpānū pūmaksko na
mimpunanca'n. ⁶Chuntza' chī

hui'xina'n quiclh laktzi'nā'tit tū tatlahua
ā'makapitzin tī cāhuanican nicolaītas

chuntza' chī quit quiclh icla'ktzi'n. ⁷Tī
kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu

Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios.
Tī tatlajana'n, quit na'iccāmaktexka

natahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māstā'
xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā

māpa'ksini'n Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸Nā Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu'
xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksīni'
Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān
tī xapūla ē ā'xmān, tī nilh ē
lacistālancuana'nli. Xla' huan:

⁹Quit icca'tzi chī lipātini'mpā'na'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzi hui'xina'n lacxcamanī'n. Masqui jā lacricujnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzi cātālī'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahaun xla'ca'n israelitas ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xla'ca'n tatapa'ksini' skāhuī'ni'. ¹⁰Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhuī'ni' nacāmāchi'nini'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasqui'n hui'xina'n nataxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Hui'xina'n napātini'nā'tit a'kcāuj quilhtamacuj. Naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nani'yā'tit. Ē quit na'iccāmaxqui'yān xasāsti' latamat. ¹¹Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, xla'ca'n jā catitapātini'lh nac pūpātīn."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹²Nā Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksini' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan: ¹³Quit icca'tzi ixlipō'ktu tū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzi hui'lā'na'ntit jā māpa'ksini'n skāhuī'ni'. Masqui hui'lā'na'nchīpītit a'ntza', quilākexmatni'yāuj. Na mincā'lacchicni'ca'n a'ntza' hui'lh skāhuī'ni'. A'ntza' maknīca Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā makxteknī'ta'ntit chī a'ka'ī'ni'ta'ntit. ¹⁴Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quimini'ni'. Makapitzīn hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuīlh israelitas tū jā tze. Balac cāhuanilh tzē natahua' catūhuālh tū cāmaxqui'canī'tza' ídolos. Nā cāhuanilh tzē nataka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n. ¹⁵Nā makapitzīn

chī hui'xina'n jā makxteku'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. ¹⁶Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayān ē na'iccātā'lātlahua xla'ca'n tī ta'a'ka'ī' chī nicolaítas. Na'iccātā'lālitucsa tū nataxtu na quinquilhni' tū hua'chi espada. ¹⁷Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmaxqui' macsti'na'j ixlīhua'tca'n maná tū jā lakapascan. Nā na'iccāmaxqui' chā'tunu' xla'ca'n xastala'nka' chihuix jā tatzō'kni' a'ktin xasāsti' tacuhuīni'. Nūn chā'tin ca'tzi tzamā' tacuhuīni', xmān ū'tunu'n tī natamaktnī'n huā'mā' chihuix."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksini' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān i'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapun chī xalamana't macscut ē ixtujan taxkaka hua'chi licā'n tū xaslamama. Xla' huan: ¹⁹Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzi chī lāpāxqui'yā'tit ē chī quilālākachi'xcuhui'yāuj ē chī quilātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzi chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit a'chulā' xatze ē jā chī xapūla. ²⁰Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quimini'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuaniyān xla' māsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā ixlīcāna' tū māsu'yu. Chuntza' cālī'a'kskāhuī'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' litlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quilātapa'ksini'yāuj quit. Ē ka'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmaxqui'canī't ídolos. ²¹Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzamā'

puscāt nalakpalī ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxteku'tun tū jā tze. ²²Ū'tza' quit na'iclimaxquī' a'ktin ta'jatat tzamā' puscāt. Xla' natamā' na ixtama' ē napātini'n. Ixtā'läpāxquī'ni'n nā xlaça'n natapātini'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlaça'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. ²³Nā na'iccāmakni' ixlacstīn tzamā' puscāt. Chuntza' nataka'tzikō' ixlipō'ktuca'n tī quintatapa'ksini' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuñi'n. Quit na'iccāmamaxquī'yān mintatla'jaça'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī tlahuani'ta'ntit. ²⁴Chuhua'j macsti'nal' na'iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyān macsti'nal' hui'xina'n tī jā stālani'ni'ta'ntit tū māsu'yu puscāt Jezabel ē jā maksca'tni'ta'ntit tū ixtalacasquī'ni'n skāhui'ni'. Quit jā iccāhuaniyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. ²⁵Xmān iccāhuaniyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlicāna' hasta a'cxni' na'icmimpala quit. ²⁶Ti tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixlamatatca'n, quit na'iccāmamaxquī' limāpa'ksin. Xlaça'n natamāpa'ksi ixlipō'ktu cā'lacchicni'. ²⁷Na'iccāmamaxquī' limāpa'ksin tū quimaxquī'ni't quinTāta'. Xlaça'n palha' natamāpa'ksi cā'lacchicni'. Natamālakspūtū tī jā takexmatcu'tun, chuntza' chī chā'tin a'cxni' pa'klha pātin tla'ma'nc hasta lacpitzun taxtu. ²⁸Nā xlaça'n na'iccāmamaxquī' tū hua'chi a'ktin mātuncuini' sta'cu. ²⁹Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuñi't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnilh xalanī'n nac Sardis

3 Espiritu Santo quihuanilh: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Sardis tī tatapa'ksini' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī macā'n

Espiritu Santo nac a'ktojon cā'lacchicni' ē tī cālēmā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Masqui huancan hui'xina'n lakahua'nā'tit, quit iccālaktzi'nān chī xanīni'n. ²Skalalh catahui'la'tit. Ā'chulā' cakexpa'tni'tit Dios. Palh jā nakexpa'tni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nkāyā'tit Dios. Jā mäkentaxtūni'ta'ntit ixlimāpa'ksin Dios. ³Calacapāstactit tū cātāmāsu'yuni'n ē tū kexpa'tni'ta'ntit. Cakexpa'ttit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmin xamaktin hua'chi chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzīcan a'cxni' namin. Ē jā catica'tzītīt a'cxni' na'icchin quit. ⁴Xmān makapitzīn hui'xina'n tī jā makahuasni'ta'ntit. Xlaça'n naquintatā'latā'kchoko. Natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasquī'nca ixpālacata xlaça'n tatlahua tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁵Ti tatlajana'n, xlaça'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā icticāxapani'lh ixtacuhuini'ca'n nac libro jā cātzo'kcani't ixtacuhuini'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n. Na'iclichihuina'n na ixlacatīn quinTāta' ē na ixlacatīnca'n ixāngeles chī xlaça'n quintatapa'ksini' quit. ⁶Ti kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuñi't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnilh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Espiritu Santo quihuanilh: —Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia tī tatapa'ksini' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xmān ixlicāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla' mālaquī', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaquī'. Xla' huan: ⁸Quit icca'tzi tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzi

hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quīlākexmatni'nī'ta'uj. Quit icmālaqui'nī't a'ktin mākelhcha na milacatinca'n ē jā tī tzē namālacchō. ⁹Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacatinca'n, xla'ca'n tī tatā'scuja skāhui'nī'. Xla'ca'n tahuan israelitas masqui jā israelitas. Xmān ta'a'kskāhui'nin. Xla'ca'n nataca'tzī quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹⁰Quit iccāmāpa'ksin hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit huā'mā' limāpa'ksin, ē tāyani'nī'ta'ntit, ē quit na'iccāmaktāyayān a'cxni' namin tū natapūpātini'n ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzīcan tī ixlicāna' ta'a'ka'ī'. ¹¹Quit palaj na'icmimpala. Jā camakxtektit tū maktini'nī'ta'ntit. Chuntza' jā tī caticāmāmakchuyin namaktini'nā'tit mintatla'jca'n. ¹²Xla'ca'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūni'n ixtemplo quinDios. Jā maktin catitaxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūni'n na'iccātzo'kui'li ixtacuhui'nī' quinDios ē ixtacuhui'nī' ixcā'lacchicni' quinDios. Ū'tza' tū huanican Jerusalén xasāsti' tū nayujāchi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quintacuhui'nī' nā na'iccātzo'kui'li nac tzamā' tantūni'n. ¹³Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Espīritu Santo quihuanih:

—Chuntza' catzo'knu'nī' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī pō'ktu quīlhtamacuj chihuīna'n tū ixlicāna'. Xla' pō'ktu quīlhtamacuj māsu'yu tū ixlicāna'. Ū'tza' tī

mālacatzuculh ixlipō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: ¹⁵Quit icca'tzī tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quīlākexmatni'cu'tunāuj ē jā makxtekcū'tunkō'yā'tit quintachihuīn. Quit iclacasqui'n nalihui'liyā'tit naquīlākexmatni'yāuj o xamaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶Hui'xina'n jā lihui'li'nī'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālī-makxtekcū'tunān. ¹⁷Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'nī'nani'yān ē jā tū quincāspu'tni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit xatalakmaka'nī' ē cā'lilakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālaktzī'nān hui'xina'n chī xcamanīni'n ē maclhpi'mpi'li'n ē lakatzī'nī'n. ¹⁸Quit iccāhuaniyān: Caquīlāmaktamāhuāuj oro tū xacāxlanī'ttza'. Chuntza' nalītaxtuyā'tit lacricujnu'. Nā caquīlāmaktamāhuāuj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhakā'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzī'nān palh maclhpi'mpi'li'n hui'xina'n ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquīlāmaktamāhuāuj līcu'chu' ē nacātalilacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹Ixlipō'ktuca'n tī iccāpāxqui', quit iccālacaquīlhni ē iccāmākapātini'n a'cxni' xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxtim nacā'a'kspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁰Quit icyālh nac mākelhcha ē ictoklhmā'lh. Palh chā'tin nakexmata quintachihuīn ē namālaqui', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj. ²¹Tī tatlajana'n, quit na'iccāmāxteka xla'ca'n naquīntatā'māpa'ksīni'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'. ²²Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios.”

Chī lakachi'xcuhui'can Dios nac a'kapūn

4 Ālistān quit, Juan, iclaktzi'mpāl̄h a'ktin talakahuān. Quit iclaktzi'lh a'ktin mākelhcha laqui'yāl̄h nac a'kapūn. Ickexmatpāl̄h tachihuīn chuntza' chī ick-exmatli xapūla ē tū hua'chi a'ktin liskoli'. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ālistān.

²Palaj tunca Espiritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixyāl̄h a'ktin laclhtahuī'lh tū expūmāpa'ksin Dios ē a'ntza' ixui'lh chā'tin. ³Ti ixui'lh nac pūtahui'lh, ixlacan i'xkaka chī a'ktin chihuix tū tzēhuani't ē tū xkaka chī jaspe ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahui'lh ixyāl̄h a'ktin macxculi'ncā't chī a'ktin chihuix xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. ⁴Na ixmacni' pūtahui'lh ixtayāna'mpāl̄h pu'xamatā'ti' laclhtahuī'lh. A'ntza' ixtahuī'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'nca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. ⁵Ē taxtulh nac pūtahui'lh makli'pit ē jilini' ē tachihuīn. Na ixlacatzuna'j kentojon ka'tla' macscut ixtalamayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahui'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun Espiritu Santo. ⁶Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixmā'lh hua'chi a'ktin mar tū hua'chi vidrio.

Na ixlacatzuna'j pūtahui'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na ixa'katzā'stūtā'ti'. Xlaca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n ē chuntza' tzē ixtalaktzi'n tū ixui'lh na ixlacatinca'n ē tū ixui'lh na ixchakēnca'n. ⁷Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlichā'tu' xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlīkelhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan chī ixa' chī'xcu'. Ixlīkelhatā'ti' xla' ixtasu'yu chī lakatin pichāhua' ixkosnū'ntlā' huan. ⁸Chā'tunu'

chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlikosnu'ca'n. Ixlikosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē na ixlacapūn. Xlaca'n ixtapixtlī' cā'cuhuīni' ē tzi'sa. Jā maktin ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuhui'ca Māpa'ksini' Dios ti ka'lhikō' litli'hui'qui ē ū'tza' ti hui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj natahuī'la.

⁹Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxui' Dios ē ixtalakachi'xcuhui' ē ixtamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ti ixui'lh nac pūtahui'lh ē ti hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

¹⁰A'cxni' kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n ixtalaktatzokosta Dios a'ntza' jā ixui'lh na ixpūtahui'lh. Chuntza' ixtamakapāxui' Dios ti hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Ixtahuī'li ixcoronaca'n na ixlacatin Dios ē ixtahuan:

¹¹QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksini' ē ixlacasqui'nca namakapāxui'ca'na' ē nalakachi'xcuhui'ca'na'.

Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' litli'hui'qui ixpālacata hui'x cāmālacatzucuni'ta' ixlipō'ktu.

Mintalacapāstacni' lakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nan.

Ca'psnap ē Cordero

5 Quit iclaktzi'lh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilini't. Ixchi'pahui'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'. Ca'psnap ixpāsmilicani't ē ixlīlhcā'cani't a'ktojon sellos. ²Quit iclaktzi'lh chā'tin ángel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē kelhasqui'nini'lh:

—¿Tīchu ka'lhī limāpa'ksin nalacxti'ta sellos jā lhcā'cani't ē namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

³Jā maclaca nūn chā'tin ti ixka'lhī limāpa'ksin napūxcuta ca'psnap ē nalaktzi'n na ixpūlacni'. Jā maclaca nūn chā'tin nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna'

ē nūn nac cā'linīn. ⁴Quit xa'iclicālhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī limāpa'ksin napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzī'n na ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. ⁵Chā'tin kōlu' quihuanih:

—Jā cacalhua'nti. Tī ixtacuhuīni' León xala' tribu ixla' Judá ē xla' ū'tza' i'xū'nātā'nat David, xla' t'ljajana'nī't. Xla' ka'lhī limāpa'ksin nalacxti'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

⁶Ā'listān iclaktzī'lh chā'tin tī ixuanican Cordero tī ixyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh. Cordero ixyālh masqui ixtasu'yu xla' ixmaknīcāni'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espīritu Santo tī Dios macaminī't na ixlipō'ktu nac cā'ti'ya'tna'. ⁷Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahui'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Tī ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktīni'lh xatapāsmili ca'psnap. ⁸A'cxni' maktīni'lh, kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostalh Cordero. Chā'tunu' chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunu' arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojōcan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n tī tatapa'ksini' Dios.

⁹Xlaca'n ixtapixtli' xasāsti' tapixtli'n: Hui'x minī'ni' namaktīni'na' ca'psnap ē nalacxti'ta sellos tū lilhcā'cani't ixpālacata hui'x limacamāstā'na'nca'. Minka'lhni' ū'tza' lixoko' ixcuentaca'n xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē tī tachihuīna'n xtum tachihuīn ē xalanī'n ixlipō'ktu cā'lacchicni'.

Chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksini' Dios. ¹⁰Hui'x cālacsacui'lini'ta' natamāpa'ksini'n ē natatā'scuja Dios.

Xlaca'n natamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹Quit iclaktzī'mpālh ē ickecxmatli ixtachihuīna'n a'klhūhua' millón ángeles tī ixtalitamacsti'li'nī't pūtahui'lh ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n. ¹²Xlaca'n palha' tahananli:

Minī'ni' namaxquī'can litli'hui'qui Cordero tī maknīca.

Minī'ni' namaxquī'can ixlipō'ktu.

Xla' ka'lhī ixlipō'ktu talacapāstacni' ē tahuixcān.

Minī'ni' xmān ū'tza' nalakachi'xcuhui'can ē nalaktaquilhpūtacan ē namāka'tli'can.

¹³Ē nā ickecxmatli chī tachihuīna'nli ixlipō'ktu tū Dios cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē nac cā'linin ē nac mar. Tahananli:

Dios tī hui'lh na ixpūmāpa'ksin ē nā Cordero cacālaktaquilhpūtaca ē cacālakachi'xcuhui'ca ē cacāmakapāxuīca.

Cataka'lhīlh lhūhua' litli'hui'qui chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

¹⁴Tahananli kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':

—jĒ chuntza' calalh!

Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

A'ktojon sellos

6Ā'listān iclaktzī'lh a'cxni' xtī'tli Cordero chū'cus xa'a'ktojon sellos. Ickexmatli chī chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ixtachihuīn ickecxmatli chī jilini'. Quihuanih:

—jCata't laktzī'na'!

²Quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh ixka'lhī a'ktin ixa'ksmūt. Maxquī'ca a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī chā'tin tī ixt'ljajana'nī't ē a'mpālh t'ljajana'mpala.

³Ā'listān Cordero xtī'tpālh ixlī'a'ktu' sello. Ickexmatli chī chihuīna'nli

ixlichā'tu' chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na
ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

⁴Taxtupāl̄h ā'lakatin cahuāyuj
xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhui'lh maxquī'ca
limāpa'ksin natlahua lāta'lan nac
cā'ti'ya'tna'. Maxquī'ca limāpa'ksin
natalāmaknī tachi'xcuhui't. Maxquī'ca
kentin ka'tla' espada.

⁵Ā'listān Cordero xti'tpāl̄h
ixli'a'ktu'tun sello. Ickexmatli chī
chihuina'nli ixlikelhatu'tun. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj
xapūtze'nke. Tī ixkēhui'lh ixchi'patelha
a'ktin pūpūlhcān. ⁶Ickexmatpāl̄h a'ktin
tachihuīn tū taxtulh ixpu'nanca'n
kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na
ixa'katzā'stūtā'ti'. Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh tū tlaja-
can a'ktin quilhtamacuj. A'ktu'tun kilo
cebada ixtapalh tū tlajacan a'ktin quil-
htamacuj. Jā pāxcat catililaca aceite ē
vino.

⁷Ā'listān Cordero xti'tpāl̄h ixli'a'ktā'ti'
sello. Ickexmatli chī huanli ixlikel-
hatā'ti'. Quihuanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

⁸Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xasmu-
cucu. Tī ixkēhui'lh ixmāpācuhuīcan
Linin. Na ixchakēn ixmimā'cha'
chā'tin tī ixmāpācuhuīcan Cā'linin.
Xlaca'n cāmacamaxquī'ca litli'hui'qui
natamāpa'ksini'n ixli'a'ktā'ti'
cā'quilhtamacuj. Cāmaxquī'ca
litli'hui'qui tzē natalāmaknini'n espada
ē tatzī'ncstat ē ta'jatāt ē animalh tū
tahua'nan.

⁹Ā'listān Cordero xti'tpāl̄h
ixli'a'kquitzis sello. Quit iclaktzi'lh,
na ixtampin pūmacamāstā'n, tī
ixcāmāknicanī'ttza' ixpālacata xla'ca'n
ixtamāsu'yuni't ixtachihuīn Dios ē jā
maktin tamakxteklī. ¹⁰Xlaca'n palha'
ixtachihuīna'n ē tahuanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze ē
pō'ktu tze tū tlahuani'ta'. Hui'x
pō'ktu mākentaxtūya' tū hua'na'.
¿Jā'cxni' nacāputzāna'ni'ya'
tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'?
¿Jā'cxni' nacāmākapātini'na' tī
quincātamaknini'ta'n?

¹¹Xlaca'n ixlipō'ktuca'n cāmaxquī'ca
ixtalhakā'nca'n xastala'nka'.
Cāhuanica: “Caka'lhī'tit ā'macsti'na'j
a'cxni' nataketzikō' ixlipō'ktuca'n
mintā'timinca'n tī tatā'scuja Cristo ē
nacāmāknican chuntza' chī hui'xina'n.”

¹²Quit iclaktzi'lh chī Cordero xti'tpāl̄h
ixli'a'kchāxan sello. Palha' tzuculh
tachiqui ti'ya't. Chī'chini' xapūtze'nke
lakō'lh chī pūtin lu'xu' xapūtze'nke ē
lhtululu. Mālhcu'yu' tzu'tzo'ko lakō'lh
hua'chi ka'lhni'. ¹³Sta'cu tamincha'
nac a'kapūn ē tayujli nac cā'ti'ya'tna'
chuntza' chī xastaka higos yuja a'cxni'
ū'nun lacachiqui xaqui'hui'. ¹⁴A'kapūn
jātza' ixtasu'yu. Chī a'ktin ka'tla'
ca'psnap tū xatapāsmili. Tatapekpānūlh
ixlipō'ktu kēstini'n ē pītzunaj ti'ya't na
ixpu'nan mar. ¹⁵Tatatzē'kli napuxcu'nu'
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē nā
tī ixtamāpa'ksini'n ē generales ē
lacricujnu' ē tachi'xcuhui't tī ā'chulā'
ixtasqui'nī ē pō'ktu tachi'xcuhui't tī
xatastā'maka ē nā tī jā xatastā'maka.
Ixlipō'ktuca'n tatatzē'kkō'lh nac lhu'cu'
ē nac cā'talhpānna' nac kēstini'n. ¹⁶Ixtata'sa ē
ixtahuani kēstini'n ē talhpāni'n:

—Cayujtit ē caquilā'a'klhta'lauj ē
chuntza' tzē na'ictatzē'kāuj na ixlacatin
Dios tī hui'lh nā ixpūmāpa'ksin.
Caquilāmātzē'kui na ixlacatin
tī huanican Cordero ixpālacata
xla' naquincāmākapātini'nān tū
ictlahuani'tauj.

¹⁷Chilhtza' quilhtamacuj tū napūx-
okoni'can Dios. Nūn chā'tin tī tzē
natāyani'.

**Cātankāhui'lica ixsello Dios
i'xū'nātā'natna' Israel**

7 Ā'listān iccālaktzi'lh kelhatā'ti' ángeles ixtayāna'lh ixa'katzā'stūtā'ti' cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'nalh a'ktā'ti' ū'ni'. Chuntza' jā i'xū'nun nūn macsti'nalj nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar ē nūn na ixa'kān qui'hui'. ²Iclaktzi'mpālhlh ā'chā'tin ángel tī mincha' jā tā'extuyāchi chí'chini'. Xla' ixlēmā'lh ixsello Dios xalakahuan. Huā'mā' ángel palha' cātā'chihuina'nli kelhatā'ti' ángeles tī ixcāmaxqui'cani't litli'hui'qui natahui'li tasakā'lín nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. ³Cāhuanilh:

—Jā tū catlahuani'tit ti'ya't nūn nac mar ē nūn qui'hui' hasta a'cxni' na'iccātankāhui'liyāuj sello tī tatapa'ksini' Dios.

⁴Quihuanica chí kelhalā't i'xlipō'ktuca'n tī cātankāhui'lica ixsello Dios. Xlaca'n a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuani't i'xū'nātā'natna'ca'n ixcamana' Israel.

⁵A'kacāujtu' mil i'xū'nātā'natna' Judá tī ixtalēntza' sello, ē a'kacāujtu' mil i'xū'nātā'natna' Rubén, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Gad, ⁶ē a'kacāujtu' mil i'xla' Aser, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Neftalí, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Manasés, ⁷ē a'kacāujtu' mil i'xla' Simeón, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Leví, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Isacar, ⁸ē a'kacāujtu' mil i'xla' Zabulón, ē a'kacāujtu' mil i'xla' José, ē a'kacāujtu' mil i'xla' Benjamín.

**Tachi'xcuhui't tī ixtalhakā'ni't
xastala'nka' i'xlu'xu'ca'n**

⁹Ā'listān iccālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē jāla ixcāpūtle'kecan i'xpālacata i'xlihlūhua'ca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' ē xalanī'n i'xlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj ē i'xlipō'ktuca'n i'xlikempālhlūhua' tachihuīn. Ixtayāna'lh na i'xlacatzuna'j pūtahui'lh ē nā i'xlacatin

Cordero. Ixtalhakā'nca'n stala'nka' i'xuani't. Ixtachi'patēlha i'xpekni' palma. ¹⁰Xlaca'n palha' tahuani'li:

Quincāmakapūtaxtūn quinDiosca'n tī hui'lh na i'xpūmāpa'ksin ē nā Cordero.

¹¹I'xlipō'ktuca'n ángeles i'xtalītamacsti'li'ni't pūtahui'lh ē lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ángeles tataquilhpūtalh na i'xlacatzuna'j pūtahui'lh ē tamakapāxuihlh Dios. ¹²Tahuani'li:

Chuntza' calalh.

Camakapāxuīca ē camāka'tli'ca Dios. Xmān ū'tza' ka'lhikō' talacapāstacni'.

Camaxqui'ca tapāxcatca'tzīn ē calakachi'xcuhui'ca i'xpālacata xmān ū'tza' ka'lhī i'xlipō'ktu litli'hui'qui ē limāpa'ksin.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj calalh.

¹³Chā'tin chí lakōlu'n quinkelhasqui'nilh:

—¿Tīchu tzamā' tī talhakā'nani'ttza' xastala'nka'? ¿Jāchu tamincha'?

¹⁴Quit ickelhtilh:

—Quit jā icca'tzi. Hui'x ca'tziya'.

Xla' quihuanilh:

—Ū'tza' tzamā' tī tatāyani'lh ka'tla' tapātīn. Xlaca'n taliche'kē'lh'tza' i'xlu'xu'ca'n i'xka'lhni' Cordero. Ū'tza' stala'nka'tza' lilalh i'xlu'xu'ca'n. ¹⁵Ū'tza' taliyāna'lh na i'xlacatin i'xpūmāpa'ksin Dios. Tatā'scuja Dios na i'xtemplo cā'cuhuīni' ē tzi'sa. Dios tī hui'lh nac pūtahui'lh, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶Chuntza' xlaca'n jā'tza' maktin catitatzī'nclī. Jā'tza' maktin catitakelhpūtilh pō'ktu quilhtamacuj. Chí'chini' jā'tza' caticāmacchālh ē jā'tza' maktin caticājicsmāhui'lh. ¹⁷Jā'tza' tū caticā'a'kspulalh, i'xpālacata Cordero tī hui'lh na i'xpu'nan pūtahui'lh, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Nacālē'n jā taxtuhui'lh xcān tū māstā' xasāsti' latamat. Dios nacāmāko'xamāka'tli' ē jā'tza' catitacalhuani'li.

Xti'tca ixlī'a'ktojon sello

8 Cordero xti'tli ixlī'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac a'kapūn chī i'tāt hora. ²Ā'listān iccālaktzi'lh kelhatojon ángeles tī ixtayāna'lh na ixlacatin Dios. Xlaca'n cāmaxqui'ca kentojon liskoli'. ³Ā'listān chimpālh ā'chā'tin ángel ē ixlimin a'ktin pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Xla' maxqui'ca lhūhua' siyentzu tū namaxqui'can Dios nac pūmacamāstā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahui'lh. Macamāstā'lh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁴Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan ángel ē tā'kayāhualh. Chā'lh na ixlacatin Dios. Nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁵Ángel chi'palh pūquilhcu ē limātzumalh jala'nat nac pūmacamāstā'n ē pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jili ē makli'pli ē macasā'nalh ē tachiquilh ti'ya't.

Liskoli'

⁶Ā'listān kelhatojon ángeles tatacāxli nataskoli'.

⁷Xapūla ángel skoli'lh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixliquilhmact'u'tun ti'ya't lhculh. Ixliquilhmact'u'tun qui'hui' lhculh. Ixlipō'ktu seket xastaka lhculh.

⁸Ixlīchā'tu' ángel skoli'lh. Maka'nca nac mar tū hua'chi a'ktin ka'tla' sipej tū i'lhcumā'lh. Ixlī'a'ktu'tun mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹Tanikō'lh ixlīquilhmact'u'tun ixlipō'ktu tū ixui'lh nac mar. Cāmālakuanica ixlīquilhmact'u'tun barcos.

¹⁰Ā'listān ixlikelhatu'tun ángel skoli'lh. Mincha' nac a'kapūn a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat. Xla' yujli na ixlikentu'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. ¹¹Sta'cu ixtacuhui'ni' Xaxū'ni'.

Ixliquilhmact'u'tun xcān taxū'yankō'lh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talaknīlh a'cxni' tahua'lh xaxū'ni' xcān.

¹²Ā'listān ixlikelhatā'ti' ángel nā skoli'pālh. Lactlahuaca ixlīquilhmact'u'tun chi'chini' ē nā ixlīquilhmact'u'tun mālhcuyu' ē sta'cu. Cāactlahuaca ē jātza' ixtamāxkakēni'n. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora cā'cuhui'ni'. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora tzi'sa.

¹³Ā'listān quit iclaktzi'lh ángel tī ixkosnū'ntlā'huan nac cā'ti'ni'n. Ickexmatli chī palha' huanli:

—jKoxati tala ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9Ā'listān ixlikelhaquitzi's ángel skoli'lh. Quit iclaktzi'lh a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'. Sta'cu maxqui'ca llave ixla' lhu'cu' xapūlhmā'n ē tū jā ka'lhī ixtampūn. ²Sta'cu mālaqui'lh xapūlhmā'n lhu'cu'. Tā'extuchi lhūhua' jini' hua'chi jā hui'lh lhūhua' macscut. Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza' tasu'yulh chi'chini'. ³Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'ti'ya'tna'. Cāmaxqui'ca talacasqui'nin nataxcana'n hua'chi a'caculūtl. ⁴Cāhuanica jā tū natatlahuani' seket nūn qui'hui' ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhui' tachi'xcuhui't tī jā taka'lhī na ixtankānca'n sello tū ixla' Dios. ⁵Cāmakxtekca xtu'qui' natamakapātinin tzamā' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzi's mālhcuyu'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl ē chuntza' cāmakapātininca. Jā cāmakxtekca natamakni' tachi'xcuhui't. ⁶A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhui't nataputza ixlīnīnca'n ē jā catitamaclalh. Xlaca'n natanīcu'tun ē jāla catitanīlh.

⁷Xtu'qui' ixtahuani't chī cahuāyuj tacāxyāna'lhtza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī

hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chī'xcu' ixtahuani't. ⁸Ixyajca'n ixtasu'yu chī ixyaj chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatzan león. ⁹Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi licā'n. Chī ixtamacasā'nan ixpekenca'n chī macasā'nan lhūhua' carreta a'cxni'ta'a'n tatu'jnuntēlha natalā'ta'la. ¹⁰Ixtalixcana'n i'stajanca'n hua'chi a'caculūtl xcana'n. I'stajanca'n tze ixtalimātakāhui' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzis mālhcuyu'. ¹¹Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel tī ixmacamaxqui'cani't xapūlh mā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhui' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālaksputūnu'. ¹²Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

¹³Ixlīkelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyāl h na ixlacatin Dios. ¹⁴Huanilh ixlīkelhachāxan ángel tī ixka'lhī ixliskoli':

—Cacāmakxtekti kelhatā'ti' ángeles tī cāchi'cani't na ixquiltūn ka'tla' xcān tū ixtacuhui' Eufrates.

¹⁵Cāmakxtekca kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lhtza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nal huā'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuyu' ē huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmaknīcan ixlīquilmactu'tun tachi'xcuhui't. ¹⁶Ixuanca'n ixui'lh a'ktu' ciento millón tropas kētahui'lāna'nī'n.

¹⁷A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzi'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tī ixtakētahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucu chī azufre. Ū'tza' tū ixtalītamaktāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī ixtala' león. Tū taquilhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. ¹⁸Tzamā' cālimaknīca

ixlīquilmactu'tun tachi'xcuhui't. Cālimaknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquilhtaxtulh cahuāyuj. ¹⁹Cahuāyuj tze ixtalixcana'n ixquilhni'ca'n ē tze ixtalimātakāhui'nin i'stajanca'n. I'stajanca'n chī lūhua' ixuani't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' i'stajanca'n tze ixtalimātakāhui'nin.

²⁰Ē makapitzin tī jā talaknīlh lakuat, xlaca'n jā tamakxtekli tamakapāxui' ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuani't. Jā tamakxtekli tamakapāxui' ixlacscujni'n skāhui'ni' ē ídolos tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā takexmata ē jā tatlā'huan. ²¹Huā'mā' tachi'xcuhui't jā tamakxtekli tamaknīni'n ē jā tamakxtekli taxantilhni'n. Jā tamakxtekli taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē jā tamakxtekli taka'lhāna'n.

Ángel tī ixchi'pani't libro

10 Ā'listān iclaktzi'mpāl h chā'tin ángel tī ixka'lhī lhūhua' lītli'hui'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlītamacsti'li' a'ktin poklhnu'. Na ixa'kxāk ixlītamacsti'li' a'ktin macxculi'ncā't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chī'chini'. Ixtujani'n ixtatasu'yu hua'chi tantūni'n tū i'lhucuyumā'lh. ²Ixchi'pani't a'ktin xamacsti'na'j libro tū ixmālakapitzicani't. Yāhualh ixtantūpekcāna'j nac mar ē ixtantūpekxucui' ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³Palha' ta'salh chī ta'sa lakatin león. A'cxni' ta'salh, takelhtini'lh kelhatojon jilini'nī'n. ⁴A'cxni' kelhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'ni'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Quihuanilh:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tziya' tū tahuanlı kelhatojon jilini'ni'n.

⁵Ā'listān ángel tī iclaktzi'lh ixyāl h nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekcāna'j nac a'kapūn. ⁶Huanli ixlīcāna'

por Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē tlahuanit' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamakapālilh. ⁷A'cxni' ixlikelhatojon ángel naskoli' a'cxni' namākentaxtūcan tū ixtalacasqui'nin Dios tū chuhua'j tzē'k hui'lh. Chuntza' Dios cāhuanilh a'kchihuina'nī'n xalanī'n makāstza' ti ixtatā'scuja Dios.

⁸Ā'listān ickexmatpāl'h tachihuīn xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatnī'ttza' pūla. Quihuanilh:

—Capit ē camaktīnī' libro tū mālakapitzicanī't tū chi'payāl'h ángel ti yāl'h nac mar ē nac ti'ya't.

⁹Iclaka'lh ángel ē icsqui'ni'lh libro xamacsti'na'j. Quihuanilh:

—Caquimakti ē cahua't. Nalipūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakelhua'na'na' na minquilhni'.

¹⁰Icmaktīnī'lh xamacsti'na'j libro tū ixchi'payāl'h ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilmakca'tzil'h, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'ni'ttza', iclipūlakxū'ya'nkō'lh.

¹¹Quihuanica:

—Ixlacasqui'nca nali'a'kchihuina'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalanī'n kempāl'hūhua' tachihuīn ē nā napuxcu'nu'.

Chā'tu' a'kchihuina'nī'n

11 Quimaxqui'ca kentin a'ctzuna'j qui'hui' tū lipūlhcān. Quihuanica:

—Capit ē calaclhca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n. Cacāpūtle'ke ixlipō'ktuca'n tī tamakapāxui Dios a'ntza'. ²Jā tilaclhcāya' ixtanquilhtin templo. Jā tilhcāya' ixpālacata xla' cāmacamaxqui'cani'ttza' xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n natalacchi'ntatēlhakō' ixcā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ³Quit iccāka'lhī chā'tu' quina'kchihuina'nī'n.

Na'iccāmaxqui' limāpa'ksin ixpālacata nata'a'kchihuina'n xla'ca'n chuntza' chī iclacasqui'n ixlipō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj. Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū nalītasu'yu chī talīpuhuan.

⁴Chā'tu' a'kchihuina'nī'n xla'ca'n kentu' xaqui'hui' oliva ē nā a'ktu' pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatin Dios tī māpa'ksikō' cā'quilhtamacuj. ⁵Palh ti nacātlahuani'cu'tun tū jā tze, xla'ca'n nataquilhtaxtu lamana' tū nacālihlcuyukō' ixtā'lāquichlaktzi'ca'n. Chuntza' natanī catīxcuhuāl'h tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze. ⁶Tzamā' chā'tu' a'kchihuina'nī'n taka'lhī litli'hui'qui natahuan ē jā catimilh xcān a'cxni' xla'ca'n ta'a'kchihuina'mā'nalhcus ixpālacata Dios. Taka'lhī litli'hui'qui natalakpali xcān ē ka'lhni' nalītaxtu. Taka'lhī litli'hui'qui natamacamin ixlipō'ktu lakuat ē linīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' xla'ca'n natalacasqui'n.

⁷A'cxni' natahuankō' tū natahuan ixpālacata Dios, animalh tū nataxtu xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xla'ca'n. Nacāskāhui' ē nacāmaknī.

⁸Ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen nac cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Ū'tza' tzē limāpācuhuican huā'mā' cā'lacchicni' Sodomā ē nā Egipto masqui jā chuntza' ixtacuhui'nī'. ⁹Natamā' ixmacni'ca'n a'ktu'tun quilhtamacuj āi'tāt. Natalaktzi'n lihūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n ixlipō'ktu cā'lacchicni' ē chī kempāl'hūhua' tachihuīn. Jā caticāmakxtekca nacāmā'cnūcan. ¹⁰Tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n natalipāxuhua a'cxni' nacālaktzi'ncan xanīn. Natatlahua cā'tani' ē natapāxuhua ē natalāmaxqui' talakalhu'mān. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze tamakca'tzil'h

a'cxni' tzamā' chā'tu' a'kchihiuina'nī'n
ixtachihuina'n ixpālacata Dios.

¹¹ Ā'listān chī ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ā'i'tāt Dios cāmālacastālancuanilh ē tatā'kaqui'lh. Ixlīpō'ktuca'n tī talak-tzi'lh taji'cua'nli. ¹² Ā'listān tzamā' chā'tu' a'kchihiuina'nī'n takexmatli a'ktin tachi-huīn xala' nac a'kapūn. Cāhuanilh:

—Catan'tit ā'tzā'.

Tatahua'ca'lh nac poklhnu' hasta nac a'kapūn. Ixtā'lāquidhlaktzi'ca'n talak-tzi'lh chī tatā'kayāhualh. ¹³ Palaj tunca tzuculh tachi'qui ti'ya't. Ixli'quilhmaccāuj cā'lacchicni' mālakuanica. A'ntza' tanilh a'ktojon mil tachi'xcuhi' t' xipālacata tachi'quilh ti'ya't. Tī jā tanilh, taji'cua'nli ē tamāka'tli'lh Dios tī xala' nac a'kapūn. ¹⁴ Ixli'a'ktu' lakuat a'kspu'tnī't ē palaj namimpala ixlī'a'ktu'tun.

Ixlī'a'ktojon liskoli'

¹⁵ Ixli'kelhatojon ángel skoli'pālh. Palha' tzuculh tachihiuina'n makapitzin nac a'kapūn ē ixtahuan: Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksi ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

Ē nā chuntza' Cristo nā māpa'ksi. Xla' namāpa'ksini'n pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁶ Kelhapa'xamatā'ti' lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh na ixpūtahui'lhca'n na ixlacatin Dios, xla'ca'n talaktaquilhpū-talh Dios ē tamakapāxuihl. ¹⁷ Xla'ca'n tahuanli:

Hui'x quiMāpa'ksini'ca'n Dios ē hui'x ka'lhikō'ya' limāpa'ksin.

Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la'ya'.

Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzin ixpālacata quilāmāsu'yuni'nī'ta'uj chī ka'lhī'ya' mililiti'huī'qui ē chī māpa'ksini'na'.

¹⁸ Xalanī'n nac cā'lacchicni' ē nac cā'quilhtamacuj pō'ktu tasitzi'lh.

Chilhtza' quilhtamacuj tū
natapūxokoni'yān hui'x tī
quinDiosca'n.

Hui'x nacāputzāna'ni'ya'tza' nini'n.

Hui'x nacāmaxqui'ya' ixtatljaja'n xla'ca'n tī tatā'scujni'ta'n mina'kchihiuina'nī'n ē ixlīpō'ktu mintachi'xcuhi't

ē ixlīpō'ktuca'n tī talaktaquilhpūtayān, palh xalaka'tla' chī'xcuhi'n o palh jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x
nacāpūmālakspūtūya' tī
tamālakspūtūcu'tun tizamā'
cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Ā'listān talaqui'lh ixtemplo Dios nac a'kapūn ē ixtasu'yu nac templo a'ktin caja jā ixmojōcani't talacāxtlahuan tū Dios ixtā'tlahuani't ixtachi'xcuhi't. Tzuculh makli'pa ē jililh ē ta'sakō'ca ē tachi'quilh ti'ya't. Yujli laka'tla' chejet.

Puscāt ē dragón

12 Ā'listān tasu'yulh nac a'kapūn a'ktin ka'tla' limāsu'yun. Ē chā'tin puscāt ixtalhakā'n hua'chi ixlīmāxkakēn chī'chini'. Ixyālh nac mālhcuyu'. Ixcucui'lh a'ktin corona tū ixka'lhī a'kcāujtu' sta'cu. ² Xla' ixka'lhini'n ē ixta'sa ixpālacata ixca'tzāna'juan ixpālacata i'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'lh'tza'.

³ Ixlī'a'ktu' limāsu'yun tasu'yulh nac a'kapūn. Lakatin tzu'tzo'ko animalh ka'tla' ē lijicua' ixuanit'. Huā'mā' animalh, dragón huanican. Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lisakalē'lh i'stajan ixlī'quilhmactū'tun sta'cu ē cāmamacincha' nac cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi dragón na ixlacatin puscāt tī ixa'mā'lh mālacatuncuhuini'n. Ē dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān chī ixtahui'lh.

⁵ Puscāt tahui'lalh i'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha' namāpa'ksini'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. Palaj tunca tizamā' ska'ta' lē'ni'ca Dios jā ixui'lh na

ixpūmāpa'ksin. ⁶Puscāt tzā'lal, ē a'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā ixcāxui'lini'ni't Dios. A'ntza' tzē natachoko, ē namaktaka'lhcan a'ktin mil ē a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

⁷Ā'listān tzuculh a'ktin ka'tla' lāmancnīn nac a'kapūn. Miguel ti xapuxcu' ángeles, xla' ē ixángeles tatā'lātucslī dragón ē ixángeles.

⁸Dragón skāhui'ca ē jātza' makxtecca natahui'layācha' nac a'kapūn ē nā ixángeles. ⁹Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza' tzamā' lūhua' xala' makāstza' ē ū'tza' ti cā'a'kskāhui'kō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuhuīni' skāhui'ni' tī huanican Satanás. Cāmacamincanča' ē chilh nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles. ¹⁰Ā'listān ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quinDiosca'n cāmakapūx-taxtūlhtza' ixtachi'xcuhuī't. Xla' ū'tza' puxcu'. Māsuyukō'ni'ttza' ixlītlī'hui'qui. Chuhua'j Cristo namāpa'ksini'n. Tamacxtucatza' nac a'kapūn tī ixcāmālacsu'yu tzamā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcāmālacsu'yu cā'cuhuīni' ē tzi'sa na ixlacin quinDiosca'n. ¹¹Quintā'timīnca'n taliskāhui'ni'ttza' ixka'lhni' Cordero ē ixtachihuīn Dios tū xla'ca'n talimālectzeyilh. Xla'ca'n jā ixtajicua'ni' linin tū ixpālacata ixtachihuīn Dios. ¹²Tzētza' natapāxuhua xla'ca'n tī tahuī'lāna'lh nac a'kapūn. Koxatī tala xla'ca'n tī tahuī'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhui'ni' cālakyujni'ttza' xla'ca'n. Sītzī'ni't ixpālacata xla' ca'tzītza' jātza' makās namakxteccan nascuja —huanli.

¹³A'cxni' dragón ca'tzilh ixmacamincani'ttza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālani' puscāt tī mālacatuncuhuī'nīlh ixka'hua'cha. ¹⁴Puscāt maxquī'ca kentu' ixpeken chī ixla' lakatin ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē nalikosnū'n nac cā'tzaya'nca

ti'ya't tū ixcāxtlahuani'cani't ē a'ntza' namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt. Chuntza' tzā'lanī'lh dragón. ¹⁵Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn puscāt. Ixlimakamūxtucu'tun. ¹⁶Ti'ya't maktāyalh puscāt. Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh xcān tū ixquilhtaxtuni't dragón. ¹⁷Ū'tza' lisītzī'ni'lh dragón tzamā' puscāt. A'lh cātā'lātucsa ā'makapītzin ixcamana' puscāt. Xla'ca'n ū'tunu'n tī takexmatni' ixlimāpa'ksin Dios ē jā tamakxtecca ixtamāsu'yun Jesucristo.

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

13 Ā'listān ictāyalh na ixquilhtūn mar ē iclaktzī'lh lakatin animalh tū tacutli nac mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu' corona ixka'lhī na ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni' tū ixuanicu'tun xla' ixmālakchā'ni'cu'tun chī Dios. ²Huā'mā' animalh tū iclaktzī'lh, xla' ixuani't chī misin. Ixtujani'n chī ixla' oso ixtahuani't. Ixquilhni' ixka'lhī chī ixquilhni' león. Dragón maxquī'lh ixlītlī'hui'qui animalh tū tacutli nac mar. Chuntza' animalh ixka'lhī lhūhua' limāpa'ksin. ³A'ktin ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī ixmātakāhui'cani't ē ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j tzeyanlitza' jā ixtakāhui'ni't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tali'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh. ⁴Tamakapāxuilh dragón ixpālacata ixmaxquī'ni'ttza' lītlī'hui'qui tzamā' animalh. Nā tamakapāxuilh animalh ē ixtahuan:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin chī huā'mā' animalh. ¿Tīchu tzē natā'lātlahua'?

⁵Makxtecca animalh nalīchihuīna'n Dios tū jā tze tachihuīn. Makxtecca naka'lhī lītlī'hui'qui tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶Xla' jā tze tzuculh līchi-

huina'n Dios ē ixtacuhuini' ē a'kapūn ē ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷Makxtekca nacātālātucsa ixtachi'xcuhui't Dios ē nacāskāhui'kō'. Makxtekca nacāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n ixlipō'ktu tribus ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n pūlaclhūhua' tachihiūn ē ixlipō'ktuca'n cāl'acchicni'. ⁸Ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhui' animalh. Xlaca'n xmān tī jā ixtatzo'kni' ixtacuhuini'ca'n nac libro jā cātzo'kcani't ixtacuhuini'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuhuini'ca'n a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Huā'mā' libro māpa'ksi xmān ū'tza' Cordero tī maknica.

⁹Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū na'icuan. ¹⁰Tī tachi' ā'makapitzin, nā xlaca'n nacāchi'can. Tī talimaknini'n ixespadaca'n, nā xlaca'n nacālimaknican espada. Ixlasasqui'nca ixtachi'xcuhui't Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula ē jā maktin natamakxteka natakexmatni' Dios.

¹¹Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'lakatin animalh tū tā'cxtouchi na ixtampin cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentū' ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu. Chihuina'lh chī lakatin dragón. ¹²Xla' ixka'lhikō' ixlimāpa'ksin xapūla animalh na ixlacatin. Ixlipō'ktu ti'ya't ē ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac ti'ya't, xla' ixcāhuani catalakachi'xcuhui'lh xapūla animalh. Xapūla animalh, xla' ū'tza' tū ixtakāhui'nī't ē tzezanli jā ixtakāhui'nī't. ¹³Ixlilakatu' animalh tlhualh laka'tla' li'a'cnin. Na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't xla' macamincha' macscut nac a'kapūn ē macachilh nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴Xla' tzē ixtlahua li'a'cnin na ixlacatin xapūla animalh, nā chuntza' cālī'a'kskāhui'lh tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Cāmātlahuilh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla

animalh ixpālacata ū'tza' ixlacasqui'n nalakachi'xcuhui'can. Xapūla animalh ū'tza' tū tzē tahui'lapālh masqui ixlimātakāhui'cani't espada. ¹⁵Ixlilakatu' animalh maxqui'ca litli'hui'qui namālakahuani ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh. Chuntza' ídolo tzē ixchihuina'n ē tzē ixcāmāmaknini'n ixlipō'ktuca'n tī jā talakachi'xcuhui'lh. ¹⁶Ídolo cāmāmacahui'linini'lh a'ktin sello na ixmacapekcāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' ixcāmātlahuī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla', ē lacricujnu' ē xcamanini'n, ē tī ixtamakscuja ē nā tī jā ixtamakscuja. ¹⁷Tzē ixtatamāhuana'n ē tzē ixtastā'nan xmān tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhuini' animalh o ixnúmero animalh. ¹⁸Nataca'tzi tū huanicu'tun huā'mā' xmān tī xalakskalalhna'. Nataca'tzi tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī litalacsu'yu a'ktin tacuhuini'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

14 Ā'listān iclaktzi'lh tī huanican Cordero ixyālh na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhuini' Sión. Xla' ixcātā'lahui'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuini' Cordero ē nā ixtacuhuini' ixTāta'. ²Ickexmatli a'ktin tachihiūn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'nalh. ³Xlaca'n tī ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatin ixpūmāpa'ksin Dios ē na ixlacatinca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatinca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla'

ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tzē ī'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhui't. Xlaca'n tī cāmakapūtaxtūcani't ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴Tzamā' tachi'xcuhui't jā ixtaka'lhini't ixtā'lāpāxqui'nca'n. Lactze xlaca'n. Xlaca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xlaca'n tī xapūla cāmakapūtaxtūca na ixlacpu'na'i'tāca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios ē na ixlacatin Cordero. ⁵Xlaca'n jā maktin tahuanli nūn a'ktin tā'ksa'nin. Xlaca'n lactze na ixlacatin Dios.

Tū tahuanli kelhatu'tun ángeles

⁶Ā'listān iclaktzi'lh ā'chā'tin ángel tī ixkōsnū'ntlā'huan tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnini'n xatze tachihuīn tū jā catisputli ē tū ixla' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani ixlipō'ktuca'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktuca'n xalacxtuncnu' tachihuīn. ⁷Xla' palha' huanli:

—Cajicua'ni'tit Dios ē camāka'tli'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' quilhtamacuj tū nacāpūputzāna'nikō'can tachi'xcuhui't. Camakapāxui'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlhualh a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlipō'ktu mu'sni'.

⁸Mimpālh ā'chā'tin ángel, ixlichā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlimāpa'ksin xaka'tla' cā'lacchicni' tū huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xlaca'n talitalakaspī'tni'ni't Dios ē chuhua'j tamakapāxui ā'makapitzin diosnu'. Nā chuntza' tamaksca'txtulh xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Ū'tza' Dios līsīzi'lh ē ū'tza' nacālimakapātīnīncan.

⁹Mimpālh ixlikelhatu'tun ángel ē palha' huanli:

—Chuhua'j Dios nacāmakapātīnin ixlipō'ktuca'n tī talakachi'xcuhui' animalh ē ixlakmāxtu, ē tī tatamakxteka nacāhui'lini'can sello ixla' animalh na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰Dios sīzi'ni't ē nacāmakapātīnin. Ixlipō'ktuca'n natapātīni'n nac azufre tū lhcumā'lh. Natapātīni'n xlaca'n na ixlacatinca'n ixángeles Dios ē na ixlacatin Cordero. ¹¹Pō'ktu quilhtamacuj natā'kayāhua tālhmā'n xajini' a'ntza' jā natapātīni'n pō'ktu quilhtamacuj. Xlaca'n jā maktin catitajaxli nūn tzi'sa ē nūn cā'cuhuīni'. Chuntza' natapātīni'n tī talakachi'xcuhui' animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza' natapātīni'n tī taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhui' animalh. ¹²Chuntza' ixlacasqui'nca natatāyani' ixtachi'xcuhui't Dios ē nā ixlacasqui'nca natakexmatni' ixlimāpa'ksin Dios ē nā ixlacasqui'nca jā maktin natamakxteka nata'a'ka'īni' Jesucristo.

¹³Ickexmatli a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': “Pō'ktu quilhtamacuj natalipāxuhua xlaca'n tī nata'a'ka'īni'cus Jesucristo a'cxni' natani'.” Nā Espīritu Santo huan: “Ixlicāna' natapāxuhua xlaca'n ixpālacata chuhua'j natajaxa ē jātza' catitapātīni'lh ixpālacata lactze tū tatlahualh.”

Mā'kaqui'ca ixtahua'ca't tacha'nān

¹⁴Ā'listān iclaktzi'lh a'ktin stala'nka' poklhnu'. Nac poklhnu' a'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē ixcucui'lh a'ktin corona tū xa'oro. Ixchi'pani't kentin machīta xasta'ya'nca'. ¹⁵Taxtupālh nac templo ā'chā'tin ángel. Palha' tā'chihuīna'nli tī ixui'lh nac poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaqui'ya' ixtahua'ca't tacha'nān ixpālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napūmā'kaqui'can tacha'nān. Ca'tla'nlitza' tacha'nān nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶Tī ixui'lh nac

poklhnu' mā'kaquī'lh tacha'nān nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷ Ā'listān iclaktzi'mpāl'h ā'chā'tin ángel taxtulh nac templo nac a'kapūn. Nā xla' ixchi'pani't ixmachīta xasta'ya'nca'. ¹⁸ Ā'listān mincha' nac pūmacamāstā'n ā'chā'tin huampala ángel tī ixmacamaxqui'cani't macscut. Xla' palha' ta'sani'lh ángel tī ixchi'pani't ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calichu'cu mimachīta xamayāc uvas jā stacni't nac cā'ti'ya'tna' ixpālacata chuhua'j pō'ktutza' xachān.

¹⁹ Ángel līchu'culh ixmachīta xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej nalacchi'tcan ixpālacata nataxtuni'kō' xaxcān. Chuntza' natalīca'tzi Dios sīzi'ni't ē nacāmakapātinin tī quiclh taca'tzan.

²⁰ Lacchi'tca uvas na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla' xcān. Pūlhmā'n ixuani't ē chā'lh na ixpixni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento kilómetros ixlīlhmā'n ixuani't

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

15 Ā'listān iclaktzi'mpāl'h a'ktin ka'tla' lī'a'cnin nac a'kapūn. Iccālaktzi'lh kelhatojon ángeles ē chā'tunu' xlaca'n ixtalē'n a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'cxni' nalatza' huā'mā' lakuat a'cxni' nasputa ixtasīzi' Dios.

² Ā'listān iclaktzi'mpāl'h a'ktin mar tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuani't chī jala'nat. Nā iccālaktzi'lh tī ixtaskāhui'ni'ttza' tzamā' animalh ixpālacata jāla cāmāquilhpūtīca na ixlacatin ixlakmāxtu. Xlaca'n jā tatamaxtekli nacātankāhui'lican ixnúmero tū ixtacuhuīni'. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh arpas tū ixcāmamaxqui'ni't Dios. ³ Xlaca'n ixtapixtli'yāna'lh tū ixlipixtli' Moisés tī

ixtā'scuja Dios. Ixtapixtli' ixpālacata Cordero. Tū talipixtli'lh, ū'tza' huā'mā': Māpa'ksini' quinDiosca'n, hui'x ka'lhikō'ya' ixlipō'ktu litli'hui'qui.

Ka'tla' ē tzhēuanit' pō'ktu tū tlhua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksikō'ya' ixlipō'ktu cā'lacchicni'.

Pō'ktu tū tlhua'ya' tze ē ū'tza' ixlicāna'.

⁴ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natajicua'ni'yān hui'x, Māpa'ksini'.

Ixlipō'ktuca'n natamāka'tli'yān.

Xmān hui'x tlhua'ya' pō'ktu tū tze.

Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanin' nac cā'quilhtamacuj natamin ē natalak-taquilhpūtayān xmān hui'x, ixpālacata ixlipō'ktuca'n talaktzi'n tū hui'x tlhua'ya' tze ixlipō'ktu.

⁵ Ā'listān iclaktzi'lh templo ixlaquī'yāl'h nac a'kapūn. Na ixpūlacni' ixui'lacha' chihuixni' jā tatzō'kni' limāpa'ksin tū maxqui'cani't Moisés.

⁶ Tataxtulh nac templo kelhatojon ángeles tī ixtalē'mā'nalh a'ktojon lakuat. Ixlu'xu'ca'n zatze ē stal'an'ka' ē xatache'kē'n. Ē ixtaka'lhī ixlichī'cānca'n tū xa'oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Ā'listān chā'tin ixlikelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' cāmamaxqui'lh chā'tunu' ángeles a'katunu' copa tū xa'oro. Copa ixtalitzuma ixtasīzi' Dios tū nacālimakapātinin tachi'xcuhui't.

⁸ Templo ixlitzumakō' jini' ixpālacata ka'tla' Dios ē ka'lhī litli'hui'qui. Nūn chā'tin tzē ixtanū nac templo a'cxni' jāna'j i'sputkō' a'ktojon lakuat tū ixtalē'mā'nalh kelhatojon ángeles.

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū nalimakapātinini'n Dios

16 Ā'listān ickecxmatli a'ktin tachi-huīn palha' tū ixtaxtumā'lh nac templo. Cāhuanilh kelhatojon ángeles:

—Capinchipitit ē capūxteketit nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon copa tū

cātamaxquī'nī'ta'n ē a'ntza' jā tato-
jōmā'nalh tū Dios nacālimakapātīnīn
tachi'xcuui't.

²Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh ix-
cōpa nac cā'tī'ya'tna'. Cātaxtunī'lh ē cā-
tapu'nukō'lh tzi'tzi' tū ixcāca'tzani' tī
ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixsello ani-
malh ē tī ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu
animalh.

³Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh ixcōpa
nac mar. Xcān ka'lhni' taxtulh chī ixla'
nīn. Ē tanikō'lh ixlipō'ktu tū ixa'nan nac
mar.

⁴Ixlīkelhatu'tun ángel pūxtekepālh
ixcōpa nac ka'tla' xcān ē jā hui'lh
mu'sni'. Ka'lhni' taxtukō'lh. ⁵Ickexmatli
chī huanli ángel tī pūxtekelh ixcōpa nac
xcān. Huanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x
hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj hui'la'.
Tze chī talixokonū'ni'n. ⁶Xlaca'n
tī cāmākapātīnīmpāt tamaknīlh
mintachi'xcuui't ē minā'kchihuīna'ni'n.
Chuhua'j hui'x cālimāko'tnīpāt ka'lhni'.
Chuntza' cāminī'ni'.

⁷Ā'listān ickexmatpālh a'ktin tachi-
huīn nac pūmacamāstā'n tū huanli:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya'
ixlipō'ktu litli'hui'qui. Tze hui'x chī
cāliputzāna'ni'ya'.

⁸Ixlīkelhatā'ti' ángel pūxtekelh
ixcōpa nac chī'chīni'. Chuntza' chī'chīni'
cālihlcuyulh tachi'xcuui't ixlichī'chī.

⁹Xlaca'n talhcukō'lh. Ē cachihuālh
tatzuculh tahuani Dios xpālacata xla'
macamilh huā'mā' lakuat xpālacata
ka'lhī litli'hui'qui. Xlaca'n jā maktin
talakpalicu'tunli ixtalacapāstacni'ca'n.
Jā maktin talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

¹⁰Ā'listān ixlīkelhaquitzis
ángel pūxtekepālh ixcōpa na
ixpūtahui'lh animalh. Tzi'suanli jā
ixmāpa'ksīni'n animalh. Tachi'xcuui't
ixtaxcā ixsi'ma'kā'tca'n xpālacata
ixtapātīni'mā'nalh. ¹¹Cachihuālh
talichihuīna'nli Dios xala' nac

a'kapūn ixpālacata ixtapātīni'mā'nalh
chī ixcājicsmāhui' ixtzi'tzi'ca'n. Jā
tamakxtekli natatlauha tū jā tze.

¹²Ixlīkelhachāxan ángel pūxtekelh
ixcōpa nac ka'tla' xcān tū huanican
Eufrates. Ē tzamā' xcān pūtilh ē
chuntza' tzē tatētaxtulh napuxcu'nu'
tī ixtamimā'na'ncha' jā tā'cxtuyāchi
chī'chīni'.

¹³Ā'listān iclaktzi'mpālh tataxtulh
kelhatu'tun tū jā tzeya ū'ni' na
ixquilhni' dragón ē ixquilhni' animalh
ē nā ixquilhni' tī jā tze a'kchihuīna'.
Tzamā' jā tzeya ū'ni' ixtatasu'yu chī
chachakatna'. ¹⁴Tzamā' ū'ni' ixla'
skāhui'ni' ixtahuani't. Xlaca'n ixtatlauha
lī'a'cnīn. Tataxtulh natamākēstoka
ixlipō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n nac
cā'quilhtamacuj. Chuntza' napuxcu'nu'
tatzuculh talātucsa tzamā' quilhtamacuj
tū lacsacni't Dios tī ka'lhīkō' litli'hui'qui.
¹⁵Ū'tza' huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmin chī chā'tin
ka'lhāna' xpālacata jā tī tī taca'tzi.
Lipāxuhua natatahui'la xlaca'n tī
tzej natamaktaka'lhā ixlu'xu'ca'n ē jā
natalhtata. Chuntza' jā maklhpī'mpī'li'
catitalatā'kchokolh xlaca'n ē jā
catitamāxana'lh na ixlacatinca'n
tachi'xcuui't.

¹⁶Napuxcu'nu' cāmākēstokca jā ixu-
anican Armagedón tachihuīn hebreo.

¹⁷Ā'listān ixlīkelhatojon ángel pūx-
tekelh ixcōpa nac ū'ni'. Ē chihuīna'nli
chā'tin tī ixui'lh nac pūtahui'lh nac tem-
plo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlipō'ktu.

¹⁸Ē tzuculh makli'pa ē palha'
jililh ē ta'sakō'ca. Tachiquilh
tī'ya't. Chī tachiquilh tī'ya't, jā
maktin ixlanī't ixtā'chuntza' a'cxni'
tachi'xcuui't tatzuculh tatahui'la
nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹Ka'tla'
cā'lacchīni', jā ixuanican Babilonia,
tache'kelh tī'ya't ē lakapektu'tun
taxtulh. Cā'lacchīni' xala' ixlipō'ktu

cā'quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli tzamā' xalanī'n nac Babilonia chī ixtatlahuanī't tū jā tze. Dios cāmakapātinīnli xipālacata xla' ixstīzī'nī't. ²⁰Ixlipō'ktu lacpītzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Ē nā talakuankō'lh sipejñi'. Jātza' ixtatasu'yu. ²¹Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahui'lh tachi'xcuhui't. Xlaca'n ā'chulā' cachi'huāl' talichihuina'nli Dios xipālacata chejet chī ixtapātīmā'nalh xalijicua'ni' lakuat.

Makapātinīnca puscāt tī xamaklani'

17 Quilakmilh chā'tin ixlikelhatōjon ángeles tī ixtaka'lhī a'ktojon copa. Quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān

chī namakapātinīncan puscāt tī xamaklani' tī hui'lh jā hui'lh ka'tla' mar. ²Māpa'ksini'nī'n xalanī'n ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj tatā'tlahuanī't tū jā tze huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n hua'chi ka'chīnī'n xipālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n xipālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³Ē ángel quililē'lh ixlitli'huī'qui Espíritu Santo nac a'ktin cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzi'lh chā'tin puscāt ixkēhui'lh lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlipō'ktu na ixmacni' animalh ixtamaktzo'kni't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁴Ē puscāt ixlhakā'nī't ixlu'xu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixlu'xu' licāxlalh oro ē lhūhua' tū hua'chi chihuix xalactzēhuani't ē xatapalaxla', ē nā chihuix tū huanican perla. Ixchi'patēlha a'ktin copa tū xa'oro. Tzamā' copa ixlitzumakō' tū xalako'hua'jua' xipālacata xla' xamaklani'. ⁵Na ixtankān ixtatzo'kni't a'ktin tacuhuīni' tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū

ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': “Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzi' ixlipō'ktuca'n pusan tī xamaklani' ē xatzi' ixlipō'ktu tū jā tze.” ⁶Iclaktzi'lh tzamā' puscāt ixlika'chīnī't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n cāmānīca xipālacata jā tamakxtekli taxexmatni' Jesús. A'cxni' quit iclaktzi'lh huā'mā', ica'cnīlh. ⁷Ángel quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tū li'a'cnī'ya? Na'icuaniyān tū lilakatzē'k xipālacata puscāt ē tzamā' animalh tū kēhui'lh, ē tū ka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁸Animalh tū la'ktzi', ixui'lh xapūla, ē chuhua'j jātza' hui'lh. Xla' natā'cxtuyāchi nac xapūlmā'n lhu'cu'. Ā'listān xla' na'a'n jā namālakuanīcan. A'cxni' nalaktzi'nīcan animalh, natali'a'cnikō' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Natali'a'cnī animalh tū ixui'lh makāstza' ē jātza' hui'lh ē natahui'lapala. Natali'a'cnīnī'n ixlipō'ktuca'n tī jā tatzō'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro a'cxni' tzuculh cāxtahui'la cā'quilhtamacuj. Nac libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n.

⁹Nā ángel quihuanilh:

—Chuhua'j na'icuaniyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū taxexmata tī lakskalalh. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza' a'ktojon sipej jā tahuī'la puscāt. ¹⁰A'ktojon a'kxāk, ū'tza' huanicu'tun kelhatōjon napuxcu'nu'. Kelhaquitzi' xla'ca'n jātza' tamāpa'ksini'n. Chā'tin māpa'ksini'ncus. Chā'tin jā ā'min. Xla' a'cxni' namin, jā makās catimāpa'ksini'lh. ¹¹Animalh tū ixui'lh xapūla ē tū jātza' hui'lh, xla' ū'tza' ixlikelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chī kelhatōjon. Ā'listān xla' namālakuanīcan.

¹²Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jāna'j talitzucu tamāpa'ksini'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksini'n animalh xmān a'ktin

hora. ¹³Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachihuina'nī't ē natamaxquī' animalh ixlitli'hui'quica'n ē ixlīmāpa'ksinca'n. ¹⁴Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhui' ixpālacata xla' ū'tza' Māpa'ksini' tī cāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksini'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'. Ixtachi'xcuhui't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacsacni't ē takexmatni' xmān Dios.

¹⁵Nā quihuanipalh ángel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahui'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcuhui't xalani'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuina'n kempālhūhua' tachihuin. ¹⁶Kencāuj a'kalokot tū cāla'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xlaca'n ē animalh natalāquiclhaktzi'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktikō'can tū ka'lhī. Maklhpī'mpi'li' natamakxteka. Xlaca'n natahua' ixquinīt puscāt. Ē nalhcuyukō'can. ¹⁷Dios cāmālacpuhuanilh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xlaca'n talichihuina'nli natamaxquī' ixlīmāpa'ksinca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtükō'can ixlipō'ktu tū Dios ixuanī't. ¹⁸Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksikō' napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj.

Mālakuanica Babilonia

18 Ā'listān iclaktzi'mpālh ā'chā'tin ángel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī litli'hui'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. ²Palha' huanli:

—Chuhua'j mālakuanikō'cani'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahuilāna'lh a'ntza' xmān tū jā tzeya ū'ni', ē ixlipō'ktu spūni'n xalako'hua'jua'. ³Babilonia cāmātlahuilh tū jā tze xalani'n na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalani'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj

tatlahualh tū jā tze ixpālacata huāmā' cā'lacchicni'. Stā'na'ni'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj rico talitaxtulh, ixpālacata xalani'n nac Babilonia ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'n.

⁴Ā'listān ickecxmatpālh a'ktin tachi-huin nac a'kapūn tū huanli:

—Cataxtutit nac Babilonia, hui'xina'n tī quintachi'xcuhui't. Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze xalani'n a'ntza'. Chuntza' jā catimāpātini'ntit hui'xina'n a'cxni' nacāmākapātini'ncan xlaca'n. ⁵Lhūhua' ixcuentaca'n xlaca'n. Cāmākēstokui'lini'cani't ē chā'nī't nac a'kapūn. Dios cāpāstacni'nī't ixcuentaca'n. ⁶Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n tū cātlahuani'lh ā'makapitzin. Tzej cataxokolh hasta maktu' tū tatlahuani'lh ā'makapitzin. Chuhua'j tzej catapātini'lh xlaca'n hasta maktu'. ⁷Rico ixtahuani't ē tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakca'tzi. Chuhua'j tzej catapātini'lh ē tzej catalipuhuanli. Xlaca'n chī chā'tin puscāt tī huan: “Quit chā'tin reina ē icmāpa'ksini'n. Quit jā tī quinimaka'nī't. Jā maktin ictililakaputzalh.” ⁸Ū'tza' nalimin lakuat. Naminkō' ixlipō'ktu a'ktin quilhtamacuj: linin ē talakaputzit ē tatzincstat. Nā nalhcuyukō'can huāmā' cā'lacchicni'. Tī namacamin huāmā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Xla' ka'lhī litli'hui'qui.

⁹Napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh tū jā tze xalani'n nac Babilonia. Ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalipuhuan ē natacalhuan a'cxni' natalaktzi'n cā'lacchicni' Babilonia lhcumā'lh ē xajini' tā'kayāhuamā'lh nahuan. ¹⁰Napuxcu'nu' natalaca'a'ntāya makat ixpālacata nā natajicua'n chī natapātini'n xalani'n nac Babilonia. Natalāhuani:

—¡Lilakalhu'mānat Babilonia, ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī litli'hui'qui. Ē xam-

aktin xokomā'lh ixlipō'ktu tū jā tze tū tatlahuani't a'ntza' —chuntza' natahuan.

¹¹ Stā'na'nī'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj nā xlaça'n natacalhuan ē natalipuhuan tū na'a'kspula Babilonia. Natacalhuan ixpālacata jātza' catita'a'nalḥ tī nacāmaktamāhua ixlistā'tca'n.

¹² Jātza' cati'a'nalḥ tī nacāmaktamāhua ixlistā'tca'n: oro ē plata ē perlas ē xatapalaxla' chihuix ē lu'xu' tū xatze ixla' lino ē ixla' seda tū smataka ē tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca qui'hui' tū xamu'csu. Jātza' caticāmaktamāhuaca tū cālītlahuacan marfil ē qui'hui' xatapalaxla' ē bronze ē licā'n ē mármol.

¹³ Jātza' catitamāhuaca canela ē nūn tū mu'csu tū mojōni'can lihua't. Jātza' caticāmaktamāhuaca siyentzu ē mirra ē perfume ē vino ē aceite ē harina ē trigo. Jātza' caticāmaktamāhuaca huācax ē borregos ē cahuāyuj ē carretas ē tasācua'. ¹⁴ Stā'na'nī'n natahuani xalani'n nac Babilonia:

—Cāspuṭni'kō'nī'ta'n tū ixtapalḥ tumīn tū ixka'lhicu'tunā'tit. Nā cāspuṭni'kō'nī'ta'n ixlipō'ktu tū xalactze ē xatapalaxla'. Jātza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Stā'na'nī'n lacricujnu' ixtahuani't ixpālacata ixtalāmaktamāhuana'n xalani'n nac Babilonia. Nā xlaça'n natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātīni'n xalani'n nac Babilonia. Natalipuhuan ē natacalhuan. ¹⁶ Ē natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalani'n a'ntza' ixtalḥakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko. Ixtaka'lhī ixlicāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xatapalaxla' ē perlas. ¹⁷ Xamaktin cāspuṭni'kō'lh ixlirico'a'n —natahuan.

Ixlipō'ktuca'n marīneros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlipō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlipō'ktuca'n tī

tamakscuja nac mar, ixlipō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. ¹⁸ A'cxni' natalaktzī'n chī nalhcu cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xlaça'n natahuan:

—Nūn maktin a'nani't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Natalipuhuan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmahua'ca'can. Natacalhuan ē palḥa' natahuan:

—¡Lilakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuani't xalani'n a'ntza'. Lacricujnu' talītaxtulḥ ixlipō'ktuca'n ixtēcu'ni'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Lilakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

²⁰ Nā nahuancan:

—Catalipāxualḥ ixlipō'ktuca'n xalani'n nac a'kapūn ixpālacata lakuani't cā'lacchicni' Babilonia. Calipāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xlaça'n xalani'n nac Babilonia taxokoni'mā'nalhtza' Dios tū cātatlahuani'ni'ta'n hui'xina'n.

²¹ Ā'listān chā'tin ángel xatli'hui'qui chī'palḥ a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlika'tla'. Mojōlḥ nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulḥ. ²² Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knān. Jātza' catikexmatca arpa nūn liskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulḥ tī tatlahua catūhuālḥ tascujūt. Jātza' catimacasā'nalḥ xuā'ti' ixpālacata jā tī tī natasquiti. ²³ Jātza' tū cati'a'nalḥ pūmaksko tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachihuīnca'n tī tatamakaxtokni'tcus. Stā'na'nī'n tī xapūla tamīlḥ nac Babilonia, xlaça'n ā'chulā' ixtaka'lhī lītlī'hui'qui ē jā ā'makapitzīn xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xalani'n nac Babilonia

talí'a'kskähui'ninli ixlixantilhca'n.
Cā'a'kskähui'ca xalaní'n calhāxcuhuālh
nac cā'quilhtamacuj —huanli ángel.

²⁴ Chuntza' na'a'kspula Babilonia
ixpālacata a'ntza' cāmāknīca
ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē nā cāmāknīca
ixtachi'xcuhui't Dios. Nā talē'n cuenta
xalaní'n nac Babilonia chī cāmāknīca
ixtachi'xcuhui't Dios ixlipō'ktu nac
cā'quilhtamacuj.

19 Ā'listān icexmatli chī palha' ix-
tata'sa lhūhua' tachi'xcuhui't nac
a'kapūn. Ē xlaca'n ixtahuan:

¡Aleluya!

QuinDiosca'n quincāmākapūtāxtūyān.

Calakachi'xcuhui'ca xmān ū'tza'.

Xla' ka'lhikō' litli'hui'qui.

² Xla' putzāna'n chuntza' chī tū ixlicāna'.
Tze chī xla' putzāna'n.

Xla' putzāna'nīnī't Babilonia ixpālacata
xalaní'n a'ntza' tamātlahuilh tū
jā tze ixlipō'ktuca'n xalaní'n nac
cā'quilhtamacuj, chu lacxtim chī
xlaca'n.

Dios makapātīnīnī't Babilonia ixpāla-
cata xalaní'n a'ntza' tamāknīlh tī ix-
tatā'scuja Dios.

³ Chihuīna'mpalaca palha' ē tahuanli:

—¡Aleluya! Xajini' nac Babilonia
ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁴ Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē kelhatā'ti'
tī ixtayānalh, xlaca'n tatalaktzokostalh
Dios tī ixui'lh na ixpūmāpa'ksin. Xlaca'n
tamākapāxui'lh ē tahuanli:

—¡Chuntza' calah! ¡Aleluya!

⁵ Ē kexmatpalaca a'ktin tachihuīn na
ixpūmāpa'ksin Dios ē huanli:

Camāka'tli'tit Dios milipō'ktuca'n
hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios
ē milipō'ktuca'n hui'xina'n tī
lakachi'xcuhui'yā'tit Dios,
tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'.

Tamāxxtokli tī huanican Cordero

⁶ Ickexmatpālh chī ixtachi-
huīna'mā'nalh lhūhua' tachi'xcuhui't

ē chī macasā'nān lhūhua' xcān, ē chī
a'cxni' palha' jili ē tahuanli:

¡Aleluya!

Māpa'ksini'ntza' quiMāpa'ksini'ca'n quin-
Diosca'n tī ka'lhikō' litli'hui'qui.

⁷ Lipāxuhua catahui'lauj ē cata'sauj
cā'tapāxuhuān.

Camāka'tli'uj Dios.

Chini'ttza' quilhtamacuj tū
napūtamakaxtoca tī huanican
Cordero.

Ixtasqui'ni' tacāxni'ttza' hui'lh.

⁸ Xatasqui'ni' makxtekcāni't nalhakā'
xatze xastala'nka' lu'xu' ē
xatache'kē'n.

Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chī ta-
latā'kchoko ixtachi'xcuhui't Dios.

⁹ Ā'listān ángel quihuanilh:

—Catzō'kti huā'mā': “Lipāxuhua
tahui'lāna'lh tī cāhuanicāni't catamilh
nac cā'tani' ixla' Cordero a'cxni'
natamakaxtoca.”

Nā quihuanilh ángel:

—Ū'tza' ixlicāna' huā'mā' tachihuīn tū
ixla' Dios.

¹⁰ Quit iclaktatzokostalh ángel ē icti-
makapāxui'cū'tunli. Xla' quihuanilh:

—Jā catla'hua' chuntza'. Quit
ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x
ē chī mintā'timīn tī ta'aka'ī' tū
ixlicāna' tū Jesús māsu'yulh. Xmān
Dios namākapāxui'ya'. Tī tamāsu'yu
ixtachihuīn Jesucristo, ixlipō'ktuca'n
xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios
—quihuanica.

Xastala'nka' cahuāyuj ē tī ixkēhui'lh

¹¹ Ā'listān iclaktzi'lh a'kapūn
laqui'yālh. Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj
xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh huā'mā'
cahuāyuj, līmāpācuhuīca Ixlicāna'
ē Mākentaxtūnu'nkō'. Xla' tze
chī putzāna'n. Tze chī lātucsa.
¹² Ixlakastapun hua'chi ixtaxkaka chī
xalamana't macscut. Ixcucui'lh lhūhua'
corona na ixa'kxāk. Ixtzo'kni'cani't

a'ktin tacuhuini'. Nün chā'tin ixca'tzi tū ixuanicu'tun tzamā' tacuhuini'. Xmān ū'tza' ixca'tzi. ¹³Ixlu'xu' ixpasakō'nī't ka'lhni'. Ixtacuhuini' Ixtachihuin Dios ixuanī't. ¹⁴Ixtastālani' lhūhua' ixchī'xcu' xalani'n nac a'kapūn. Xlaca'n ixtakētahui'lāna'lh xalakstala'nka'n cahuāyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kē'n ixtahuani't. ¹⁵Ti ixpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu' quilhtaxtulh kentin espada tū sta'ya'nca'. Huā'mā' nacāliskāhui' tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. Lipalha' nacāmāpa'ksi. Xla' nacāmakapātini'n ixpālacata Dios ti ka'lhikō' pō'ktu limāpa'ksin, xla' lisitzi' tū tatlahuani't ū'tunu'n. Chī xlaca'n natapātini'n hua'chi uvas natalitaxtu tū cālacchi'ntacan a'cxni' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶Na ixlu'xu' ē na ixchēkēn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuini': "Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Māpa'ksini' ti cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n ti tamāpa'ksini'n."

¹⁷Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin ángel ti ixylh nac chi'chini'. Xla' palha' cāhuanih ixlipō'ktuca'n spūni'n tū ixtakosnū'ntlā huan nac cā'ū'ni'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit ē cahua'tit tū Dios nacāmāxquī'yān. ¹⁸Cata'ntit ē cahua'tit ixquinī'tca'n napuxcu'nu' ē xalactli'hui'quin chi'xcuhui'n. Cahua'tit ixquinī'tca'n cahuāyuj ē ixquinī'tca'n ti ixtakētahui'lāna'lh. Cahua'tit ixquinī'tca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't, masqui ti ixtamakscuja ē masqui ti jā ixtamakscuja, ē masqui chi'xcuhui'n ti xalaka'tla' ē masqui ti jā xalaka'tla' —huanli ángel.

¹⁹Ā'listān iclaktzi'lh chī ixtatakēstokni't tū jā tze animalh ē napuxcu'nu' xalani'n nac cā'quilhtamacuj ē ixchī'xcuhui'tca'n. Ixtatakēstokni't natatā'lātucsa ti ixkēhui'lh cahuāyuj ē ixchī'xcuhui'n. ²⁰Tū jā tze animalh chi'paca ē nā a'kchihuina' ti ixa'kskāhui'nin. Xla' ixtlahuani't li'a'cnin na ixlacatin huā'mā' animalh. Chuntza' ixcā'a'kskāhui'nī't ti ixtalēn

na ixtankānca'n ixsello animalh ē ti ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh. Animalh ē a'kchihuina' ti ixa'kskāhui'nin, xalakahuan cāmācā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātīn ē jā lhucuyucan azufre. ²¹Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ixtachi'xcuhui't tū jā tze animalh, xlaca'n cālimaknikō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' ti ixkēhui'lh cahuāyuj. Spūni'n tzej talika'sli ixquinī'tca'n.

A'ktin mil cā'ta

20 Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin ángel ti ixylh nac a'kapūn. Ixlimin ixlimālaqui'ca'n xapulhmā'n lhu'cu'. Nā ixlimin ka'tla' cadena. ²Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhui'ni' ē nā huanican Satanás. Ángel chī'hui'lilh dragón a'ktin mil cā'ta. ³Ángel mojōlh nac xapulhmā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē hui'līni'lh a'ktin sello nac mākelhcha. Chuntza' jā'tza' caticā'a'kskāhui'lh tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj hasta a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni' nasputa mil cā'ta, namakxtekan. Jā makās catimakxteka.

⁴Ā'listān iccālaktzi'lh makapitzin pūtahui'lhni' jā ixtapūmāpa'ksini'n. Nā iccālaktzi'lh ā'makapitzin ti ixtahuilāna'lh a'ntza'. Xlaca'n ixcāmāxqui'canī't limāpa'ksin nataputzāna'n. Nā iccālaktzi'lh xlaca'n ti ixcā'a'cchu'cucani't. Cāmāknica ixpālacata ixtamāsu'yu ixtachihuin Dios ē tū ixlicāna' ixa' Jesús. Xlaca'n jā ixtatatokostani'nī't animalh, ē jā ixtalaktaquilhpūtani't ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't nacāhui'līni'can sello na ixtankānca'n ē na ixmacanca'n. Iccālaktzi'lh talacastālancuana'nli ē tatā'māpa'ksini'lh Cristo a'ktin mil cā'ta. ⁵Xlaca'n ū'tunu'n ti xapūla talacastālancuana'nli. Ā'makapitzin

nini'n natalacastālancuana'n a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. ⁶Lipāxuhua tī natalacastālancuana'n xapūla. Xlaca'n natatā'māpa'ksini'n Dios. Xlaca'n jā'tza' catitanilh ixlīmaktu' chī ā'makapitzin. Xlaca'n natatā'scuja Dios ē Cristo. Natatā'māpa'ksini'n Cristo a'ktin mil cā'ta.

⁷A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta, namakxtecan skāhui'ni'. Xla' nataxtu jā ixchi'cani't. ⁸Nataxtu ē nacā'a'kskāhui' tachi'xcuhui't na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj. Nacā'a'kskāhui' xalanin' nac Gog ē Magog. Nacāmākēstoka natalātucsa. Xlaca'n lhūhua' chī cucuj tū hui'lh na ixquilhtūn mar. ⁹Iclaktzi'lh ixchi'xcu'ca'n Gog ē Magog na ixlika'tla' cā'ti'ya'tna' ē tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahui'lāna'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē tzamā' cā'lacchicni' tū Dios pāxqui'. Nac a'kapūn mincha' macscut ē cālhcuyukō'lh ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't skāhui'ni'. ¹⁰Skāhui'ni' tī ixcā'a'kskāhui'ni't macā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātin ē jā lhcuyucan azufre. Nā a'ntza' ixcāmacā'ncani't tū jā tze animalh ē a'kchihuina' tī ixa'kskāhui'nin. A'ntza' nacāmakapātinincan cā'cuhi'ni' ē cā'tzi'sa pō'ktu quilhtamacuj.

Dios nacāputzāna'ni' jā hui'lh na ixpūmāpa'ksin

¹¹Ā'listān iclaktzi'lh a'ktin pūtahui'lh ka'tla' ē stala'nka'. Iclaktzi'lh tī ixui'lh a'ntza'. Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacatin' Dios. Jā'tza' tatasu'yulh. ¹²Iccāklaktzi'lh nini'n, laka'tla' ē xalacstīn. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixlacatin' Dios. Cāmālakakē'ca libros. Ā'listān mālakakē'palaca ā'a'ktin libro. Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā cātzo'kcani't ixtacuhui'ni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Cāputzāna'ni'ca'nini'n chuntza' chī ixtalatā'kchokoni't

chuntza' chī ixtatzo'kni' ixlipō'ktu tū ixtatlahuanit'. ¹³Ā'listān mar cāmacamāstā'lh tī ixtanini't a'ntza'. Nā tachilh xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'linin. Cāputzāna'ni'kō'ca ixlipō'ktuca'n, chā'tunu' chuntza' chī ixtalatā'lhuan. ¹⁴Ā'listān linin ē cā'linin cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātin. Huā'mā' ixlīmaktu'tza' linin xla'. ¹⁵Nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlipō'ktuca'n tī jā ixcātzo'kni'cani't ixtacuhui'ni'ca'n nac libro jā tātzo'kni' ixtacuhui'ni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

21 Ā'listān iclaktzi'lh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj ixcāmālakuanīcani't. Jā'tza' ixa'nān mar. ²Quit, Juan, iclaktzi'lh xaticu'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' tū xasāsti' Jerusalén. Nā iclaktzi'lh chī ixuyjmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacani't chī chā'tin tasqui'ni' tī tzej lhakā'nān a'cxni' natā'tamakaxtoka i'squi'nini'. ³Ā'listān ickekmatli a'ktin tachihuin' tū mincha' nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahui'lh ixtachi'xcuhui't. Xlaca'n natalitaxtu ixtachi'xcuhui't. Ē xla' nalitaxtu ix-Diosca'n xlaca'n. ⁴Dios nacāmāscāquini' ixlakaxta'jatca'n. Jā'tza' catitanilh. Jā'tza' catitalipuhuanli. Jā'tza' catitacalhuanli. Jā'tza' catitapātininli. Jā'tza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

⁵Ā'listān chihuina'nli Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksin ē huanli:

—Chuhua'j quit na'iccāsāsti'tlahuakō' ixlipō'ktu.

Quihuanilh:

—Huā'mā' catzo'kti. Tzamā' tachihuin' ū'tza' tū ixlicāna' ē tzē a'ka'ican.

⁶Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē xalī'a'ksptuni'. Tī takelhpūti, quit na'iccāmāhui' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu xcān tū cāmaxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Jā icticāmātā'jilh. ⁷Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlipō'ktuca'n tī tatlajana'nli. Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstin natalitaxtu. ⁸Jā chuntza' āmakapitzin tī jā quintalistālani' ixpālacata tajicua'n. Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu'. Nā chuntza' tī jā ta'a'ka't', ē tī taquielhca'tzan, ē tī tamaknīni'n, ē tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xantilhni'nī'n, ē tī talaktaquilhpūta ídolos, ē ixlipō'ktuca'n a'ksa'nīni'nī'n. Xlaca'n nacāmacā'ncan nac cā'macscutnu' jā lhucuyucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlimaktu' linīn.

Xasāsti' Jerusalén

⁹Ā'listān quilakmilh chā'tin chī ixlīkel-hatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

¹⁰Espíritu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quilē'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixlā' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixyujmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. ¹¹Cā'lacchicni' i'xkaka. Ixlīxkaka ixlitli'hui'qui Dios. I'xkaka chī a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chī a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuani't ē tū xkaka. ¹²Ixlīkelhka'tla' cā'lacchicni' ixyāl'h a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamaktaka'lhmā'nalh tzamā' mākelhcha. Nac mākelhcha ixcāzō'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n

kelhacāujtu' ixka'hua'chan Israel. ¹³Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākelhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. ¹⁴Ixlītzucuni' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcāzō'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, ixlā' tī huanican Cordero.

¹⁵Ángel tī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kentin chī a'ctzuna'j qui'hui' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlac'hcā cā'lacchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm. ¹⁶Cā'lacchicni' a'cxtim ixlīlhmā'n ē ixlīpika'tla'. Ángel lipūlhcālh cā'lacchicni' ixqui'hui' tū xa'oro. Ixlīpō'ktu lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlīlhmā'n. A'cxtim ixlīpika'tla' ē ixlītālhlmā'n. ¹⁷Ángel lhcālh talhta'm chuntza' chī talaclhcāna'n chī'xcuhui'n. Ixlītālhlmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸Talhta'm ixlītlahuacani't chihuix jaspe. Cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio. ¹⁹Ixlītzucuni' talhta'm tzēhuani't ixuani't ixpālacata ixlītlahuacani't kempālhūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlītzucuni', xla' jaspe. Ixlī'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixlī'a'ktu'tun ágata, ē ixlī'a'ktā'ti' esmeralda. ²⁰Ixlī'a'kquitzis chihuix ónice, ē ixlī'a'kchāxan cornalina, ē ixlī'a'ktojon crisólito, ē ixlī'a'ktzeyan berilo, ē ixlī'a'kna'jās topacio, ē ixlī'a'kcāuj crisoprasa, ē ixlī'a'kcāujtin jacinto, ē ixlī'a'kcāujtu' amatista. ²¹A'kcāujtu' mākelhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākelhcha ixtlahuacani't a'katunu' perla. Xatej cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

²²Jā iclaktzi'lh nūn a'ktin templo nac cā'lacchicni', ixpālacata na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hui'lh Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui ē nā a'ntza' hui'lh Cordero. ²³A'ntza' jātza' tī catimaclacasqui'nli chī'chini' nūn mālhcuyū'. Cā'lacchicni'

māxkakē i'xkakana' Dios ē nā i'xkakana' Cordero. ²⁴Tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē i'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhui' Dios. ²⁵Xamākelhcha cā'lacchicni' natatalaqui'tāya pō'ktu quilhtamacuj. Jā maktin caticāmālacchōca ixpālacata a'ntza' jā cati'a'nalh cā'tzi'sni'. ²⁶Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natamin natalakachi'xcuhui'. ²⁷Jā catitanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catitatanūlh tī tatlahua tū limāxana'. Jā catitatanūlh tī tahuan tā'ksa'nin. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcani't ixtacuhuini'ca'n na ixlibro Cordero tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

22 Ā'listān ángel quimāsu'yuni'lh a'ktin ka'tla' xcān tū xatzēhuanī't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māsā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksinca'n Dios ē Cordero. ²Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpu'nan nac xatej cā'lacchicni'. Na ixquilhtūni'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'hui' tū tamāstā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'hui' tamāstā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Tahua'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyu'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'hui' tze cālīmātzeyican tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³Jā cati'a'nalh a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' hui'lh ixpūmāpa'ksinca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxui' Dios tī tatapa'ksini'. ⁴Cā'lacan natalaktzi'n Dios. Nacātankāhui'lican ixtacuhuini' Dios tī tatapa'ksini'. ⁵Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā cati'a'nalh cā'tzi'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chi'chini'. Māpa'ksini' Dios nacāmāxkakē ix-tachi'xcuhui't. Xlaca'n natamāpa'ksini'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶Ā'listān ángel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuin ixlicāna'. Tzē a'ka'i'can. Māpa'ksini' Dios ixcāmālacapāstaqui' ixa'kchihuina'nin tū natahuan. Xla' macamini't ixángel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksini' Dios tū palaj na'a'kspula.

⁷Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Lipāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsuyu' tū na'a'kspula.

⁸Quit, Juan, ickexmatni't ē iclaktzi'nī't ixlipō'ktu huā'mā'. A'cxni' xa'ickexmatkō'nī't ē xa'iclaktzi'nkō'nī't, iclaktatzokostalh ángel tī ixquimāsu'yuni'nī't huā'mā'. ⁹Xla' quihuanilh:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' chí hui'x ē chí mintā'timīn tī ixa'kchihuina'nin Dios ē ixlipō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

¹⁰Nā quihuanilh:

—Jā ca'cs catica'tzi huā'mā' tachihuin tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū tahuan tū na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chí tatzo'kni'.

¹¹Tī tatlahua tū jā tze, catatlahualhcus. Tī tapuhuan tū jā tze, cata-puhualhcus chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtamacuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj catakexmatni'lh Dios.

¹²Nā Jesús chihuina'mpāl:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin tū na'iccālixoko chā'tunu'. Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē nā tī tatlahuanī't tū jā tze. ¹³Quit xapūla ē ā'xmān, chí letra A tū litzucu alfabeto ē chí letra Z tū ixli'a'ksputni'. Quit xalitzucuni' ē xali'a'ksputni'.

¹⁴Lipāxuhua tī cāmātza'nkēna'nī'cani'ttza' ix-cuentaca'n. Ū'tza' tzē natalihua' xatahua'ca't qui'hui' tū māsā'

xasāsti' latamat. Nā tzē natatanū nac cā'lacchicni'. ¹⁵Jā cāmakxtekan natatanū nac cā'lacchicni' tī jā ta'a'ka'i'cu'tun ixtachihuīn Dios. Jā catitatanūlh xantilhni', ē nūn tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē nūn maknini'nī'n, ē nūn tī talaktaquilhpūta ídolos, ē nūn tī ta'a'ksa'nan ixpālacata talakatī tahuan tū jā ixlicāna'.

¹⁶Jesús chihuīna'mpālh:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't quinángel. Xla' nacāhuaniyān ixlipō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī tapa'ksini'yā'tit Dios na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Quit i'xū'nātā'nat rey David. Quit mātuncuīnī' sta'cu tū xkaka —huanli Jesús.

¹⁷Espíritu Santo ē ixtasqui'ni' Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlipō'ktuca'n tī takexmata catahualh:

—Cata'ntit.

Cataminkō'lh ixlipō'ktuca'n tī takelhpūti, ē catahua'lh xcān tū māsā'

xasāsti' latamat. Cāmaxqui'can chī talakalhu'mān tī tamaktini'ncu'tun.

¹⁸Ixlipō'ktuca'n tī takexmata ixtachihuīn huā'mā' libro jā tatzo'kni' tū na'a'kspula, iccāhuani: Palh catihuālh mālhmā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namakapātīnīn. Napātī lakuat tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹Palh catihuālh namāpānū macsti'na'j tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios jā catimakxtekli nahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māsā' xasāsti' latamat. Dios jā catimakxtekli natanū nac xaticua'lanātlahuan cā'lacchicni' tū tzo'kcani't nac huā'mā' libro.

²⁰Tī huan tzamā' tachihuīn, xla' huan: —Ixlicāna'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksini' Jesús.

²¹QuiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.